راغب پاشا
کتبخانه‌سی

روح القوانين

RAGIP PAŞA
2466

RAG
2

١٨٤٧

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KÜTÜPHANESİ
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 2466

9

تورکیه جمهوریتی
معارف وکالتی نشریاتندن
عدد : ۸

روح القوانین

وولتر، قره‌ویه؛ مابلی، لاهارپ وسائر مشاهیر حکما و علما طرفندن
اثرك ایجاب ایده‌ن مباحثی حقنده یازیلمش حاشیه‌لری حاویدر .

T. C. ... 1923

ایکنجی جلد

مؤلفی : مونتسکیو

مترجمی :
دیون عمومیه باش مترجمی
حسین ناظم

تألیف وترجمه هیأتجه تدقیق وقبول ایدلمشدر

٤٢٨

R-Y
2835

استانبول -- مطبعهٔ عامره
١٣٣٩

یكرمی ایكنجی كتاب

قوانینك آقچه استعمالیله اولان مناسبتلری .

فصل — ١

آقچه استعمالنك سببی .

تجارت ایده‌جك پك آز اموال تجاریه‌لری اولان غیرمدنی قوملرله اموال تجاریه‌لری ایكی یاخود اوچ نوعه منحصر اولان مترقی قوملر آراسنده تجارت مبادله ایله اولور. بونك ایچون، آفریقانك اعماقنده كائن (طومبوقتو ـ Tombouctou) یه طوزی آلتونله مبادله ایچون كیده‌ن مغرب كاروانلری آقچه‌یه محتاج دكیلدرلر : مغربی، مالك اولدیغی طوزدن بر كومه تشكیل ایده‌ر ؛ سیاهی‌ده آلتونله قاریشیق طوپراقدن ایكنجی بر كومه تشكیل ایده‌ر ؛ آلتونك مقداری كافی كلزسه ، هرایكی كومه آراسنده تساوی حاصل اولونجه‌یه قادار ، یا مغربی كندی طوپراغندن بر آز قالدیریر ، یاخود سیاهی بر مقدار آلتون علاوه ایده‌ر .

فقط بر قوم پك چوق متنوع اموال تجاریه اوزرنده اجرای تجارت ایدنجه آقچه استعمالی ضروری اولور، چونكه نقلی قولای برمعدن تجارتك مبادله‌یه انحصاری تقدیرنده اختیاری لازم كله‌جك مصرفلره محل بیراقماز .

بوتون ملتلرك احتیاجلری متقابل اولدیغندن، اكثریا برملت دیكرندن پك چوق مقدارده اموال تجاریه آلمق ایستر ، وبو صوكنجینك برنجی‌یه اولان احتیاجلری پك آز شیئه منحصر بولونور؛ یینه اولابیلیركه بونلرك هربری دیكر برملته قارشی عكسی حالده بولونور. فقط ملتلر آراسنده پارا متداول و آلیم، صاتیم جاری اولونجه، داها چوق مال مبایعه ایده‌ن ملتلر مبایعه ایتدكلری بوتون اشیانك بدلنی ، یاخود یالكیز فرقنی نقداً اوده‌رلر؛ شوفرقله كه، مبایعه حالنده ، تجارت أك چوق طلب ایده‌ن ملتك احتیاجلریله متناسباً اجرا اولونور ؛ مبادله تقدیرنده ایسه ، تجارت أك آز طلب ایده‌ن ملتك احتیاجاتی دائره‌سنه منحصر قالیر ، چونكه عكسی تقدیرده بوایكنجی ملت حسابنی قطع وتسویه‌یه امكان بولماز .

2456

فصل — ٢

آقچه‌نك نوعی .

آقچه‌بوتون اموال تجاریه‌نك قیمتنی تمثیل ایده‌ن بر علامتدر. پارا طایانیقلی، قوللانمقله آزییپرانیر وبوزولمقسزین برچوق‌پارچه‌لره قابل‌انقسام اولمالیدر. سهولتله نقل ایدیله‌بیلمك ایچون قیمتلی بر معدن انتخاب اولونور . معدن عمومی بر مقیاس اولمایه پك صالحدر ، چونكه معدنه معیّن بر عیار ویریله‌سی ممكندر . هر مملكت معدندن یاپیلان پارا اوزرینه كندی طبعه‌سنی قویار ، تا كه شكلی قیمت وثقلتنی كوسترسین ومختلف‌النوع نقوددن هانكیسی اولدیغی وهلةً كورولوب آكلاشیلا بیلسین .

قدیم آتینه‌لیلرده معدن استعمالی هیچ‌عادت اولمادیغندن سكه یرینه اوكوز [*] قوللانیرلردی ، روماليلرك‌ده قویون قوللاندقلری كبی . فقط معدنی بر آقچه معدنی دیكر بر آقچه‌نك عینی اولدیغی قادار بر اوكوز دیكر بر اوكوزك عینی اولامازدی .

كوموش ، اموال تجاریه‌نك قیمتنه علامت اولدیغی كبی ، كاغدده كوموشك قیمتنه علامتدر ؛ ومعتبر اولونجه كوموشی اودرجه تمثیل ایده‌ركه تأثیر اعتباریله آرالرنده همان هیچ بر فرق اولماز .

پارا بر شیئك علامتی و ممثلی اولدیغی كبی ، هرشی پارانك علامتیدر و اونی تمثیل ایده‌ر ؛ بر مملكتده پاره هرشیئی و هرشی پاره‌یی تماماً تمثیل ایده‌رسه ، یعنی پارا واشیا بربرینك علامتی اولورلرسه، او مملكت حال رفاهده بولونیور ، دیمكدر ؛ بویله یرلرده بوایكی شیئدن بری أل‌ده بولونجه دیكری درحال استحصال ایدیله‌بیلیر . بوحال یالكیز معتدل حكومتلرده جاریدر . فقط ، دائما دكیل : مثلا قوانین حقسز بر مدیونك لهنده بولونورسه ، اوكا عائد اولان اشیا پارایی هیچ تمثیل ایتمز ، واونك اصلا علامتی اولماز . مستبد حكومتلرده اشیانك كندی علامتلرینی تمثیل ایتمه‌لری بر خارقه

[١] هرودوتك روایتنه نظراً ، سكه ضربی اصولنی (لیدی) لیلر بولمش و یونانلیلر بو اصولی اونلردن آلمشلردر : آتینه سكه‌لرنده اسكی اوكوزلرینك طبعه‌سی بولونوردی . مونتسكیو بو سكه‌لردن بردانه‌سنی قونت پنبروق Pembrocke نزدنده كورمش اولدیغنی سویلر .

ماهیتنده‌در. ظلم، شدت وامنیتسزلك هركسی پاراسنی طوپراغه كومه‌یه سوق ایده‌ر [٢]؛ بناءً علیه ، اویله مملكتلرده اشیا پاره‌یی اصلا تمثیل ایتمز .

بعضاً واضع قانونك بصیرت و كیاستی نتیجه‌سنده اشیا یالكیز كندی ماهیتلریله كوموشی تمثیل ایتدكدن باشقا ، بالذات كوموش و نقد كبی‌ده معتبر اولورلر . دیكتاتور سزار ، مدیونلرك دائنلره پارا یرینه محاربهٔ داخلیه‌دن اولكی فیئاتلر اوزرندن اراضی ویرمه‌لرینه مساعده ایتمشدی. تیبه‌ر، پارایه محتاج كیمسه‌لرك ایكی‌قات‌قیمتده اراضی ترهینی صورتیله خزینهٔ عمومیه‌دن پارا آلابیلمه‌لرینی امر ایتمشدی . سزار عهدنده اراضی طبقی نقد كبی عد اولونمش، بوتون بورجلر اراضی‌ایله أوده‌نمشدر؛ تیبه‌رك‌دور حكومتنده اون‌بیك سسترسلك اراضی ، بش بیك سسترسلك نقد كبی ، عمومی بر آقچه اعتباراولونمشدر .

انكلیز قانون اساسیسی‌موجبنجه ، برمدیونك اموال‌منقوله یاخود شخصیه‌سی بورجنی تسویه‌یه كافی كلدیكی ومدیون بونلری اعطایه طالب بولوندیغی تقدیرده ، اراضیسنك یاخود وارداتنك حجزی ممنوعدر : بو سببله، بر انكلیزك بوتون اشیاسی كوموش كبی معتبردر .

اسكی جرمان قانونلری یاپیلان حقسزلقلر ایچون ترضیةً و جرائمه قارشی جزاءً پارا تأدیه‌سنه مساعددی. فقط مملكتده كوموش پك آز اولدیغندن ، معین مقدارده كوموشه تقابل ایتمك اوزره حبوبات یاخود حیوانات ویریلیردی . ساقسون قانونی، بعض‌فرقلرله ، مختلف قوملرك ثروت ورفاهنه نظراً عینی صورتلرله جزالر تعیین ایتمشدی . قانون اولاً پاره‌یه مقابل اولان حیواناتی تعیین ایده‌ر : ایكی (تره‌میس Trémisses) لك بر پارا اون ایكی آیلق بر طانایه یاخود قوزوسیله برابر بر قویونه ، اوچ تره‌میسلك بر پارا اون آلتی آیلق برطانایه مقابلدی. بوقوملرجه پارا حیوانات، اموال تجاریه یاخود ارزاق شكلنه كیره‌بیلیور ، وبو شیئلر پارا اولا بیلیوردی .

پارا یالكیز اشیانك‌علامتی دكیلدر، كوموشك‌ده علامتیدر ، وكوموشی تمثیل ایده‌ر؛ قامبیو بحثنده بونك تفصیلاتی كوستریله‌جكدر .

[٢] جزایرده هر عائله باباسنك طوپراغه كوملش بر خزینه‌سی بولونماسی اسكی بر عادتدر . (لوژیه دوتاسی Laugier de Tassy ، جزایر تاریخی) .

فصل — ٣

اعتباری آقچه .

حقيقی آقچه وار ، اعتباری آقچه وار . همان جملةً اعتباری آقچه قوللانان اقوام مترقیه بواصولی محضا حقيقی پارالرینی اعتباری پارا ایله تحویل ایتمش اولدقلری ایچون قبول ایتمشلردر. اولاً ، حقيقی پارالری هر هانکی بر معدنك معین بر وزنیله معین بر عیاردن متشكلدر . فقط ، سؤنیت یاخود احتیاج سوقیله ، سكه‌نك هرپارچه‌سندن بر مقدار آزالتیلیر ومع‌مافیه سكه‌نك اسمی عیناً ابقا اولونور : مثلا ، بر (لیرا) ثقلتنده بر آقچه‌دن نصف مقدارنده كوموش آزالتیلیر وبوكا لیرا دینیلمكده دوام اولونور ؛ بر لیرا كوموش آقچه‌نك یكرمیده برندن عبارت اولان سكه ، بو لیرانك یكرمیده بر ثقلتنی محافظه ایتمه‌مكله برابر بوكا (سو ـ Sou) اسمی ویرمكده دوام اولونور ؛ اوزمان ، لیرا اعتباری بر لیرا اولور ، و(سو) اعتباری بر سو اولور ؛ سكه‌نك دیكر اقسامی حقنده دخی عینی حال جاری اولور : (لیرا) اسمی ویریلن سكه لیرانك پك كوچوك برقسمندن عبارت قالینجه‌یه قادار بوحال دوام ایده‌ر ؛ بویله بر سكه داها زیاده اعتباری بر ماهیت اكتساب ایده‌ر . حتی ، برلیرا قیمتنده سكه وبر سو قیمتنده لیرا اقسامی یاپیلمقسزین‌ده بو ناملر آلتنده بعض مسكوكات تدارك ایدیله‌بیلیر : بونلر تماماً اعتباریدر . هرسكه‌یه ایسته‌نیلن مقدارده (لیرا) یاخود (سو) اسمی ویریله‌بیلیر . بو تحول دائمی اولابیلیر ، چونكه دكیشدیرمكدنسه اوكا باشقه بر اسم ویرمك داها قولایدر .

سوء استعماللرك منبعنی ازاله ایچون ، تجارتی ترقی ایتدیرمك ایسته‌نیلن بوتون مملكتلرده ، حقيقی آقچه استعمالنی امر وبو حقيقی آقچه‌لری اعتباری آقچه شكلنه افراغ ایتدیره‌بیله‌جك معاملاتی كلیاً مانع بر قانون یاپیلماسی پك فائده‌لی اولور .

هر شیئك عمومی مقیاسی اولان بر شیئك تحولاتدن وقایه‌سی ألزمدر .

تجارت حد ذاتنده غیر ثابت بر شیئدر ؛ طبیعت اساسیه‌سنده موجود اطرادسزلغه یكی بر تحول علاوه‌سی بویوك بر فنالقدر .

فصل — ٤

آلتونه و كوموشك مقداری .

مترقی ملتلر دنیایه حاكم اولونجه آلتون و كوموش متمادیاً آرتار ؛ چونكه كندی مملكتلرینك آلتون وكوموش معدنلرینی‌ایشلتمكله اكتفا ایتمه‌یه‌رك ، بو معدنلر آرقاسندن دنیاده كیتمه‌دك یر بیراقمازلر . باربار ملتلر انسانلره تحكم ایدینجه آلتون و كوموشك مقداری آزالیر . بر طرفدن غوتلرك و واندالارك ، دیكر طرفدن سارازه‌ن [١] لرك وتاتارلرك استیلالری اثناسنده بو معدنلرك نه قادار ندرت كسب ایتدیكی معلومدر .

فصل — ٥

عینی بحثك مابعدی .

امریقانك معدن اوجاقلرنده استحصال ایدیله‌رك آوروپایه واورادن شرقه كونده‌ریلن كوموش ، آوروپاده كمیجیلكك ترقیسنه مدار اولمشدر : بو معدن ، آوروپانك مبادله صورتیله امریقادن آلوب ینه مبادله صورتیله هندستانه كوندردیكی یكی بر تجارت مالی حكمنده‌در. دیمك اولویوركه، آلتون وكوموشه اموال تجاریه نظریله باقیلنجه، بومعدنلرك كثرتی فائده‌لیدر ؛ فقط ثروت علامتی ، یعنی پارا نظریله باقیلنجه ، كثرتلری فائده‌لی دكیلدر ، چونكه ندرتلرینه مربوط اولان قیمتلرینی اخلال ایده‌ر .

ایلك پون محاربه‌سندن اول باقیرك كوموشه اولان نسبتی (٩٦٠) ك (١) ه نسبتی كیبیدی ؛ بوكونكی نسبتی ایسه ½ ٧٣ ك (١) ه نسبتی كیبیدر . نسبت اولكی درجه‌سنه واصل اولدیغی زمان كوموش ، آقچه‌لك وظیفه‌سنی داها أیی ایفا ایده‌ر .

---

[١] آوروپالیلر قرون وسطاده اهل صلیبه قارشی طوران آسیا و آفریقا مسلمانلرینه بو اسمی ویرمشلردی .

فصل — ٦

هندستانك كشفی زماننده فائضك مقداری هانكی سببله یاری یاری‌یه تنزل ایتمشدر ؟

اینقا غارسیلاسسو (Inca Garcilasso) دیركه : هندستانك فتحندن صوكرا اسپانیاده رانتلر اونده بردن یكرمیده بره دوشمشدر . بو ، بویله اولاجقدی . اوروپایه دفعةً پك چوق مقدارده كوموش كوندریلمش، پاره‌یه احتیاجی اولان كیمسه‌لرك مقداری آزالمشدی؛ هر شیئك قیمتی آرتدی ، كوموشك قیمتی أكسیلدی : نسبت بوزولدی ، بوتون اسكی بورجلر اطفا ایدیلدی . سیستم [١] زماننده‌ده بویله اولمش ، كوموشدن باشقا هرشیئك قیمتی آرتمشدی . هندستانك فتحندن صوكرا ، نقده مالك كیمسه‌لر نقدك فیأت یاخود بدل ایجارینی ، یعنی فائضنی آزالتمغه مجبور اولمشلردی .

او وقتدنبری اقراض بدلی اسكی مقدارینی بر داها بولامامشدر ، چونكه كوموشك مقداری آوروپاده هرسنه آرتمشدر . بوندن باشقا ، تجارتك حاصل ایتدیكی ثروتلره ابتنا ایتمش اولان بعض دولتلرك اسهام عمومیه‌سی پك جزئی بر فائض ویرمكده اولدیغندن ، افراد آراسنده‌كی مقاوله‌لرده‌ده اوكا كوره تنظیم ایدیلمه‌سی لازم كلمشدر . الحاصل ، قامبیو بر مملكتدن دیكرینه آقچه نقلیاتنی زیاده‌سیله تسهیل ایتمش اولدیغندن ، بر یرده پارا ندرتی كورولدیكنی متعاقب ، پارانك كثرتله موجود اولدیغی یرلردن درحال اورایه طوپلاندیغی كورولور .

فصل — ٧

متداول نقودك تزاید و تناقصنه كوره اشیا فیأتلرینك تعیینی .

پارا اموال تجاریه‌نك ، ارزاقك فیأتیدر . فقط بوفیأتات ناصل تعیین ایدیله‌بیله‌جك؟ یعنی ، هرشی نه نسبتده پارا ایله تمثیل ایدیله‌جك ؟

---

[١] فرانسه‌ده موسیو لوو M . Low طرفندن یاپیلان پروژه‌یه بو اسم ویریلیردی .

دنیاده موجود آلتون وكوموشك مقداری موجود اموال تجاریه‌نك مجموعیله مقایسه ایدیلیرسه، شبهه یوقدركه اموال تجاریه‌نك یاخود ارزاقك منفرداً هربریده آلتون وكوموشك مقدار مجموعنك هر هانكی بر قسمیله مقایسه ایدیله‌بیلیر. بونلردن برینك مجموعی اوته‌كنك مقدار مجموعنه معادل اولدیغندن ، برینك معین بر قسمی دیكرینك او مقداده‌كی قسمنه مقابلدر . فرض ایدەلم كه دنیاده اموال تجاریه‌دن یاخود ارزاقدن یالكیز برشی واردر ؛ یاخود، تعبیر دیكرله ، قابل مبایعه اولمق اوزره یالكیز برشی واردر ، وپارا كیبی اقسام مختلفه‌یه آیریلابیلیر ؛ اموال تجاریه‌نك یاخود ارزاقك بو قسمی موجود پارانك بر قسمنه تقابل ایده‌ر؛ برینك مجموعنك نصفی دیكرینك مجموعنك نصفنه تقابل ایده‌ر؛ برینك اونده‌بری، یوزده بری ، بیكده‌بری اوته‌كنك اونده برینه ، یوزده برینه، بیكده برینه تقابل ایده‌ر. فقط انسانلر آراسنده تصرفی تشكیل ایده‌ن هرشیئك تجارته مطلقا داخل اولماسی لازم كلمه‌یه‌جكندن وقیمتلری تمثیلدن باشقا بر ماهیتی اولمایان معادن ونقودك جمله‌سی دخی تجارته داخل بولونمایه‌جغندن ، فیأتلر هم اشیانك وعلامتلرك مجموعلریله ، هم تجارته داخل اولان اشیانك وكذلك تجارته داخل اولان نقودك مجموعلریله مركباً متناسبدر ؛ بوكون تجارتده موجود اولمایان شیلر یارین تجارته داخل اولابیله‌جكلرندن وبوكون تجارتده بولونمایان ثروت علامتلری تجارته بالآخره داخل اولابیله‌جكلرندن ، اشیانك فیأتلرینك تعیینی اشیا مجموعنك نقود مجموعنه اولان نسبتنه معلق بولونمقدن خالی قالماز.

حكمدار یاخودعامل بر امرنامه اصدار ایده‌رك برك اونه نسبتنی ، برك یكرمی‌یه نسبتنه مساوی قیلمقدن ناصل عاجز ایسه، اموال تجاریه‌یه بر نرخ قویوب مرعی قیلمقدن‌ده اویله‌جه عاجزدر. انطاكیه‌ده ارزاقك فیأتلرینی تنزیل ایتدیرمش اولان ژولیه‌ن قورقونج بر قحطه سببیت ویرمشدی .

فصل — ٨

عینی بحثك مابعدی .

آفریقا ساحلنده‌كی سیاهیلرك قیمت علامتی اولمق اوزره قوللاندقلری شی پاره‌دكیلدر: بو، منحصراً اعتباری برشی اولوب ، اموال تجاریه‌دن هربرینه اولان احتیاجلری نسبتنده

بو اموال تجاریه ایچون کوستردکلری حرمتك درجه‌سنه تابعدر . بر مال یاخود ذخیره اوچ ماکوت (macute) قیمتنده‌در ؛ بر دیکری آلتی ماکوت قیمتنده‌در؛ بردیکری‌ده اون ماکوت دکرنده‌در : بو، عادتا اوچ ، آلتی ، اون دینیلمه‌سی کیبیدر . فیأت اموال تجاریه‌نك بربرینه مقایسه‌سیله تشکیل اولونور : بوصورتله ، خصوصی بر آقچه موجود اولمایوب اموال تجاریه‌نك هرقسمی دیکر اموال تجاریه‌نك پاراسی حکمنده‌در .

اشیایه‌قیمت تخمینی ایچون بواصولی بر آن ایچون بزده قبول وبونی بزم اصولمزه الحاق ایده‌لم ؛ دنیانك بوتون اموال تجاریه‌سیله ارزاقی ، یاخود دیکر بوتون مملکتلردن آیری بر صورتده نظراعتباره آلینان یالکیز بر مملکتك اموال تجاریه‌سیله ارزاقی معین مقدارده ماکوت قیمتنده اولاجقدر ؛ بومملکتك پاراسی اومملکتده موجود ماکوتلرك مقدارینه تقسیم ایدیلنجه ، بو پارانك انقسام ایتمش بر پارچه‌سی بر ماکوت تمثیل ایده‌ر .

بر مملکتده موجود پارانك مقداری ایکی‌قات فرض اولونورسه برماکوت ایچون پارانك ایکی مثلی اقتضا ایده‌ر ؛ فقط پارایی تضعیف ایده‌رکن ماکوتلری‌ده تضعیف ایده‌رسه‌کز، تضعیف معامله‌لرندن اولکی نسبتی محافظه ایتمش اولورسکز .

هندستانك فتحندنبری اوروپاده آلتون وکوموش برك یکرمی‌یه نسبتی قادار آرتمشسه، ارزاق واموال تجاریه‌نك فیأتی برك یکرمی‌یه نسبتی قادار یوکسلمك ایجاب ایده‌ردی؛ فقط ، دیکرطرفدن اموال تجاریه‌نك مقداری برك ایکی‌یه‌نسبتنی کچمشسه ، بو اموال تجاریه‌وذخیره‌نك فیأتی، بر طرفدن برك یکرمی‌یه نسبتی مقدارنده یوکسلمش ودیکرطرفدن برك ایکی‌یه‌نسبتی مقدارنده تنزل ایتمش اولماسی و، بناءً علیه ، آنجاق برك اونه نسبتی قادارقالماسی لازم کلیر.

اموال تجاریه وحبوباتك مقداری تجارتك انکشافیله آرتار؛ تجارتك انکشافی‌ده، اونی تعقیباً پارانك چوغالماسیله ویکی مملکتلرویکی دکیزلر آراسنده یکی وسائط مواصله تأسیسیله، برقات داها تأیید ایده‌ر؛ بویکی مملکت ویکی دکیزلر بزه یکی ارزاق ویکی اموال تجاریه تدارکنه‌مدار اولور.

فصل — ٩

آلتونه و کوموشك ندرت نسبیه‌سی .

آلتون وکوموشك مبذولیت و ندرت قطعیه‌سندن باشقا ، بو معدنلردن برینك دیکرینه نظراً ده مبذولیت یاخود ندرتی واردر .

خست آلتون وکوموشی محافظه ایده‌ر ؛ چونکه بیپرانمایان ثروت علامتلری هیچ بر شی استهلاك ایتمك ایسته‌مه‌ین خسیسلرك خوشنه کیده‌ر . خسیسلر کوموشدن زیاده آلتون صاقلامایی سوه‌رلر ، چونکه غائب ایتمکدن قورقدقلری کیبی ، حجماً داها کوچوك اولانی داها أیی صاقلایا بیلیرلر .

کوموش بر یرده چوغالنجه آلتون اورتادن قالقار ، چونکه هرکس کندی نزدنده صاقلایاجق بر مقدار آلتونه مالکدر ؛ کوموش کسب ندرت ایدینجه آلتون تکرار ظهور ایده‌ر ، چونکه اونی صاقلی اولدیغی یرلردن چیقارمق ضرورت کسب ایده‌ر .

بناءً علیه ، کوموش کسب ندرت ایدینجه آلتونك چوغالماسی ، کوموش چوغالنجه آلتونك کسب ندرت ایتمه‌سی قاعده‌در. بوحال نسبی مبذولیت وندرت ایله حقیقی مبذولیت وندرت آراسنده‌کی فرقی داها أیی حس ایتدیریر ؛ ایله‌ریده بوندن اوزون اوزادی‌یه بحث ایده‌جکم .

فصل — ١٠

قامبیو .

قامبیو دیدیکمز شیئی مختلف مملکتلر نقودینك نسبی مبذولیت وندرتی تشکیل ایده‌ر. قامبیو نقودك آنی وحالی قیمتلرینك تثبیتندن عبارتدر .

پارا ، معدن اولمق اعتباریله، بوتون دیکر اموال تجاریه کیبی برقیمتی حائزدر ؛ دیکر اموال تجاریه‌نك قیمتنی تمثیل ایده‌بیلمه‌سی اعتباریله‌ده، دیکر بر قیمتی حائزدر؛ بر تجارت مالندن عبارت اولسه‌یدی شبهه یوق‌که فیأتندن پك چوق غائب ایدره‌دی .

کوموش، پارا اولمق اعتباریله، حکمدارك بعض احوال وشرائط داخلنده تثبیت ایده‌بیله‌جکی ودیکر بعض احوال وشرائط داخلنده تثبیت ایده‌میه‌جکی بر قیمتی حائزدر.

حکمدار، معدن اولمق اعتباریله بر مقدار کوموشله نقد اولمق اعتباریله عینی مقدار کوموش آراسنده برنسبت تأسیس ایده‌ر؛ سکه اعمالنده قوللانیلان مختلف معدنلر آراسنده‌کی نسبتی تعیین ایده‌ر ؛ هر سکه‌نك ثقلت و عیارینی تثبیت ایده‌ر ؛ الحاصل ، هرسکه‌یه یوقاریده بحث

ايتمش اولديغم اعتبارى قيمتى ويرير . بو دورت رابطه‌ده آقچه‌نك قيمتنه (قيمت وضعيه) اسمنى ويره‌جكم ، چونكه بر قانونله تثبيت ايديله‌بيلير .

بوندن باشقا ، هر مملكتك مسكوكاتى ، ديكر مملكتلرك مسكوكاتنه نظراً بر (قيمت نسبيه) يى حائز اولور . قامبيونك قرارلاشديرديغى شى ايشته بو قيمت نسبيه‌در : بو قيمت ، مسكوكاتك تجار نظرنده اك عمومى بر صورتده حائز اولديغى اعتبار ايله تعين ايدر؛ حكمدارك امرينه اصلا تابع دكيلدر ، چونكه متمادياً دكيشير وبيك تورلو احوال و شرائطه تابعدر .

قيمت نسبيه‌يى تثبيت ايچون مختلف ملتلر اك چوق پارايه مالك اولان ملته باقارلر . اك چوق پارايه مالك اولان ملتك ثروتى ديكر مملكتلرك ثروت مجموعه‌سنه معادل ايسه بونلردن هر برى او زنكين ملتله بوى اولچوشمك اضطرارنده قالير : مختلف ملتلردن هر برينك اك زنكين ملتله مقايسه‌سى‌ده اونلرك بربرلريله مقايسه‌لرينه معادلدر .

دنيانك حال حاضرنده اك زنكين ملت هولانداد‌ر . قامبيويى هولانديه نظراً تدقيق ايده‌لم .

هولانداده فلورين اسمنده بر سكه متداولدر : برفلورين يكرمى (سو) يه ، قرق (ياريم سو)ياخود غروسه (gros) معادلدر. فكرلرى ساده‌لشديرمك ايچون، هولانداده هيچ فلورين اولماديغنى وياالكز (غروس) بولونديغنى فرض ايده‌لم: بيك فلورينه مالك بركيمسه قرق بيك غروسه مالك اولور ، الخ . هولاندا ايله قامبيو ديكر مملكتلر مسكوكاتنك نه‌قادار غروسه معادل اولديغنك بيلينمه‌سنه متوقفدر: فرانسه‌ده عموماً حسابلر اوچ ليرالق ئه‌كو (écu) اوزرندن اجرا ايديلمكده اولديغنه نظراً ، قامبيو اوچ ليرالق بر (ئه‌كو) نك نه‌قادار غروسه معادل اولديغنى صورار. قامبيو أللى دورتده ايسه ، اوچ ليرالق ئه‌كو أللى دورت غروسه معادل اولور ؛ آلتمشده ايسه ، آلتمش غروسه معادل اولور ؛ فرانسه‌ده پارا نادر ايسه ، اوچ ليرالق ئه‌كو داها زياده غروسه معادل اولور ؛ مبذول ايسه ، داها آز غروسه معادل اولور .

قامبيونك تحولنى انتاج ايدن بو ندرت ياخود مبذوليت حقيقى ندرت ياخود مبذوليت ديمك دكيلدر ؛ بو، نسبى بر ندرت ياخود مبذوليتدر : مثلا ، فرانسه‌نك هولانداده پارايه اولان احتياجى هولانداليلرك فرانسه‌ده پارايه اولان احتياجلرندن زياده‌ايسه، پارا فرانسه‌ده مبذول ، هولانداده نادر اعتبار اولونور : بوحالك عكسى‌ده عكسى نتيجه‌يى مستلزمدر .

هولاندا ايله اولان قامبيونك أللى دورتده اولديغنى فرض ايده‌لم. فرانسه وهولاندا بر شهردن عبارت اولسه‌لردى ، ياپيلاجق معامله بر ئه‌كولك آقچه ويريلديكى زمان جريان ايدن معامله كبى اولوردى: فرانسز، جيبندن اوچ ليرا، هولاندالى ده جيبندن أللى دورت غروس چيقاراجقلردى . فقط پارس آمستردامدن برمسافه ايله آيريلمش اولديغندن، بنده‌كى اوچ ليرالق ئه‌كو ايچون بكا هولانداده مالك اولديغى أللى دورت غروسى ويره‌ن كيمسه‌نك هولاندا اوزرينه أللى دورت غروسلق برپوليچه ويرمه‌سى ايجاب ايدر. بوراده أللى دورت غروس اصلا موضوع بحث اولمايوب ، ايش أللى دورت غروسلق بر حواله‌نامه‌دن عبارتدر . بو صورتله ، پارانك ندرت ياخود مبذوليتنه حكم ايتمك ايچون [١] ، فرانسه‌ده فرانسه‌يه تخصيص ايديلمش اولان أللى دورت غروسلق حواله‌نامه‌لرك هولانديه تخصيص ايديلمش ئه‌كولردن زياده اولوب اولماديغنى بيلمه‌ليدر . هولانداليلر طرفندن تكليف اولونان حواله‌نامه‌لر چوق ، و فرانسزلر طرفندن تكليف اولونان ئه‌كولر آزسه، پارا فرانسه‌ده نادر ، هولانداده مبذول ديمكدر ؛ وبو تقديرده قامبيونك يوكسلمه‌سى و بنده‌كى ئه‌كو ايچون أللى دورت غروسدن زياده پارا ويريلمه‌سى اقتضا ايدر ؛ يوقسه ، بن كندى پارامى ويرمم ؛ عكسى حالده عكسى نتيجه‌يى مستلزمدر .

كورولويوركه قامبيو معاملات مختلفه‌سى هرحالده تسويه ايديلمك لازم كلن بر حاصلات وصرفيات حسابى تشكيل ايدر ؛ وافراد اهاليدن برى پارا تحويل ايتمكله كندى بورجنى ناصل تأديه ايتمش اولمازسه ، مديون بر مملكت‌ده ديكر مملكتلره اولان دينى قامبيو معامله‌سى اجراسيله تسويه ايتمش اولاماز .

دنياده يالكز اوچ مملكتك وجودينى فرض ايدييورم : فرانسه، هولاندا واسپانيا . كذا فرض ايدييورم‌كه اسپانيا افراد اهاليسندن متعدد كيمسه‌لرك فرانسه‌ده يوزبيك مارق كوموش آقچه مقدارنده بورجلرى ، وفرانسه افراد اهاليسندن متعدد كيسه‌لرك اسپانياده يوز اون بيك مارق مقدارنده بورجلرى اولسون ؛ و ، بعض احوال و وقايع اوزرينه ، كرك اسپانياده، كرك فرانسه‌ده هركس كندى پاراسنى چكمه‌يى آرزو ايتسين؛ بو تقديرده قامبيو معاملاتى ناصل جريان ايده‌جك ؟ قامبيو ، بو ملتلرك هرايكيسنى يوز بيك مارقدن قارشيلقلى اولارق ابرا ايده‌جك ؛ فقط فرانسه‌نك اسپانيايه يينه اون بيك مارق بورجى

[١] بر مملكتده پارا كاغددن زياده اولورسه اومملكتده پارا مبذول عد اولونور . كاغد ، پارادن چوق اولورسه نادر عد اولونور .

قالاجق ، اسپانيوللر فرانسه اوزرينه اون بيك مارقلق حواله نامه لره مالك اولاجقلر ؛ فرانسه نك ايسه اسپانيا اوزرينه هيچ بر حواله نامه سى بولونمایاجقدر .

هولاندا فرانسه ايله برلكده عكسى وضعيتده بولونسه و تسويهٔ دين ايچون اوكا اون بيك مارق ذمتى اولسه، فرانسه اسپانيايه ايكى صورتله تأدياتده بولونور : يا ، اسپانياده كى دائنلرينه هولانداده كى مديونلرى اوزرينه اون بيك مارقلق پوليچه لر ويرير ، ياخود اسپانيايه نقداً اون بيك مارق كونده رير .

مسرودات واقعه دن استنتاج اولونوركه بر مملكت ديكر برمملكته پاره توديع ايتمك احتياجنده بولونجه ، اورايه پارا ارسالى ياخود پوليچه استحصالى آراسنده فرق يوقدر . بو ايكى صورت تسويه نك فائده سى منحصراً احوال جاريه يه باغليدر : اوصيراده هولانداده داها چوق غروش ويره ن چاره نك عيناً پارا ارساليله مى [١] ، يوقسه بويله برمبلغ ايچون هولاندا اوزرينه برحواله نامه استحصاليله مى تأمين ايديله بيله جكنه باقمالیدر .

فرانسه ده عينى عيارده و عينى ثقلتده كوموش هولانداده عينى عيارله عينى ثقلتده كوموش ويره جك اولورسه : (قامبيو باشه باشدر) ديـنيلير. نقودك حال حاضرنده [٢] ، باشه باش قامبيو ، ئه كو باشنه أللى دورت غروسدر : قامبيو أللى دورت غروسدن زياده اولونجه ، يوكسك عد اولونور ؛ أللى دورت غروسدن دون اولونجه ، قامبيو دوشمش عد اولونور .

قامبيونك معين بروضعيتده مملكتك متضرر ياخود مستفيد اولديغى بيلينمك ايچون ، او مملكتى مديون ، دائن ، بايع ، مشترى وضعيتنده فرض ايتمه ليدر . قامبيو باشدن باشه دون اولونجه ، او مملكت مديون صفتيله غائب ايده ر ، داين صفتيله قازانير ؛ مشترى صفتيله غائب ايده ر، بايع صورتيله قازانير؛ مديون صفتيله غائب ايتديكنى سهولتله آكلارز. مثلا ، فرانسه هولانديه بو مقدار غروس مديون اولونجه ، فرانسه نك ئه كوسى آز مقدارده غروسه معادل اولدقجه ، تأدياتده بولونمق ايچون داها چوق ئه كويه محتاج اولور؛ بالعكس ، فرانسه معين مقدارده غروس ادانه ايتمشسه ، ئه كونك غروس معادلى آزالديغى نسبتده چوق ئه كو اوزرندن استيفاى مطلوب ايده ر. موضوع بحث مملكت مشترى صفتيله دخى غائب ايده ر ؛ چونكه عينى مقدارده اموال تجاريه مبايعه سى ايچون عينى مقدارده

[١] مصارف نقليه و سيغورطه اجرتى تنزيل اولونور .

[٢] (١٧٤٤) سنه سنده .

غروسه احتياج كورور؛ قامبيو تنزل ايديجه فرانسه نك هر (ئه كو) سى دها آز (غروس) ويرير . عينى اسبابه بناءً ، اومملكت بايع صفتيله قازانير ؛ هولانداده كى اموال تجاريه مى بدل مبيعلرينى تشكيل ايده ن غروس مقدارنده برفيئاتله صاتارم : أللى غروس مقابلنده برئه كو احضار ايتديكم وقت فرانسه ده ألمه كچه جك ئه كولرك مقدارى ، عينى ئه كويى استحصال ايچون أللى دورت غروس ويرمك لازم كلديكى تقديرده ألمه كچه جك اولان ئه كولردن زياده اولور ؛ بوتون بو حالك عكسى ديكر مملكتلرده جارى اولور . هولاندا هرهانكى برمقدارده ئه كو بورجلو ايسه ، بو شرائط آلتنده ياپيلاجق معامله دن قازانير ؛ آلاجقلى ايسه ، ضررلى چيقار ؛ صاتارسه ، غائب ايده ر ؛ صاتون آليرسه ، قازانير .

مع مافيه شوراسنى ده تعقيب ايتمه ليدر : قامبيو باشه باشدن دون ايسه ، مثلا ، أللى دورت اولاجق يرده أللى ايسه ، فرانسه هولانديه قامبيو صورتيله أللى دورت بيك ئه كو كونده رنجه ، مبايعه ايده جكى اشياى تجاريه آنجاق أللى بيك ئه كو قيمتنده اولور ؛ وديكر طرفدن هولاندا أللى بيك ئه كونك قيمتنى فرانسه يه كونده ره جك اولورسه ، أللى دورت بيك ئه كولك اموال تجاريه مبايعه ايده ر ؛ آراده كى فرق فرق أللى دورتده برك سكز مثليدر ، يعنى فرانسه حسابنه يديده بردن زياده زيان وار : برصورتده كه ، قامبيونك باشه باش اولديغى پياسه يه نظراً هولانديه موضوع بحث مبلغك يديده برمقدارينى نقد ياخود اموال تجاريه اولارق فضله كوندرمك لازم كلير؛ ضرر دوام ايتمكدن خالى قالماز ، چونكه بويله بر بورج قامبيويى برداها آزالتاجق ، فرانسه نك وضعيت معنويه سى برباد اولاجقدر . مع مافيه بكا اويله كليوركه بوبويله اولمق لازم كلير ايديسه ده ، بويله اولمايور ؛ يوقاريده موضوع بحث ايتديكم اساس موجبنجه ، مملكتلر دائما موازنتلرينى تأمين ايتمكه ، بورجلرندن قورتولمغه چاليشيرلر : بوصورتله ، آنجاق أوده يه بيله جكلرى مقدارلرده استقراض عقد ايده رلر ، وآنجاق صاتابيله جكلرى نسبت داخلنده مبايعاتده بولونورلر . يوقاريده كى مثالى أله آلالم : فرانسه ده قامبيو أللى دورتدن أللى يه دوشرسه فرانسه ده بيك ئه كو بدلنده اموال تجاريه مبايعه وبونك ايچون اللى دورت بيك غروسى تأديه ايده ن هولانداليلر ، فرانسزلرك بو عمليه يه موافقتلرينى استحصال ايتدكلرى تقديرده آنجاق أللى بيك غروس ويره جكلردر ؛ فقط فرانسه نك اموال تجاريه سنك فيأتلرى غيرمحسوس برصورتده يوكسه له جكدر ؛ كار فرانسزلرله انكليزلر آراسنده انقسام ايده ر : چونكه ، برتاجر قازانابيلينجه كارينى سهولتله تقسيم ايده ر ؛

بناءً علیه فرانسز وانكلیز آراسنده تمتعده اشتراك تحقق ایدەر . عینی صورتله ، هولاندادن آللی دورت بیك غروش قیمتنده اموال تجاریه مبایعه وقامبیو آللی دورتده ایكن بونلرك بدلنی بیك ئەكو ایله تأدیه ایدەبیلن فرانسز ، عینی اشیای تجاریەیی مبایعه ایچون ، اومقدارك آللی دورتده برینك دورت مثلنی علاوەیه مجبور اولور . فقط دوچار اولدیغی زیانی حس ایدەجك اولان فرانسز تاجر ، داها آز مقدارده هولاندا اموال تجاریەسی ویرمك ایستەیەجكدر . بوصورتله فرانسز تاجرله هولاندالی تاجر آراسنده ضرر وزیان اشتراكی تحقق ایدەر . مملكت تدریجاً وغیر محسوس بر صورتده موازنتنی آلدە ایدەجك ، وقامبیونك دوشوكلكی قورقولان بوتون محذورلری تولید ایدەمیەجكدر .

قامبیو باشه باشدن دون اولدیغی وقت تاجر ، ثروتنی آزالتمقسزین ، نقودینی اجنبی مملكتلره تودیع ایدەبیلیر ؛ چونكه غائب ایتدیكی مقداری، نقودینی تكرار كری كتیرمك صورتیله تلافی ایدەر ؛ فقط ممالك اجنبیەیه آنجاق برداها كلەمیەجك مبالغی كوندەرەن برحكمدار دائما زیانلیدر .

تاجرلر بر مملكتده واسع نسبتده معاملات تجاریەیه كیریشینجه ، اومملكتده قامبیو مطلقا یوكسەلیر؛ سببی، اوراده برچوق تعهدات آلتنه كیریشیلمش، برچوق اشیای تجاریه مبایعه ایدیلمش، وبواشیای تجاریەیی تأدیه ایچون ممالك اجنبیەیه پولیچەلر چكیلمش اولماسیدر.

برحكمدار كندی مملكتی داخلنده مبالغ جسیمه جمع وادخار ایدەرسه، اومملكتده پاره حقیقی صورتده كسب ندرت ایدەر ، نسبی اولارق چوغالیر: مثلا ، بومملكت عینی زمانده ممالك اجنبیەده چوق مقدارده اموال تجاریەیی تأدیەیه مجبور بولونورسه، نقد نادر اولمقله برابر ، قامبیو دوشر .

بوتون پیاسەلرك قامبیوسی برنسبت داخلنده بولونمایه چالیشمقدن خالی قالماز . وبو ، طبیعت مصلحت اقتضاسندندر . ایرلاندانك انكلترەیه و انكلترەنك هولاندایه قامبیولری باشه باشدن دون ایسه ، ایرلاندانك هولاندایه قامبیوسی داها دون اولور ، یعنی ایرلاندادن انكلترەیه و انكلترەنك هولاندایه اولان قامبیولریله مركباً متناسبدر ؛ چونكه نقودینی ایرلاندادن انكلتره واسطەسیله، یعنی طوغرودن طوغرویه اولمایارق ، كتیرتەبیلەن برهو- لاندالی اومبالغی محضا طوغرودن طوغرویه كتیرتمك ایچون ضرر كورمك ایستەمیەجكدر. بو، بویله اولمق لازم كلیر ایدیسەده تماماً بویله دكیلدر : دائما اویله وقوعات واحوال اولوركه

بوشیئلری دكیشدیررلر؛ وبویاخود شوپیاسەدن كشیدەنك تأمین ایدەجكی كارفرقی بانكرلك صنعت مخصوصەسنی تشكیل ایدەر، كه بحثمزك تماماً خارجندەدر .

برمملكت آقچەسنی یوكسلتنجه ، مثلا ، اوچ لیرا یاخود بر (ئەكو) عد ایتدیكی مبلغی آلتی لیرا یاخود ایكی ئەكو اعتبار ایدنجه ، حقیقت امرده ئەكویه هیچ برشی علاوه ایتمەمش اولان بویكی اعتبار ، یاخود بویكی طرز تسمیه ، قامبیوده فضله هیچ برغروش تأمین ایدەمز . یكی اعتبار موجبنجه اولان ایكی ئەكو، اولكی اعتبار موجبنجه برئەكودن عبارت اولان مبلغك حاصل ایدەبیلەجكی مقدارده غروش كتیریر . بویله اولمایان وضعیتلر آقچەیه قیمت حقیقیەسندن فضله ویریلمك ایستەنیلن اعتبارك نتیجەسی اولمایوب ، بویكی اعتبارك كوستردیكی یكیلكك وآنیلكك تأثیریدر. قامبیو باشلانمش ایشلره متعلقدر، وآنجاق برمدت صوكرا قابل تنظیمدر .

برمملكت ، آقچەسنی بر قانونله یوكسلتەجك یرده قوتلی بر آقچەدن ضعیف بر آقچه اعمالی مقصدیله یكیدن سكه ضربنه تشبث ایدەجك اولورسه، بوعملیه اثناسنده ایكی نوع آقچه موجود اولابیلیر : اسكی آقچه اولان قوتلی آقچه ، یكی آقچه اولان ضعیف آقچه ؛ فقط قوتلیسی اعتباردن دوشمش اولوب آنجاق یكی آقچه قیمتنده قبول ایدیلەجكندن وبناءً علیه حواله نامەلر یكی آقچه ایله تسویه اولونمق لازم كلەجكندن ، قامبیونك ده یكی آقچه حسابیله تسویەسی اقتضا ایدەر صانیرم. مثلا ، فرانسەده پارەنك دوشكونلكی یاری یارییه اولاجق اولورسه واوچ لیرالق اسكی ئەكو هولاندادە آلتمش غروش ویریرسه ، یكی ئەكو آنجاق اوتوز غروش ویرەبیلیر . دیكر طرفدن ، قامبیونك اسكی آقچەنك قیمتی اوزرندن تنظیم ایدیلمەسی لازم كلیر صانیرم ؛ چونكه پارەسی اولان وحواله نامەلر آلان بانكرلر اسكی نوع آقچەلری یكیلرله تبدیل ایتمك ضرورتنده قالیر وبو معاملەدن متضرر اولورلر. دیمك اولویوركه قامبیو اسكی آقچەلرله یكی آقچەلرك قیمتلری آراسنده تعین ایدەر. اسكی نوعك قیمتی دوشر ؛ چونكه بر طرفدن ، تجارتده یكیلر متداول بولونور ؛ دیكر طرفدن‌ده تاجر، قاصەسندەكی اسكی پارەیی ایشلەتمك ایچون برآن اول چیقارمقده منفعتدار اولدیغندن، وعلی الخصوص تأدیاتنی اجرا ایچون بوكا مجبور بولوندیغندن، اسكی آقچەنك قیمتی محافظه ایتدیرمك اصرارنده دوام ایدەمز . بوندن باشقا ، یكی نوعك قیمتی ترفع ایدەر؛ چونكه بانكر بویكی نوعلری ویرەرك ، اسكی نوعلری قازانجله تدارك ایدەبیلەجك بر وضعیتدەدر . یوقاریدەده سویلەمش اولدیغم وجهله ، قامبیو اسكی نوعله یكی نوع آراسنده

تقرر ايدر . اوتقديرده بانكرلر اسكى نوعى مملكتدن چيقارمقده منفعتداردرلر ، زيرا بوصورتله ايده‌جكلرى استفاده اسكى نوع اوزرندن تقرر ايتمش برقامبيونك تأمين ايده‌جكى منفعته مساوى كلير ، يعنى هولانداده چوق مقدارده غروس استحصال ايده‌رلر . و ، يكى واسكى نوعلر آراسنده تقرر ايده‌ن ، يعنى داها دون اولان برقامبيو ايله اعاده طريقنه‌ده مالكدرلر : بوحالده ايسه فرانسه‌ده چوق ئه‌كو ألده ايديله‌بيلير .

فرض ايده‌لم كه اسكى نوعدن اوچ ليرا ، شيمديكى قامبيو اوزرندن قرق بش غروس ويرير وبو ئه‌كويى هولانده‌يه نقل صورتيله آلتمش غروس استحصال ايديلير ؛ فقط قرق بش غروسلق بر حواله‌نامه ايله فرانسه‌ده اوچ ليرالق برئه‌كو تدارك ايديله‌بيله‌جكدر ؛ بوئه‌كو هولانده‌يه اسكى نوع اوزرندن نقل ايديلسه دخى آلتمش غروس ويرير : بوصورتله يكيدن اصاغه معامله‌سنى ياپان مملكتدن بوتون اسكى نوع چيقمش اولور وبوندن بانكرلر استفاده ايدر .

بويله بروضعيتده يكى برعمله مراجعت كسب ضرورت ايدر . يكيدن اصاغه‌يى ياپان مملكت قامبيويى تنظيم ايده‌ن مملكته اسكى نوع مسكوكاتندن مبالغ جسيمه ارسالنه مجبور اولور ؛ اوراده براعتبار قازانارق ، قامبيويى اويله بردرجه‌يه چيقارير كه اوچ ليرالق برئه‌كو مقابلنده ، قامبيو طريقيله ، استحصال ايديله‌بيلن غروسلرك مقدارى اسكى نوعدن اوچ ليرالق برئه‌كونك مملكتدن چيقاريلماسى تقديرنده استحصال ايديله‌جك غروسلر مقدارينه تقريباً معادل اولور . « تقريباً » دييورم ؛ چونكه كار جزئى اولونجه ، نقدى مملكتدن چيقارمغه اصلا ميل ايديلمز ؛ نقدك مملكتدن اخراجى ، مصارف نقليه‌دن باشقا ، مصادره تهلكه‌سنه‌ده معروض قالير .

بوبابده صريح برفكر اعطاسى اقتضا ايدر . موسيو برنار ، ياخود دولتك استخدام ايده‌جكى باشقا هرهانكى بربانكر ، حواله نامه‌لرينى هولاندا اوزرينه تكليف ايدر وبونلرى شيمديكى قامبيودن بر ، ايكى ، اوچ غروس زياده‌سيله ويرير ؛ بوذات ، متمادياً نقل ايتديرديكى اسكى نوعلر واسطه‌سيله ممالك اجنبيه‌ده پاره جمع و ادخار ايتمشدر : ديمك اولويوركه قامبيويى يوقاريده كوستر ديكمز درجه‌ده يوكسلتمشدر . مع مافيه حواله نامه ويرمك صورتيله همان بوتون يكى نوعلرى ألينه كچيرمش ، تأديات اجرا ايده‌جك اولان ديكر بانكرلرى أللرنده‌كى اسكى نوعلرى نقود جديده قيمتى اوزرندن ألدن چيقارمغه

جبر ايتمشدر ؛ بوندن باشقاده ، بوتون پاره‌يى غير محسوس صورتده أله كچيرمش اولاجغندن ، ديكر بانكرلرى‌ده پك يوكسك برقامبيو اوزرندن كنديسنه پوليچه اعطاسنه مجبور ايدر : معامله‌نك نتيجه‌سنده تحقق ايده‌جك اولان كار ، باشلانغيجده‌كى ضررينك بويوك برقسمنى تلافى ايدر .

بوتون بو عمليه اثناسنده مملكتك بويوك بربحراندن مضطرب اولاجغى تخمين ايديله‌بيلير . پاره زياده‌سيله كسب ندرت ايدر ؛ چونكه : اولا ، پاره‌نك قسم اعظمى قيمتدن دوشورولمك لازم كله‌جك ؛ ثانياً ، برقسمنى ممالك اجنبيه‌يه نقل ايتمك لازم كله‌جك ؛ ثالثاً ، هيچ بر كيمسه كندى حسابنه اميد ايتديكى بركارى حكمداره بيراقمق ايسته‌ميه‌جكندن ، هركس پاره‌نك اوستنه دوشه‌جكدر . بو عمليه‌ده بطائت كوسترمك تهلكه‌ليدر ؛ استعجال‌ده تهلكه‌ليدر : تخمين اولونان قازانج معتدل دكيلسه ، محذورلر اونسبتده آرتار .

يوقاريده كورولمشدر كه قامبيو نقددن دون اولونجه پاره‌يى خارجه چيقارمق قازانجلى اولور ؛ عينى سببله ، قامبيو پاره‌دن يوكسك اولونجه ، پاره‌يى كرى كتيرمك قازانجلى اولور . فقط ، قامبيونك باشه باش اولماسيله برابر پاره اخراجنك كار ويره‌بيله‌جكى برحال واردر : ممالك اجنبيه‌ده نظر دقتى جلب ايتمك ياخود يكيدن اصاغه‌يه تشبث أيله‌مك ايسته‌نيلديكى زمان . پاره عودت ايدنجه كرك مملكت داخلنده قوللانيلماسندن ، كرك ممالك اجنبيه اوزرينه پوليچه آلينماسندن طولايى ، پاره‌دن تمتع حاصل اولور .

برمملكتده پك چوق حصه سندلرينه مالك برقومپانيه وجوده كتيريلمش ، برقاچ آيلق برمدت ظرفنده بوسندلرك قيمتلرى ايلك مبايعه قيمتنك يكرمى ياخود يكرمى بش مثلنه چيقاريلمش ، عينى مملكتده بانقنوط اخراج ايدن بر بانقه تأسس ايتمش و بو بانقنوطلرك قيمت نقديه‌لرى حصه سندلرينك پك يوكسك نسبتلره بالغ اولان قيمتلرينه تقابل ايده‌بيله‌جك درجه‌ده يوكسلمش بولونورسه ، (بو ، موسيو لووك سيستميدر) حصه سندلريله بانقنوطلرك تأسس ايتمش اولدقلرى طرز داخلنده يعنى سرعتله سقوط ايتمه‌لرى طبيعت مصلحت اقتضاسندندر . حصه سندلرينك قيمتى ايلك قيمتلرينك يكرمى ياخود يكرمى بش مثلنه يوكسه‌لنجه برچوق كيمسه‌لر كاغد حالنده مبالغ جسيمه تأمين ايتمش اولورلر ؛ هركس ثروت وسامان ايدينمه‌يه قويولور ؛ وثروتى تغيير ايتمك ياخود ايسته‌نيلن هرهانكى بريره كوندرمك ايچون قامبيو الك قولاى يول اولديغندن ، سندات مذكوره‌نك برقسمى قامبيويى

تنظيم ايده‌ن ملته متمادياً كوندريلمكه باشلار . اجنبى مملكتلره متمادياً پاره توديع ايتمك پروژه‌سى قامبيويى دوشورور . فرض ايده‌لم كه يوقاريده بحث ايديلن سيستمك جارى اولديغى زمانده ، كوموش پاره‌نك عياريله ثقلتى آراسنده‌كى نسبته كوره قامبيو فيئاتى ئه‌كو باشنه قرق غروس اولمشدر ؛ لايعد ولايحصا كاغد پاره اولونجه، ئه‌كو باشنه آنجاق اوتوز طوقوز غروسدن زياده‌سى ويريلمك ايسته‌نيلمه‌يه‌جكدر؛ متعاقباً اوتوز سكز ، اوتوزيدى، الخ .. اولمشدر . ايش اودرجه‌يه واصل اولمشدركه ئه‌كو باشنه آنجاق سكز غروس ويريلمش ونهايت هيچ قامبيو قالمامشدر .

بويله برحالده فرانسه‌ده كوموش پاره‌ايله كاغدك نسبتنى تنظيم ايده‌ن شى قامبيو اولمشدر. فرض ايده‌لم كه ، اوچ ليرالق كوموش ئه‌كو، كوموشك ثقلت وعيارينه بناءً قرق غروس قيمتنده ايدى ، وقامبيو معامله‌سى كاغد اوزرنده اجرا اولونديغندن ، كاغد آقچه ايله اوچ ليرالق ئه‌كو يالكيز سكز غروسه معادلدى؛ فرق، دورت خمسى نسبتنده اولمشدر . ديمك اولويوركه كاغد پاره ايله اوچ ليرالق ئه‌كو ، كوموش آقچه اوچ ليرالق برئه‌كودن دورت خمس نقصاندى .

۱۱ — فصل

روماليلرك مسكوكات اوزرنده اجرا ايتدكلرى معامله‌لر .

اخيراً فرانسه‌ده بربرينى تعقيب ايده‌ن ايكى نظارت زمانده نقوده كيفى بعض ضربه‌لر ايندريلمشسه‌ده ، قديم روماليلر زمانده داها زياده‌سى ياپيلمشدى ؛ روماليلر بوضربه‌لرى نه اومتفسخ جمهوريتلرك زمانده، نه‌ده آنارشيدن باشقا برشى اولمايان او جمهوريت زمانده ايندريرمشلردى ؛ بونى ، ايتاليا شهرلرينى مغلوب ايتدكدن صوكرا قارطاجه‌ليلرك أللرندن حكومتلرينى آلمغه چاليشدقلرى صيرالرده، اوالك قوتلى ، الك عقللى والك جسور بولوندقلرى برزمانده ياپمشلردى .

بوبحثى برآز تعميق ايتمه‌يه لزوم كوروريورم ، تاكه اصلى اولمايان بروقعه تاريخده مثال

عد ايديله‌سين. ايلك پونيك محاربه‌سنده [۱] اون ايكى (اونس) لق باقير اولمق لازم كلن آس (as) يالكيز ايكى اونس ثقلتنده اعمال ايديلمشدى ؛ ايكنجى پونيك محاربه‌سنده براونسه اينمشدر . سكه‌نك بوتناقصى زمانمزده (آقچه‌نك تزايدى) تسميه ايتديكمز حالدن منبعثدى : آلتى ليرالق برئه‌كودن كوموشنك ياريسنى آزالتمق صورتيله بوسكه‌يى ايكى‌يه آييرمق ، ياخود اونى اون ايكى ليرا اعتبار ايتمك باشقا باشقا شيئلر دكيلدر .

روماليلرك ايلك پونيك محاربه‌سنده نه‌صورتله اجراى معامله ايتدكلرينى كوستره‌جك براثر قالمامشدر ؛ فقط ايكنجى پونيك محاربه‌سنده‌كى معامله‌لرى شايان حيرت برعقل وفطانته دلالت ايده‌ر . جمهوريت بورجلرينى اوده‌يه‌بيله‌جك وضعيتده دكيلدى ؛ (آس) ايكى اونس باقير ثقلتنده ايدى ؛ اون (آس) قيمتنده‌كى (دەنيه Denier) يكرمى اونس باقيره معادلدى . جمهوريت براونس باقيردن (آس) لر اعمال ايتديردى ؛ بوصورتله نصفنى دائنلرندن قازانمش اولويوردى ؛ بر (ده‌نيه) يى اون اونسلق باقيرله تسويه ايتدى . بوعمليه دولتى شدتله صارصمشدى ، حالبوكه بوصارصينتينك تأثيرينى ممكن اولديغى قادار تخفيف ايتمك لازم كليردى ؛ بومعامله‌ده برده حقسزلق واردى ، بوحقسزلغى امكان دائره‌سنده آزالتمق ايجاب ايده‌ردى ؛ مقصد ، جمهوريتى وطنداشلردن ابرا ايتمكدى : بناءً عليه وطنداشلرى يكديكرندن ابرا ايتمك لازم كلمزدى . نتيجه‌ده ، ايكنجى برعمليه اجراسنه لزوم كورولدى ؛ اووقته قادار نهايت اون (آس) اولان (ده‌نيه) نك اون آلتون (آس) اعتبار ايديله‌سى امر اولوندى. بومضاعف معامله‌لر نتيجه‌سنده جمهوريتك دائنلرى پارالرينك نصفنى غائب ايده‌ركن، افرادك دائنلرى آنجاق بشده برنسبتنده غائب ايديورلردى [۲] ؛ اموال تجاريه فيئاتلرى آنجاق بشده بر نسبتنده آرتمشدى ؛ پاره‌ده حقيقى تبدل بشده بردن عبارتدى : ديكر عواقب محتاج ايضاح اولمايه‌جق قادار عياندر .

كوروليوركه قديم روماليلر احوال مماثله‌ده بزلردن أيى حركت ايتمشلردى. بزم معامله‌لرمز هم عمومى ثروتلره، هم خصوصى ثروتلره تشميل ايديلمشدر. ايش بوندن‌ده عبارت دكيل: ايله‌ريده كوروله‌جكدركه روماليلر بوعمليه‌لرى بزدن زياده مساعد شرائط ايچنده ياپمشلردى.

---

[۱] پلين ، تاريخ طبيعى ، كتاب ۳۳ ، ماده ۱۳ .

[۲] يكرمى اونس باقير يرينه اون آلتى اونس آلمشلردى .

۱۲ — فصل

قديم روماليلر آقچه معاملاتنى ناصل شرائط ايچنده ياپمشلردى ؟

اسكى زمانلرده ايتالياده پك آز آلتون وكوموش واردى؛ بومملكتده آلتون وكوموش معدنلرى يا پك آزدر، ياخود هيچ يوقدر: غولوالر رومايى ضبط ايتدكلرى زمان بوراده آنجاق بيك آلتون ليرا بولونابيلمشدى [۱]. مع مافيه، روماليلر قدرت وثروت صاحبى متعدد شهرلر يغما ايتمشلر ، بولدقلرى ثروتلرى كندى نزدلرينه طاشيمشلردى . بر چوق وقت يالكيز باقير پاراقوللانمشلردى: پارا اعماله كافى كوموشه آنجاق (پيروس Pyrrhus) صلحندن صوكرا مالك اولمشلردى [۲] . بومعدندن ، اون آس ياخود باقير آقچه حسابيله اون ليرا قيمتنده (دهنيه) لر ضرب ايتديرمشلردى [۳] . اوزمان كوموشك باقيره‌نسبتى (۱) ك (۹۶۰) ه نسبتى كيبيدى ؛ چونكه روما (دهنيه) سى اون آس ياخود باقير آقچه حسابيله اون ليرايه معادل اولديغندن ، (۱۲۰) اونس باقيرقيمتنده ايدى ؛ حال بوكه‌عينى (دهنيه) برثمن كوموش‌اونسه معادل اولديغندن [٤] ، بوحسابك يوقاريده كوستردیكمز نسبته موافق اولديغى آكلاشيلير .

روما ، ايتاليانك يونانستانه وسيجيليايه اك ياقين اولان قسمنه حاكم اولونجه ، ياواش ياواش ، ايكى زنكين ملت آراسنده يعنى يونانليلرله قارطاجه‌ليلر آراسنده بولونويوردى . بوصورتله ، ألنده‌كى كوموشك مقدارى آرتدى ؛ وكوموشله باقير آراسنده‌كى ۱ : ۹۶۰ نسبتى‌دوام ايده‌مه‌مش اولديغندن روماليلر تفصيلاتى مجهولمز اولان مختلف معاملات ماليه‌يه توسل ايتمشلردر . معاملات مذكوره حقنده يالكيز شوراسنى بيليرزكه ايكنجى پونيك محاربه‌سنك باشلانغيجنده روما (دهنيه) سنك قيمتى يكرمى‌اونس باقيردن عبارت‌اولمش[۵]

[۱] پلين ، كتاب ۳٤ ، ماده ۵

[۲] فره‌نش‌ميوس Freinshemius ، ايكنجى ده‌قاد ، بشنجى كتاب .

[۳] عينى مؤلفك روايتى .

[٤] (بوده Budée) نك روايتنه نظراً برثمن ، ديكر مؤلفلره نظراً برسبع .

[۵] پلين ، تاريخ طبيعى ، كتاب ۳۳ ، ماده ۱۳ .

وبويله‌جه كوموش وباقير آراسنده‌كى نسبت ۱: ۱۶۰ نسبتنده قالمشدى. تناقصك درجه‌سى أيجه ايدى ، چونكه جمهوريت بوتون باقير مسكوكات اوزرندن بش ثلث قازانمشدى . فقط ياپيلان شى طبيعت مصلحتك ايجاب ايتديرديكى شيئدن عبارتدى. وسكه اعمالنده قوللانيلان معدنلر آراسنده‌كى نسبتى قرارلاشديرمقدن باشقا هدفلرى يوقدى .

ايلك پونيك حربنه نهايت ويره‌ن صلح سيجيليايى روماليلرك ألنده بيراقشدى. روماليلر متعاقباً ساردنيايه كيرديلر ؛ اسپانيايى طانيمغه باشلامشلردى : رومادە كوموش كتله‌لرى برقات داها آرتمشدى ؛ اوزمان ، يكرمى (اونس) لق كوموش (ده‌نيه) يى اون آلتى (اونس) ه ايندیرمشلردى[۱] ؛ بوعمليه نتيجه‌سنده كوموشله باقير متناسب برحال آلمش، (۱) ك (۱۶۰) ه نسبتى كيبى ايكن (۱) ك (۱۲۸) ه نسبتى كيبى اولمشدى .

روماليلرى تدقيق ايديكز، كوره‌جكسكزكه اونلرك يوكسكلكلرى ، أك چوق ، أيى وفنا حركتلر ايچون مساعد فرصتلر ومناسب وقتلر انتخابنده تجلى ايتمشدر .

---

۱۳ — فصل

ايمپراطورلر زماننده آقچه اوزرنده اجرا اولونان معامله‌لر .

جمهوريت زماننده آقچه اوزرنده اجرا اولونان معامله‌لرده سكه‌لر تنقيص ايديلمشدى: دولت كندى احتياجاتنى ملته امنيت ايدييور ، ملتى آلداتمايه باقمايوردى . ايمپراطورلر زماننده خليطه اصولنه مراجعت اولوندى : اسرافلريله وحتى عاليجنابانه عطيه‌لريله يأس آور بر وضعيته دوشن بوحكمدارلر مسكوكاتى تغشيشه مجبور اولديلر ؛ اوالكيلر كيبى دوغرودن دوغرويه هدفه كيتمه‌ين بو اصول، فنالنى آزالتمقله برابر، اوفنالغه طوقونمازكيبى كورونويوردى. عطيه‌نك بر قسمى كرى آلينيركن ، كرى آلان أل كوستريلمه‌يوردى ؛ و تأدياتك ياخود عطايانك تنقيصى اصلا موضوع بحث ايتمكسزين ، بو تأديات و بوعطايا آزالمش بولونويوردى .

[۱] پلين ، تاريخ طبيعى ، كتاب ۳۳ ، ماده ۱۳ .

زمانمزه قادار محافظه ایدیلن بعض مدالیه‌لر [١] باقیره کوموش قاپلامق صورتیله اعمال اولونمشدر . (دیبو) ك ٧٧ نجی کتابنده بوسکه‌دن بحث ایدیلمشدر .

بوخصوصده‌کی انحطاط دوره‌سی دیدییوس ژولیه‌ن(Didius Julien) زمانده باشلادی. قاراقاللا(Caracalla) [٢]نك ضرب ایتدیرمش اولدیغی سکه‌لرك نصفندن زیاده‌سی قاریشیقدی؛ آلکساندرسه‌وه‌ر طرفندن ضرب ایتدیریلنلرك ایکی ثلثی مخلوطدی . انحطاط دوام ایتدی. وغالیه‌ن (Galien) دورنده ضرب ایتدیریلنلر کوموش یالدیزلی صاف باقیردن عبارتدی .

بوشدتلی عملیه‌لرك اوزمانلر قولای یاپیلامایاجغی تخمین ایدیله‌بیلیر؛ چونکه برحکمدار کندی نفسنی آلداتابیلیرسه‌ده باشقاسنی آلداتاماز . قامبیو ، بوتون مسکوکات جهانی یکدیکریله مقایسه ایتمکی وهر برینه کندی حقیقی دکرینی ویرمکی بانکره اوکره‌تمشدی ؛ مسکوکاتك عیاری برسر کیبی صاقلاناما‌زدی . برحکمدار مغشوش سکه ضرب ایتدیردیکی کیبی بوتون دنیا خلق اوکا اتباع وبوغلوغشی اونك حسابنه اجرا ایده‌ر ؛ قوتلی نوعلر ایلك اول چیقار وحکمداره ضعیف اولارق اعاده اولونور . روما ایمپراطورلری کیبی، آلتونه طوقونمقسزین کوموشی ضعیفله‌ته‌جك اولورسه درحال آلتونك اورتادن غائب اولدیغنی کورور ، حکمدارك ألنده فنا پاره‌دن باشقا برشی قالماز . بوندن اولکی کتابده سویله‌دیکم وجهله [٣] ، قامبیو زمامدارلرك بویوك ضربه‌لرینی برطرف ایتمش ، هیچ اولمازسه بوبویوك ضربه‌لرك موفقیتنه مانع اولمشدر .

---

١٤ — فصل

قامبیو مستبد حکومتلری صیقار .

موسقوف مملکتی ، استبدادندن اینمك ایسته‌مش ، فقط موفق اولمامشدر . تجارتك تقرری قامبیونك تقررینه محتاجدر، وقامبیو معاملاتی مستبدك بوتون قانونلرینه قارشی طورور.

[١] ژوبرت ، مدالیه‌لر علمی ، پاریس ، سنه ١٧٣٩ ، صحیفه ٥٩

[٢] صاووت Savotte قسم ٢ ، فصل ١٢ . و (علما جریده‌سی) نك أللی بیك مدالیه‌نك کشفی حقنده‌کی ٢٨ تموز ١٦٨١ تاریخلی نسخه‌سی .

[٣] فصل ١٦ .

١٧٤٥ سنه‌سنده چاریچه یهودیلرك طردی ایچون برامرنامه اصدار ایتمشدی ؛ بوکا سبب‌ده یهودیلرك سیبریا منفیلرینه وروسیه دوائر رسمیه‌سنده مستخدم اجنبیلره عائد نقودی اجنبی مملکتلره کوندرمش اولمالریدی . روسیه‌نك بوتون تبعه‌سی ، طبقی اسیرلر کیبی، مأذونیت استحصال ایتمه‌دکجه نه کندیلری ممالك اجنبیه‌یه کیده‌بیلیرلر، نه‌ده مالملکلرینی چیقارابیلیرلر . پارانك برمملکتدن دیکرینه نقلی واسطه‌لرینی احضار ایده‌ن قامبیو ، کورولویورکه ، موسقوف قانونلرینه مباینتدی .

بالذات تجارت‌ده روس قانونلرینه مخالفدر . روسلر اراضی‌یه باغلی أسیرلردن ، و أقله‌سیاستیق [١] یاخود ژانتیوم Gentilshomes [٢] دینیلن اسیرلردن مرکبدی . بوایکنجی طبقه ، أسیرلرك افندیلریدر : کورولیورکه عمله‌یی وتجاری تشکیل ایده‌جك اولان متوسط طبقه یوقدی .

---

١٥ — فصل

ایتالیانك بعض مملکتلرنده جاری بر اصول .

ایتالیانك بعض مملکتلرنده تبعه‌نك املاك واراضی صاتمالرینی وبدللرینك ممالك اجنبیه‌یه نقلنی منع ایچون بعض قانونلر یاپیلمشدر . هرمملکته عائد ثروتلرك باشقا برمملکته نقلی مشکل واوثروتلر اومملکتك کندی معاملاتنه مخصوص ومنحصر اولونجه بوقانونلر أیی اولابیلیردی. فقط، قامبیو صورتیله، ثروتلر هیچ برمملکته مخصوص اولمامغه و برمملکتدن دیکرینه نقلی اوقادار قولایلاشمغه باشلادیغندنبری ، ثروتلرك ایسته‌نیلدیکی کیبی صرف واستعمالی جائز اولوب طوروركن املاك واراضی صاحبلرینك بواملاك واراضی‌یی کندی ایشلری ایچون دیله‌دکلری صورتده قوللانمالرینه مساعده ایتمه‌ین قانون، آرتیق فنا برقانون اولمشدر . بوقانون فنادر ، چونکه اموال منقوله‌یی املاك و اراضی‌یه ترجیح ایتمشدر ، چونکه اجنبیلری اومملکته کلوب یرلشمکدن تبرید ایتمشدر ، ونهایت چونکه بویله برقانوندن صرف نظر ایدیله‌بیلیر .

[١] کلیسایه ومذهبه منسوب دیمکدر .

[٢] کبار دیمکدر .

فصل — ١٦

دولتك بانكرلرده كوره‌بيله‌جكي معاونتلر.

بانكرلك يعنى صرافلق ، پارا تبديلى ايچون ياپيلمشدر ، اقراض ايچون دكيلدر . حكمدار، صرافلرى آنجاق كندى پاراسنى تحويل ايشلرنده قوللاناجق اولورسه بومعاملاتى كنيش برمقياسده اجرا ايده‌جكندن ، صرافلر طرفندن وقوع بولاجق توديعات مقابلنده اونلره كوستره‌جكى أك كوچوك كار ، كسب اهميت ايده‌ر ؛ حكمداردن بويوك منفعتلر طلب ايديله‌جك اولورسه ، بوطلبى حكومتك واداره‌سنك قصورينه دليل عد ايتمه‌ليدر . صرافلر ، بالعكس ، آوانس اعطاسى ايچون استخدام ايديله‌جك اولورلرسه ، ايشلرى منافع جسيمه استحصالنى مستلزم برماهيت اكتساب ايده‌ر ، واوتقديرده اونلره احتكار اسناد ايديله‌مز .

فصل — ١٧

ديون عموميه.

بعض كيمسه‌لر برحكومتك كندى كنديسنه بورجلانماسنى أيى ظن ايتمشلردر: بوصورتله ثروتلرك آرتاجغى ، پارا تداولنك انكشاف ايده‌جكى فكرنده بولونمشلردر . ظن ايده‌رم‌كه اونلر پارايى تمثيل ايده‌ن متداول بركاغدى ، برقومپانيانك تجارتدن ايتديكى ياخود ايده‌جكى منافعك علامتى اولان متداول بركاغدى بربورج تمثيل ايده‌ن بركاغدله قاريشديرمشلردر . ايلك ايكى كاغدك دولته نفعى بويوكدر ؛ صوكنجيسى نافع اولاماز ، واوندن بكله‌نيله‌بيلن يكانه شى، ملى بورج ايچون افرادك ألنده أيى برسند اولماسندن يعنى تأديه‌يى كافل بولونماسندن عبارتدر . فقط بونك‌ده محذورلرى وار :

١ — بر بورجى ناطق اولان كاغدلر اجنبيلر نزدنده چوق مقدارده بولوناجق اولورسه، بواجنبيلر هرسنه ملتدن فائض اولمق اوزره مهم برمبلغ چكرلر ؛

٢ — بوصورتله على الدوام مديون اولان برملتده قامبيو زياده‌سيله دوشكون اولور؛

٣ — ديون عموميه‌نك فائضنى تأديه ايچون تحصيل اولونان ويركى، عمله اجرتلرينى يوكسلتمك صورتيله ، فابريقه‌لرى اضرار ايده‌ر ؛

٤ — دولتك حقيقى وارداتى فعاليت و صنعت اصحابندن آلينارق عاطل كيمسه‌لره ويريلير : يعنى چاليشمق وسائطى هيچ چاليشماياتلره ويريلمش وچاليشانلره مشكلات ايقاع ايديلمش اولور .

محذورلر ايشته بونلردر ؛ تأمين ايده‌بيله‌جكى منافعى ايسه هيچ بيلمه‌يورم. املاك واراضيدن ياخود صنايعدن بيكر (ئه‌كو) وارداته مالك اون كيشى فرض ايده‌لم : بوپارا ، يوزده بش حسابيله ، ملته ايكى يوز بيك ئه‌كو مقدارنده برسرمايه تشكيل ايده‌ر . بواون كيشى وارداتلرينك نصفنى يعنى بش بيك ئه‌كويى ديكر كيمسه‌لردن استقراض ايتدكلرى يوز بيك ئه‌كونك فائضلرينى تسويه ايچون قوللاناجق اولورلرسه ، بومعامله دولت ايچون ايكى يوز بيك ئه‌كودن عبارت قالير : يعنى افادهٔ جبريه ايله ٢٠٠,٠٠٠ ئه‌كو — ١٠٠,٠٠٠ + ١٠٠,٠٠٠ ئه‌كو = ٢٠٠,٠٠٠ ئه‌كو .

سهوه سائق اولان شى، برملتك بورجنى تمثيل ايده‌ن بركاغدك ثروت علامتى اولماسيدر؛ چونكه بويله بركاغدى اضمحلالدن وقايه وادامه ايده‌بيلمك ايچون دولت زنكين اولماليدر؛ مضمحل اولمازسه ، دولتك ديكر منابعندن جسيم ثروتلرى موجود ديمكدر. بوخصوصده هيچ برفنالق يوقدر ، چونكه بوفنالغه قارشى برچوق منابع واردر ، دينيليور ؛ فنالق أيبدر ، چونكه منابع فنالغك مقدارينى متجاوزدر ، دينيليور .

فصل — ١٨

ديون عموميه‌نك تأديه‌سى.

دائن مملكتله مديون مملكت آراسنده برنسبت بولونماليدر ؛ باشقا تعبيرله ، برمملكتك ذمتى مطلوبيله متناسب اولماليدر . دولت غير محدود برصورتده دائن اولابيليرسه‌ده ،

آنجاق بر درجه‌یه قادار مدیون اولابیلیر ؛ بو درجه، بو حد تجاوز ایدیلدیکی کبی دائنلك عنوانی زائل اولور [۱] .

بو دولتك اعتباری هنوز هیچ بر صورتله اخلال ایدیلمه‌مشسه، آوروپانك بر مملکتنده [۲] اوقادار موفقیتله اجرا ایدیلن بر اصوله مراجعت ایده‌بیلیر : بو اصول ، چوق مقدارده نقد تدارکیله ، فائضك مقدارینی آزالتمغه موافقت کوستره‌جك افراده تأدیات اجراسنی تکلیف ایتمکدن عبارتدر . فی الحقیقه ، دولت استقراض ایدیجه فائض مقدارینك نسبتنی افراد تعیین ایده‌جکندن ، دولت تأدیات اجرا ایتمك ایسته‌نجه فائضك مقدارینی کندیسی تعیین ایتمك لازم کلیر .

فائضی آزالتمق کافی دکیلدر ، تنزیلاتدن حصوله کلن کار، هرسنه سرمایه‌نك بر قسمنی تأدیه‌یه تخصیص ایدیلمك اوزره آمورتیسمان آقچه‌سنی تشکیل ایتمه‌لیدر. بو اویله مساعد بر عملیه‌درکه موفقیتلری کون کچدکجه کسب ازدیاد ایده‌ر . بر مملکتك اعتباری تام اولمایجه، بو حال بر آمورتیسمان آقچه‌سی تشکیلنه چالیشمق ایچون بر سبب دیکردر ؛ چونکه بو آقچه بر دفعه تأسس ایدیجه درحال امنیتی استجلاب ایده‌ر .

اولاً ، دولت بر جمهوریتسه، شکل حکومتی ایجابنجه ، اوزون زمانلر ایچون پروژه‌لر یاپیلماسی لازم کله‌جکندن اطفا آقچه‌سنك سرمایه‌سی چوق اولمایابیلیر: سلطنتله اداره اولونان مملکتلرده بو سرمایه داها بویوك اولمالیدر ؛

۲ — نظامات ، بوتون وطنداشلرك موضوع بحث سرمایه‌یی تشکیل ایچون اختیاری لازم کلن فداکارلقلره اشتراکلرینی مستلزم اولمالیدر ؛ چونکه بورجك تحمیل ایتدیکی تعهداتدن جملةً مسئولدرلر واطفا سرمایه‌سنی تشکیله اشتراك ایده‌ن دائنلر بالذات کندیلرینه تأدیاتده بولونمش کیبیدرلر ؛

۳ — دولتك بورجلرینی دورت صنف خلق تأدیه ایده‌ر : املاك واراضی صاحبلری، تجار ، ایشجی وصنعتکارلر ، و نهایت ، عمومی یاخود خصوصی اسهام وایراد صاحبلری. بو دورت صنفك صوکنجیسی ، عنداللزوم ، بورج یوکنه أك چوق اشتراك ایتدیریله‌بیلیر؛ چونکه دولت دیکر اوچ صنفك فعال قوتلرینه استناد ایتدیکی حالده بو صنف تماماً عاطل قالیر. فقط ، صنف مذکورك یوکی آرتیریلدیغی تقدیرده ، دولتك وخصوصیله بو اوچ

[۱] چونکه بورجی آلاجغندن زیاده اولور .

[۲] انکلتره .

ح · ن ·

صنفك پك چوق محتاج اولدقلری امنیت عمومیه‌ده عینی زمانده انسلاب ایده‌جکندن ، وامن واعتماد عمومیدن بوتون ملت محروم بولونمادقجه بر قسم وطنداشلرك محروم قالمالری ممکن اولمایاجغندن ، دائنلر صنفی ناظرلرك یکی یکی پروژه‌لرینه باشقا صنفلردن زیاده معروض و ، بوندن ماعدا ، دائما کوز اوکنده وأل آلتنده بولوناجقلرندن ، حکومت بو صنفی صورت مخصوصه‌ده حمایه ایتمه‌لی ومدیون اولان قسم دائن اولان قسمه هیچ بر صورتله تفوق ایده‌مه‌ملیدر .

فصل — ۱۹

فائضله اقراضات .

پاره قیمتلری تمثیل ایده‌ر. آشکاردرکه بوکا محتاج اولان کیمسه اونی استیجار ایتمه‌لیدر، محتاج اولدیغی هرشیئی استیجار ایتدیکی کبی . شوفرقله که باشقا اشیا استیجار یاخود مبایعه ایدیله‌بیلیر ؛ حال بوکه اشیانك بدلی اولان پاره استیجار ایدیله‌بیلیرسه‌ده صاتون آلیناماز [۱] .

پاره‌یی فائضسز اقراض ایتمك، شبهه یوق که ، پك أیی بر حرکتدر ؛ فقط کورولیورکه بو بر نصیحت دینیه اولابیلیرسه‌ده ، بر قانون مدنی شکلنی آلاماز .

تجارتك حسن جریانی ایچون پاره‌نك بر قیمتی اولمق لازم کلیرسه‌ده ، بو قیمت یوکسك اولمامالیدر . پك یوکسك اولونجه تاجر تجارتده تأمین ایده‌میه‌جکی کاری فائض ایشلرنده بولدیغی کبی تجاری ایشلره اهمیت ویرمز اولور؛ پارا قیمتدن تماماً دوشرسه، هیچ کیمسه پارا اقراض ایتمز اولور ، وبو حالده دخی تاجر تجاری تشبثلرده بولونماز .

هیچ کیمسه پاره اقراض ایتمز، دیمکله یاکیلیورم . دائما ، جمعیت بشریه‌نك ایشلری یولنده دوام ایتمه‌لیدر، وایده‌جکدر. بو حالك نتیجه‌سنده مرابحه هر زمان مشاهده اولونان انتظامسزلقلرله برلکده باش کوسترمکدن خالی قالماز .

[۱] آلتون وکوموشك اموال تجاریه‌دن عد اولوندقلری حال اصلا موضوع بحث دکیلدر.

قانون محمدی مرابحه‌یی فائضلی اقراضاتله قاریشدیرمشدر . ممالك اسلامیه‌ده مرابحه، منعنده كوستریلن شدتله متناسباً آرتار : مقرض ، ممنوعیتك مستلزم اولدیغی تهلكه‌لری تلافی ایتمه‌نك یوللرینی پك اعلا بولور .

بوشرق مملكتلرنده انسانلرك مالملكلری اكثریا امنیتده دكلدر؛ برمبلغه حالاً تصرف ایتمكله اومبلغی اقراض ایتدكدن صوكرا تكرار أله كچیرمك آراسنده هیچ بر مناسبت یوقدر : كورولویوركه بومملكتلرده اقراض اولونان مبالغی استیفا احتمالی آزالدقجه مرابحه اونسبتده آرتار .

فصل — ٢٠

مرابحات بحریه .

بحری مرابحاتك زیاده‌لكی ایكی شیدن منبعثدر: برنجیسی ، دكیز تهلكه‌سیدر، كه‌بویوك منفعتلر تأمین ایتمه‌دكجه هیچ كیمسه بوكا معروض قالمق ایسته‌مز ؛ ایكنجیسی ، تجارتك معاملات جسیمه‌یی سرعتله وبویوك مقیاسده اجرا خصوصنده مستقرضه ویردیكی سهولتدر؛ حال بوكه قاراده جریان ایده‌ن ایشلرده‌كی مرابحات بوایكی سببدن هیچ برینه مبتنی بولونمادقلرندن ، یا واضع قانونلر طرفندن منع ایدیلمش، یاخود ، داها معقول اولمق اوزره، مناسب حدودله تحدید قیلینمشدر .

٢١ — فصل

قدیم رومالیلرده مقاوله ایله اقراض، و مرابحه .

تجارت ایچون یاپیلان اقراضدن باشقا ، سویل برمقاوله موجبنجه اجرا اولونان بر اقراض معامله‌سی‌ده واردر ؛ بوایكنجیسی ، فائض یاخود مرابحه‌یی تولید ایده‌ر .

قدیم رومالیلرده خلق دائما قدرتنی تزید ایتمكه چالیشدیغندن ، عامللر خلقك خوشنه كیده‌جك تدبیرلر اتخاذینه وخلقك الك زیاده ممنونیتنی مستلزم قانونلر وضع ایتدیرمكه باقارلردی.

روما خلقی سرمایه‌لری آزالتدی ؛ فائضلری قیصدی ؛ و برمدت صوكرا فائض آلمایی منع ایتدی . بورج ایچون حبس جزاسنی قالدیردی ؛ وهرهانكی برتریبون (Tribun) عامه‌نك توجهنی قازانمق ایسته‌دكجه بورجلرك الغاسی موضوع بحث اولمشدر .

قانونلرله ، یاخود آرای عامه‌یه مراجعت صورتیله واقع اولان بومتمادی تحولات ، رومادە مرابحه‌یی یرلشدیرمشدر ؛ چونكه دائنلر كندیلرینه قارشی خلقك هم مدیون ، هم واضع قانون ، هم حاكم موقعنده بولوندیغنی كوره‌رك ، مقاوله‌لره اعتماد ایتمز اولدیلر . اعتباردن ساقط برمدیون موقعنده قالان خلق آنجاق بویوك منفعتلر كوسترمك صورتیله استقراضلر عقد ایده‌بیلیوردی ؛ علی الخصوص ، قانونلر آنجاق زمان زمان وضع ایدیلیر ایدیسه‌ده ، خلقك شكایتلری دواملی ایدی ، ودائنلرك كوزنی ییلدیرمقدن خالی قالمازدی . بوسوائق تحتنده ، رومادە اقراض واستقراضك ناموسكارانه ماهیته‌كی بوتون واسطه‌لری محو ایدیلمش، قورقونج بر مرابحه كاه شدتله أزیله‌رك وكاه یكیدن دوغارق تأسس ایتمشدی [١] . فنالق احوال ووقوعاتك اداره ایدیلمه‌سندن نشأت ایدییوردی . أیلكده افراطه واران قانونلر افراط درجه‌سنده فنالقلر تولید ایده‌ر . استقراض اولونان پاره ایچون هم فائض ویرلمك ، هم مجازات قانونیه تهلكه‌سنه مقابل برپاره ویرمك لازم كلیوردی .

فصل — ٢٢

عینی بحثك مابعدی .

ایلك رومالیلر فی ربحی تنظیم ایچون هیچ قانون قویمامشلردی[٢]. عوام وكبار صنفلری آراسنده بویوزدن ظهوره كلن منازعاتده وحتی (مون — ساقره) قیامنده برطرفدن عهد ودیكر طرفدن مقاوله‌لرك مدتی موضوع بحث اولمشدی .

[١] تاسیت ، آننال ، كتاب ٦ .
[٢] قدیم رومالیلر نظرنده ربح (Usure) وفائض عینی شیئی افاده ایده‌ردی .

خصوصی مقاوله‌لرك تعقیب ایدیلمش اولدیغی آکلاشیلیور؛ ظن ایده‌رم که اك معتاد اولان فائض مقداری سنه‌ده یوزده اون ایکی ایدی . بن او فکرده‌یم که ، اسکی روما لساننده ، یوزده آلتی نسبتنده‌کی فائضه (نصف مرابحه) دینیلیردی؛ یوزده اوچ فائض مرابحه‌نك دورتده بری ایدی : دیمك اولویورکه ربحك مجموعی یوزده اون ایکی مقدارنده بر فائض تشکیل ایده‌ردی .

تجارتله هیچ اشتغال ایتمه‌ین بر قومده بو درجه فاحش مرابحاتك ناصل تأسس ایده‌بیلمش اولدیغی صورولورسه دیرم که ، حربه اکثریا بلا معاش کیتمه‌یه مجبور اولان بو قوم صیق صیق استقراضلر عقدینه مجبوردی . و هیچ أکسیك اولمایان سفرلر همان دائما موفقیتله نتیجه‌لنمش اولدیغندن ، قازانیلان غنیمتلر بورجلری تسویه‌یه مدار اولوردی . بو فکرم ، احوال مماثله‌ده ظهور ایتمش اولان منازعاته متعلق روایتلرله تأیید ایده‌ر : مقرضلرك طمعندن هیچ شکایت ایدیلمز ، (مشتکیلر انتظامپرور اولسه‌لردی بورجلرینی ویره‌بیلیرلردی) دینیلیردی [۱] .

بناءً علیه یاپیلان قانونلر آنجاق وضعیت حاضره اوزرنده اجرای تأثیر ایده‌ردی : مثلا ، آچیلاجق بر حربه اشتراك ایتمك ایسته‌ینلر حقنده دائنلری طرفندن اصلا تعقیبات یاپیلماماسی؛ زنجیربند اولانلرك سربست بیراقیلماسی؛ اك زیاده ضرورتده بولونانلرك قولونیلره سوق اولونماسی امر ایدیلیر وبعضاً خزینهٔ دولتك قاپیلری آچیلیردی . بو صورتله خلق تسلی و اکتساب سکون ایده‌ردی. و آتی ایچون هیچ بر مطالبه‌ده بولونمادیغندن ، سناتو دخی لازم کلن تدبیرلری اتخاذه لزوم کورمزدی .

مرابحات دعواسی سناتو طرفندن اوقادار ثباتله مدافعه اولوندیغی زمانلر رومالیلرك فقره ، ساده‌لکه ، قناعته ، محویته محبتلری صوك درجه‌ده ایدی؛ فقط حکومتلرك شکلی مقتضیاتندن اولارق ، ملتك باشلیجه صنفلری دولتك بوتون یوکلرینی اوزرینه آلمش ، آشاغی طبقه هیچ بر ویرکی ایله مکلف طوتولمامشدی . بو شرائط آلتنده زنکینلری مدیونلر علیهنده تعقیبات اجراسی حقندن محروم ایتمکله برابر هم ویرکیلرینی ویرمکه ، هم جمهوریتك عاجل احتیاجلرینی تطمین ایتمه‌یه سوق ایچون نه واسطه‌یه مراجعت ایدیله‌بیلیردی ؟

تاسیتك روایتنه نظراً ، الواح اثنی عشر قانونی فائضی سنه‌ده یوزده بر اولمق اوزره

[۱] آلی قارناسلی ده‌نیس ، (آپیوسك نطقلری) .

تثبیت ایتمشدر. تاسیتك یا کیلدیغنه و آشاغیده بحث ایده‌جکم باشقا بر قانونی الواح اثنی عشر قانونی ظن ایتمش اولدیغنه شبهه یوقدر . الواح اثنی عشر قانونی بویله احکام وضع ایتمش اولایدی ، دائنلرله مدیونلر آراسنده ظهوره کلن منازعاتده قانونك بو حکمندن استفاده ایدیلمه‌مه‌سی ناصل ممکن اولوردی؟ فائضله اقراض حقنده‌کی بو قانوندن هیچ بر اثر بولونامامشدر؛ روما تاریخنده واسع معلومات صاحبی اولمایانلر بیله بویله بر قانونك حکام عشره‌نك اثری اولامایاجغنه قناعت ایده‌رلر .

الواح اثنی عشر قانوندن سکسان بش سنه صوکرا [۱] وضع اولونان لیسینیوس [۲] قانونی یوقاریده بحث ایتدیکمز کچیجی قانونلر جمله‌سندندر . بو قانون ، فائضه محسوباً وقوع بولان تأدیاتك رأس المالدن تنزیل ایدیله‌جکنی و متباقی مقدارك اوچ مساوی تقسیطده اوده‌نه‌جکنی آمردی .

روما تقویمنك ۳۹۸ سنه‌سنده (دوئه‌لیوس ـ Duellius) و (مه‌نه‌نیوس ـ Ménénius) نام تریبونلر (Tribuns) فائضلرك سنوی یوزده بره تنزیلنی متضمن بر قانون قبول ایتدیرمشلردر [۳]. تاسیتك الواح اثنی عشر قانونیله قاریشدیردیغی قانون بودر ؛ اسکی رومالیلرده فائضك مقدارینی تثبیت ایده‌ن ایلك قانون ده بو اولمشدر. اون سنه صوکرا بو مقدار نصفنه ایندیریلمشدر؛ متعاقباً ده ، بوسبوتون قالدیریلمشدر [٤] . و تیت ـ لیوك کورمش اولدیغی بعض مؤلفلره ایناینرسه‌ق ، فائضك بوسبوتون لغوی روما تقویمنك ٤۱۳ نجی سنه‌سنده مارتیوس روتیلوس (Martius Rutilus) و ك . سه‌رویلیوس (Q. Servilius) ك قونسوللكلری زماننده واقع اولمشدر .

واضع قانونلر افراطه دوشدکجه قانونلری قابلیت تطبیقیه‌دن محروم قالیر؛ ایشته بو قانونده اویله بر عاقبته دوشمشدر : احکامندن قاچینیلاجق بر یول بولمقده کجیکیلمه‌مشدر. موضوع بحث قانونی تأکید ، تصحیح ، تعدیل ایچون دیکر قانونلرده یاپیلدی. بعضاً قانونلر بیراقیلوب عرف و عادتلره اتباع اولوندی ، بعضاً عرف و عادتلر بیراقیلوب قانونلره رعایت اولوندی: فقط بو حالده‌ده عرف و عادت ، حکمنی انفاذ ایتمشدر. بر کیمسه استقراض ایتمك ایسته‌نجه ،

[۱] روما تقویمنجه ۳۸۸ سنه‌سی (تیت ـ لیو ، کتاب ٦) .
[۲] ۳۲٤ سنه‌سنده وفات ایده‌ن روما ایمپراطوری.
[۳] Unciaria usura (Tite-Live, liv. VII)
[٤] تاسیت ، آننال ، کتاب ٦ .

بالذات کنديسنك لهنه اولمق اوزره ياپيلمش اولان قانونده بيله موانع ومشکلاته تصادف ايدەر : کورولويورکه بوقانون ، لهنه چاليشديغی کيمسەلر قادارده عليهنده بولونديغی کيمسەلری کنديسنه مخالف وضعيتنه صوقمشدی ؛ يعنی ، قانونك ياردیم ايتديکی کيمسەلر کيبی ، محکوم ايتديکی کيمسەلر دخی او قانونك احکامندن قاچينمقده منفعتدارديلر . (سەمپرونيوس آسەلليو Semprionius Asellio) اسمنده برمقرض ، بورجليلرك احکام قانونيەيه اتباع ايتملرينه مساعده ايتمشدی ؛ احکامنه رعايتده دوام ايديلەمەين شدتلی برقانونی خاطرلاتمش اولماسندن طولايی دائنلر طرفندن قتل ايديلمشدی .

روما شهرينی براقوب ، برآزده ولايتلره عطف نظر ايدەلم .

اولجه ديمشدم که[۱] روما ولايتلری مستبد وخشين برحکومتك ألنده ناامید قالمشدی . فقط ولايتلری دهشتلی مرابحاتده آيريجه أزييوردی .

سيسەرون ، سالامينيلرك رومادە پارا استقراض ايتمك ايستەدکلرينی فقط (غابينيەن) دينيلن قانون سببيله موفق اولمادقلرينی سويلر . بوقانونك نەاولديغنی تدقيق ايتمەليیم .

رومادە فائضلی اقراضلر منع ايديلديکی وقت قانوندن قاچينمق ايچون برچوق واسطەلر بولوندی [۲] . متفقلرله لاتين ملتی روما قوانين مدنيەسنه تابع اولمادقلرندن ، بوايشلر ايچون بر لاتين ياخود متفق بولونارق ، اونك نامنه معامله ياپيلير ، بو آدام مقرض کوستريليردی . کورولويورکه قانون ، دائنلری بر معامليه تابع طوتمقدن باشقا برشی ياپمش اولمايور ، وخلق قانوندن بکلەنيلن منافعدن اصلا استفاده ايدەميوردی .

اهالی بو حيلەدن شکايت ايتدی ؛ خلق حقوقنی مدافعەيه مأمور اولان مارکوس سامپرونيوس (Marcus Sempronius) ، سناتونك امريله برپلەبيسيت (آرای عامەيه مراجعت) ياپمش ونتيجەسنده ، اقراضات خصوصنده ، رومالی بر وطنداشله رومالی ديکر بروطنداش آراسنده فائضله اقراضاتی منع ايدەن قانونلرك وطنداشله بر متفق ياخود برلاتين آراسندەکی معاملات مماثلەيەده شامل اولاجغی تقرر ايتمشدر .

اوزمانلر ، آرنو (Arno) و روبيقون (Rubicon) نهرلرينه امتداد ايدەن و روما ولايتلری شکلنده اداره اولونمايان ايتاليادە ساکن اقوامه متفق دينيليردی .

[۱] کتاب ۱۱ ، فصل ۱۹ .
[۲] تيت ـ ليو .

تاسيت ، مرابحاتی منع ايچون ياپيلان قانونلره قارشی يکی حيلەلر بولمقده دوام ايديلمش اولديغنی سويلر . آرتيق برمتفق نامنه اقراض ياخود استقراض عقدی ممکن اولماينجه اسمنی اعاره ايدەن طشرەلی بولمق قولای اولمشدر .

بو سوء استعماله قارشی يکی برقانون لازمدی . آرای عموميەيه قاريشديريلان فسادلرك منعی مقصديله اومشهور قانونی وضع ايتمش اولان غابينيوس (Gabinius)، هدفنه وصول ايچون أك أيی چارەنك استقراضلره موانع احداثندن عبارت اولاجغنی البته دوشونمشدر : بو ايکی شی طبيعةً بربرينه باغلی دکيلدر ؛ انتخابات اثناسنده مرابحەمعاملاتی دائما آرتييوردی[۱] . چونکه آرای قازانمق ايچون پارايه لزوم واردی . کورولويورکه غابينيوس قانونی سانپرونيەده ستانوس قونسولتنی طشرەليلره دخی تشميل ايتمشدی ؛ زيرا سالامينيلر ، بوقانون سببيله رومادە پارا استقراض ايدەمەمشلردی . بروتوس (Brutus) مستعارناملرله بونلره يوزده دورت فائض شهری ايله اقراضاتده بولونمش وبونك ايچون ايکی ستانوس ـ قونسولوت استحصال ايتمشدی [۲] ؛ بوقرارلرك برنجيسنده ، بواقراض معاملەسنك قانونه قارشی بر حيله عد ايديلميەجکی ، وسيجيليا حاکمنك ، سالامينيلره عائد بيلتده مندرج مقاولات موجبنجه اجرای حکم ايدەجکی کوستريلمشدی .

غابينيوس قانونی ولايات اهاليسيله رومالی وطنداشلر آراسنده فائضلی اقراضاتی منع ايتمش اولديغندن واووقت بوتون دنيانك پاراسی رومالی وطنداشلرك أللرنده بولونديغندن ، رومالی وطنداشلری فاحش فائضلرله اطماع ايتمك لازم کلمشدی ؛ بويوك قازانجلر ، اقراض ايديلن پارايی غائب ايتمك تهلکەسنی طمعکارلر نظرنده قابل اقتحام کوسترير . ديکر طرفدن ، رومادە حاکملرك کوزينی يلديراجق وقانونلری صوصدوراجق درجەده نافذ الکلم کيمسەلر بولونديغندن ، پارا اقراضنده وفاحش فائضلر طلبنده جرأت کوسترمشلردر . بو سائقه ايله ولايتلر ، رومادە اعتباری اولان کيمسەلر طرفندن صيرا ايله يغما ايديلمشدر ؛ هر والی کندی ولايتنه کيرەرکن ، برامرنامه اصدار و بوامرنامەده ايستەديکی فائض مقدارينی تثبيت ايتديکندن ، طمع احکام قانونيەيه واحکام قانونيه طمعه ياردیم ايدييوردی .

ايشلر يورومەليدر ، وازهرجهت عطالتده قالان برمملکت محو اولور . اويله حاللر اولوردی که شهرلرك ، هيئتلرك ، متحد شهرلرك ، افرادك استقراض عقد ايتمەلری ضروری

[۱] سيسەرونك (آتيکوس) ه مکتوبلری ، کتاب ٤ ، ۱٥ و ۱٦ نجی مکتوبلر .
[۲] سناتو مقرراتی .

اولور؛ اوردولر طرفندن یاپیلان تخریباته ، عامللرك یغمالرینه، ایش آداملرینك اختلاسلرینه وهر کون برصورتله یرلەشن سؤاستعماللره کوکس کرەبیلمك ایچون پاره استقراضنه شدتله لزوم کورولوردی : هیچ برقوم اوقادار زنکین اولمقله برابر اوقادارده فقیر اولمامشدی . قوۀ اجرائیەیی حائز اولان سناتو ، حسب اللزوم وا کثریا بر معاملۀ مخصوصه شکلنده اولارق ، رومالی وطنداشلردن استقراض عقدینه مأذونیت ویرییور وبوخصوصده قرارلر اصدار ایدییوردی . فقط قانون سناتونك بو مقرراتنی بیله حکمدن اسقاط ایدییوردی ؛ مقررات مذکوره ملتك الواح جدیده طلب ایتمەسنه مدار اولویوردی . پایتختك ضیاعی تهلکەسنی آرتدیران بوحال ، احتکارك ده تزایدینی موجب اولویوردی . بوسوزمی دائما تکرار ایدەرم ، انسانلری اداره ایدەن شیء اعتدالدر ، افراط دکیل .

أولپیەن ، داها کچ تأدیه ایدەن ، داها آز تأدیه ایدەر ، دیمشدر. روما جمهوریتنك اضمحلالندن صوکرا واضع قانونلر هپ بودستوره تبعیت ایتمشلردر .

یکرمی اوچنجی کتاب

قوانینك مقدار نفوسله اولان مناسباتی

فصل — ١ [١]

جنسلرینك تکثیرینه نسبةً انسانلر وحیوانلر .

أی وەنوس ! أی والدۀ عشق !

. . . .

ییلدیزلك کتیردیکی ایلك کوزەل کوندن اعتباراً، طاتلی وخفیف روز کارلرك عاشقانه نفخەلری حس اولونور ؛ کرۀارض، قوجاغنی پارلاق رنکلرله سوسلر، وهوانی چیچکلرك طاتلی روحی تعطیر ایدەر . قدرت وسطوتنك لال ومبهوتی اولان قوشلر ، حضورکی بیتاب غرام بیك تورلو صیحەلرله تبجیله قویولورلر . کوزل اینك ایچون مغرور بوغالرك اوواده صیچرایارق قوشدیغی ، یاخود صولری یوزەرك کچدیکی کورولور . الحاصل ، اورمانلرده وطاغلرده ، نهرلرده ، دکیزلرده ویشیل قیرلرده یاشایانلر سنك رؤیتکله عشق وآرزو ایله یانارق ، و ، دیکر طرفدن ، ذوق وحظك جاذبەسنه طوتولارق ، تکثر ایدەرلر : سنی تعقیب ایتمك ، وتنفس ایدەن هر شیئه کوزەللك ویرەن بولطیف وجاذبەدار سلطنتی تعقیب ایتمك ، بوقادار سەویلیور !

حیوانلرك دیشیلری دائمی برولودیته مظهردرلر . فقط نوع بشرده طرز تفکر ، سجیه ، احتراصلر ، آرزو وهوسلر، کوزەللکی محافظه ایتمك دوشونجەسی، کبەلك غائلەسی، کثیر الاعضا برعائلەنك موجب اولدیغی قایغولر تناسل وتکاثری بیك تورلو تشویش ایدەرلر.

[١] بوفصلك باش طرفنی (لوقرەس)ك مقدمەسی تشکیل ایدییور. بومنظومەیی نثراً ترجمه ایدەجکز. ح. ن.

فصل — ٢

ازدواجلر .

پدرك كندی چوجوقلرینی بسلەمكدەكی مجبوریت طبیعیەسی ازدواجك تأسسنه سبب اولمشدر ؛ ازدواج بومجبوریتی اوزرینه آلاجق اولان كیمسەیی تعیین ایدەر . پونپونیوس مەلا (Ponponius Mela) نك بحث ایتدیكی قوملر بونی آنجاق مشابهتله تعیین ایدەرلردی.

اقوام مترقیه نزدنده پدر قانونلرك مراسم ازدواجیه ایله تعیین ایتدكلری كیمسەدر ؛ چونكه قانونلر آرادقلری اوصافی او كیمسەنك شخصنده بولورلر.

بومجبوریت حیواناتده آنەنك یالكیز باشنه كفایت ایتمەسنه مساعددر . انسانلرده بومجبوریت داها واسعدر . چوجوقلر عقل وفكر صاحبیدرلر، فقط بوعقل وفكر آنجاق تدریجاً حاصل اولور ؛ چوجوقلری بسلەمك یتمز ، اونلری اداره ایتمكده لازمدر ؛ چوجوقلر پدرسز یاشایابیلیرلرسەده كندی كندیلرینی اداره ایدەمزلر .

غیرمشروع رابطەلر نوعك تكاثرینه آز مدار اولور ؛ چونكه چوجوقلری بسلەمك وبویوتمكله طبیعةً مكلف اولان پدر ، غیرمشروع رابطەلردە، اصلا تعیین ایتمش دكیلدر ؛ بومجبوریتی پدردن صوكرا درعهده ایتمكله مكلف اولان والده سوق حجابله، ندامتله، نوعنه مخصوص اولان صیقیلغانلقله ونهایت قانونلرك شدتیله ، بیك تورلو مانعەیه تصادف ایدەر : والده اكثریا چوجوقلرینی بسلەیوب بویوتمك وسائطندنده محرومدر .

عمومی فحشه ترك نفس ایدەن قادینلر چوجوقلرینی بویوتمك سهولتنه مالك دكیلدرلر. بو تربیەنك زحمتلری بیله قادینلق احوال وشرائطیله قابل تأليف دكیلدر ؛ واونلر اوقادار بوزولمشدرلر كه قانون اونلره امنیت ایدەمز .

بوتون بونلردن استدلال اولونور كه عفت عمومیه نوعك تكاثرینه طبیعةً باغلیدر .

فصل — ٣

چوجوقلرك احوال وشرائطی .

بر ازدواج واقع اولونجه، چوجوقلرك احوال وشرائطی پدرلرینك احوال وشرائطنی تعقیب ایتمەسی لازم كلەجكنی عقل ومنطق ایجاب ایتدیریر. پدر اولماینجه طبیعیدر كه، چوجوقلر یالكیز والدەلرینه عائد قالیرلر [١] .

فصل — ٤

عائله .

همان هریرده قادینك ، زوجك عائلەسنه كچمەسی عادت اولمشدر . بونك عكسی ، هیچ بر محذوری داعی اولمقسزین، فورموز آطەسنده مؤسسدر؛ بوراده زوج زوجەنك عائلەسنه كیدەر ، اونی تشكیل ایدەر.

عائلەیی عینی جنسیتدن [٢] بر طاقیم اشخاصك تعاقبنده تثبیت ایدەن بو قانون، ایلك سببلردن باشقاجه ، نوع بشرك تكثرینه پك چوق مدار اولور . عائله بر نوع ملكدر : بو ملكی ادامه ایتدیرەمەین جنسیته منسوب چوجوقلری بولونان بر آدام ، هیچ بر زمان ، او ملكی ادامه ایتدیرەجك جنسیته منسوب چوجوقلری بولنان كیمسه قادار ممنون اولماز .

انسانلره ، هیچ محو اولمامق لازم كلەجكی فكرینی ویرەن اسملر هر عائلەیه مدت دوامنی تمدید آرزوسنی تلقینه پك زیاده صالحدر. اسملری عائلەلرینی تفریق وتمییز ایتدیرەن اقوام وار؛ اسملری یالكیز اشخاصی تفریق وتمییز ایتدیرەن اقوام وار: بو ایكنجی اصول او قادار اییی دكیلدر .

---

[١] بونك ایچوندركه ، اوطەلق اصولنك جاری اولدیغی ملتلرده چوجوق همان دائما والدەسنك وضعیتنه تابعدر .

[٢] یعنی یالكیز أرككدن .

فصل — ٥

مشروع زوجه لرك صنوف مختلفه سی .

بعضاً قوانين و ديانت برقاچ تورلو سـيويل ازدواجلر تأسيس ايتمشدر ؛ محمديلرده بواصول جاريدر ؛ بونلرده زوجه لر مختلف صنفلره آيريلير وچوجوقلری يا خانه داخلنده تولدله ، يا سيويل مقاوله لرله ، يا والده نك اسارتيله ، ياخود پدر طرفندن قبول ايديلمه لريله طانيليرلر .

قانونك پدرده تصويب ايتديكی برشيئی چوجوقلرده مردود كورمه سی منطقه مخالفدر: بوتون بوچوجوقلر ، بعضی اسباب خصوصيه حيلولت ايتمه دكجه ، مثلا ژاپونياده اولديغی كبی آنجاق ايمپراطور طرفندن ويريلمش زوجه نك چوجوقلری وارث عد اولونمق كبی احوال فوق العاده بولونمادقجه ، پدره خلف اولماليدرلر . سياست ايجاب ايتديريركه ايمپراطورك ويرديكی املاك واراضی پك چوق انقسام ايتمه سين ، چونكه ، وقتيله بزم زعامتلرمز كبی ، برخدمته مربوطدرلر .

بعض مملكت واردركه اوراده مشروع زوجه ، خانه ده ، بزم اقليملرمزده زوجهٔ واحده حقنده كوستريلن همان بوتون حرمت ورعايتلردن مستفيد اولور : بو مملكتلرده مستفرشه لرك چوجوقلری ايلك زوجه يه عائد اولور؛ چينده بواصول جاريدر ؛ چوجوقلر محبت وحرمتلرينی وماتم مراسمنی والدهٔ طبيعيه يه دكيل، قانونك والده اولمق اوزره تعيين ايتديكی قادينه ابراز وايفا ايده رلر .

بوكبی تدبيرلر سـوقيله غير مشروع اولاد قالمامشدر [١] ؛ بوتدبيرلرك ، بواعتباری حاللرك جاری اولماديغی مملكتلرده مستفرشه لرك چوجوقلرينی مشروع عد ايتديرن قانون، مشكل التطبيق اولور : چونكه ملتك قسم اعظمنی مشكل وضعيته القا ايدر . بومملكتلرده زنا محصولی اولان چوجوقلر اصـلا موضوع بحث اولماز . قادينلرك أركلكلردن آيری

[١] زوجه لر مشروع وغيرمشروع اولمق اوزره تفريق ايديليرسه ده اولاد خصوصنده بويله بر فرق يوقدر، راهب دوهالدك چينجه دن ترجمه ايتديكی (اخلاقيات) نام اثرك ١٤٠ نجی صحيفه سـنه مراجعت.

بولونماليری ، قاپانماليری وخادم آغا ، سوركو كبی شيلر بونی اوقادار اشكال ايدركه قانون آرتيق زنايی غيرممكن عد ايدر ؛ ذاتاً عينی سيف صارم والده يی ده، چوجوغی ده ازاله يه حاضردر .

فصل — ٦

مختلف حكومتلرده غيرمشروع چوجوقلر .

مسرودات واقعه دن استدلال اولونوركه تعدد زوجاته جواز ويريلن يرلرده پيچلر هيچ تفريق ايديلمز . بونلر آنجاق زوجهٔ واحده قانوننك مرعی اولديغی مملكتلرده طانيليرلر . بومملكتلرده استفراش اصولی مردود عد ايديلمش اولديغندن ، استفراشدن طوغان چوجوقلرده مردود عد ايديلمشدر . جمهوريتلرده اخلاق صاف اولمق لازم كله جكندن ، بوراده پيچلر شخص واحد سلطنتيله اداره اولونان مملكتلرده كندن زياده منفور عد ايديلمشلردر .

رومادە ظن ايده رمكه پيچلره قارشی پك شديد احكام قانونيه وضع اولونمشدی ؛ فقط مؤسسات قديمه بوتون وطنداشلری تأهل مجبوريتنده بولوندورديغندن ، وذاتاً ازدواجلر طلاق ياخود افتراق خصوصاتنه مساعده ايديلمك صورتيله قولايلاشديريلمش اولديغندن ، استفراشه آنجاق اخلاقك زياده سيله دوچار فساد اولماسی حالنده ميدان ويريله بيليردی .

شوراسنه دقت اولونماليدركه وطنداشلق صفتی ده موقراسيلرده پك بويوك برقدرته مرادف مهم برشی اولديغندن ، رومادە بالذات تأهله وتأهلك ناموسـنه مربوط اولمقدن زياده جمهوريتك بنيهٔ خصوصيه سيله مناسـبتدار اولان پيچلر حقنده صيق صيق قانونلر ياپيليردی . بوصورتله ، بعضاً ، خلق طبقه سنك اشرافه قارشی قوتنی آرتيرمق اوزره ، پيچلر عوام صنفنه داخل وطنداشلر ميانه قبول ايديلمشدی [١] . آتينه ده خلق ، مصر قرالی طرفندن كنديسنه كونده ريلن بوغدايلردن داها بويوك برحصه يه نائل اولمق ايچون،

[١] أرسطو ، سياسيات ، كتاب ٦ ، فصل ٤ .

پیچلری وطنداشلر عدادندن اخراج ایتمشدی. الحاصل أریسطو مختلف شهرلرده وطنداشلر مقدارینك كافی بولونمادیغی زمانلر پیچلرك مخلفاته توارث ایتمش اولدقلرینی ، وطنداشلرك مقداری حدكفایه‌ده اولونجه پیچلرك میراثدن محروم ایدیلدكلرینی بیلدیرییور .

فصل — ٧

پدرلرك ازدواج موافقتلری .

پدرلرك موافقتی اقتدارلرینه ، یعنی حق تصرفلرینه مبتنیدر؛ بوندن‌ده باشقه، محبتلرینه، عقل ومحاكمه‌لرینه ، وچوجوقلرینك قرارسزلغنه مبتنیدر ؛ كنجلك چاغی جهالت چاغیدر، واحتراصلرینك تأثیری آلتنده كنجلر دائما سرخوشدر .

بحث ایتمش اولدیغمز كوچوك جمهویتلرده یاخود مؤسسات غریبه‌ده بعض قانونلر حاكملره وطنداش چوجوقلرینك تأهلی اوزرنده حق تفتیش ویرمشدر ، طبق طبیعتك بوخصوصده پدرلره ویرمش اولدیغی حق كیبی . سعادت عامه عشقی ، بوخصوصده ، هرهانكی بر عشقه مساوی وحتی متفوق اولابیلیر . ایشته بومطالعه‌یه بناءً افلاطون ، حاكملرك ازدواج ایشلرینی تنظیم ایتمه‌لرینی ایسته‌مشدی؛ وینه بوملاحظه ایله‌دركه لاكه‌ده‌مونیاده ازدواج ایشلرینی حاكملر اداره ایده‌رلردی .

فقط مؤسسات عادیه‌ده، پدرلر چوجوقلرینی أولندیرملیدرلر: پدرلرك بوخصوصده‌كی بصیرتلری باشقا هرهانكی بركیمسه‌نك كوستره‌بیله‌جكی بصیرتدن یوكسكدر . طبیعت ، پدرلری چوجوقلرینی اولاد واحفاد صاحبی ایتمك خصوصنده اویله شدتلی برآرزو ایله مُتحسس ایتمشدركه اونلر بالذات كندیلرینه خلف تدارك ایتمك لزومنی بودرجه شدتله حس ایتمزلر: مختلف بطنلر آراسنده كندی موجودیتلرینك آتی‌یه طوغرو غیر محسوس بر صورتده دوام ایتدیكنی كورورلر . فقط تضییق وآچ كوزلولك پدرلرك نفوذینی اغتصابه قادار ایله‌ری كیده‌جك اولورسه حال نه‌یه وارير ؟ اسپانیوللرك هندستانده‌كی احوال وحركاتی حقنده باقیكز طوماس غاژ (Thomas Gage) نه‌دییور :

« ویركی ایله مكلف كیمسه‌لرك عددینی آرتیرمق ایچون ، اون بش یاشنده‌كی بوتون هندلیلر تأهل ایتمه‌لیدرلر ؛ حتی أركككلرك اون‌دورت یاشنده ، قیزلرك اون اوچ یاشنده أولنمه‌لری تصریح ایدیلمشدر . بورادہ یاشك یرینه یارامازلغك قائم اولابیله‌جكی حقنده‌كی قانونه ابتنا ایدیلمشدر » . طوماس غاژ هندستانده اسپانیوللرك یاپدقلری برتحریر نفوس معامله‌سنی كورمش ؛ بونك حجاب آور برشی اولدیغنی سویلر . كورولیوركه دنیاده أك زیاده سربستانه اولمق لازم كلن برحركتده بیله هندلیلر اسارتدن قورتولمایورلر .

فصل — ٨

عینی بحثك مابعدی .

انكلتره‌ده قیزلر ، ایسته‌دكلری كیبی پدر ووالده‌لرینك رأینی آلمقسزین تأهل ایتمك ایچون قانونی اكثریا سؤاستعمال ایده‌رلر . بیلمم ، ابوینك رأینی آلمقسزین أولنمك عادتنه انكلتره‌ده دیكر یرلردن زیاده جواز ویریله‌مزمی ؟ انكلتره‌ده رهبانیت یعنی راهب بكارلغی جاری اولمادیغندن، قیزلرك تأهلدن باشقا چاره‌لری یوقدر، وتأهلدن امتناع ایده‌مزلر. فرانسه‌ده، بالعكس، رهبانیت جاری اولدیغندن، قیزلر بكار قالابیلیرلر؛ بونك ایچون، پدرلرك موافقتلرینه انتظاری امر ایدن قانون فرانسه‌یه كوره داها مناسبدر . عینی سببلره بناءً، ایتالیان واسپانیول اصولی دیكرلرندن زیاده منطقسزدر: رهبانیت اورالرده جاری اولمقله برابر ، پدرلرك موافقتلری اولمقسزین تأهل ایدیله‌بیلیر .

فصل — ٩

قیزلر .

حظوظاته وحریته آنجاق ازدواجله نائل أولابیلن قیزلر ، مفكره‌لری اولدیغی حالده تفكره جسارت ایتمه‌ین، قلبلری اولدیغی حالده حس ایتمه‌یه جسارت ایتمه‌ین، كوزلری اولدیغی

حالده كورمكه جسارت ايتمه‌ين، قولاقلرى اولديغى حالده ايشيتمكه جسارت ايتمه‌ين ، محضا احمق كورونمك ايچون عالمك اوكنه چيقان ، دائما عبث شيئلره واخلاق دستورلرينه صيق صيق مربوط ومحكوم اولان قيزلر ، ازدواجه طبعاً مائلدرلر : اونلرى دكيل ، أركك‌لرى تشويق ايتمه‌ليدر .

فصل — ١٠

تأهله قرار ويرديرن شيئلر .

ايكى كيمسه‌نك ، برأركك وبرقادينك راحت ياشايابيله‌جكلرى برير بولونديمى، درحال برازدواج تحقق ايده‌ر . معيشت مشـكلاتى مانع اولمادقجه طبيعت ازدواجه سائق اولمقدن خالى قالماز .

نوطلوع اولان اقوام پك چوق تكثر وتصادم‌ايده‌رلر. اونلرده بكار ياشامق مشكلدر: چوجوقلرك تعددى اونلرك هيچ‌ده كوزلرينى ييلديراجق برشى دكيلدر . عكسى حاله ملتك متشكل ومترقى اولديغى زمانلرده تصادف ايديلير .

فصل — ١١

حكومتك شدتى .

ديلنجيلر كيبى ، قطعياً هيچ برشيئلرى اولمايان كيمسه‌لرك چوجوقلرى چوق اولور. بوحال بوكيمسه‌لرك دوغوروجى قوملر حالنده بولنمالرندن منبعثدر: بوحالده بولونان بر بابا كندى صنعتنى چوجوقلرينه ويرمكده هيچ بر كوچلك چكمز ؛ بالعكس، چوجوقلر دوغمقله برابر بابالرينك بومسلكلرينه آلت اولورلر . بوكيمسه‌لر زنكين ياخود افكار واوهام باطله‌يه دوشكون مملكتلرده چوقدر، چونكه منسوب اولدقلرى جمعيتك هيچ بريوكنى طاشيمازلر،

بالعكس كنديلرى جمعيت ايچون برر يوك تشكيل ايده‌رلر؛ فقط آنجاق حكومتك شدتندن دولايى فقيرله‌شن و تارلالرينى مدار معيشت اولمقدن زياده حكومتك اوصانج وبزكينلك ويره‌ن تعقيباتنه بروسيله ماهيتنده كوره‌ن كيمسه‌لرك چوجوقلرى آز اولور . بونلر غدادن بيله محرومدرلر: حال بويله ايكن ألّلرينه كچن يمكى ناصل انقسامه اوغراتمايى دوشونسونلر؟ خسته‌لقلرنده تداوى ومعالجه‌دن ده محرومدرلر . خسته كيمسه‌لر متمادى برخسته‌لق ديمك اولان طفوليت حالنده‌كى چوجوقلرى بسله‌مكى ناصل تعهد ايده‌رلر ؟

تبعه فقير اولدقجه عائله‌لرك كثيرالاعضا اولاجغى حقنده‌سويله‌نيلن سوزلر دوشونولمه‌دن، تحقيق ايديلمه‌دن سويله‌نمشدر . كذلك ، ويركيلر چوغالدقجه بونلرى أوده‌مك وسائطنك اونسبتده چوغالاجغى حقنده‌كى سوزلرده كليشى كوزل سويله‌نمش سوزلردر. بوايكى سفسطه، سلطنتلرى دائما مضمحل ايتمشدر ودنياده سـلطنت قالمايانجه‌يه قادار سلطنتلرك اضمحلالنه سبب اولاجقدر .

حكومتك شـدتى حسيات طبيعه‌يى بالذات حسيات طبيعيه ايله تخريب ايتمكه قادار وارابيلير . آمريقالى قادينلرك اسقاط جنينه انهماكلرى چوجوقلرينى كندى قوجه‌لرى كيبى ظالم كيمسه‌لرك ألنه‌دوشمك فلاكتندن قورتارمق مقصدندن انبعاث ايتمه‌يورميدى [١]؟

فصل — ١٢

مختلف مملكتلرده قيز واوغلانلرك عددلرى .

اولجه ديمشدم‌كه [٢] آوروپاده اوغلان تولداتى قيزلردن برآز داها زياده‌در . ژاپونياده [٣] اوغلاندن برآز زياده قيزطوغمقده اولديغنه دقت ايديلمشدر. آراده‌كى نسبت محافظه ايديلنجه ، ولود قادينلرك ژاپونياده آوروپادن زياده اولاجغى نتيجه‌سنه واصل اولورز . بونك ايچون ، ژاپونياده نفوس داها چوقدر .

[١] طوماس غاژ ، صحيفه ٥٨ .

[٢] كتاب ١٦ ، فصل ٤ .

[٣] مه‌آقو Méaco نفوس تحريرندن بحث ايتمش اولان (كمپفر) ه مراجعت .

روایات واقعه‌یه نظراً [٢] ، بانتامده براوغلانه قارشی‌اون قیز وار: بویله‌برنسبت شبهه‌یوق که پك آشیریدر، چونکه اومملکتده‌کی عائله‌لر مقداری باشقا اقلیملره نظراً برك بش بوچوغه نسبتی قدار اولمق لازم کله‌جك. واقعاده ، اورالرده عائله‌لر پك بویوك اولابیلیردی ؛ لاکن اوقدار بویوك برعائله‌یی اداره ایده‌بیله‌جك قدار نائل رفاه اولان کیمسه‌لر بانتامده پك آزدر.

فصل — ١٣

لیمانلر.

أرککلرك بیك تهلکه‌یه عرض نفس ایتدکاری وپك اوزاق اقلیملره کیده‌رك أولدکاری یاخود یاشادقلری لیمانلرده أرککلر قادینلردن آزدر ؛ مع مافیه اورالرده باشقا یرلردن زیاده چوجوق کورولور : بونك سببی معیشتده‌کی قولایلقدر، واحتمال که بالیغك یاغلی اقسامی تناسله مساعد اولان ماده‌یی احضاره داها زیاده صالحدر . ژاپونیا وچینده غدا بالیقدن عبارت کیبیدر . بوقوملرك اودرجه کثرتلرینه سببده احتمال که بودر . بالیغك تکاثر نفوسده حقیقةً بودرجه دخلی وارسه بالیقله تغذی‌یی مجبوری عد ایده‌ن بعض قواعد رهبانیه بالذات واضع قانونك مقصدینه مغایر اولمق لازم کلیر .

فصل — ١٤

آز چوق انسانه کثرتله احتیاج کوستره‌ن محصولات ارضیه .

مرعالردن متشکل مملکتلرده نفوس آزدر ، چونکه پك آز کیمسه‌لر ایش بولور ؛ بوغدای یتیشدیریلن یرلرده اهالی چوق ، باغلق یرلرده پك داها چوقدر .

[٢] هندستان قومپانیه‌سنك تأسسنه مدار اولان سیاحتلر مجموعه‌سی ، قسم ١ ، صحیفه ٣٤٧.

انکلتره‌ده مرعالرك کثرتندن طولایی اهالینك آزالماسی اکثریا شکایتی موجب اولمشدر. و فرانسه‌ده اهالینك کثرتی موجب عامللرك باشلیجه‌لرندن بریده باغلق اولدیغنه دقت ایدیلمشدر .

کومور معدنلرندن محروقات تدارك ایدیله‌بیلن مملکتلرك دیکر مملکتلره شورجحانی وارکه ،بالطه‌لق اورمانه احتیاج کورمیه‌جکلرندن، اراضیسی کاملاً زراعته حصر ایدیله‌بیلیر.

پیرینج یتیشن محللرده صولری اداره ایچون اوزون اوزادی‌یه عملیاته لزوم کورولور: بناءً علیه بورالرده بر چوق کیمسه‌لر ایش بولور . داها زیاده‌سی وار : برعائله‌نك معیشتی ایچون لازم اولان طوپراغك مقداری دیکر حبوبات یتیشدیره‌ن مملکتلرده کندن آزدر؛ نهایت ، باشقا یرلرده حیوان ایچون یم یتیشدیریلن اراضی پیرینج یتیشدیره‌ن مملکتلرده طوغرودن طوغرویه انسانلرك معیشتی تأمینه مدار برمحصول ویریر. دیکر یرلرده حیواناته یاپدیریلان ایشلر بوراده انسانلر طرفندن یاپیلیر ، و بوصورتله طوپراق حراثتی واسع براعمالاتکاه ماهیتنی اکتساب ایدر .

فصل — ١٥

صنایعه نسبةً مقدار نفوس.

برزراعت قانونی موجود وطوپراقلر متساویاً منقسم اولونجه، صنایع محدود بردائره‌یه انحصار ایتسه بیله ، اهالی چوق اولور ؛ چونکه هروطنداش طوپراقده برمدار معیشت بولور ، وبوتون وطنداشلر مملکتك بوتون ثمراتنی استهلاك ایده‌رلر . قدیم جمهوریتلردن بعضیلری بویله ایدی .

فقط اراضینك متساویاً منقسم بولونمادیغی معاصر حکومتلرده محصولات ، اونلری یتیشدیره‌ن زراعك استهلاکاتی مقدارندن چوقدر؛ بورالرده صنایع اهمال ایدیلیروزراعته حصرمساعی اولونورسه ، مملکتده نفوس أکسیلیر. زراعتی یاپان یاخود یاپدیرانلرك ألنده فضله‌محصول قالاجغندن،ایرته‌سی سنه چالیشمایه مجبور اولمازلر: محصول ومیوه‌عاطل کیمسه‌لر

طرفندن استهلاك ایدیلمز ، چونکه بونلرك مبایعه‌سنه عاطل کیمسه‌لرك فقرحالی مانعدر . بناءً علیه ، میوه‌لرك ومحصولاتك زراعت وصنایع اربابی طرفندن استهلاك ایدیله‌بیلمه‌سی ایچون ، صنایع موجود اولمالیدر . برکلمه ایله ، بوممالکتلر ، احتیاجلرندن فضله محصول یتیشدیره‌جك زراعه محتاجدر : بونك ایچون‌ده اونلره ، احتیاجلرندن فضله شیئلره تملك آرزوسی تلقین اولونمالیدر ؛ بو آرزویی ایسه آنجاق صنایع ویره‌بیلیر .

ایشك آزالماسنی مستهدف اولان ماکینه‌لر دائما فائده‌لی دکیلدر . برایشك بدلی جزئی ایسه ومشتریسنه اولدیغی قادارده بالذات عاملنه عینی نسبتده یارایاجق برشیسه ، بونوع ایشلری ساده‌لشدیره‌ن ، یعنی ایشجیلرك عددینی آزالتان ماکینه‌لر مضردر ؛ صو دکیرمنلری هریرده موجود اولماسه‌یدی ، ظن ایده‌رم که دینیلدیکی قادار فائده‌لی اولمازلردی ؛ چونکه بوماکینه‌لر برچوق قوللری ایشسز بیراقمشلر ، برچوق کیمسه‌لرك صولردن استفاده‌سنه مانع اولمشلر ، برچوق طوپراقلرك فیض وبرکتنی عقامتله تبدیل ایتدیرمشلردر .

فصل — ١٦

واضع قانونك تکثیر بشر خصوصنده‌کی مقصدلری .

وطنداشلرك مقدار نفوسنه متعلق نظامات احوال ووقوعاته پك چوق باغلیدر. اویله مملکتلر وارکه طبیعت هرشیئی یاپمشدر ؛ بناءً علیه اورالرده واضع قانونك یاپاجق برایشی یوقدر. اقلیمك تأثیریله قومك ولودیتی کافی بردرجه‌ده اولدقدن صوکرا ، تکثیر نوع ایچون قانونلری مداخله ایتدیرمه‌یه نه‌لزوم وار ؟ بعضاً اقلیم زمیندن زیاده مساعددر ؛ نفوس برطرفدن تکثر ایده‌رکن قحطلر اونی تخریب ایده‌ر : چین ایشته بووضعیتده‌در ؛ چینده برپدر قیزلرینی صاتار ، چوجوقلرینی ترك ایده‌ر . عینی سببلر طونکینده عینی تأثیرلری اجرا ایده‌ر ؛ بونك حکمتنی تحری ایچون ، (رونودو Renaudot) نك بحث ایتدیکی عرب سیاحلری کبی ، تناسخ ارواح فکرلری آرامق لازم کلمز .

عینی سببله فورموز آطه‌سنده قادینلر اوتوز بش یاشنه واصل اولمادقچه تولیددن دیناً

ممنوعدرلر : بویاشدن اول ، راهبه حامل قادینك قارنی چیکنر ، جنینی اسقاط ایتدیریر.

فصل — ١٧

یونانستانده ، ومقدار نفوسی .

بعض ممالك شرقیه‌ده فیزیق سببلره مبتنی اولان بوحالی یونانستانده حکومتك طبیعتی حاصل ایتمشدر . یونانلیلر هربری کندینه مخصوص حکومت و قانونلرله اداره اولونور شهرلره مالك بویوك برملتدی. یونان شهرلری بوکونکی اسویچره فلمنك وآلمانیا شهرلرندن زیاده فتوحات پشنده قوشمازدی. هرجمهوریتده واضع قانون، داخلده وطنداشلرك سعادتنی خارجده مجاورشهرلردن آشاغی قالمایاجق صورتده قدرت وسطوتنی تأمینه چالیشیردی[١]. کوچوك برمملکت وبویوك برثروتله وطنداشلرك مقدارینی آرتدیرمق قولایدی : بوصورتله متمادیاً قولونیلر تأسیس ایتدیلر [٢]. طبقی بوکون اسویچره‌لیلرك یاپدقلری کبی، کندیلرینی حرب ایچون صاتدیلر ؛ چوجوقلرك پك‌چوق تکثرینی منعه مداراولاجق تدبیرلرك هیچ بری اهمال ایدیلمه‌دی .

پك‌تحف اصول ومؤسساته مالك یونان جمهوریتلری واردی . اقوام تابعه وطنداشلره ارزاق تدارکنه مجبوردی : لاکه‌ده‌مونیالیلری ایلوتلر بسلردی ؛ کریدلیلری پریه‌سیلیلر اعاشه ایده‌ردی ؛ تسالیالیلرك احتیاجاتنی‌ده پنه‌ستلر (Pénestes) تأمین ایده‌ردی. أسیرلری ارزاق تدارك واعطاسنه مجبور ایتمك ایچون کوچوك برزمرهٔ احرار کافی کلیوردی. بوکون منتظم اوردولرك مقدارینی تحدید ایتمك لازمدر ، دیبورز. حال بوکه لاکه‌ده‌مونیا ، کویلیلر طرفندن بسله‌نن براوردو حالنده ایدی؛ بناءً علیه بواوردویی تحدید ایتمك اقتضا ایده‌ردی. عکسی تقدیرده ، جمعیتك بوتون منافعندن مستفید اولان حر کیمسه‌لر متمادیاً آرتاجق ، وایشجیلر زبون وبیزار قالاجقدی .

[١] بوامنیه‌یی استحصال ایچون مراجعت اولونان چاره‌لر لیاقت، ضبط وربط وتعلیم عسکری ایدی.
[٢] عینی حالده بولونان غوللر دخی عینی صورتله حرکت ایتمشلردی ؛

یونان سیاسیونی ، بوصورتله ، وطنداشلرك مقدارینی تنظیمه صورت مخصوصه‌ده اعتنا ایده‌رلردی. افلاطون بومقداری بش بیك قرق اولمق اوزره تعیین ایتمشدی. ونفوسك تکاثرینی لزومنه کوره توقیف ویا تشویق ایتمك ایچون، حرمت وتکریم ، حیا ، اختیارلرك نصایح وتنبیهاتی کبی تدبیرلره مراجعت اولونماسنی توصیه ایده‌ردی ؛ حتی ، جمهوریته بار اولمقسزین خلقك نفوسجه اولان ضایعاتنی تلافی ایتمه‌سنی تأمین ایده‌بیله‌جك صورتده ازدواجلرك عدداً تنظیم وتثبیت ایدلمه‌سنی‌ده ایستردی [١] . آریسطو : « مملکتك قانونی چوجوقلری تشهیره مانع ایسه ، هرفردك تولید ایده‌جکی چوجوقلرك مقدارینی تحدید ایتمه‌لیدر.» دیر، قانونله معین مقداردن فضله چوجوغی اولان قادینك جنینی اکتساب حیات ایتمزدن اول اسقاط ایتدیرمه‌سنی توصیه ایده‌ردی .

آریسطو کریدلیلرك پك چوق مقدارده تولداته مانع اولمق اوزره قوللاندقلری سفیل واسطه‌دن بحث ایدییور ؛ بن بونی بوراده نقل ایتمك ایسته‌دیکم وقت، قورقو ایله قاریشیق برحجابله متحسس اولارق صرف نظر ایتدم .

ینه آریسطویه نظراً ، بعضاً قانونك اجنبیلره ، پیچلره یاخود وطنداش بروالده‌دن طوغمش اولدقلری حالده دیکر شرائط قانونیه‌دن محروم بولونان کیمسه‌لره وطنداشلق صفتی ویردیکی زمانلر اولوردی ؛ فقط وطنداشلر حدمطلوبه واصل اولونجه ، آرتیق بوکا تشبث اولونمازدی . قانادا وحشیلری أسیرلرینی یاقارلر ؛ فقط أسیرلره ویریله‌جك بوش قولوبه‌لر بولونونجه ، بواسیرلری ملتداش عد ایده‌رلر .

شووالیه په‌تی ـ Petty ، حسابلرینی یاپارکن، انکلتره‌ده برکیمسه‌نك قیمتی جزایرده صاتیلدیغی مقداره معادل اولدیغنی فرض ایتمشدر [٢]. بو ، انکلتره ایچون مناسب اولابیلیر. مملکتلر وارکه اوراده بر آدمك هیچ برقیمتی یوقدر ؛ مملکتلر وارکه آدامك قیمتی هیچدن‌ده آشاغیدر .

---

[١] جمهوریت ، کتاب ٥ .

[٢] آلتمش انکلیز لیراسی .

فصل — ١٨

روما ایلریده اولکی اقوامك حاللری .

ایتالیا، سیجیلیا، آسیای صغری، اسپانیا، غول قطعه‌سی وجرمانیا، همان همان یونانستان کبی ، نفوسله مالامال کوچوك قوملرله مسکوندیلر : بوراده اهالی‌یی تکثیر ایچون قانون وضعنه احتیاج یوقدی .

فصل — ١٩

کرهٔ ارضه سکنه‌سنك ناقصی .

بوتون بوکوچوك جمهوریتلری بویوك بر جمهوریت یوتمش ، وبوتون دنیاده نفوسك تدریجاً وغیر محسوس بر صورتده آزالدیغی کورولمشدر : بونی آکلامق ایچون ایتالیا ویونانستانك روما فتوحاتندن اول وصوکراکی حاللرینی کوز اوکنه کتیرمك یتر .

تیت لیو : « وولقلرك (Volsques) اوقادار هزیمتلردن صوکرا حربه دوام ایچون نره‌ده عسکر بولمش اولدقلری بندن صورولاجق. واقعا ، بوحوالیده لایفنا برقوم موجود اولمالیدی ، ومتمادیاً عسکر یتیشدیرمش اولدیغی ایچون مملکتلری بوکون برچول حالنی آلماسی وبویله برمملکتده آرتیق روما‌لی عسکر واسیر قالماماسی لازم کلیردی » .

پلوتارق دیرکه: « [٢] هاتفلرك وجودی قالمامشدر، چونکه سویله‌دکلری یرلر ییقیلمشدر. بوکون یونانستانده بولونابیله‌جك محاربلرك مقداری اوچ بیکی آنجاق بولور » .

سترابون دیرکه [٣] : « أپیر قطعه‌سیله حوالئ مجاوره‌سنی اصلا تعریف ایتمه‌یه‌جکم،

---

[١] کتاب ٦ .

[٢] (آثار اخلاقیه) عنوانلی أثرنده (وجودی قالمایان هاتفلر) فصلنه مراجعت .

[٣] کتاب ٧ ، صحیفه ٤٩٦ .

يونان سياسيونى ، بوصورتله ، وطنداشلرك مقدارينى تنظيمه صورت مخصوصه‌ده اعتنا ايده‌رلردى. افلاطون بومقدارى بش بيك قرق اولمق اوزره تعيين ايتمشدى. ونفوسك تكاثرينى لزومنه كوره توقيف ويا تشويق ايتمك ايچون، حرمت وتكريم ، حيا ، اختيارلرك نصايح وتنبيهاتى كبى تدبيرلره مراجعت اولونماسنى توصيه ايده‌ردى ؛ حتى ، جمهوريته بار اولمقسزين خلقك نفوسجه اولان ضايعاتنى تلافى ايتمه‌سنى تأمين ايده‌بيله‌جك صورتده ازدواجلرك عدداً تنظيم وتثبيت ايدلمه‌سنى‌ده ايستردى [١] . آريسطو : « مملكتك قانونى چوجوقلرى تشهيره مانع ايسه ، هرفردك توليد ايده‌جكى چوجوقلرك مقدارينى تحديد ايتمه‌ليدر.» دير، قانونله معين مقداردن فضله چوجوغى اولان قادينك جنينى اكتساب حيات ايتمزدن اول اسقاط ايتديرمه‌سنى توصيه ايده‌ردى .

آريسطو كريدليلرك پك چوق مقدارده تولداته مانع اولمق اوزره قوللاندقلرى سفيل واسطه‌دن بحث ايدييور ؛ بن بونى بوراده نقل ايتمك ايسته‌ديكم وقت، قورقو ايله قاريشيق برحجابله متحسس اولارق صرف نظر ايتدم .

ينه آريسطويه نظراً ، بعضاً قانونك اجنبيلره ، پيچلره ياخود وطنداش بر والده‌دن طوغمش اولدقلرى حالده ديكر شرائط قانونيه‌دن محروم بولونان كيمسه‌لره وطنداشلق صفتى ويرديكى زمانلر اولوردى ؛ فقط وطنداشلر حد مطلوبه واصل اولونجه ، آرتيق بوكا تشبث اولونمازدى . قانادا وحشيلرى أسيرلرينى ياقارلر ؛ فقط أسيرلره ويريله‌جك بوش قولوبه‌لر بولونونجه ، بواسيرلرى ملتداش عد ايده‌رلر .

شوواليه په‌تى ـ Petty ، حسابلرينى ياپاركن، انكلتره‌ده بركيمسه‌نك قيمتى جزايرده صاتيلديغى مقداره معادل اولديغنى فرض ايتمشدر [٢]. بو ، انكلتره ايچون مناسب اولابيلير. مملكتلر واركه اوراده بر آدمك هيچ برقيمتى يوقدر ؛ مملكتلر واركه آدامك قيمتى هيچدن‌ده آشاغيدر .

[١] جمهوريت ، كتاب ٥.

[٢] آلتمش انكليز ليراسى .

فصل — ١٨

رومالىلردن اولكى اقوامك حاللرى .

ايتاليا، سيجيليا، آسياى صغرى، اسپانيا، غول قطعه‌سى وجرمانيا، همان همان يونانستان كبى ، نفوسله مالامال كوچوك قوملرله مسكونديلر : بوراده اهالى‌يى تكثير ايچون قانون وضعنه احتياج يوقدى .

فصل — ١٩

كرهٔ ارضك سكنه‌سنك تناقصى .

بوتون بوكوچوك جمهوريتلرى بويوك بر جمهوريت يوتمش ، وبوتون دنياده نفوسك تدريجاً وغير محسوس بر صورتده آزالديغى كورولمشدر : بونى آكلامق ايچون ايتاليا ويونانستانك روما فتوحاتندن اول وصوكراكى حاللرينى كوز اوكنه كتيرمك يتر .

تيت ليو : « وولقلرك (Volsques) اوقادار هزيمتلردن صوكرا حربه دوام ايچون نره‌ده عسكر بولمش اولدقلرى بندن صورولاجق. واقعا ، بوحواليده لايفنا برقوم موجود اولماليدى ، ومتماديا عسكر يتيشديرمش اولديغى ايچون مملكتلرى بوكون برچول حالنى آلماسى وبويله برمملكتده آرتيق رومالى عسكر واسير قالماماسى لازم كليردى » .

پلوتارق ديركه: « [٢] هاتفلرك وجودى قالمامشدر، چونكه سويله‌دكلرى يرلر بيقيلمشدر. بوكون يونانستانده بولونابيله‌جك محاربلرك مقدارى اوچ بيكى آنجاق بولور » .

سترابون ديركه [٣] : « أپير قطعه‌سيله حوالئ مجاوره‌سنى اصلا تعريف ايتمه‌يه‌جكم،

[١] كتاب ٦ .

[٢] (آثار اخلاقيه) عنوانلى اثرنده (وجودى قالمايان هاتفلر) فصلنه مراجعت .

[٣] كتاب ٧ ، صحيفه ٤٩٦ .

چونکه بو مملکتلر سراپا چول حالنده‌در. چوقدن باشلامش اولان بو تناقص نفوس هر کون دوام ایتمکده‌در. بر صورتده که روما عسکرلری متروک خانه‌لری اوردوکاه اتخاذ ایتمکده‌در.» سترابون ، بو حاله سبب اولمق اوزره ، پولیبك ویردیکی ایضاحاتی کوسترییور : پول - أمیل ، مظفریتندن صوکرا ، أپیر ده یتمش شهر ییقمش ، و بورادن یوز اللی بیك اسیر آلوب کوتورمشدر.

فصل — ٢٠

روماليلر تکثیر نفوس ایچون بعضی قانونلر وضعنه لزوم کورمشلردی .

روماليلر ، بوتون اقوام جهانی مضمحل ایده‌رکن ، بالذات کندیلرینك ده اضمحلاللرینی احضار ایدییورلردی . بلاانقطاع فعالیت ، جهد وشدت کوستریرکن ، چوق قوللانیلان بر سلاح کبی آشینیور ، اسکییورلردی .

وطنداشلرینی غائب ایتدکجه یکی وطنداش ایدینمك ایچون صرف ایتدکلری مساعیدن بوراده بحث ایتمیه‌جکم [١] ؛ کذلك ، وجوده کتیردکلری جمعیتلری ، بخش ایتدکلری شهر حقوقنی ، واسیرلرنده بولدقلری اوواسع وطنداش فدانلغنی بوراده موضوع بحث ایتمیه‌جکم . وطنداش ضایعاتنی دکیل انسان ضایعاتنی تلافی ایچون یاپمش اولدقلری شیئلردن بحث ایده‌جکم ؛ روماليلر ، قانونلرینی تصورلریله تألیف خصوصنده دنیانك اك زیاده موفقیت کوسترمش بر قومی اولدقلرندن ، بو بابده یاپمش اولدقلری شیلرك تدقیقی فائده‌دن خالی دکیلدر.

فصل — ٢١

روماليلرك تکثیر نفوس حقنده‌کی قانونلری .

روما قوانین قدیمه‌سی وطنداشلری تأهله سوق ایچون بر چوق چاره‌لر تحری ایتمشدر . اوکوستك (دیون) طرفندن نقل اولونان نطقنده کوستریلدیکی کبی ، کرك ستاتو وکرك خلق بو خصوصده اکثریا احکام نظامیه وضع ایتمشلردر .

[١] بو جهتی «روماليلرك شوکت وعظمتی حقنده ملاحظات، الخ » عنوانلی اثرمده تدقیق ایده‌جکم.

آلی قارناسلی ده‌نیس، وه‌یه‌نلر (Véiens) طرفندن محوایدیلن اوچ یوز بش فابیلینك ئولوملرندن صوکرا بو عرقدن یالکیز بر تك چوجوق قالابیلمش اولماسنه اینانامامقده‌در ؛ چونکه هر وطنداشك تأهل ایتمه‌سنی وبوتون چوجوقلرینی بسله‌مه‌سنی امر ایده‌ن اسکی قانون هنوز حال مرعیتده ایدی [١] .

قانونلردن ماعدا ، سانورلرده ازدواجلره دقت ایتمکدن خالی قالمازلردی ؛ و، جمهوریتك احتیاجلرینه نظراً ، کاه حیا [٢] وکاه جزایه مراجعت ایتمشلردر .

بوزولمغه باشلایان اخلاق وطنداشلرك تأهلدن نفرت ایتمه‌لرینه پك چوق سبب اولمشدر ؛ چونکه تأهل ، معصومیته مربوط حظوظاتدن آرتیق هیچ آ کلامایان کیمسه‌لره کوره ، اوزونتودن عبارتدر . (مه‌تللوس نومیدیکوس Métellus Numidicus) ك خلقه اولان خطابه‌سنه اوکوستك یوقاریده بحث ایدیلن نطقی زمین تشکیل ایتمشدی : « هیچ زوجه‌یه مالك اولماق ممکن اولسایدی ، بو فنالقدن کندمزی قورتاریردق ؛ فقط طبیعت قادینلرله هیچ بر وقت بختیار یاشانامایاجغنی تقدیر ایتمش و، عینی زمانده ، قادینسز یاشانامماسنی ده ایسته‌مش اولدیغندن ، کیجی حظوظاتمزك تطمیننددن زیاده بقامزی تأمینه باقمالیدر » .

اخلاق بوزوقلغی ، اخلاق بوزوقلغنی ازاله ایچین تأسس ایتمش اولان (سانسور) ی تخریب ایتمشدی ؛ فقط بو فساد عمومیله‌شنجه ، سانسورك آرتیق هیچ بر تأثیری قالماز [٣] .

داخلی منافرتلر ، تریومویرالر (Triumvirats) ، محاکمه‌سز اعداملر رومایی هیچ بر حربك یاپامایاجغی درجه‌ده ضعیفلتمشدی : وطنداشلر آزالمشدی [٤] ، بونلرك قسم اعظمی أولی دکیلدی . سزار و اوکوست بو صوك فنالغك اوکنی آلمق امنیه‌سیله ، سانسور تشکیلاتنی تکرار وجوده کتیرمش وبالذات کندیلری سانسور مأمورلغنی یاپمق ایسته‌مشلردی [٥] . مختلف نظاملر قویدیلر : سزار ، چوق چوجوقلری اولانلره مکافات ویردی ؛ قرق بش

[١] روما تقویمنك (٢٧٧) نجی سنه‌سی .

[٢] بو خصوصده اتخاذ ایتدکلری تدبیرلری کورمك ایچون تیت - لیوك قرق بشنجی کتابنه ؛ تیت لیو خلاصه‌سنك ٥٩ نجی کتابنه ؛ (اولوژه‌ل) ك برنجی کتابنده ٦ نجی فصله ؛ والره ماقسیمك ایکنجی کتابنده اون طوقوزنجی فصله مراجعت .

[٣] بشنجی کتابك ١٩ نجی فصلنده سویله‌دکلریمه مراجعت .

[٤] سزار محاربهٔ داخلیه‌دن صوکرا تحریر نفوس اجرا ایتدیرمش ، وطنداش صفتنی حائز یوز اللی بیك عائله رئیسی بولمشدی .

[٥] دیون ، کتاب ٤٣ ، قسیفیل (Xiphil) ، (اوکوستو) .

یاشنه وارمایان ونه قوجه‌سی، نه‌ده اولادی اولمایان قادینلرك مجوهراتله سوسله‌نمه‌لرینی، قاریولا قوللانمالرینی منع ایتدی [١] : بومکمل تدبیر، بکارلغه غرورله هجوم ایدییوردی . اوکوستك قویدیغی قانونلر داها زیاده صبقی ایدی : هیچ أولنمه‌مش اولانلر حقنده یکی جزالر ترتیب ایتمش، أولیلرك وچوجوق بابالرینك مکافاتنی آرتیرمشدی . تاسیت بوقانونلره (ژولیه‌ن قانونلری) اسمنی ویرمشدر. آ کلاشیلیورکه بوایکی ایمپراطور اعیان، عوام [٢] وسانسورلرك وقتیله قویمش اولدقلری اسکی نظاملری احیا ایتمك ایسته‌مشلردی .

اوکوست قانونی بیك تورلو مانعه‌یه تصادف ایتدی ؛ تاریخ وضعندن اوتوز دورت سنه صوکرا بونك لغونی طلب ایتدیلر . اوکوست برطرفه أولیلری، دیکر طرفه بکارلری قویدوردی؛ بکارلرك داها چوق اولدقلری آ کلاشیلدی . بونتیجه وطنداشلری شاشیرتمش وقورقوتمشدی . اوکوست ، قدیم سانسورلرك وقار وجدیتیله اونلره بوصورتله خطاب ایتمشدی [٣] :

« خسته‌لقلرك ، محاربه‌لرك بوقادار وطنداشی ألمزدن آلدیغی بر صیراده ، آرتیق ازدواجدن صرف نظر ایدیلیرسه شهرك حالی نه اولور؟ شهر أولردن، بویوك ومحتشم قاپیلردن، میدانلقلردن ، اماکن عمومیه‌دن متشکل دکیلدر : شهری انسانلر یاپار . ایشلرکزه باقمق ایچون ، مصاللرده اولدیغی کیبی طوپراق آلتندن انسان یتیشدیکنی هیچ کورمه‌یه‌جکسکز . بکار قالیشکز یالکیز باشکزه یاشامق ایچین دکیلدر : هر بریکزك ماصا ویاتاق آرقداشی وار ؛ ضلالتده سکون وآرامش آرایورسکز . بوراده (وه‌ستا) باکره‌لرینك مثالنی‌می ارائه ایده‌جکسکز ؟ حیا قانونلرینه رعایت ایتمزسه‌کز ، سزی اونلر کیبی جزالاندیرمق ایجاب ایده‌جکدر . ایستر بوتون دنیا سزه امتثال ایتسین ، ایستر سزه هیچ کیمسه اتباع ایتمه‌سین ، هپکز فنا وطنداشسکز . یکانه مقصدم جمهویتك ابدیتیدر . هیچ اطاعت ایتمه‌ینلرك جزالرینی آرتیردم. مکافاته کلنجه، فضیلتدن بویوك برمکافات بولوندیغنی بیلمه‌یورم؛ الك کوچوك فضیلتلر بیله بیك کیشی‌یی حیاتلرینی فدایه سوق ایدر ، تأهل فضیلتی سزی برزوجه آلمایه وچوجوق بسله‌مکه سوق ایده‌میه‌جکمی ! »

[١] أوزه‌ب ، (قرونیق) عنوانلی اثرنده .

[٢] (Ceuseurs سانسور) تعبیرینك (اخلاق نکهبانلری) دیمك اولدیغنی قارئلره تکرار خاطرلاتمایه لزوم کورویورم . ح . ن

[٣] اوصانچ ویره‌جك قادار اولان بوخطابه‌یی اختصار ایتدم: دیونك ٥٦ نجی کتابنده مندرجدر.

وضع ایتدیکی قانون برطرفدن کندیسنك (ژولیا ـ Julia) اسمنه و، دیکر طرفدن ، اوسنه‌نك برقسمنده قونسول اولان مارکوس پاپیوس وپوپوس سابینوسك اسملرینه اضافه ایدیلمشدر. فنالغك بویوکلکی بالذات بوقونسوللرك انتخابنده عیان اولویوردی: دیون، بونلرك هیچ أولنمه‌مش ، هیچ چوجوق باباسی اولمامش اولدقلرینی سویلر.

اوکوستك بوقانونی برمجلهٔ قوانین ماهیتنده ایدی؛ ازدواج حقنده وضع ایدیله‌بیله‌جك بوتون احکام نظامیه‌یی منتظما جامعدی . (ژولیه‌ن) قانونلری باشقا برشکله افراغ وقوتلری تزیید ایدیلمشدی ؛ بوقانونلر ، احتوا ایتدکلری وسعت نظروشمول سببیله ، روما قوانین مدنیه‌سنك أك کوزل قسمنی تشکیل ایده‌رلر .

بونلرك متفرق پارچه‌لری ، (اولپیه‌ن Ulpien) ك قیمتدار آثار پریشانده [١] ، (پاپیه‌ن) قانونلرینه دائر تدقیقاتده بولونمش مؤلفلردن مقتبس اولان (دیژه‌ست) قانونلرنده؛ بونلردن بحث ایتمش اولان دیکر مؤرخ ومؤلفلرده ؛ قوانین مذکوره‌یی لغو ایتمش اولان تئودوزیه‌ن مجله‌سنده ؛ و ، نهایت ، بوقانونلری آخرته متعلق خصوصاته قارشی ممدوح بر علاقه ایله وفقط بودنیا ایشلرنده پك آز معلوماتله تنقید ایتمش اولان راهبلرده کورولور .

بوقانونلر مختلف فصللردن مرکبدی؛ فقط ، صددمزه ممکن اولدیغی قادار طوغرودن طوغرویه توجه ایچون، مکافات واحتفالاتدن باحث اولوب (اولو ـ ژه‌ل Aulu-Gelle) ك یدنجی‌یی تشکیل ایتدیکنی سویله‌دیکی قسمدن باشلایاجغم .

قسم اعظمی، لاکه‌ده مونیالی قولونیلردن متشکل لاتین شهرلرندن چیقمش وقانونلرینك برقسمنی بوشهرلردن آلمش اولان رومالیلر، لاکه‌ده مونیالیلره امتثالاً ، یاشلیلر حقنده هرتورلو احترامات واحتفالاتده بولونمشلردی . جمهوریتده وطنداش قالمانجه ، اوللری یاشلیلره ویردکلری امتیازلری متأهل کیمسه‌لره ومتعدد اولاد صاحبی بابالره بخش ایتدیلر [٢] . بوامتیازلردن بعضیسی ، چوجوقلر اصلا نظر دقته آلینمقسزین یالکیز متأهل کیمسه‌لره تخصیص ایدیلمشدی ؛ شبهه یوقکه ازدواجك طبیعتیله چوجوق حاصل ایده‌جکی تأمل ایدیلمشدی .

بوامتیازلره (حقوق ازواج) عنوانی ویریلمشدر. چوجوقلری اولانلره‌ده باشقا امتیازلر ویریلمشدر ؛ اوچ چوجوق باباسی اولانلرك امتیازلری داها بویوکدی . بواوچ شیئی

[١] (ژاق غود فروا) بونلری جمع وتلفیق ایتمشدر .

[٢] اولو ـ ژه‌ل ، کتاب ٢ ، فصل ـ ١٥ .

بربريله قاريشديرمامالیدر . متأهل كيمسه‌لرك دائما استفاده ايتدكلری امتيازلر واردی ، تياتروده برموقع مخصوصه مالك اولمق كبی [١] ؛ اويله امتيازلرده واردی كه صاحبلری بونلردن دائما استفاده ايده‌مزلردی : چوجوغی اولمايان متأهل بركيمسه چوجوق باباسنك حاضر بولونديغی برده ، وچوجوق باباسی اولان بركيمسه داها زياده چوجوغی اولان بركيمسه‌نك حاضر بولونديغی برده بوايكنجی نوع امتيازلردن محروم اولوردی .

امتيازات مذكوره پك واسعدی : الكزياده چوجوغی اولان متأهل كيمسه‌لر احترامات واحتفالاتك كرك تعقيبی ، كرك اجراسی خصوصنده دائما حق رجحانی حائزديلر . الك زياده چوجوغی اولان قونسول ، كزركاهده ، ديكرلرينه تقدم ايده‌ر ، عصاسی [٢] ديكر قونسوللره عائد عصانك اوكنده كچيريلير ، وايسته‌ديكی ولايته انتخاب اولونوردی ؛ الكزياده چوجوغی اولان اعيان اعضاسنك اسمی اعيان دفترينك باش طرفنه كچيريليردی ؛ اعيان مجلسنده ايلك اول سوز سويله‌مك حقی اونكدی . ماژيسترالق ايچين معين اولان سنه واصل اولمازدن اول بومقامی احرازايده‌بيليردی ، چونكه هرچوجوق برسنه ايچون حق استثناويريردی . رومادە اوچ چوجوغی اولان كيمسه بوتون تكاليف شخصيه‌دن معافدی . اوچ چوجوغی اولان حر قادينلرله دورت چوجوغی اولان آزادليلر روما قوانين قديمه‌سنك وضع ايتمش اولديغی او ابدی وصايتدن قورتولورلردی [٣] .

موضوع بحث قانونلرده مكافاته عائد احكام بولونديغی كبی ، جزا احكامی ده واردی . هيچ تأهل ايتمه‌مش اولانلر اجانب وصيتلرندن اصلا استفاده ايده‌مزلردی [٤] ؛ متأهل اولديغی حالده چوجوغی بولونمايانلر اجانب وصيتلرنده معين مقدارك آنجاق ياريسندن استفاده ايده‌بيليرلردی . پلوتارق : « روماليلر وارث ايدينمك ايچون دكيل ، توارث ايتمك ايچون أوله‌نيرلردی » ديمشدر .

زوج وزوجه‌نك متقابل وصيتلرندن استفاده حقی قانونله تحديد ايديلمشدی . برينك ديكرندن چوجوغی وارسه ، بوتون ثروتلرينی يكديكره ويره‌بيليرلردی ؛ هيچ چوجوقلری يوقسه ، مخلفاتك عشرينه تأهل سببيله نائل اولابيليرلردی ؛ ديكر برازدواجدن چوجوقلری وارسه ، هرچوجوق ايچون برعشردن استفاده ايده‌بيليرلردی .

---

[١] سوه‌تون ، اين اوكوستو ، فصل ٤٤ .

[٢] قوت وقدرت علامتی اولان بوعصا ، اورتاسنه بالطا كچيريلمش دكنك دمتی شكلنده ايدی .

[٣] پلوتارق ، (نوما Numa نك حياتی) .

[٤] سوزوم S zom ، كتاب ١ ، فصل ٩ . اقربادن وصيت موجبنجه استفاده ايديليردی .

برزوج جمهوريت ايشلرندن باشقا هرهانكی برسببله زوجه‌سنك نزدندن اغتياب ايده‌جك اولورسه ، زوجه‌سنك مخلفاتنه توارث ايده‌مزدی .

زوجيندن برينك وفاتندن صوكرا ديكرينه تأهل ايچين قانون ايكی سنه مدت تعيين ايتمشدی ؛ افتراق وقوعی تقديرنده بومدت بربوچوق سنه‌يه اينر . چوجوقلرينی أولنديرمك ياخود قيزلرينه جهاز ويرمك ايسته‌مه‌ين پدرلری ماژيسترالر بوكا اجبار ايده‌ردی .

ازدواج ايكی سنه‌دن فضله برمدتله تأخير ايديله‌جك اولورسه نشانلانمق ممنوعدی ؛ وآنجاق اون ايكی ياشنده قيزلرله ازدواج ايديله‌بيله‌جكندن ، يالكيز اون ياشنده نشانلانمق ممكن اولوردی . قانون ايسته‌مزدی كه أولنمه‌مش كيمسه‌لر ، محضا نشانلی اولمق بهانه‌سيله ، متأهل كيمسه‌لرك امتيازاتندن بوش يره استفاده ايتسينلر .

آلتمش ياشنده برأركك أللی ياشنده برقادينله تأهلدن ممنوعدی . متأهل كيمسه‌لره بويوك امتيازلر ويريلمش اولديغندن ، قانون فائده‌سز تأهللرك اوكنی آلمق ايسته‌مشدی . عينی سببله ، سناتوس ـ قونسولت (قالويزيه‌ن Calvisien) أللی ياشنی كچكين برقادينله آلتمش ياشندن دون برأركك ازدواجنی غيرمشروع عد ايتمشدی : [١] برصورتده كه أللی ياشنده برقادين بوقانونلرك تعيين ايتديكی جزالره دوچار اولمادقجه أوله‌نه‌مزدی . تيبه‌ر ، پاپيه‌ن قانوننك شدتنی برقات داها آرتديرارق ، آلتمش ياشنده برأرككك أللی ياشندن دون برقادينله تأهلنی منع ايتدی ، برصورتده كه آلتمش ياشنده برأركك ، جزايه دوچار اولمادقجه اصلا تأهل ايده‌مزدی ؛ فقط قلود ، بوخصوصده تيبه‌ر طرفندن وضع ايديلن احكام قانونيه‌يی فسخ ايتدی .

بوتون بو احكام ، اقاليم شماليه‌دن زياده ايتاليا اقليمنه موافقدی ؛ شمال اقليملرنده آلتمش ياشنده برأركك هنوز قوتليدر ، أللی ياشنده قادينلر علی العموم قيصير دكيلدر .

اوكوست ، امر انتخابده بيهوده تحديداته ميدان بيراقمامق ايچون ، سناتور اولمايان بوتون حرلرك آزادلی قادينلرله تأهللرينه مساعده ايتمشدر . پاپيه‌ن قانونی سناتورلرك آزاد ايديلمش ياخود تياترو [٢] صحنه‌سنه چيقمش قادينلرله تأهللری واولپيه‌ن زماننده حر كيمسه‌لرك فنا برحيات كچيرمش ، تياترويه چيقمش ؛ ياخود عمومی برمحاكمه نتيجه‌سنده محكوم اولمش قادينلرله تأهللری ممنوعدی . بوجهت آنجاق بر (سناتوس قونسولت)

---

[١] ئولپيه‌ن اوراق پريشانی ، فصل ـ ١٦ ، پوتيس مجله‌ٔ قوانينك ٢٧ نجی ماده‌سی .

[٢] ئولپيه‌ن اوراق پريشانی ، فصل ـ ١٣ ؛ (ريتو نوپتيا روم) قانونی ، ٤٤ .

موجبنجه تعين ايده‌ردی . جمهوريت زماننده بونوع قانونلر ياپيلمازدی ، چونكه اخلاق عموميه سانسورلری يكی فنالقلری تصحيح ياخود منع ايده‌رلردی .

قسطنطين طرفندن ياپيلان برقانونك وضع ايتديكی ممنوعيت سناتورلره حصراولونمايوب مهم برموقع رسميسی بولونان كيمسه‌لره‌ده تشميل ايديلمش ، آشاغی طبقه‌لر منسوبيننددن اصلا بحث ايديلمه‌مشدر ؛ بواساس ، اوزمانكی حقوقی تشكيل ايتدی : بونوع ازدواجلردن ممنوع اولان كيمسه‌لر قسطنطين قانوننده كوستريلن احراردن عبارت قالدی . فقط بالآخره ژوستينيه‌ن ، قسطنطين قانونی‌ده لغوايده‌رك ، هرصفنه منسوب كيمسه‌لری بويولده ازدواج عقدنده سربست بيراقمشدر . بزلر بودرجه حزين برسربستلكی ايشته هپ بورادن اقتباس ايتمشزدر .

آشكاردركه ممنوعيت قانونيه خلافنده تأهل ايده‌ن كيمسه‌لره متعلق جزا، هيچ تأهل ايتمه‌ينلر حقنده مرتب جزالرك عينی‌ايدی . بوازدواجلر اونلره مدنی (سيويل) ماهيتده هيچ برمنفعت تأمين ايتمزدی ؛ جهاز اوزرنده‌كی حق تصرفلری زوجه‌لرينك وفاتندن صوكرا كأن لم‌يكن حكمنه كيره‌ردی [١] .

اوكوست ، قوانين مذكوره موجبنجه حق تصرفلری ساقط اولان كيمسه‌لرك بالجمله مخلفاتنی خزينهٔ عموميه‌يه ترك ايتمش اولديغندن ، بوقانونلر سياسی ومدنی‌اولمقدن زياده مالی برماهيتده كورونمشدر . خزينه‌نك بوآچ كوزليلكنه معروضيت احتمالنك دائما موجوداولماسی ذاتاً يوروجی عدايديلن بريوكه قارشی حس‌ايديلن نفرتی برقات داها ارتيرمشدر . بالنتيجه ، تيبه‌رك عهد سلطنتنده قوانين مذكوره‌يی تعديله مجبوريت كورولمش ، نه‌رون خزينه‌يه مخبرلك ايده‌نلرك اكراميه‌سنی آزالتمش ، تراژان مخبرلرك شقاوتلرينی توقيف ايتمش ، سه‌وه‌ر بوقانونلری تعديل‌ايتمش و، نهايت ، وحقوقشناسلراونلری منفوركوره‌رك ، اصدار ايتدكلری مقرراتده شدت ابرازندن صرف نظر ايتمشلردر .

ذاتاً ايمپراطورلرمتأهل كيمسه‌لره ، پدرلره واوچ چوجوق بابالرينه مخصوص امتيازلری اوصاف مذكوره‌يی غيرحائز كيمسه‌لره ويرمك صورتيله قوانين مذكوره‌يه قارشی حركت ايتديلر . داها فضله‌سنی ياپديلر ، افرادی قوانين مذكوره‌ده معين جزالردن‌ده وارسته طوتديلر . فقط منفعت عامه ايچون موضوع قاعده‌لر مسامحه قبول ايتمز كبی كورونيوردی .

ديانتك ضروری بربكارتله مقيد طوتديغی (وه‌ستا) راهبه‌لرينه چوجوق حقی ويريله‌سی

[١] يكرمی آلتنجی كتابك اون‌اوچنجی فصلنه مراجعت .

معقولدی ؛ عسكرلره‌ده زوج حقوقی ويريلمشدی ، چونكه تأهل ايده‌مه‌ين بوآداملر عدم تأهلده معذرت مشروعه‌يه مالك عد اولونمق لازم كليردی . ايمپراطورولری بعض قوانين مدنيه‌نك قيود وتضييقاتندن معاف طوتمانك اصولی بوايدی : عتاق قانونيله ترك مخلفات خصوصنده بعض تحديدات قويمش اولان قانوندن اوكوست بوصورتله استثنا ايديلمشدی . بوتون بونلر برر خصوصی‌حال تشكيل ايده‌ردی . فقط بالآخره ، معافيتلر بلاقيدوشرط ويريلمه‌يه باشلامش ، قانون براستثنا تشكيل ايده‌مز اولمشدی .

بعض مسالك فلسفيه ، فكرلری ايشلردن تبعيدوتبريد ايتديرمشدر ؛ جمهوريت‌وقتنده حرب وصلح ايشلريله هركس اشتغال ايتمش‌اولديغندن ، بوفلسفی فكرلر اودورده ، يعنی جمهوريت زماننده ، انتشار ايتمش اولايدی‌عينی‌تأثيری حاصل ايده‌ميه‌جكدی . بوفكرلرك سوقيله حيات نظريه‌يه مربوطيت ، عائله ايشلرينه قارشی نفرت حس ايديلمكه باشلادی . فلسفه دورينی تعقيب ايده‌ن ديانت نصرانيه فلسفه‌نك آنجاق حاضرلايابيلمش اولديغی شيئلری عادتا تثبيت ايتدی .

خرستيانلق امورحقوقيه‌يه كندی ماهيت دينيه‌سنی ويرديردی ؛ چونكه ايمپراطورلق هيئات رهبانيه ايله ارتباطدن هيچ خالی قالمادی . خرستيان ايمپراطورلرك اصدار ايتمش اولدقلری امرنامه‌لرك جمع وتلفيقندن وجوده كلمش اولان تئودوز مجله‌سی بوسوزمزی تأييد يده‌ر .

ايمپراطور قسطنطينك مدحيه‌كولرندن بری مومی‌اليه خطاباً : « قانونلركز آنجاق مساوی‌يی تصحيح واخلاقی تنظيم ايچون ياپيلمشدر . ساده‌لكه قارشی طوزاق قورمقدن باشقا برشيئی استهداف ايتمه‌مش اولان اسكی قانونلرك صنيعه‌لرينی ازاله ايتديكز [١] » .

قسطنطين طرفندن اجرا ايديلن تبدلاتك بعضيسی خرستيانلغی تأسيسه معطوف فكرلره ، بعضيسی‌ده بو دينك تكملندن آلينمش فكرلره ابتنا ايتديريلمشدی . ايلك فكرلرك سائق اولدقلری قانونلر رؤسای رهبانيه‌نك نفوذينی آرتيرمش ، وبوصورتله امورحقوقيهٔ نصرانيه آشكل ايتمشدر ؛ اولادك مالملكلری اوزرنده پدرك حق تصرفنی رفع‌ايتمك صورتيله پدرلرك حكم ونفوذينی ضعيفلاتان قانونلر دخی هپ اومنبعلرك محصولاتندندر . يكی بر دينی نشر ايچون أصول مؤسسه‌يه نسبةً آز رعايتكاراولان چوجوقلرك آشيری درجه‌ده‌كی مربوطيت ومقيديتلرينی ازاله ايتمك لازمدی .

[١] (نازه‌ر Nazaire) ، اين پانه‌ژيريقو قسطنطينی ، سنه ٣٢١ .

مكمليت نصرانيه‌يی مستهدف قانونلر، باشليجه ، (پاپيه‌ن) دينيلن قانونلرده معين احكام جزائيه‌يی رفع ايتمش وهيچ تأهل ايتمه‌ينلرله چوجوغی اولمايان متأهللری اوجزالردن معاف طوتمش اولان قانونلردر .

راهب برمؤرخ ديركه : « بوقانونلر، نوع بشرك صانكه بزم اعتنا وتدبيرلرمزله تكثيری ممكن ايمش كبی ياپيلمشدر ؛ حالبوكه نفوسك مقداری امر الٰهی‌يه كوره تزايد ياخود تناقص ايده‌ر . » اساسات دينيه نوع بشرك تكثری خصوصنه پك چوق تأثير اجرا ايتمشدر : بعضاً يهوديلرده ، مسلمانلرده ، زردشتيلرده وچينليلرده اولديغی كبی ، دين نفوسك تزايدينه مدار اولمشدر؛ بعضاً‌ده، خرستيانلغی قبول ايده‌ن روماليلرده اولديغی كبی، دين نفوسی تنقيص ايتمشدر . هر طرفده محافظهٔ عفت لزومی حقنده تلقينات دينيه‌ده بولونولمشدر ؛ فقط بوفضليت ذاتاً متكملدی و ، طبيعتی اعتباريله ، بوكا رعايت ايده‌ن كيمسه‌لر پك آزدی .

قسطنطين زوج وزوجه‌نك كندی چوجوقلرينك عدديله متناسباً يكديكرينه اجرا ايده‌جكلری عطيه‌لری داها زياده توسيع ايتمش اولان (قوانين اعشاريه Lois décimaires)يی اصلا قالديرمامشدی ؛ كنج تئه‌دوز بوقانونلری برقات داها اختصار ايتمشدی .

ژوستينيه‌ن (پاپيه‌ن) قانونلری موجبنجه ممنوع اولان بوتون ازدواجلری معتبر ومشروع عد ايتدی . پاپيه‌ن قانونلری تكرار تأهله سائقدی ؛ ژوستينيه‌ن بر داها تأهل ايتمه‌ينلره بعض حقوق ومنافع تأمين ايتدی .

هركسك أولنمك وچوجوقلره مالك اولمقده‌كی اختيار طبيعيسی اسكی قانونلرله رفع ايديله‌مزدی : بوصورتله ، اصلا تأهل ايتمه‌مك شرطيله برعطيه‌يه نائل اولانلرك ، هيچ أولنمه‌مكی واصلا چوجوق باباسی اولمامايی يمينله تعهد ايتمش اولان آزادليلرك هم بوشرطلری، هم بويمينلری پاپيه‌ن قانونيله حكمدن مفسوخ اولويوردی . زوجيندن برينك وفاتيله ديكرينك برداها عدم تأهلنه متعلق اولارق اليوم آرامزده جاری اولان احكام، كورولويوركه، اسكی قواعد حقوقيه‌يه منافيدر وايمپراطورلرك افكار تكمليه‌يه مبتنی تشكيلاتندن مقتبسدر.

پتپرست روماليلرك ازدواجلره وچوجوقلرك مقدارينه تخصيص ايتدكلری حقوق وامتيازاتی صورت قطعيه‌ده لغو ايده‌جك احكامی جامع هيچ برقانون يوقدر؛ فقط بكارلغك ترجيح ايديلديكی يرلرده ، طبيعيدركه ، ازدواجی تكريم ايده‌ن احكام موجود اولامازدی؛

[١] سوزومه‌ن (Sosomène) ، صحيفه ٢٧ .

و ، جزالرك لغوی صورتيله ، صرافلرك اوقادار منافعدن كف يد ايتملرينه مجبوريتلری تأمين ايديله‌بيلمش اولماسنه نظراً ، مكافاته متعلق احكامك داها زياده سهولتله لغوی ممكن اولاجغی آشكاردر .

بكارلغی تجويزه سبب اولان روحانيت متعاقباً‌ده بالذات بكارلغی استلزام ايتمشدر . ديانتك قبول ايتمش اولديغی بكارلق عليهنده [١] بوراده سوز سويله‌مكدن الله بنی محافظه ايتسين ! فقط چاپقينلغی توليد ايتمش اولان برشيئه قارشی كيم محافظهٔ سكوت ايده‌بيليردی؛ اويله برچاپقينلق كه ، جنسينك بالذات حسيات طبيعيه‌يه تسليم نفس ايتمك صورتيله بربرينی افساد ايده‌رك ، داها أيی برحالده ياشامالرينی تأمين ايده‌بيله‌جك براتحاددن قاچوب دائما يرباد براتحاده دوشمه‌لرينه سبب اولور .

طبيعتدن مقتبس برقاعده‌دركه ، اجراسی ممكن ازدواجلرك عددی تنقيص ايديلدكجه اجرا ايديلمش اولان ازدواجلر اونسبتده بوزولور ؛ متأهل كيمسه‌لر آزالدقجه ، ازدواجلرده اونسبتده محافظهٔ صداقت اولونور: عادتا ، خيرسزلر چوغالدقجه خيرسزلقلرك چوغالديغی كبی.

---

٢٢ — فصل

ترك اولاد .

ترك اولاد خصوصنده روماليلرك پك أيی اصوللری واردی . آلی قارناسلی ده‌نيسك ديديكنه كوره ، روموليوس بوتون وطنداشلری أركك چوجوقلرينك جمله‌سنی ، وقيز چوجوقلرينك بويوكلرينی بويوتمكله مكلف طوتمشدر . چوجوقلرك اعضاسی ناقص ياخود غلط طبيعته دوچار ايسه ، أك ياقين قومشولردن بش كيشی‌يه كوستردكدن صوكرا ترك ايديله‌لرينه مساعده ايتمشدی .

روموليوس اوچ ياشندن كوچوك هيچ برچوجوغك أولدورولمه‌سنه مساعده ايتمه‌مشدی[١]: .وصورتله مومی اليه ، پدرلری اولاد اوزرنده حيات وممات حقنه مالك عد ايده‌ن قانونی ترك اولادی منع ايده‌ن قانونله تأليف ايتمش اولويوردی .

[١] رهبانك بكارلغندن بحث ايديليور.
[٢] آنتيكيته رومه‌ن ، كتاب ٢ .

ینه آلیقارناسلی دەنیسك روایتنه نظراً ، وطنداشلری أولنمکه وبوتون چوجوقلرینی بویوتمکه مجبور طوتان قانون روما تقویمنك ۲۷۷ نجی سنەسنده مرعی ایدی؛ کورولیورکه عرف وعادت ایلك اولاد اولمایان قیز چوجوقلری ترکه مساعد اولان رومولوس قانوننی تحدید ایتمشدی .

روما تقویمنك ۳۰۱ نجی سنەسنده وضع ایدیلمش اولان الواح اثنی عشر قانوننك ترك اولاد حقندەکی موضوعاتنه متعلق معلوماتمز سیسەرونك برفقرەسندن عبارتدر؛ سیسەرون، خلق محکمەسندن بحث ایدەرکن، الواح اثنی عشر قانوننه کوره غلط طبیعته دوچار عدایدیلن بر چوجوغك بوغولمش اولدیغنی سویلر : دیمك اولویورکه غلط طبیعته دوچار اولمایان چوجوقلر محافظه ایدیلیور ، والواح اثنی عشر قانونی، بوصورتله ، اصول قدیمەیی اصلا دکیشدیرمەمش اولویوردی .

تاسیت دیرکه : « جرمانلر چوجوقلرینی هیچ ترك ایتمزلر ؛ أیی عادتلرك جرمانلر نزدندەکی قوتی أیی قانونلرك اقوام سائره نزدندەکی قوتندن اوستوندر » . آکلاشیلیورکه رومالیلرده بو اصوله قارشی قانونلر موجوددی ، فقط بونلره رعایت ایدیلمەمشدی . چوجوقلری ترکه مساعد هیچ بر روما قانونی بولوناماز : صوك زمانلرده لوکسك انتشاری اوزرینه رفاهك زائل اولدیغی ، انقسام ایتمش ثروتلره فقرالق اسمی ویریلدیکی ، بر پدر طرفندن عائلەسنه ویریلن برشیئك او پدر نظرنده غائب اولمش برشی عداولوندیغی وپدرلرك کندی عائلەلرینی کندیلرینه عائد شیئلر میاننده کورمەدکلری دورلرده ترك اولاده مساعده ایدیلمەسی سؤاستعمالدن باشقا شی دکیلدی .

۲۳ — فصل

رومالیلرك اضمحلاللرنده صوکرا عالمك حالی .

وطنداشلرینك عددینی تزیید ایچون رومالیلرك قویدقلری اصول ، جمهوریتك قدرت وشوکتله حکمران بولوندیغی وجسارتی سببیله دوچار اولدیغی ضایعاتی جرأتیله، متانتیله، شان وشهرته عشقیله وبالذات کندیسنك فضیلتلریله تلافی ایتمکه چالیشدیغی زمانلر بکلەنیلن تأثیرلری حاصل ایتمشدی. فقط، متعاقباً ، محتضر بر جمهوریتك ، عمومی بر آنارشینك ،

عسکری بر حکومتك، شدید بر ادارەنك، محتشم بر استبدادك، ضعیف بر سلطنتك، و آبدال، احمق واوهام وخیالاته دوشکون بر سرایك متوالیاً اخلال ایتمش اولدقلری بر شیئی أك عاقلانه قانونلر تصحیح ایدەمز اولمشدی : دینیله‌بیلیرکه رومالیلر دنیایی آنجاق ضعیفلاتمق وضعیفلاتدقدن صوکرا اونی مدافعەسز بر حالده باربارلره تسلیم ایتمك ایچون فتح ایتمشلردی. غوتلر ، ژەتلر ، سارازەنلر ، تاتارلر اویرلری صیرا ایله پریشان ایتمشلردی؛ آرتیق اوندن صوکرا باربارلر یالکیز باربار قوملری پریشان ایدەبیلیورلردی ، چونکه پریشان اولمادق مترقی هیچ بر قوم قالمامشدی. عادتا ، خرافات زماننده، طوفانلردن صوکرا یریوزنده مسلح اولاد بشر یتیشوب بربرینی محو ومضمحل ایتمش اولدقلری کبی .

۲٤ — فصل

آوروپاده مقدار نفوس نقطهٔ نظرنده ظهوره کلن تبدلات .

آوروپانك ، هله شارلمان عهدنده بر تك کنیش ایمپراطورلقدن عبارت بولوندیغی بر زمانده ، قورتولاجغی امید ایدیلمزدی. فقط اووقتکی حکومتك طبیعتی مقتضاسندن اولارق، بوقطعه صاییسز کوچوك سلطنتلره آیریلمشدی . کوینده یاخود شهرنده مقیم بر سنیور آنجاق اهالیسنك نسبتی داخلنده بویوك ، زنکین، قوتلی اولابیلمیور وکندینی امنیتده کورەبیلیوردی؛ بناءً علیه هر حکمدار کندی کوچوك مملکتنی معمور ایتمکه چالیشیردی : حکومتلرك انتظامسزلقلرینه، تجارت حقندەکی وقوفسزلقلرینه، بلاانقطاع دوام ایدەن محاربات ومنازعاته رغماً ، موفق اولدیلر و آوروپانك برچوق مملکتلرنده نفوس شیمدیکی مقدارینی کچمشدی.

بوجهتی شیمدی اوزون اوزادی یه تدقیق ایتمکه وقتم مساعد دکیل ؛ فقط او دهشتناك وهرچشید انساندن مرکب اهل صلیب اوردولرندن بحث ایدەجکم . موسیو پوفندورف (Pufendorf) دوقوزنجی شارل دورنده فرانسەنك نفوسنی یکرمی میلیون تخمین ایدەر[۱].

[۱] تاریخ عالم ، فرانسه حقندەکی بشنجی فصل .
پوفندورف بومقداری یکرمی طوقوز میلیونه قادار چیقاریور . بومبالغەیی مؤلفلرمزك برندن قوپیه ایتمشدر ، بومقدارك اون درت ، اون بش میلیون قادارنده یا کیلدقلری شبهەسزدر .
اووقت لورەن ، آلساس ، فرانش - قونته ولایتلری ، فلاندر قطعەسنك نصفی ، آرتووا ،

بوتناقص برچوق کوچوك حکومتلرك متمادی اتحادلری حاصل ایتمشدر. اوللری فرانسه‌نك هرکویی برپایتختدی ؛ بوکون یالکیز بویوك بر پایتخت وار . حکومتك هرقسمی برقوت مرکزی ایدی ، بوکون هرطرف بر تك مرکزه مربوطدر ، وبومرکز بالذات دولتی تشکیل ایدر .

---

٢٥ — فصل

عینی بحثك مابعدی .

آوروپاده دکیزجیلکك ایکی عصردنبری زیاده‌سیله انکشاف ایتمش اولدیغی طوغرودر. بوحال آوروپانك نفوسنی هم آرتیرمش ، هم اکسیلتمشدر . فلنمك هرسنه هندستانه برچوق کمیجیلر کونده‌ریرکه بونلرك آنجاق اوچده ایکیسی عودت ایده‌بیلیور ؛ قالان‌مقدار یا محو اولویور ، یاخود هندستانده یرله‌شیور: تجارت بحریه‌یی اجرا ایده‌ن دیکرملتلرك‌ده هپ بوحالده اولدقلرینه شبهه یوقدر .

آوروپا بویوك برتجارت بحریه‌یی نفسنه حصرایتمش تك بردولت کبی عد اولونمالیدر. بوتون آوروپا بردولتدن عبارت اولسایدی، وبودولت اوبویوك مقیاسده‌کی تجارت بحریه‌یی اجراده یالکیز قالسایدی ، اهالیسی آرتاردی؛ چونکه بوتون ملل مجاوره بوتجارت بحریه‌یه اشتراك ایچون آوروپایه قوشوشاجقلردی؛ هرطرفدن کمیجیلر کله‌جکدی. حال بوکه‌دنیانك اقسام سائره‌سندن دینله ، [١] کنیش دکیزلر وکنیش چوللرله آیریلمش اولان آوروپا ، ضایعاتنی بوصورتله تلافی ایتمه‌یور .

قامبره‌زی، روسیللون، به‌آرن ولایتلری فرانسه‌یه داخل دکیلدی، بوکون بوتون بوقطعه‌لر فرانسه‌یه داخل اولدیغی حالده، بیك یدی‌یوزآللی برسنه‌سنده یاپیلان تحریرنفوسه کوره ، یکرمی میلیون‌نفوسی یوقدر . مع مافیه هیچ برزمان اوقادار نفوسی جامع اولمامشدی، طوقوزنجی شارل عهدندنبری کسب قیمت ایده‌ن یرلرك مقداری بونی‌مؤیددر (وولته‌ر) .

[١] آوروپا همان هرطرفدن مسلمان مملکتلرله محاطدر.

٢٦ — فصل

تابع .

بوتون بومسروداتدن استدلال اولونورکه ، آوروپا حالا بوکون تزیید نفوسه مدار اولاجق قانونلره محتاجدر. بونك ایچوندرکه اسکی یونان‌سیاسیلری جمهوریتی اعمال‌وتشکیل ایده‌جك کثیرالمقدار وطنداشلردن ناصل‌متمادیاً بحث ایتمشلرسه، بوکونکی سیاستجیلر دخی تزیید نفوس چاره‌لرندن باشقا برشیئدن بحث ایتمه‌مکده‌درلر.

فصل — ٢٧

فرانسه‌ده نفوسی تزیید ایچون یاپیلمش بر قانون .

اون دوردنجی لوئی اون چوجوغی اولانلره معاش تخصیصنی ، اون ایکی چوجوغی اولانلره داها زیاده مقدارده معاش تخصیصنی امر ایتمشدی [١]؛ بوتدبیرلری اتخاذه سائق اولان مقصد عجبا خارق‌العاده‌لکلری‌می مظهر مکافات ایتمکدی ؟ چونکه اون یاخود اون ایکی چوجوق باباسی اولمق آنجاق خارقه عد ایدیله‌بیله‌جك برشیئدی. تزاید نفوسه‌خدمت ایچون ، رومالیلرك یاپدقلری کبی ، عمومی مکافاتلر یاخود عمومی جزالر ویرمك‌لازمدی.

فصل — ٢٨

نفوس تناقصنك ناصل اوکی آلینابیلیر .

بردولتده‌حرب ، طاعون، قحط کبی بعض‌خصوصی احوال‌سوقیله نفوس آزالینجه، مراجعت ایدیله‌جك تدبیرلر یوق دکیلدر .

[١] ازدواجلر لهنده‌کی ١٦٦٦ تاریخلی امرنامه‌سی .

بو احول نتيجه‌سنده برحيات قالانلر مملكتده ايش وصنعت روحنی ادامه ايتديره‌بيليرلر ؛ فلاكتلرينی تلافی ايتمكه وبوفلاكتلری صنعتلرينك انكشاف وترقيسنه وسيله اتخاذ ايده‌جك درجه‌ده بويولده بذل‌مساعی ايتمكه امكان بولورلر. همان همان غيرقابل‌اصلاح اولان فنالق ، تناقص نفوسك درين سببلردن ، داخلی واداری يولسزلقلردن تولد ايتمش اولديغی تقديره منحصردر. بويله احوال وشرائط نتيجه‌سنده محو اولمش اولان كيمسه‌لر حس ايديله‌ين وآليشيلمش اولان برخسته‌لقدن كيتمشدرلر : عطالت وسفالتده طوغمش، حكومتك ظلم وشدتنه ويا افكار باطله‌سنه قربان اولمش و، اكثريا، محولرينك سببنی هيچ حس ايتمه‌يرك آنسزين محو اولمشلردر . صنوف رهبانك استبداديله ياخود لاييقلره قارشی حائز اولدقلری آشيری امتيازاتله برباد برحاله كلن مملكتلر بوخصوصده ايكی بويوك مثال تشكيل ايده‌رلر .

نفوسی بوصورتله تناقص ايده‌ن برمملكتی حال طبيعيسنه ارجاع ايچون طوغابيله‌جك چوجوقلردن مدد اوممق بيهوده‌در. وقت كچمشدر ؛ يأس وخسرانه دوچار اولان اهالی جسارتسزدر ومعرفتسز وصنعتسزدر ؛ برصورتده‌كه ، برقومی بسله‌مكه كافی اراضينك محصولی آنجاق برعائله‌يی بسله‌يه بيله‌جك مقداره اينمشدر . بومملكتلرده آشاغی طبقه‌لر كندی سفالتلرندن بيله خبرسزدرلر. رهبان، حكمدار، شهرلر، اكابر واعيان غيرمحسوس برصورتده بوتون مملكتی يد تصرفلرينه آلمشلردر : مملكت غيرمزروعدر ، فقط ييقيلان عائله‌لر رهبان واعيان أِلنده برچوق مرعالر براقمشلردر ، وايش آدامی هيچ برشيئه مالك دكيلدر .

بووضعيتده ، مملكتلرينك يالكيز برقسمنده روماليلرك ياپمش اولدقلری برشيئی موضوع بحث مملكتك هرطرفنده تطبيق ايتمه‌ليدر : رفاه ومبذوليت زمانلرنده ياپدقلرينی اهالی قحطی زماننده ياپمالی ، هيچ برشيئه مالك اولمايان بوتون عائله‌لره اراضی توزيع وبوصورتله اواراضينك سوروله‌سنی، اكيلمه‌سنی تأمين ايتمه‌ليدر . اراضی توزيعاتی اراضی آلاجق برتك آدام قالينجه‌يه قادار دوام ايتمه‌ليدر ، برصورتده‌كه ايشه صاريلمق ايچون هيچ بردقيقه كچيريلمه‌مه‌ليدر .

فصل — ٢٩

خسته‌خانه‌لر.

انسان هيچ برشيئه مالك اولماديغی ايچون دكيل ، ايش ايشله‌مه‌ديكی ايچون فقيردر . هيچ برشيئه مالك اولماديغی حالده چاليشان كيمسه ، يوز (ئه كو) [١] وارداته مالك اولديغی حالده ايش ايشله‌مه‌ين كيمسه قادار رفاهده‌در . هيچ برشيئه مالك اولمايوب أِلنده برصنعتی بولنان كيمسه اون (آرپان) [٢] اراضی‌يه متصرف وتأمين معيشت ايچون بواراضيده چاليشمغه مجبور اولان كيمسه‌دن زياده فقير دكيلدر . چوجوقلرينه ميراث اولارق كندی صنعتنی براقان ايشچی اونلره عددلريله متناسباً آرتان برمال براقمش ديمكدر. حالبوكه ياشامق ايچون اون (آرپان) اراضی‌يه مالك اولان وبونلری چوجوقلری آراسنده تقسيم ايده‌ن كيمسه‌نك حالی هيچده بويله دكيلدر .

برچوق كيمسه‌لرك ياشامق ايچون صنعتلرندن باشقا برشيئه مالك بولونمادقلری ممالك تجاريه‌ده اختيارلرك ، خسته‌لرك ، يتيملرك احتياجلرينی اكثريا دولت تأمينه مجبور اولور. أِيی اداره ايديلن بردولت بووسائط معيشتی بالذات صنايعدن چكمه‌نك يولنی بولور ؛ بعضيلرينه باشاراجقلری ايشلری توديع ايده‌ر؛ ديكر بعضيلرينه‌ده ايش ايشله‌مكی اوكره‌تير، كه بوده آيريجه برايش تشكيل ايده‌ر .

سوقاقلرده چيپلاق برحالده بولنان بركيمسه‌يه ويريله‌جك صدقه‌لر بوتون وطنداشلره معيشت، غدا ، مناسب ملبوسات وحفظ‌الصحه‌يه اصلا مغاير اولمايان برطرز حيات تامين ايتمكله مكلف اولان دولتك تعهداتنه معادل اولاماز .

أورنك ـ زيب، هيچ خسته‌خانه وجوده كتيرمه‌يشنك سببی صورانلره : «مملكتمی اوقادار زنكين ايده‌جكم كه خسته‌خانه‌يه احتياجی قالماياجق» جوابنی ويرمشدر [٣]. حالبوكه مشارالیهك جوابی شويله اولمالیدی : ايلك ايشم مملكتمی زنكينلشديرمك اولاجقدر ، وخسته‌خانه‌لر وجوده كتيره‌جكم .

---

[١] اوچ فرانقدن آلتی فرانقه قادار قيمتی حائز بركوموش پاره .

[٢] اوتوز بش آره ياقين اسكی برمقياس .

[٣] شارده‌ن ، ايران سياحتنامه‌سی قسم ٨ .

بر مملكتك ثروت وسامانی برچوق صنايعی مستلزمدر . اوقادار كثير اولان شعبات تجاريه‌دن هيچ برينك اضطراب ومضايقه‌يه دوچار اولماماسی وعمله‌سنك آنی براحتياج ايچنده بولونماماسی ممكن دكيلدر .

ايشته اوزمان دولت هم خلقك كرفتار اولديغی مضايقه‌نك اوكنی آلمق ، هم عصيان وقيامنه محل بيراقامق ايچون سرعتله معاونت ابرازينه مجبور اولور : ايشته بويله بر حالده خسته‌خانه‌لره ياخود بوسفالتلرك اوكنی آلابيله‌جك ديكر مؤسسات مماثله‌يه لزوم كورولور .

فقط ملت فقير اولونجه ، افرادك فقری عمومك سفالتندن تولد ايده‌ر ؛ و ، عادتا ، سفالت عموميه‌نك كنديسی كبيدر . بوخصوصی فقرالغی دنيانك بوتون خسته خانه‌لری شفاپذير ايده‌مز ؛ بالعكس ، بويله مؤسسه‌لرك تلقين ايده‌جكلری فكرعطالت فقرعمومی‌يی و ، بالنتيجه ، فقر خصوصی‌يی تزييد ايده‌ر .

سكزنجی هانری انكلتره‌ده كليسايی اصلاح ايتمك ايسته‌يه‌رك ، بالذات تنبل برملت اولان كشيشلر صنفنی تخريب ايتمشدر ؛ بوصنف باشقا صنفلره منسوب كيمسه‌لرك ده عطالتنه سببيت ويرييور وبوعطالتی ادامه ايديوردی ، چونكه كبار صنفندن وبورژووالردن ايشسز برچوق كيمسه‌لر ، كوردكلری مهمانوازلق سببيله ، وقتلرينی برمناستردن ديكرينه قوشمقله كچيريرلردی . سكزنجی هانری خسته‌خانه‌لری ده قالديرمشدر ؛ كبارلرك مناسترلرده بولدقلری التجاكاهی آشاغی صنفلره منسوب كيمسه‌لر خسته‌خانه‌لرده بولمقده ايديلر . بو تبدلاتدن صوكرا تجارت و صنعت فكری انكلتره‌ده يرلشمشدر .

رومادە خسته‌خانه‌لر هركس ايچون امين بر ملجأ تشكيل ايتمشدر . بو (هركس) تعبيرندن ارباب مساعی ، اهل صنعت ، اراضی صاحبلری وتجارك مستثنا اولدقلری دركاردر . يوقاريده ديمشدم كه زنكين ملتلر خسته‌خانه‌لره محتاجدرلر ، چونكه ثروت بيك تورلو عارضه‌يه هدفدر ؛ فقط ، كچيجی يارديملرك دائمی مؤسساتدن زياده مناسب اولاجغنی تخمين ايتمك كوچ دكيلدر . قنالق آنيدر : بناءً عليه بوخصوصده كوستريله‌جك معاونتلرده عينی طبيعتلرده ، يعنی آنی اولمالی وخصوصی قضالر حقنده تطبيق ايديله‌بيلمه‌ليدر .

يكرمی دوردنجی كتاب

قانونلرك هرمملكتده مؤسس ديانتله اولان مناسباتی ، وبو ديانتك تطبيقاتده وحد ذاتنده نظر مطالعه‌يه آلينان اوصاف وشرائطی .

فصل - ١

علی العموم دينلر .

ظلمات ايچنده أك آز كثيف اولانلری ، و اوچوروملر ايچنده الك آزدرين اولانلری سچيله بيلديكی كبی ، يالانجی دينلر ايچنده جمعيتك أيلكنه موافق اولانلرينی ، انسانلری عقبا سعادتنه ايصال ايده‌مه‌مكله برابر بو دنياده سعادتلرينه أك چوق مدار اولابيلنلرينی آرامق ده ممكندر .

بناءً عليه دنيانك مختلف دينلرينی ، منشأی ايسترسما ايستر زمين اولسون ، آنجاق حال مدنيده تأمين ايده‌بيله‌جكلری فائده نقطهٔ نظرندن تدقيق ايده‌جكم .

بواثرده بن برعقائد متخصصی دكيل ، فقط سياسی برمحرر ايم ، بونك ايچون ، داها عالی حقيقتلرله جهت ارتباطنی اصلا نظر دقته آلمامش اولديغم بعض مسرودات‌مك تماماً طوغرو اولابيلمه‌سی آنجاق انسانی بردوشونجه‌يه كوره‌در .

ديانت صحيحه خصوصنده ، بن بوصحيح ديانتك منافعنی منافع سياسيه‌يه فدا ايتمكه چاليشماديغمی وبوايكی قسم منافعی يالكيز تأليف وتوحيد ايتمكی استهداف أيله‌ديكمی كورمك ايچون پك آز برحس انصاف كافيدر : موضوع بحث منافعی توحيد ايچون ايسه ، اونلری طانيمق لازمدر .

انسانلره سويشمه‌لرينی امر ايده‌ن ديانت نصرانيه ، شبهه يوق كه ، هرقومك اك أيی قوانين سياسيه‌يه وأك أيی قوانين مدنيه‌يه مالكيتنی آرزو ايده‌ر ، زيرا انسانلرك ويره‌بيلدكلری وآلابيلدكلری أك بويوك شي ، ديندن صوكرا ، سياسی ومدنی قانونلردر .

فصل — ٢

(پیەر بەیل) [١] ك بر غریبەسی .

موسیو بەیل ، دینسزلکك پتپرستلکه [٢] مرجح اولدیغنی اثبات ایده بیلەجکنی ادعا ایتمشدر ؛ یعنی ، باشقا تعبیرله، فنا بر دینه سالك اولمقدنسه بوسبوتون دینسز اولمانك داها آز تهلکەلی اولدیغنی اثبات ایتمك ایستەیەرك : « بنم فنا بر آدام اولدیغمی سویلەمەلرندن زیاده ، هیچ موجود اولمادیغمی سویلەمەلرینی ترجیح ایدەرم » دیمشدر . بو بر سفسطه اولوب ، فلان کیمسەنك موجود بولوندیغنه ایناتمانك نوع بشره هیچ بر فائدەسی اولامایاجغی قضیەسنه مستنددر ؛ حال بوکه اللهك وجودینه اعتقاد ایتمك پك فائدەلیدر . اللهك موجود اولمادیغی فکرینی بزم استقلالمز فکری تعقیب ایدەر، یاخود، استقلال فکرینی ایدینەمزسەك، عصیان فکرینی حاصل ایدەرز . دینك دائما بر قوۀ مانعه اولمادیغی ایچون بر سبب مانع تشکیل ایتمەیەجکنی سویلەمك، قوانین مدنیەنك‌ده برسبب مانع تشکیل ایتمەیەجکلرینی سویلەمك دیمکدر . دیانتك سبب اولدیغی أیپلکلری موضوع بحث ایتمکسزین یالکیز سبب اولدیغی فنالقلرك بویوك بر کتابده اوزون اوزادی‌یه جمع وتعدادی دیانته قارشی فنا دوشونمك، فنا بر محاکمه‌یوروتمك دیمکدر. قوانین‌مدنیەنك، سلطنتك، حکومت جمهوریەنك دنیاده حاصل ایتدکلری بوتون فنالقلری حکایەایتمك ایستەسەیدم قورقونج شیلر سویلەردم. تبعەنك بر دینه سالك اولمالری لزومسز اولونجه ، حکمدارلرك دیندار اولمالری لزومسز اولامایابیلیر ؛ چونکه قوانین بشریەدن هیچ قورقوسی اولمایانلری ضبط ایدەجك یکانه کم، دیندر.

دینی سوەن ودیندن قورقان بر حکمدار ، کندیسنی اوقشایان أل یاخود اونی تسکین ایدەن سس أوکنده مطاوعتکار بر وضع اتخاذ ایدەن بر آرسلاندر؛ دیندن قورقان وعینی زمانده نفرت ایدەنسه ، کلوب کچنلره قارشی آتیلمقدن کندیسنی منع ایدەن زنجیری کمیروب قوپارمایه چالیشان وحشی بر حیوان کبیدر؛ هیچ دینی اولمایانده، حریتنی آنجاق ییرتدیغی وکمیردیکی وقتلر حس ایدەن دهشتلی بر حیواندر .

---

[١] فرانسز محررو فیلسوفلرندندر (١٦٤٧-١٧٠٦).
[٢] سیاره ، الخ . حقنده تفکرات .

مسئله هرهانکی بر قومك سالك اولدیغی دینی‌سؤ استعمال ایتمەسی‌می ، یوقسه هیچ بر دینه منسوب اولماماسی‌می داها أیی اولدیغنی بیلمك دکیلدر؛ مسئله، دینك بعضاً سؤ استعمال ایدیلمەسی‌می، یوقسه انسانلر آراسنده هیچ اولماماسی‌می داها آز ضررلی اولاجغنی تعیین ایتمکدر.

دینسزلکك دهشتنی آزالتمق ایچون پتپرستلك حقنده زیادەسیله مبالغه ایدیلیور . قدمانك هرهانکی بر سیئۀ اخلاقیه ایچون بر محراب رکز ایتمەلرینك بو سیئەیی سودکلرینه دلالت ایده بیلەجکی طوغرو دکیلدر : بو ، بالعکس ، قدمانك بو سیئۀ اخلاقیەدن متنفر اولدقلرینی کوستریر. لاکەدەمونیالیلرك (قورقو) نامنه بر معبد انشا ایتمەلری بوقاوغاجی ملتك محاربەلرده لاکەدەمونیالیلرك قلبلرینی تسخیر ایتمەسنی قورقو آلهەسندن تمنی ایتمش اولدقلرینه دلالت ایتمز . اویله الوهیتلر واردی‌که جنایتی تلقین ایتمەمەلری نیاز اولونوردی ، واویله الوهیتلر واردی‌که جنایتی صاووشدورمالری نیاز اولونوردی .

فصل — ٣

معتدل حکومت دیانت نصرانیەیه ، ومستبد حکومت اسلامیەیه داها زیاده اویغوندر.[١]

دیانت نصرانیه حقیقی استبداددن اوزاقدر : حلم ومسالمت انجیلده پك زیاده توصیه ایدیلمش اولدیغندن ، حکمدارك احقاق حقده یاخود اجرای ظلمده کوسترەجکی تهور مستبدانەیه خرستیانلق مانعدر .

بو دیانت تعدد زوجاتی منع ایتمش اولدیغندن ، خرستیان حکمدارلر داها آز قاپانمش، تبعەلرندن داها آز اوزاقلاشمش، وبناءً علیه حال طبیعیده انسانلره داها چوق بکزەمشلردر؛ بو حکمدارلر قانون وضعنه وبو قانونلره تبعیته داها زیاده مائلدرلر، وهر شیئی اجرایه کفایتلری اولامایاجغنی داها زیاده مدرکدرلر .

حال بوکه مسلمان حکمدارلر ، بلا انقطاع ، یا أولدوررلر ، یاخود أولدورولورلر؛

---

[١] آشاغیدەکی سطرلر اوقوندقدن صوکرا آکلاشیلاجقدرکه مؤلف بو بحثی یازارکن وقایع تاریخیەیی کوز اوکنده طوتمشدر ، یعنی مسلمانلغی دکیل ، مسلمانلری تدقیق ایتمشدر ؛ (وشاوروا فی الامر) فرمان آلهیسنك مسلمانلرده اساس ادارەیی تشکیل ایتدیکنی مونتسکیو تاریخ اسلامك نەسنده کورسون ، نەدن بیلسین ؟ ح . ن .

خرستیانلق، حکمدارلری داها آز قورقاق، و، بالنتیجه، داها آز ظالم ایدەر . خرستیان حکمدار تبعەسنه ، وتبعه حکمدارینه اعتماد ایدەر . نه قادار حیرت وتحسینه شایاندرکه آخرت سعادتندن باشقا برهدفی یوق کیبی کورونن دیانت نصرانیه بودنیادەکی سعادتمزی ده احضار وتأمین ایدییور .

سلطنتك عظمتنه واقلیمك سائق اولدیغی مساوی‌یه رغماً استبدادك حبشستانده استقرارینه مانع اولان وحبشستانك اخلاق وقوانینی آفریقانك اورتالرینه قادار کوتورمش اولان دین ، دیانت نصرانیەدر .

حبش ولی عهدی بر امارت اداره ایتمکده ودیکر تبعەیه عشق واطاعت مثاللرینی کوسترمکدەدر. اورایه‌پك‌یاقین اولان‌مسلمانلغك سنار (Sennar) حکمدارینك چوجوقلرینی قاپاتدیغی کورولور؛ بوممکتك حکمداری وفات ایدنجه وزیرلر، تخته چیقاجق اولان پرنسك لهنه اولمق اوزره بوتون دیکر پرنسلری بوغدوررولر .

برطرفدن ، یونان ورومن قراللرینك ورئیسلرینك متمادیاً قتللری ، دیکر طرفدن بالذات بورئیسلر طرفندن قوملر وشهرلرك تخریباتی ، برطرفدنده ، آسیایی غارت ایدەن تیمور وجنکیز خان کوز اوکنه کتیریلسین ؛کورەجکزکه حکومتده برنوع حقوق سیاسیه وحربده برنوع حقوق ناس تأسیس ایتمش اولان خرستیانلغه بوشیئلری مدیونز ؛ طبع بشر بونلری لایقیله تقدیردن عاجزدر .

بزلرده ظفرك اقوام مغلوبه‌یه حیات ، حریت ، قوانین ، اموال کیبی بویوك وقیمتلی شیئلرینی وحتی ، غالبلر سوق احتراصله دوچارعما اولمادقچه ، دینلرینی ترك ایتمش اولماسی ایشته بوحقوق ناسك اثر لطفیدر .

دینیله‌بیلیرکه آوروپاده ساکن اقوام آراسنده بوکون حکمفرما اولان اتحادسزلق بالآخره مستبد وعسکری برشکل آلان روما ایمپراطورلغی زماننده‌کی ملتلرله اوردولر آراسنده‌کی یاخود رومانك مختلف اوردولری آراسنده‌کی درجەسندن زیاده دکیلدر : اوردولر برطرفدن خلقله اوغراشیرکن، دیکر طرفدن شهرلری یغما ایدییور،اراضی تقسیم یاخود ضبط ایدیلیوردی .

فصل — ٤

دیانت نصرانیه ایله دیانت محمدیەنك سجیەلرینی تشکیل ایدەنده حاللرك نتائجی .

دیانت نصرانیه و دیانت محمدیەنك سجیەلری تدقیق ایدیلنجه ، باشقا تدقیقاته کیریشلمکسزین ، برینی قبول ودیکرینی رد ایتمك اقتضا ایدەر[١]؛ چونکه بزلر بردینك اخلاقه حلم ومسالمت تلقین ایتمەسنی دین صحیح اولماسی لزومندن زیاده بدیهی بولورز .

دینك برفاتح طرفندن وریلمش اولماسی بشریت ایچون بر نکبتدر . سیف صارمدن باشقا برشیئدن بحث ایتمەین دیانت محمدیه ناصل مخرب برفکر اوزرینه بنا وتأسیس ایدیلمشسه، انسانلر اوزرنده حالا عینی ییقیجی تأثیرلری اجرا ایتمکدەدر. چوبانلقله متعیش قبیلەلردن برینك رئیسی اولان صاباقون (Sabbacon) ك تاریخی شایان حیرتدر . رؤیاسنده تب آلهنی کورمش ، و اوندن بوتون مصر راهبلرینی أولدورمك ایچون امر آلمش . آلهەنك معتاد اولان ارادەلرینه بوقادار منافی برشیئی رؤیاده کندیسنه امر ایتمش اوللرینی اجرای حکومت ایتمەسنك آلهەجه مطلوب اولمادیغنه حکم ایدەرك ، حبشستانه چکیلمشدر.

فصل — ٥

قاتولیك مذهبی مونارشیلره ، وپروتستانلق جمهوریته داها اویغوندر .

بردین برممکتده طوغوب تشکل ایدنجه ، علی العاده احوالده ، اوممکتده مؤسس حکومتك پلاننی تعقیب ایدەر : چونکه اونی تلقی ایدەنلرله تلقین ایدەنلر طوغدقلری مملکتك اصول ادارەسندن باشقا برشیئه واقف دکیلدرلر .

دیانت نصرانیه ایکی عصر اول قاتولیك وپروتستان دیه ایکی قسمه آیریلمق فلاکتنه

[١] جاهلیت زمانك او أله ، آووجه صیغمایان متمرد عربلرینه اسلامیتك ویردیکی حلم ومسالمتك درجەسنه واقف اولایدی ، مونتکیو هیچ اولمازسه بویله بر مقایسەیه کیریشمکه لزوم کورمزدی .
ح . ناظم

دوچار اولدیغی وقت ، شمال اقوامی پروتستانلغی قبول وجنوبلیلر قاتولیکلکی محافظه ایتدیلر. سببی ، شمال قوملرینك جنوب قوملرنده بولونمایان برفکر استقلال وحریته مالکیتلریدر : بو استقلال وحریت فکری شمال قوملرندن لاینفکدر ؛ باشقا برسببده ، قابل رؤیت بر رئیس اولمایان بردینك اقلیمك ویره‌جکی میل استقلاله مرئی بررئیسه مالك دینلردن زیاده مناسب اولماسیدر .

پروتستانلغك مؤسس بولوندیغی مملکتلرده عصیان و انقلابلر حکومت سیاسیه‌نك پلاننه توفیقاً جریان ایتمشدر . لوته‌ر بویوك حکمدارلر أمری آلتنده بولونسایدی خارجاً هیچ برامتیاز ورجحانی حائز اولمایان حکم ونفوذ رهبانی‌یی اونلره اصلا طاتدیرامازدی ؛ وقالوه‌ن (Calvin) جمهوریتله‌اداره اولونور قوملره یاخودادرهٔ سلطانیه آلتنده بصیرتلری قارارمش بورژووالره مالك اولسایدی ، پك اعلا امتیاز تأسیس ایتمه‌یه‌بیلیردی .

بوایکی مذهبدن هربری کندیسنی داها متکمل ظن ایده‌بیلیردی ؛ قالوه‌ن مذهبی ، کندیسنی حضرت عیسانك دیدکلرینه داها موافق عد ایده‌جکی کبی ، لوته‌ر مذهبی‌ده حواریلرك یاپدقلرینه کندیسنی داها اویغون بولاجقدی .

فصل ٦

(به‌یل) ك باشقا برغریبه‌سی .

موسیو به‌یل بوتون دیانتلری تحقیرایتدکدن صوکرا ، دیانت نصرانیه‌یی برباداتمشدر. جرأتی حقیقی خرستیانلرك یاشامغه قابلیتلی هیچ بردولت تشکیل ایده‌مه‌یه‌جکلرینی سویله‌مك درجه‌لرینه واردیرمشدر. حقیقی خرستیانلر نیچون بردولت تشکیل ایده‌مه‌یورلرمش ؟ بو آدامار وظیفه‌لرینه مکملاً واقف وطنداشلردن عبارت اولاجقلر وبووظیفه‌لرینی پك بویوك برغیرتله ایفا ایده‌جکلردی ؛ مدافعهٔ طبیعیه حقلرینی پك أیی حس ایده‌جکلردی : دینه اولان بورجلرینی خاطرلادقجه وطنه اولان بورجلرینی‌ده دوشونه‌جکلردی . یوره‌کلرده لایقیله محکوك اولان اساسات نصرانیه سلطنتلرك ساخته شان وشرفندن ، جمهوریتلرك فضائل انسانیه‌سندن ، مستبد حکومتلرك اوخدمتچیلره خاص قورقوسندن داها قوتلی اولاجقدی .

بو بویوك آدامه کندی دیننك فکر و روحنی فنا آکلامش اولمق نقیصه‌سی اسناد ایدیله‌بیلمه‌سنه شاشیلیر؛ کذلك، خریستیانلغك تأسسنه متعلق امرلری بالذات خریستیانلقدن، وانجیلك مناسکنی نصیحتلرندن تفریق وتمییز ایده‌مه‌مش اولماسی شاشیلاجق حاللردندر. واضع قانون قانون ویره‌جك یرده نصیحت ویرمشسه، قانون طرزنده امر ایدیله‌جك نصیحتلرینك کندی قانونلرینك روحنه مغایر اولاجغنی کورمش دیمکدر .

فصل — ٧

دیانته تکمل قانونلری .

فکره خطاب ایچون یاپیلان قوانین بشریه هیچ نصیحت ویرمه‌مه‌لی ، اصول وقواعد وضع ایتمه‌لیلر . قلبه خطاب ایچون یاپیلمش اولان دین چوق نصیحت و آز قاعده ویرمه‌لیدر .

مثلا ، أیی برشی ایچون دکیل، داها أیی اولان برشی ایچون قاعده‌قونولمش، وفائده‌لی برشی ایچون دکیل، متکمل برشی ایچون قاعده وضع ایدیلمش اولونجه، بوموضوعاتك قانون دکیل ، نصیحت أولماسی مناسبدر ؛ چونکه تکمل نه انسانلرك عمومیتنه شاملدر ، نه‌ده اشیانك . بوندن باشقا، بوموضوعات قانوندن متشکل ایسه، ایلك قانونلری مرعی قیلمق ایچون برچوق دیکر قانونلره لزوم کورولور . بکارلق خریستیانلغك توصیه ایتدیکی شیلر میانده‌در : بر قسم خلق ایچون برقانون یاپیلنجه انسانلری بوقانونلره رعایت ایتدیرمك ایچون هرکون یکی قانونلر وضعنه لزوم کورولمشدر [١] . واضع قانون ، تکملی سوه‌نلرك نصیحتله یاپدقلری برشیئی انسانلره اصول وقاعده ایله یاپدیرمق ایچون یورولمش، وجمعیتی یورمشدر .

---

[١] موسیو (دوپه‌ن ـ Dupin) ك (آلتنجی عصرك مؤلفین رهبانیه کتبخانه‌سی) عنوانلی اثرینه مراجعت .

فصل — ٨

قوانين اخلاقيه‌نك قوانين دينيه ايله ائتلافی.

برمملكت اللهك ويرمه‌مش اولديغی بردينه سالك اولمق بدبختلغنه دوشونجه ، بو دينك اخلاق ايله توافق ايتمه‌سی لازمدر؛ چونكه ، دين يالانجی اولسابيله انسانلرك يكديكرينك استقامتندن امين اولمق ايچون الده ايده‌بيله‌جكلری اك ايی تأميناتدر . (په‌گو — Pégu) اهاليسنك سالك اولدقلری دينك نقاط اساسيه‌سی هيچ آدام اولدورمه‌مك ، هيچ چالمامق ، حيا وتواضعدن آيريلمامق ، يقيننك خوشنه كيتمه‌يه‌جك هيچ برشيئی ياپمامق ، وبالعكس اوكا ممكن اولان هرايلكی ياپمقدن عبارتدر [١] . بونكله برابر ، هر هانكی دينه منسوب انسانلرك طريق نجاتی بولاجقلرينه قانعدرلر : بونك ايچوندركه بواهالی ، مغرور وفقير اولمقله برابر ، حليم وسليمدرلر ، وبدبختلرك اضطرابلرينه اشتراك ايده‌رلر .

فصل — ٩

أسه‌نلر (Esséens) [٢].

أسه‌نلر انسانلره عدالتله معامله ايديلمه‌سنی ، اطاعت ايچون اولسا بيله ، اصلا كيمسه‌يه فنالق ايتمه‌مه‌يی ، عدالتدن آيريلانلردن نفرت ايتمه‌يی ، هركسه قارشی محافظهٔ عهدوذمت ايتمه‌يی ، حلم وتواضعله قوماندا ايتمه‌يی ، دائما حقيقته طرفدار اولمايی ، غيرمشروع هربر قازانجدن قاچينمايی اللهه نذر ايده‌رلردی .

[١] هندستان قومپانيه‌سنك تأسسنه مدار اولان سياحتلر مجموعه‌سی ، جلد ٣ ، قسم ١ ، صحيفه ٦٣ .

[٢] قبل الميلاد برنجی عصرده ياشامش برقوم يهود .

فصل ١٠

زه‌نونه مذهب فلسفيسی .

قدما نزدنده فلسفه‌نك مختلف مذهبلری دينی مذهبلر كبی عد اولونابيليردی . بو اسكی مذهبلر آراسنده اساسلری اك انسانيتكارانه اولانی وايی انسانلر يتيشمه‌سنه اك زياده مساعد اولانی رواقيون (Stoïciens) يعنی زه‌نون فلسفه‌سی منتسبلری ايدی . وبرآن ايچون خرستيان اولديغمی اونوتا بيلسه‌يدم ، زه‌نون مذهبنك محوينی نوع بشرك فلاكتلری ميانده عد ايتمكدن منع نفس ايده‌مه‌يه‌جكدم .

افراطله مدح وتوصيه ايتديكی حالده عظمت روح ونفس اماره‌يه تحكم كبی فضيلتلره مبتنی افعال وحركاتدن عبارتدی .

وطنداش يتيشديرمه‌سنی يالكيز بو مذهب بيليوردی ؛ يالكيز بو مذهب بويوك آدام يتيشديريوردی ؛ يالكيز بومذهب بويوك ايمپراطورلر يتيشديريوردی .

حقايق مكشوفه‌يی بر آن ايچون بر طرفه بيراقيكز ؛ بوتون طبيعتده آرايكز ، (آنطونه‌ن Antonin) لردن بويوك برشی بولامايا جقسكز . بالذات (ژوليه‌ن) ، ژوليه‌ن بيله اونلردن بويوك دكيلدر (ژوليه‌ن حقنده‌كی بوتوجهم اونك تبديل دين ايتمه‌سنه‌نی اصلا شريك جرم ايتمز) ؛ خاير ، آنطونه‌ندن صوكرا انسانلری اداره‌يه داها لايق هيچ برحكمدار كلمه‌مشدر .

رواقيلر ثروت وسامانه ، سعادت بشريه‌يه ، اضطرابه ، كدرلره ، حظوظاته هپ بوش نظرله باقاركن ، يالكيز سعادت بشريه‌يه چاليشمقله وجمعيتك وظيفه‌لرينی اجرا ايتمكله اشتغال ايده‌رلردی ؛ كنديلرنده موجوديتنه اعتقاد ايتدكلری روح مقدسی صانكه نوع بشرك صيانتنه ساعی برنكهبان مشفق عد ايده‌رلردی .

جمعيت ايچون دوغمش اولدقلرندن ، جمعيت ايچون چاليشمانك كنديلرينه مقدر اولديغنه ايمانلری واردی : وبونی اوقادار ممنونيتله ياپارلردی كه مكافاتی كندی نفسلرنده حس ايده‌رلردی ؛ سعادتلرينك يكانه منشأی كندی فلسفه‌لری اولديغندن ، يالكيز باشقالرك سعادتيله كندی سعادتلرينك آرتديغنی دويارلردی .

فصل ١١

استغراق .

انسانلر موجودیتلرینی ادامه ایچون ، تغدی ایچون ، تلبس ایچون و جمعیتك بوتون حركاتنی اجرا ایچون یارادیلمش اولدقلرندن ، دیانت اونلره لزومندن فضله بر حیات استغراق ویرمه‌مه‌لیدر [١] .

محمدیلر سوق اعتیادله نظریاتجی اولورلر ؛ كونده بش دفعه نماز قیلارلر ، و هر دفعه‌سنده تكرر ایده‌ن بر حركتلریله بو دنیایه عائد شیلرك هپسنی آرقالرینه آتارلر ، یعنی ترك ماسوی ایده‌رلر . بو حال اونلری اجراآتدن زیاده نظریاته سوق ایده‌ر . بوكا ، خشین بر قدر مذهبنك هر شیئه قارشی تلقین ایتدیكی مبالاتسزلنی علاوه ایدیكز .

اونلره ترك ماسوی فكرینی تلقین ایده‌جك باشقا حاللرده وارسه ، حكومتك خشونتی واراضی تصرفنه متعلق قانونلر سببیله غیر طبیعی بر وضعیت تحدث ایتمشسه ، هر شی محو اولور .

وقتیله كبر (Guèbres) لرك دیانتی ایرانی اعتلایه سوق و استبدادك فنا تأثیرلرینی تصحیح ایتمشدی : دیانت محمدیه بو كون بو ایمپراطورلغی ییقمشدر .

فصل — ١٢

كفارت ذنوب (Pénitences) [١].

كفارت ، فكر عطالته دكل ، فكر مساعی‌یه تردیف ایدیلمش اولمالیدر ؛ فوق العاده‌لكه وغرابتلره دكل ، أییلك فكرینه و ، نهایت ، طمع فكرینه دكل ، قناعت فكرینه تردیف ایدیلمش اولمالیدر .

---

[١] فوئه ـ Foé ولااوقیوم ـ Laockium مذهبلرینك محذورلری بو ایدی .
[١] داها زیاده ، كناهی عفو ایتدیرمك ایچون بالاختیار چكیلن چله دیمكدر .

فصل — ١٣

كفارتی قابل اولمایان ذنوب .

(سیسه‌رون) ك [١] روما رؤسای روحانیه‌سنه مخصوص عبادت كتابلرینك برندن نقل ایتدیكی بر فقره‌یه نظراً ، اسكی رومالیلرده كفارتی اولمایان ذنوب واردی ؛ یونان مورخلرندن زوزیم ، ایمپراطور قسطنطینك خریستیانلغی قبول ایتمه‌سنی خسیس سببلره عطف ایده‌ركن ایشته بو كفارتی غیر قابل ذنوبه ابتنا ایتمشدر ؛ و ایمپراطور ژولیه‌ن « قیصرلر » عنوانلی اثر مشهورنده قسطنطینك خریستیانلغی قبول ایتمه‌سیله آجی آجی أكله‌نیركن ده هپ بوكا ابتنا ایتمشدر .

آنجاق قابا جرملری منع ایده‌ن وألی توقیف ایتدیكی حالده قلبی سربست بیراقان پتپرستلكده كفارتی غیر قابل جرائم واردی ؛ فقط بوتون احتراصلری احاطه ایده‌ن و افعال و حركاته قارشی اولدیغی قادارده آرزولره و دوشونوشلره قارشی قیصقانج اولان ؛ بزی زنجیرلرله دكل ، صاییسز ایپلكلرله باغلی طوتان ؛ عدالت بشریه‌یی آرقاسنده بیراقارق باشقا بر عدالت وضع ایده‌ن ؛ بلاانقطاع ندامتدن عشقه ، و عشقدن ندامته سوق و اداره ایچون یاپیلمش اولان ؛ حاكمله جانی آراسنده بویوك بر شفاعتجی ، و عادل ایله شفاعتجی آراسنده بویوك بر حاكم بولوندوران بر دیانتده ، بویله بر دیانتده ، كفارتی غیر قابل جرائم بولامامالیدر . فقط بو دیانت هركسه قورقو و امید ویرمكله برابر ، طبعاً كفارتی غیر قابل جرم اولماسه بیله ، بوتون بر حیاتك بویله بر جرم ماهیتنی اكتساب ایده‌بیله‌جكنی ؛ شفقت و رأفتی یكی جرائمله و یكی كفارتلرله بلاانقطاع تعذیب ایتمه‌نك تهلكه‌لی اولاجغنی ، اسكی بورجلرمز حقنده تلاش و اندیشه‌مزی ادامه ایتدیرمكله برابر جناب حقه قارشی هیچ بر وقت بورجلرمزی تماماً ایفا ایتمه‌مش اولان بزلرك یكی بورجلر عقدندن ، افراطه دوشمكدن و بابا شفقتنك نهایت بولدیغی صوك حده وارمقدن قورقمامز لازم كله‌جكنی بزه حس ایتدیرمكدن خالی قالماز .

---

[١] قوانین ، كتاب ٢ .

فصل — ١٤

دينك قوتى قوانين مدنيه‌نك قوتيله ناصل تطابق ايديور.

دين ايله قوانين مدنيه‌نك باشليجه هدفلرى انسانلرى أيى برر وطنداش اولمغه سوق ايتمكدن عبارت اولاجغندن، بونلردن هرهانكى برينك بوهدفدن اوزاقلاشنجه‌ديكرينك بوهدفه داها زياده ياقلاشماسى لازم كله‌جكى دركاردر : دين، احكام جزائيه‌سنى آزالتدقجه قوانين مدنيه تزييد مجازات ايتمه‌ليدر.

بو صورتله، ژاپونياده ديانت حاكمه عقائد [Dogmes] دن وجنت وجهنم حقنده احكامدن محروم اولديغندن، بو بوشلقلرى جبر وتلافى ايچون، موضوعات قانونيه‌ده التزام شدت ايديلمش، قانونلر فوق‌العاده اعتنا ايله تطبيق اولونمشدر.

دين افعال بشريه‌نك ضرورتى اساسنى وضع ايتمش اولونجه، قانونلرك احكام جزائيه‌سى داها شدتلى اولمالى، وضابطه داها متيقظ طاورانماليدر. تا كه، عكسى تقديرده نفس اماره‌يه ترك عنان ايتمه‌لرى طبيعى اولان انسانلر بولازمه‌لرى كوز أوكنده طوتابيلسينلر؛ لاكن دين عقيدهٔ حريت اوزرينه مبتنى اولونجه، ايش دكيشير.

روحك عطالتندن مسلمانلغك قضا وقدرى طوغمشدر، قضا وقدر عقيده‌سندن روحك عطالتى طوغمشدر. بو، لوح محفوظده يازيليدر، ديليلر؛ بناءً عليه عاطل قالماليدر. بويله برحالده، دينك اويوتمش واويوشدورمش اولديغى انسانلرى قانونلرله تشويق وتحريك ايتمه‌ليدر.

قوانين مدنيه‌نك مساعد بولونماسى لازم كلن شيلرى دين منع ايتمش اولورسه، قوانين مدنيه‌نك‌ده دينك منع ايتمه‌سى اقتضا ايده‌ن شيلره مساعد اولماسى تهلكه‌ليدر، چونكه بو ايكى شيدن برى فكرلرده برآهنك وصحت نقيصه‌سى بولونديغنه دلالت ايده‌ر، وبوقصور درحال ديكر طرفده سرايت أيلر.

يچاغى آتشه صوقمايى، قيرباجه داياغمايى، آته ديزكين اورمايى، بركميكى باشقا بر كميكله قيرمايى كناه وحتى بويوك برجنايت صايان جنكيز تاتارلرى نقض عهد ايتمه‌نك، باشقالرك اموالنه تصرف ايتمه‌نك، بركيمسه‌يه تجاوزده بولونمانك وحتى آدام ئولدورمه‌نك كناه اولديغنه

اعتقاد ايتمزلردى [١]. بركلمه ايله، وجود وعدمى مساوى شيلره ضرورى نظريله باقان قانونلرك شو محذورى واركه ضرورى اولان شيلره‌ده وجود وعدمى مساوى شيلر نظريله باقيلماسنه سبب اولورلر.

(فورموز) ليلر برنوع جهنمه ايناديرلر؛ فقط جهنمه كيده‌جك كيمسه‌لرك بعض معين موسملرده چيپلاق كزمه‌مش، اپيك يرينه بز البسه كييمش، استريديه صيدينه چيقمش، قوشلرك ترنماتندن تفأل ايتمكسزين برايشه كيريشمش كيمسه‌لردن عبارت اولدقلرينه اعتقاد ايده‌رلر: ايشته بويله واهى شيلرك كناه صاييلماسى سرخوشلغك، قادينلرله غير مشروع مناسباتك فورموزليلرجه اصلا كناه عدايديلمه‌مه‌سنى موجب اولمشدر؛ بو آداملر چوجوقلرينك فحشى اللهلرينك خوشلرينه كيده‌جكنه بيله اعتقاد ايده‌رلر.

دين، ذنوباتى كليشى كوزه‌ل برسببله معفو كوسته‌ره‌جك اولورسه، انسانلرك أك بويوك ناظم حركاتنى بيهوده يره اخلال ايتمش اولور. هنديلر (غانژ) صولرينك بر فضيلت قدسيه‌سى اولديغنه، كناهلرى تميزله‌ديكنه معتقددرلر: غانژك ساحللرى اوزرنده وفات ايده‌نلرك حيات آخرتده معاف طوتولارق اذواق وحظوظاتله مالى بر قطعه‌ده ساكن اولاجقلرينه اعتقاد ايده‌رلر: غانژه آتيلمق اوزره أك اوزاق يرلردن أولولرك كوللريله طولو قاوانوزلر كونده‌ريليرر. برحيات فضيلت ياشامش اولوب اولمامانك نه‌اهميتى وار؟ سعادت اخرويه‌يى تأمين ايچون غانژه آتيلمق كافى.

بر دارالمكافاة فكرى، بالضروره، بردارالجزا فكرينه سائقدر؛ و، انسانلر بوفكرلرك بريندن قورقمقسزين اوته‌كندن اميدوار اولونجه، قوانين مدنيه‌نك هيچ برقوتى قالماز. حيات آخرتده سعادته مظهر اولاجقلرى قناعتنده بولونانلره واضع قانون نه‌ياپابيلير؟ بونلر أولومى زياده‌سيله استحقار ايده‌رلر. حاكملرك ويره بيله‌جكلرى أك بويوك جزانك ختامى آنندن اعتباراً اخروى سعادتنك باشلاياجغنه امين بركيمسه‌يى قانونلرله اداره ايتمك ناصل ممكن اولور؟

---

[١] ١٢٤٦ سنه‌سنده تاتارستانه پاپا دوردنجى اينوسان طرفندن اعزام ايديلن (ژان دوپلان قارپه‌ن) نام راهبك روايتلرينه مراجعت.

فصل ١٥

قوانين مدنيه بالانجى ديانتلرى بعضاً ناصل تصحيح ايدر.

عنعنه پرورلك گبى، صفوت گبى، ياخود باطل اعتقاد گبى حاللر، بعضاً، عفت وحيايى اينجيته ـ بيلن برطاقيم اسرار ياخود مراسمك تأسسنه سبب اولمشلردر ؛ دنياده بونك مثاللرى نادر دكيلدر. آريسطو، بويله برحالده عائله پدرلرينك عبادتخانه‌ده زوجه وچوجوقلرى نامنه اجراى آيين ايتمه‌سنه قانونك مساعد اولديغنى سويلر(١). ديانته قارشى اخلاقى محافظه ايده‌ن بوقانون مدنى پك شايان تحسيندر.

اوگوست، كنج أركك وقادينلرك داهاياشلى براقربا رفاقتنده اولمادقجه كيجه آيينلرنده حاضر بولونمالرينى منع ايتمشدى ؛ و (پان) نام آله نامنه شنلكلر اجراسى اصولنى احداث ايتديكى زمان كنجلرك چيپلاق قوشمالرينه راضى اولمامشدى.

فصل -- ١٦

قوانين دينيه تشكيلات سياسيه‌نك محذورلرينى ناصل تصحيح ايدر.

ديكر طرفدن‌ده، قانونلر عاجز قالينجه، دولتك سياسى بنيه‌سنه دين مظاهرت ايده‌بيلير.

مثلا، دولت صيق صيق داخلى محاربه‌لرله متزلزل اولونجه، دينك بويله بر دولتك هرهانكى برقسمنده صلح وآسايشى دائما محفوظ طوتماسى پك بويوك بر شيدر. اسكى يونانليلرده (ئه‌له) ليلر، آپوللونك راهبلرى صفتيله، ابدى برصلح و مسالمتدن متنع اولورلردى. ژاپونياده، مقدس عد اولونان مه‌آقو (Méaco) شهرى هر تورلو مجادله ومحاربه‌لردن خارج طوتولور: دين بواصولى محافظه ايده‌ر ؛ يريوزنده كنديني يكانه كوره‌ن، اجنبيلردن هيچ برمعاونت كورمه‌ين وكورمك ايستمه‌ين ژاپون ايمپراطورلغنك سينه‌سنده، بوسايه‌ده، اويله حربك مخرب تأثيراتندن تماميله آزاده برتجارت حكمران قالير.

(١) سياسيات، كتاب ٧، فصل ١٧.

خلقك مذاكره وقراريله محاربه ياپيلماديغى، وقانونلرك محظاربه‌لره نهايت ويرمكدن ياخود أوكنى آلمقدن عاجز قالديغى مملكتلرده دين مصالحه ياخود ترك مخاصمه زمانلرى تعيين ايده‌ر، تاكه اهالى زرعيات وبوكا مماثل ايشلرى، يعنى دولتك بقاسى ايچون ضرورى اولان شيلرى ياپمايه امكان بولنسون.

هرسنه، عرب عشيرتلرى آراسنده دورت آى ظرفنده مخاصمات كسيليردى [١] : أك كوچوك اغتشاش دينه تجاوز عد اولونوردى. فرانسه‌ده هرسينيورك حرب وصلح ياپابيلديكى زمانلر دين بعض مخاصماتك تركنى آمردى.

فصل – ١٧

عينى بحثك مابعدى.

بر مملكتده كين و خصومت سببلرى چوغالنجه، دين مخاصم طرفلرى بربريله باريشديراجق چاره‌لر بولماليدر. حيدود بر قوم اولان عربلرك [٢] بربرينه تجاوزلرى أكسيك اولمازدى. حضرت محمد شو قانونى قويدى [٣] : « بر كيمسه قارده‌شنك قاتنى عفو ايده‌رسه [٤]، ضرر وزيان ايچون مجرم عليهنده تعقيبات اجرا ايده‌بيلير؛ فقط ترضيه آلدقدن صوكرا مجرمه قارشى تجاوزده بولونان كيمسه يوم حكمده اضطراب انگيز عذابلر چكه‌جكدر». جرمانلرده اقربانك كين وخصومتلرينه توارث ايديليرايديسه‌ده، بوخصومتلر الى النهايه دوام ايتمزدى. بر مقدار حبوباب ويرمكله قاتلك كناهى عفو ايديلير وبوتون عائله ترضيه آليردى؛ تاسيت ديركه: بو اصول پك فائده‌ليدر، چونكه بر قومده خصومتلر پك تهلكه‌ليدر. بن اويله ظن ايده‌رمكه جرمانلرده اودرجه نفوذ و اعتبار صاحبى اولان وكلاى دين، بوكيبى حاللرده طرفينى باريشديرمق خصوصنده بيكانه قالمازلردى.

[١] په‌ريدو (Perideaux)، حيات محمد، صحيفه ٦٤.

[٢] قبل الاسلام بدويت حالنده ياشايان عربلرك مقصود اولديغنه دقت ايتمه‌ليدر.

[٣] قرآن، جزء ١، سوره ١ (البقره).

[٤] قصاص قانوندن صرف نظر ايده‌رك.

أولدورەن آدام ، مقتولك اقرباسی یاخود دوستلری طرفندن أولدوروله‌جکنه امین اولدیغندن ، تهورینه قاپیلارق هرراست کلدیکی کیمسه‌یی جرح وقتل ایدەر [١].

فصل — ١٨

قوانین دینیه قوانین مدنیه‌نك تأثیرینی ناصل اجرا ایده‌بیلیور.

ایلك یونانلیلر اکثریا طاغنیق برحالده یاشایان، ده‌کیزده قورصانلق وقاراده‌عدالتسزلك ایدەن ضابطه وقانوندن محروم کوچوك ملتلردن متشکلدیلر . « أرکول » و « تەزە » نك کوزەل حرکتلری بو قومك بدایتده‌کی حالنی کوستەریر. دیانت آدام أولدورمەنك منفور ودهشتلی بر شی اولدیغنی حس ایتدیرمکدن باشقا نه یاپابیلیردی ؟ دیانت شدت و تهورله قتل ایدیلن برکیمسه‌نك بدایتده قاتله قارشی حدت کوسترمش اولدیغنه، قاتلدن اندیشه ایتدیکنه، قورقدیغنه ، ودوام ایتمش اولدیغی یرلری کندیسنه ترك ایتمه‌سنی طلب ایتمش بولوندیغنه حکم ایتمشدر [٢] ؛ لکه‌لنمکسزین و وصیت صلاحیتندن محروم اولمقسزین قاتل ایله تماسده بولونمق وقونوشمق ممکن دکیلدی [٣] ؛ قاتلك شهر داخلنده بولونماسنه میدان ویریلمه‌مك ، وکناهنی چیقارمق لازم کلیردی [٤] .

فصل — ١٩

برعقیده‌نك انسانلره مفید یاخود مضر ایده‌جه‌کی شی ، اوعقیده‌نك طوغرولغندن یاخود یالانجیلغندن زیاده ، اونك أولی ویا فنا تطبیق ایدیلیشیدر.

أك طوغرو وأك سالم عقیده‌لر ، جمعیتك اساسلرینه باغلانمانجه، پك فنا عواقب

[١] هندستان قومپانیه‌سنك تأسسنه مدار اولان سیاحتلر مجموعه‌سی، جزء ٧ ، صحیفه ٣٠٣ . قونت دو فوربەن (Forbin) ك خاطراتنه دخی مراجعت ایدیکز .

[٢] افلاطون ، قوانین ، کتاب ٩ .

[٣] Oedipe à Colonne ترا‌ژەدیسنه مراجعت .

[٤] افلاطون ، قوانین ، کتاب ٩ .

منتج اولابیلیر [١] ؛ وبالعکس ، أك یالانجی عقیده‌لر او اساسلره مربوط اولونجه ، شایان حیرت أیی تأثیرلر حاصل ایده‌بیلیر .

(قونفوسیوس) ك دینی روحك بقاسنی انکار ایدەر [٢] ؛ (زەنون) مذهبی‌ده بوکا ایمان ایتمز. کیم ظن ایده‌ردی‌که بو ایکی مذهب کندی فنا اساسلرندن ، دوغرو دکیل ، فقط جمعیت ایچون حیرتلره شایان أیی نتیجه‌لر استخراج ایده‌بیلسونلر ؟ (تااو Tao) و (فوئه Foé) لرك دینی بقای روحه اعتقاد ایده‌رسه‌ده ، سالکلری سالم بر عقیده‌دن مدهش ومنفور نتیجه‌لر چیقارمشلردر .

دنیانك همان هر طرفنده روحك بقاسی فکری فنا آکلاشیلنجه قادین ، اسیر ، تبعه ودوستلردن متشکل کتلات بشر، حیات آخرتده حرمت یاخود عشقلرینك هدفنه خدمت املیله ، دائما بر برینی بوغازلامشلردر . بو حال هندستانك غربنده بویله ایدی ؛ بوحال دانیمارقه‌لیلرده بویله ایدی [٣] ؛ و بوحال بوکون ژاپونیاده [٤]، ماقاسارده [٥]، وکرۀ ارضك دیکر برچوق یرلرنده هپ بویله‌در.

بوعادتلر طوغرودن طوغرویه بقای روح عقیده‌سندن زیاده، اجسامك بعث‌بعدالموتی اعتقادندن متولددر: بعث‌بعدالموت فکرندن، عینی شخصك أولومدن‌صوکرا عینی حسیاته، عینی احتراصاته مالك اولاجغی فکری استخراج ایدیلمشدر . بونقطۀ نظردە ، بقای‌روح عقیده‌سی انسانلره دهشتله سوءتأثیر اجرا ایدەر، چونکه ساده‌جه اقامتکاه‌تبدیلی فکری تمایلاتمزه داها اویغوندر وقلبمزی یکی برشکله کیرمك فکرندن زیاده مطمئن ایدەر .

---

[١] بو عالمشمول حکمت‌اوزرینه اولیای‌امورمزك نظردقتلرینی‌جلب ایتمکی‌وظیفه‌بیلیرم. ح. ن.

[٢] چینلی بر فیلسوف (فوئه) مذهبی علیهند شوصورتله احتجاج ایدییور : « بومذهبك بر کتابنده ، جسممزك اقامتکاهمز اولدیغی ، و روحك اوراده اقامت ایدەن لایفنا مسافردن عبارت بولوندیغی کوستریلمشدر ؛ فقط ابوینمزك جسمی براقامتکاهدن عبارتسه ، اوکا برچامور وطوپراق یغینه باقیلدیغی کیبی حقارتله باقمق طبیعیدر. بو، ابوین‌محبتی فضیلتنی قلبدن قوپارمغه چالیشمق دیمك دکیلمیدر؟ بویله برعقیده‌وجودمزك تمیزلکنی‌اهمال ایتمه‌مزه ، محافظه‌سی ایچون اوقادار لازم اولان اهتمامدن اونی‌محروم بیراقمامزه سبب اولور: بونك ایچوندرکه(فوئه) مریدلرندن بیکلرجه کیشی بربرینی‌أولدورور، طورورلر ٢٢ . (راهب دوهالدك کلیاتی ، قسم ٣ ، صحیفه ٥٢ (چینلی برفیلسوفك اثری) .

[٣] طوماس بارتولەن ، (آنتیکیته دانواز) .

[٤] هندستان قومپانیه‌سنك تأسسنه مدار اولان سیاحتلر مجموعه‌سنده ژاپونیایه متعلق بحث .

[٥] فوربەن خاطراتی .

دیانتك برعقیده تأسیس ایتمه‌سی كافی دكیلدر ، دین بو عقیده‌نك اداره‌سنی‌ده تأمین ایتمه‌لیدر. ایشته‌بحث ایتدیكمز عقیده‌لره‌قارشی‌دیانت نصرانیه بوجهتی پك‌مكمل برصورتده یاپمشدر : خریستیانلق حس ایتمش یاخود طانیمش اولدیغمز برحالی دكیل ، اعتقاد ایتمش اولدیغمز برحالی‌امید ایتدیریر؛ بعث‌بعدالموته قادارهرشی بزی افكار روحیه‌یه سوق‌ایده‌ر.

فصل — ٢٠

عینی بحثك مابعدی .

اسكی عجملرك مقدس كتابلرنده : « قرب الٓهی‌یه مظهر اولمق ایسترسه‌كز ، چوجوقلركزی تعلیم وتربیه ایدیكز ، یاپاجقلری بوتون أیی حركتلر سزه عطف ایدیلیر [١] » دینیلمشدر . بوكتابلرده أیركن تأهل توصیه ایدیلیردی ، چونكه چوجوقلر یوم حكمده بركوپرو اولاجق، وچوجوقلری اولمایانلر كچه‌میه‌جكدر. بوعقیده‌لر یالانجی ، فقط پك فائده‌لی ایدیلر .

فصل — ٢١

تناسخ ارواح .

بقای روح عقیده‌سی اوچ شعبه‌یه آیریلیر : بقای خالص عقیده‌سی ، تبدیل مكان عقیده‌سی ، تناسخ ارواح عقیده‌سی ؛ یعنی خریستیانلق سیسته‌می ، سیتلر سیسته‌می ، هند سیسته‌می. یوقاریده ایلك ایكیسندن بحث ایتدم؛ اوچنجی سیسته‌م حقنده دیه‌جكم‌كه أیی‌یاخود فنااداره ایدیلدیكنه كوره، هندلیلر اوزرنده أیی‌وفنا تأثیرلر یاپمشدر. انسانلری قان‌دوكمكدن بردرجه‌یه قدر تنفیر ایتدیكندن ، هندستانده قاتللر پك آزدر ؛ واورادە اعدام جزاسی اصلا موجود اولمامقله برابر ، سكون وآسایش حكمفرمادر .

[١] هاید :

دیكر بر طرفدن ، قادینلر زوجلرینك وفاتنده احراق نفس ایده‌رلر : كورولیوركه هندستانده شدید وألیم بر أولومك اضطرابنی یالكیز معصوملر چكیور .

فصل — ٢٢

دیانتك حائز اهمیت اولمایان شیلره قارشی دهشت تلقین ایتمه‌سی نه‌قادار تهلكه‌لیدر .

هندستانده بعضی اعتقادات باطله‌نك تأسیس ایتدیكی شرف مختلف قبیله‌لری بربرینه قارشی دشمن ایتمشدر . بومنافرت منحصراً دینه‌مبتنیدر؛ عائله تمایزاتی سیویل ماهیتده‌كی تمایزاتی تشكل ایتمز : بعض هندلیلر مثلا كندی قراللریله برلكده یمك یمه‌یی مخل شرف صایارلر .

بونوع تمایزلر باشقا كیمسه‌لره قارشی برنوع خصومت فكرینه باغلی اولوب ، بزلرده مادونه محبت تلقین ایده‌ن صنف وطبقه فرقلرینك حاصل ایده‌جكلری حسلردن بوسبوتون آیریدر .

قوانین دینیه آنجاق سیئاته قارشی نفرت تلقین ایتمه‌لی ، علی‌الخصوص انسانلری انسانلره محبت ومرحمتدن تبعیده اصلا میدان ویرمه‌مه‌لیدر .

دیانت محمدیه ودیانت هندیه سینه‌لرنده لایعداقوام بولوندورمقده‌درلر : هندلیلر اینه‌ك ییین محمدیلردن متنفردرلر ؛ محمدیلر طوموز أتی ییین هندلیلردن متنفردرلر .

فصل — ٢٣

بایراملر .

بردین تعطیل مشاغلی آمراولنجه، تبجیل ایتدیكی وجودك عظمتندن زیاده، انسانلرك احتیاجلرینی نظر تأمله آلمالیدر .

قديم آتينه‌ده بايراملرك زياده‌سيله چوقلغى [١] بويوك برمحذوردى . بوحاكم ملت بوتون يونانستان شهرلرينك حل اختلاف ايچون يكانه مراجعتكاهى اولديغندن ، ايشلره يتيشيله‌مه‌مكده ايدى .

قسطنطين پازار كونلرى تعطيل مشاغل اصولنى وضع ايتديكى وقت ، بونى كويلولره دكيل، شهرليلره امر ايتمشدى [٢] : آكلايوردى كه شهرلرده ايش فائده‌ليدى ، كويلرده ضرورى .

عينى سببله، بقالرنى تجارتله تأمين ايده‌ن مملكتلرده بايراملرك عددى بوتجارتله متناسب اولمالى. پروتستان مملكتلرله قاتوليك مملكتلرك وضعيتلرى ايجابنجه، اولكيلرده ايكنجيلردن زياده سعيه لزوم كورولور [٣] : بناءً عليه ، بايراملرك الغاسى پروتستان مملكتلرينه قاتوليك مملكتلردن زياده أليريشليدر .

دامپيه‌ر [٤] مختلف قوملرك أكلنجه‌لرى اقليملره كوره دكيشديكنه دقت ايتمشدر . اقاليم حاره برچوق نازك ميوه‌لر يتيشديرديكندن ، اول امرده لازم اولان شيلرى بولابيلن باربارلر أكلنمكه داها چوق وقت حصر ايتمكده‌درلر. صوغوق مملكتلرده‌كى هنديلرك اوقادار بوش وقتلرى يوقدر ؛ متمادياً صيدوشكارله اشتغال ضرورتنده‌درلر : بونك ايچون دانسلرى، موسيقيلرى ، درنكلرى داها آزدر ؛ اقوام مذكوره‌ده تأسس ايده‌جك بر ديانت بايرام وضعنده بوتون بوشيلره دقت ايتمه‌ليدر .

فصل ٢٤

محلى ماهيتده‌كى قوانين دينيه.

مختلف ديانتلرده محلى ماهيتده بر چوق قانونلر وار . مونته‌زوما (Montézuma) ،

---

[١] قسه نوفون، *آتينه جمهوريتى* .
[٢] شبهه يوق كه بوقانون منحصراً بتپرستلر ايچون ياپيلمشدى .
[٣] قاتوليكلر داها زياده جنوبده ، پروتستانلر نواحى شماليه‌ده‌درلر .
[٤] يكى دورعالم جزء ٢ .

اسپانيوللرك دياتنى كندى مملكتلرينه ومكسيقا دياتنك كندينككنه أيى اولديغنى سويله‌مكده اودرجه اصرار ايده‌ركن عبث برشى سويله‌ميوردى؛ چونكه حقيقةً واضع قانونلر طبيعتك اونلردن اول وضع ايتديرمش اولديغى برشيئى نظر تأمله آلمقدن امتناع ايده‌مه‌مشلردر .

تناسخ ارواح فكرى هنداقليمى ايچون ياپيلمشدر . آشيرى برحرارت بوتون قيرلرى ياقار، قاووررور [١] ؛ حيوانات پك آز يتيشير ؛ چيفت سورمك ايچون حيوان بولامامق تهلكه‌سى دائما موجوددر؛ صيغير آز تكاثر ايده‌ر [١]، وبرچوق خسته‌لقلره معروضدر : بناءً عليه، اوكوزلرى محافظه ايتديره‌جك برقانون دينى، مملكتك ضابطه‌سنه پك أليريشليدر. چاييرلر يانوب طوتوشوركن، پرنج وسبزه‌لر قابل استعمال صولرله يتيشير: كوروليوركه بواقليملرده منحصراً بوغدايه جواز ويره‌ن بر قانون دينى ، مذكور اقليملرده انسانلره پك فائده‌ليدر .

مواشى أتى اقاليم مذكوره‌ده طاتسزدر، ومواشيدن آلنان سودله ته‌ياغ معيشتلرينك برقسمنى تشكل ايده‌ر. ديمك اوليوركه اينك أتى يمكى واينك أولدورمكى منع ايده‌ن قانون هندستان قطعه‌سى ايچون غير معقول دكيلدر .

آتينه‌نك حكمى آلتنده برچوق اقوام واردى؛ اراضيسى چوراقدى: بونك ايچوندركه الهه‌يه كوچوك هديه‌لر تقديمنك أوكوز قربان ايتمكدن زياده مقبول اولاجغى حقنده برقاعدهٔ دينيه وضع ايديلمشدر .

فصل - ٢٥

ديانتى برمملكتدن ديكر مملكته نقل ايتمه‌نك محذورى.

يوقاريده‌كى مسروداتدن استدلال اولونوركه دياتنى برمملكتدن ديكرينه نقل ايتمكده دائما برچوق محذورلر وار [٢] .

موسيو بوله‌نويليه (Boulainvilliers) ديركه : طوموز ، اورماندن همان كليا

---

[١] Bernier جزء ٢ ، صحيفه ١٣٧.
[٢] (Lettres édifiantes)، ١٢ نجى مجموعه، صحيفه ٩٥.

محروم اولان عربستانده‌یك نادردر ، صانیرم ؛ قطعهٔ مذكوره‌ده بوحیوانلره یم اولاجق شیلر مفقود كیبیدر ؛ ذاتاً ، صولرله مأكولاتك طوزلولغی اهالی‌یی جلد خسته‌لقلرینه پك مستعد قیلار». عربستانده طوموزأتنی منع ایده‌ن قانون محلی طوموزك عمومی برغدا تشكیل ایتدیكی ، ونوعاًما لازم اولدیغی باشقه مملكتلر ایچون مناسب دكیلدر. بوراده برمطالعه‌ده بولوناجغم . سانقتوریوس (Sanctorius) ، ییئیلن طوموز أتنك آز ترشح ایتدیكنه ، و بو غدانك دیكر غدالرك ترشحنه پك چوق مانع اولدیغنه دقت ایتمش ، تناقصك بر ثلثه واردیغنی كورمشدر(۱). ذاتاً ترشح نقصانك جلدخسته‌لقلری یاپدیغی ، یاخودبونلری تشدید ایتدیكی معلومدر : آكلاشیلیوركه فلسطین ، عربستان ، مصر و لیبی كیبی ، جلد خسته‌لقلرینه سببیت ویره‌ن اقلیملرده طوموزأتی اكلنی منع ایتمه‌لیدر .

فصل — ۲٦

عینی بحثك مابعدی.

موسیو شارده‌ن (Chardin) دیركه (۲) ایرانده سیر وسفره ألویریشلی اولمق اوزره یالكیز قور(Kur) نهری‌وار؛ بونهر مملكتك نهایتلرنده جریان‌ایده‌ر. نهرلرده سیروسفری منع ایده‌ن (كه‌بر) قانون قدیمی، بوسببله، عجمستانده هیچ برمحذوری داعی‌دكیلدی؛ فقط عینی قانون باشقا برمملكتده تجارتی برباد ایده‌ردی .

دائمی غسللر اقالیم حاره‌ده پك مستعملدر . بوسببله قانون محمدی ومذهب هندی غسلی امرایتمشلردر . هندستانده آقار صولرده (۳) عبادت ایتمك پك ثواب برحركت عد اولونور ؛ فقط بوشیلر باشقا اقلیملرده ناصل یاپیلابیلیر ؟

اقلیم اوزرینه مؤسس بردین ، دیكر برمملكتك اقلیمیله پك چوق تعارض ایدنجه اوراده یرله‌شه‌مز ؛ اویله بردین بویله برمملكته داخل ایدیلنجه ، هپ كری آتیلمشدر . انسانی نقطهٔ‌نظردن دینیله‌بیلیركه خریستیانلغك ومسلمانلغك حدودینی هپ‌اقلیم چیزمشدر.

بوتون بونلردن استنتاج اولونوركه بردینك خصوصی عقیده‌لری وعمومی برعبادتی اولماسی همان دائما مناسبدر .

اعماله دائر اولان قانونلرده تفصیلات وتفرعات آز اولمالیدر؛ مثلا ، ریاضت متعدد شكللرده اولمالی ، برتك شكله انحصار ایتمه‌لیدر. خریستیانلق فكر سلیمله مالامالدر : زهد وامساك جناب حقك نهی وتحذیر ایتدیكی شیلره قارشیدر، یعنی امرالهی‌یه مستنددر؛ فقط خصوصی ماهیته‌كی زهد وامساك تعدیل وتحویل ایدیله‌بیلیر ، چونكه آنجاق ضابطه‌یی علاقه‌دار ایده‌ر .

یکرمی بشنجی کتاب

قانونلرك هر مملکتده دینك تأسیسله وضابطهٔ خارجیه ایله اولان مناسباتی .

فصل — ۱

دیانت حسی.

دیندار اولانلرده، دینسز اولانلرده، دائما دیندن بحث ایده‌رلر: بعضیلری سودکلری برشیدن ، ودیکرلری قورقدقلری بر شیدن بحث ایده‌رلر .

فصل — ۲

دیانتلره ارتباطك سائقی .

دنیاده موجود مختلف دیانتلر کندی سالکلرینی هپ عینی رابطه‌لرله باغلاماز ؛ بو رابطه‌لر دیانتلرك دوشونجه ودویغولرمزله درجهٔ امتزاجنه کوره دکیشیر .

پتپرستلکه فوق الحد میلمز اولمقله برابر ، پتپرست دینلره پك اوقادار مجلوب دکلز ؛ افکار روحانیه‌یه اصلا میلمز اولمامقله برابر ، برموجود روحانی‌یه طاپینمامزی امر ایده‌ن دینلره پك مربوطز. بو اویله مسعود بر حسدرکه ، قسماً ، الوهیتی دیکر دینلرك سوق ضلالتله ترك ایتدکلری یردن چکوب اعلا ایده‌ن بر دیانتی انتخاب ایتمك ذکا و درایتنی کوسته‌ره‌بیلمش اولمقدن طولایی کندی نفسمزده حس ایتدیکمز ممنونیتدن منبعثدر .

پتپرستلکه قابا قوملره خاص بر دین نظریله باقارز ، وهدفنی بر موجود روحانی تشکیل ایده‌ن دیانته منور قوملرك دیانتی نظریله باقارز.

عقیده‌یی تشکیل ایده‌ن بروجود اعلا وروحانی فکرینه عبادته داخل برطاقیم افکار محسوسه الحاق ایده‌بیلدیکمز زمان ، دینه بویوك بر مربوطیت حاصل ایده‌رز ، چونکه یوقاریده کوستردیکمز سببلر محسوس شیلره اولان طبیعی میلمزه انضمام ایتمش بولونورلر. بوسببله ، برنوع عبادتده پروتستانلری کچمش اولان قاتولیکلر دینلرینه پروتستانلرك کندی دینلرینه اولان مربوطیتلرندن پك داهازیاده شدتله مربوط ودینلرینك انتشارینه داهازیاده ساعی اولورلر .

أفه‌ز (Ephèse) قومی حضرت مریمه (اللهك والده‌سی) اسمی ویریله‌بیلمه‌سنه قونسیل راهبلری طرفندن قرار ویریلدیکنه کسب اطلاع ایدینجه پك چوق محظوظ اولمشدی : پسقپوسلرك اللرینی اوپیورلر، دیزلرینه صاریلیورلردی؛ هرطرفده آلقیشلر یوکسه‌لیوردی[۱].

ذکائی بر دیانت ، الوهیتك توجه مخصوصنه نائلیت فکرینی و کندی سالکلریله ادیان سائره منسوبلری آراسنده مرتبةً برفرق بولوندیغی فکرینی ویرنجه، بوحالده بزی دیانته زیاده‌سیله باغلار . بر طرفدن ، پتپرستلره باقارق وحدانیت الهیه‌نك منتقملری اولدقلری فکرنده بولونان و، دیکر طرفدن ، خریستیانلره باقارق کندیلرینك داها زیاده محبوب الهی بولوندقلری ظننه دوشن محمدیلر ، قارشیلرنده پتپرستلرله خریستیانلری کورمه‌سه‌یدیلر اودرجه أیی مسلمان اولمازلردی .

برچوق اعمال (۳) ایله محمول بردیانت انسانلری اودرجه محمول اولمایان باشقا بردیندن زیاده مربوط قیلار ؛ انسانلر دائما مشغول اولدقلری بر شیئه چوق اهمیت ویریرلر : محمدیلرله یهودیلرك تبدیل دینه قارشی ثبات وعنادله کوستردکلری تجلدله ، منحصراً آو و حرب ایله اشتغال ایتمه‌لرندن طولایی اعمال دینیه ایله اصلا مقید اولمایان باربار ووحشی قوملرك بو خصوصده کوستردکلری اویصاللق سوزمزی تأیید ایده‌ر .

انسانلر امید ایتمکه وقورقمایه صوك درجه مائلدرلر ؛ جنتی ، جهنمی اولمایان بردیانت اونلرك هیچ خوشلرینه کیتمز . بوحال اجنبی دینلرك ژاپونیاده سهولتله تأسس ایتمه‌لریله وبودینلری قبولده خلقك اودرجه عشق وغیرت کوسترمه‌سیله مؤیددر [۲] .

---

[۱] (سن‌سیریل)‌ك مکتوبلری .

[۲] خریستیانلق وادیان هندیه : بونلرك جنت و جهنملری وار ، حالبوکه سینتو Sintos لرك دیننده بونلر یوقدر .

دیانت جاذب و جالب اولمق ایچین صفوت اخلاقی حائز اولمالیدر . فرد اعتباریله یالانجی وطولاندیریجی اولان انسانلر ، هیئت عمومیه اعتباریله پك ناموسلی کیمسه‌لردر : اخلاقی سه‌وه‌رلر ؛ و، بوقادار جدی بر بحثله مشغول اولماسه‌یدم، بوحالك تیاترو صحنه‌لرنده پك أیی کورولدیکنی سویلردم: اخلاقك تحسین ایتدیکی حسلرله خلقك توجهی قازانیلاجغنه شبهه اولمادیغی کبی ، اخلاقك تقبیح ایتدیکی حسلرله خلقك اینجیندیکنه شبهه ایدیلمز .

خارجی عبادت بویوك بر طنطنه‌یی احتوا ایدنجه ، بز بوندن خوشلانیرز ، عادتا مغرور اولورز ، ودینه مربوطیتمز قوتلی اولور. عبادتخانه‌لرك ، رهبانك زینت ودبدبه‌سی اوزرمزده بویوك بر تأثیر اجرا ایده‌ر. بوصورتله ، اقوامك کندی سفالتلری بیله ، بو سفالتلرینه سببیت ویره‌نلر ألنده بر بهانه حکمنه کیره‌ن دیانته مربوطیتلرینه سبب اولمشدر .

فصل — ٣

معبدلر .

همان بوتون اقوام مدنیه أولرده اقامت ایده‌رلر . بوندن ، طبیعتیله ، اللهه بر أو انشا ایده‌رك ایچنده اوکاطاپینمق وقورقو وامید زمانلرنده اورایه کیدوب اللهه صیغینمق فکری طوغمشدر .

فقط بودرجه طبیعی اولان بو فکر ، آنجاق ، اراضی حراثتیله مشتغل قوملره وارد اولور ، أولری اولمایانلرك معبد بنا ایتدکلری کورولمز .

بونك ایچوندرکه جنکیز خان جامعلره قارشی اودرجه شدت کوسترمشدر [١] . بو حکمدار مسلمانلری استجواب ایتدی ؛ مکه‌یه کیتمك لزومی مستثنا اولارق ، عقائد اسلامیه‌نك جمله‌سنی بکندی: اللهه هریرده عبادت ایدیله‌مه‌ییشنی ذهننه صیغدیرامیوردی . تاتارلر اصلا أولرده ساکن اولمادقلرندن ، اصلا معبد طانیمازلردی .

هیچ معبدلری اولمایان قوملر دینلرینه پك اوقادار باغلانمازلر . بوسببله تاتارلر دائما

[١] « بخارا جامعنه کیردیکی وقت قرآن کریمی قالدیرتوب عسکرلرینك راکب اولدقلری آتلرك آیاقلری آلتنه آتدیرمشدر . » تاتار تاریخی ، قسم ٣ صحیفه ٢٧٣ .

مسامحه‌کار اولمشلردر [١] ؛ بو سببله درکه ، روما ایمپراطورلغنی استیلا ایده‌ن باربارلر خریستیانلغی قبولده هیچ بر آن تردد ایتمه‌مشلردی ؛ بوسببله‌درکه آمریقا وحشیلری دینلرینه اودرجه آز مربوطدرلر ؛ وینه بوسببله‌درکه ، میسیونرلرمز اونلره (پاراغوه)ده کلیسالر یاپدیردقلرندنبری ، بو وحشیلر دیانتمزه اوقادار مربوطیت ومحبت کوسترمکده‌درلر.

الوهیت بدبختلرك التجاکاهی اولدیغندن ودنیاده جانیلردن زیاده بدبخت کیمسه اولامایاجغندن، معبدلرك جانیلره بر التجاکاه تشکیل ایتدیکنه طبیعتیله حکم اولونوردی؛ بو فکر، قاتللرك شهرلردن و انسانلرك حضوروندن قوغولارق معبدلردن باشقا مأوا و الهه‌دن باشقا حامی بولامادقلری اسکی یونانستانده داها زیاده طبیعی تلقی ایدیلمشدی .

بدایتده بوحال یالکیز غیر متعمد قاتللر حقنده جاری ایدی ؛ فقط جانیلرده او میانه داخل اولونجه ، غلیظ بر تضاده دوشولمشدر : اویله‌یا ، جانیلر انسانلره قارشی تجاوزده بولونمقله عینی زمانده اللهه قارشی‌ده تجاوزده بولونمش اولورلر .

بو مأوالر یونانستانده چوغالدی. تاسیتك دیدیکنه کوره [٢]، معبدلر باتاقجی بورجلیلر وشریر اسیرلرله طولمشدی ؛ عامللر امور ضابطه‌یی مشکلاتله اداره ایده‌بیلیورلردی: اهالی انسانلرك جنایتلرینی آلهه آیینلری کبی مدافعه وحمایه ایده‌رلردی ؛ نهایت سناتو مأوالرك بویوك بر قسمنی قالدیرمایه مجبور اولدی .

قوانین موسویه پك عاقلانه ایدی . غیر متعمد قاتللر معصوم عد ایدیلمش ، فقط مقتولك اقرباسنك کوزلری اوکنده بولونمامقله مکلف طوتولمشلردی : بوصورتله ، غیر متعمد قاتللر ایچون بر مأوا وجوده کتیریلمش اولویوردی. بویوك جنایتلر ارتکاب ایده‌ن اشخاص بر مأوایه قبول اولونمغه لایق دکیللر: اونك ایچون، قوانین موسویه بویله کیمسه‌لری التجاکاهدن محروم ایتمشدی. یهودیلرك ایام مخصوصه‌ده اجرای آیین ایتدکلری قاپالی باراقه (Tabernacle) قابل نقل ایدی ؛ متمادیاً تبدیل مکان ایده‌ردی ؛ بوحال‌ده جانیلر ایچون مأوی تأسیسی فکرینه مانعدی . واقعا یهودیلرك بر معبدلری اولماسی لازمدی ؛ لاکن هر طرفدن کله‌جك اولان جانیلر عبادتی اخلال ایده بیلیرلردی . دیکر طرفدن‌ده ، قاتللر اسکی یونانیلرده اولدیغی کبی مملکتدن طیشاری آتیلمش اولسالردی یابانجی اللهلره عبادت ایتمه‌لرندن

[١] بو حالت فکریه، سهولتله اثبات ایدیله‌بیله‌جکی وجهله ، منشألری تاتار اولان ژاپونلره قادار کچمشدر .

[٢] آننال، کتاب (٣) .

قورقولوردی . بوتون بو ملاحظه‌لر سوقیله ، مأوالردن متشکل بر طاقیم شهرلر وجوده کتیریلمشدر ؛ رئیس روحانینك وفاتنه قادار بو شهرلرده قالمق لازم کلیوردی .

فصل — ٤

رؤسای دین .

پورفیر (Porphyre) [١] دیرکه : « ایلك انسانلرك الوهیته قربان اولارق تقدیم ایتدکلری شی اوتدن عبارتدی » . بوقادارساده برعبادت ایچون ، هرکس کندی أوینك رئیس دینیسی‌اولابیلیردی .

الوهیتك توجهنی قازانمق آرزوی طبیعیسی آیینلری آرتیرمشدر : بوسببله، زراعتله اشتغال ایده‌ن انسانلر بوآیینلرك جمله‌سنی بوتون تفرعاتیله اجرا ایده‌مز اولدیلر .

اللهلره خصوصی محللریاپیلدی ؛ بویرلره نظارت ایده‌جك راهبلره لزوم کورولدی ، طبق، هروطنداشك کندی‌أوینه‌وکندی خصوصات‌منزلیه‌سنه باقدیغی کیبی. بونك ایچوندرکه هیچ راهبلری اولمایان اقوام همان‌دائما باربار‌درلر. اسکی‌زمانلرده‌پدالیه‌نلر (Pédaliens)[٢] بویله ایدیلر ، الیوم وولغوسکی‌لر (Wolgusky) [٣] بویله‌درلر .

خصوصیله ، اللهلره أك‌چوق خوش‌کورونن یرلره تقرب‌ایچون لازم کلن‌وبعض‌اصوله تابع اولان طهارت جسمانیه حقنده برفکر ایدینمش قوملرده ، الوهیته حصر نفس ایتمش کیمسه‌لره حرمت ورعایت کوستریلمه‌سی ایجاب ایده‌ردی .

اللهلره عبادت متمادی بردقتی مستلزم اولدیغندن ، راهبلر برچوق قوملرجه آیری بر صنف عد اولونمشلردر ؛ بویله‌جه ، مصرلیلرده ، یهودیلرده وعجملرده [٤] بعض عائله‌لر هپ‌خدمت دینیه‌یه تخصیص ایدیلمشلردر . حتی ، صنوف رهبانیه‌یی دنیا ایشلرندن یالکیز

---

[١] اوچنجی عصر میلادی فیلسوفلرندن .

[٢] لیلیوس ژیرالدوس Lilius Giraldus صحیفه ٧٢٦ .

[٣] سیبریالی برقوم.(شمال‌سیاحتلری‌مجموعه‌سی) نده Mr. Everard Isbrandsides ك روایاتنه مراجعت .

[٤] موسیو هید (Hyde) ه مراجعت .

اوزاقلاشدیرمقله اکتفا ایتمه‌یه‌رك‌عائله غائله‌سنی‌ده اونلردن‌نزع ایده‌ن بعض دیانتلراولمشدر؛ نصرانیت قانوننك باشلیجه شعبه‌سی بویولده‌در .

بوراده بکارلق قانوننك عواقبندن هیچ‌بحث‌ایده‌جك دکیلم: هیئات رهبانیه‌نك‌لزومندن فضله توسعیله و، بالنتیجه ، لاییقلرك لزومی درجه‌ده توسع ایتمه‌مه‌لریله‌متناسباً ، بو قانونك ضررلی اولا بیله‌جکی آشکاردر .

تلقیات بشریه‌نك‌طبیعتی‌اقتضاسنجه، دین خصوصنده، جهدی مستلزم شیلر سه‌ویلیر، اخلاقی خصوصاتده‌جدی برطبیعته‌دلالت‌ایده‌ن هرشیئك صورت‌نظریه‌ده سه‌ویلدیکی کیبی. بکارلق أك‌آز مناسب اولدیغی ، وبناءً‌علیه پك زیاده اضرار ایده‌جکی قوملره داها زیاده خوش کورونمشدر . اقلیمنك طبیعتی سوقیله ، بکارلق‌قانونه داها مشکلاتله رعایت‌ایدیله‌بیلن جنوبی آوروپا مملکتلرنده بوقانون‌ادامه‌ایدیلمش ، احتراصاتك داها‌آزشدتلی اولدیغی شمال مملکتلرنده فسخ ایدیلمشدر . داهاسی وار : اهالیسی آز اولان مملکتلرده قبول ایدیلمشدر، اهالیسی چوق مملکتلرده رد ایدیلمشدر. بوتون بومطالعاتك آنجاق پك‌کنیش برمقیاسده‌کی بکارلغه عائد اولوب یوقسه بکارلغك حدذاتنه تعلقی بولونمادیغی درکاردر .

فصل — ٥

رهبان صنوفنك ثروتلرینه قانونك وضع ایتمه‌سی لازم کلن حدلر .

خصوصی عائله‌لر محو اولابیلیر : اونك ایچون، بو عائله‌لرده اموال الی‌الابد بر جهتك تحت تصرفنده قالماز . رهبان صنفی محواولامایان برعائله‌در: بونك ایچون، اموال اونلرك دائمی صورتده تصرفلری آلتنده قالیر ، ألَلرندن چیقماسنه امکان قالماز .

خصوصی عائله‌لر آرتابیلیر: بونك ایچون، متصرف اولدقلری اموال‌ده آرتابیلمه‌لیدر. رهبان، هیچ آرتماماسی لازم‌کلن برعائله‌در: أللرنده‌کی اموال‌ده محدوداولمق ایجاب ایده‌ر.

رهبان صنوفنك اموالی حقنده له‌ویتیك (Lévitique) [١] احکامنی قبول و محافظه

---

[١] فرنکلرك عباداته وامور دینیه‌یه متعلق احکامی جامع برکتابلری .

ایتدك ، فقط اموال مذكوره‌نك حدودینه متعلق احكامی بیراقدق : فی‌الحقیقه ، هانكی حددن صوكرا بر جماعت دینیه‌نك تصرفاتنه جواز اولمادیغی بزجه دائما مجهول قالاجقدر.

رهبانك بی پایان تصرفاتی خلق نظرنده اوقادار غیر معقول كورولیوركه لهلرنده سوز سویله‌مك ایسته‌ین كیمسه احمق عد ایدیلیور .

مدنی قانونلر مؤسس سؤ استعماللرك اوكنی آلمقده بعضاً موانعه تصادف ایده‌ر ، چونكه‌حرمت ایتمكله مكلف‌اولدقلری بعضی‌شیلره باغلیدرلر: بوحالده، مقصده طوغرودن طوغرویه اولمایارق توجه ایده‌جك برحكم، واضع قانونك فكر سلیمنی هدفه طوغرودن طوغرویه متوجه احكامدن زیاده كوسته‌ریر . رهبانك اكتساباتنی مدافعه ایده‌جك یرده، بالذات راهبلری بوندن تنفیره چالیشمالیدر : حقدن فراغت صورتیله بر غائله‌یی برطرف ایتمك بو یولده تعقیب ایدیله‌جك خط حركتی تشكیل ایتمه‌لیدر .

آوروپانك بعضی مملكتلرنده سنیورلرك حقنی وقایه اندیشه‌سی اشخاص سائره‌نك تصرفنه كچن غیر منقول اموال محلوله اوزرنده سنیورلر لهنه بر تضمینات حقی تأسیس ایتدیرمشدر . حكمدارك منفعتی بویله برحالده بر آمورتیسمان حقی طلب ایتمه‌سنه سائق اولمشدر . اویله بر حقك اصلا موجود اولمادیغی قاستیلده (Canstille) رهبانك استیلاسنه دوشمه‌ین شی قالمامشدر ؛ آمورتیسمان حقنك بر درجه‌یه قادار موجود اولدیغی آراغونده(Aragon) رهبانك أللرینه‌كچن‌شیلر داها آزدر؛ كرك بوحقك، كرك تضميناتك مؤسس اولدیغی فرانسه‌ده رهبانك تصرفنده‌كی شیلرداها آزدر ،ودینیله‌بیلیركه بودولتك رفاهی قسماً بوایكی حقك جاری بولونماسندن متحصلدر . ممكنسه، بوحقلری آرتیریكز ، ومحلولی توقیف ایدیكز .

رهبانك قدیم وضروری اولان مالكانه‌سنی مقدس وغیرقابل تجاوز عد ایدیكز ؛ كندیسی كبی ، مالكانه‌سی‌ده ثابت وابدی اولسون : فقط یكی مالكانه‌لرینی بیراقیكز أللرندن چیقسین .

قاعده برسؤاستعمال شكلنی آلمش اولونجه، قاعده‌یی آیاقلر آلتنه آلیكز؛ سؤاستعمال نظام آلتنه كیرنجه ، اونی قبول ایدیكز .

رهبانله ظهوره كلن بعضی منازعه‌لر اثناسنده رومایه كونده‌ریلن مخطره هنوز اونوتولمامشدر .٠ اووقت شودستور وضع ایدیلمشدی: « عهدعتیق (Ancien Testament)

نه‌دیرسه دیسین ، رهبان دولتك ویركیلرینه اشتراك ایتمه‌لیدر». بوكاباقارق ، مذكورمخطره مؤلفنك تكالیف عرفیه لسانته دیانت لساندن زیاده واقف اولدیغنه حكم اولونمشدی .

فصل — ٦

مناسترلر .

أك كوچوك فكر سلیم بلانهایه دوام‌ایده‌ن بو هیئتلرك كندیلرینه عائد اموال‌واملاكی قید حیاتله صاتمالری ، قید حیاتله استقراض عقد ایتمه‌مه‌لری لازم كله‌جكنی تقدیرایده‌ر، مكركه هیچ اقرباسی بولونمایان ویااقرباسنی ایسته‌مه‌ین كیمسه‌لره او هیئتلرك وارث‌اولمالری مطلوب اولسون. هیئات مذكوره‌نك رولِلری خلقه قارشیدر، فقط‌خلقه قارشی‌طوتدقلری شی‌ده بانقه‌در .

فصل — ٧

افكار باطله‌یه مستند لوكس .

افلاطون دیركه : [١] « آلهه‌نك وجودینی انكار ایده‌نلر ، آلهه‌نك وجودینی‌اقرار ایتمكله برابراونلرك بودنیا ایشلرینه قاریشمادقلری‌فكرنده بولونانلر، وقربان تقدیمی‌صورتیله غضب آلهه‌نك قولایجه تسكین ایدیله‌جكنه معتقد اولانلر آلهه‌یه قارشی كفر ارتكاب ایتمشلردر». افلاطونك بوسوزی نورطبیعینك دیانت خصوصنده شیمدی‌یه قادارسویله‌تمش اولدیغی اك معقول سوزدر .

عبادت‌خارجیه‌نك دبدبه‌وطنطنه‌سی‌دولتك بنیه‌سیله‌پك‌زیاده‌علاقه‌داردر.أیی جمهوریتلرده یالكزهوا وهوس محصولی اولان لوكس دكیل، افكار باطله‌یه‌مستند لوكس‌ده منع ایدیلمش،

[١] قوانین ، كتاب ١٠ .

دیانتده قوانین اقتصادیه تطبیق اولونمشدر. صولونك وضع ایتدیکی متعدد قانونلر، افلاطونك جنازه مراسمی حقنده وضع و سیسه‌رونك قبول ایتدیکی متعدد قانونلر و، نهایت، نوما (Nonma) [١] نك بعض قانونلری او جمله‌دندر.

سیسه‌رون: «بر کونلك أمکله یاپیلمش قوشلرله رسملر پك آلهی عطیه‌لردر» دیمشدی. بر اسپارطه‌لی: «عادی شیلر تقدیم ایده‌رز، تاکه آلهه‌یی تکریم واسطه‌سنه دائما مالك اولالم» دیمشدر.

انسانلرك بر عبادتی الوهیته ایصال ایتمکده کوسترمه‌لری لازم کلن اعتنا عبادتك دبدبه وطنطنه‌سندن بام باشقا شیدر.

«الوهیتك نظر حقارتله باقمازی آرزو ایتدیکی شیلره اولان حرمتمزی اوکا کوسترمك ایسته‌میورسه‌ق، الوهیته خزینه‌لر تقدیمندن حذر ایتمه‌لی‌یز».

افلاطون پك کوزه‌ل سویله‌مشدی: «ناموسلی بر آدامك ناموسسز بر کیمسه‌دن هدیه قبول ایتمکله خجالتندن قیزاراجغنه نظراً، رزیللرك عطیه‌لرینی آلهه‌نا صل تلقی ایتمك لازم کله‌جك»؟

دولتك حوائجی ایچون افرادك ویرکی ویردکدن صوکرا اللرنده آرتا قالان شیلری ده دیانت عطیه بهانه‌سیله ایسته‌مکه قالقیشمامالی؛ و، افلاطونك دیدیکی کبی [٢]، عفت و تقوی صاحبلری کندیلرینه بکزه‌ین شیلری تقدیم ایتمه‌لیدرلر.

دیانت جنازه صرفیاتی‌ده آرتیرمامغه باقمالیدر. بوتون ثروتلری مساوی قیلان بر شیده و بر هنکامده، ثروت فرقنی برطرف ایتمکدن طبیعی نه‌واردر؟

فصل — ٨

ریاست روحانیه.

دینده رؤسا متعدد اولونجه، اونلرکده بر رئیسلری اولماسی و بو صورتله ریاست روحانیه‌نك تأسس ایتمه‌سی لازم کلیر. امور مذهبیه‌یی دولتدن پك اوقادار تفریق ایتمه‌یه‌رك بوتون اقتدارلری بر تك ألده طوپلامامق ضرورتنده اولان سلطنتده ریاست روحانیه‌نك

[١] لوایح اثنی‌عشر قانونلری.
[٢] قوانین، کتاب ٣.

ایمپراطورلقدن تفریقی أیبدر. طبیعتی بوتون قدرتلرینك بر ألده طوپلانماسنی مستلزم اولان حکومت مستبده‌ده عینی لزومه تصادف اولونماز. فقط، بوحالده، حکمدارك دیانته بالذات کندیسنك قانونلری و کندی آرزوسنك نتیجه‌لری نظریله باقماسی ممکندر. بو محذورك اوکنی آلمق ایچون، دینی تعیین و تأسیس ایده‌ن کتب مقدسه کبی آبدات دینیه بولونماسی لازمدر. ایران حکمداری رئیس روحانیدر، فقط قرآن دیانتی تنظیم ایده‌ر؛ چین ایمپراطوری رئیس روحانیدر، فقط خلقك ألنده‌کی کتابلره بالذات ایمپراطورده تبعیتله مکلفدر. بر ایمپراطور بو کتابلری الغایه قالقیشمشسه‌ده تشبثی عقامته محکوم اولمشدر، کتب دینیه ادارهٔ کیفیه و مستبدهٔیه غلبه ایتمشدر.

فصل — ٩

دینه خصوصنده مساعده‌کارلق.

بز بو کتابده سیاستجی‌یز، عقائدجی دکیلز؛ و، عقائدجیلر ایچون بیله، بر دیانتی تصدیق ایتمکله او دیانت حقنده مساعده‌کارلق کوسترمك آراسنده فرق واردر.

بر دولتك قانونلری متعدد دینلری قبول اضطرارنده بولونجه، قانونلری بو دینلری بر برینه قارشی مساعده‌کار طاورانمغه مجبور قیلمالیدر. قاعدهٔ کلیه‌درکه تضییق کوره‌ن هر دیانتك کندیسی‌ده تضییقکار اولور؛ چونکه، هرهانکی بر فرصتله تضییقدن قورتولدیغی کبی، کندیسنی تضییق ایتمش اولان دیانته بر دین صفتیله دکیل، فقط بر ظلم و استبداد صفتیله هجوم ایده‌ر.

بناءً علیه، قانونلرك بو مختلف دیانتلردن یالکز دولتی ازعاج ایتمه‌لرینی دکیل، بر برلرینی‌ده ازعاج ایتمه‌لرینی طلب أیله‌مه‌سی فائده‌لیدر. بر وطنداشك هیئت دولتی صارصمامقله اکتفا ایتمه‌سی مملکتك قانونلرینی اصلا تطمین ایتمز: او وطنداش هر هانکی وطنداشی ازعاج ایتمه‌مکله‌ده مکلفدر.

فصل — ۱۰

عينى بحثك مابعدى .

باشقا يرلرده يرلشمكه بويوك بر رغبت كوستەرەن ديانتلر آنجاق مساعده‌كار اولمايانلردر، چونكه باشقا دينلره قارشى مساعده‌كار اولابيلن بردين توسع وانتشارى هيچ دوشونمز؛ بوسببله ، دولت ذاتاً مؤسس اولان ديانتدن ممنون اولونجه ، مملكتده باشقا بردين تأسسنه امكان قالماياجق صورتده برقانون مدنى وضعى پك أيى اولور [۱] .

قوانين سياسيه‌نك ديانت خصوصنده‌كى دستور اساسيسى شواولماليدر : دولت كندى مملكتى داخلنده يكى بر ديانتى قبول ايدوب ايتمه‌مكده مختار اولونجه ، او يكى ديانتى يرلشديرتمه‌مكه باقماليدر ؛ فقط يكى دين ، بردفعه يرلشمش بولونورسه ، آرتيق اوكاقارشى مساعده‌كار طاورانمق ايجاب ايدەر .

فصل — ۱۱

مملكتده مؤسسى ديانتك تبدلى .

كندى مملكتى داخلنده حاكم اولان ديانتى تخريب ياخود تغييره تشبث ايدەن حكمدار، پك تهلكه‌لى برايشه كيريشمش اولور. حكومتى مستبدانه ايسه ، هرهانكى برادارۀ كيفيه‌نك سببيت ويره‌مه‌يه‌جكى برقيام تهلكه‌سنه معروض قالير، چونكه بونوع دولتلرده ادارۀ كيفيه يكى برشى اولماديغندن ، خلق اوزرنده‌كى تأثيرى پك اودرجه حاد برشكلده اولماز؛ حال بوكه حكمدارك يكى بردين تأسيسى ايچون برارادە اصدارايتمه‌سيله برابر مملكتده ديانت، اخلاق وشمائل درحال دكيشه‌مه‌يه‌جكندن ، بويله برحالده خلقك قيامندن اجتنابه محل قالماز .

[۱] بوتون بو فصلده خريستيانلقدن هيچ بحث ايتمه‌يورم، چونكه ، باشقا بريرده‌ده سويله‌مش اولديغم كيبى، خريستيانلق أيلكلرك برنجيسى در. اولكى كتابك برنجى فصلنك صوكنه، و (روح القوانين مدافعه) سنك ايكنجى قسمنه مراجعت .

بوندن باشقا، اسكى دين بنيان دولته مربوط اولديغى حالده ، يكيسى هرنوع رابطه‌دن محرومدر : اولكيسى اقليمله أئتلاف ايتمشدر ، يكيسى بوخصوصده اكثريا تأمين امتزاج ايدەمز . بوندن باشقا ، يكى دين مواجهه‌سنده افراد ملت قانونلردن متنفر اولور، اولجه مؤسس اولان حكومتى مستحقر كورورلر ؛ برتك ديانت ايچون صاغلام برايمان بسله‌يه‌جك يرده ، اسكى ويكى دينلرك هرايكيسنه قارشى فكرلرده شبهه حاصل اولور ؛ بركلمه ايله ، دولته هيچ اولمازسه برزمان ايچون ، هم فنا وطنداشلر ، هم فنا ديندارلر ويريلمش اولور.

فصل - ۱۲

جزا قانونلرى .

دينه متعلق خصوصات ايچون جزا قانونلرى تدويندن صاقينماليدر . واقعا بو قانونلر خلقه برقورقو تلقين ايدەر ؛ فقط ديانتك‌ده قورقو تلقين ايدەن كندى قوانين جزائيه‌سى اولاجغندن ، برى ديكرينى امحا ايدەر . بومختلف ايكى قورقو آراسنده روحلرده اعتساف وشدت پيدا اولور .

ديانتك اوقادار بويوك تهديدلرى وار ، واوقادار بويوك وعدلرى واركه ، بز بونلرى خاطرلادقجه ، دينمزى جبراً ترك ايتديرمك ايچون اولياى امور طرفندن هر نه ياپيلسه فائده‌سزدر: ديانتمز ألمزدن آلينجه ألمزده هيچ برشى بيراقيلمامش ،ودينمز بزه بيراقيلنجه ألمزدن هيچ برشى آلينمامش كيبى حس ايدەرز .

كوروليوركه بر ديانتدن برقسم خلقك علاقۀ روحيه‌سنى قطع ايچون اونلره بو بويوك احتياج و مربوطيتلرينى حس ايتديره‌جك صورتده حركت ايتمك ، روحلريى نظرلرنده دينك أك زياده اهميت كسب ايتديكى بر آنه ياقلاشديرمق ، هيچده مقصدى تأمين ايتمز : بر ديانته قارشى معاملات جميله ، حيات قولايلقلرى ، ثروت اميدلرى كيبى واسطه‌لرى قوللانارق هجوم ايتمكده موفقيت احتمالى داها چوقدر ؛ اخطار و ايقاظ ايدەن وسائطله دكيل ، اونوتدوران وسائطله هجوم ايتمه‌ليدر ؛ باشقا احتراصلر روحلرمز اوزرنده اجراى تأثير ايدوب طوروركن ديانتك تلقين ايتديكى احتراصلرك ساكت بولونديغى بر صيراده ،

انفعالی موجب اجرا آتله دکیل ، فقط خوشه کیده‌جك حرکاتله هجوم ایتمه‌لیدر . قاعدهٔ عمومیه‌در : مؤسس بر دیانتك تبدیلی خصوصنده ، دعوتلر جزالردن داها قوتلیدر .

فکر بشرینك سجیه‌سی قوللانیلان جزالرك بالذات ترتیبنده عیان اولمشدر. ژاپونلرك تضییقاتی خاطره کتیریلسین [١] : توحیش ایتمکدن زیاده ، بیتاب ایده‌ن وداها آزکوچ کوروندکلری ایچون داها زیاده کوچ اقتحام ایدیلن اوزون جزالر ظالمانه اشکنجه‌لردن زیاده موجب عصیان اولمشدی .

بر کلمه ایله ، تاریخ بزه کافی درجه‌ده اوکره‌تیرکه جزا قانونلرینك تأثیری آنجاق تخریب صورتنده کورولمشدر .

فصل — ١٣

اسپانیا و پورتکیز انکیزیتورلرینه پك عاجزانه بر اخطار .

صوك (احراق بالنار) وقعه‌سی اثناسنده لیزبونده یاقیلان اون سکز یاشنده بر یهودیه و کوچوك اثرك تحریرینه سبب اولمشدر : ظن ایده‌رم‌که شیمدی‌یه قادار بودرجه فائده‌سز بر یازی یازیلمامشدر ؛ چونکه اوقادار آشکار شیلری اثبات ایتمکه چالیشیلنجه ، مخاطبك اقناع ایدیله‌مه‌یه‌جکنه امین اولمالیدر .

مؤلف ، یهودی اولمقله برابر خریستیانلغه حرمت ومحبتی اولدیغنی ، وخریستیانلغی قبول ایتمه‌ین حکمدارلرك بو دیانت علیهنده تضییقاتده بولونمالرینه معقول بر سبب کورمه‌دیکنی سویله‌یور .

انکیزیتورلره خطاباً دییورکه: «ژاپونیا داخلنده‌کی بوتون خریستیانلری یاواش آتشده یاقدیرمقده‌اولان ژاپون ایمپراطوروندن شکایت ایدییورسکز؛ فقط اوسزه شو جوابی ویره‌جکدر: بزلر کبی ایمانده ایتمه‌ین سزلر حقنده‌کی معامله‌مز سزلر کبی ایمانده ایتمه‌ینلر حقنده روا

[١] هندستان قومپانیاسنك تأسسنه مدار اولان سیاحتلر مجموعه‌سی ، جلد (٥) ، قسم (١)، صحیفه (١٩٢) .

کوردیککز معامله‌نك عینیدر ؛ ضعفکزدن باشقا بر شیدن شکایت حقکز یوقدر : بزی محو ایتمکزه مانع و سزی محو ایده‌بیلممزه سبب اولان شی کندی ضعفکزدر .

« فقط اعتراف ایتمه‌لیدرکه سز بو ایمپراطوردن زیاده ظالمسکز. سزك ایمان ایتدیککز شیلره ایمان ایده‌ن بزلری هر ایمان ایتدیککز شیئه ایمان ایتمه‌دیکمزدن طولایی اولدورتیورسکز. اولجه اللهك سه‌ومش اولدیغنی بیلدیککز بر دیانته سالکز ؛ بز اللهك حالا بو دیانتی سه‌ومکده اولدیغنی ظن ایدییورز ، سز آرتیق سه‌ومه‌دیکنی ظن ایدییورسکز ؛ و بویله دوشوندیککز ایچون ، اللهك اولجه سه‌ومش اولدیغی بر شیئی حالا سه‌ومکده اولدیغنی ظن ایتمك کبی قابل عفو برخطایه دوشمش اولانلری دمیردن ، آتشدن کچیرییورسکز.

« بزه قارشی ظالمسه‌کز ، چوجوقلرمزه قارشی پك داها زیاده ظالمسکز ؛ اونلری ، قانون طبیعینك وبوتون اقوام جهان قانونلرینك آلهه کبی حرمت ایتدیردکلری کیمسه‌لرك (یعنی ابوینك) ویردکلری تلقیناته اتباع ایتدکلرندن طولایی یاقدیرییورسکز .

« دیانت محمدیه‌نك صورت تأسسنه نظراً محمدیلره اولان رجحانکزدن کندیکزی محروم ایدییورسکز . محمدیلر دینداشلرینك کثرتیله مغرور اولونجه ، بوکثرتك قیلینج تهدیدیله حاصل اولدیغنی ، دینلرینی سلاحله نشر ایتدکلرینی یوزلرینه اورویورسکز : بو حالده نیچون کندی دینکزی آتشله تأسیس ایدییورسکز ؟

« بزی کندیکزه جلب ایتمك ایسته‌دیککز زمان ، منشأ کزی سزه مقام اعتراضده کوسته‌ریرز ؛ حال بوکه سز بومنشأ کزله افتخار ایدییورسکز . بزه ، دیانتکزك یکی وفقط الٓهی اولدیغی جوابنی ویرییورسکز؛ ودیانتکزی پتپرستلری تضییق ایده‌رك ومظالمکزه قربان اولانلرك قانی آقیدارق نشر ایتمش اولدیغکزی اثبات مدعا صددنده بیان ایدییورسکز؛ فقط بوکون سز دییوقله‌سیه‌ن (Dioclétien) لرك [١] رولنی اوزرکزه آلییور، وکندی رولکزی بزه آلدیرییورسکز .

سزکده ، بزمده خدمت ایتدیکمز اللٓهی دکیل ، تعقیب ایده‌جککز خط حرکتی کوسترمك وسزه نمونهٔ امتثال اولمق ایچون انسان حال وشکلنی آلمش اولدیغنی سویله‌دیککز عیسایی سزه خاطرلاتارق رأفت و مرحمتکزی تضرع ایده‌رز ؛ عیسا حالا یریوزنده

[١] خریستیانلر علیهنده‌کی مظالم و اعتسافاتیله مشهور روما ایمپراطوری .

اولايدى بزه قارشى ناصل حركت ايده‌جك ايديسه سزكده اويله حركت ايتمه‌كزى نياز و تضرع ايده‌رز . بزم خريستيان اولمامزى ايسته‌ديككز حالده ، كنديكز خريستيان اولمايى ايسته‌مه‌يورسكز .

« فقط خريستيان اولمق ايسته‌مزسه‌كز ، هيچ اولمازسه انسان اوليكز : عدالت مفهومى طبيعتك انسانلره ويرديكى او ضعيف عدالت التماعاتندن عبارتمش كبى ، افعال و حركاتكزده اقتدا ايده‌جك هيچ بر ديانتكز يوقمش كبى ، فكر و قلبكزى تنوير ايده‌جك بر الهام ربانيدن محروممشسكز كبى بزه معامله ايديكز .

« حقيقتى كوره‌بيله‌جك درجه‌ده محبوب الٓهى ايسه‌كز ، بويوك بر نعمته نائل اولمشسكز ديمكدر : فقط پدرلرندن ميراثه نائل اولمايان چوجوقلردن نفرت ايتمك ميراثه نائل اولانلره‌مى دوشر ؟

« حقيقتى بزه قبول ايتديرمك ايچون اختيار ايتديككز طور و حركت اونى بزدن بالعكس نهان ايدييور ؛ سز بو حقيقته واقفسه‌كز ، اونى بزه كوستره‌بيله‌جك صورتده حركت ايديكز. حقيقتك سجيه‌سى قلبلرى وفكرلرى فتح ايتمكدر، يوقسه اونى اشكنجه ايله قبول ايتديرمك ايسته‌ديككز زمان اعتراف ايتمش اولاجغكز ضعف وعجز دكيلدر .

« عقل و محاكمه صاحبى ايسه‌كز ، سزى آلداتمق ايسته‌مه‌ديكمز ايچون بزى أولدورمه‌مه‌ليسكز . سزك عيسا كز اللهك اوغلى ايسه ، اونك سرلرينى فاش ايتمه‌مش اولديغمز ايچون بزى نائل مكافات ايده‌جكنى اومارز ؛ و ظن ايده‌رزكه بزم‌ده ، سزكده خدمت ايتديكمز الله بزه اولجه امر ايتمش اولديغنى بيلديكمز وحالا امر ايديلن دين اولديغى اعتقادنده بولونديغمز بر دين ايچون أولوم عذابنى چكديكمزدن طولايى بزى عقوبته مستحق كورمه‌يه‌جكدر .

« ياشاديغكز عصرده انوار طبيعيه اعصار سالفه‌يه نسبتاً پك چوق قوت اكتساب ايتمشدر، فكرلرى فلسفه آيدينلاتمشدر، انجيلكزك اخلاقياتى داها زياده آكلاشيلمشدر. انسانلرك يكديكرى اوزرنده‌كى حقوق متقابله‌سى و بر وجدانك ديكر بر وجدان اوزرنده‌كى سلطنتك حدودى داها أيى تعين ايتمشدر. بناءً عليه، دقتلى طاورانماديغكز تقديرده احتراص شكلنى آلابيلن اسكى افكار باطله‌كزدن رجوع ايتمزسه‌كز ، اعتراف ايتمه‌ليسكزكه غير قابل

تصحيحسكز ، هيچ بر نوره و هيچ بر تربيه وتعليمه لايق ومستعد دكيلسكز ؛ وسزلر كبى بر طاقيم كيمسه‌لره حكم ونفوذ ويره‌ن بر ملت پك بدبختدر .

« ايسترميسكزكه دوشونديكمزى سزه صافدرونانه سويله‌يه‌لم ؟ بزى دينكزك دشمنى اولمقدن زياده كندى دشمنكز عد ايدييورسكز: چونكه دينكزى سه‌وه‌يديكز، اونك قابا بر جهالتله دوچار فساد اولماسنه ميدان بيراقمازديكز .

« سزه بر شى خاطرلاتمامز لازمدر : انسال آتيه ايچنده شايد بر كيمسه ياشاديغمز عصرده آوروپا اقوامنك مدنيلشمش اولديغنى سويله‌مكه جسارت ايده‌جك اولورسه ، اقوامه‌مذ كوره‌نك بارباراولديغنى اثبات ايچون سزمثال كوستريله‌جكسكز؛ وسزك حقكزده ايدينيله‌جك اولان فكر ، عصركزى محكوم ايتديره‌جك وبوتون معاصرلركزه قارشى كين و نفرت استجلاب ايده‌جكدر . »

فصل ١٤

نيچون ژاپونياده خريستيانلق او درجه منفور كورولور ؟

ژاپون روحنك مفترس سجيه‌سندن بحث ايتمشدم . حكام ، ذمتدن رجوع تقديرنده، خريستيانلغك تلقين ايتديكى متانتى پك تهلكه‌لى بولمشلر، ژاپونلره خاص جرأتك آرتاجغنه قانع اولمشلردر. ژاپون قانونى أك كوچوك اطاعتسزلكى شدتله تجزيه ايده‌ر. ديانت نصرانيه‌دن رجوع امرى ويريلدى : رجوع ايتمه‌مك اطاعتسزلك اولوردى ؛ اطاعتسزلك جنايتى تجزيه ايديلدى ؛ وبو جنايتك دوامى باشقا بر جزايى مستلزم كورولدى .

ژاپونلرده جزالر حكمداره قارشى ايقاع ايديلمش بر تجاوزك انتقامى كبى عد اولونور. دين اوغورنده فداى نفس ايده‌ن مظلوملرمزك الحان شطارتى ژاپون حكمدارى عليهنده بر سوءقصد ماهيتنده تلقى ايديلدى: «مظلومين دين» عنوانى ژاپون اولياى امورينك انفعالنى موجب اولدى ؛ اونلرك فكرنجه بو عنوان « عاصى » ديمكدى ؛ بونك اوكنى آلمق ايچون هر تدبيره مراجعت ايتديلر . ايشته او زمان روحلر توحش ايتدى ، و محكوم ايده‌ن

محكمه‌لرله عذاب واضطراب چكن متهملر آراسنده، قوانين مدنيه ايله قوانين دينيه آراسنده مدهش بر حرب كورولدى .

فصل — ۱۵

نشر دينه .

محمديلر مستثنى اولارق بوتون شرق اقوامى ديانتلرك جمله‌سنه بلاتفريق اعتقاد ايده‌رلر. باشقا بر دينك تأسسنه عادتا بر تبدل حكومت نظريله باقارلر. متعدد مذهبلرى اولان و دولتنك باشنده بونجه زماندر بر رئيس روحانى بولنان ژاپونياده دين هيچ بر منازعه‌يه وسيله اولماز [۱] . سياملیلرده بويله‌در [۲] . قالموقلر داها ايله‌رى كيتمشلردر : دينلرك هرچشيدينه تحمل ايتمكى بر وجدان ايشى عد ايده‌رلر [۳]. قاليكوتده (Calicut) هرهانكى بر دينك أيلكى دولتجه قاعدهٔ اساسيه اولارق قبول ايدلمشدر [٤] .

فقط بوندن، پك اوزاق بر مملكتدن كتيريلن و اقليم، قوانين، طبايع وشمائل اعتباريله بوسبوتون فرقلى اولان بر دينك ماهيت قدسيه‌سنك وعد ايتمه‌سى ايجاب ايده‌ن موفقيتى تماماً حاصل ايده‌بيله‌جكى نتيجه‌سى چيقاريلاماز . بو ملاحظه ، هله استبدادله اداره ايديلن بويوك مملكتلر ايچون ، زياده‌سيله واردر : جهل ايچنده پويان اولان اويله مملكتلرده اجنبيلره قارشى بدايتده مسامحه كوسته‌ريلير، چونكه حكمدارك نفوذ وسطوتنه طوقونمايان شيلره هيچ اهميت ويريلمز . بر آوروپالى كوستره‌جكى معرفت ومعلومات سايه‌سنده بر يليلرك توجهنى قازانابيلير : بو حال باشلانغيجده أييدر ؛ فقط بر درجه‌يه قادار موفقيت ألده ايديلنجه ، بر مجادله ظهور ايدنجه، ايشه علاقه‌دار اولابيلن كيمسه‌لر خبر آلينجه، بو دولت،

[۱] (كمپفره) ه مراجعت .
[۲] (قونت دوفوربه‌ن) ك خاطراتى .
[۳] تاتار تاريخى ، قسم ٥ .
[٤] (فرانسوا پيقار) سياحتنامه‌سى ، فصل ۱۷ .

طبيعتى اقتضاسنجه ، هر شيدن اول آسايشه محتاج اولديغندن و أك كوچوك بر اغتشاش اوزرينه ييقيليويره‌بيله‌جكندن، اولا يكى ديانتله ناشرلرى عليهنده حركت اولونور: هر ايكى دينك واعظلرى آراسنده مجادلات باش كوسته‌رير وطرفدارلرينك بيله ايشنه كلمه‌مكه باشلايان بو يكى ديانتدن آرتيق هر كسه غنا كلير .

یکرمی آلتنجی کتاب

قانونلرك باحث اولدقلری خصوصاتك نوع وماهیتیله اولان مناسباتی .

فصل — ١

بو کتابده تعقیب ایدیلەجك فکر .

انسانلر مختلف نوعده قانونلرله اداره اولونورلر : حقوق طبیعیه ؛ حقوق الهیه ، یعنی دینك وضع ایتدیکی حقوق؛حقوق رهبانیه (droit ecclésiastique)،یعنی ضابطهٔ دینیەنك وضع ایتدیکی حقوق ؛ بوتون دنیانك حقوق مدنیەسی عد ایدیلەبیلن و بناءً علیه هرملتی بروطنداش کبی تلقی أیلەین حقوق ناس؛بوتون جمعیتلری تأسیس ایتمش اولان عقل انسانی‌یی موضوع اتخاذ ایدەن حقوق سیاسیهٔ عمومیه ؛ آیری آیری هر جمعیته عائد اولان حقوق سیاسیهٔ خصوصیه ؛ بر ملتك باشقا بر ملت حقنده اجرا ایتمك ایستەدیکی ، اجرا ایدەبیلدیکی ، یاخود اجرایه لزوم کوردیکی شدت اوزرینه مؤسس اولان حقوق ظفر ؛ بر وطنداشك دیکر بر وطنداشه قارشی مال و جانی مدافعه وصیانت ایدەن وهر جمعیته مخصوص اولان حقوق مدنیه؛ و، نهایت، بر جمعیتك بررخصوصی ادارەیه محتاج متعدد عائلەلره انقسامندن حصوله کلن حقوق منزلیه .

کورولیورکه مختلف نوع و ماهیتده قانون وار ؛ ادراك انسانینك علویتی ، حقلرنده تدوین احکام ایدیلمك ایستەنیلن شیلرك بو مختلف نوع و ماهیتده‌کی قانونلردن باشلیجه هانکیسیله ارتباطلری بولوندیغنی لایقیله بیلمکده ، و انسانلری اداره ایتمەسی لازم کلن دستورلری بربریله قاریشدیرمامقده تجلی ایدەر .

فصل — ٢

قوانین الٰهیه و قوانین بشریه .

قوانین بشریەیه تابع طوتولماسی ایجاب ایدەن شیلر حقنده قوانین الهیه ایله حکم ایدیلەمك لازم کلدیکی کبی، قوانین الٰهیەیه توفیق ایدیلەسی ایجاب ایدەن ایشلری دە قوانین بشریه ایله تسویه ایتمەملیدر .

بو ایکی نوع قانونلر منشألری، هدفلری وطبیعتلری اعتباریله یکدیکرندن فرقلیدرلر.

عموماً مسلمدرکه قوانین بشریه قوانین دینیەدن باشقا بر طبیعتدەدر ، و بو بویوك بر دستوردر؛ فقط بالذات بو دستور ، آرانیلماسی لازم کلن دیکر دستورلره تابعدر .

١ً قوانین بشریەنك طبیعتی وقوع بولان حادثاتك جملەسنه تابع اولمالرینی، وانسانلرك مراملری دکیشدیکی نسبتده دکیشمەلرینی مستلزمدر : بالعکس ، قوانین دینیەنك طبیعتی اصلا دکیشمەمکدر . قوانین بشریه «أیی» فکرینه ، دین « داها أیی » فکرینه مبتنیدرلر. أیینك باشقا بر هدفی اولابیلیر ، چونکه متعدد أییلر وار ؛ فقط داها أیی یالکز بردر ، و بناءً علیه دکیشەمز . قانونلری دکیشدیرمك پك اعلا ممکندر ، چونکه اونلر حقندەکی فکرمز «أیی» اولمالرندن عبارتدر ؛ فقط مؤسسات دینیه دائما « أك أیی » عد اولونور .

٢ً دولتلر وارکه اورادە قانون هیچدر، یاخود حکمدارك کیفی وکچیجی بر آرزوسندن عبارتدر . بو دولتلرده قوانین دینیه قوانین بشریه طبیعتنده اولسایدی ، قوانین دینیەدخی هیچ براهمیتی حائز اولمازدی : حال‌بوکه جمعیت بشریه ثابت ومعین بعض شیلره محتاجدر؛ ثابت ومعین اولان شیدە ایشته دیندر .

٣ً دینك باشلیجه قوتی اوکا ایمان ایدیلمکده اولماسندن متولددر؛ قوانین بشریەنك قوتی اونلردن قورقولدیغندندر . ازمنهٔ متقدمەیه متعلق موضوعات ایچون دین داها مناسبدر : قدیم شیلره اکثریا داها زیاده اینانیرز ، چونکه اونلرك خلافنی استدلال ایدەبیلمك ایچون او زمانلردن استنباط ایدیلمش معاون فکرلرمز یوقدر . قوانین

بشریه، بالعکس، مرعیتلرینی تأمین ایتدیرمك ایچون واضع قانونك دقت مخصوصه و حالیه‌سنی متضمن اولان یکیلکلرندن استفاده ایده‌رلر .

فصل — ۳

قانون طبیعی‌یه مغایر اولان قوانین مدنیه .

افلاطون : « برکوله مدافعهٔ نفس ایده‌رك حر برآدامی اولدوروسه ، حقنده بابا قاتلی کبی معامله اولونمالیدر [۱] » دیر. ایشته ، مدافعهٔ طبیعیه‌یی جزا الاندیران برقانون مدنی.

سکزنجی هنری زماننده ، برکیمسه‌یی شاهدلرله مواجهه ایدیلمکسزین محکوم ایده‌ن قانون ، مدافعهٔ طبیعیه‌یه مغایردی : فی الحقیقه ، برمتهمی محکوم ایده‌بیلمك ایچون شاهدلر، علیهنده شهادت ایتدکلری کیمسه‌نك اتهام ایدیلن کیمسه اولدیغنی بیلمه‌لیدرلر ، ومتهم : « بحث ایتدیککز کیمسه بن دکیلم » دییه‌بیلمه‌لیدر .

عینی حکمدارك عهدنده چیقان برقانون ، غیرمشروع مناسباتده بولوندیغی کیمسه ایله ازدواجدن اول قراله کیفیتدن معلومات ویرمه‌ین قیزلری محکوم ایده‌ردی ؛ بوقانون، حیاء طبیعینك مدافعه‌سنه قارشی برتجاوز ماهیتنده ایدی : برقیزدن اویولده برافاده طلب ایتمك برکیمسه‌دن حیاتنی مدافعه‌یه چالیشماماسنی ایسته‌مك قادار غیرمعقولدر .

ایکنجی هنرینك قانونی ، کبه‌لکنی حاکمه بیلدیرمه‌ین وچوجوغی محو اولان قیزی اعدامه محکوم ایده‌ردی ؛ بوقانون‌ده مدافعهٔ طبیعیه‌یه اودرجه مغایردر . قیزی أك یاقین اقرباسندن برینه معلومات ویرمکه مجبور طوتارق چوجوغنی اواقربا واسطه‌سیله محافظه ایتدیرمك مقصدی تأمینه کافی کلیردی .

---

[۱] قوانین ، کتاب ۹ .

اوحیاء طبیعینك اشکنجه‌سی آلتنده أزیلن برقیز ، باشقا کیمه اعترافده بولونابیلیر؟ تربیه اونده بوحیایی محافظه فکرینی آرتیرمشدر ؛ و ، بویله آنلرده ، حیات ضیاعنی دوشونمکه قدرتی بیله قالمامشدر .

یدی یاشنده‌کی قیزلرك زوج انتخاب ایتمه‌لرینه مساعد اولان برانکلیز قانوندن پك چوق بحث اولوندی (۱) . بوقانون ایکی صورتله تحملسوزدر : طبیعتك نه فکره کمال ویردیکی زمانی نظرتأمله آلمشدر ، نه وجوده کمال ویردیکی زمانی .

روماليلرده برپدر ، ازدواجلرینه اولجه بالذات کندیسی موافقت ایتمش اولدیغی حالده بیله، قیزینی زوجندن آیریلغه اجبار ایده‌بیلیردی (۲) . فقط طلاقك برشخص ثالث الندہ قالماسی خلاف طبیعتدر .

طلاق طبیعته موافقسه، بوطبیعیلك، آنجاق، طرفینك یاخود هیچ اولمازسه طرفیندن برینك رضاسنه اقترانی حالنده موجود اولور ؛ طرفیندن هیچ برینك رضاسی اولمانجه طلاق آفتدر. الحاصل طلاق حقی ازدواجدن بیزار و مضطرب اولانلردن وبواضطرابلرینه نهایت ویرمه‌نك منفعتلرینه موافق اولدیغی دقیقه‌یی حس ایده‌نلردن باشقا کیمسه‌لره ویریله‌مز.

فصل — ٤

عینی بحثك مابعدی .

بورغونیا قرالی غونده‌بو (Gondebaud) خیرسزلق ایتمش برکیمسه‌نك زوجه‌سی یاخود اوغلی اونك بوجرمنی اخبار ایتمه‌دکلری تقدیرده اسیر عد ایدیله‌لرینی امر ایتمشدی (۱). بوقانون ، طبیعته مغایردی . برقادین زوجنی ناصل اتهام ایده‌بیلیردی ؟ براوغول باباسنی ناصل اتهام ایده‌بیلیردی ؟ بوقرال جنائی برفعلك انتقامنی آلمق ایچون ، دها زیاده جنائی برفعل امر ایتمش اولویوردی .

---

(۱) موسیو به‌یل (Bayle) ، قالوینیزم تاریخنی تنقید ایده‌ن أثرینك ۲۹۳ نجی صحیفه‌سنده بوقانوندن بحث ایده‌ر .

(۲) (Repudiis et Judicio de moribus sublato) مجله‌سنده بشنجی قانونه مراجعت .

رەسسوەند (Recessuinde) قانونی زانیەنك چوجوقلرینە وزوجنك چوجوقلرینە زانیەیی اتهام ایتمك وخانەنك كولە وجاریەلرینی ، اعتراف حقیقتە مجبور ایتمك اوزرە ، اشكنجەیە قویمق حقنی ویرمشدی (١) . بوانصافسز قانون، اخلاقی محافظە ایچون طبیعتی آلت اوست ایدییوردی؛ حال بوكە اخلاق كندی اساسلرینی طبیعتدن اقتباس ایتمەلیدی .

تیاترولرمزدە بر كنج قهرمانك، اوكی والدەسنك جنایتنی میدانە چیقارمقدن بالذات اوجنایتی ارتكاب ایتمك درجەسندە قورقدیغی ممنونیتلە كورویورز: مجرم ظنیلە یاقالانیور، اتهام ، محاكمە ومحكوم ایدیلیور ، جزایە دوچاراولیور ، ترزیل ایدیلیور ، وبونكلە برابر فەدر (Phèdre)ك نشأت ایتدیكی منفورقان حقندە كوجلە بعض ملاحظەلر سرد ایدەبیلیور؛ أك زیادە تعزز ایتدیكی وسودیكی شیئی، قلبنە خطاب ایدەن ودنیادە أك زیادە انفعالنی موجب اولابیلن شیلرە باقیور ، اللهلرك هیچ دە مستحق اولمادیغی انتقاملرینە تسلیم نفس ایتمكە كیدییور . بوتماشا قارشیسندە طویدیغمز ممنونیتك سائق الحان طبیعتدر : سسلرك أك طاتلیسی بودر .

فصل — ٥

هانكی حاللردە حقوق طبیعە دستورلری تعدیل اولونارق حقوق مدنیە دستورلریلە حكم ایدیلەبیلیر ؟

آتینەنك برقانونی ضرورتە دوشن پدرلرك اعاشەسنە چوجوقلرینی مجبور ایتمشدی ؛ فحشەدن طوغانلر ، ناموسلری پدرلری طرفندن آلچاق برتجارتدە صاتیلمش اولانلر (٢)، تأمین معیشت ایچون كندیلرینە بابالری طرفندن هیچ برصنعت اوكرەتیلمەینلر او مجبوریتدن استثنا ایدیلمشلردی .

---

(١) یورکینیونلر قانونی ، باب ٤١ .

(٢) ویزیغوت مجلۀ قوانینی ، کتاب ٣ ، باب ٤ ، § ١٣ .

پلوتارق ، صولونك حیاتی .

قانونك نقطۀ نظری شویلە ایدی: برنجی حالدە، پدروضعیتنی امین بولمایارق، مجبوریت طبیعەسنی سوء استعمال ایتمشدر ؛ ایكنجیسندە ، باعث اولدیغی حیاتی برباد ایتمش و ، چوجوقلرینی اخلاقدن محروم ایتمك صورتیلە ، اونلرە یاپابیلەجكی أك بویوك فنالغی یاپمشدر ؛ اوچنجیسندە ، چوجوقلرینك تأمیندە اوقادار مشكلاتە اوغرادقلری حیاتلرینی تحمل ایدیلمز برحالە قویمشدر . قانون بوحاللردەكی بابا واوغولە ایكی وطنداش نظریلە باقییور، منحصراً سیاسی ومدنی ملاحظەلرە ابتناءً وضع احكام ایدییوردی؛ أیی برجمهوریتدە اخلاقك هرشیدن اقدم اولدیغی نظر دقتە آلیوردی .

پك ظن ایدەرم كە (صولون) قانونی بوحاللرك ایلك ایكیسندە، یعنی پدرك كیم اولدیغی طبیعت اوغولە بیلدیرمەدیكی ، وپدرینی طانیمامغی حتی امر ایتمش اولدیغی حاللردە أیی ایدی؛ فقط پدرك خطاسی برنظام مدنییی هتكدن عبارت اولدیغی اوچنجی حالدە بوقانون تصویب ایدیلەمز .

فصل — ٦

مخلفات اصولی حقوق طبیعە اساسانە دكیل ، حقوق سیاسیە یاخود مدنیە اساسانە تابعدر .

ووقونیوس قانونی (loi Voconienne) قادیندن وحتی یكانە اولاد قیزدن وارث اقامەسنە ساعد دكیلدی . سنت اوكوستەن (Saint Augustin) (١) : «هیچ برقانون بوندن زیادە غایر عدالت اولمامشدر» دیمشدی . ماركولف (Marculfe) ، قیزلری بابالرینك مخلفاتندن محروم ایدەن عادتك كافر برعادت اولدیغنی سویلەمشدر (١) . ژوستینیەن (Justinien) وراثت حقنك قیزلرك ضررینە اولارق أرككلرە ویریلەسنی باربار عد ایتمشدر (٢). بوفكرلر

---

(١) De Civitate Dei ، کتاب ٣ .

(١) کتاب ٢ ، فصل ١٢ .

(٢) Novelle ، ٢١ .

چوجوقلرك بابالرينه خلف اولمالرى حقنه نون طبيعينك برنتيجه‌سى نظريله باقيلمش اولماسندن متولددر : حال بوكه بويله دكيلدر .

قانون طبيعى بابالره چوجوقلرينى اعاشه ايتمكى امر ايدەر ، اونلرى كنديلرينه وارث قيلمقله مكلف طوتماز . مقاسمۀ اموال، بومقاسمه‌يه متعلق قوانين ، مقاسمه‌دن مستفيد اولان كيمسه‌نك وفاتندن صوكرا كى مخلفات ، بوتون بونلر آنجاق جمعيت طرفندن ، و بناءً عليه قوانين سياسيه ياخود قوانين مدنيه طرفندن حل وتسويه ايديلير .

واقعا سياسى ياخود مدنى نظام ، اكثريا ، چوجوقلرك بابالرينه خلف اولمالرينى مستلزمسه‌ده ، بودائما بويله اولمق لازم كلمز .

زعامت قانونلرمزك بوتون مخلفاتى أك بويوك أركك اولاده ، ياخود أك ياقين أركك اقربايه تخصيص وقيزلرى كلياً محروم ايتمه‌سنى معقول كوسته‌ره‌جك بعض سببلر ارائه ايديله‌بيلمشدر. لومبارد قانونلرينك‌ده قيز قارده‌شلرى ، اولاد طبيعيه‌يى ، ديكر اقربايى واقربا اولماديغى تقديرده خزينه‌يى اناث اولادله عينى حقوقه مالك ايتمه‌لرى ايچون بعض سببلر كوستريله‌بيلمشدر؛

چين سلاله‌لرينك بعضيسنده ايمپراطوره برادرلرينك خلف اولمالرى ، چوجوقلرينك خلف اولمامالرى اصول اتخاذ ايديلمشدر. حكمدارك بر درجه‌يه قادار تجربه صاحبى اولماسى مطلوب اولونجه ، صباوتلردن قورقولونجه، خادم آغالرى طرفندن تخت سلطنته متوالياً چوجوق اجلاس ايديله‌سنك اوكنى آلمق لازم كلنجه ، بويله بر اصول وراثت وضعى پك اعلاممكن اولمشدر؛ بعض محررلرك (١) بوبرادرلرى غاصب عدايتمه‌لرى كندى مملكتلرمزك قانونلرندن آلنمش فكرلره كوره محاكمه يوروتمش اولمالرندندر .

نوميديه (Numidie) جارى برعادت موجبنجه (٢)، تخت سلطنته غالا (Gala)نك برادرى أولزاس (Œlsace) خلف اولمش، اوغلى ماسسينيس (Massinisse) خلف اولمامشدى. حالا بوكون هركويى بررئيسك اداره‌سنده بولونان مغرب (Barbarie) عربلرنده ،بواسكى عادته تبعاً ، رئيسى استخلاف ايچون عمجه‌سى ياخود برباشقا اقرباسى انتخاب اولونور . (١) تماماً انتخابى سلطنتلر واردر ؛ وراثت اصولنك سياسى ياخود مدنى قانونلره استناد

(١) دوهالد ، ايكنجى سلاله .
(٢) تيت-ليو ، اوچنجى ده‌قاد ، طوقوزنجى كتاب .
(١) شوو (Schaw) سياحتنامه‌سى ، جلد ١ ، صحيفه ٤٠٢ .

ايتمه‌سى لزومى آشكار اولونجه، وراثتك هانكى حاللرده چوجوقلره، هانكى حاللرده باشقالره تفويضى معقول اولاجغنى قوانين مذكوره تعيين ايتمه‌ليدر .

تعدد زوجاتك جارى اولديغى مملكتلرده حكمدارك اولادى چوق اولور ؛ بناءً عليه بعض مملكتلرده برچوق شهزاده‌لر بولونور. اويله مملكتلر واركه (٢) ملت، حكمدارينك چوجوقلرينى اعاشه واداره‌دن عاجز قالير؛ بويله حاللرده، حكمداره كندى چوجوقلرينك دكيل ، همشيره زاده‌لرينك خلف اولماسى اصولى وضع وتطبيق ايديله‌بيلمشدر .

شهزاده‌لرك كثرتى دولتى قورقونج محاربات داخليه‌يه سوق ايدەر . سلطنت تاجنى وحيدالزوجه بر حكمدارك چوجوقلرندن زياده اولمايان همشيره زاده‌لرده ويرديره‌ن وراثت اصولى بو محذورلرك اوكنى آلير .

بعض ملتلرده دولتجه كورولن لزومه ياخود بعض اقوال و عنعنات دينيه‌يه بناءً بر عائله‌نك دائما حكمران اولماسى التزام ايديلير : بوصورتله ، هندستانده حكمران خاندانك محافظه‌سنده قيصقانجلقله اعتنا اولونور، تخت سلطنته اوخانداندن وارث قالماماسندن قورقولور. حكمدار قانندن پرنسلرك هيچ بروقت أكسيك اولماماسنى تأمين ايچون، حكمدارك بويوك همشيره‌سنك چوجوقلرينى اجلاسه لزوم كورولدى .

قاعدۀ كليه‌در : چوجوقلرينى بسله‌مك حقوق طبيعيه مجبوريتلرندندر ؛ اونلره ترك مخلفات ايتمكسه مدنى ياخود سياسى حقوق مجبوريتلرندندر. ايشته دنيانك مختلف مملكتلرنده بچلره متعلق احكام مختلفه بوندن منبعثدر: احكام مذكوره هرمملكتك قوانين مدنيه ياخود سياسيه‌-نى تعقيب ايدەر .

فصل — ٧

قانونه طبيعى دستورلرى موضوع بحث اولديغى وقت احكام دينيه‌يه ابتناءً مقررات اتخاذندن صاقينماليدر .

حبشلرك أللى كونلك پك شديد برپرهيزلرى وار؛ بوپرهيز اونلرى اودرجه ضعيفلاتيركه

(٢) هندستان قومپانيه‌سنك تأسسنه مدار اولان سياحتلر مجموعه‌سى، جلد ٤، قسم ١، صحيفه ١١٤؛ وموسيو سميتك « كينه سياحتى » قسم ٢ ، صحيفه ١٥٠ « ژوويدا (Juida) حكومتى » .

برچوق وقت حركته مجاللرى قالماز : بونك ايچوندركه توركلر حبشلره پرهيز زماندن صوكرا هجوم ايتمكدن خالى قالمازلر (١) .

قامبيز (Cambyse) پەلوز (Péluse) ى محاصره ايدەركن ، مصرليلرك مقدس عد ايتدكلرى بر چوق حيواناتى ايلك صفه قويدورمشدى : موقع عسكرى قوتلرى بونلره آتش آچمغه جسارت ايدەمەدى . مدافعهٔ طبيعيەنك بالجمله احكام سائره فوقنده اولديغنى كيم ادراك ايدەمز ؟

فصل — ٨

حقوق مدنيه دستورلريله تسويه ايديلن شيلرى روحانى دينيلن حقوقك دستورلريله تسويه ايتمەمليدر.

روماليلرك حقوق مدنيەسنه توفيقاً ، مقدس بريردن خصوصى برشى چالان كيمسه آنجاق سرقت جزاسنه دوچار ايديليردى ؛ حال بوكه قوانين روحانيه موجبنجه ، بو آدام كفر جنايتنك مستلزم اولديغى جزا ايله جزالنديريلمق لازم كليردى .

قوانين روحانيه موقعه اهميت ويرير؛ حقوق مدنيه ايسه چالينان شيئه باقار. فقط موقعدن باشقا بر جهتى نظر تأمله آلمامق نه سرقتك طبيعت وتعريفنى ، نه ده كفر طبيعت وتعريفنى دوشونمەمك ديمك اولور .

زوجەنك صداقتسزلكى سببيله زوج افتراق طلبنده بولونابيلەجكى كبى ، زوجەده قوجەسنك صداقتسزلكى سببيله اوللرى عينى مطالبەده بولونابيليردى (١) .

روما قانونلرينك احكامنه مغاير اولان بو اصول، حقوق روحانيه احكام واساساتندن باشقا بر شيئ نظردقته آلمايان كليسا محاكمنه داخل اولمشدى (٢) ؛

(١) هندستان قومپانيەسنك تأسسنه مدار اولان سياحتلر مجموعەسى ، جلد ٤ ، قسم ١، صحيفه ٣٥ و ٣٦

(١) بومانوار (Beaumanoir) ، بووازى قومنك عادت قديمەسى ، فصل (١٨) .

(٢) بوشيئلر فرانسەده بوكون هيچ بيلينمز .

وفى الحقيقه ، ازدواج تماماً روحانى فكرلرله وعالم عقبا ايله اولان مناسباتى داخلنده نظر امعانه آلينديغى حالده بيله، ازدواج شرطلرينك هتكى هرايكى طرف ايچون عينى شيئدر.

فقط همان بوتون اقوامك قوانين سياسيه ومدنيەسى بو ايكى شى آراسنده، حقلى اولارق، برفرق بولمشلردر .

سياسى ومدنى قانونلر قادينلرى أركك لردن اصلا طلب ايتمەدكلرى درجەده عفت ونزاهتله مكلف طوتمشلردر ، چونكه عفت وحيانك هتكى قادينلرده بوتون فضيلتلردن نكول اولونديغنه دلالت ايدەر؛ چونكه قادين ازدواج قانونلرينى اياق آلتنه آلمقله تابعيت طبيعيەسندن چيقمش اولور ؛ ونهايت چونكه طبيعت قادينلرك صداقتسزلكنى شبهەدن آزاده علامتلرله كوسترمشدر : قادينك اولاد طبيعيەسى بالضروره زوجنه عائد واداره مصرفلرى ينه اوكا راجعدر، حال بوكه زوجك اولاد طبيعيەسى قادينه عائد اولمادقلرى كبى اداره لرندن ده قادين مسئول دكلدر .

فصل — ٩

حقوق مدنيه احكاميله تسويه ايديلن شيئلر نادراً قوانين دينيه احكاميله قابل تسويەدر.

قوانين دينيه داها عاليدر ، قوانين مدنيه داها شمولليدر .

ديندن استنباط ايديلن تكمل قانونلرى اونلره رعايت ايدەن انسانك أييلكنى عينى قانونلره رعايتكار اولان جمعيتك أييلكندن زياده استهداف ايدەر: بالعكس قوانين مدنيه، افراددن زياده على العموم انسانلرك اخلاقى أييلكلرينى مستهدفدر .

ديندن دوغريدن دوغرويه اقتباس ايديلن فكر نه درجه محترم اولورسه اولسون ، قوانين مدنيەيه هروقت اساس طوتولماماليدر ، چونكه قوانين مدنيەنك باشقا براساسلرى وار : جمعيتك عموماً أييلكى .

روماليلر جمهوريتده قادينلرك اخلاقنى محافظه ايچون بر طاقم نظاملر قويمشلردى : بونلر سياسى مؤسسەلردى . سلطنت تأسس ايدنجه ، بوخصوصده قوانين مدنيه وضع

و بونلری حکومت ملکیه اساساتنه بنا ایتدیلر . خریستیانلق دوغدیغی زمان یاپیلان یکی قانونلر ازدواجك قدسیتندن زیاده اخلاقك عموماً أیلکی ایله حائز ارتباطدی : جنسینك اتحادی حال مدنیده اولمقدن زیاده روحانی برحالده نظر دقته آلینمشدر .

بدایتده ، روما قانونی موجبنجه ، زوجه‌سنی فحشله محکومیتندن صوکرا خانه‌سنه آلان بر زوج ، زوجه‌نك فحشنه شریك جرم کبی جزالانیردی . ژوستینیه‌ن ، باشقا برفکره تبعیتله ، بویله برزوجه‌نك ایکی سنه ظرفنده مناستره آلینابیله‌جکنی أمر ایتمشدی.

زوجی حربه کیده‌ن برقادین برداها کندیسندن خبر آلامانجه ، ایلك وقتلرده ، سهولتله تکرار أوله‌نه‌بیلیردی ، چونکه ألنده طلاق قدرتی واردی . قسطنطین قانونی بوحالده‌کی زوجه‌یی دورت سنه انتظارله مکلف طوتمشدی ؛ بومدتدن صوکره رئیسه طلاق کاغدینی کونده‌ره‌بیلیردی ؛ زوج عودت ایتدیکی تقدیرده ، آرتیق اونی ایکنجی برأرککه وارمقله، یعنی فحشله اتهام ایده‌مزدی .

فقط ژوستینیه‌ن ، زوجك عزیمتی اوزرندن نه قادار مدت کچمش اولورسه اولسون، زوجه‌یی تکرار تأهلدن منع ایتمشدر ، مکرکه قوجه‌سنك أولومنی رئیسك شهادت ویمینیله اثبات ایده‌بیلسین . ژوستینیه‌ن ازدواجك غیرقابل انحلال ماهیتنی نظر دقته آلمش ، فقط دینیله‌بیلیرکه ازدواجك بوماهیتنی نظر دقتده طوتارکن افراطه دوشمشدر . منفی بردلیل کافی کلیرکن ، مثبت بردلیل ایسته‌مشدی ؛ پك کوچ بر شی ایسته‌مشدی ، اوزاقلرده بونجه قضالره معروض بر آدامك مقدراتندن حساب ویریله‌سنی اایسته‌مشدی ؛ برجرمی، یعنی زوجك عسکرلکدن فرارینی محتمل کورویوردی، حال بوکه بویله برآدامك وفاتی درپیش ایتمك پك داها طبیعی اولوردی. برقادینی ازدواجسز بیراقق صورتیله عامه‌نك أیلکنه دوقونیور و عینی زمانده منفعت فردیه‌یی‌ده بیك تورلو تهلکه‌یه معروض بیراقق صورتیله اخلال ایدییوردی .

زوجك و زوجه‌نك مناستره کیرمکه موافقتلرینی اسباب طلاق میانه ادخال ایده‌ن ژوستینیه‌ن قانونی قوانین مدنیه اساسلرندن بوسبوتون آیریلیوردی. اسباب طلاقك قبل الازدواج درپیش ایدیله‌مه‌ین بعض موانعدن نشئت ایتمه‌لری طبیعی‌در ؛ فقط عفتی محافظه‌یه معطوف اولان بوآرزو اولدن نظر تأمله آلینابیلیردی . چونکه بوآرزو بزده‌در ، بزمله برابردر. بوقانون ، طبیعتی ایجابنجه أبدی اولان برحالده ثباتسزلغی تأیید ایدییور ، ازدواجك آنجاق دیکر برازدواج امیدیله انحلال ایتمه‌سنه قاتلانان طلاقك اساس دستورینی اخلال ایدییوردی.

الحاصل ، دینی فکرلره تبعیت حالنده بیله ، اللهه فداکارلقسز قربانلر تقدیم ایتمکدن باشقا بر شی یاپمایوردی .

فصل — ١٠

هانکی حاللرده ، تجویز ایده‌ن قوانین مدنیه اتباع ایدیلوب منع ایده‌ن قوانین دینیه اتباع ایدیلمه‌ملیدر ؟

تعدد زوجاتی منع ایده‌ن بردین تعدد زوجاتك جائز اولدیغی برمملکته داخل اولونجه ، منحصراً سیاسی نقطهٔ نظردن ، ظن ایتمم‌که متعدد زوجه‌لری اولان برکیمسه‌نك بو دیانتی قبول ایتمه‌سی مملکتك قانونلرنجه ملتزم اولسون ، مکرکه حاکم یاخود زوج بو متعدد زوجه‌لرك حال مدنیلرینی هر هانکی بر صورتله اعاده و ضررلرینی تلافی ایتسین . عکس تقدیرده وضعیتلری پریشان اولور : قانونلره اطاعتله مکلف طوتولدقلری حالده، جمعیتك أك بویوك منافعندن محروم قالیرلر .

فصل — ١١

محاکم بشریه‌یی آخرت حیاتنی استهداف ایده‌ن محکمه‌لرك رعایت ایتدکلری دستورلره ابتناءً تنظیم ایتمه‌ملیدر .

خریستیان کشیشلر طرفندن چله محکمه‌سی فکرینه ابتناءً تشکیل ایدیلمش اولان انکیزیسیون محکمه‌سی اداره وضابطه اساساتنه مخالفدر. بومحکمه هرطرفده عمومی مخالفتلرله قارشیلاشمشدر ؛ بو محکمه‌یی تأسیس ایتمك ایسته‌ینلر بو مخالفتلردن استفاده ایتمه‌مش

اولسه‌لردی ، انکیزیسیون محکمه‌سی بونلر اوکنده ترك موقع ایتمش اولوردی .

بومحکمه بوتون حکومتلرده غیر قابل تحملدر. سلطنتلرده ، مخبر وخائن یتیشدیرمکدن باشقا برایشه یارامāز؛ جمهوریتلرده ، ناموسسز کیمسه‌لر یتیشدیرمکدن باشقه برایشه یارامāز، استبدادله اداره اولونان دولتده بالذات استبداد کبی ییقیجیدر.

فصل — ١٢

عینی بحثك مابعدی.

بومحکمه‌ده عینی جرمله متهم ایکی کیمسه‌دن انکار ایده‌نك اعدامه محکوم اولماسی واعتراف ایده‌نك اشکنجه‌دن قورتولماسی اونك سوء استعماللرندن برینی تشکیل ایده‌ر . بواصول، قباحتنی انکار ایده‌ن کیمسه‌یی محروم غفران عد ایده‌ن، قباحتنی اعتراف ایده‌نه مظهر غفران نظریله باقان کشیش فکرلرندن مستنبطد . فقط بویله برفرق محاکم انسانیه حقنده وارد دکیلدر : افعالدن باشقا برشیئی نظر اعتباره آلمایان عدالت بشریه‌نك انسانلرله برمیثاقی ، معصومیت وبرائت میثاقی وار ؛ فقط ، فکرلره دخی باقان عدالت ربانیه‌نك ایکی میثاقی وار : معصومیت میثاقی وندامت میثاقی .

فصل — ١٣

ازدواجلر خصوصنده ، هانکی حاللرده قوانین دینیه‌یه، هانکی حاللرده قوانین مدنیه‌یه تبعیت اولونمالیدر ؟

هرمملکتده وهرعصرده ، دیانت ازدواج ایشلرینه مداخله ایتمشدر . بعض شیئلر غیر نزیه وغیر مشروع عدایدیلنجه ومع مافیه بوشیئلر ضروری اولونجه ، اونلری برحالده مشروع عد ایتدیرمك ودیکر حاللرده نهی ایتدیرمك ایچون دیانته مراجعت ایدیلمکه لزوم کورولمشدر .

دیکر برطرفدن، ازدواج بوتون افعال بشریه ایچنده، جمعیتی أك زیاده علاقه‌دار ایده‌ن برشی اولدیغندن ، قوانین مدنیه ایله تنظیم ایدیلمه‌لری اقتضا ایتمشدر .

ازدواجك ماهیتنه عائد اولان هرشی ، شکلی، صورت عقدی، موجب اولدیغی تکاثر نسل ، بوتون بوشیئلر دیانت ساحه‌سنه عائد خصوصاتدندر ؛ چونکه تکاثر نسله خدمتی قضیه‌سی ازدواجك صورت مخصوصه‌ده تقدیس آلهی‌یه احتیاجنی جمله اقوامه آکلاتمشدر؛ فقط بوتقدیس آلهی ازدواجه دائما مربوط اولمایاجغندن، حصولی بعض الطاف سبحانیه‌یه وابسته قالیر .

بو برلشمه‌نك امواله عائد نتایجی، یعنی متقابل منفعتلر، یکی عائله‌یه عائد هرشی، ایچندن چیقیلان وطوغاجق اولان عائله‌لره عائد هرشی، بوتون بونلر، قوانین مدنیه‌یی علاقه‌دار ایده‌ر.

ازدواجك أك بیوك هدفلرندن بری غیرمشروع التحاقلرك بوتون قطعیتسزلکلرینی برطرف ایتمك قضیه‌سی اولدیغندن، دیانت اورایه کندی ماهیتنی طبع ایده‌ر؛ قوانین مدنیه‌ده کندی ماهیتلرینی علاوه ایده‌رلر ، تا که ممکن اولان بوتون صحتی اکتساب ایده‌بیلسین .

بوصورتله، ازدواجك صحیح ومعتبر اولماسی ایچون دیانتك استلزام ایتدیکی شرائطدن باشقا ، قوانین مدنیه‌ده دیکر بعضی شرطلری مستلزم اولابیلیر .

قوانین مدنیه‌یه بوقدرتی ویردیره‌ن شی ، علاوه ایدیلن ماهیتلر اولوب ، ضد ماهیتلر دکیلدر . قوانین دینیه بعض مراسمه لزوم کوسته‌ریر ، قوانین مدنیه پدرلرك موافقتنی طلب ایده‌ر : بوصورتله فضله برشی طلب ایتمش اولویورلر ، فقط طلب ایتدکلری شی نفس الامره مغایر برشی دکیلدر .

بوندن استنتاج اولونور که رابطه‌نك غیرقابل انحلال اولوب اولمایاجغنی قوانین دینیه قرارلاشدیرمق لازم کلیر ؛ زیرا رابطه‌یی قوانین دینیه غیرقابل انحلال وقوانین مدنیه قابل انحلال عدایتمش اولسه‌لردی ، تضادلی ایکی شی مواجهه‌سنده قالینیردی .

بعضاً ازدواجه قوانین مدنیه طرفندن ویریلن شکل وماهیت مطلقا ضروری دکیلدر: ازدواجی فسخ ایده‌جك یرده ، اونی عقد ایتمش اولانلری جزالاندیرمقله اکتفا ایده‌ن قانونلرك موضوعاتی بوقبیلدندر .

روماليلرده (پاپیه‌ن) قانونلری منع ایتدکلری ازدواجلری مغایر عدالت عد وحقلرنده جزالر ترتیبیله اکتفا ایتمشلردر (١) ؛ ایمپراطور مارق — آنطوانك نطق اوزرینه اصدار

(١) بوقاریده ، قانونلرك مقدار نفوسله مناسباتی حقنده‌کی کتابك (٢١) نجی فصلنه مراجعت ایدیکز

ایدیلن سناتوس ـ قونسولت بوازدواجلری کأن‌لم‌یکن عدایتمشدر : آرتیق اوندن صوکرا نه ازدواج ، نه زوجه ، نه جهاز ، نه‌ده زوج قالمامشدی . قانون مدنی کورولن لزومه کوره مقررات اتخاذ ایده‌ر : بعضاً فنالغی تعمیره داها چوق دقت ایده‌ر ، بعضاً ده اوکنی آلیر .

فصل — ١٤

هانکی حاللرده اقربا آراسنده‌کی ازدواجلرده قوانین طبیعیه‌یه اعتناءً حرکت ایتملی ، هانکی حاللرده قوانین مدنیه‌یه تبعیت اولونمالیدر ؟

اقربا آراسنده ازدواجك ممنوعیتی خصوصنده ، قوانین طبیعیه‌نك توقف ایتدیکی نقطه ایله قوانین مدنیه‌نك باشلادقلری نقطه‌نك لایقیله تعیینی پك نازك برمسئله‌در . بونك ایچون بعض دستورلر وضع ایتمه‌لیدر .

اوغلك والده ایله ازدواجی وضعیتی قارماقاریشیق ایده‌ر ؛ اوغول والده‌سنه نامحدود برحرمتله مکلفدر ، قادین زوجنه نامحدود برحرمتله مکلفدر : والده‌نك اوغلیله ازدواجی هرایکی طرفك حال طبیعیسنی اخلال ایده‌ر .

داهاسی وار : طبیعت قادینلرك چوجوق حاصل ایده‌بیله‌جکلری زمانی تسریع ایتمشدر ؛ أرککلرده بو زمانی کجیکدیرمشدر ؛ و ، عینی سببله ، قادین بو استعدادینی دها ایرکن ، أرکك داها کچ غائب ایده‌ر . والده ایله اوغلك ازدواجی جائز اولایدی ، همان دائما ، زوج طبیعتك تأثیراتی داخلنه کیرمکه قدرتیاب اولدیغی وقت قادینده بوقدرتدن هیچ اثر قالمازدی .

پدرك کندی قیزیله ازدواجی ده یوقاریده کوستریلن ازدواج کبی ، طبیعتك منفوریدر ؛ فقط بوایکنجیسی طبیعتك دها آز منفوریدر ، زیرا بوایکی مانعه‌یه معروض دکلدر . بوسببله‌درکه ، قیزلریله ازدواج ایده‌بیلن تاتارلر (١) ، اوبابده‌کی روایات ومدوناته نظراً ، والده‌لریله اصلا أولنمزلر (١) .

(١) اونلرده بوقانون پك اسکیدر . پریسکوس (Priscus) ، سفارتنامه‌سنده‌دیرکه : آتیلا کندی قیزی اولان (اسقا) ایله ازدواج ایچون بریرده توقف ایتمشدی . (سیت) قوانینی موجبنجه بوکا جواز واردی .

پدرلرك کندی چوجوقلرینك عفتلرینه نظارت ایتمه‌لری دائما برأمر طبیعی اولمشدر . اونلری یرلشدیرمکله مکلف اولدقلرندن ، اونلرك هم بدنلرینی أك مکمل برصورتده محافظه ایتمکه ، هم روحلرینی فساددن ممکن اولدیغی قادار آز متأثر بولندورمغه مجبوردرلر ؛ بوتون بوحاللر أك ایی آرزولری وأك شفقتکار اهتماماتی تلقین ایده‌جك ماهیتده‌در . چوجوقلرینك اخلاقنی دائما محافظه‌یه ساعی اولان بابالر اونلری افساد ایده‌بیله‌جك هرشیئدن طبیعتیله اوزاقلاشیرلر . واقعا ازدواجك هیچ‌ده برفساد تشکیل ایتمه‌دیکی بوراده اعتراض مقامنده سویله‌نه‌بیلیرسه‌ده ، ازدواجدن اول قونوشمق ، کندینی سودیرمك ، قاندیرمق ایجاب ایده‌ر : ایشته بوقاندیرما ، بواغفالدرکه تدهشی موجب اولمشدر .

دیمك ، تربیه‌یی ویره‌جك اولانلرله آلاجق اولانلر آراسنده کچیلمز برمانعه بولوندورارق ، مشروع حاللره مستند اولسه‌بیله ، هرتورلو فساددن اجتناب اولونمق لازمدی . پدرلر قیزلرینی آلاجق کیمسه‌لری اونلرك رفاقت وانسیتلرندن محروم ایتمکه نه‌دن اوقادار اعتنا ایده‌رلر ؟

برادرك همشیره‌سیله ازدواجنده‌کی دهشت‌ده عینی سببه مبتنیدر . چوجوقلرینی جنسینك اتحادینه سوق ایده‌بیله‌جك هرشیئه قارشی نفرت ودهشتله متحسس قیلمق ایچون ، پدر ووالده‌لر چوجوقلرینك اخلاقنی ، أولرینك صفوت ونزاهتنی محافظه ایتمکی ایسته‌مش اولسونلر ، تأمین مقصده بوقاداری کافیدر .

عمزاده‌لر آراسنده ازدواجك ممنوعیتی ده عینی سببدن نشئت ایتمشدر . ایلك زمانلرده ، یعنی ازمنهٔ مقدسه‌ده ، زینت وسفاهتك اصلا بیلینمه‌دیکی عصرلرده ، بوتون چوجوقلر خانه‌ده قالیر (٢) ، اوراده یرله‌شیرلردی : چونکه بویوك برعائله ایچون پك کوچوك برخانه کافی کلیردی . ایکی عمجه اوغلی ، یاخود علی العموم ایکی قارده‌ش چوجوقلری قارده‌ش عد اولونور وبربرینه اونظرله باقارلردی (٣) . کورولیورکه برادر وهمشیره‌لر آراسنده ازدواج خصوصنده‌کی اوزاقلق عمجه‌زاده‌لر ایچون‌ده واردی .

بوسببلر اودرجه قوی واودرجه طبیعیدرکه ، آرالرنده هیچ برواسطهٔ اختلاط بولونمایان اقوام اوزرنده‌ده اجرای تأثر ایتمشدر . دوردنجی درجه‌ده اقربا ایله ازدواجك

(١) تاتار تاریخی ، قسم (٣) ، صحیفه ٢٥٦ .

(٢) ایلك روماليلرده بوحال جاری ایدی .

(٣) فی الحقیقه رومالیلرده هپ براسمله یاد اولونورلردی : عمجه چوجوقلرینه قارده‌ش دینیلیردی .

غيرمشروع اولديغنى (فورموز) (١) اهاليسنه اوكرەتنلر روماليلر دكيلدى ؛ عينى شيئى عربلره سويلەينلر روماليلر دكيلدى (٢) ؛ روماليلر بونى (مالديو) لرەدە اوكرتمەمشلردى.

بعض اقوام پدرلرله چوجوقلرى، وهمشيرەلرله برادرلرى آراسندە ازدواجى نهى ايتمەمشلرسه، برنجى كتابدە كورولمشديكه ذكا صاحبى اولان موجودات كندى قانونلرينه دائما رعايتكار اولمازلر. كيم ديردىكه بعض افكار دينيه انسانلرى اكثريا بوضلالتلره دوشورمش اولسون؟ آثوريلرك ، ايرانيلرك كندى والدەلريله ازدواج ايتمەلرى اولكيلرك (سميراميس) ە ديندارانه برحرمت كوسترمش اولمالرندن ، ايكنجيلردە زردشت دينڭ بو ازدوجلرى ترجيح ايتمەسندن منبعثدى(٣). مصرليلرك همشيرەلريله ازدواجلرى‌دە بونوع ازدواجلرى (ايزيس Isis) نام معبودە تحفه ايدەن ديانت مصريەنك برهذيانندن عبارتدر . ديانت فكرى بزى بويوك وكوچ شيلرى اجرايه جهد وغيرت صرفنه سائق اولديغندن ، برشيئك محضا يالانجى برديانت طرفندن مظهر قبول اولماسى اوشيئك طبيعى اولديغنه دليل دكيلدر .

پدرلرك چوجقلريله ، برادرلرك همشيرەلريله ازدواجلرينك خانەدە عفت ونزاهت طبيعيەنك محافظەسى انديشەسيله ممنوع اولدقلرى اساس ، قانون طبيعى طرفندن ممنوع ازدواجلرله محضا قانون مدنى طرفندن منع ايديلەبيلنلرك هانكيلرى اولدقلرينى كشف وتعيين ايتديرير .

چوجوقلر بابالرينك أولرندە اقامت ايتدكلرندن ياخود اورادە مقيم عد اولوندقلرندن وبالنتيجه داماد قاين والدەسيله ، قاين پدر كلينى ياخود زوجەسنك قيزيله مقيم اولاجقلرندن، بونلر آراسندەكى ازدواج قانون طبيعت طرفندن منع ايديلمشدر . بوحالدە خيال ايله حقيقتك تأثيرى بردر ، چونكه سببلرى بردر : قانون مدنى بوازدواجلره مساعد اولاماز واولماماليدر .

اويله ملتلر واركه عمزادەلرى ، يوقاريدە ديديكم كبى، قارداش عد ايدەرلر، چونكه همان دائما عينى خانەدە مقيمدرلر ؛ واويله ملتلر واركه بواصولى اصلا بيلمزلر . بوصوكنجيلردە عمجەزادەلرك ازدواجلرى طبيعته مغاير عداولونماليدر؛ ديكر ملتلردە ، اويله عد اولونماليدر.

فقط قوانين طبيعيه قوانين محليه شكل و ماهيتنى آلاماز . بو ازدواجلر ممنوع

(١) هندستان سياحتنامەسى ، جلد (٥) قسم (١) ، فورموز آطەسى .

(٢) قرآن ، سورۀ نسا .

(٣) بويله ازدواجلرى عقد ايدەنلر داها زيادە محترم طوتولوردى .

ياخود جائز اولونجه ، احوال و شرائط موجودەيه نظراً ، بر قانون مدنى طرفندن تجويز ياخود منع ايديلمشلردر .

أنشته ايله بالديزك عينى خانەدە أقامتلرى ضرورى بر اصول دكيلدر . بناءً عليه اونلر آراسندە ازدواج أودە محافظۀ حيا مقصديله منع ايديلمش اولماز ؛ وبونى تجويز ياخود منع ايدەن قانون ، اصلا قانون طبيعى اولمايوب ، احوال و شرائط موجودەيه توفيق حركت ايدەن برقانون مدنى‌در ، وهر مملكتك عرف وعادتلرينه تابعدر : ايشته بونلر ، قانونلرك اخلاق وشمائله تابع اولدقلرى حاللردر .

برمملكت داخلندە اكتساب ايديلمش بعض عادتلر سوقيله ، ازدواجلر قوانين طبيعيه طرفندن منع ايديلن ازدواجلرله عينى احوال و شرائط داخلندە بولونجه ، قوانين مدنيه بوازدواجلرى منع ايدەر ؛ اويله برحالدە بولونمايان ازدواجلرى قوانين مدنيه تجويزايدەر. قوانين طبيعيەنك ياساغى دكيشمز ، چونكه دكيشمەين بر شى اوزرينه مؤسسدر : پدر ، والدە وچوجوقلر بالضرورە عينى أودە مقيمدرلر . فقط مدنى قانونلرك ياساغى عارضيدر، چونكه عارضى برحال اوزرينه مبتنيدرلر : عمجە زادەلر و سائرەنك عينى أودە اقامتلرى أمر عارضيدر .

مسرودات واقعه قوانين موسويەنك ، مصرليلرله ديكر برچوق قوملره عائد قانونلرك ملل سائرە نزدندە ممنوع اولان برازدواجه ، أنشتەنك بالديزله ازدواجنه نه صورتله مساغ ويرمش اولدقلرينى ايضاح ايدەر .

هندستاندە بونوع ازدواجلرى قبوله پك طبيعى بر سبب وار . اورادە عمجەيە پدر نظريله باقيلير ويكنلرينى كندى أوز چوجوقلرى كبى بسلەمكه ويرلشديرمكه مجبورطوتولور: بو حال ، أيى وپك انسانيتپرور اولان بو قومك سجيەسندن طوغمشدر . بو قانون ياخود بوعرف وعادت باشقا بر عرف وعادتك تأسسنه سبب اولمشدر . زوج زوجەسنى غائب ايدنجه ، همشيره ايله ازدواجدن كرى طورماز [١] ، و بو پك طبيعى‌در ؛ چونكه يكى زوجه كندى همشيرەسنك چوجوقلرينه والدە اولور، أوە ظالم براوكى والدە كيرمش اولماز.

[١] (Lettres édifiantes) ، اون دوردنجى مجموعه ، صحيفه ٤٠٣ .

فصل — ١٥

حقوق مدنيه اساسانه تابع اولان شيلرى حقوق سياسيه اساسلرينه تسويه‌دن حذر ايتمليدر.

انسانلر قوانين سياسيه حكمى آلتنده ياشامق ايچون كندى طبيعى استقلاللرندن فراغت ايتمش اولدقلرى كبى، قوانين مدنيه حكمى آلتنده ياشامق ايچون ده اموال وأشياده كى مشاركت طبيعيه‌دن فراغت ايتمشلردر.

بو ايلك قانونلر اونلره حريتى قازانديرمشدر ؛ ايكنجيلر، حق تصرفى. حق تصرفه متعلق قوانين طرفندن حل وفصل ايديلمه‌سى لازم كلن بر شيئى ، يوقاريده سويله‌ديكمز وجهله ، بلده‌نك سلطنتندن باشقا بر شى اولمايان حريتك قانونلريله حل و فصله قيام ايتمه‌ليدر. منافع خصوصيه‌نك منافع عموميه مواجهه‌سنده ترك موقع ايتمه‌سى لازم كله‌جكنى سويله‌مك برقياس فاسد تشكيل ايده‌ر: بو ، آنجاق بلده سلطنتى، يعنى وطنداشلق حريتى موضوع بحث اولديغى حاللرده واقعدر : تصرف اموالك موضوع بحث اولديغى حاللرده واقع اولماز، چونكه حقوق عموميه هرفردك قوانين مدنيه موجبنجه مالك اولديغى حقوق تصرفى بلا خلل محافظه ايتمه‌سنى مستلزمدر.

(سيسه‌رون) قوانين ارضيه‌نك مشئوم اولديغنه ، چونكه بلده‌نك هر فردك كندى اموالنى محافظه ايتمه‌سندن باشقا هيچ برسبب ايچين مؤسس بولونماديغنه قانعدى.

بناءً عليه قاعدهٔ اساسيه اولارق قبول ايتمه‌لى يزكه ، اموال عموميه موضوع بحث اولديغى وقت ، اموال عموميه برفردك كندى اموالندن محروم ايديلمه‌سى ، ياخود حتى هر هانكى برقانون ويا نظام سياسى موجبنجه بو اموال شخصيه‌نك اك كوچوك برقسمنك بيله تنقيصى ديمك دكيلدر. بو حالده ، حق تصرفك ضامن ومتكفلى اولان قانون مدنينك مقتضياتنه رعايت اولونماليدر.

بويله‌جه ، عامه بر فردك نقودينه محتاج قالينجه ، قانون سياسى احكاميله حركتدن صاقينماليدر ؛ هرفرده، برآنا كوزيله ، بوتون بربلده كبى باقان قانون مدنينك غالب ومظفر اولماسى لازم كلن حال ، ايشته بويله برحالدر.

حاكم سياسى عمومى بربنا ياخود يكى بر يول ياپمق ايسترسه ، تضمينات ويرمه‌ليدر :

عامه ، بو نقطهٔ نظردن ، بر فردله معامله‌سى اولان ديكر برفرد كبيدر. حاكم سياسينك بر وطنداشى ملك موروثنى حكومته صاتمغه اجبار ايتمه‌سى واموالنى صاتمغه اجبار ايديله‌ميه‌جكى حقنده قانون مدنيدن اخذ ايتديكى صلاحيت عظيمه‌يى او وطنداشدن نزع ايده‌بيلمه‌سى حاكم سياسى‌يه كافى و وافيدر.

روماليلرى پريشان ايده‌ن اقوامك بالذات كندى فتوحاتلرينى بيله سوء استعمال ايتمه‌لرندن صوكرا ، فكر حريت اونلره فكر عدالتى خاطرلاتمشدر ؛ اقوام مذكوره أك باربارجه حقوقى اعتدال ايله اجرا ايتديلر ؛ بو خصوصده شبهه ايديليرسه ، بومانوار (Beaumanoir) ك اون ايكنجى عصراصول حقوقيه‌سى حقنده‌كى مكمل أثرينى اوقوماليدر.

مومى اليهك وقتنده ، بوكون اولديغى كبى ، بويوك يوللر تعمير ايديليرمش. اونك ديديكنه نظراً ، بويوك بريولك تعميرينه امكان كوروله‌مينجه ، اكيسنه قابل اولديغى قادار ياقين اولمق اوزره برباشقاسى ياپيليرمش ؛ فقط يوللردن مستفيد اولانلرك مصرفيله ، بونك كذركاهنه مصادف يرلرك صاحبلرينه تضمينات ويريليرمش. اووقتلر قانون مدنى ايله حركت ايديليردى ؛ بزم زمانمزده قانون سياسى ايله حركت اولونيور.

فصل — ١٦

حقوق سياسيه قواعديله ايشه كورمك لازم كلديكى وقت حقوق مدنيه قواعدينه اتباع ايتمه‌ليدر.

بلده‌نك تصرفندن نشئت ايده‌ن قاعده‌لرله بلده‌نك حريتندن دوغانلرى يكديكريله هيچ قاريشديرلمازسه ، بالجمله مسائلك كنهنى آكلامق ممكن اولور.

بر دولتك اراضيسى قابل بيعميدر ، دكيلميدر؟ بو مسئله قانون سياسى ايله حل ايديلمه‌ليدر، قانون مدنى ايله دكيل. قانون مدنى ايله حل ايديلمه‌ليدر ، چونكه دولتى بقا پذيز ايتمك ايچون اراضى‌يه نه درجه لزوم وارسه ، دولتك داخلنده‌كى اموال‌ه دائر احكامى متضمن قوانين مدنيه بولونماسى‌ده او قادار لازمدر.

دیمك اولیورکه اراضی صاتیلاجق اولورسه ، دولت باشقا اراضی تدارکی ایچون یکیدن پارا تدارکنه مجبور اولاجقدر . فقط بویله برتدبیر حکومت سیاسیه‌یی برقات داها ییقار ؛ چونکه ، طبیعت مصلحت اقتضاسنجه ، وجوده کتیریله‌جك هرمالکانه‌یه تبعه داها چوق پارا ویره‌جك ، حکمدار داها آز انتفاع ایده‌جکدر ؛ برکلمه ایله ، مالکانه لازمدر ، ومالکانه و اراضینك صاتیلماسی لازم دکیلدر .

اصول وراثت سلطنتلرده اموال‌دولت اوزرینه مؤسسدر ؛ هرشیئی کیفی اولدیغی ایچون هیچ بر شیئی قطعی و امین اولمایان استبدادده وقوعه کلمکدن خالی قالمایاجغنی سویله‌دیکم فلاکتلردن اجتناب ایچون ، اصول مذکوره‌نك ثابت ومعین اولماسی ایجاب ایده‌ر .

اصول وراثت حکمران اولان عائله ایچون دکیلدر ، حکمران بر عائله‌نك بولونماسی دولتك منفعتی مقتضیاتندن اولدیغی ایچوندر . افرادك مخلفاتنی تنظیم ایده‌ن قانون ، افرادك منفعتنی استرداد ایده‌ن برقانون مدنیدر ؛ سلطنت وراثتنی تنظیم ایده‌ن قانون ، دولتك سلامت ومحافظه‌سنی استهداف ایده‌ن برقانون سیاسیدر .

تفصیلات مذکوره‌دن شو نتیجه چیقارکه ، قانون سیاسی بردولتده وراثت سلطنت ایچون بر اصول ، برصیرا وضع ایتمش وبوصیرا نهایته ایرمش اولونجه ، وراثتی هرهانکی بر قومك قانون مدنیسنه توفیقاً طلب ودعوا ایتمك عبثدر . خصوصی برجمعیت باشقا برجمعیت ایچون اصلا قانون یاپماز . روماليلرك قوانين مدنيه‌لری دیکر قوانین مدنیه‌دن زیاده قابل تطبیق دکیلدر : بالذات روماليلربیله قراللری تحت محاکمه‌یه آلدقلری وقت بوقانونلری اصلا قوللانمامشلردی ؛ وقراللرك محکمه‌سنده تطبیق ایتدکلری قواعد اوقادار منفوردی‌که بونلری تکرار یاشاتمقدن حذر ایتمه‌لیدر .

برده شو نتیجه چیقارکه قانون سیاسی هرهانکی برعائله‌یی وراثتدن فراغته سوق ایتمش اولونجه ، او عائله‌نك قانون مدنیدن مستنبط حقوقنی استرداد ایتمك ایسته‌مه‌سی عبثدر . بوحقوق قانونده‌در ، وقانون داخلنده یاشایانلر حقنده أیی اولابیلیرلر ؛ یوقسه ، قانون ایچون اقامه ایدیلمش اولانلره وقانون ایچون یاشایانلره کوره أیی دکیلدرلر .

قراللقلره ، ملتلره وجهانه عائد حقوقك ، سیسه‌رونك تعبیری وجهله ، افراد آراسنده بر اولوق مسئله‌سنی حل ایده‌ن قواعد حقوقیه ایله تسویه ایدیله‌بیله‌جکنی ادعا ایتمك کولونجدر .

فصل - ١٧

عینی بحثك مابعدی .

اوستراسیزم (Ostracisme) [١] قانون سیاسی قواعدینه توفیقاً تدقیق ایدیلمه‌لیدر ، قانون مدنی قواعدیله دکیل ؛ بواصولك اهالی حکومتنی افساد ایتمه‌سی شویله طورسون ، بالعکس بو حکومتك یومشاقلغنی اثباته زیاده‌سیله صالحدر ؛ بزلرده نفی دائما برعذاب تشکیل ایتدیکندن ، اوستراسیزم فکرینی جزا فکرندن تفریق ایده‌بیلیرسه‌ك بونی پك اعلا حس ایده‌رز .

آریسطویه نظراً ، بو اصولك انسانی وخلقی (Populaire) اولمقدن خالی بولونمادیغی بوتون جهانجه مسلمدر . بو طرزده‌کی محاکمه‌لر جریان ایتدکلری زمان و مکانلرده هیچ منفور کورولمه‌مشسه ، بوخصوصده محکوملری اتهام ایده‌نلردن ، حاکملردن وحتی بالذات محکومدن باشقا تورلو دوشونمك تاریخك بو روایتلرینی بوقادار اوزاقدن کوره‌ن بزلره‌می دوشر ؟

ملت طرفندن یاپیلان بومحاکمه‌نك ، علیهنده جریان ایتدیکی کیمسه‌یی شان و شرفله ممتاز قیلدیغنه وآتینه‌ده لیاقتسز برکیمسه‌نك بوطرزده محاکمه‌سی سوء استعمال صورتنده تلقی اولوندیغی [١] ایچون بواصولك برداها قوللانیلمادیغنه دقت ایدیلیرسه ، بوخصوصده یاکلیش برفکر حاصل ایدیلمش اولدیغی ، وبروطنداشك شان وشرفنك باعث اولابیله‌جکی فنا تأثیرلره او وطنداشك شان و شرفنی تکرار آرتیرمق صورتیله میدان ویرمه‌ین بویله بر قانونك پك مکمل بر قانون اولدیغی کورولور .

---

[١] اسکی آتینه‌لیلرده جمهوریت و حریته تهلکه تشکیل ایده‌ن کیمسه‌لری اون سنه مدتله نفی ایتمه‌لری .

[١] بوآدام (ایپه‌ر بولوس) اسمنده ایمش .

فصل — ١٨

متعارض کبی کورونن قانونلرك عینی ماهیتده اولوب اولمادقلرینی تدقیق ایتمه‌لیدر .

رومده زوجك کندی زوجه‌سنی بر باشقایه اعاره ایتمه‌سنه جواز وردی . پلوتارق بزه بونی صورت قطعیه‌ده سویله‌یور [٢] . معلومدرکه قاتون کندی زوجه‌سنی (هور. تانسیوس) ه اعاره ایتمشدی ؛ قاتون ، هر حالده ، کندی مملکتنك قانونلرینی آیاق آلتنده چیکنه‌یه‌جك بر آدام دکلدی [٣] .

دیکر طرفدن ، زوجه‌سنك فحشیاتنه تحمل ایدن ، اونی تحت محاکمه‌یه آلدیرمایان ، یاخود محکومیتندن صوکرا تکرار زوجه‌لکه قبول ایدن بر زوج تجزیه ایدیلیردی . بو قانونلر متعارض کبی کورونورسه‌ده اصلا اویله دکلدرلر . رومالیلره زوجه‌لرینی اعاره ایتمه‌لرینه مساعده ایدن قانونك ، جمهوریته ، تعبیر جائزسه ، أیی نوعدن چوجوق یتیشدیرمك ایچون وضع ایدیلمش برلاکده‌مونیا مؤسسه‌سی اولدیغی آشکاردر ؛ ایکنجی قانونده اخلاقك محافظه‌سنی استهداف ایتمشدی . برنجیسی سیاسی برقانوندی ؛ ایکنجیسی مدنی .

فصل — ١٩

قوانین منزلیه ایله حل ایدیلمك لازم کلن شیئلر قوانین مدنیه ایله حل ایدیلمه‌لیدر .

(ویزیغوت) قانونی اسیرلری زنا حالنده طوتدقلری أرکك وقادینی باغلامق (١) ، واونلری زوج وحاکمه تسلیم ایتمکله مکلف طوتمشدی: اونه دهشتلی قانوندیکه عمومی ، منزلی وخصوصی انتقاملری بو آشاغی کیمسه‌لرك أللرینه تودیع ایتمشدی !

[٢] پلوتارقك ، لیکورغ ونوما آراسنده یاپدیغی مقایسه‌ده .
[٣] روما مشاهیرندندر .

بو قانون شرق سرایلرندن باشقا هیچ بر یر ایچون أیی اولاماز ؛ بو سرایلرده أك کوچوك برصداقتسزلك کشف ایدیله‌جك اولورسه، داخلك محافظه‌سنه مأمور أسیره شریك جرم نظریله باقیلیر. اسیر، جانیلری حکم معدلته تودیع مقصدندن زیاده، کندی حقنده‌کی حکم ایچون یاقالار وبو فعلیله احوالده لهنه جریان یاپوب، براهالده بولونمش اولدیغی ظننی ازاله ایتمش اولور .

فقط قادینلرك اصلا محافظه آلتنده بولونمادقلری مملکتلرده خانه‌یی اداره ایدن قادینلرك قانون مدنی طرفندن کندی أسیرلرینك تفتیشات وتفحصاتنه تابع طوتولملری عقلسزلقدر .

بو تفتیشات ، نهایت ، بعضی حاللرده اولابیلیر ، خصوصی ماهیتده بر قانون منزلی اولابیلیرسه‌ده هیچ بر وقت برقانون مدنی اولاماز .

فصل — ٢٠

حقوق ناسه متعلق شیلری قوانین مدنیه دستورلریله حل ایتمه‌لیدر .

حریت ، باشلیجه ، قانونك أمر ایتمه‌دیکی برشیئی یاپمغه اجبار ایدیله‌مه‌مکدر، وانسانلر محضا قوانین مدنیه ایله اداره ایدیلمکده اولدقلری ایچون بو حاله نائل اولورلر : دیمك ، قوانین مدنیه آلتنده یاشادیغمز ایچون حرز .

بوندن استدلال اولونورکه قوانین مدنیه‌نك جاری اولمادقلری یرلرده حکمدارلر اصلا حر دکلدرلر ؛ اونلری اداره ایدن شی ، قوتدر : بو حکمدارلر دائما اجبار ایده‌بیلیرلر یاخود اجبار ایدیله‌بیلیرلر . بو سببله ، جبراً یاپمش اولدقلری معاهده‌لر طوعاً یاپمش اولدقلری معاهده‌لر قادار مجبوری برماهیتی حائزدر . قوانین مدنیه آلتنده یاشایان بزلر قانونك طلب ایتمه‌دیکی برمقاوله‌یی عقده مجبور اولدیغمز وقت ، قانونك لطف وحمایه‌سی سایه‌سنده ، جبروزورله وقوع بولمش اولان تعهددن تخلیص نفس ایده‌بیلیرز ؛ فقط دائما اجبار ایده‌بیله‌جك یاخود ایدیله‌بیله‌جك برحالده بولنان برحکمدار جبروزورله قبول ایتمش

(١) ویزیغوت قانونی ، کتاب ٣، باب ٤ ، فقره ٦ .

اولدیغی برمعاهده‌دن شکایت ایده‌مز. چونکه اوتقدیرده حال طبیعیسندن شکایت ایتمش کبی اولور؛ بو، علی العاده بر وطنداش موقعنده بیراقق ایسته‌دیکی دیکر حکمدارلره قارشی کندینی حکمدار موقعنده طوتمق، یعنی طبیعت أشیایی اخلال ایتمک دیمکدر.

فصل — ٢١

حقوق ناسه متعلق شیئلر قوانین سیاسیه ایله تسویه ایدیلمه‌ملیدر.

قوانین سیاسیه هر فردی بولوندیغی مملکتک محاکم جنائیه و مدنیه‌سیله حکمدارک مراقبه‌سنه تابع بولوندورمق ایستر.

حقوق ناس (حقوق بین الملل) حکمدارلرک یکدیکرینه سفیرلر کوندرمه‌لرینی مستلزمدر؛ وطبیعت مصلحتدن استنباط ایدیلن سبب بو سفیرلرک نه‌زدینه اعزام قیلندقلری حکمداره، نه‌ده اونک محکمه‌لرینه تابع اولمامالرینی اقتضا ایتدیریر. سفیرلر کندیلرینی کوندره‌ن حکمدارک سوزیدر، وبو سوز حر اولمالیدر. هیچ بر حائل اونلری حرکتدن منع ایتمه‌ملیدر. اکثریا خوشه کیتمه‌یه‌بیلیرلر، چونکه مستقل بر کیمسه نامنه سوز سویلرلر. بعضی جنایتلر سببیله تجزیه ایدیله‌لری ممکن اولونجه، اونلره بعضی جنایتلر اسناد ایدیله‌بیلیر؛ بورج سببیله توقیفلری جائز اولونجه، بورجلی فرض ایدیله‌لری ممکن اولور. طبیعی بر غرور صاحبی اولان بر حکمدار، اوتقدیرده هر شیئدن قورقان بر آدامک آغزیله سوز سویله‌مش اولور. کورولیورکه، سفیرلر خصوصنده، حقوق ناسدن مستنبط اسباب وملاحظاته تبعیت ایتمه‌لیدر، حقوق سیاسیه‌دن مستنبط اولانلره دکیل. تمثیل وظیفه‌لرینی سوء استعمال ایده‌رلرسه، مملکتلرینه اعاده ایدیله‌لری صورتیله بو سوء استعمالک دوامی منع ایدیله‌بیلیر؛ حتی اونلری افندیلری حضورنده اتهام ایتمکده ممکندر، بویله بر وضعیتده حکمدار اونلرک حاکمی یاخود شریک جرمی اولور.

فصل — ٢٢

اینقا (*) (آتوالپا Athualpa)’نك بربخت طالعی.

وقاریده وضع ایتدیکمز دستورلری اسپانیوللر آیاق آلتنده ظالمانه چیکنه‌دیلر. اینقا آتوالپا آنجاق حقوق ناسله محاکمه ایدیله‌بیلیوردی (١): بوکا رغماً قوانین سیاسیه ومدنیه ایله محاکمه اولوندی. اونی کندی تبعه‌سندن بعضیلرینی اعدام ایتدیرمش اولمقله، متعدد زوجه‌لری بولونمقله، وسائره ایله اتهام ایتدیلر و، بویوک بر حماقت اولمق اوزره، مملکتنک سیاسی ومدنی قانونلریله دکیل، کندی مملکتلرینک سیاسی ومدنی قانونلریله محکوم ایتدیلر.

فصل — ٢٣

برقانونده سیاسی هرهانکی برمناسبتله دولتی تخریب ایده‌جك اولورسه، دولتی محافظه ایده‌ن وبعضاً حقوق ناس ماهیتنی آلان باشقا برقانونده سیاسی‌یه اتباع اولونمالیدر.

داخل دولتده بروراثت اصولی وضع ایده‌ن قانون سیاسی، سبب وضعی اولان هیئت سیاسیه ایچون مخرب بر حال آلینجه، باشقا برقانون سیاسینك بو اصولی دکیشدیره‌بیله‌جکنه شبهه ایتمه‌ملیدر؛ بوقانونك اولکی‌یه معارض اولماسی شویله طورسون، اساسده تماماً اونکله تطابق ایده‌جکنه قانع اولمالیدر؛ چونکه هرایکیسی‌ده شو دستوره باغلیدرلر:

ملتك سلامتی اك بویوك قانوندر.

باشقا بردولتك ملحقاتی عدادینه کیرمش بربویوك دولتك ضعیفلادیغی، وحتی باشلیجه

(*) اسپانیوللرك دخولندن اول پهرو حکمدارلرینه ویریلن عنوان.

(١) (وه‌ژا) نام اسپانیول شاعرینك (اینقاغازسیلاسو) عنوانلی اثرینك (١٠٨) نجی صحیفه‌سنه مراجعت.

دولتی‌ده ضعفه دوچار ایتدیکنی اولجه سویله‌مشدم . معلومدرکه دولتك کندی حکمدارینی کندی نزدنده بولوندورماسی ، واردات عمومیه‌نك أیی اداره ایدیلمه‌سی ، نقودینك باشقا برمملکتی زنکینلشدیرمك ایچون خارجه چیقماماسی کندی منافعی مقتضیاتندندر. حکم‌واداره ایتمك لازم کلن برکیمسه‌نك افکار وملاحظات غریبه‌یه دوشمه‌سی مهمدر : غریب فکر وملاحظه‌لر اوته‌دنبری مؤسس اولان فکر وملاحظه‌لردن داها آز مناسبدر؛ ذاتاً انسانلر قانونلرینه‌وعادتلرینه شاشیلاجق درجه‌لرده اهمیت ویریرلر: بوقانونلر وبوعادتلر هرملتك سعادتنی تشکیل ایده‌رلر؛ بوتون‌مملکتلرك مؤلفلری طرفندن کوستریلدیکی وجهله ، بویوك صارصینتیلره وبرچوق قانلردوکولمه‌سنه سببیت ویریلمه‌دن بوقانون وعادتلرك دکیشدیریله‌بیلمش اولماسی نادردر .

دیمك اولویورکه بویوك بردولته بویوك بردولتك حکمداری وارث بولونورسه، ایلك دولت بووارثی وراثتدن پك اعلا اخراج ایده‌بیلیر. زیرا اصول وراثتك دکیشمه‌سی هرایکی دولته نافعدر . بوصورتله ، أليزابتك عهد سلطنتی بدایتنده یاپیلان موسقوف قانونی پك بصیرتله حرکت ایده‌رك ، باشقا برسلطنته صاحب اولان‌هرهانکی بروارثی وراثت‌سلطنتدن اخراج ایتمشدر ؛ پورتکیز قانونی قان‌حقنه بناءً تخت سلطنته نامزد اولان هراجنبی‌یی ردایتمشدر.

برملت سلطنتنك‌وارثی‌وراثتدن‌اخراج ایده‌بیلیورسه ، بالوجه‌الاولی‌، بومیراثدن فراغت ایتدیرمك حقنه‌ده مالکدر . ملت برازدواجدن کندی استقلالنی غائب ایتدیره‌بیله‌جك یاخود انقسامنی باعث اولاجق نتایج ظهورندن قورقارسه ، عاقدلری یاخود اونلرك اولاد واحفادینی کندی‌اوزرنده‌کی حقلرندن پك‌اعلا فراغت ایتدیره‌بیلیر؛ موضوع‌بحث دولتك بووارثلری وراثتدن اخراج ایچون برقانون یاپابیلمه‌سندن فارغلرکده ، مفروغ علیه‌اولان طرف‌ثالثك‌ده شکایتلرینه هیچ محل یوقدر .

فصل — ٢٤

ضابطه نظاماتی دیکر قوانین مدنیه‌دن باشقا بر ماهیتده‌در .

حاکمك جزالاندیردیغی جانیلر وار ، تصحیح ایتدیکی جانیلر وار . أولکیلر قانونك

قوتنه تابعدرلر ، دیکرلری قانونك سلطه‌سنه ؛ اوته‌کیلر جمعیتدن دیشاری آتیلمشلردر ، بریکیلر جمعیتك قاعده‌لرینه کوره یاشامغه مجبور طوتولمشلردر .

ضابطه‌نك أمر اجراسنده ، جزالاندیران قوت ، قانوندن زیاده حاکمده‌در ؛ محاکمات جنائیه‌ده ایسه ، حاکمدن زیاده قانون جزالاندیریر . ضابطه‌یه متعلق مواد هر آن اولوب بیتن شیلردرو ، علی‌العاده ، اوفاق تفك شیلردن عبارتدر : بناءً علیه بونلر ایچون برکونه مراسمه لزوم یوقدر . ضابطه‌نك افعال وحرکاتی سریعدر ، وهرکون تکرر ایده‌ن شیلر اوزرنده جریان ایده‌ر : بناءً علیه بویوك جزالر بونلره اویماز . ضابطه هپ تفرعاتله‌اشتغال ایده‌ر : بناءً علیه بویوك مثاللر هیچ‌ده ضابطه ایچون دکیلدر . ضابطه‌نك قانوندن زیاده نظاملری وار . اوکا مربوط کیمسه‌لردائما حاکمك کوزلری‌اوکنده اولاجقلرندن، بوآداملر آشیری حرکتلره قیام ایده‌رلرسه قباحت حاکمكدر . بوصورتله ، قانونلره قارشی وقوعه کتیریلن بویوك تجاوزلری نظامات ضابطه‌یه تجاوزدن عبارت شیلرله قاریشدیرماملیدر : بو ایکنجیلر بوسبوتون باشقا ماهیتده‌درلر .

بو سببله‌درکه آتشلی سلاح استعمالنك برجنایت کبی جزالاندیریلدیغی و بوسلاحك سوء استعمالی طاشینماسندن زیاده موجب فلاکت اولمادیغی ایتالیا جمهوریتنده طبیعت مصلحته اصلا اتفا اولونمامشدر .

ینه اوسببله‌درکه حیله وخدعه حالنده یاقالادیغی برأکمکجی‌یی قازیقلاتان ایمپراطورك اوقادار مدح ایدیلن بوحرکتی بالذات عدالته تجاوزدن باشقا برصورتله عادل اولمایی بیلمه‌ین برسلطان حرکتندن عبارتدر .

فصل — ٢٥

بالذات کندی طبیعتلرنده مستنبط برطاقیم قواعد خصوصیه‌یه تابع اولمه لازم کلن شیلر حقنده حقوق مدنیه‌نك احکام عمومیه‌سنه تبعیت اولونماملیدر .

بر سیروسفراثناسنده برکمینك طائفه‌سی آراسنده عقد اولونان‌بالجمله مقاولات مدنیه‌یی

كأن لم يكن عد ايدەن قانون أيى برقانونميدر ؟ (فرانسوا پيقار) كندى زماننده بوقانونه پورتكيزليلرطرفندن رعايت اولونماديغنى، فرانسزلر طرفندن رعايت ايديلديكنى سويلر[١].

آنجاق پك آز وقت برلكده بولنان ، هر شيئلرى حكمدار طرفندن احضار و تأمين ايديلديكى ايچون هيچ برشيئه احتياجلرى قالمايان، سيروسفرلرينك هدفندن باشقا برهدفلرى اولامايان ، كمى وطنداشلرندن مركب اولدقلرى ايچون آرتيق جمعيته داخل بولونمايان كيمسەلر محضا جمعيت مدنيەنك يوكلرينه مظاهرت ايچون وضع و قبول ايديلمش اولان تعهدات ومقاولاتى اصلا عقد ايتمەميدرلر .

ايشته بو فكرلەدركه دائما ساحللرك تعقيب ايديلديكى بر عصر ايچون ياپيلمش اولان رودوسليلرقانونى فيرطينه اثناسنده كميده قالانلرى كمىيه وحمولەسنه صاحب قيلمشدر؛ وكميدن قاچمش اولانلره هيچ برشى بيراقامشدر .

يكرمى يدنجى كتاب

مخلفاته متعلق روما قانونلرينك منشأى وبو قانونلرك كچيرديكى تحوللر .

فصل منفرد

مخلفات حقندەكى روما قوانينى .

بوماده پك اسكى زمانلرك مؤسساتنه مبتنيدر؛ ماهيتنه تماماً نفوذ ايديلەبيلمك ايچون، ايلك[*] روما قانونلرنده بعضى تدقيقات و تحريات اجرا ايتمكلكمه مساعده بويورولسون ؛ شيمدىيه قادار بوخصوصده تدقيقات ياپيلمش اولديغنى بيلمەيورم .

معلومدركه رومولوس (Romulus) كندى كوچوك دولتنك اراضيسنى وطنداشلرينه تقسيم ايتمشدى [٢] . بكا اويله كليوركه مخلفات حقندەكى روما قانونلرى ايشته هپ بوندن استنباط ايديلمشدر .

تقسيم اراضى قانونى برعائلەيه عائد اموالك ديكر برعائلەيه كچمەمەسنى التزام ايتمشدر : بو صورتله ، قانوناً آنجاق ايكى نوع وارث قبول اولونمشدر [٣] : پدرك قدرتى آلتنده ياشايان أولاد واحفاد ، كه بونلره أوز وارث دينلير؛ و ، بونلرك فقدانى حالنده ، أركك طرفندن أك يقين اقربا .

كذلك ، قادين طرفندن اولان اقربانك اصلا وارث اولمامالرى اصولىده عينى سلسلەيى تعقيب ايدەر ؛ قادين اقربا اموال و املاكى ديكر بر عائلەيه نقل ايتمش اولورلردى ؛ و بو بويلەجه وضع وتدوين ايديلمشدر .

چوجوقلرك والدەلرينه ، والدەنك چوجوقلرينه خلف اولمامالرىده هپ عينى سلسلهٔ

---

[١] فصل ـ ١٤ ، قسم ١٢ .

[٢] آليقارناسلى دەنيس ، كتاب ٢ ، فصل ٣ ؛ پلوتارق ، نوما وليكورغ مقايسەسى .

[٣] الواح اثنى عشر قانونى ، أولپيەن ، صوكنجى باب .

اساسيه‌يى تعقيب ايتمشدر ؛ عكسى حالده ، برعائله‌نك اموال و املاكى باشقا برعائله‌يه انتقال ايده‌ردى . اسباب مذكوره‌يه بناءً ، بونلر الواح اثنى عشر قانوننده وراثتدن اخراج اولونمشلردر [١] . بوقانون مخلفاتى أركك اقربايه حصر ايتمش ، اوغول و والده‌يى خارج طوتمشدر .

فقط أوز وارثك ياخود، أوز وارث بولونماديغى تقديرده ، أركك طرفندن اولان أك ياقين اقربانك أركك ياخود قادين اولماسى اهميتدن عارى‌ايدى ، زيرا والده طرفندن‌اولان اقربا اصلا وارث اولمادقلرندن، ميراث آلان برقادين تأهل ايتسه بيله اموال واملاكى اولجه عائد اولدقلرى عائله‌يه عودت ايده‌ردى . بونك ايچوندركه الواح اثنى عشرقانوننده توارث ايده‌ن شخصك أركك ياخود قادين اولديغى تفريق ايديلمزدى (٢) .

بوكا بناءً ، اوغولدن اولان احفاد بويوك پدرك مخلفاتنه داخل اولدقلرى حالده قيز اولاددن اولان احفادبوندن محروم قالمشلردر؛ چونكه، اموال واملاكك باشقا برعائله‌يه كچمه‌مه‌سى ايچون، أركك طرفدن اولان‌ياقين‌اقربا قيزاولاددن كلن‌احفاده ترجيح ايديلمشدر. بويله‌جه ، قيز اولاد پدرينه وارث اولديغى حالده ، چوجوقلرى وارث اولمامشلردر .

ايلك روماليلرده ، قادينلرك ميراثه نائليتلرى تقسيم أراضى قانونيله أئتلاف ايتدكجه قادينلر مخلفاته نائل اولمشلر ، عكسى حالده محروم طوتولمشلردر .

ايلك روماليلرده مخلفات قانونلرى بويله ايدى ؛ بوقانونلر تشكيلات اساسيه‌نك لوازم طبيعيه‌سندن ، واراضينك طرز انقسامندن مستنبط اولدقلرى جهتله، اجنبى برمنبعه‌منسوب اولمادقلرى ، و يونان شهرلرينه كونده‌ريلن مبعوثلر طرفندن كتيريلن قانونلر ميانندە بولونمادقلرى عياندر .

آليقارناسلى ده‌نيسك روايتنه نظراً (١) ، (سرويوس تولليوس) ، تقسيم اراضى حقنده رومولوس ونوما طرفندن وضع ايديلن قانونلرى مفسوخ بولارق بونلرى يكيدن جمع وتدوين ايتمش، بواسكى احكامه يكيدن افاضهٔ قوت ايتمشدر . بوتقسيمك نتايجنه نظراً ياپيلمش اولان مبحوث عنه قانونلرك بواوچ رومالى واضع قانونك أثرلرى اولدقلرينه شبهه ايديله‌مز .

(١) (اولپيه‌ن) اوراق پريشانى ، فقره ٨ ، باب ٢٦.

(٢) پول ، كتاب ٤ ، باب ٨ ، فقره ٣ .

(١) كتاب ٤ ، صحيفه ٢٧٦ .

اصول مخلفات برقانون سياسى موجبنجه وضع وقبول ايديلمش اولديغندن ، وطنداشلر هرحالنكى برخصوصى مقصدله بواصولى اخلال ايتمه‌مكله مكلف طوتولمشلردى؛ يعنى‌رومانك ايلك زمانلرنده، وصيت تنظيمنه مساغ اولمامق لازمكلير . مع‌مافيه حياتنك صوك اوانده خيراتده بولونمق حقندن محروميتك پك‌شديد برحال اولديغنه شبهه يوقدر .

بوخصوصده قانونلرى افرادك آرزولريله تأليف ايتمكه برچاره بولونمشدر . خلقك براجتماعنده اموال واملاكه ايسته‌نيلديكى كبى تصرف اولونماسنه جواز ويريلمش ، وهر وصيتنامه نوعاًما قوهٔ تشريعيه طرفندن تنظيم ايديلمش بروروقهٔ رسميه ماهيتنى آلمشدر .

الواح‌اثنى‌عشرقانونى‌موصى‌يى ديله‌ديكى كيمسه‌يى كنديسنه وارث قيلمقده مختاربيراقمشدر. روما قانونلرينك‌بالوصيه‌مخلفاته نائل‌اولابيلنلرك مقدارينى‌بودرجه ديقى‌صيقى‌يه تحديدايتمه‌لرينه تقسيم اراضى قانونى سبب اولمشدر ؛ وصيت صلاحيتنى بودرجه توسيع ايتمه‌لرينك سببى‌ده چوجوقلرينى صاتان (٢) پدرك بالوجه‌الاولى اونلرى كندىماللرندن محروم ايده‌بيلمه‌سى كيفيتى‌اولمشدر. ديمك اولويوركه بونلرباشقا باشقا أثرلردى، چونكه‌آيرى آيرى دستورلردن نشئت ايدييورلردى ؛ روما قانونلرينك بوخصوصده‌كى روحى‌ده بويله ايدى .

آتينه‌نك اسكى قانونلرى وطنداشلرك وصيت ياپمالرينه مساعد دكيلدى . صولون بوكا جواز ويرمش، يالكيز چوجوق صاحبلرينى استثنا ايتمشدى (١)؛ روما واضع قانونلرى‌ده قدرت‌ابويه فكرينى‌درپيش‌ايده‌رك، چوجوقلرك‌ضررينه‌بيله‌اجراى‌وصيته‌مساعده‌ايتمشلردى. اعتراف‌ايتمه‌ليدركه آتينه‌نك‌اسكى‌قانونلرى‌عقل‌ومنطقه‌روماقانونلرندن‌زياده‌موافقدى.روماليلرك غيرمحدود صورتده وصيته جواز ويرمه‌لرى تقسيم اراضى حقنده‌كى احكام سياسيه‌يى ياواش ياواش تخريب‌ايتمش،فقروغنا آراسنده‌كى‌مشئوم فرقك تكونه‌هرشيئدن زياده‌خدمت‌ايتمشدر؛ متعدد مقاسمه‌لرعينى كيمسه‌نك ألنده‌جمع وتوحيد ايديلمشدر؛ برطاقيم وطنداشلرك‌مالملكلرى لزومندن فضله‌آرتدى، برچوق‌ديكرلرك أللرنده هيچ برشى قالمادى. مقاسمه‌دن على‌الدوام محروم ايديلن خلق ، اراضينك يكيدن تقسيمنى ايستر ، طورووردى. قناعت ، فرط امساك وفقر كبى حاللرك روماليلرك اوصاف مميزه‌سنى تشكيل ايتديكى زمانلرده اولديغى قادارده

(٢) آليقارناسلى ده‌نيس ، نومانك برقانونه استناداً پدره‌اوغلنى اوچ‌دفعه صاتمق حقنى ويره‌ن قانونك رومولوس طرفندن وضع ايديلمش اولوب حكام عشره طرفندن وضع ايديلمه‌مش اولديغنى اثبات ايده‌ر (كتاب ٢) .

(١) پلوتارق ، صولونك حياتى .

زينت وسفاهتك افراطه واردیریلدیگی وقتلرده خلق هپ عینی مطالباتده بولونوردی .

وصايا خلق اجتماعنده یاپیلمش علی العاده برقانون اولدیغندن ، اوردوده بولنانلر وصیت صلاحیتندن محروم قالمشلردی . خلق ، نفرلره کندی حضورنده ویریله‌جك وصیت افاده‌لرینی آرقاداشلرندن برقاچنك اوكنده ویرمك حقنی بخش ایتدی.

بویوك ملت مجلسلری سنه‌ده آنجاق ایكی دفعه انعقاد ایده‌ردی ؛ ذاتاً اهالی كبی ایشلرده آرتمشدی: بوتون وطنداشلرك هیئت‌ملیه‌یی تمثیل‌ایده‌جك مراهق برقاچ‌وطنداش اوكنده وصیتده بولونمالرینه جواز ویریلمه‌سی مناسب كورولدی ؛ وارث اولان كیمسه بش‌وطنداش بولارق اوكلرنده موصیدن عائله‌سنی ، یعنی ارثیتنی صاتین آلیردی [١] ؛ باشقا بروطنداش میراثی طارتمق ایچون الندە برترازی بولوندوروردی ، چونكه روماليلر هنوز پارا نه‌در بیلمزلردی [٢] .

آكلاشیلیوركه بوبش وطنداش بش صنف خلقی تمثیل ایده‌رلردی ؛ هیچ برشیئه مالك اولمایان كیمسه‌لردن متشكل آلتنجی صنف حسابه آلینمازدی .

بوصاتیشلرك موهوم اولدیغنی سویله‌ین (ژوستینیه‌ن)ك فكرینه اشتراك ایتمه‌لی : بونلر واقعا بالآخره موهوم اولمشسه‌ده اوللری هیچ‌ده اویله دكیللردی . اوندن صوكرا وصیتنامه‌لری تنظیم‌ایده‌ن‌قانونلرك قسم‌اعظمی بوصاتیشلرك ماهیت‌حقیقیه‌لرینه ابتنا‌ایتمشدی؛ بونك دلیلنه (اولپیه‌ن) آثار پریشاننده تصادف اولونور [١] . صاغیرلر ، دیلسزلر، مسرفلر اجرای وصیت ایده‌مزلردی : صاغیرلر، عائله‌یی‌صاتین آلان كیمسه‌نك سوزلرینی ایشیده‌مه‌دكلری ایچون ؛ دیلسزلر موصی لهی تعیین ایده‌جك الفاظی تلفظ ایده‌مه‌دكلری ایچون ؛ مسرفلر هرتورلو ایش اداره‌سندن ممنوع اولدقلرندن ، عائله‌لرینی صاتامادقلری ایچون. دیكر مثاللردن صرف نظر ایدییورم.

وصیتلر ملت مجلسنده یاپیلدقلرندن، حقوق مدنیه‌دن زیاده حقوق سیاسیه‌یه ، حقوق شخصیه‌دن زیاده حقوق عمومیه‌یه عائد سندات حكمنده ایدیلر : بو سببله‌دركه پدر كندی نفوذی آلتنده بولونان اوغلنك اجرای وصیت ایتمه‌سنه مساعده ایده‌مزدی .

[١] تە‌اوفیل ، انستیتو . كتاب ٢ ، باب ١٠ .

[٢] تیت ـ لیو ، كتاب ٤ .

[١] باب ٢٠ ، فقره ١٣ .

باب [٢] ، فقره (١٣) .

اقوامك قسم‌اعظمنده‌وصیتلر مقاولات‌عادیه‌دن زیاده معاملات ومراسمه تابع‌دكیلدی، چونكه بونلرك هرایكیسی‌ده عاقدك افادهٔ مرامندن باشقا شی دكیللردر ؛ بوده حقوق شخصیه‌یه عائددر . فقط وصیتلری حقوق عمومیه‌یه مبتنی اولان روماليلرده وصیتلر باشقا سببلردن زیاده معاملات و مراسمه تابعدی [١] ؛ بوحال الیوم روما حقوقنك جاری اولدیغی فرانسز مملكتلرنده باقیدر .

وصیتلر، دیدیكم كبی ، ملت طرفندن قبول‌ایدیلمش برقانون حكمنده طوتولدقلرندن، قوماندا قوتیله و (دوغرودن دوغرویه و آمرانه) دینیلن الفاظ ایله افاده ایدیلمه‌سی لازمدی . ایشته ، ارثیتك آنجاق قوماندا سوزلریله اعطا یاخود نقل ایدیله‌بیله‌جكی قاعده‌سی بوصورتله تشكل ایتمشدر [٢] : بوكا ابتناءً دركه بعضی حاللرده وصی اقامه‌سی [٣] وارثیتی باشقا بروارثه كچیرمك اوزره امر اعطاسی ممكندی؛ فقط وصیت‌مشروطه‌ده بولونمق [٤] ، یعنی ارثیتی یاخود ارثیتك برقسمنی شخص آخره تودیع ایتمكه بركیمسه‌یی رجا طریقیله مأمور ایتمك ممكن دكیلدی .

پدر اوغلنی وارث نصب یاخود وراثتدن اخراج ایتمه‌یجه ، مفسوخ عد اولونوردی؛ فقط قیزینی وراثتدن اخراج یاخود وارث نصب ایتمه‌دیكی حالده وصیت معتبردی . بن بونك سببنی آكلایورم : اوغلنی وارث تعیین یاخود وراثتدن اخراج ایتمه‌یجه پدرینی بلا وصیت استخلاف ایده‌جك اولان حفیدینه قارشی حقسزلق ایتمش اولوردی ؛ فقط ، وارث تعیین ووراثتدن اخراج ایتمه‌مكله، أوز وارث اولمادقلرندن وأركك طرفندن اقربا بولونمادقلرندن طولایی‌والده‌لرینی بلاوصیت استخلاف ایتمه‌یه‌جك‌اولان كریمه‌زاده‌لرینه قارشی هیچ برحقسزلقده بولونمش اولمازدی .

ایلك روماليلرك مخلفاته متعلق قانونلری تقسیم اراضی فكرینه تبعیتدن باشقا برشیئی استهداف ایتمه‌مش اولدقلرندن ، قادینلرك ثروتلری‌كافی درجه‌ده حصرو تحدید ایدیلمه‌مش، بو ثروتلرك لازم غیر مفارق اولان لوكسه آچیق قاپی بیراقیلمشدی . ایكنجی واوچنجی

[١] Instit ، كتاب ٢ ، باب ١٠ ، فقره ١ .

[٢] تیتوس ، وارنم اول .

[٣] وصایت عامه ، صغیریه (pupillaire)، مثالیه (exemplaire).

[٤] اوكوست ، بعض اسباب حصوصیه‌یه مبنی ، مشروطه وصیتلره مساعده ایتمكه باشلامشدر (Inotit ، كتاب ، باب ٢ ، فقره ١ .)

پونيك محاربه‌لری آراسنده فنالق حس ايديلمكه باشلامشدی ؛ (ووقونيوس) قانونلری ياپيلدی (۱). بوقانونی تدوينه فوق‌العاده مهم ملاحظه‌لر سائق اولمشدی ؛ بونك ايچون، ألمزه پك آز اثرلری كچمش وشيمدی‌يه قدر زياده‌سيله قاريشيق برصورتده موضوع بحث ايديلمش اولان بو جهتی تنوير ايده‌جكم .

سيسه‌رونك ضياعدن قورتارمش اولديغی اسكی بر متنده متأهل ياخود غير متأهل هرهانكی برقادينك وارث نصبی منع ايديلمشدر .

(تيت ـ ليو) ك بو قانوندن باحث اولان زبده‌سی‌ده بو بابده داها زياده معلومات ويرمز . سيسه‌رونك وسنت ـ اوكوسته‌نك روايتلرينه كوره ، قيز اولاد ، يكانه اولاددن عبارت اولسه بيله ، ميراث خصوصنده‌كی ممنوعيتلره داخلدی .

قديم (قاتون) بوقانونی قبول ايتديرمكه بوتون قدرتيله چاليشدی (۱) ؛ (اولو ـ ژه‌ل) اونك بومناسبتله ايراد ايتمش اولديغی خطابه‌نك برپارچه‌سنی نقل‌وروايت ايده‌ر (۲) ؛ قانون، قادينلری مخلفاته نائليتدن منع ايتمكله (لوكسه) سبب اولان حاللرك اوكنه كچمك ايسته‌مشدی، (اولپيه‌ن) قانونك مدافعه‌سنی درعهده ايتمك صورتيله بالذات لوكسی توقيف ايتمك ايسته‌مش اولديغی كبی .

ژوستينيه‌ن (۳) وته‌ئوفيلك (٤) مبادیٔ حقوقيه‌يی جامع أثرلرنده (ووقونيوس) قانوننك ترك وهبه‌يه متعلق وصيتلری تحديد ايده‌ن برفصلندن بحث ايديلمشدر . بو مؤلفلر اوقونوركن بوفصلك محضامخلفاتك وارث طرفندن شايان قبول كوروله‌يه‌جك درجه‌ده ترك وهبه‌لرله كوچولمه‌سنه ميدان بيراقامق مقصديله تنظيم ايديلمش اولديغی دوشونمه‌مك ممكن دكيلدر ؛ حال‌بوكه (ووقونيوس) قانوننك روحی هيچ ده بونی استهداف ايتمه‌مشدی. يوقاريده كورمشدككه بوقانونك مقصدی قادينلری مخلفاته نائليتدن منع ايتمكدی . بوقانونك هبه‌يه متعلق وصيتلری تحديد ايده‌ن فصلی بومقصده داخلدی؛ چونكه، ايسته‌نيلديكی

بونلری خلق تريبونی اولان كينتوس ووقونيوس (Quintus Voconius) تكليف ايتمشدر. سيسه‌رونك (وه‌رره‌سه قارشی ايكنجی خطابه) سنه مراجعت .

(۱) (تيت ـ ليو) زبده‌سی، كتاب (٤۱).

(۲) كتاب (۱۷) فصل (٦) .

(۳) كتاب(۲) ، باب (۱۲) .

(٤) » » ، » » .

هبه وصيتلری اجراسنه امكان اولسايدی قادينلر مخلفات شكلنده ألده ايده‌مه‌يه‌جكلری شيئلری هبه طريقيله استحصال ايده‌بيليرلردی .

(ووقونيوس) قانونی قادينلرك آشيری درجه‌لرده ثروتلره مالك اولملرينی منع ايچون ياپيلمشدر . كوروليوركه قادينلرك محروم ايديلمه‌لری لازم كلن مخلفات مهم مقدارده اولانلردر، لوكسی ادامه‌يه كفايت ايتمه‌ينلر دكيل. قانون، مخلفاتدن محروم ايتديكی قادينلره ويريلمك لازم كلن مبلغی تعيين ايدييوردی . بونی بزه اوكره‌تن سيسه‌رون ، بومبلغك نه اولديغنی هيچ سويله‌مز؛ فقط (ديون Dion) بونك يوزبيك (سسترس) اولديغنی سويلر.

ووقونيوس قانونی ثروتلری تنظيم ايچون ياپيلمشدی ، فقری تنظيم ايچون دكيل ؛ بناءً عليه سيسه‌رون بوقانونك آنجاق نفوسده مقيد اولانلر حقنده احكامی احتوا ايتديكنی سويلر .

بوحال قانوندن قاچينمق ايچون بوبهانه تشكيل ايتمشدر . روماليلرك اشكال مراسمه غايتله رعايتكار اولدقلری معلومدر ؛ يوقاريده ديمشدككه جمهوريت فكری قانونه حرفياً اتباع ايديلمه‌سنی موجبدر . قيز اولادلرينی كنديلرينه خلف ايده‌بيلمك ايچون نفوسه اصلا قيد اولونمامش پدرلر واردی؛ قانونه لفظاً مغايرت ايديلمه‌ديكنی نظر دقته آلان پره‌تورلر بوبحث ايتديكمز حالك ووقونيوس قانونه اصلا دوقونماديغنه حكم ايتمشلردی .

(آنيوس آسه‌للوس) اسمنده بری يكانه قيز اولادينی كنديسنه وارث اقامه ايتمشدی. سيسه‌رون بونك جائز اولديغنی سويلر : ووقونيوس قانونی بوكا مانع دكيلدی ، چونكه بو آدام نفوسده مقيد دكيلدی . (پره‌تور) لكی زماننده وه‌رره‌س (Verrès) قيز اولادينی مخلفاتدن محروم ايتمشدی: سيسه‌رون مومی‌اليه وه‌رره‌سك افساد ايديلمش اولديغنی، چونكه عكسی تقديرده ، ديكر پره‌تورلرك تبعيت ايتدكلری برنظامی اخلال ايتمه‌مه‌سی لازم كليركن ايديكنی ادعا ايده‌ر .

بوحالده ، بوتون وطنداشلری احتوا ايده‌ن نفوس قيدلرينه غير داخل وطنداشلر نه‌اولويورلردی ؟ فقط ، (سرويوس نولليوس) ك آليقارناسلی ده‌نيس طرفندن نقل اولونان موضوعاتنه نظراً (۱) نفوسه كنديني قيد ايتديرمه‌مش اولان هروطنداش اسير عد ايديليردی ؛ بالذات سيسه‌رون اويله بر آدامك حريتدن محروم قالديغنی سويلر (۲) ؛

---

(۱) كتاب ٤ .

(۲) In oratione pro Ceciuna .

زونارا‌سده (١) عینی شیئی سویلر. دیمك اولیورکه ووقونیوس قانوننك روح ومؤداسنه نظراً نفوسده مقید اولمامقله سرویوس توللیوس موضوعاتنك روح ومؤداسنه نظراً نفوسده مقید اولمامق آراسنده بر فرق وارمش.

هرکسك املاك واموالنك نسبتنه کوره داخل ایدیلدیکی ایلك بش صنفه کندیلرینی قید ایتدیرمه‌مش اولانلر (٢) ووقونیوس قانوننك روح ومؤداسنه موافق بر صورتده داخل نفوس دکیللردی ؛ آلتی صنفك هیچ برینه قید ایدیلمه‌مش اولانلر ، یاخود تحریر نفوس مأمورلری طرفندن (Ærarii) ئه‌راری عنوانلی صنفلره کچیریلمه‌مش اولانلر سرویوس توللیوس موضوعاتنه موافق نفوس قیدلرینه داخل دکیللردی. قانون طبیعت اویله حاکمدی که پدرلر ، ووقونیوس قانوندن قاچینمق ایچون ، آلتنجی صنفده اسافل ایله وشخصی ویرکی‌یه تابع کیمسه‌لرله مختلط بولونمق وحتی سه‌ریت (Cérites) الواحنه بیراقیلمق مذلتنی اختیار ایده‌رلردی .

اولجه دیمشدك که روما حقوقی مشروط وصیتلری تجویز ایتمزدی . (ووقونیوس) قانونی احکامندن قاچینمق امیدی بونوع وصیتلر ادخال ایتدیردی : قانوناً وصیتدن استفاده صلاحیتنی حائز بر وارث اقامه ایدیله‌رك ، مخلفاتی قانوننك محکوم ایتدیکی بر شخصه تودیع ایتمه‌سی کندیسندن رجا ایدیلیردی . بو یکی اصول تصرف باشقا باشقا تأثیرلر یاپمشدر . بعضلری میراثدن فراغت ایتدیلر ؛ و سکستوس په‌دوسوس (Sextus Peduceus) بویله بر مسئله‌ده‌کی طرز حرکتیله کسب معروفیت ایتدی . مومی‌الیه عظیم مخلفات ویریلدی ؛ بو مخلفاتی شخص آخره تودیع ایتمه‌سی کندیسندن رجا ایدیلمش اولدیغنه یالکز کندیسی واقفدی : موصینك طول قالان زوجه‌سنی آرادی ، بولدی ، وزوجنك بوتون اموالنی اوکا ویردی. دیکر بعض کیمسه‌لر مخلفاتی کندیلرینه آلیقودیلر ؛ و پ . سکستیلیوس روفوس (P. Sextilius Rufus) ك طرز حرکتی‌ده اودرجه کسب معروفیت ایتمشدر ، چونکه بو وقعه سیسه‌رونك (ئه‌پیکور) مذهب فلسفیسی منسوبلرینه قارشی اولان مهاجماتنده ذکر ایدیلمشدر . سیسه رون دیرکه : « کنجلکمده (سکستولیوس) بکا مراجعت ایده‌رك ، (کنتوس فادیوس غاللوس) ك میراثنی قیزی (فادیا) یه تودیع

(١) ١٢ نجی عصر میلادیده یتیشمش بیزانس مورخلرندندر.

(٢) بو ایلك بش صنف اودرجه مهم ایدی‌که بعضاً مؤلفلر باشقا صنفلردن بحثه لزوم کورمه‌یه‌رك بوتون صنوف موجوده‌یی بونلردن عبارت کبی کوسترمشلردر .

ایتمه‌سی مناسب اولوب اولمادیغنی کوروشمك ایچون کندیسیله برلکده احبابی نزدینه کیتمه‌می رجا ایتدی. کنجلرله برلکده آغیر باشلی، یاشلی کیمسه‌لرده طوپلانمشدی ؛ هیچ بری (فادیا) یه (ووقونیوس) قانونی موجبنجه حقی اولان میراثدن فضله برشی ویریلمه‌سنه طرفدار دکیلدی. بونك اوزرینه سکستولیوس بویوك بر میراثه قوندی؛ عادلانه ونامو‌سکارانه طرز حرکتی فائده‌یه ترجیح ایتمش اولایدی بو میراثدن ألنده بر آقچه قالمایاجقدی . ظن ایده‌بیلیرم که سز میراثی صاحبنه ویریردیکز ؛ حتی ظن ایده‌بیلیرم که ئه‌پیکورده اونی اعاده ایده‌ردی : آنجاق، او تقدیرده کندی اساسلریکزه تبعیت ایتمه‌مش اولوردیکز » . بو راده بعضی ملاحظه‌لرده بولوناجغم .

واضع قانونلرك بالذات حسیات طبیعیه‌یه مغایر قانونلر تنظیمنه مجبور اولمالری بشریتك فلاکتلری جمله‌سندندر : (ووقونیوس) قانونی ایشته اوماهیتده ایدی . سببی شوکه واضع قانونلر وطنداشدن زیاده جمعیت اوزرینه ، و بشردن زیاده وطنداش اوزرینه بنای احکام ایده‌رلر . قانون وطنداشی‌ده ، بشری‌ده فدا ایدییور ، ویالکیز جمهوریتی دوشونیوردی . بر آدام ، میراثنی قیزینه تودیع ایتمه‌سنی دوستندن رجا ایدییوردی : قانون موصیده حسیات طبیعیه‌یی ، قیز اولادده محبت فرزندانه‌یی استحقار ایتمشدی ؛ میراثی تودیعله مکلف و دهشتلی بر مضایقه ایچنده بولونان کیمسه‌یه اصلا عطف نظر ایتمه‌مشدی . بو آدام ممنوعیت قانونیه‌یه رغماً میراثی وارثه تودیع ایدنجه فنا وطنداش اولیور؛ صاقلایینجه ناموسسز آدام اولیور . یالکیز أیی آداملر قانوندن قاچینمغی دوشونه‌جکلر ؛ قانوندن قاچینمق ایچون آنجاق ناموسلی کیمسه‌لر انتخاب ایدیله‌بیلیردی : چونکه بو ایشده هوسات واحتراصاته غلبه موضوع بحثدر؛ آنجاق، بونوع ظفرلری منحصراً ناموسلی کیمسه‌لر قازانابیلیر. بو آداملره بو خصوصده فنا وطنداش نظریله باقمق فضله شدت کوسترمك دیمکدر . قانونك یالکیز ناموسلی کیمسه‌لری کندیسندن قاچیلمغه مجبور ایتمه‌سی حالنده واضع قانون مقصدینك قسم اعظمنی ألده ایتمش اولابیلیر .

(ووقونی) قانونی یاپیلدیغی زمانلرده رومالیلرك اخلاق وطبایعی اسکی صفوتلرینی هنوز بوسبوتون غائب ایتمه‌مشدی . بعضاً ، قانونك لهنده اولمق اوزره عامه‌نك وجدانی بر ایشده علاقه‌دار ایدیلیور ، قانونه رعایت ایدیله‌جکی یمینلرله تأمین ایدیلیوردی (١) ؛

[١] سکستلیوس قانونه رعایت ایده‌جکنه دائر یمین ایتمش اولدیغنی سویلردی (سیه‌رون فینیبوس أیی و فنا ، کتاب ٢) .

برصورتده که استقامت بالذات استقامتله عادتا مجادله حالنده بولونوردی . فقط صوك زمانلرده روماليلرك اخلاقی اودرجه بوزولمشدی‌كه وصيت مشروطه اصولنك ووقونی احكام قانونيه‌سندن قاچينمقده‌كی خدمتی اهميتدن دوشمشدی ، چونكه بالذات قانون ، عامه‌نك مطاعی اولمق مرتبه‌سندن داها زياده دوشمشدی.

داخلی محاربه‌لر برچوق وطنداشلری محو ايتمشدی . روما، اوكوست‌عهدنده چولدن عبارت قالمش كبيدی ؛ نفوسنی چوغالتمق لازمدی . (پاپيه‌ن) دينيلن قانونلر ياپيلدی ؛ بونلرده وطنداشلری أولنمكه، چولوق چوجوق صاحبی‌اولمغه تشويق ايده‌جك تدبيرلردن هيچ برى اهمال اولونمادی [١] مراجعت ايديلن باشليجه تدبيرلرك برى قانونك مقاصدينه توفيق حركت ايده‌نلر ايچون مخلفاته نائليت اميدلرينی آرتيرمق ، و بوندن امتناع ايده‌نلر ايچون او اميدلری آزالتمق اولمشدر ؛ (ووقونيوس) قانونی استخلاف وتوارث حقنی قادينلردن نزع ايتمش اولديغندن ، (پاپيه‌ن) قانونی بعضی حاللرده بو ممنوعيتی قالديرمشدر .

قادينلر [٢]، على‌الخصوص چوجوقلری اولانلر، زوجلرينك وصيتی موجبنجه ميرات آلمق صلاحيتنی اكتساب ايتمشلردی ؛ چوجوقلری اولانلرده اجنبيلرك وصيتلرندن متحصل مخلفاته نائليت حقنی قازانمشلردی: بوتون بونلر (ووقونيوس) قانونی احكامنه مغاير اولمقله برابر، قانونك روحی تماميله ترك ايديلمه‌مشدی . مثلا (پاپيه‌ن) قانونی [٣] بر چوجوغی اولان كيمسه‌نك بر اجنبينك وصيت ايتديكی مخلفاتك جمله‌سنه نائل اولماسنه مساعددی ؛ بو حق قادينه آنجاق اوچ چوجوق آناسی اولديغی زمان ويريليردی [٤].

پاپيه‌ن قانوننك اوچ چوجوق آناسی قادينلره ميراث آلمق حقنی منحصراً اجنبيلرك وصيتی موجبنجه ويرمش اولديغنه دقت ايتمه‌ليدر : ابوينك مخلفاتی خصوصنده بوقانون اسكی قانونلرله (ووقونيوس) قانوننك احكامنی بوتون قوتلريله ابقا ايتمش [٥] ، فقط بو حال چوق وقت دوام ايده‌مه‌مشدر .

[١] بو قانونلرده يكرمی اوچنجی كتابك ٢١ نجی فصلنده‌كی مسروداته باقيكز .

[٢] بو خصوصده (اولپيه‌ن) آثار پريشاننده ١٥ بابك ٦ نجی فقره‌سنه مراجعت .

[٣] عينی فرق (پاپيه‌ن) قانوننك بر چوق احكامنده بولونور. اولپيه‌ن آثار پريشاننك صوكنجی باينده ٤ نجی و ٥ نجی ٦ نجی فقره‌لره باقيكز .

[٤] (ته‌اودوزيه‌ن) مجله‌سنده ٩ نجی قانونه و (ديون) ك ٥٥ نجی كتابنه باقيكز .

[٥] (اولپيه‌ن) اوراق پريشانی ١٦ نجی باب، فقره (١) ؛ سوزوم، كتاب ١ فصل ١٩ .

بوتون ملتلرك ثروتلريله برباد اولان رومانك اخلاقی دكيشمشدی؛ قادينلرك (لوكس) میلنی توقيف ايتمك آرتيق موضوع بحث اولمازدی . (آدريه‌ن) عهد سلطنتنده ياشامش اولان (اولو - ژه‌ل) [١] كندی‌عصرنده (ووقونيوس) قانوننك همان هيچ مثابه‌سنده اولديغنی سويلر ؛ بوقانون شهرك ثروت و سامانی آلتنده كومولمشدی . بوصورتله ، (نيژه‌ر) عهدنده ياشامش اولان (پول) ك (جمل‌حكميه) سيله (آلكساندر سه‌وه‌ر) دوری رجالندن اولان (اولپيه‌ن) ك آثار پريشاننده كورديكمزه كوره ، پدر طرفندن اولان همشيره‌لر ميراث آلابيليور، و(ووقونيوس) قانوننك وضع‌ايتديكی ممنوعيت حالنده قالانلر بردرجه داها اوزاق اولان اقربادن عبارت قالييوردی .

روما قوانين قديمه‌سی شدتلی كورولمكه باشلامش و (پره‌تورلر) آرتيق حقانيت ، اعتدال وادب كبی خصوصاته آلدیرماز اولمشلردی .

روما قوانين قديمه‌سنده كورولديكنه كوره ، والده‌لر چوجوقلرينك مخلفاتندن اصلا حصه آلمازلرمش . (ووقونيوس) قانونی اونلری بومخلفاتدن اخراج ايچون برسبب ديكر تشكيل ايتمشدر . فقط ايمپراطور (قلود) والده‌لره، اولادلرينك ضياعنه قارشی مدارتسلی اولمق اوزره اونلرك مخلفاتنی ترك ايتمشدر : (آدريه‌ن) [٢] دورنده صادر اولان (ترتوليه‌ن) سه‌ناتوس - قونسولتی اوچ چوجوغی اولان حر قادينلرله دورت چوجوغی‌اولان آزادلی قادينلره بوميراثی ويرمشدر. آشكاردركه بوسناتوس - قونسولت، بويله‌برحالده قادينلره اجنبيلرك بيراقدقلری مخلفاتی ويرمش‌اولان پاپيه‌ن قانوننك توسيعندن عبارتدی . نهايت ژوستينيه‌ن ، چوجقلرينك عددی نظر اعتباره آلنمقسزين، والده‌لری مخلفاته نائل ايتمشدر .

قادينلری ميرات آلمقدن منع ايده‌ن قانونی تحديد ايتديرمش اولان عينی سببلر قادين طرفندن اقربانك ميراث حقنی تحديد ايتمش اولان قانونی ياواش ياواش حكمدن اسقاط ايتمشدر . بوقانونلر ، قادينلرك نه‌كندی ثروتلريله ، نه‌ده نائل ثروت اولمق اميديله زينت وسفاهته قاپيلمامالری اسبابنی احضار وتأمين ايتمك لازم كلن أيی برجمهوريت فكر وروحنه پك موافقديلر . بالعكس ، سلطنتك زينت وسفاهتی ازدواجی مصرفلی بريوك حكمنده بيراقاجغندن ، اوراده ارككلر هم قادينلرك ويره‌بيله‌جكلری ثروتلرله ، هم اوه

[١] كتاب ٢٠ ، فصل ١ .

[٢] آدريه‌ن نامنی اتخاذ ايتمش اولان (پی) .

كتيره‌جكلری مخلفات اميدلريله تشـويق ايديله‌ليدر . بويله‌جه ، رومادہ سلطنت تأسس ايتديكی وقت بوتون مخلفات سيستەمی دكيشـمشدی . پره‌تورلر ، أركك طرفندن اولان اقربانك فقدانی حالنده ، قادين طرفندن اقربايی ميراثه دعوت ايتديلر ؛ حال بوكه اسكی قانونلر موجبنجه قادين طرفندن اولان اقربا ميراثه اصلا چاغيريلمازلردی . (اورفيسيه‌ن) سناتوس ـ قونسـولتی چوجوقلری والده‌لرينك مخلفاتنه چاغيرمشدر ؛ و (والانتينيه‌ن)، (ته‌ئودوز) و(آرقاديوس) نام ايمپراطورلر قيز اولاددن‌اولان حفيدلری بويوك پدرلرينك مخلفاتنه چاغيرمشلردر . الحاصل ايمپراطور (ژوسـتينيه‌ن) مخلفاته متعلق موضوعات قديمه‌دن أثر بيراقمامشدر : ذكور واناث آراسنده وقادين‌طرفندن اقربا ايله أركك‌طرفندن اقربا آراسـنده هيچ برفرق كوزتمه‌يه‌رك اصول ، فروع ومصاهرلردن متشـكل اوچ صنف وراثت اصولی وضع ايتمشـدر . بو خصوصده‌كی احكام سـائره‌يی فسخ ايتمش ، (اسكی احكام عدليه درلردی) اسمنی ويرديكی شيئلردن اوزاقلاشارق ، بالذات طبيعتی تعقيب ايتديكنه ذاهب اولمشدی .

يكرمی سكزنجی كتاب

فرانسزلرده حقوق مدنيه‌نك منشأ و تكاملاتی .

In nova fert animus mutatus dicere formas
Corpora ..... (Ovid., Mét. [*]

فصل — ١

جرمانيه اقوامنه عائد قانونلرك مختلف ماهيتلری .

فرانقلر مملكتلرندن چيقنجه ، ملتلرينك حكماسنه ساليك قانونلرينی تدوين ايتدير مشلردی[١]. (ره‌ن) سواحلنده ساكن فرانقلر عشيرتی (قلوويس)[٢]ك زمان سلطنتنده (سـاليه‌ن) فرانقلرينه التحاق وعاداتنی محافظه ايتمشـدی ؛ (اوستراازی) قرالی (ته‌ئودوريق)[٣]ده‌بوعادتلری يازی‌ايله تثبيت‌ايتديرمشدی. كندی‌حكومتنه تابع آلمانلرله باويه‌راليلرك‌ده‌عادتلرينی‌طوپلامشدی. چونكه‌جرمانيا اوقادار اقوامك هجرتلريله‌ضعيفلامش اولديغندن،فرانقلر اونلرك‌قارشيلرنده‌احراز ظفر ايتدكدن‌صوكرا برآديم كری‌يه آتمشلر، ونفوذلرينی بابالرينك اورمانلرينه تشميل ايتمشلردی . تورينژيه‌ن (Turingiens) مجله‌سنك عينی (ته‌ئودوريق) طرفندن تدوين ايديلمش اولماسی محتملدر ، چونكه (تورينژ) ليلرده اونك تبعه‌سيديلر . (فريزون) لر (شارل ـ مارتل) و (په‌په‌ن) طرفندن تحت اطاعته

---

[*] لاتين شاعرلرندن (اوويد) ك (تناسخ) عنوانلی أثرندن آلينمش اولان بو پارچه : (روح يكی هيئات وجمعياتده مختلف شكللر حاصل ايدەر) ديمكدر.

[١] ساليك قانونك ديباجه‌سنه باقيكز . موسيو له‌بنيچ (فرانقلرك منشألری حقنده‌كی أثرنده بو قانونك (قلوويس) ك عهد سلطنتندن اول ياپيلمش اولديغنی سـويلرـه‌ده ، فرانقلرك جرمانياده حروجلرندن اول بوقانون تدوين ايديلمش اولامازدی : اووقت لاتين لسانی هنوز قوللانلمازلردی .

[٢] (غره‌غوار ده‌طور) ه مراجعت .

[٣] باويه‌را قانونيله ساليك قانونك مقدمه‌لرينه مراجعت .

آلينمش اولدقلرندن ، قانونلری بو حکمدارلردن مقدم دکیلدر [١] . ساقسونلری ایلك دفعه مغلوب ایدەن شارلمان اونلره بزده‌كی قانونی ویرمشدی . بو ایکی مجلەنك غالبلرأ لندن چیقمش اولدقلرینی کورمك ایچون اونلری اوقومق کافیدر . ویزیغوتلر ، بورغونیالیلر ولومباردلر تأسیس حکومت ایتدکلرنده اقوام مغلوبەیی کندی عادتلرینه تبعیت ایتدیرمك ایچون دکیل، کندی‌قانونلرینه‌بالذات کندیلری تبعیت ایتمك ایچون قانون یازدیرمشلردی .

سالیك قانونلرنده ، و وقتیله (رەن) نهری سواحلنده ساکن اولان فرانقلرك ریپتوئەر (Riptuaires) دینیلن قانونلرنده ، آلمانلرك ، باویەرالیلرك ، تورینج‌لیلرك [٢] وفریزون (Frisons) لرك قانونلرنده حیرتلره شایان برسادەلك وار: بوقانونلرده اوریژینال برخشونتله برابر، باشقا هیچ برسائقله قوتنی ضایع ایتمەمش بر روح کورولور. بوقانونلر پك آزشیئلر دکیشدیرمشدی ؛ چونکه ، فرانقلر استثنا ایدیلیرسه، اقوام مذکوره هپ جرمانیاده قالمشلردی . فرانقلربیله ایمپراطورلقلرینك بویوك برقسمنی جرمانیاده تأسیس ایتمشلردی ؛ بوسببله قانونلری هپ جرمان قانونلری ماهیتنده ایدی . حال بوکه ویزیغوت ، لومبارد وبورغون قانونلری بویله دکیللردی ؛ ماهیتلرندن برچوق شیئلر غائب ایتمشلردی ؛ چونکه یکی مملکتلرده یرلەشن بوقوملر بالذات کندی اخلاق وسجیەلرندنده برچوق شیئلر غائب ایتمشلردی .

بورغونیاقراللغی ملت‌غالبەیه عائد قانونلرك بویوك‌تبدللره معروض‌اولاجغی‌قادار اوزون زمان محافظهٔ موجودیت ایتمەمشدی. ملتلرینك‌عادتلرینی جمع ومحافظه ایتمش‌اولان غوندەبو (Gondebaud) و سیکیسموند (Sigismond) بوحکومتك همان همان صوك قراللریدیلر. لومبارد قانونلری تبدلاتدن زیادەعلاوەلر آلدی . روتاریس (Rotharis ، لكقانونلرینی‌غری-مولد(Grimoald) لوئیت‌پراند(Luit Prard) ، راشی (Rachis) ، ئەتولف(Aistulphe) قانونلری تعقیب ایتدیسەده اولکیلریکی بر شکل آلمامشدی . ویزیغوت قانونلری‌بو حالده اولمامشدی ؛ ویزیغوتلر قانونلرینی یکیدن تدوین ایتمشلرو بو ایشی‌رهبانه یاپدیرمشلردی .

ایلك عرق‌قراللری‌خریستیانلقله‌اصلا تألیف قبول ایتمەین‌جهتلری‌سالیك و ریپوئەر (Ripuaires) قانونلرندن‌چیقارمشلر ، فقط‌بوتون اساسی‌بیراقمشلردی . ویزیغوت‌قانونلری حقنده بویله بر سوز سویلەنەمز .

[١] هیچ یازی یازماسنی بیلمزلردی .
[٢] آلمانیانك ألبه ، طونه ورەن نهرلری آراسنده‌كی قسمنه قدیماً ویریلان اسم .

بورغون و علی الخصوص ویزیغوت قانونلری‌جسمانی‌جزالره پك اهمیت ویردی. سالیك و ریپوئەرقانونلری بوجزالری قبول ایتمەمشدی [١] : بونلر سجیەلرینی داها أیی محافظه‌ایتمشلردی .

ولایتلری‌تجاوزات خارجیەیه زیادەسیله‌معروض‌اولان بورغون وویزیغوتلراهالئ قدیمه ایله اوزلاشمغه واونلره أك بیطرفانه قوانین مدنیەیی اعطایه چالیشدیلر ؛ فقط فرانق قراللری ، قوت ومکنتلرندن امین اولدقلرندن ، بواندیشەلره لزوم کورمەدیلر .

فرانق‌ادارەسی آلتنده یاشامش اولان ساقسونلر ، غیر قابل ضبط برانفعالك تأثیری آلتنده ، عصیانده عناد ایتمشلردی. قانونلرنده کورولن‌وغالبلرەخاص‌اولان خشونتلرباربار قانونلرینك‌دیکرمجلەلرنده اصلا کورولەمز.

قوانین مذکورەده جرمان قانونلرینك روحی مجازات نقدیەده ، غالب ومظفر قوتك أثرلریده جسمانی جزالرده کورولور .

ساقسونلرکندی مملکتلری داخلنده یاپیلان‌جرائمی جسماً جزالاندیریرلر ، جرمان قانونلرینك روحنه آنجاق کندی مملکتلری خارجنده ایقاع ایدیلن جرائمك جزاسنده تبعیت ایدەرلردی .

ساقسونلرده جرائمك‌اصلامظهرصفح‌اولمادیغی، مجرملره کلیسالرك‌بیله‌قاپاندیغی‌سویلەنیر.

ویزیغوت قراللرینك سرایلرنده پسقپوسلرك واسع نفوذ وصلاحیتلری واردی ؛ اك مهم ایشلر مجالس روحانیەده قرارلاشدیرلدی . بو کونکی [٢] انکیزیسیونك بوتون اساسلرینی ، بوتون دستورلرینی وبوتون کوروشلرینی ویزیغوت مجلەسنه مدیونز. اولجه پسقپوسلرك یاپمش اولدقلری قانونلری عصریمزده کشیشلر یهودیلر علیهنده استنساخدن باشقا برشی یاپمادیلر .

ذاتاً (غوندەبو)نك بورغونلرایچون وضع ایتمش‌اولدیغی‌قانونلر خیلی‌معقول کورونیور؛ روتاریس ودیکرلومبارد قراللرینك قویمش‌اولدقلری‌قانونلرسەداها زیاده معقول‌وعادلانەدر. فقط ویزیغوت ، رەسەس‌وەند (Recessuinde) ، شەن‌دازووەند (chaindasninde) و أژیقا (Egiga) قانونلری طفلانه، عجمیجه واحمقجەسنەدر ؛ مقصده اصلا واصل‌اولمازلر؛ بلاغتله طولو ، معنادن خالیدر : اساسده حوپیا ، اسلوبده معظمدر .

[١] یالکیز (شیلدەبرت) قرارنامەسنده بعضی مجازات جسمانیەیه تصادف اولونور.
[٢] أثرك یازیلدیغی زمان .

فصل — ٢

باربار قانونلری هپ شخصی اولمشدر .

باربار قانونلرینك معین بر مملکتده اصلا باغلانمامش اولمالری اونلرك خصوصی بر سجه‌لرینی تشکیل ایده‌ر : فرانقلر فرانق قانونیله محاکمه ایدیلیردی، آلمانلر آلمان قانونیله، بورغونلر بورغون قانونیله ، روماليلر روما قانونیله محاکمه اولونورلردی ؛ اوزمانلر اقوام غالبه قانونلرینك یکشکل اولماسنی دوشونمك بر طرف ، مغلوب قوم ایچون قانون وضعی بیله دوشونولمزدی .

بن بو مسروداتك منشأنی جرمان اقوامنك اخلاق وطبایعنده بولورم. بوملتلر یکدیکرندن باتاقلقلرله ، کوللرله ، اورمانلرله آیریلیرلردی: حتی سزار بو قوملرك آیری آیری یاشامایی سودکلرینی سویلر [١] . رومالیلردن قورقولری اونلری برلشمکه سوق ایتدی : بوقارما قاریشیق ملتلرده هرفرد بالذات کندی ملتنك اصول وعاداتنه کوره محاکمه ایدیلیر اولدی. بونون بو قوملر ، آیری آیری باقیلنجه ، حر و مستقلدیلر ؛ بربریله قاریشدقلری وقتده استقلاللری باقی ایدی : وطنلری عمومی ، جمهوریتلری خصوصی ایدی ؛ مملکت عینی قالمش ، ملتلر تنوع ایتمشدی . کورولیورکه قوانین شخصیه فکری بو قوملرده کندی وطنلرندن خروجلرندن اول موجوددی ، وغالبیتلرنده بو فکری و بوروحی هپ برابر کوتوردمشلردی .

بوعادت مارکولف دساتیرنده ، باربار قانون مجله‌لرنده ، خصوصیله ریپوئەر قانوننده، ایلك عرق قراللرینك قرارنامه‌لرنده مؤسس کورولور ؛ ایکنجی عرق دورنده تدوین اولونان اوامر وارادات هپ بوعادته مبتنی‌ایدی . چوجوقلر پدرلرینك قانونلرینه، قادینلر زوجلرینك قانونلرینه، طوللر بالذات کندی‌قانون‌اصلیلرینه، آزادلیلر افندیلرینك قانونلرینه تابعدیلر. بوندن باشقا ، هرکس ایسته‌دیکی قانونی انتخاب ایده‌بیلیوردی ؛ برنجی روتاریس قانون‌اساسیسی بو انتخابك عمومی اولماسنی التزام ایتدی .

[١] De Bello Gallico, lib VI

فصل — ٣

سالیك قانونلریله ویزیغوت وبورغوند قانونلری آراسنده‌کی باشلیجه فرق .

دیمشدم‌که [١] بورغون ، ویزیغوت قانونلری بیطرفانه ایدیلر ؛ فقط سالیك قانونی هیچ‌ده بویله دکیلدی: فرانقلرله‌رومالیلر آراسنده‌أك مؤلم‌صورتده‌بعض فرقلراحداث‌ایتمشدی. برفرانق ، برباربار، یاخود سالیك‌قانونته تابع برکیمسه قتل ایدیلدیکی زمان [٢]، مقتولك اقرباسنه (٢٠٠) سولق تضمینات ویریلیردی ؛ حال‌بوکه حق‌تصرفه مالك بررومالی قتل ایدیلنجه یالکیز(١٠٠) سو، وخراج کذار بررومالی اولدورلنجه یالکیز (٤٥) سو تأدیه اولونوردی. قرال اتباعندن برفرانقك (٦٠٠) سو ، قرالك مسافری اولمش بررومالینك قاتلی یالکیز (٣٠٠) سو تأدیه‌سنه مجبور طوتولوردی. کورولیورکه سالیك قانونی فرانق ورومالی سنیورلر آراسنده اولدیغی کیبی طبقات عادیه‌یه منسوب افرادآراسنده‌ده ظالم بر فرق تأسیس ایتمشدر .

بوندن ماعدا ، آدام‌طوپلانارق برفرانقك‌خانه‌سنه هجوم‌ایدیلیر وبوصیراده فرانق‌مقتول دوشرسه،سالیك‌قانونی‌موجبنجه (٦٠٠) سوتضمینات‌ویریلمه‌سی‌لازم‌کلیردی؛فقط بررومالی‌یه یاخود برآزادلی‌یه‌هجوم‌حالنده ،بوجزانك یالکیزیاریسی‌ویریلیردی. عینی‌قانون‌موجبنجه[٣]، برفرانقی زنجیره باغلایان بررومالی ٣٠ سو تضمینات اعطاسیله مکلف طوتولوردی ؛ فقط برفرانق بررومالی‌یی زنجیره اوراجق اولورسه، یالکیز (١٥) سوویرمکه مجبوراولوردی. بررومالی طرفندن‌صویولان‌برفرانق (٦٢) بوچوق سوتضمینات آلیردی؛حال‌بوکه‌برفرانقك صویمش اولدیغی رومالی یالکیز (٣٠) سو آلیردی . بوتون بوحاللرك رومالیلر ایچون تحملکداز اولاجغی درکاردر.

بونکله برابر مشهور برمؤلف [٤] ، فرانقلری رومالیلرك أك ایی دوستلری فرض وتخمین‌ایده‌رك ، اونلرك (غول)مملکتلرنده تأسسلری حقنده برسیستم‌تشکیل‌ایدیور.

[١] بوکتابك برنجی فصلنده .
[٢] سالیك قانونی ، باب (٤٤) ، فقره (١) .
[٣] باب ٣٥ ، فقره ٣ و ٤ .
[٤] (دوبوس Dubos) .

دیمك اولویورکه فرانقلر رومالیلرك اك أیی دوستلری ایمشلر ، اوفرانقلرکه رومالیلره قورقونج فنالقلری یاپمشلر واونلردن عینی فنالقلری کورمشلردر [١] !. دیمك اولویورکه رومالیلری سلاح قوتیله تابعیتلری آلتنه آلدقدن صوکرا حقلرنده قانونلریله متعمداً اجرای ظلم ایتمش اولان فرانقلر اونلرك دوستلری ایمشلر ! چینی ضبط ایدەن تاتارلر چینلیلرك نەقادار دوستلری ایدیسەلر ، فرانقلرده رومالیلرك اوقادار دوستلریدیلر .

برقاچ قاتولیك پسقپوس فرانقلری آری (ariens) بعضی قراللری مضمحل ایتمکده قوللانمق ایستەمشلرسه ، بوحال اونلرك باربار اقوامنك ادارەسی آلتنده یاشامایی آرزو ایتمش اولدقلرینەمی دلالت ایدەر ؟ بوکا قیاساً ، فرانقلرك رومالیلری صورت مخصوصەده تبجیل وتکریم ایتدکلرینه حکم ایدیلەبیلیرمی ؟ بن بوندن پك باشقا نتیجەلر چیقاریردم : فرانقلرك رومالیلره امنیتلری آرتدیغی نسبتده ادارەلرینه اعتنالری آزالمشدر .

فقط راهب (دوبوس) بر مورخ ایچون فنا عد ایدیلمك لازم کلن منبعلره مراجعت ایتمشدر : منبعلری شاعرلر وخطیبلردن عبارتدی؛ سیستەملر کوستریش مقصدیله وجوده کتیرلمش أثرلر اوزرینه بنا ایدیلەمەلیدر .

فصل — ٤

روما حقوقی فرانق ادارەسنە تابع مملکتلرده دوچار زوال اولمش ، غوت و بورغوند ادارەسی آلتندەکی مملکتلرده بقایذیر اولابیلمشدر ؟

سویلەمش اولدیغم شیلر شیمدی‌یه قادار قاراکلقلر ایچنده قالمش دیکر شیئلرك تنورینه مدار اولاجقدر .

بوکون (فرانسه) تسمیه اولونان مملکت ایلك عرق زماننده روما قانونیله یاخود (تەئودوز) مجلەسیله ، و وقتیله بوقطعەده ساکن اولمش باربارلرك مختلف قانونلریله اداره ایدیلمشدر [٢] .

[١] (غرەغوار دەطور) ، آربوغاست سفری حقنده مندمج تفصیلات ادعامزك صدقنه شاهددر .

[٢] فرانقلر ، وزیغوتلر وبورغونلر .

فرانقلرك ادارەسی آلتنده مملکتده سالیك قانونی فرانقلر ایچون ، تەأودوز مجلەسی رومالیلر ایچون موضوعدی . ویزیغوتلرك ادارەسی آلتندەکی مملکتده (آلاریق) [١] نام حکمدارك أمریله (تەأدوز) مجلەسی جمع و تدوین ایدیلەرك رومالیلر آراسندەکی اختلافلرده معمول‌به اولدی ؛ عادات ملیه (أوریق) طرفندن تحریراً تثبیت ایدیلمش ، وغوت عاداتنك تقررینەده مدار اولمشدر . فقط سالیك قانونلری فرانق مملکتنده نه سببله همان همان عمومی بر نفوذ قازانمشدی ؟ نەدن روما حقوقی ویزیغوت ادارەسی آلتندەکی مملکتده انتشار وهر طرفده کسب مرعیت ایتدیکی حالده فرانق ادارەسنه تابع مملکتده تدریجاً دوچار زوال اولمشدر ؟

دیرم‌که روما حقوقنك فرانقلرده استعمالدن سقوطی‌فرانق مملکتنده فرانق، باربار، یاخود سالیك قانونه تابع اولمانك تأمین ایتدیکی بویوك منفعتلردن دولاییدر : هرکس سالیك قانونه تبعاً یاشامق ایچون روما حقوقنی ترکه چالیشمشدر . روما حقوقنی یالکیز رهبان محافظه ایتمشلردر [٢] ، چونکه اونی تبدیلده هیچ بر منفعتلری یوقدی . صنوف ومراتب فرقلری، بالآخره کوستەرەجکم کبی، منحصراً تضمینات‌مقدارنده موجوددی. حال‌بوکه بعضی خصوصی قانونلر رهبانه فرانقلره عائد اولان تضمینات درجەسنده مساعد تضمینات ویریردی : بوصورتله ، رهبان روما حقوقنی محافظه ایتدیلر. بوندن هیچ بر صورتلەده متضرر دکیللردی؛ ذاتاً ، بوقانون خریستیان ایمپراطورلرك اثری اولدیغی‌ایچون اونلرك ایشلرینەده کلیردی .

بردیکر طرفدن ، ویزیغوتلرك ملك موروثنده ویزیغوت قانونی رومالیلره قارشی ویزیغوتلره سیویل ساحەده هیچ برمنفعت تأمین ایتمەدیکندن، رومالیلرك باشقا برقانونك ادارەسی آلتنه کچمك ایچون کندی قانونلرینی ترك ایتمەلرینه هیچ برسبب یوقدی: بونك ایچون کندی قانونلرینی محافظه ایتدیلر ، ویزیغوت قانونلرینی اصلا آلمادیلر .

بوخصوصده ایلەری کیدیلدکجه مسرودات واقعه تأیید ایدەر. (غوندەبو) قانونی پك

[١] مذکور مجلەنك مقدمەسنده آکلاشیلاجغی وجهله ، بوایش حکمدار مومی‌الیهك دور حکومتنك ٢٠ نجی سنەسنده یاپیلمش وایکی سنه صوکرا (آنیەن) طرفندن نشر ایدیلمشدر .

[٢] (ریپتونەر) قانوننك ٥٨ نجی بابنك برنجی فقرەسنده ادارەسی آلتنده کلیسانك یاشامقده اولدیغی روما قانونی موجبنجه ... » دینیلمشدر . (Lexromana) کلەسی حقنده موسیو (دوقانژ) طرفندن ذکر ایدیلن بی‌نهایه جملەلرده مراجعت .

بی طرفانه‌ایدی، بورغونلره رومالیلردن زیاده مساعد دکیلدی . مقدمه‌سندن آ کلاشیلاجغنه نظراً ، بوقانون بورغونلر ایچون رومالیلرله بورغونلر آراسنده تحدث ایده بیله‌جك ایشلری تسویه ایچون یاپیلمشدر؛ شو صوك حالده محکمه هرایکی طرفدن مساوی مقدارده اعضادن تشکل ایده‌ردی . بوحال اوزمانلرك اختلافات سیاسیه‌سندن مستخرج بعض اسباب خصوصیه‌یه بناءً ضروریدی [١] . روما حقوقی رومالیلر آراسنده تحدث ایده‌بیله‌جك اختلافلری تسویه ایچون بورغونیاده ابقا ایدیلدی . رومالیلرك کندی قانونلرینی ترك ایتمه‌لرینه هیچ برسبب یوقدی ؛ فرانق مملکتنده قانونلرینی ابقا ایتمه‌لرینه سبب واردی ؛ علی‌الخصوص که ، (آغوبارد) ك (لوئی له ده‌بونه‌ر) ه یازمش اولدیغی مشهور مکتوبدن آ کلاشیلاجغنه نظراً ، سالیك قانونی بورغونیاده اصلا مؤسس دکلدی.

آغوبارد ، سالیك قانوننی بورغونیاده تأسیس ایتمه‌سنی بوحکمداردن طلب ایدیوردی: دیمك اولویورکه بوقانون اوراده مؤسس دکیلمش . بوصورتله ، روما حقوقی وقتیله مذکور قراللغه تابع بونجه ولایتلرده باقی قالمشدر ، وحالا باقیدر .

روما حقوقی ایله غوت قانونی غوتلرك یرلشدکلری مملکتده عینی صورتله دوام ایتمشلردر: سالیك قانونی بورایه اصلا قبول ایدیله‌مشدر . (په‌په‌ن) و (شارل ـ مارتل) بو بحث ایتدیکمز مملکتدن عربلری چیقاردقلری وقت انقیاد ایده‌ن شهر وولایتلر [١] کندی قانونلرینی محافظه ایتمه‌لرینی طلب ایتدیلر، وموفق اولدیلر: بوحال، بوتون قانونلرك شخصی اولدیغی اوزمانك عادتنه رغماً، ممالك مذکوره‌ده روما حقوقنه حقیقی ومحلی برقانون نظریله باقیلماسنه سبب اولمشدر .

مسرودات واقعه (کل شارل Charles le chauve) طرفندن (پیست) ده (٨٦٤) سنه‌سنده ویریلن أمرنامه ایله ثابتدر ؛ بوأمرنامه روما حقوقیله حکم اولونان مملکتلری حقوق مذکوره‌نك جاری اولمادیغی مملکتلردن آییرر .

(پیست) أمرنامه‌سی ایکی شی اثبات ایده‌ر : اولا ، روما قانوننك مرعی اولدیغی مملکتلرله مرعی اولمادیغی مملکتلر بولوندیغنی ؛ ثانیاً روما قانوننك مرعی بولوندیغی مملکتلرك ، مذکور أمرنامه‌دن آ کلاشیلاجغی وجه ایله [٢] ، الیوم قانون مذکورك

[١] ایلری‌ده ، ٣٠ نجی کتابك ٦ ، ٧ ، ٨ ، و ٩ نجی فصللرندن بوندن بحث ایدجکم .

[٢] (Duchesne) کلیاتنك ٣ نجی جلدنده (٣٦٦) صحیفه‌ده (Gervasis de Tilburi) یه مراجعت .

جاری اولدیغی یرلر اولدقلرینی . دیمك اولویورکه فرانسه‌نك عرف و عاداتله اداره ایدیلن قطعه‌لریله حقوق مدونه موجبنجه اداره اولونان قطعه‌لری آراسنده‌کی فرق تا (پیست) أمرنامه‌سنك تاریخ صدورندن بری موجوددی .

دیمشدم که سلطنتك اوائلنده بوتون قانونلر شخصی ایدی. بویله‌جه، (پیست) أمرنامه‌سی روما حقوقنه تابع مملکتلرله عینی حقوقه تابع اولمایان مملکتلری بربرندن تفریق ایدنجه، روما حقوقنه تابع اولمایان مملکتلرده اوقادار کیمسه‌نك باربارلره عائد برقانون آلتنده یاشامایی اختیار ایتمش اولدقلری ، ممالك مذکوره‌ده روما قانونی آلتنده یاشامایی هیچ کیمسه‌نك آرزو ایتمه‌مش اولدیغی، وروما قانوننه تابع مملکتلرده پك آز کیمسه‌لرك باربار اقوامك قانونلری آلتنده یاشامایی اختیار ایتمش اولدقلری استدلال اولونور .

بوراده یکی شیلر سویله‌دیکمی پك اعلا بیلیورم ؛ فقط بوشیلر دوغرو ایسه ، پك اسکی شیلردر . نه‌ضرری وار، بونلرك قائلی ایستر بن اولایم، ایستر (والوا Valois) لر، یاخود (بینیون Bignons) لر اولسون !

فصل — ٥

عینی بحثك مابعدی.

(غونده‌بو) قانونی بورغونلر عندنده چوق زمان روما قانونیله برابر جاری قالمشدر ؛ (لوئی له‌ده‌بونه‌ر) زماننده‌ده بوقانون اوراده جاری ایدی : (آغوبارد) ك مکتوبی بوخصوصده هیچ بوشبهه‌یه محل بیراقماز. کذلك ، پیست أمرنامه‌سی ویزیغوتلر طرفندن اشغال اولونان مملکتی روما قانوننه تابع برمملکت کبی کوسترمشسه‌ده ، ویزیغوت قانونی اوراده هنوزجاری ایدی ؛ (٨٧٨) سنه‌سنده ، یعنی (پیست) أمرنامه‌سندن اون درت سنه صوکرا (په‌په لوئی) عهد سلطنتنده انعقاد ایده‌ن (ترووا) سینود و اثبات ایده‌ر .

بالاخره غوت و بوغون قانونلری ، باربار قوملرك شخصی قانونلرینی هرطرفده

[١] (قاویلونو) ده (ناربونا) ده ، الخ (پیست) أمرنامه‌سنك ١٢ نجی و ١٦ نجی ماده‌لرینه باقیکز .

اورتادن قالديران اسباب عموميه‌نك[١] تأثيريله ، بالذات كندى مملكتلرى داخلنده دوچار زوال اولمشلردر .

فصل — ٦

روما حقوقى لومباردلر اداره‌سنده ناصل مرعى قالابيلمشدر ؟

دستورلرمه هرشى انقياد ايدييور . لومبارد قانونى بى‌طرفانه ايدى ، واونى قبول ايتمك ايچون كندى قانونلرينى ترك ايتمكده روماليلرك هيچ بر منفعتلرى يوقدى . روماليلرى فرانقلرك اداره‌سى آلتنده سالك قانوننى انتخابه سوق ايده‌ن سبب ايتاليا‌ده اصلا موجود دكيلدى؛ بوراده روما قانونى لومبارد قانونيله برلكده دوام ايتمشدر .

حتى لومبارد قانوننك روما قانوننه ترك‌موقع ايتديكى‌ده واقع اولمشدر؛ لومبارد قانونى ملت‌غالبه قانونى حالندن چيقمشدى ؛ و ، هرنه‌قادار باشليجه اصيلزاده‌لرك قانونى اولمقده دوام ايتمشسه‌ده ، شهرلرك قسم اعظمى جمهوريت تشكيل ايتمش ، اصالت سقوط ايتمش ياخود مضمحل ايديلمشدى[٢] . يكى جمهوريتلرك وطنداشلرى مبارزهٔ عدليه اصولنى وضع ايده‌ن وموضوعاتى شواليه‌لك عاداتنه زياده‌سيله مربوط اولان برقانونى قبوله اصلا راغب اولمامشلردر . داها هنوز او وقتدن اعتباراً ايتاليا‌ده اودرجه كسب قوت ايده‌ن رهبان‌همان عموماً روما قانونى آلتنده ياشامش اولدقلرندن ، لومبارد قانوننه تبعيت ايده‌نلرك مقدارى كيتدكجه آزالييوردى .

ذاتاً لومبارد قانونى ايتاليايه بوتون جهان اوزرنده حكمران اولديغى زمانلرى خاطرلاتان روماقانوننك عظمتنه مالك دكيلدى ؛ اونك قادار وسعت وشمولى‌ده يوقدى . لومبارد قانونيله روماقانونى ، آرتيق ، جمهوريت حالنده تشكل ايده‌ن شهرلرك نظامات اساسيه نقصانلرينى اتمامه خدمتدن باشقا بر شيئه ياراماز اولمشلردى : بونقصانى هانكيسى داها ايى اتمام

---

[١] اشاغيده‌كى ٩ ، ١٠ و ١١ نجى فصللره مراجعت .

[٢] (ماكياوه‌ل) ك قديم فلورانس اصالتنك اندراسى حقنده‌كى مسروداتنه مراجعت .

ايده‌بيليردى ، يالكز برقاچ حال اوزرينه وضع احكام ايده‌ن لومبارد قانونيمى ، يوقسه بوتون احوالى جمع واحتوا ايده‌ن روما قانونيمى ؟

فصل — ٧

روما حقوقى اسپانياده ناصل غائب اولمشدر ؟

اسپانياده ايشلر باشقا تورلو كيتمشدى . بومملكتده ويزيغوت قانونى غالب كلدى ، روما حقوقى محو اولدى . (شه‌ن داس‌وه‌ند) [١] و(ره‌سس‌وه‌ند) [٢] روماقانونلرينى فسخ ايتديلر و حتى محاكمده ذكر ايديلمه‌لرينى منع ايتديلر . (ره‌سس‌وه‌ند) غوتلرله روماليلر آراسنده ازدواجلرك ممنوعيتنى رفع ايده‌ن قانونك‌ده واضعى اولمشدى . آشكاردركه بو ايكى قانونك روحلرى بردى : بوقرال غوتلرله روماليلر آراسنده‌كى آيريلغك باشليجه سببلرينى ازاله ايتمك ايستەيوردى. حال‌بوكه آرالرنده ازدواجلر عقدينك ممنوعيتى ومختلف قانونلر آلتنده ياشامالرينك جوازى قادار هيچ برشيئك بوايكى ملتى بربرندن آييرامايا‌جغى ظن اولونويوردى .

فقط ويزيغوت قراللرى روما حقوقنى هرنه‌قادار فسخ ايتمشلرسه‌ده ، بوقراللرك جنوبى غول داخلنده واقع مملكتلرنده روما حقوقى بردوام اولمشدر . مركز سلطنتدن اوزاق اولان بومملكتلر بويوك بر استقلال ايچنده ياشامقده ايديلر [٣] . (٦٧٢) سنه‌سنده تخته جالس اولان (وامبا) نك تاريخى اهالىٔ اصليه‌نك غالب كلديكنى كوسته‌رير [٤] :

---

[١] (٦٤٢) سنه‌سنده اجراى حكومته باشلامشدى .

[٢] آرتيق نه اجنبى قانونلريله نه‌ده روما قانونلريله معذب اولمق ايسته‌مه‌يز (ويزيغوت قانونى ، كتاب ٢ ، باب ١ ، فقره ٩ و ١٠) .

[٣] عصرينك اك شوكتلى حكمدارى اولان (اوستروغوت) قرالى (ته‌ئودوريك) ك مذكور مملكتلره كوستردیكى خاطرنوازانه معامله‌لرى كورمك ايچون (قاسيو ور) ه مراجعت ايديكز (كتاب ٤ ، ١٩ نجى و ٢٦ نجى مكتوبلر) .

[٤] بو ولايتلرك عصيانى عمومى بر افتراقه سبب اولديغى تاريخك نهايتنده‌كى حكمدن آكلاشيليور . (پولوس) وطرفدارلرى رومالى ايديلر ؛ اونلره پسقپوسلر طرفندن بيله معاونت ايديلمشدر . (وامبا)

كورولويوركه بحث ايتديكمز مملكتلرده روما قانونى غوت قانوننندن زياده نافذدى. اسپانيا قانونلرى اسپانيوللرك نه‌شمائلنه، نه‌ده وضعيت حاضره‌يه اويغون كله‌يوردى. حتى احتمال كه خلقك روما قانوننه فرط ارتباطى حرتى بوقانونه باغلى كورمش اولماسندن ايله‌رى كلمشدى. بوندن ماعدا، (شه‌نداس‌وه‌ند) و (ره‌سس‌وه‌ند) قانونلرى يهوديلره قارشى قورقونج احكامى محتويديلر ؛ فقط يهوديلر جنوبى غول قطعه‌سنده قوتلى ايديلر. قرال (وامبا)نك تاريخنى يازان مؤلف بوولايتلره (يهوديلر باتاقخانه‌سى) اسمنى ويرييور. عربلر بوولايتلره كلدكلرى وقت دعوت ايديلمشلردى : اونلرى يهوديلردن ياخود روماليلردن باشقا كيم دعوت ايتمش اولابيليردى ؟ ايلك اول دوچار ظالم اولانلر غوتلردى ، چونكه ملت حاكمه‌يى تشكيل ايدييورلردى . (De Bello Gothorum) عنوانلى أثرنده (روقوپ) غوتلرك بوفلاكتلرى اوزرينه اسپانياده (ناربون غول) قطعه‌سنه چكلدكلرينى سويلر . شبهه يوق كه بوفلاكتلى زمانلرنده، اسپانيانك هنوز مدافعهٔ نفس ايده‌ن حواليسنه التجا ايتمشلردى؛ بوسببله ، جنوبى غول قطعه‌سنده ويزيغوت قانونى آلتنده ياشايانلرك مقدارى پك چوق آزالمشدى .

فصل — ٨

سالحهٔ قاپيتولر.

بدبخت برمصنف اولان (به‌نوا له‌ويت) روما قانوننك استعمالنى منع ايده‌ن ويزيغوت قانونى، اوزماندن برى شارلمانه اسناد ايديلن برقاپيتوله‌ر [١] شكلنه قويمشدر! روماحقوقنى بوتون دنيادن طرد ايتمك ايسترمش كيبى، بوخصوصى قانوندن عمومى برقانون اعمال ايتمشدر.

مغلوب ايتديكى ارباب فسادى اعدام ايتديرمكه جسارت ايتمه‌دى . تاريخك مؤلفى (ناربون غول) قطعه‌سنه (خيانت يتشديره‌ن دادى) اسمنى ويرمشدر .

[١] قاپيتوله‌ر مجموعه‌سى (Capitulaires)، بالوز طبعى، كتاب (٤٦) فصل (٣٤٣) ، صحيفه (٦٨١) ، جلد (١) .

فصل — ٩

باربارلرك حقوق مجلدلرى قاپيتولرلر ناصل ضايع اولمشدر .

ساليك ، ريپوئه‌ر ، بورغون وويزيغوت قانونلرينى فرانسزلر تدريجاً موقع استعمالدن اسقاط ايتديلر . باقيكز ناصل :

زعامتلر ارثى اولمش وملحق تيمارلر توسيع ايديلمش اولديغندن ، بو بحث ايتديكمز قانونلرك تطبيق ايديله‌مه‌يه‌جكى برچوق عادتلر داخل اولمشدى. واقعا قوانين مذكوره‌نك برچوق ايشلرى مجازات نقديه‌ايله تسويه‌ايتمك اساسنه مبتنى اولان روحى ابقا ايديلمشسه‌ده، پارانك قيمتى شبهه‌سز دكيشمش اولديغندن ، جزاى نقديلرده دكيشمشدى ؛ برچوق امرنامه‌لرده [١] سه‌نيورلر كنديلرينه عائد كوچوك محكمه‌لرده تأديه ايديلمك لازم كلن جزاى نقديلرى تعيين ايتمشلردر . كوروليوركه، بالذات قانون تعقيب ايديلمكسزين قانونك روحى تعقيب ايديلمشدر .

ذاتاً فرانسه سياسى برارتباطدن زياده دره بكلكى اصولنده برارتباط طانييان برچوق كوچوك سه‌نيورلكلره آيريلمش اولديغندن، برتك قانون اصدارى پك مشكلدى: حقيقةً ، بوقانونى هرطرفده مطاع قيلمق ممكن دكيلدى. آرتيق، ادارهٔ عدليه‌يه ومعاملات سياسيه‌يه نظارت ايچون ولايتلره [٢] فوق العاده مأمورلر كوندرمك عادتى قالقمشدى . حتى موجود امرنامه‌لردن (Chartres) آكلاشيلديغنه كوره ، يكى زعامتلر تأسس ايدنجه قراللر بوزعامتلره عائد قطعه‌يه مأمور اعزامى حقندن فراغت ايده‌ردى . بو صورتله هرطرف زعامتدن عبارت قالينجه ، مأمورلرى اعزامه هيچ امكان قالمامشدى ؛ بالنتيجه عمومى برقانونده قالمامشدى ، چونكه هيچ كيمسه عمومى قانونى انفاد ايتديره‌مز اولمشدى .

ساليك ، بورغون و ويزيغوت قانونلرى ، بو صورتله ، ايكنجى عرق صوكلرنده زياده‌سيله اهمال ايديلمشلردى ؛ اوچنجى عرق اوائلنده بونلر قاله آلينماز اولمشدى .

[١] موسيو (رولاطوماسيه‌ر) بونلردن برچوغنى طوپلامشدر . مثلا ، ٦١ نجى و ٦٦ نجى ، الخ فصللره باقيكز .

[٢] Missi dominici.

ايلك ايكى عرق زماننده ملت، يعنى سه‌نيورلرله پسقپوسلر، اكثريا اجتماع ايده‌ردى : عوام مجلسلرى هنوز موضوع بحث دكيلدى . بو اجتماعلرده ، فاتحلرك سايه‌لرى آلتنده تشكل ايده‌ن وكندى امتيازلرينى كنديسى تعيين ايده‌ن برهيئت اولان رهبان حقنده احكام وضعنه چاليشيلدى . بو اجتماعلرده ياپيلان قانونلره (قاپيتوله‌ر) اسمى ويريلشدر . دورت شى ياپيلمشدى : زعامت قانونلرى وضع وكليسايه عائد املاكك بويوك بر قسمى زعامت قانونلريله اداره اولوندى؛ رهبان آراسنده تفرقه‌لر آرتدى، واصلاحات قانونلرى اصلاحاتى اجرا ايده‌جك يكانه هيئتدن عبارت اولمايان بوصنف طرفندن اهمال ايديلدى [١] ؛ مجالس روحانيه‌نك قرارلاشديرمش اولديغى قوانين مذهبيه ايله پاپالرك اصدار ايتمش اولدقلرى قرارنامه‌لر جمع وتلفيق اولوندى [٢] ، ورهبان بوقانونلرى داها تميز بر منبعدن كلمش كبى حسن تلقى ايتدى . بويوك زعامتلر تشكيل اولونديغندنبرى قراللر ، يوقاريده سويله‌ديكم وجهله ، وضع ايتدكلرى قانونلره رعايت ايتديرمك ايچون ولايتلره مأمورين مخصوصه اعزام ايده‌مه‌مكده ايديلر : بويله‌جه، (قاپيتوله‌ر) ديديلن قانونلردن اوچنجى عرق دورنده اصلا بحث ايديلمز اولمشدى .

فصل - ١٠

عينى بحثك مابعدى .

لومبارد قانونه ، ساليك قانونلرينه باويه‌را قانونه برچوق (قاپيتوله‌ر) لر علاوه

[١] كل شارل طرفندن (٨٤٤) سنه‌سنده اصدار اولونان امرنامه‌نك ٨ نجى فقره‌سى : « پسقپوسلر ، قوانين مذهبيه وضعنه صلاحيتلرى بهانه‌سيله بو تشكيلات اساسيه قانونلرينه رعايتسزلك كوسترمه‌سينلر » . آكلاشيليوركه مومى اليه اصلاحاتك سقوط وافلاسنى كشف ايتمش .

[٢] قوانين مذهبيه حقنده‌كى مجموعه‌يه پاپالرك برچوق قرارنامه‌لرى درج ايديلمشدر؛ اسكى قولكسيونده مندرج قرارنامه‌لر پك آزدى . (كوچوك ده‌نيس) ترتيب كرده‌سى اولان مجموعه‌ده بر چوق قرارنامه‌لر كوسترمشدر؛ فقط (ازيدور مرقاتور) طرفندن ترتيب اولونان مجموعه دوغرى ويا كاليش قرارنامه‌لرله دولودر . اسكى قولكسيون فرانسه‌ده شارلمان زمانه قادار قوللانيلمشدر . بو حكمدار (كوچوك ده‌نيس) ك قولكسيونى پاپا (١) نجى (آدريه‌ن) دن تسلم وه‌مأمورين عائله‌سنه تسليم ايتمشدر . (ازيدور مرقاتور) ك قولكسيونى فرانسه‌ده شارلمانك دور سلطنتنده انتشار ايتمش ، ممنونيت عظيمه ايله قارشيلانارق . فكرلرده يرلشمشدر . اوندن صوكرا ، (حقوق رهبانيه كلياتى) اسمى ويريلن احكام وضع ايديلمشدر .

ايديلمشدى . بونك سببى تحرى ايده‌نلر اولدى : بو سببى ذات مصلحتده آرامالدر . (قاپيتوله‌ر) لر برچوق نوعلره آيريلمشدى . بعضلرى حكومت سياسيه ايله ، بعضلرى حكومت اقتصاديه ايله ، قسم اعظمى حكومت رهبانيه ايله ، برقاچى حكومت مدنيه ايله علاقه‌داردى . بوصوك نوعه داخل اولانلر قوانين مدنيه‌يه ، يعنى هر ملتك قوانين شخصيه‌سنه علاوه ايديلشدر : بو سببله‌دركه موضوع بحث قانونلرده روما قانونه مغاير احكامدن اثر اولماديغى تصريح ايديلشدر (١) . فى الحقيقه ، اقتصادى ، رهبانى ياخود سياسى حكومته عائد اولان قاپيتوله‌رلرك بوقانونله هيچ بر مناسبتى يوقدى، سيويل حكومته عائد اولانلر باربار اقوامك قانونلريله علاقه‌داردى ، وبوقانونلر ايضاح ، تصحيح تزييد ياخود تنقيص ايديليوردى . فقط قوانين شخصيه‌يه علاوه ايديلن بو (قاپيتوله‌ر) لر ، ظن ايده‌رمكه ، بالذات (قاپيتوله‌ر) لرك هيئت عموميه‌سنى اهمال ايتديرمشدر . جهالت زمانلرنده براثرك مختصرى اكثريا بالذات اثرى سقوط ايتديرير .

فصل — ١١

باربار قانونى مجله‌لرينك ، روما حقوقنك و (قاپيتوله‌ر) لرك سقوطنى موجب اولان اسباب سائره .

جرمان ملتلر روما ايمپراطورلغنى ضبط ايتدكلرى وقت اوراده يازى يازمق اصولنك جارى اولديغنى كورديلر ؛ و ، روماليلرى تقليداً ، كندى عادتلرينى يازى ايله تدوين (٢) ومجله‌لر تشكيل ايتديلر . (شارلمان) ك عهد سلطنتنى تعقيب ايده‌ن مشئوم دورلر ، نورماند استيلاسى وداخلى محاربه‌لر اقوام غالبه‌يى وقتيله قورتولمش اولدقلرى ظلمتلره تكرار كرفتار ايتدى ؛ آرتق اوقومق يازمق بيلينمز اولدى . بوحالك سوقيله ، باربار قوانين

(١) (پيست) امرنامه‌سنك (٢٠) نجى ماده‌سنه مراجعت .

(٢) بوجهت مذكور مجله‌لرك بعضيسنك ديباجه‌لرنده صورت مخصوصه‌ده ذكر ايديلمشدر . حتى ساقسون وفريزون قانونلرنده ، مملكتك مختلف اقسامنه كوره مختلف احكام كورولور . بو عادتلره احوالك ايجاب ايتديرديكى بعض احكام خصوصيه علاوه ايديلمشدر : ساقسونلره قارشى احكام شديده‌يى محتوى قانونلر بوميانده‌در .

مدونه‌سی ، روما حقوقی وقاپیتوله‌رلر فرانسه وآلمانیاده منسی قالدی . یازی استعمالی پاپالرله ؛ وم ایمپراطورلرینك حکومت ایتدکاری ایتالیاده داها أیی محافظه ایدیلدی؛ چونکه ایتالیاده اووقت معمور شهرلر واردی وبوشهرلر اووقتلرك یکانه تجارتنه مرکز اولمشدی. ایتالیانك بوقومشولغی غول قطعه‌سنك وقتیله غوتلره وبورغونلره انقیاد ایتمش اولان حوالیسنده روما حقوقنك داها زیاده محفوظ قالماسنی موجب اولمشدر ؛ علی‌الخصوص که بوحقوق اوراده برقانون محلی وبرنوع امتیاز تشکیل ایتمشدی . آ کلاشیلیورکه اسپانیاده ویزیغوت قانونلرینی استعمالدن اسقاط ایتدیره‌ن شی یازینك مجهولیتی ایدی . او قادار قانونلرك سقوطیله ، هرطرفده عرف وعادتلر تشکل وتأسس ایتدی .

قوانین شخصیه استعمالدن دوشمشدی. دیت و (فره‌دا Freda) (١) اسمی ویریلن تضميناتك تأدیه‌سنده بوقانونلرك متنلرندن‌زیاده عرف وعادتلر تطبیق ایدیلیردی. سلطنتك تأسسنده جرمانلرك عادتلرندن قوانین مدونه‌یه‌ناصل کچیلمش ایدیسه، برقاچ عصر صوكرا اوصورتله قوانین مدونه‌دن غیرمضبوط ، غیرمکتوب عادتلره کچیلمشدر.

فصل — ١٢

عادات محلیه ؛ بابار قانونلرینه روما حقوقنده انقلاب .

متعدد آبده‌لر کوسته‌رییورکه برنجی وایکنجی عرقلرزماننده عادات محلیه موجوددی. بوآبده‌لرده (محل عادتی) (٢) ، (قدیم عادت) (٣) ، (عرف وعادت) (٤) ، (قوانین وعادات) (٥) بحثلری وار. بعض مؤلفلر (عرف وعادت) دینیلن شیئك باربار قوملرك قانونلرندن ، و (قانون) دینیلن شیئك روما حقوقندن عبارت اولدیغنی ظن ایتمشلردر . اثبات ایده‌رمکه بواولاماز . قرال (په‌په‌ن) ، قانون بولونمایان یرده عرف وعادته تبعیت

(١) بالآخره بوندن بحث ایده‌جکم .
(٢) مارکولف دساتیرینك مقدمه‌سی .
(٣) بومبارد قانونی ، کتاب ٢ ، باب ٥٨ ، فرقه ٣ .
(٤) کذلك کتاب ٢ ، باب ٤١ ، فقره ٦
(٥) (سن له‌ژه) نك حیاتی .

ایدیله‌سنی ، فقط عرف وعادتك قانونه ترجیح ایدیله‌مه‌یه‌جکنی امر ایتمشدر (٦) . بوحالده روما حقوقنك باربار قوانین مجله‌لرینه ترجیح ایدیلمش اولدیغنی سویله‌مك بوتون قدیم آبده‌لری ، وعلی‌الخصوص ، دائما عکسنی سویله‌ین بوباربار قوانین مجله‌لرینی آلت اوست ایتمك دیمك اولور .

باربار اقوامه عائد قانونلرك بوعرف وعادتلردن عبارت اولماسی شویله طورسون ، بالذات بو قانونلر ، قوانین شخصیه اولمق اعتباریله ، عرف و عادتلری قبول وتأسیس ایتدیرمشدر ؛ مثلا ، سالیك قانونی شخصی برقانوندی ؛ فقط ، سراپا یاخود همان همان سراپا ، (سالیه‌ن) دینیلن فرانقلرله مسکون محللرده سالیك قانونی شخصی اولمقله برابر (سالیه‌ن) فرانقلری ایچون محلی برقانون ماهیتنی آلیور . وآنجاق باشقا یرلرده ساکن فرانقلر ایچون شخصی اولیوردی . بوحالده ، سالیك قانونك محلی برقانون ماهیتنده اولدیغی بریرده بورغون ، آلمان ، وحتی‌رومالی بعض کیمسه‌لرك چوقجه ایشلری اولونجه ، بوایشلر اقوام مذکوره‌یه عائد قانونلرله تسویه ایدیلیردی ؛ بوقانونلردن برقاچ دانه‌سنه موافق حکم وقرارلرك کثرتی مملکته یکی عادتلر ادخالنی استلزام ایدییوردی. بوحال (په‌په‌ن) ك وضع ایتدیکی تشکیلات اساسیه قانونی لایقیله ایضاح ایده‌ر . سالیك قانونك احتوا ایتمه‌دیکی مسائلده بوعادتلرك بالذات فرانقلراوزرنده اجرای تأثیر ایده‌بیلمه‌لری طبیعی ایدیسه‌ده، عادات مذکوره‌نك سالیك قانونه ترجیح ایدیلمش اولمالری اقتضا ایتمز . بوصورتله، هرطرفده معمول‌به برقانون و، قانونه منافی اولمادقلری وقت ، معمول به قانونه لاحقه وظیفه‌سنی کوره‌ن برطاقم عادتلر بولوندیغی استدلال اولونور .

حتی عاداتك هیچ ده محلی اولمایان برقانونه لاحقه وظیفه‌سنی کوره بیلدیکی واقعدی ؛ و ، عینی مثالی تعقیب ایتمك ایچون ، سالیك قانونك محلی اولدیغی بریرده بربورغونیالی کندی قانونیله محاکمه ایدیله‌جك‌ومسئله بوقانونك متنده بولونامایاجق اولورسه ، بوآدمك عادات محلیه‌یه توفیقاً محاکمه ایدیلمش اولاجغنه شبهه ایتمه‌ملیدر .

قرال (په‌په‌ك) دورنده تشکل وتأسس ایده‌ن عادتلر قانون قوتنده دکیلدی : فقط متعاقباً عادتلر قانونلری محو ایتمشدی. ویکی‌نظاملر موجود برخسته‌لغه‌دلالت ایده‌ن علاجلر

(٣) بومبارد قانونی ، کتاب ٢ ، باب ٤١ ، فقره ٦ .

مثابه‌سنده اولدقلرندن ، (په‌په‌ن) ك زماندن اعتباراً عادتلرك قانونلره ترجیح ایدیلمکه باشلامش اولدیغی ظن ایدیله بیلیر .

بو دیدیکم شیلر ، (پیست) امرنامه‌سنده کورولدیکی اوزره ، روما حقوقنك ایللك وقتلردن اعتباراً ناصل برقانون محلی اولمغه باشلامش ، وغوت قانوننك ، اولجه [١] بحثی کچن (تروا) سینودندن آکلاشیلاجغی وجهله ، غوت قانوننك اووقتلر ناصل مرعی قالا بیلمش اولدیغنی ایضاح ایده‌ر. روما قانونی عمومك قانون شخصیسی، غوت قانونی ده فردی برقانون شخصی اولمشدی؛ وبالنتیجه، روما قانونی قانون محلی ماهیتنی آلمشدی. فقط ویزیغوت وبورغونیا ولایتلرنده روما قانونی برقانون محلی شکلنده قالمشکن ، ناصل اولمش ده جهالت باربار قوملرك شخصی قانونلرینی هر طرفده استعمالدن دوشورمشدی؟ بوکا جواباً دیرم که بالذات روما قانونی دیکر قوانین شخصیه‌نك عاقبتنه اوغرامشدی: عکسی تقدیرده، روما قانوننك قانون محلی ماهیتنی آلدیغی ولایتلرده (ژوستینیه‌ن) قانونلری کوره‌جکمز یرده (ته‌ئودوز) مجله‌سنی حالا باقی بولاجقدق . بوولایتلرده (روما حقوقنه یاخود حقوق مدونه‌یه تابع مملکت) اسمندن ، اقوامك کندی قانونلرینی برامتیاز کبی تلقی ایتدکلری وقت بوقانونلری ایچون حس ایده‌جکلری مربوطیتدن ، وانسانلرك حافظه‌سنده قالابیلمش بعض روما احکام قانونیه‌سندن باشقا برشی قالمامشدر . مع مافیه بوحال ، ژوستینیه‌نك تصنیفاتی [٢] انتشار ایتدیکی برصیراده فرانقلرك اسکی مملکتلرنده حکمت مدونه‌دن عبارت قالان تصنیفات مذکوره‌نك غوت وبورغونیا ولایتلرنده مدون برقانون کبی تلقی ایدیله‌سی ایچون لازم کلن تأثیری حاصل ایتمکه کفایت ایتمشدر .

[١] یوقاریده‌کی ٥ نجی فصله مراجعت .

[٢] آیاصوفیه معبدینك بانیسی اولان بوشرق ایمپراطورینك (دیژه‌ست Digeste) ، (أنستیتوت Institues) ، (نووه‌ل Novelles) ، (قود Codes) عنوانلری آلتنده جمع وتلفیق ایتدیردیکی کلیات ، حقوق عامنك ابتنا ایتدیکی باشلیجه ارکانی تشکیل وهمان بوتون دنیا معاملات حقوقیه‌سی اوزرنده اوزون مدت اجرای تأثیر ایتمشدر . بوکلیاتك برنجیسی أك مشهور روما حقوقشناسلرینك مقرراتنی حاویدر ؛ ایکنجیسی اساسات حقوقیه‌دن باحثدر ؛ اوچنجیسی روما ایمپراطورلرینك قوانین اساسیه‌سنی احتوا و (دیژه‌ست) ی اکمال ایده‌ر ؛ دوردنجیسی قوانین موضوعه‌یی حاویدر . عینی ایمپراطورك تأسیس ایتدیکی احکام اداریه او وادیده‌کی تشبثات واصلاحاتده نقطهٔ عزیمت اولمشدر .
مترجم

فصل — ١٣

سالیك یاخود (سالیه‌ن) فرانقلری قانونیله (ریپتوئه‌ر) فرانقلری ودیکر باربار اقوام قانونلری آراسنده‌کی فرق .

سالیك قانونی دلائل منفیه استعمالنه اصلا جواز ویرمزدی ؛ یعنی ، برطلب یاخود تهمتده بولونان کیمسه ، سالیك قانونی موجبنجه ، اونی اثبات ایتمکله مکلفدی ، متهمك انکاری کافی دکیلدی : بوحال همان بوتون دنیا اقوامنك قانونلرینه موافقدر .

(ریپتوئه‌ر) فرانقلرینك قانونی بوسبوتون باشقا بر روحده ایدی (١): دلائل منفیه ایله اکتفا ایده‌ردی ؛ علیهلرنده بر طلب یاخود تهمت واقع اولان کیمسه‌لر ، بر چوق حاللرده ، کندیلرینه اسناد اولونان حرکتده بولونمادقلرینی برقاچ شاهدله برلکده یمینله اثبات ایده‌بیلیرلردی . یمینله مکلف اولان شاهدلرك مقداری (٢) ایجاب حاله کوره آرتار، بعضاً یتمش ایکی‌یه بالغ اولوردی (٣) . آلمان ، باویه‌را ، تورینجیه‌ن ، فریزون ، ساقسون، لومبارد وبورغون قانونلری ریپتوئه‌ر قانونلرینه توفیق ایدیلمشلردر .

سالیك قانوننك دلائل منفیه قبول ایتمه‌دیکنی سویله‌مشدم . مع مافیه بوکا جواز ویردیکی برحال وار (٤)؛ آنجاق ، بوحالده بیله دلائل مذکوره‌یی دلائل مثبته‌یه اقتران ایتمکسزین قبول ایتمزدی . مدعی سرد واثبات دعوا ایچون شاهدلرینی استماع ایتدیریردی (١) ؛ مدعی علیه رد تهمت ایچون کندی شاهدلرینی استماع ایتدیریر ، وحاکم هرایکی طرفه عائد شهادتلرده حقیقتی تحری ایده‌ردی (٢) . بو اصول (ریپتوئه‌ر) قانونلریله دیکر باربار اقوامك قانونلرنده قبول ایدیلن اساسه مغایردر؛ بوصوکنجیلرده متهم مجرم اولمادیغنه یمین ایده‌رك ، وسویله‌دیکی شیلرك دوغرو اولدیغنه اقرباسنی تحلیف ایتدیره‌رك برائت ایده‌ردی . بوقانونلر آنجاق ساده وبردرجه‌یه قدر صفوت طبیعیه‌یه مالك ملتلر ایچون مناسبدی . حتی ، آشاغیده کوروله‌جکی اوزره ، واضع قانونلر بونك سوء استعمال ایدیلمه‌سنه مانع اولمق لزومنی حس ایتمشلردر .

(١) بو ، جرمانلرك عمومی عادتلری وخصوصی عادتلری بولوندیغنی سویله‌ین تاسیتك روایتیله متناسباتدادر .

(٢) ریپتوئه‌ر قانونی ، باب ٦ ، ٧ ، ٨ ، الخ .

فصل — ١٤

باشقا بر فرق .

سـاليك قانونی مبـارزهٔ منفرده دليلنی قبول ايتمزدی ؛ (ريپتوئەر) (١) قانونلريله بالجمله باربار قانونلری بونی قبول ايتمشلردی (٢) . بكا اويله كليوركه مبارزه قانونی دلائل منفيه‌يی وضع ايتمش اولان قانونك بر نتيجهٔ طبيعيه‌سی وعلاجی اولمشـدر . بر طلب وادعا سرد ايده‌ن وبر يمين اوزرينه بونك حقسز يره رد ايديله‌جكنی كوره‌ن بر مبـارز مشكل وضـعيتده قالنجه ، حقنده ايقـاع اولونان حقسزلغه وكاذب يمينه قارشی دعوايه قيامدن باشقا نه‌ياپابيلير (٣) ؟ دلائل منفيه اسـتعمالنی اصلا قبول ايتمه‌ين سـاليك قانونی مبارزه اصوليله دليله احتياج كورمز وبونی قبول ايتمزدی؛ فقط دلائل منفيه (٤) استعمالنی قبول ايده‌ن ريپتوئەر (٥) قانونيله ديكر باربار اقوام قانونلری مبـارزةً دليل وضـعنه مجبور اولمشلردر .

بورغونيا قرالی غونده‌بو (٦) نك بو خصوصده وضع ايتمش اولديغی او مشهور ايكی حكمك اوقونماسنی رجا ايده‌رم ؛ احكام مذكوره‌نك طبيعت مصلحتدن مستنبط اولديغی

(١) كذلك ، باب ١١ ، ١٢ و ١٧ .

(٢) قرالك معيت مأمورلرندن اولان وصدق عموماً مسلم بولنان كيمسه‌نك تهمت واقعه‌يه قارشی يمين ايتمه‌سی كافی كورولوردی .

(٣) بوحالت روحيه ريپتوئەر قانونك ٥٩ نجی بابنك ٤ نجی فقره‌سنده، و٦٧ نجی بابك ٥ نجی فقره‌سنده ؛ (٨٠٣) سنه‌سی ريپتوئەر قانونك ٢٢ نجی ماده‌سنه تذييل ايديلان (لوئی لەده‌بونەر) امرنامه‌سنده عيان كورولور .

(٤) فريزون ، لومبارد ، باويه‌را ، ساقسون ، تورنجيه‌ن وبورغون قانونی .

(٥) بو قانونه مراجعت .

(٦) بورغون قانونك امور جنائيه‌يه متعلق ٨ نجی بابنك ١ نجی و٢ نجی فقره‌لری؛ و معاملات مدنيه‌دن‌ده باحث اولان ٤٥ نجی باب . تورنجيه‌ن قانونك برنجی بابنك ٣١ نجی فقره‌سی ؛ ٧ نجی بابك ٦ نجی فقره‌سی؛ و ٨ نجی باب؛ آلمان قانونی ، باب ٨٩ ؛ باويه‌را قانونی، باب ٨ ، فصل ٢، فقره ٦ ، وفصل ٣ ، فقره ١ ؛ وباب ٩ ، فصل ٤ ، فقره ٤ ؛ فريزون قانونی، باب ٢ ، فقره٣، وباب ١٤ ، فقره ٤ ؛ لومبارد قانونی كتاب ١، باب ٣٢، فقره ٣؛ وباب ٣٥ ، فقره ١؛ وكتاب ٢ ، باب ٣٥ ، فقره ٢ .

كوروله‌جكدر . باربارلرك قانونلری لسانجه ، يمين ايتمك حقنی يمينی سوء اسـتعمال ايتمك ايسته‌ين كيمسه‌نك ألندن رفع ايتمك لازم كليردی .

لومباردلرده روتاريس قانونی يمينله مدافعه‌ده بولونان كيمسه‌نك آرتيق برداها مبارزهٔ عدليه‌ايله يورولماماسنی التزام‌ايده‌ن بعضی حاللری قبول ايتمشدر. بوعادت توسيع ايديلدی(١): بوندن هانكی فنالقلرك تولد ايتديكنی ، و اسكی اصوله ناصل عودت اولونديغنی آشاغيده كوره‌جكز .

فصل — ١٥

مطالعه .

باربارلره عائد قوانين مجله‌سنده اجرا اولونان تعديلاتده ، بونلره علاوه ايديلن احكامده و (قاپيتوله‌ر) كلياتنده مبـارزه دليلنك تطبيقاتده دليل منفيدن منبعث بر نتيجه اولديغنی كوسته‌ره‌جك بر متن بولوناماياجغنی ادعا ايتمم . خصوصی بعض حاللر بر قاچ عصر ايچنده بعض قوانين خصوصيه وضع ايتديرمشدر . جرمان قانونلرينك عمومی روحندن، طبيعتندن و منشألرندن بحث ايدييورم ؛ اقوام مذكوره‌نك بو قانونلرله تأييد ياخود تأسيس ايديلن عادات قديمه‌سندن بحث ايدييورم . بوراده باشقا جهتلر موضوع بحث دكيلدر .

فصل — ١٦

ساليك قانونی موجبنجه موضوع اولان قاينار صو دليلی.

ساليك قانونی قاينار صو دليلنك استعمالنی قبول ايتمشدر [١] ؛ بودليل پك ظالمانه برشی اولديغندن، قانون بونك شدتنی تعديله چاليشمشدر [٢] . قاينار صو تجربه‌سنی ياپمقله

(١) آشاغيده‌كی ١٨ فصلك نهايتنه مراجعت ايديكز .

[١] باربارلرك ديكر برقاچ قانونی‌ده بونی قبول ايتمشدی .

[٢] باب ٥٦ .

مكلف كيمسه‌نك، مخاصم طرفك موافقتيله، آلنى صاتين آلماسنه قانون جواز ويرمشدى. مدعى، قانونك تعيين ايتديكى برمبلغ مقابلنده، متهمك جنايتى ارتكاب ايتمه‌مش اولديغنى افاده ايده‌ن بر قاچ شاهدك يمينيله اكتفا ايده‌بيليردى؛ بو، ساليك قانونك منفى دليلى قبول ايتديكى خصوصى برحالدن عبارتدى.

بودليل قانونك صورت خصوصيه‌ده قبول ايتمش اولديغى برشيدى، قانون بوكا جواز ويرييور ايديسه‌ده اونى امر ايتمه‌يوردى. متهمك منفى بر دليل ايله مدافعهٔ نفس ايتمه‌سنه مساعده ايتمك ايسته‌ين مدعى‌يه قانون بر نوع تضمينات ويرييوردى: مدعى متهمك يمينى قبول ايتمكده مختار اولديغى كبى، اونك حقسزلغنى ياخود تجاوزنى عفو ايتمكده‌ده سربستدى.

قانون، قرارك صدورندن اول طرفيندن برينك دهشتلى برقرار قورقوسيله وديكرينك كوچوك بر تضمينات خاطرى ايچون ترك مخاصمه ايتمه‌لرينه جواز ويرمك صورتيله ايشك شدتى تعديله مدار اولاجق بر تدبير بولمشدى. بو منفى دليل برداها اكمال ايديلدكدن صوكرا باشقا دليللره لزوم قالماياجغى وبناءً عليه مبارزه اصولنه ساليك قانونك خصوصى بر حكمنك نتيجه‌سى نظريله باقيلاماياجغى دركاردر.

فصل — ١٧

اجدادمزك دوشونشلرى.

وطنداشلرك ناموسنى، ثروتى وحياتى اجدادمزك عقل ومنطقدن زياده تصادفه باغلى شيلره وابسته بيراقمش، هيچ برشى اثبات ايتمه‌ين ونه معصوميته، نه جنايته باغلى بولونمايان دليللرى متمادياً قوللانمش اولدقلرى كورولونجه شاشيلاجقدر.

هيچ بر وقت انقياد آلتنه آلينمامش اولان جرمانلر [١] صوك درجه استقلال صاحبيديلر: عائله‌لر قتل، سرقت وتحقير كبى احوال ايچون حرب ايده‌رلردى [٢].

[١] تاسيتك بوسوزى ديديكمزى تأييد ايده‌ر: Omnibus idem habitus عرف وعادت جمله ايچون مطاع ايدى.

[٢] (وه‌لله‌يوس پاته‌ركولوس) ٢ نجى كتابنك ١١٨ نجى فصلنده جرمانلرك بوتون ايشلرى مبارزه صورتيله قرارلاشديغنى سويلر.

بو محاربه‌لر بعض قاعده‌لره تابع طوتولمق صورتيله عادت مذكوره تعديل اولوندى؛ محاربه‌لر حاكمك امريله واونك كوزلرى اوكنده جريان ايده‌ردى [١]. بوحال طرفينك بربرينه ايراث ضرر ايتمه‌لرينه عموماً مساعده ايديلمه‌سنه مرجحدى.

بوكون توركلر داخلى محاربه‌لرنده ايلك ظفرى اللهك حل وفصل امور ايده‌ن برحكم وقرارى عد ايتمكده اولدقلرى كبى، جرمانليلرده آرالرنده‌كى خصوصى منازعه‌لرده مبارزه حادثه‌سنى جانى‌يى ياخود غاصبى جزالانديرمغه دائما نصب نظر ايده‌ن قدرك برقرارى ماهيتنده تلقى ايده‌رلر.

(تاسيت) ك روايتنه نظراً جرمانلرده برملت ديكر برملتله حربه كيريشه‌جكى وقت، كندى افرادندن بريله حرب ايده‌بيلمك اوزره، مخاصم طرفدن بر اسير أله كچيرمكه چاليشير، وبو مجادله‌نك نتيجه‌سنه كوره حربده موفق اولوب اولاماياجغنه حكم ايده‌ردى. منفرد مبارزه‌نك امور عموميه‌يى حل وفصله مدار اولاجغنه ذاهب اولان اقوام افراد آراسنده‌كى اختلافلرى‌ده بوواسطه ايله تسويه ايده‌بيله‌جكلرينى ظن ايده‌بيليرلردى.

بورغونيا قرالى (غونده‌بو) مبارزه اصولنك استعمالنه اك زياده مساعده ايده‌ن حكمداردى. بوقرال كندى قانوننك اسباب موجبه‌سنى بالذات قانوننده بيان ايتمشدر [٢]: « بوندن مقصد، تبعه‌مزك قاراكلق وقعه‌لر اوزرينه يمين ايتمه‌لرينه، ومحقق وقعه‌لر اوزرينه يالان يره يمين ايتمه‌لرينه ميدان بيراقمامقدر ». بو صورتله، راهبلر مبارزه‌يه جواز ويره‌ن قانونى دينه مغاير عد ايده‌رلركن بورغونيا قرالى يمين اصولنى وضع ايده‌ن قانونه كفر نظريله باقاردى.

مبارزهٔ منفرده دليلنك تجربه‌يه مستند بر سببى واردى. يالكز محارب اولان بر ملتده جبانت باشقا مساوى‌ى‌ده مستلزم تلقى اولونور: آلنمش اولان تربيه‌يه قارشى مقاومت ايديلمش اولديغنى اثبات ايده‌ر، وناموس وشرف خصوصنده حساسيتدن محروميته وديكر كيمسه‌لرى اداره ايتمش اولان اساسلر دائره‌سنده حركت ايديلمه‌مش اولديغنه علامت تلقى اولونور؛ حقارتلردن اصلا قورقولماديغى وحيثيته هيچ اهميت

[١] باربار اقوامه عائد قانون مجله‌لرينه مراجعت، و، داها يكى زمانلر ايچون، (بومانوار) ك (بووازى) عادتى.

[٢] بورغونيا قانونى، فصل ٤٥.

ويريله‌ديكنى كوسته‌رير : منشألرى پك‌ده يوكسك اولمايان كيمسه‌لر بيله على العاده احوالده، قوتله برلشمك لازم كلن مهارتدن ، وجسارتله متوازيا كيتمك لازم كلن قوتدن محروم قالمازلر ؛ چونكه ناموس و شرفه اهميت ويريلنجه ، بوتون حياتك دوامنجه اويله شيلره آليشيلمش اولوركه بونلرسز ناموس وشرفك ألده ايديله‌سنه امكان قالماز . بوندن باشقا ، قوت ، جسارت وبهادرلكى هرشيدن زياده موجب شرف عد ايده‌ن محارب بر ملتده حقيقةً منفور اولان جنايتلر حيله‌كارلقدن، خدعه، قورنازلقدن يعنى جبانتدن دوغانلردر.

آتش اصوليله اولان دليله كلنجه ، متهم ألنى صيجاق بر دمير اوزرينه ياخود قاينار صويه قويدقدن صوكرا ، بوألى بر طوربايه قونولور، طوربا مهرله‌نيردى : اوچ كون صوكرا يانيقدن أثر كورولمزسه ، متهم اولان كيمسه معصوم عد اولونوردى . سلاح قوللانمغه آليشيق برقومده سرت وناصيرلى ودرينك صيجاق دميردن ياخود قاينار صودن پك چوق متأثر اولماياجغنى ، اوچ كون صوكرا يانيقدن أثر قالماياجغنى كيم تخمين ايده‌مز ؟ فقط اوچ كون صوكرا يانيغك تچه‌ديكى كوروله‌جك اولورسه ، تجربه‌يى ياپان كيمسه‌نك اوصاف مردانه‌سنى غائب ايتمش ، قادينلاشمش اولديغنه حكم ايديليردى . كويلولرمز صيجاق ده‌ميرى ناصيرلاشمش ألاريله ايسته‌دكلرى كبى أويروب چويريرلر . قادينلره كلنجه ، بونلرك‌ده چاليشمش اولانلرينك ألرى صيجاق دميره مقاومت ايده‌ردى. قادينلر كنديلرينى مدافعه ايده‌جك شامپيونلر بولمقدن خالى قالمازلردى ، و زينت وسفاهتك اصلا موجود اولماديغى بر ملتده اورتا حالده هيچ بولونمازدى .

تورينج قانوننه كوره (١) ، زنا ايله متهم بر قادين ، مدافعه‌سى ايچون بر شامپيون ظهور ايتمه‌ديكى تقديرده، قاينار صوتجربه‌سنه محكوم اولوردى ؛ ريپتوئه‌ر قانونى بوتجربه‌يه، آنجاق ، اثبات مدعا ايچون شاهد بولوناماديغى تقديرده جواز ويريردى (٢) . فقط اقرباسى طرفندن مدافعه ايديلمك ايسته‌نيلمه‌ين برقادين ، عصمت وبرائتنى تأييد ايچون هيچ برشاهد بولامايان بر أركك ، بالذات بوحالاريله متهم بولونورلر .

بناءً عليه ديرم كه مبارزه ، قيزغين دمير وقاينارصوتجربه‌لرينك جارى اولدقلرى زمانلرك احوال وشرائطى داخلنده، بوقانونلرك اخلاقله اويله مناسبتلرى واردى كه موجب اولدقلرى

(١) باب ١٤ .
(٢) فصل ٣١ ، فقره ٥ .

حقسزلقلر اصول مذكوره‌نك حدذاتلرنده موجود حقسزلغه نسبةً خفيفدى ؛ اثرلر سببلردن زياده معصومدى ؛ حقوقه تجاوز ايتمش اولمقدن زياده ، حقانيته مغايردى ؛ ظالمانه اولمقدن زياده غير معقولدى .

فصل — ١٨

مبارزه دليلى نصل انتشار ايتمشدر ؟

(آغوبارد) طرفنده (لوئى‌له ده‌بونه‌ر) ه كونده‌ريلن مكتوبه نظراً ، مبارزه دليلى اصولنك فرانقلرده اصلا جارى اولماديغنه حكم ايديله‌بيلير ؛ چونكه (آغوبارد) بومكتوبده (غونده‌بو)قانوننك سوء استعماللرينى بوحكمداره‌تأكيداً كوستردكدن‌صوكرا، بورغونياده ايشلرك فرانق قانونى دائره‌سنده حكم وتسويه‌سنى طلب ايتمشدر . فقط ، اوزمانلر مبارزهٔ عدليه اصولنك فرانسه‌ده جرى اولديغى ذاتاً معلوم بولونديغندن، مشكلاته تصادف ايديلدى . بوقاريده‌كى مسروداتم بو جهتى ايضاح ايدر : بودليلى (ساليه‌ن) فرانقلرينك قانونى رد ، (ريپوئه‌ر) فرانقلرينك قانونى قبول ايتمشدى (١) .

معمافيه ، رهبان طرفندن وقوع بولان شكايتلره رغماً ، مبارزهٔ عدليه اصولى فرانسه‌ده كوندن‌كونه انتشار ايتدى؛ بوكا أك چوق رهبانك سببيت ويردكلرينى شيمدى اثبات ايده‌جكم .

بزه بودليلى احضار ايده‌ن ، لومبارد قانونيدر . ايكنجى (اوتون) قانون اساسيسنك ديباجه‌سنده : « چوق وقتدن برى مملكتمزه منفور برعادت كيرمشدى : برميراثه عائد حجتك ساخته اولديغى ادعا ايديله‌جك اولورسه اونى ابراز ايده‌ن كيمسه ساخته اولماديغنه انجيل اوزرينه يمين ايده‌ردى؛ و ، هيچ برمتقدم حكم اولمقسزين ، ميراثه تصرف ايده‌ردى: بوصورتلرله يالان يمينلرله قازانيلاجغنه امنيت اولونوردى (٢) » دينيلمشدر . ايمپراطور برنجى (اوتون) رومادە تتوج ايتديكى وقت (٣) پاپا اون ايكنجى (ژان) ك رياستى آلتنده

(١) بوقانونك ٥٩ نجى بابنك ٤ نجى فقره‌سنه و ٦٧ نجى بابنك ٥ نجى فقره‌سنه مراجعت .
(٢) لومبارد قانونى ، كتاب ، باب ٥٥ ، فصل ٣٤ .
(٣) ٩٦٢ سنه‌سنده .

عقد ایدیلن مجلس روحانیده ایتالیانك بوتون سنیورلری بو منفور سوء استعمالی تصحیح ایچون ایمپراطور طرفندن برقانون یاپیلماسی لازم کلدیکنی باغیرارق بیان ایتدیلردی. پاپا ایله ایمپراطور ایشك آز بروقت صوکرا (راوه‌ن) (١) ده طوپلاناجق مجلس روحانی‌یه حواله ایدیلمه‌سنی تنسیب ایتدیلر. سنیورلر اوراده عینی مطالباتده بولونارق سسلرینی برقات داها یوکسلتدیلر؛ فقط، بعض کیمسه‌لرك موجود اولمادقلری بهانه‌سیله، بوایش برداها تأجیل ایدیلدی. ایکنجی اوتون وبورغونیا قرالی (قونراد) (٢) ایتالیایه مواصلت ایتدکلری وقت (وه‌رون) (٣) ده ایتالیا سنیورلریله برمذاکره‌ده بولوندیلر (٤)؛ و، مکرراً وقوع بولان اصرارلری وجمله‌نك موافقتی اوزرینه، ایمپراطور طرفندن برقانون یاپیلدی؛ بوقانونه نظراً میراثلر حقنده براعتراض موجود اولوب طرفلرك بری برحجتدن استفاده ایتمك ایسته‌دیکی حالده دیکر طرف بونك ساخته اولدیغنی ادعا ایتدیکی تقدیرده، ایش مبارزه ایله حل وفصل اولونور؛ زعامتلر موضوع بحث اولدیغی تقدیرده عینی قاعده‌یه رعایت اولونور؛ کلیسالر عینی قانونه تابع طوتولور واونلرنامنه شامپیونلر طرفندن مبارزه یاپیلیر. کورولیورکه اصالت مبارزه طریقیله اولان دلیلی التزام اینشدر، چونکه دلیلك کلیسالره ادخالی محذوردن خالی کورولمه‌یوردی؛ بواصالتك فریادلرینه رغماً، بالذات فریاد ایده‌ن سوءاستعماله رغماً وآمرانه سوز سویله وحرکت ایتمك ایچول ایتالیایه کلمش اولان (اوتون)ك نفوذوسطوتنه رغماً، مجالس روحانیه‌نك ایکیسنده رهبان ثبات کوسترمشلردی؛ اصیلزاده‌لرله حکمدارلرك معاونتی رهبانی فراغته مجبور قیلدیغندن، مبارزهٔ عدلیه اصولنه اصالتك برامتیازی، حقسزلغه قارشی براستحکام، وتصرفك برسیغورطه‌سی نظریله باقیلمشدر؛ وبوآندن اعتباراً، بواصول انتشار ایتمشدر. بوحال ایمپراطورلرك بویوك وپاپالرك کوچوك بولوندقلری برزمانده، اوتونلرك ایتالیایه کلوب ایمپراطورلغك حیثیتنی تأسیس ایتدکلری برزمانده جریان ایتمشدی.

منفی دلیللر وضعنك مبارزه اصول حقوقیه‌سنه سائق اولدیغی حقنده یوقاریده سویله‌دیکم

(١) بومجلس ٩٦٧ سنه‌سنده پاپا ١٣ نجی (ژان) وایمپراطور ١ نجی (اوتون)ك حضورنده انعقاد ایتمشدر.

(٢) ٢ نجی اوتونك عمجه‌سی، ردونك اوغلی، وترانس ژوران بورغونیاسی قرالی.

(٣) ٩٨٨ سنه‌سنده..

(٤) لومبارد قانونی، کتاب ٢، باب ٥٥، فصل ٣٤.

سوزی تأیید ایده‌جك برمطالعه‌ده بولوناجغم. اوتونلر حضورنده شکایت ایدیلن سوءاستعماللر، آلنده‌کی حجتك ساخته‌لکی مقام اعتراضده ادعا اولونان برکیمسه‌نك، بونك ساخته اولمادیغنی انجیل اوزرینه یمین ایده‌رك بیان ایله‌مك صورتیله، منفی بردلیل ایله مدافعهٔ نفس ایتمه‌سندن عبارتدی. برقسمی کسیلن برقانونك سوءاستعمالنی تصحیح ایچون نه یاپیلدی؟ مبارزه اصولی یکیدن تأسیس اولوندی.

اوزمانلر رهبانله لاییقلر آراسنده ظهور ایده‌ن مجادله‌لر حقنده واضح برفکر ویرمك ایچون (٢) نجی اوتونك قانون سیاسیسندن بحث ایتمکده استعجال ایتدم. اوللری برنجی لوته‌رك برقانون اساسیسی واردی (١)؛ بوقانون اساسی عینی شکایتلر وعینی مجادله‌لر اوزرینه، حقوق تصرفی تأمین ایتمك ایسته‌یه‌رك، حجتك ساخته اولمادیغی حقنده کاتب عدلك یمین ایتمه‌سنی، ووفات ایتمشسه، حجتی امضا ایتمش اولان شاهدلرك یمین ایتدیریلمه‌لرینی امر ایدییوردی؛ فقط فنالق باقی قالمش اولدیغندن، یوقاریده بحث ایتدیکم تدبیره مراجعت اولونمق لازم کلدی.

تدقیقاتمه نظراً بو بحث ایتدیکم دوردن اول شارلمان طرفندن عقد ایدیلن عمومی اجتماعلرده، او احوال و شرائط ایچنده مشتکی و متهمك یالان یره یمین ایتمه‌لری پك کوچ اولدیغنی، مبارزهٔ عدلیه (٢) اصولنك احداثی داها مناسب اولاجغنی ملت حکمداره عرض ایتمشدی؛ شارلمان بو طلبی ترویج ایتدی.

مبارزهٔ عدلیه اصولی بورغونیالیلرده انتشار ایتمش، یمین اصولی محدود قالمشدی. ایتالیا قرالی (ته‌ئودوریق) اوستروغوتلرده (٣) مبارزهٔ منفرده‌یی لغو ایتمشدی: (شه‌نداس وه‌ند) و (ره‌سس‌وه‌ند) قانونلری بومبارزهٔ منفرده اصولنی فکرلردن بیله ازاله‌یه چالیشمش کیبیدرلر. فقط بوقانونلر (ناربونه‌ز) داخلنده اوقادار آزحسن قبول کورمشدرکه بوراده مبارزه غوتلره عائد برامتیاز کیبی تلقی اولونوردی.

اوستروغوتلرك روملر طرفندن محوندن صوکرا ایتالیایی ضبط ایتمش اولان لومباردلر بو مملکته مبارزه اصولنی تکرار ادخال ایتمشلردی؛ فقط ایلك قانونلری بواصولی تحدید

(١) لومبارد قانونی کتاب ٢، باب ٥٥، فقره ٢٣.

(٢) لومبار قانونی، کتاب ٢، باب ٥٥، فقره ٢٣.

(١) قاسیدور، کتاب ٣، مکتوب ٢٣ و ٢٤.

ایتمشدی (١) . شارلمان (٢) ، لوئی‌له ده‌بونه‌ر ، اوتونلر باشقا باشقا وعمومی ماهیتده قوانین اساسیه وجوده کتیرمشلردی ؛ بونلر لومبارد قانونلرینه درج ایدیلمش ودوئللویی اولا امور جنائیه‌یه وبالآخره سیویل ایشلره تشمیل ایده‌ن سالیك قانونلرینه علاوه اولونمشدر . نه‌یاپیلاجغی بیلینمه‌یوردی . یمین اصولیله منفی دلیلك محذورلری واردی؛ مبارزه اصولیله اولانك‌ده محذورلری واردی ؛ بو یاخود شو اصولدن داها زیاده ضرر کورولدکجه بر اصولدن دیکرینه کچیلیوردی .

برطرفدن ، رهبان غیرروحانی معاملاتك کافه‌سنده کلیسالره ومحرابلره (١) مراجعت ایدیلمکده اولماسندن محظوظ اولیورلردی و ، دیکر طرفدن ، مغرور بر اصالت کندی حقوقنی قیلیجله مدافعه آرزوسنده بولونیوردی .

اصالتك شکایتنی موجب اولان اصولك رهبان طرفندن وضع ایدیلدیکنی ادعا ایتمم . بو عادت باربارلره عائد قانونلرك روحندن و دلائل منفیه اصولنك قبولندن متولددی . فقط وقادار جانیلرك جزاسز قالمالرینه مدار اولان برعادت، مجرملری متحیر قیلمق ویالان یره یمین ایده‌نلری محجوب ایتمك ایچون کلیسالرك قدسیتندن استفاده لزومنی درپیش ایتدیرمش اولدیغندن ، رهبان بوعادته واوکا باغلی اصوله مظاهرت کوستردیلر ؛ چونکه رهبان منفی دلیللره ذاتاً مخالفدیلر . (بومانوار) (٣) ده کورویورزکه بو دلیللر محاکم رهبانیه‌ده اصلا قبول ایدیلمه‌مشدی : بو حال ، شبهه‌یوق‌که ، دلائل مذکوره‌یی دوشورمکه ، وباربارلره عائد قانون مجله‌لرینك بوخصوصده‌کی حکمنی تأثیرسز براقمغه پك چوق خدمت ایتمشدر . بوحال‌ده دلائل منفیه اصولیله اوقادار بحث ایتمش اولدیغم مبارزهٔ عدلیه اصولی آراسنده‌کی رابطه‌یی داها أیی حس ایتدیره‌جکدر . لاییق محکمه‌لر هر ایکی اصولی قبول ، محاکم رهبانیه هرایکیسنی رد ایتمشلردی .

(١) لومبارد قانونی، کتاب ١ باب ٩، فقره ٢٣ ؛ وکتاب ٢ ، باب ٣٥ ، فقره ٤ و ٥ ؛ و باب ٥٥ ، فقره ١ ، ٢ ، ٣ ؛ روتاریس نظاماتی ؛ (لوئیت پراند) فقره ١٥ .

(٢) یمین عدلی او وقتلر کلیسالرده اجرا ایدیلیردی ؛ ایلك عرق دورنده قراللرك سراینده حکم اولونان ایشلر ایچون برکوچوك کلیسا واردی. وثائق آتیه‌یه مراجعت ایدیکز: (مارکولف) دساتیری ، کتاب ١ ، فصل ٣٨ ؛ ریپتوئه‌ر قانونلری ، باب ٥٩ ، فقره ٤ ؛ باب ٦٥، فقره ٥؛ (غره‌غوارده طور) تاریخی ؛ سالیك قانونه علاوه ایدیلن (٨٠٣) تاریخلی أمرنامه .

(٣) فصل ٣٩ ، صحیفه (٢١٢) .

مبارزه اصولیله اولان دلیلك انتخابنده ملت کندیسنك جنك آورانه میلنه تبعیت ایدییوردی، چونکه مبارزه بر حکم الٓهی شکلنده وضع ایدیلدیکی صیراده کذلك اللهك حکملری کبی تلقی اولونان خاچ ، صوغوق صو وقاینار صو دلیللری لغو ایدیلیوردی .

شارلمان چوجوقلری آراسنده براختلاف ظهوری تقدیرنده ، خاچ محکمه‌سی اصولیله فصل اختلاف ایدیلمه‌سنی امر ایتمشدی . (لوئی‌له‌ده‌بونه‌ر) بومحاکمه‌یی امور رهبانیه‌یه حصر ایتدی (١) ؛ اوغلی (لوته‌ر) بونی بالجمله احوالده لغو ایتدی : صغوق صو اصولیله اولان دلیلی‌ده لغو ایتدی (٢) ؛ عموماً متخذ عادتلرك پك آز جاری اولدیغی برزمانده بودلیللرك برقاچ کلیسایه ادخال ایدیلمه‌مش اولدیغنی ادعا ایتمم ، علی‌الخصوص‌که (فیلیپ ـ اوگوست) ك برقانونی بونلردن باحثدر (٣) ؛ فقط دلائل مذکوره‌نك آز قوللانیلمش اولدیغنی ادعا ایده‌رم . (سن‌لوئی) دورنده وبرآزداها صوکرا یاشامش اولان (بومانوار) مختلف دلیللری تعداد ایده‌رکن ، مبارزهٔ عدلیه دلیلندن بحث ایتمش ، دیکر دلیللردن اصلا بحث ایتمه‌مشدر (٤) .

فصل ــ ١٩

سالیك قانونلرینك ، روما قانونلرینك ، و (قاپیتوله‌ر) لرك منسی قالمالرینه باشقا برسبب.

سالیك قانونلرینی ، روما قانونلرینی ، و (قاپیتوله‌ر) لری تأثیرسز براقان سببلری اولجه سویله‌مشدم ؛ شیمدی علاوةً دیه‌جکم‌که مبارزه اصولیله اولان دلیلك زیاده‌سیله انتشاری قوانین مذکوره‌نك نفوذلرینی ازاله ایده‌ن باشلیجه سبب اولمشدر .

بواصولی اصلا قبول ایتمه‌ین سالیك قانونلری عادتا لزومسز قالمش ، واستعمالدن دوشمشدی ؛ اصول مذکوره‌یی کذلك قبول ایتمه‌ین روما قانونلری‌ده عینی سببدن محو اولمشدی . آرتیق، مصارعهٔ عدلیه قانونی‌تدوین، وبوقانونه أیی برماهیت حقوقیه‌ویرمکدن

[١] بوقانون اساسیلر لومبارد قانوننده وسالیك قانونلرینك نهایتنده مندرجدر .

[٢] لومبارد قانوننده مندرج قانون اساسی ، کتاب ٢ ، باب ٥٥ ، فقرا ٣١ .

[٣] ١٢٠٠ تاریخلی .

[٤] (بووازی Beauvoisis) عادتی ، فصل ٣٩ .

باشقا شی دوشونولمز اولمشدی . (قاپیتولەر) لرك احکامیدە اودرجه لزومسز قالمشدی . بوصورتله ، بونجه قوانین استعمالدن ساقط اولمشدی . آن سقوطلرینی تعیین ایتمك ممکن دکیلدر ؛ قوانین مذکوره، یرلرینه قائم اولاجق باشقا احکام قانونیه بولونمادن اونوتولمش، کیتمشدی .

بویله برملت مدون قانونلره محتاج دکیلدی ، مدون قانونلر اویله برمملکتده قولایجه حفرۀ نسیانه دوشه بیلیردی .

طرفین آراسنده براختلاف ظهور ایتدیمی ، درحال مبارزه امر اولونوردی . بونك ایچونده ، بویوك برکفایت لازم دکیلدی .

مدنی وجنائی بالجمله دعاوی برر وقعه شکلنه افراغ اولونور . ایشته مبارزه بووقعەلر اوزرینه اجرا اولونوردی ؛ مبارزه ایله حل وفصل اولونان شی اساس مسئلەدن عبارت دکیلدی ، بوبابده بعض مثاللر سرد ایدەن (بومانوار)ك (١) دیدیکی کبی ، بونلرك دعاویٔ حادثه ایله مقررات قرینەسیده عینی زمانده حکمه اقتران ایتمش اولوردی .

اوچنجی عرق بدایتنده احکام عدلیەیی بعض عرف وعادتلردن عبارت بولویورم ؛ هرشی شرف نقطۀ نظرندن حل واداره ایدیلیردی . حاکمه عدم اطاعت تقدیرنده، حاکم کندیسنه حقارت عدایتدیکی بواطاعتسزلکه قارشی تعقیباتده بولونوردی . (بورژ ـ Bourge) (٢) ده حاکم طرفندن دعوت اولونان برکیمسه اجابت ایتمەیەجك اولورسه حاکم طرفندن « سنی آراتدم ؛ کلمکه تنزل ایتمەدك ؛ بکابوحقارت حقنده ایضاحاتویر » خطابنه معروض قالیردی . مبارزه ایدیلیردی. شیشمان لوئی بواصولی تصحیح ایتدی (٣) . (اورله آن)ده مبارزۀ عدلیه اصولی بورج مطالباتنك کافەسنده تطبیق ایدیلیردی (٣) . (کنج لوئی) بواصولی بش سویی متجاوز مطالباته حصر ایتدی . بواراده محلی برقانون ماهیتنده ایدی؛ چونکه (سن‌لوئی) دورنده (٥) دعوانك اون ایکی (دەنیه) یی متجاوز اولماسی مبارزۀ عدلیه اصولنی تطبیقه کافی ایدی . (بومانوار) ارکان حکومتدن برذاته ، وقتیله فرانسەده

(١) فصل ٦١ ، صحیفه (٣٠٩ و ٤١٠) .
(٢) شیشمان لوئی‌نك (اوامر مجموعه) سنده مندرج (١١٤٥) تاریخلی قانونی .
(٣) عینی ارادەیه مراجعت .
(٤) (کنج لوئی) نك (١١٦٨) سنەسنده منتشر ارادەسی (مجموعۀ اوامر) .
(٥) (بومانوار) ، فصل ٦٣ ، صحیفه ٥٢٥ .

جاری فنا برعادت موجبنجه ، بالجمله دعاوی ایچون معین برمدت ظرفنده مبارزه ایله مکلف برشامپیون طوتولابیلدیکندن بحث اولوندیغنی ایشیتمش (١) . دیمك اولویورکه مبارزۀ عدلیه اصولی اووقتلر پك زیاده انتشار ایتمشدی .

فصل - ٢٠

شرف قضیەسنك منشائی .

باربارلرك قانون مجلەلرنده برطاقم معمالر کورولور. فریزون قانونی دکنکله طایاق ییین کیمسەیه یاریم سو تضمینات ویریر (٢) ؛ أاك کوچوك یاره بوندن زیاده تضمینات اعطاسنی مستلزمدی . سالیك قانونی موجبنجه ، حر برآدامه اوچ دکنك ضربەسی ایندیرەن حر برآدام اوچ سو تضمینات ویریردی. جزا یارەلرك بویوکلکیله اولچولوردی . لومبارد قانونی برضربه ایکی ، اوچ ، دورت ضربه ایچون باشقا باشقا جزالر وضع ایتمشدی (٣) . زمانمزده برضربه یوزبیك ضربەیه معادلدر .

شارلمانك لومبارد قانوننده مندرج قانون اساسیسی موجبنجه، دوئللو یاپمق حقنی حائز کیمسەلرك دکنکله مصارعه ایتمەلرینه جواز واردی (٤) . احتمال که بوحکم رهبان صنفی ایچون جمیلۀ اتخاذ اولونمش برتدبیردن عبارتدی ؛ واحتمال که مبارزه اصولی توسیع وتشمیل ایدیلمکده اولدیغندن، بواصولەداها آزقانلی برشکل ویریلمك ایستەنمشدی. (لوئی‌لەدەبونەر) أمرنامەسی (٥) مبارزلری دکنك یاخود سلاحله مبارزەده مختار بیراقمشدی . صوکرالری دکنکله، مبارزه ایدەنلر امور زراعیەده مستخدم کولەلردن عبارت قالمشدی (٦) .

شرف نقطەمزه متعلق موادخصوصیەنك ایشتەبوصیرالرده دوغوب تشکل ایتدیکنی

(١) (بووازی) عادتی ، فصل ٢٨ ، صحیفه ٢٠٣ .
(٢) باب ٥ .
(٣) کتاب ١ ، باب ٦ ، فقره ٣ .
(٤) کتاب ، باب ٥ فقره ٢٣ .
(٥) ٨١٩ سنەسنده سالیك قانونه علاوه ایدیلمشدر .
(٦) بومانوار ، فصل ٦٤ ، صحیفه ٣٢٣ .

كوروپورم. مشتكى فلان كيمسه‌نك فلان حركتده بولونديغنى حاكمك حضورنده افاده‌يه باشلاردى ؛ متهم مشتكى‌نك يالان سويله‌ديكى جوابنى ويرير (١) ، وبونك اوزرينه حاكم دوئللو اجراسنه امر ويريردى. تكذيب ايديلن كيمسه‌نك مبارزه‌يه مراجعتى ضروريدى.

مبارزه ايده‌جكنى سويله‌ين كيمسه ، بوندن رجوع ايده‌مزدى ؛ عكسى حالده ، جزايه محكوم اولوردى (٢) . بوحالك نتيجه‌سنده تأسس ايده‌ن قاعده موجبنجه، بركيمسه قولاً تعهد آلتنه كيرنجه ، شرفى نكول ايتمه‌سنه مانع اولوردى .

ژانتيوملر كندى آرالرنده آت اوستنده وسلاحلريله دوكوشورلردى (٣) ؛ آشاغى طبقه منسوبينى آياقده ودكنكله دوكوشورلردى (٤) . بواصول سببيله، دكنك برحقارت آلتى عد ايديلمشدى ، چونكه دكنكله كورولن بركيمسه آشاغى طبقه منسوبلرى كبى معامله كورمش اوليوردى .

يوزلرى آچيق اولارق دوكوشنلر آشاغى طبقه‌منسوبلرندن عبارتديلر (٥) ؛ بناءً عليه يالكيز بونلر يوزلرينه ضربه آلابيليرلردى . توقات منحصراً قانله تميزله‌نير برحقارت عد ايديلمشدر ، چونكه توقات ييين كيمسه آشاغى طبقه منسوبلرى كبى معامله كورمشدى .

جرمانلر شرف خصوصنده بزدن آز حساس دكيللردى ؛ اونلرك بو خصوصده‌كى حساسيتلرى حتى بزدن‌دن چوقدى. جرمانلرده أك اوزاق اقرباحقارتده پك شديد بردرجه‌ده حصه‌دار عد اولونوردى ؛ وبوتون قانونلرى هپ بو اساس اوزرينه مبتنيدر . لومبارد قانوننه كوره، كنديسى برقاچ كيشى رفاقتنده اولديغى حالده، هيچ حاضرلقلى اولمايان بركيمسه‌يى تزليل وتذليل مقصديله دوكمكه كيده‌ن كيمسه اونى أولدورديكى تقديرده ويره‌مه‌سى لازم‌كلن ديتك ياريسنى تضمينات صورتنده تأديه‌يه مجبوردى (٦) ؛ وعينى مقصدله اونى باغلاديغى

(١) كذلك ، صحيفه ٣٢٩ .
(٢) بومانوار ، فصل ٣ صحيفه ٢٥ و٣٢٩ .
(٣) مصارعلرك سلاحلرى حقنده معلومات ايچون بومانواره مراجعت (فصل ٦١، صحيفه ٣٠٨ ؛ فصل ٦٤ ، صحيفه ٣٢٨) .
(٤) بومانوار ، فصل ٦٤ ، صحيفه ٣٢٨ ؛ (س . اوبه‌ن دان‌جو) نك اراده‌لرى ، (غالاند، صحيفه ٢٦٣ .
(٥) سلاحلرى قالقان ودكنكدن عبارتدى (بومانوار ، فصل ٦٤ ، صحيفه ٣٢٨) .
(٦) كتاب ١ ، باب ٦ ، فقره ١

تقديرده ، عينى ديتك اوچ ربعى تأديه ايده‌ردى (١) .

بوحالده ، اسلافمزك حقارتلرده غايتله حساس اولدقلرينى قبول ايتمه‌لى‌يز. فقط برشكل مخصوصده اولان حقارتلر ، هرهانكى بر آلتله وهرهانكى بر صورتله وجودك هرهانكى برقسمنه ايندير يلن ضربه‌لر اونلرجه هنوز معلوم دكيلدى. بوتون بونلر طاياق ييمش اولمق حقارتنه داخلدى ؛ وطاياغك شدتنه كوره حقارتك درجه‌سى دكيشيردى .

فصل - ٢١

جرمانلرده شرف خصوصنه دائر باشقا بر ملاحظه .

تاسيت ديركه : « اثناى مبارزه‌ده قالقانى بيراقمق جرمانلرجه صوك درجه آلچاقلق عد اولونوردى ؛ برچوق كيمسه‌لر بو فلاكتدن صوكرا انتحار ايتمشلردر » [٢] . بونك ايچون ساليك قانونى بركيمسه‌يه، حقارت مقصديله، قالقانى بيراقديغنى سويله‌ين كيمسه‌يى اون بش (سو) تضمينات اعطاسيله‌مكلف طوتاردى [٣] .

شارلمان (ساليك) قانوننى تصحيح ايده‌ركن [٤] بويله برحال ايچون تضميناتاولمق اوزره يالكيز اوچ (سو) تعيين ايتمشدى . بوحكمدارك تربيهٔ عسكريه‌يى ضعيفلاتمق ايسته‌ديكى وارد خاطر اولاماز : آشكاردركه بوتبدل سلاحلرك تبدلندن ايله‌رى كليوردى . برچوق عادتلر هپ بوسلاح تبدلندن نشئت ايتمشدر .

فصل - ٢٢

مبارزه‌لره عائد اخلاق .

قادينلره مربوطيتمز - واسك حظنه باغلى اولان سعادته ، سه‌ومك وسه‌ويلمك ذوقنه

[١] كتاب ١ باب ٦ فقره ٢ .
[٢] Moribus Germanorum.
[٣] Pactus legis saliae .
[٤] ألمزده اسكى قانونله بوحكمدار طرفندن تصحيح ايديلن قانون وار .

مبتنی اولدیغی کبی ، قادینلرك خوشلرینه کیتمك آرزوسنده‌ده مستنددر ، چونکه قادینلر لیاقت شخصیه‌یی تشکیل ایده‌ن شیلرك برقسمنه پك واقف حاکملر مثابه‌سنده‌درلر. بوخوشه کیتمك آرزوی عمومیسی عشقك کندیسی اولمایان ، عشقك اونارین ، اوخفیف ، او أبدی افسانه‌سی اولان جوانمردلکی حاصل ایده‌ر .

هرملتده وهر عصرده مختلف احوال وشرائطه نظراً عشق بواوچ شیئك ایکیسندن زیاده برینه میل ایده‌ر . بناءً علیه دیرم‌که ، بزده مبارزه‌نك جاری اولدیغی زمانلرده ، پك چوق اکتساب قوت ایده‌ن شی جوانمردلکدر .

لومبارد قانوننده‌کی مشاهداتمه کوره [١] ، ایکی شامپیوندن بری اوزرنده سحرده حائز تأثیر نباتلر بولوناجق اولورسه حاکم بونلری آتدیریر، واوزرنده باشقاسی بولونمادیغنه شامپیونی تحلیف ایتدیریر . بو قانون عوامك افکارندن باشقا برشیئه مبتنی اولامازدی ؛ بویله برتأثیر توهم ایتمه‌لرینه سائق اولان شی ، بونجه شیلر یاپدیردیغی سویله‌نوب طوران قورقودر. خصوصی مبارزه‌لرده شامپیونلر سراپا مسلح اولدقلرندن، وتدافعده وتجاوزده آغیر سلاحلر میانده طاوی یرنده ولازم کلن قوتی حائز اولانلر بی‌نهایه محسنات تأمین ایده‌جکلرندن ، بعض مبارزلرك سحرلی سلاح طاشیدقلری فکری بر چوق کیمسه‌لر اوزرنده اجرای تأثیر ایتمش اولابیلیر .

ایشته شه‌والیه‌لك دینیلن بو خارق‌العاده سیستم بوندن دوغمشدر . بوتون روحلر شه‌والیه‌لك فکرلری أوکنده آچیلمشدی. رومانلرده سرکذشتجو اصیلزاده‌لر، أولولری استجواب صورتیله کشف خفایا ادعاسنده بولونان کیمسه‌لر ، پریلر ، قانادلی یاخود صاحب ذکا آتلر ، کوزه کورونمز یاخود یاره‌لانماز آداملر ، بویوك آداملرك ولادت یاخود تربیه‌لرینه علاقه کوسته‌رر سحربازلر ، تأثیر فسونله کامکار یاخود ناکام اولمش سرایلر کورولدی ؛ دنیامزده یکی بردنیا کورولمش وطبیعتك معتاد جریانی یالکیز بایاغی کیمسه‌لره بیراقیلمشدر .

دنیانك شاتولرله ، قلعه‌لرله ، حیدودلرله طولو برقسمنده دائما مسلح برطاقیم ماجرا پرست اصیلزاده‌لر حقسزلغی جزالاندیرمقله وضعفی مدافعه‌ایتمکله شان وشرف قازانیرلردی. ینه هپ او اساسه بناءً ، رومانلرمزده عشق فکرینه مستند جوانمردلك قوتك وحمایه فکرینك سائق اولدیغی جوانمردلکه اضافه ایدیلمشدر .

[١] کتاب ٢ ، باب ٥٥ ، فقره ١١ .

ایشته، فضیلتی کوزللکه و ضعف و عجزه مضاف کوره‌رك بوفضیلت اوغرینه تهلکه‌لره القای نفس ایتمکه و حیاتك افعال عادیه‌سنده فضیلتکار کورونمکه مائل فوق‌العاده آداملر تخیل اولونورکن جوانمردلك دوغمشدر .

شه‌والیه‌لردن باحث رومانلرمز بو میل فضیلتی چوق اوقشادی ، آوروپانك برقسمنه قدمانك آز طانیمش اولدقلری ادعا ایدیله‌بیلن اوجوانمردلك فکرینی ویردی .

واسع برشهراولان رومانك حددن افزون زینت وسفاهتی حواسه مربوط حظوظات فکرینی تحریك ایتدی . یونانستانك قیرلرنده آسوده برحیات کچیرمك فکری حسیات عاشقانه‌یی تصویره مدار اولدی [١] .

فضیلتك وقادین کوزللکنك حامیسی برطاقم ماجرا پرست اصیلزاده‌لر نمونه طوتولارق دوغرودن دوغرویه قادینلره قارشی اطوار جوانمردانه کوستریلمکه باشلادی .

بوروح، لیاقت حقوقنی عشقك ویردیردیکی حقوقله برآرایه کتیره‌رك جوانمردلکه بویوك براهمیت قازاندیران جرید وبوکا مماثل اوئنلرله ابدیلشمشدر .

فصل — ٢٣

مبارزه‌یه متعلق احکام عدلیه.

مبارزهٔ عدلیه اسمی ویریلن بو دهشتناك اصولك اساساتنه کسب اطلاع ایتمك ، بو غریب احکام عدلیه‌یی طوپلو بر حالده کورمك مراق آور برشی اولسه کرك . اساساً معقول دوشونن انسانلر کندیلرینك باطل وهملرینی بیله قاعده آلتنه قورلر . هیچ برشی فکر سلیمه مبارزهٔ عدلیه قادار مغایر دکیلدی ؛ فقط بو اصول برکره وضع ایدیلدکدن صوکرا ، تطبیقاتنده بردرجه‌یه قادار احتیاط کوسته‌ریلدی .

اووقتلرك اصول محاکاتنی لایقیله قاورامق ایچون ، اصول عدلیه‌ده اوقادار بویوك تبدللر اجرا ایده‌ن (سن‌لوئی) نظاماتنی دقتله اوقومالیدر . (ده‌فونته‌ن) بو حکمدارك معاصریدی؛ (بومانوار) یازیلرینی اوندن صوکرا یازمشدی (٢)؛ باشقالری هپ بوحکمدارك

[١] قرون وسطایه عائد رومانلری کوروله‌بیلیر .

(٢) ١٢٨٣ سنه‌سنده .

دورندن اعتباراً يتيشمشدر . بونك ايچون ، اصـول قديمه‌يى اصول مذكوره ده پايپلان تصحيحاتده آرامق ايجاب ايده‌ر .

فصل — ٢٤

مبارزهٔ عدليه متعلق قواعد .

مدعيلرك تعددى حالنده (١) ايشك يالكيز بركيمسه طرفندن تعقيب ايديله‌سى ايچون اويوشماريلازم كليردى؛ اويوشامادقلرى تقديرده، حاكم منازعه‌يى تعقيب ايتمك اوزره آرالرندن بريني تعيين ايده‌ردى .

بر (ژانتييوم) آشاغى طبقه‌دن بريني جلب ايتديركى وقت (٢) اوژانتييوم پياده اولارق وقالقان ودكنكله اثبات وجودايتمكه مجبوردى؛ آت اوستنده وژانتييوملره مخصوص سلاحلرله كلديكى تقديرده آتى ، سلاحلرى آلنيردى ؛ كوملكله قالير ، آشاغى طبقه‌دن اولان متهمله بوحالده مبارزه ايده‌ردى .

مبارزه‌دن اول مقام حكم اوچ اعلان نشر ايده‌ردى (٣) . اعلانلرك برنده طرفينك اقرباسنه چكيلمه‌لرى امر اولونوردى ؛ ديكرنده ، خلقك محافظهٔ سـكوت ايتمه‌سى تنبيه اولونوردى ؛ اوچنجيسنده ، طرفينه معاونت منع ايديلير ، وبوياردېم اوزرينه مبارزلردن برى مغلوب اولورسه ياردېمده بولنمش اولانلر آغير جزالره وحتى اعدام جزاسنه دوچار ايديليردى .

عدليه آدامرى پارقى محافظه ايده‌رلردى (٤) ؛ طرفيندن برى صلح وائتلاف آرزوسنده بولوناجق اولورسه ، صلحك عدم انعقادى تقديرنده مصارعلر يينه عينى وضعيته قونولمق اوزره ، طرفينك اوآنده‌كى حال ووضعيتلرينه زياده‌سيله دقت اولونوردى (٥) .

---

(١) (بومانوار) فصل ٦ صحيفه ٤٠ و٤١ .

(٢) كذلك ، فصل ٦٤ صحيفه ٣٢٨ .

(٣) كذلك ، كذلك ، صحيفه ٣٣٠ .

(٤) ايضاً .

(٥) (بومانوار) ، فصل ٦٤ ، صحيفه ٣٣٠ .

جنايت تهمتنه ياخود ياكليش حكمه قارشى رهن آلينمش اولونجه ، سنيورك موافقتى اولمقسزين صلح ياپيلامازدى؛ وطرفيندن برى مغلوب اولونجه، قونتك مساعده‌سى اولمقسزين صلح عقد ايديله‌مزدى (١) : بونلر بزم عفونامه‌لرمز ماهيتنده ايدى .

فقط جنايت قتل مسئله‌سى ايسـه ، وسنيور رشوتله اطماع ايديله‌رك صلحه موافقت كوسته‌رمش اولورسه ، آلتمش ليرا جزاى نقدى تأديه ايده‌ردى؛ وشريرى جزالانديرمق خصوصنده‌كى حقى قونته كچردى (٢) .

مبارزه‌يى تكليف ياخود قبول ايده‌مه‌يه‌جك كيمسه‌لر اولوردى . بوحالده برشامپيون آلينماسنه مساعده اولونوردى ؛ كندى طرفنك مدافعه‌سـنده علاقه‌سنى تأمين ايچون ، مغلوب اولديغى تقديرده شامپيونك ألى كسيليردى (٣) .

كچن عصرده دوئللوره قارشى اعدام قانونلرى ياپيلمشدى ؛ اعدامه لزوم يوقدى : برمحاربك محارب صفتنى أنك ضياعيله نزع ايتمك احتمال كه كافى كليردى؛ چونكه،على العاده احوالده، سجيه‌لرينك ضياعندن صوكرا ياشامق قادارهيچ برشى انسانلرى بدبخت ايده‌مز .

بر قتل جنايتنده (٤) شـامپيونلر آراسنده مبارزه واقع اولونجه، طرفين مبارزه‌يى كوره‌مه‌يه‌جكلرى بريره قونولورلردى: هربرينه شامپيونك مغلوبيتى حالنده، اشكنجه‌سنده قوللانيلاجق ايپ قوشاديليردى .

بر مبارزه‌ده مغلوب دوشن كيمسه دعوايى دائما غائب ايتمزدى . مثلا بر قرار قرينه اوزرينه مبارزه ايديليورسه ، يالكيز قرار قرينه غائب اولوردى (٥) .

---

[١] رؤسانك حقوق خصوصيه‌سى واردى .

[٢] (بومانوار)، آلتمش‌دوردنجى فصلنك ٣٣٠ نجى صحيفه‌سنده: «عدالتنى غائب ايده‌ردى». او زمانلرك مؤلفلرنده بوسوزلرك عمومى برمؤداسى اولمازدى، بونلرك حكمى موضوع بحث ايشه منحصر قاليردى (ده‌فونته‌ن) فصل ٢١ ، ماده ٢٩ .

[٣] (قاپيتوله‌ر) لرده كورولن بواصـول (بومانوار) زمانـنده جارى ايدى . (٦١) نجى فصلك (٢١٥) نجى صحيفه‌سنه مراجعت .

[٤] بونوار ، فصل (٦٤) ، صحيفه (٣٣٠) .

[٥] ايضاً ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣٠٩)

فصل - ٢٥

مبارزهٔ عدليه اصولنه قونولان حدود .

آز اهميتلى وامور مدنيه‌يه عائدبر ايش ايچون مبارزه تأميناتى آلينمش اولونجه‌سنيور طرفينى تأمينات آقچه‌لرينى استردادە مجبور ايده‌ردى .

وقعه عموماً معلوم اولونجه (١) : مثلا ، بر كيمسه پازار اورتاسنده قتل ايديلمشسه ، نه شاهد دليلى ، نه‌ده مبارزه دليلى امر ايديلمزدى ؛ حاكم وقعه‌نك عموماً معلوم وبديهى اولديغنه كوره قرار ويريردى .

سنيورك ديوانده اكثريا عينى صورتده حكملر اصدار ايديلمشسه ، وبو صورتله تعقيب ايديله‌جك اصول معلوم بولونورسه ، (٢) بو اصولى مبارزه‌نك مختلف حال و نتيجه‌لرى اوزرينه دكيشديرمكه محل قالمامق ايچون ، سنيور طرفينك مبارزه‌سنه مساعده ايتمزدى .

بر كيمسه مبارزه‌يى يالكيز كندى نفسى ايچون، ياخود كندى صويندن بر كيمسه ايچون، ويازعامت طريقيله متبوع اولان سنيور ايچون طلب ايده‌بيليردى (٣).

بر مظنون كسب برائت ايدنجه برباشقا اقرباسى مبارزه طلبنده بولونامازدى ؛ چونكه عكس تقديرده ايشلرك صوكى كلمزدى .

اقرباسى طرفندن أولومنك انتقامى آلينمق ايسته‌نيلن كيمسه حياتده بولوناجق اولورسه، مبارزه آرتيق موضوع بحث اولمازدى؛ اهميتى حائز بر غيبوبت اوزرينه ايشك عدم امكانى ثابت اولونجه‌ده او صورتله حركت ايديليردى (٤) .

مقتول (٥) ، قبل الوفاة متهم كيسمه‌يى تبرئه ايتمش وبر باشقاسنى مظنون اولاراق ارائه وتعيين ايتمش ايديسه، مبارزه‌يه توسل اولونمازدى؛ فقط هيچ بر كيمسه‌يى ارائه ايتمه‌مشسه،

[١] بومانوار ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣٠٨). كذلك ٢ فصل (٤٣) ، صحيفه(٢٣٩).
[٢] بونوار ، فصل (٦١)، صحيفه (٣١٤) . (ده‌فونته‌ن)، فصل (٢٢)، ماده(٢٤).
[٣] بومانوار فصل (٦٣) ، صحيفه (٣٢٢) .
[٤] ايضاً .
[٥] ايضاً ، صحيفه (٣٢٣) .

متهمى تبرئه ايده‌ن افاده‌سنه أولومنك بر عفوى نظريله باقيليردى؛ مع مافيه تعقيباته دوام اولونور، وحتى ژانتيوملر آراسنده حرب وقوعه كله‌بيليردى .

بر حرب ظهور ايدنجه ، حرب واركن اقربانك برى طرفندن مبارزه تأميناتى اعطا ويا تسلم ايديلنجه ، حرب حقى زائل اولوردى ؛ اويله بر حالده ، طرفينك اصول معتادهٔ عدليه‌يى تعقيب ايده‌جكلرى فرض اولونوردى . حربه دوام ايده‌ن طرفده ضرر وزيانى تضمينه محكوم اولوردى .

مبارزهٔ عدليه اصولنك شوفائده‌سى واردى كه عمومى بر منازعه‌يى خصوصى بر منازعه‌يه تحويل ايده‌بيليردى ، ايشده محكمه‌لر مطاع اولمش ، حقوق ناسدن باشقا بر شيله اداره اولونمايان كيمسه‌لر حال مدنى‌يه ارجاع ايديلمش اولوردى .

بر چوق معقول شيلر پك دليجه‌سنه تطبيق واجرا ايديله‌بيله‌جكى كبى، پك عقلليجه‌سنه اجرا وتطبيق ايديلن دليلكلرده وار .

بر جنايتدن دولايى جلب ايديلن كيمسه (١) بالذات مدعينك بو جنايتى ارتكاب ايتمش اولديغنى اثبات ايده‌رسه مبارزه رهنلرينه حاجت قالمازدى ؛ چونكه شبهه‌لى بر مبارزه‌يى قطعى بر جزايه ترجيح ايتمه‌يه‌جك مجرم يوقدر .

حكملر ياخود رهبان ديوانلرى طرفندن رؤيت اولونان ايشلرده مبارزه اولمازدى؛ روجلرينك وفاتندن صوكرا قادينلرك تصرفنه كچن اموال خصوصنده‌ده مبارزه اولمازدى.

(بومانوار) : « قادين دوكوشه‌مز » دير . بر قادين ، شامپيونى تعيين ايتمه‌دن بر كيمسه‌يى جلب ايتديره‌جك اولورسه ، مبارزه رهنلرى آلينمازدى . ذاتاً كيمسه‌يى جلب ايتديرمك ايچون قادينلر بارونلرى (٢) يعنى زوجلرى طرفندن مأذونيت استحصالنه مجبورديلر ؛ فقط بو مأذونيت اولمقسزين‌ده قادينلر جلب ايتديريله‌بيليردى .

مدعى ياخود مدعى عليه اون بش ياشندن آشاغى اولونجه (٣) ، مبارزه ايديلمزدى . مع مافيه صغيرلره متعلق اختلافلرده وصى ياخود وكيل مدافع مبارزه‌نك تهلكه‌لرينى درعهده ايتمك ايسته‌نجه ، مبارزه ايچون أمر ويريله‌بيليردى .

ظن ايده‌رم كه چيفتچيلكده مستخدم اسيرلرك مبارزه‌يه مأذون اولدقلرى حاللر شونلردن

[١] بومانوار (فصل (٦٣) ، صحيفه (٣٢٤) .
[٢] ايضاً .
[٣] ايضاً ، صحيفه (٣٢٣) . (١٨) نجى كتابده‌كى مسروداتمه‌ده باقيكز.

عبارتدی: بویله براسیر همصنفیله دوکوشوردی؛ مدعی علیه موقعنده بولوندیغی وقت، حر بر کیمسه ایله، وحتی بر (ژانتیوم) له دوکوشوردی؛ فقط مدعی موقعنده اولونجه (١)، مدعی علیه امتناع ایده بیلیردی: اسیرك افندیسی اونی محکمه‌دن بیله چیقارابیلیردی. چیفجیلکده مستخدم اسیر، سینیورك برامریله (٢)، یاخود عرف وعادته تبعاً، هرهانکی حر کیمسه‌لرله دوکوشه بیلیردی؛ وکلیسا، افرادناسك کندیسنه مدیون اولدقلری حرمتك بردلیلی اولمق اوزره، کندی اسیرلرینك بوحقی حائز اولملری لازم کله‌جکنی ادعا ایده‌ردی.

فصل — ٢٦

طرفینك بری ایله شاهدلرك بری آراسنده مبارزهٔ عدلیه.

(بومانوار) ك (٣) ه روایتنه نظراً برکیمسه برشاهدك کندی علیهنده افاده‌ده بولوناجغنی کورونجه، خصمنك یالانجی وافتراجی شاهداقامه ایتدیکنی حاکمله سویله‌یه‌رك ایکنجی شاهد طرفندن وقوع بولاجق شهادتك اوکنی آلا بیلیر (١)؛ شاهد منازعه تکلیفنده بولونجه مبارزه رهنلرینی ویریردی. آرتق تحقیقات موضوع بحث اولمازدی؛ چونکه شاهد مغلوب اولورسه، منسوب اولدیغی طرفك یالانجی شاهد اقامه ایتدیکنه قرار ویریلیر، دعواسی ضایع اولوردی.

ایکنجی شاهدك محاکمه‌یه داخل اولماسنه محل بیراقامق لازم کلیردی، چونکه ایکی کیمسه‌نك شهادتی اوزرینه ایش بیتمش اولوردی. فقط ایکنجی شاهدی طوردورمق صورتیله برنجینك شهادتی حکمدن اسقاط ایدیلیردی.

ایکنجی شاهد بوصورتله رد ایدلدکدن صوکرا، باشقا شاهد استماع ایتدیریله‌مه‌یه‌رك دعوا غائب اولوردی؛ فقط، مبارزه ایچون تأمینات آقچه‌سی ویریلمش اولمایجه (٢)، باشقا شاهدلر اقامه ایدیله بیلیردی.

[١] بومانوار، فصل (٦٣)، صحیفه (٣٢٢).
[٢] (ده‌فونته‌ن) فصل (٢٢)، ماده (٧).
[١] (بومانوار) فصل (٣٩)، صحیفه (٢١٨).
[٢] (بومانوار، فصل (٦١)، صحیفه (٣١٦).

بومانوارك مسروداتنه نظراً، شاهد ایفای شهادتدن اول منسوب اولدیغی طرفه: «قاوغا کز ایچون دوکوشمکه، وهرهانکی بردعوایه کیریشمکه اهمیت ویرم؛ فقط بنمله برلك اولمغی ایسته‌یورسه‌کز، حقیقتی سویله‌مکه حاضرم» (١) دییه بیلیردی. طرف، شاهد ایچون مبارزه‌یه مجبوردی؛ و، مغلوب اولونجه، ذات دعوایی غائب ایتمز (٢)، یالکیز شاهد رد ایدیلیردی.

ظن ایدییورم که بونلر اسکی اصولك معدل شکلیدر؛ بکا بوفکری ویره‌ن شی، شاهدلری جلب ایتمك اصولنك باویه‌را (٣) قانونیله بورغونیا قانوننده (٤) هیچ برتحدیده تابع اولمایارق موجود بولونماسیدر.

(آغوبارد) (٥) و (سنت آویل) (٦) ك اوقادار اعتراض وتنقیدلرینی موجب اولان (غونده بو) قانون اساسیسندن اولجه بحث ایتمشدم.

(غونده‌بو) دیرکه: مظنون کندیسنه اسناد اولونان جنایتی ارتکاب ایتمه‌دیکنی یمینله تأییدایچون شاهد اقامه ایدنجه، مدعی شاهدلرك برینی مبارزه‌یه چاغیرابیلیر؛ چونکه یمین ایتمکه آماده وحقیقته واقف اولدیغنی افاده ایده‌ن کیمسه‌نك بو حقیقتی مدافعهً مبارزه‌یه کیریشمکده اصلا مشکلات کوسترمه‌مه‌سی موافق عدالتدر». بوحکمدار شاهدلرك مبارزه‌دن اجتناب ایتمه‌لری ایچون هیچ برقاچاماق یولی بیراقمایوردی.

فصل — ٢٧

مخاصم طرفلردن بری ایله سنیوره تابع بر (پر pair) آراسنده مبارزهٔ عدلیه. یا کلیسه حکمك استینافی.

مبارزه اصولیله اولان قرارك طبیعتی مقتضاسنجه دعوی صورت قطعیه‌ده نتیجه‌له‌نه‌رك آرتیق برداها محاکمه یاخود یکی تعقیبات اجراسی ممکن اولمایاجغندن، روما قانونلریله قوانین روحانیه موجبنجه موضوع اساسات دائره‌سنده یعنی برمحکمه‌نك حکمنی اصلاح ایچون داها یوکسك برمحکمه‌یه مراجعت صورتیله استیناف اصولی فرانسه‌ده مجهولدی.

[١] فصل ٦، صحیفه (٣٩ و ٤٠).
[٢] فقط مبارزه شامپیونلر معرفتیله جاری اولسه ایدی، مغلوب شامپیونك الی کسیلیردی.

محارب ومنحصراً شرف اساسیله اداره اولونور برملت بواصوله واقف دكيلدى ؛ و ؛ عينى فكرى تعقيب ايده‌رك ، طرفين‌عليهنده قوللانا بيلديكى يوللرى حاكملر عليهنده قوللانيردى (١) .

بوملتك نظرنده استيناف سلاحله مبارزه‌ده ميدان اوقومقدى ، بو مبارزه مجادلهٔ قلميه‌يه دعوتله دكيل ، قانله نتيجه‌لنمك‌لازم كليردى ؛ مجادلهٔ قلميه اصوليله اولان‌استيناف آنجاق صوكرالرى معلوم اولمشدر .

بوسببله (سن‌لوئى) استينافده خيانت وحقانيتسزلك بولونديغى مؤسساتنده (٢) سويله‌مشدر. ینه بوسببله (بومانوار): « بركيمسه‌سنيورى طرفندن كنديسنه‌قارشى‌برسوء قصد وقوعندن شكايت ايتمك ايسترسه (٣) مالكانه‌سنى ترك ايده‌جكنى سنيوره بيلديرمكله مكلفدى : اوندن صوكرا درجهٔ اولاده متبوع اولان سنيور حضورنده اونى استيناف ايده‌ر ، ومبارزه رهنلرى تقديم‌ايلردى » دير. كذلك ، سنيوركندى اتباعندن بركيمسه‌يى قونتك حضورنده استيناف ايدنجه اوكيمسه‌نك حرمت ورعايتنى غائب ايتمش اولوردى .

سنيورينك ويرديكى حكمى ياكليشدر ديه استيناف ايتمك ، بو حكمك حقسزلقله وفنالقله ويرلديكنى ادعا ايتمكه معادلدى : حال‌بوكه كندى سنيورى عليهنده بوسوزلرى صرف ايتمك برنوع خيانت جنايتى ارتكاب ايتمك اولوردى .

بونك ايچون ، محكمه‌يى تأسيس و تنظيم ايده‌ن (سنيور) ى ياكليش حكم‌سببيله استيناف ايده‌جك يرده ، محكمه‌يى تشكيل ايده‌ن (په‌ر) لرى استيناف ايده‌رلردى؛ بو صورتله ، خيانت جنايتندن قاچينيلمش اولوردى : حقارت (په‌ر) لره منحصر قاليردى؛ بونلره قارشى وقوع بولاجق حقارتلرك حسابى كوروله‌بيليردى .

(په‌ر) لر طرفندن ويريلن حكمك ياكليش اولديغى ادعاسى تهلكه‌لى اولمقدن خالى قالمازدى (١) . حكمك تشكل و صدورينه انتظار حالنده ، حكمك اصلاحى (په‌ر) لر طرفندن تكليف ايديلنجه جمله‌سيله مبارزه اجراسى‌مجبورى‌اولوردى(٢). حاكملرك‌جمله‌سى

[١] بومانوار ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٢) ، وفصل (٦٧) ، صحيفه (٣٣٨) .
[٢] كتاب (٢) فصل (١٥) .
[٣] (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٠)،(٣١١) ، وفصل (٦٧) صحيفه (٣٣٧) .
(١) (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٣) .
(٢) ايضاً ، صحيفه (٣١٤) .

طرفندن بيان رأى اولونمازدن اول استيناف وقوع بولورسه ، رأيك حين اعطاسنده حاضر بولونانلرك جمله‌سيله مضارعه اجراسى لازم كليردى (١) . بو تهلكه‌دن اجتناباً ، هر (په‌ر) طرفندن يوكسك سسله بيان رأى ايديلمه‌سنه أمراعطاسى (سنيور) دن استرحام اولونوردى ؛ و، ايلك حاكمدن صوكرا ايكنجيسى طرفندن بيان‌مطالعه‌يه ابتدااولوناجغى صيراده ، برنجيسنه يالانجى ، شرير ومفترى اولديغى سويله‌نيردى . اوزمان يالكيز برنجى حاكمله مبارزه اجراسى لازم كليردى (٢) .

(ده‌فونته‌ن) ك فكرنجه (٣) حكمه خطا اسنادندن اول (٤) اوچ حاكمك بيان رأى ايتمه‌لرينه ميدان بيراقيليردى . حاكملره اوچ دفعه مصارعه اجراسى لازم كله‌جكنى هيچ سويله‌مه‌مش اولديغى كبى، بيان رأى ايده‌ن حاكملرك جمله‌سيله مبارزه اجراسى‌لازم كلن حاللر بولونديغندن‌ده اصلا بحث ايتمه‌مشدر . بو فرقلر اوزمان هپ عينى صورتده جارى اصول وعادات بولونماماسندن ايله‌رى كليبور . (بومانوار) (قله‌رمون) قونتلغى داخلنده جريان ايده‌ن شيلر حقنده معلومات ويرييوردى ؛ (ده‌فونته‌ن) ايسه (وه‌رماندوا) داخلنده‌كى معاملاتدن بحث ايدييوردى .

(په‌ر) لردن ياخود زعامت مأمورلرندن برى حكمى محافظه ايده‌جكلرينى افاده ايدينجه (٥)، حاكم مبارزه رهنلرى‌ويرديرير و، بوندن باشقا، مستنيفدن محافظهٔ استيناف‌ايده‌جكنه دائر تأمينات آليردى . فقط استيناف ايديلن (په‌ر) تأمينات ويرمزدى ، چونكه (سنيور) ه تابعدى ، واستينافه قارشى مدافعه‌يه، ياخود (سنيور)ه آلتمش ليرا جزاى نقدى تأديه‌سنه مجبوردى .

مستأنف حكمك فنا اولديغى اثبات ايده‌مه‌يه‌جك اولورسه (سنيور) ه آلتمش ليرا جزاى نقدى (٦) ، استيناف ايتديكى (په‌ر) ه عينى جزاى نقدى‌يى (٧) ، حكمه آچيقجه‌سنه موافقت ايتمش اولانلرك هربرينه اومقدارده جزاى نقدى ويريردى .

(١) حكمده ائتلاف ايتمش اولانلرله .
(٢) (بومانوار) ، فصل (٦١) صحيفه (٣١٤) .
(٣) فصل (٢٣) ماده (١ ، ١٠ و ١١) . يالكيز ، هر برينه بر جزاى نقدى تأديه اولونديغنى سويلر .
(٤) ويريلن حكمى ياكليش عد واستيناف ايتمك .
(٥) (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٤) .
(٦) ايضاً ، ايضاً ، (ده‌فونته‌ن) فصل (٢٢) ، ماده (٩) .
(٧) (ده‌فونته‌ن) ، ايضاً .

اعدام جزاسنی مستلزم بر جنایتدن آغیر شبهه آلتنده بولونان بر کیمسه طوتولوب محکوم اولونجه ، یاکلیش حکمدن طولایی استیناف ایده‌مزدی (١) : چونکه هرحالده استیناف ایده‌جکدی ، یاحیاتنی اوزاتمق ایچون ، یاخود دعواجی طرفله اویوشمق ایچون.

برکیمسه حکمك یاکلیش وفنا (٢)، اولدیغنی سویله‌دیکی حالده اوکا کوره حرکته توسل ایتمز ، یعنی مبارزه تکلیفنده بولونمازسه ، سویله‌مش اولدیغی کوتو سوزلردن دولایی، (ژانتییوم) ایسه اون (سو) ، اسیر ایسه بش (سو) جزای نقدی تأدیه‌سنه محکوم اولوردی .

مغلوب اولان حاکم و (پەر) لر (٣) نه حیاتلرینی ، نه‌ده اعضالرینی غائب ایتمزلردی ؛ فقط اونلری استیناف ایده‌ن کیمسه ، ایش قتل مسئله‌سنه متعلق اولونجه ، اعدامله جزالاندیریلیردی (٤) .

تیمار مأمورلرینك حکمنه بو صورتله خطا اسنادیله استینافده بولونولماسی بالذات (سنیور) ی استینافدن اجتناب ایچوندی . فقط (سنیور) ك (پەر) لری اولمادیغی (٥) یاخود معیتنده‌کی (پەر) لر کافی بولونمادیغی تقدیره ، درجۀ اولاده متبوع اولان (سنیور) دن مصرفی کندینه عائد اولمق اوزره (پەر) استعاره ایده‌بیلیردی (٦) ؛ فقط بو (پەر) لر ، ایسته‌مه‌دکلری تقدیرده ، حکم اصدارینه اصلا مجبور اولمازلردی ؛ محضا بیان مطالعه ایتمك ایچون کلمش اولدقلرینی افاده ایده‌بیلیرلردی؛ وبوخصوصی حالده (٧) (سنیور) محاکمه‌یی بالذات اجرا ایده‌جکندن ، علیهنده ساخته حکم اسنادی تقدیرنده بواسناده جواب ویرمك اوکا دوشردی .

(١) (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحیفه (٣١٦) ؛ (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢٢) ، ماده (٢١) .

(٢) (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحیفه (٣١٤) .

(٣) (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢٢) ، ماده (٧) .

(٤) (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢١) ، ماده (١١) ، (١٢) ، الخ ؛ بورالرده ساخته‌کارلك هانکی حاللرده حیاتی ، اعتراض ایدیلن کیفیتی یاخود یالکیز قرینه‌قرارینی غائب ایتدیکی تعین ایدیلیور.

(٥) (بومانوار) ، فصل (٦٢) ، صحیفه (٣٢٢) ؛ (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢٢) ، ماده (٣).

(٦) (قونت) (پەر) لرینی اعاده‌یه مجبور دکیلدی (بومانوار) فصل ٦٧، صحیفه (٣٣٧) .

(٧) بومانوار ، فصل ٦٧ ، صحیفه ٣٣٦ و ٣٣٧ .

(Nul ne puet fere jngement en se court هیچ کیمسه کندی محکمه‌سنده حکم ایدیله‌مز) .

(سنیور)، درجۀ اولاده متبوع اولان (سنیور) دن (پەر) آلامایاجق درجه‌ده فقیر (١) ایسه ، یاخود (پەر) طلبنده اهمال کوسترریر ، ویا متبوعی طلب واقعی ترویج ایتمزسه ، (سنیور) یالکیز باشنه حکم ایده‌مه‌یه‌جکندن ، واعطای حکم صلاحیتی غیرحائز برمحکمه حضورنده مدافعه‌یه کیمسه مجبور طوتولامایاجغندن، ایش درجۀ اولاده متبوع اولان (سنیور) ك محکمه‌سنه کوتورولوردی .

ظن ایده‌رم‌که بو حال امور عدلیه‌نك زعامتدن تفریقنی استلزام ایتمش اولان بویوك سببلرك بریدر ؛ بوسائقه ایله : « زعامت باشقا شیدر ، عدالت باشقا شی » شکلنده‌کی فرانسز قاعدۀ حقوقیه‌سی تأسس ایتمشدر . چونکه معیتلرنده هیچ کیمسه بولونمایان بر چوق (پەر) لر واردی ؛ بونلر دیوانلرینی تشکیل ایده‌بیله‌جك حالده دکیللردی ؛ بوتون ایشلر متبوعلری اولان (سنیور) ك دیوانه نقل ایدیلدی ؛ امور عدلیه‌یی رؤیت حقلرینی ضایع ایتدیلر ، چونکه بوحقی ایسته‌مکه نه قدرتلری واردی ، نه مراملری .

محاکمه‌ده حاضر بولونان حاکملرك جمله‌سی (٢) حکمك حین اعطاسنده حاضر بولونمقله مکلفدیلر ، تا که حکمه اعتراض ایده‌ن کیمسه طرفندن ایشی تعقیب ایتمکی آرزو ایدوب ایتمه‌دکلری حقنده وقوع بولاجق سؤاله « أوه‌ت » جوابنی ویروب ایشی تعقیب ایده‌بیلسونلر، ده‌فونته‌ن (٣) : « چونکه بو بر نزاکت ودرستلك مسئله‌سیدی ؛ بوراده قاچامق ، تعلل وتعویق اولماز » دییور . ظن ایده‌رم‌که اعدام حکملرنده ژوری اعضاسنك اتفاقی حقنده الیوم انکلتره‌ده تعقیب اولونان اصول بو طرز تفکردن ایلری کلمشدر . بناءً علیه ، اکثریتك فکرینه اشتراك ایتمك لازم کلیوردی ؛ انقسام آرا تقدیرنده ، ایش جنایته متعلق ایسه ، مظنونك لهنده ؛ بورج حالنده ، مدیون لهنده؛ میراث حالنده، مدعی علیه لهنده حکم اولونوردی .

ده‌فونته‌ن (٤) دیرکه : بر (پەر) محکمه‌نك حاکملری جملةً حاضر اولمادقجه ، یاخود حضارك عددی دوردی کچمه‌دکجه ، ویا أك عقللی حاکملر حاضر بولونمادقجه

(١) ایضاً فصل ٦٢ ، صحیفه ٣٢٢ .

(٢) (ده‌فونته‌ن) ، فصل ٢١ ، ماده ٢٧ و ٢٨ .

(٣) (ده‌فونته‌ن) ، فصل ١١ ، ماده ٢٨ .

(٤) فصل (٢١) ، ماده (٣٧) .

(٥) لاأقل بومقدار لازمدی . (ده‌فونته‌ن) فصل (٢١) ، ماده (٣٦) .

حكم ويره‌مه‌يه‌جكنى سويله‌يه‌مزدى؛ بو، عادتا، برمصادمه اثناسنده‌معيتنك كاملاً موجود اولماماسندن طولايى (سنيور) ينك امدادينه قوشامايا جغنى سويله‌مه‌سيله بردى. فقط ديوانك شرفنى وقايه ايتمك، وأك درايتلى وأك عقللى آداملرينى آلمق سنيوره ترتب ايده‌ردى. بو سطرلرى (په‌ر) لرك مبارزه واعطاى حكمده‌كى وظيفه‌لرينى حس ايتديرمك ايچون درج ايديورم؛ بووظيفه اوقادار مهمدى كه، حكم ايتمك مبارزه ايتمك ديمكدى.

كندى ديوانـنده كنديـنه تابع بر (په‌ر) عليهنده دعوايه كيريشـن (١) واوراده محكوم اولان (سنيور) كندى آداملرندن برينه قارشى ياكليش حكم استينافنده بولونابيليردى؛ فقط صدق و وفا خصوصنده سـنيورينه سوز ويرمش اولماسى سـببيله بو آدمك سنيوره مديون حرمت اولماسنه، وبالمقابل، سنيورك او آدامدن سـوز آلمش اولماسى سـببيله اوكا قارشى خيرخواهلقله مكلف بولونماسنه بناءً، شو فرق كوزه‌تيليردى: يا، (سنيور) حكمك ياكليش وفنا اولديغنى صورت عموميه‌ده سويله‌ر، ياخود آدامنه شخصى خيانتلر اسناد ايده‌ردى (٢). شق اولده، بالذات كندى ديوانه ونوعاً ما كندى نفسنه قارشى حقارتده بولونمش اولوردى و، او تقديرده، مبارزه رهنلرينه محل قالامازدى؛ عينى ملاحظه‌لر ايكنجى شقده دخى وارددر؛ چونكه كنـدى تابعنك شرفنه هجوم ايتمش اولوردى؛ طرفيندن كيم مغلوب دوشرسـه، آسايش عموميى محافظةً، جان و مالندن محروم اولوردى.

شو خصوصى حالده ضرورى اولان بو فرق بالآخره تشميل وتوسيع ايديلمشدر. (بومانوار) دير كه: ياكليش حكم استينافنده بولونان كيمسه معيتندن برينه قارشى شخصى اسناداتله هجوم ايده‌جك اولورسـه، مبارزه اولوردى؛ فقط هجومى حكمه منحصر قالديغى تقديرده، اسـتيناف ايديلن (په‌ر) دعوايى مبارزةً ياخود حقوقاً حكم ايتديرمكده مختار اولوردى (٣). فقط (بومانوار) ك زماننده حكمفرما اولان حالت روحيه مبارزهٔ عدليه اصـولنك تحديدينى مستلزم اولديغندن، و حكمى مبارزه ايله مدافعه ايدوب ايتمه‌مك كيفيتنده مستـأنف عليه (په‌ر) ه ويريلن بو اختيـار دخى او زمانلرك شرف و حيثيت فكرينه اولديغى قادارده (سنيور) ك ديوانى مدافعه خصـوصنده‌كى تعهده مخالف بولونديغندن، (بومانوار) ك بو نقطه‌ده كوزتديكى فرق فرانسزلرده يكى بر اصول محاكمات تشكيل ايديوردى.

---

(١) بومانوار، فصل ٧٧، صحيفه ٣٣٧.
(٢) ايضاً، فصل ٦٧، صحيفه ٣٣٧.
(٣) فصل ٦٧، صحيفه ٣٣٧ و ٣٣٨.

ياكليش حكملره عائد بوتون استينافلرك مبارزه ايله حل ايديلديكنى ادعا ايتمم؛ ديكر استينافلرده جارى اولان اصول بونلر حقنده‌ده تطبيق اولونوردى. (٢٥) نجى فصلده بحث ايتديكم استثنالر تخطر اولونور. مبارزه رهنلرينك رفعى لازم كلوب كلمه‌يه‌جكنك تعيينى درجهٔ اولاده‌كى محكمه‌يه ترتب ايده‌ردى.

قرالك ديواندن صادر حكملرك ياكليش عدينه امكان يوقدى؛ چونكه هيچ كيمسه قراله مساوى اولامايا جغندن، اونى استيناف ايده‌بيله‌جك كيمسه‌ده يوقدى؛ وقرالك فوقنده كيمسه بولونامايا جغندن، ديوانى استيناف ايده‌بيله‌جك كيمسه يوقدى.

سياسى بر قانون شكليله ضرورى اولان بو اساسلى قانون، او زمانلرك اصول عدليه سنده‌كى سوء استعماللرى بر قانون مدنى ماهيتيله تنقيص ايديوردى. بر (سنيور) كندى ديوانك ياكليش حكم اصدارى تهمتى آلتنده قالماسندن قورقونجه (١)، ياخود بو مقصدله مراجعت اولونديغنى كورونجه، بو خصوصـده‌كى تشبثك عدم ترويجى يعنى حكم واقعه ياكليشلق اسـنادينك ردى مقتضيات معدلتدن اولديغى تقديرده، حكمنه ياكليشلق اسناد ايديله‌مه‌ين قراللق ديوان مأمورلرندن بعضيسى سنيور طرفندن طلب و بو ايشه مأمور ايديله‌بيليردى؛ (ده‌فونته) نك روايتنه نظراً (٢)، قرال (فيليپ) بوتون مجلسنى راهب (قوربى) نك ديوانده بر ايشى محاكمه ايتمكه مأمور أيله‌مشدى.

فقط (سنيور) قرالك ديوانه منسوب حاكملرى كتيرته‌مه‌يه‌جك اولورسه، طوغرودن طوغرويه قراله مربوط بولونديغى تقديرده، كندى ديوانى قرالك ديوانه نقل ايده‌بيليردى؛ كنديسـيله قرالك آراسـنده متوسط (سنيور) لر بولونديغى تقديرده، مافوقى اولان (سنيور) ه مراجعت ايده‌ر، قراله وارنجه‌يه قادار كيفيت (سـنيور) دن (سنيور) ه كچردى.

بو صورتله، موضوع بحث زمانلرده، بو كونك استينافلرى اصـولى جارى وحتى او خصوصده هيچ بر فكر موجود اولمامقله برابر، بوتون نهرلرك منبعى، و بوتون نهرلرك منصبى حكمنده اولان قراله مراجعت اولونوردى.

---

(١) (ده‌فونته‌ن)، فصل ٢٢، ماده ١٤.
(٢) ايضاً.
(٣) ايضاً.

فصل — ٢٨

احقاقِ حقده استنكاف وقوعنده استيناف دعواسی .

بر (سنيور) لك ديوانی احقاق حقدن اجتناب ياخود امتناع ايده‌رويا تعويقاتده بولونورسه، دعواجيلر استيناف دعوی ايده‌رلردی (١) .

ايكنجی عرقده قونتك معيتنده متعدد عدليه مأمورلری بولونوردی ؛ بونلر شخصاً مادون موقعنده ايديسه‌لرده، اصدار ايتدكاری حكملر اويله دكيلدی: علی العاده محاكمه‌لرده (plaids) ، امور جنائيه محاكمه‌تنده (assises) و سنه‌ده آنجاق بر قاچ دفعه تشكيل ايتدكاری محاكم مخصوصه‌ده (Placites) بالذات قونت كبی درجهٔ نهائيه‌ده حكم ايده‌رلردی. بوتون فرق، صلاحيت عدليه‌نك توزيعنده موجوددی: مثلا، قونت اعدامه، تخليهٔ سبيله، اعادهٔ امواله (٢) حكم ايده‌بيليردی ؛ يوزباشيده بو صلاحيت يوقدی .

عينی سببه بناءً، قراله منحصر بعض احوال فوق العاده واردی (٣) : بونلر طوغرودن طوغرويه امور سياسيه‌يه متعلق اولانلردی . پسقپوسلر ، راهبلر، قونتلر، وديكر بويوكلر آراسنده‌كی مجادلات بوقبيلدن اولوب قرال بونلری بويوك دره بكلريله برلكده رؤيت وحكم ايده‌ردی (٤) .

بعضی مؤلفلرك قونت عليهنده استيناف ايچون قرالك مرخصنه يعنی (ميسوس دومينيكوس missus dominicus) ه مراجعتده بولونولديغی حقنده‌كی روايتلری اساسدن عاريدر. قونتله (ميسوس)ك صلاحيت عدليه‌لری متساوی ايدی، وبونلرك يكديكرينه ارتباطلری يوقدی. (٥) ؛ آراده‌كی فرق ، (ميسوس) ك بر سنه‌نك دورت آينده، قونتك متباقی سكز آی ظرفنده (پلاسيت) مجلسلری تشكيل ايتمه‌لرندن عبارتدی (٦) .

(١) (٨١٢) سنه‌سی (٣) نجی قاپيتوله‌ری ، ماده ٣ ؛ (بالوز Baluse) مطبعه‌سی ، صحيفه (٤٩٧) ؛ لومبارد قانونه مذيل (كل شارل) أمرنامه‌سی كتاب (٢) ، ماده ٣ .
(٢) (٨١٢) سنه‌سی (٣) نجی قاپيتوله‌ری ، ماده (٢) .
(٣) بو استينافه فقدان معدلت استينافی ديرلردی .
(٤) (لوئی‌لده‌بونه‌ر) أمرنامه‌سی ، (بالوز) مطبعه‌سی ، صحيفه (٦٦٧)
(٥) لومبارد قانونه علاوه اولنان (كل شارل) أمرنامه‌سی ، كتاب ٢ ، ماده (٣)
(٦) (٨١٢) أمرنامه‌سی ، ٣ ، ماده ٨ .

بر (آسيز) ده (١) محكوم اولان كيمسه (٢) يكيدن محاكمه‌سنی طلب ايتدكدن صوكرا تكرار مغلوب اولونجه، (١٥) سو جزای نقدی ويرير، ياخود ايشی محاكمه ايتمش اولان حاكملرك أيله اون بش دكنك ضرب جزاسنه اوغراردی .

قونتلر ياخود قرالك مرخصلری اعاظمه سوز ديكله‌تمكه قوتلرينی غيركافی كوردكلری تقديرده ، بو اعاظمه قرالك محكمه‌سنده اثبات وجود ايتمه‌لری ايچون تأمينات آقچه‌سی ويرديريرلردی (٣) ؛ بو ، ايشی محاكمه ايچوندی ، تكرار محاكمه ايچون دكيل . مچ قاپيتوله‌رنده (٤) ، قرالك ديوانی نزدنده يا كليش حكم استينافی اصولنی وضع ايده‌ن ، وبوتون ديكر استينافلری منع وتجزيه ايده‌ن بر قانون كوروپورم .

(أشه‌وه‌ن échevins) (٥) لرك حكملرينه مطاوعت ايتمه‌ين وهيچ بر شكايت ومطالبه‌ده بولونمايان كيمسه مطاوعت ايدنجه‌يه قادار حبس ايديليردی (٦) ؛ بر مطالبه‌ده بولونديغی تقديرده ، تحت الحفظ قرالك حضورينه سوق ، وايش قرالك ديواننده رؤيت اولونوردی .

احقاق حقدن امتناع دعواسی اصلا موضوع بحث اولامازدی . چونكه ، اوزمانلر، (آسيز) دينيلن مجلسلری عقد ايتمك حقنی حائز اولان قونتلرله سائره‌نك منتظما عقد اجتماع ايتمه‌مه‌لرندن شكايت ايتمك عادت اولمادقدن باشقا ، بونلرك لزومندن زياده اجتماع ايتمه‌لرندن شكايت اولونوردی [٧] ؛ وقونتلرله بالجمله مأمورين عدليه‌نك سنه‌ده اوچ دفعه‌دن زياده (آسيز) عقد ايتمه‌لرينی منع ايده‌ن امرلره هريرده تصادف اولونور . اونلرك اهماللرينی تصحيحدن زياده فعاليتلرينی توقيف ايتمك

(١) (لومبارد) قانونه علاوه ايديلن (قاپيتوله‌ر) ، كتاب (٢) ، باب (٥٩) .
(٢) Placitum
(٣) دستورلر ، اراده‌لر وقاپيتوله‌رلر مندرجاتی بونی كوستره‌رير .
(٤) سنه (٧٥٧) ، (بالوژ) طبعی ، صحيفه (١٨٠) ، ماده (٩) و (١٠) ؛ (آبود وه‌رناس) سينودی ، سنه ٧٥٥ ، ماده ٢٩ ، طبع (بالوز) ، صحيفه ١٧٥ . بو ايكی قاپيتوله‌ر قرال (پهپه‌ن) دورنده ياپيلمشدی .
(٥) قونتك معيتنده‌كی عدليه مأموری .
(٦) (شارلمان)ك (٩٠٥) سنه‌سنده‌كی (١١) نجی أمرنامه‌سی، (بالوز) مطبعه‌سی، صحيفه (٤٢٣) ؛ لومبارد قانوننده (لوته‌ر) قانونی ، كتاب (٢)، باب (٥٢) ، ماده (٢٣) .
[٧] لومبارد قانونی ، كتاب ٢ ، باب ٥٢ ، ماده ٢٢ .

لازم كليوردى . فقط ، حدسز حسابسز برچوق كوچوك (سنيور) لكلر تشكل ومختلف درجه‌لرده دره‌بكلكلرى تأسس ايتديكى وقت ، بعض دره‌بكلرينك ديوان عقدنده اهاللرى بو نوع استينافلرى [١] توليد ايتمشدر؛ على الخصوص كه بونلردن متبوع (سنيور) برچوق جزاى نقديلر ألده ايدييوردى .

مبارزۀ عدليه اصولى كيتدكجه انتشار ايتمش اولديغندن اويله محللر ، حاللر و وقتلر اولديكه (پەر) لرى بر آرايه طوپلامق كوچلشمش ، و بالنتيجه حكم معدلتك اجراسنده مسامحه اولونمشدر . بو صورتله ، احقاق حقدن امتناع دعواسى تأسس ايتدى ؛ بونوع دعوا و استينافلر تاريخمزك اكثريا اهميتلى نقطه‌لرينى تشكيل ايتمشدر ، چونكه او وقتلر وقوع بولان محارباتك قسم اعظمى حقوق سياسيه‌يه رعايت اولونماماسندن ايله‌رى كلمشدر . بو كونكى محاربه‌لرمزكده همان دائما سببى ، ياخود بهانه‌سى ، حقوق ناس اولديغى كبى .

(بومانوار) [٢] ، احقاق حقدن امتناع دعوالرنده مبارزۀ عدليه‌يه مساعده اولونماديغنى سويله‌ر؛ ايشته سببلرى : (سنيور)ك شخصى ايچون حرمت پرورده ايديلمه‌سى وجيبه‌دن اولديغندن ، بالذات كنديسنى مبارزه‌يه دعوت ممكن دكيلدى ؛ (سنيور) ك (پەر)لرينى استيناف ايتمه‌نك ده ممكن اولماياجغى دركاردر؛ تأجيل كونلرينى و ديكر مهلتلرى صاويوب بكله‌مكدن باشقا چاره يوقدى ؛ هيچ محاكمه جريان ايتمه‌مش اولديغندن ، حكمه يا كليشلق اسناديله استيناف ايتمك ده ممكن دكيلدى . الحاصل ، (پەر) لرك جرمى مدعى قادارده (سنيور)ى دلكير ايده‌ردى ، چونكه عدالت سنيور نامنه اجرا اولونوردى ؛ (پەر) لرك اجراى عدالتدن امتناعلرى تحقق ايدنجه (سنيور) له مبارزه ايتمه‌لرى لازم كليركه بوده اصوله مخالفدى .

احقاق حقدن امتناع وقوعى حكمدارك محكمه‌سى حضورنده شاهدلرله اثبات اولونديغندن ، شاهدلر مبارزه‌يه چاغيريلا بيليردى [٣] ؛ بو يولده حركتله نه سنيوره تجاوز ايديلمش اولوردى ، نه محكمه‌سنه .

١ً احقاق حقدن امتناع كيفيتى سنيورك آداملرى ياخود (پەر) لرى طرفندن وقوع بولمشسه ، بونلر ايشى تعويق ياخود محاكمه‌يى مهلتلرك انقضاسندن صوكرا اجرادن اجتناب

[١] (فيليپ اوكوست) دورندن اعتباراً فقدان معدلت استينافلرى كورولور .
[٢] فصل ٦١ ، صحيفه (٣١٥) .
[٣] (بومانوار) ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٥) .

ايتمشلرسه ، مافوق سنيور نزدنده (پەر) لر عليهنه احقاق حقدن امتناع دعواسى آچيليردى؛ بوراده (پەر)لر مغلوب دوشدكلرى تقديرده (سنيور)لرينه جزاى نقدى ويريرلردى[١] . (سنيور) كندى آداملرينه هيچ بر معاونتده بولونمازدى؛ بالعكس ، هر (پەر) طرفندن كنديسنه آلتمش ليرا تأديه ايديلنجه‌يه قادار تيمارلرينى ضبط ايده‌ردى .

٢ً قصور سنيوردن صادر اولمشسه ، يا محاكمه اجراسى ايچون ديوانده لزومى قادار آدام بولونماماسندن ، ياخود آداملرينى طوپلامامش ويا اونلرى طوپلامق ايچون ، يعنى عقد اجتماع ايچون ، كندى يرينه بريسنى توكيل ايتمه‌مش اولماسندن ايله‌رى كلمشدركه بو تقديرلرده فقدان معدلت استينافى مافوق سنيور حضورنده طلب اولونور ؛ فقط سنيوره اولان حرمت سببيله ، سنيور دكيل ، مخاصم طرف مدعى عليه اولمق اوزره ارائه اولونوردى (٢) .

سنيور مافوق محكمه‌ده محاكمه‌سنى طلب ايده‌ردى ؛ دعوايى قازانديغى تقديرده ، ايش اوكا اعاده اولونور و مستأنف طرفندن كنديسنه آلتمش ليرا جزاى نقدى ويريليردى(٣): فقط قصورى ثابت اولديغى تقديرده ، جزاسى اعتراض ايديلن حكمى غائب ايتمكدى ؛ اساس مسئله مافوق محكمه‌ده رؤيت اولونوردى (٤) : حقيقةً ده احقاق حقدن امتناع دعواسى آنجاق بو مقصدله اقامه ايديلمشدى .

٣ً سنيورك ديوانده بالذات كنديسنه قارشى تعقيبات وقوعنده (٥) ، كه آنجاق تيمار ايشلرى ايچون اولابيليردى ، بوتون مهلتلر كچيريلدكدن صوكرا حكمدارك مساعده‌سيله و اونك نامنه (پەر) لر حضورنده سنيور عليهنه دعوا اقامه اولونوردى (٦) .

[١] (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢١) ، ماده (٢٤) .
(٢) (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢١) ، ماده (٣٢) .
(٣) (بومانوار) ، فصل ٦١ صحيفه (٣١٢) .
(٤) (ده‌فونته‌ن) ، فصل (٢١) ماده ١ و (٢٩) .
(٥) سكزنجى (لوئى) عهد سلطنتنده (نسل Nesle) سنيورى (فلاندر) قونتسى ژان عليهنده دعوا ايتمشدى ، قرق كون ظرفنده محاكمه‌سنك اجراسنى موى اليهايه اخطار ايتمش ، و اوندن صوكرا قرالك ديوانده موى اليها عليهنده فقدان معدلت دعواسنده بولونمشدى . قونتس جواباً ، كندى (پەر) لرى واسطه‌سيله سنيورى فلاندرده محاكمه ايتديره‌جكنى بيلديردى . قرالك ديوانى موى اليهك اورايه كوندريلمه‌سنه ، و قونتسك جلب ايديلمه‌سنه قرار ويرمشدر .
(٦) ده‌فونته‌ن ، فصل (٢١) ، ماده (٣٤) .

سنيوره (پەر) لر واسطەسيله تبليغات اجرا ايديله‌مزدی، چونكه (پەر) لر سنيورلرينه تبليغاتده بولونامازلردی؛ تبليغاتی كندی سنيورلری نامنه اجرا ايدەرلردی (١).

فقدان معدلت استينافی وقوعنه رغماً حكم سنيور طرفندن اصدار اولونديغی تقديرده، بعضاً فقدان معدلت استينافنی یا كليش حكم استينافی تعقيب ايدەردی (٢) .

سنيوری عليهنده حقسز يره فقدان معدلت استينافنده بولونان دره بكی (٣) سنيورك مناسب كورەجكی هر هانكی بر جزای نقدی‌يی تأديه‌يه محكوم اولوردی . (غانتی) اهاليسی فلاندر ديوانده رؤيتنی طلب ايتدكلری دعوانك فلاندر قونتی طرفندن تأخير ايديلمش اولماسندن طولايی مومی‌اليه عليهنده قرالك حضورنده (٤) فقدان معدلت استينافنده بولونمشلردی . لدی‌التدقيق ، مملكتده جاری عرف وعادت موجبنجه معين اولان مهلتدن بيله داها آز بر مدت كچيرمش اولديغی آكلاشيلدی . دعوالری فلاندر قونتنه حواله اولوندی ؛ آلتمش بيك ليرالق اموال واشيالری قونت طرفندن ضبط اولوندی .

بوجزايی تعديل ايچون تكرار قرالك ديوانه مراجعت ايتديلر : قونتك بوجزای نقدی‌يی وحتی ايستەرسه داها زيادەسنی آلابيلەجكنه قرار ويريلدی . (بومانوار) بومحاكمەلرده حاضر بولونمشدر .

٤ً دره بكنك شخص وشرفنه متعلق اسبابدن ياخود تيمارە عائديتی اولمايان اموالدن طولايی سنيورك اوكا قارشی اولابيلەجك ايشلرنده فقدان معدلت استينافی موضوع بحث دكيلدی؛ چونكه دعوا او سنيورك ديوانده دكيل، مافوق سنيورك ديوانده حكم اولونوردی. (دەفونتەن) ديركه: تابع دره بكلری كندی سنيورلرينك شخصی عليهنده حكم اعطاسنه صلاحيتدار دكلديلر [٥].

موضوع بحث عصرلرك مؤلفلرنده اودرجه قاريشيق واودرجه قاراكلق اولان بوشيلر حقنده واضح بر فكر ويرمكه چاليشدم؛ بونلری محاط بولوندقلری هرج ومرجدن چيقارمق اونلری كشف ايتمك ديمكدی .

(١) ايضاً ، ماده (٢٩) .

(٢) بومانورا ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١١) .

(٣) بومانورا ، فصل (٦١) ، صحيفه (٣١٢) . ـ فقط سنيورك آدامی ياخود كيراجيسی اولمايان كيمسه سنيوره يالكيز آلتمش ليرا جزای نقدی ويريردی. ايضاً .

(٤) بومانورا ، فصل ٦١ ، صحيفه ٣١٨ .

[٥] فصل (٢١) ماده (٣٥) .

فصل — ٢٩

سن لوئی دورسلطنتی

أمرنامهٔ مخصوصندن (١) و « مؤسسات » (٢) دن آكلاشيلديغنه كوره ، (سن لوئی) كندی مملكتلری داخلنده‌كی محكمەلرده مبارزهٔ عدليه‌يی لغو ايتمشدر .

فقط بارون (٣) ديوانلرنده مبارزهٔ عدليه‌يی لغو ايتمەمش ، مستثنا اولارق ، ياكليش حكم استينافنده بو اصولی قالديرمشدر .

حكمی اصدار ايدەن حاكملر عليهنده مبارزهٔ عدليه طلبنده بولونمادقجه سنيورك [٤] ديوانی ياكليش حكم ويرمكله اتهام ايتمك ممكن دكيلدی . فقط (سن لوئی) ياكليش حكم اسنادی اصولنی مملكتنه ادخال ايتمش [٥] وبو تبدل برنوع انقلاب اولمشدر .

سن لوئی كندی مالكانەلری داخلنده‌كی سنيورلكلردن صادر اولان حكملره اصلا ياكليشلق اسناد ايديلەمەيەجكنی، چونكه بونك بر خيانت جرمی تشكيل ايدەجكنی بيلديردی [٦]. فی‌الحقيقه ، بوحركت سنيوره قارشی برنوع خيانت جرمی تشكيل ايدرسه ، بالوجه‌الاولی حكمداره قارشی اوماهيتی اكتساب ايدەردی. فقط كندی ديوانلرندن (٧) صادر حكملرك تعديلی طلبنده بولونولماسنه جواز ويرمشدی ؛ بو جوازك سائقی مذكور حكملرك ياكليش ياخود فنالق قصدينه مقرون اولمالری دكيل، بر ضرری موجب بولونمالريدر [٨]. وبالعكس، بارونلرك ديوانلرندن صادر حكملردن شكايت حالنده، بو حكملره ياكليشلق اسنادينی مجبوری قيلمق ايستەمشدی (٩) .

[١] ١٢٦٠ سنه‌سنده .

[٢] كتاب (١) ، فصل (٢و٧) ؛ كتاب (٢و١١) .

[٣] (مؤسسات) ده وبومانوارك ٦١ نجی فصلنك ٣٠٩ نجی صحيفه‌سنده كوروله‌جكی وجهله.

[٤] يعنی ياكليش حكمدن طولايی استيناف .

[٥] مؤسسات ، كتاب (١) ، فصل (٦) ؛ وكتاب (٢)، فصل ١٥ .

[٦] ايضاً ، كتاب (٢) ، فصل (١٥) .

[٧] ايضا ، كتاب (١) ، فصل (٧٨) ؛ وكتاب (٢) ، فصل (١٥) .

[٨] ايضاً ، كتاب (١) ، فصل (٧٨) .

[٩] ايضاً ، كتاب (٢) ، فصل (١٥)

مؤسسات، يوقاريده كوستهريلديكى كبى، قرالك مالكانهلرى داخلندهكى ديوانلره يا كليشلق اسنادينه جواز ويرمزدى . عينى محكمه حضورنده تصحيح حكم طلب ايديلك لازم كليردى؛ و(بايى bailli) دينيلن عدليه مأمورى لازم كلن تصحيحى اجرادن امتناع ايتديكى تقديرده، قرال كندى ديوانى حضورنده استينافده بولونولماسنه [۱]، ياخود، «مؤسسات»ى ينه كندى احكاميله تفسير ايدهرك، كنديسنه استدعانامه ياخود استرحامنامه تقديمنه مساعده ايدهردى [۲] .

سنيورلرك ديوانلرينه كلنجه ، (سن لوئى) بونلره يا كليشلق اسنادينه مساعده ايتمك صورتيله ، مبارزه اصوليله دكيل [۳] ، فقط ، قاعدهلرينى وضع ايتمش اولديغى [٤] اصوله توفيقاً شاهدلر معرفتيله حل ايدلمك اوزره ، ايشك قراله ياخود مافوق سنيوره منسوب محكمهيه عرض ايديلهسنى ايستهمشدى [٤] .

بوصوتله ، ايستهر سنيورلرك ديوانلرنده اولديغى كبى يا كليشلق اسناد ايديلهبيلسين ، ايستهر مالكانهلرينك ديوانلرنده اولديغى كبى يا كليشلق اسنادى ممكن اولماسين ، برمبارزه تهلكهسنى كوزه آلمقسزين استينافده بولونابيلمك اساسنى قويمشدر .

(دهفونتهن) [٥] بلامبارزه وقوعنه شاهد اولديغى ايلك ايكى مثالدن بحث ايدييور: برى، قرال مالكانهلرينه عائد (سن كنتهن) ديوانده ، ديكرى (پونتيو Ponthieu) ديوانده جريان ايتمش وبو ايكنجى ديوانده حاضر بولونان قونت اسكى اصول حقوقيهنك تطبيق تكليفنده بولونمشسهده ، هر ايكى دعوى حقوقاً حكم اولونمشدر .

احتمال كه (سن لوئى) نك كندى مالكانهلرى داخلندهكى محكمهلر ايچون وضع ايتديكى اصولى بارونلرينك ديوانلرنده نه ايچون تطبيق ايتديرمهديكى صورولاجقدر؛ ايشته سببى : مالكانهلرينك ديوانلرى ايچون وضع احكام ايدهركن (سن لوئى) فكر و نظرلرينى تقييد

[۱] كتاب (۱) ، فصل (۷۸)

[۲] ايضاً ، كتاب (۲) فصل (۱٥) .

[۳] ايضاً ، كتاب (۱) ، فصل (٦) و (٦۷) ؛ وكتاب (۲) ، فصل (۱٥) ؛ بومانوار ، فصل (۱۱) ، صحيفه (٥۸) .

[٤] مؤسسات ، كتاب ۱ ، فصل ۱ ، ۲ و ۳ ظهره مراجعت .

[٥] فقط يا كليشلق اسناد اولونمقسزين وقوع بولان استينافلر قبول ايديلمزدى . مؤسسات ، كتاب (۲) ، فصل (۱٥) .

[٦] فصل ۲۲ ، ماده ۱٦ و ۱۷ .

ايدهجك موانعدن كلياً آزاده ايدى ؛ حال بوكه سنيورلر حقنده نظر دقته آلاجغى بعض جهتلر واردى: سنيورلرك حائز اولدقلرى اسكى برامتياز موجبنجه، مخاصم طرف سنيورلره عائد ديوانك مقرراتنه يا كليشلق اسناديله استينافده بولونمق تهلكهسنى كوزه آلمادقجه، دعوى او ديواندن آليناماازدى . (سن لوئى) سنيور ديوانلرينك مقرراتنه يا كليشلق اسنادندهكى بواصولى ابقا ايتمشسهده، بويله براسنادك بلامصارعه اجرا ايديلهبيلمهسنى التزام أيلهمشدى؛ يعنى، تبدلى دها آزحس ايتديرمك ايچون مصارعهيى لفظاً ابقا وفقط حكماً رفع ايتمشدى.

اصول مذكوره سنيورلرك ديوانلرنده صورت عموميهده قبول ايديلهمشدر. بومانوار، كندى زماننده ايكى صورتله حكم اولونديغنى سويلهر [۱] : برى قرالك وضع ايتديكى اصوله كوره، ديكرى أسكى اصوله كوره؛ سنيورلر بو ايكى اصولدن ايستهدكلرينه تبعيت حقنى حائزمشلر، فقط بر ايشده اصول مذكورهنك برى قبول ايديلنجه آرتيق ايكنجىيه عودت ممكن اولمازمش . بومانوار، بوكا علاوةً، (قلهرمون) قونتنك يكى اصوله تبعيت ايتديكنى [۲] ، حال بوكه كنديسنه تابع درهبكلرينك اسكى اصوله توفيقاً معامله ايتدكلرينى، فقط ايستهديكى زمان اصول قديمهيى تطبيق ايدهبيلديكنى ، چونكه عكسى تقديرده نفوذى كنديسنه تابع درهبكلرندن دون قالاجغنى سويلهر .

شوراسى بيلينمك لازمدركه او زمانلر فرانسه ايكىيه آيريلمشدى : قرالك مالكانهلرينى تشكيل ايدهن مملكتلر [۳] ، بارونلقلرى تشكيل ايدهن مملكتلر؛ و ، (سن لوئى) نك « مؤسسات » ندهكى كلمهلرى قوللانمق ايچون ، قرالك قلمروى داخلندهكى مملكتلر، وقرالك قلمروى خارجنده قالان مملكتلر. قراللر كندى مالكانهلرينى تشكيل ايدهن مملكتلر ايچون امرنامه اصدار ايدنجه يالكيز كندى سلطه «autorité» لرينى قوللانيرلردى ؛ فقط ، بارونلرينه عائد مملكتلرهده شامل اوامر اصدارى لازم كلنجه ، بو امرلر بارونلرله بالائتلاف يا پيليلير ، ياخود اونلر طرفندن تختيم ويا تصديق اولونوردى (٤):

[۱] فصل ٦۱ ، صحيفه ۳۰۹ .

[۲] ايضاً .

[۳] بومانوار ودهفونتهنه مراجعت ايديكز . كذلك ، « مؤسسات » ، كتاب ۲، فصل ۱۰، ۱۱ ، ۱٥ وسائره .

[٤] لوريهر (Lourière) مجموعهسنده اوچنجى عرق اوائلده عائد اوامرى ، و على الخصوص آتيدهكيلرى كوروكز: اصول عدلية رهبانيه حقنده فيليپ اوكوستك ، يهوديلر حقنده (سكزنجى لوئى) نك امرنامهلرى ؛ موسيو بروسهل طرفندن نقل اولونان براتلر و خاصةً كرا و مبايعهٔ اراضى ، و قيزلرك درهبكلك موضوعاتنه نظراً سن رشدلرى ، جلد ۲ ، كتاب ۳ ، صحيفه ۳٥ ؛ ايضاً ، فيليپ اوكوست اوامرى ، صحيفه ۷ .

عكسى تقديرده ، بارونلر بونلرى سنيورلكلرينك منافعنه موافق كوروب كورمه‌دكلرينه نظراً ، قبول ايده‌ر ، ياخود ايتمزلردى . بوخصوصده تالى درجه‌ده‌كى دره‌بكلرينك بويوك دره‌بكلرى مواجهه‌سنده‌كى وضعيتلرى‌ده بويله ايدى . حال‌بوكه « مؤسسات » سنيورلر ايچون اهميت عظيمه‌يى حائز شيلر حقنده احكام وضع ايتمش اولمقله برابر بو سنيورلرك موافقتلريله ياپيلمش دكيلدى ؛ « مؤسسات »ى قبول ايده‌نلر بونلرك تطبيقنده فائده ملاحظه ايده‌نلردن عبارتديلر . (سن لوئى) نك اوغلى روبه‌ر (Robert) كنديسنه عائد اولان قله‌رمون (Clermont) قونتلغى داخلنده « مؤسسات »ى تطبيق ايتمش، فقط اوكا تابع اولان دره‌بكلرى بونلرى كندى مملكتلرنده تطبيق ايتمكى ايشلرينه موافق بولمامشلردى.

فصل ـ ٣٠

استينافلره دائر ملاحظات .

مبارزه‌يه دعوتدن عبارت اولان استينافلرك درحال ياپيلمالرى لازم كله‌جكى دركاردى. بومانوار ديركه [١]:« مخاصم طرف ديواندن بلا استيناف چيقارسه، استينافى غائب ايده‌ر، و حكمى قبول ايتمش عد اولونور » . مبارزهٔ عدليه اصولى تحديد اولوندقدن صوكراده بو اصول دوام ايتمشدر [٢] .

فصل ـ ٣١

عينى بحثك مابعدى .

آشاغى طبقه منسوبلرى كندى سنيورلرينك ديوانه خطا اسناد ايده‌مزلردى . (ده‌فونته‌ن) طرفندن وقوع بولان بو روايتى [٣] «مؤسسات» ده تأييد ايده‌ر [٤]. ينه (ده فونته‌ن) ديركه [٥] : « سنيورله عادى تبعه‌سى آراسنده اللهدن باشقا حاكم يوقدر » .

[١] فصل ٦٣ ، صحيفه ٣٢٧ ، فصل ٦١ ، صحيفه ٣١٢ .
[٢] (سن‌لوئى) مؤسساتى ، كتاب ٢ فصل ١٥، يدنجى شارلك ١٤٥٣ تاريخلى أمرنامه‌سى .
[٣] فصل ٢١ ، ماده ٢١ ، و ٢٢ .
[٤] كتاب ١ ، فصل ١٣٦ .
[٥] فصل ٢ ، ماده ٨ .

آشاغى طبقه منسوبلرينى سنيورلرينك ديوانه خطا اسنادى صلاحيتندن خارج طوتانشى مبارزهٔ عدليه اصولى ايدى(١)؛ وبواوقادار طوغرودركه برات ياخودعرف وعادت موجبنجه (٢) مبارزه حقنى حائز اولان آشاغى طبقه منسوبلرى ، حكمى اصدار ايده‌نلر شه‌واليه(٣)اولسه‌لربيله ، سنيورلرينك ديوانه خطا اسنادى‌حقنى حائزديلر ؛ و(ده‌فونته‌ن) آشاغى طبقه‌منسوبلرينك ياكليش حكم استينافنى ياپاركن برشه‌واليه‌ايله دوكوشمه‌لرى كيبى بررزالتك اوكنى آلمق ايچون بعض چاره‌لر كوسته‌رييور (٤) .

مبارزهٔ عدليه عادتى لغو ويكى استيناف اصولى قبول ايديلمكه باشلامش‌اولديغندن، حركيمسه‌لرك كندى سنيورلرينه منسوب ديوانك عدالتسزلكنه قارشى برچاره‌يه مالك اولدقلرى حالده آشاغى طبقه منسوبلرينك‌بوندن محروميتلرى‌معقول اولماياجغى دوشونولمش، وپارلمنتو بوصوكنجيلرك استينافلرينى حركيمسه‌لرك استينافلرى كيبى قبول ايتمشدر .

فصل ٣٢

عينى بحثك مابعدى .

سنيورك ديوانه ياكليش حكم اسناديله استيناف وقوعنده، سنيور كندى ديوانك حكمنى بالذات مدافعه ايتمك‌اوزره، مافوق سنيورك حضورينه كليردى. كذلك (٥) احقاق حقدن امتناع‌سببيله استيناف وقوعى حالنده، مافوق سنيورك حضورينه جلب ايديلن‌طرف

(١) بوتون بو فقره‌نك سهولتله آكلاشيلماسى ايچون قارئلر موضوع بحث زمان و مكانلرده (ويله‌ن vilains) دينيلن آشاغى طبقه منسوبلرينك مبارزه‌دن ممنوع اولدقلرينى خاطرلاماليدرلر . استينافك مبارزه ايله اجرا اولونديغى دورده استيناف حقنك آشاغى طبقه‌دن مرفوعيتى بوطبقه‌نك اساساً مبارزه صلاحيتندن محروميتنه مبتنيدر. بونك ايچوندركه ، فقره‌نك ايكنجى جمله‌سنده ، برات ياخود عرف و عادت موجبنجه مبارزه حقنى حائز آشاغى طبقه منسوبلرينك مبارزه اصوليله استينافده بولونا بيلدكلرى كوسته‌ريليور . ينه بونك ايچوندركه استينافده مبارزه اصولى قالنجه (مانع زائل اولونجه ممنوع عودت ايده‌ر) قاعده‌سنجه ، آشاغى طبقه منسوبلرى‌ده استيناف حقندن استفاده‌يه باشلامشلردر .

ح . ٥

(٢) ده‌فونته‌ن ، فصل ٢٢ ، ماده ٧ .
(٣) شه‌واليه‌لر دائما حاكم تعيين ايديله‌بيليردى . (ده‌فونته‌ن) فصل ٢١ ماده ٤٨ .
(٤) فصل ٢٢ ، ماده ١٤ .
(٥) ده‌فونته‌ن ، فصل ٢١ ، ماده ٣٨ .

کندی سنيورينی برلکده کوتوروردی، تا که فقدان معدلتك عدم ثبوتی تقديرنده سنيور کندی ديوانه تکرار صاحب اولسون .

بدايتلرده خصوصی ايکی حالدن عبارت اولان بومجبوريت ، متعاقباً ، هرنوع استينافلرك قبولی اوزرينه بوتون دعوالر ايچون عموميت اکتساب ايتمش اولديغندن ، سنيورك کنديسنه‌عائد اولمايان ايشلر ايچون‌حياتی کنديسنه‌عائد اولمايان محکمه‌لرده کچيرمه‌سی غيرطبيعی کورولمشدر. (فيليپ دووالوا Philippe deVolois) يالکيز (بايی) دينيلن عدليه مأمورلرينك جلب ايديله‌سنی امرايتمشدی (١) . واستيناف اصولی داهازياده تعمم ايدنجه استينافی مدافعه ايتمك وظيفه‌سی مخاصم طرفلره ترتب ايتمشدر : بوصورتله ، حاکمك فعلی مخاصم طرفك فعلی شکلنی آلمشدر .

ديمشدم‌که (٢) احقاق حقدن امتناع استينافنده سنيور ايشی کندی ديوانده حکم ايتديرمك حقندن باشقا برشی‌غائب‌ايتمزدی. فقط،اکثريا واقع اولديغی وجهله،بالذات سنيور بر طرف کبی دوچار تعقيب اولورسه (٣) ، حضورنده استيناف وقوع بولان قرال‌ياخود مافوق سنيوره آلتمش ليرا جزای نقدی ويريردی . بوسببله‌درکه ، استينافلرك هرطرفده تعممندن صوکرا ، برسنيوره منسوب حاکمك قراری فسخ ايديلنجه جزای نقدينك او سنيوره تأديه ايتديريلمه‌سی اصولدن اولمشدر . چوق وقت دوام ايدن بواصول (روسيللون Roussillon) أمرنامه‌سيله تأييد اولونمش ، ونهايت عثلکندن طولايی استعمالدن قالقمشدر .

فصل — ٣٣

عينی بحثك مابعدی .

مبارزهٔ عدليه اصولنده حاکملردن برينه قارشی ياکليش حکم استينافنده بولونان کيمسه

(١) ١٣٣٢ سنه‌سنده .

(٢) بوقاريده‌کی ٣٠ نجی فصلده .

(٣) بومانوار ، فصل ٦١ ، صحيفه ٣١٢ و ٣١٨ .

دعواسنی (١) مبارزه ايله غائب ايده‌بيليور ، قازاناماييوردی . فی‌الحقيقه ، لهنده حکم‌صادر اولان طرف باشقا برکيمسه‌نك فعلی يوزندن بو حکمدن محروم ايديلمك لازم کلمزدی . بناءً‌عليه مبارزه‌ده غالب اولان مستأنفك مخاصم طرفله‌ده مبارزه ايتمه‌سی لازم‌کليوردی ؛ مقصد ، حکمك أيی ياخود فنا اولديغنی بيلمك دکيلدی ؛ بو حکم آرتيق موضوع بحث اولامازدی ، چونکه مبارزه اونی حکمدن اسقاط ايتمشدی ؛ مستأنفك مخاصم طرفله مبارزه‌سی طلب واقعك مشروع اولوب اولماديغنی قرارلاشديرمق مقصدينه مبتنيدی ، وايشته مبارزه بو يکی حادثه اوزرينه جريان ايده‌ردی .

محکمهٔ استينافی کانه‌لمه‌يکی عد ايده‌ر؛ محکمهٔ استينافی واستيناف ايديلن خصوصی کانه‌لم‌يکی عد ايده‌ر شکلنده‌کی قرارلرمز اورادن کلمش اولماليدر .

فی‌الحقيقه ، ياکليش حکم اسناديله استينافده بولونان کيمسه مغلوب اولونجه استيناف حکمدن ساقط اولوردی ؛ غالب کلنجه ، حکم ، و بالذات استيناف ساقط اولوردی : بوندن صوکرا يکی بر حکمه مباشرت ايتمك لازم کليوردی .

بوپك طوغرودر ، چونکه ايش (تحقيقات آنکه‌ت) اصوليله برحکمه اقتران ايدنجه اوصورتله قراراصدارينه‌محل‌قالمازدی. موسيو(ده‌لاروش- فلاوه‌ن M . delaRoche - Flavin) (٢) تحقيقات اوطه‌سنك اوائل احداثنده بو شکلی استعمال ايده‌مه‌ديکنی سويلر .

فصل — ٣٤

اصول محاکمه ناصل خفی اولمشدر .

دوئللولر براصول‌محاکمه‌شکلی وضع‌ايتديرمشدی : دعوی ومدافعه‌متساوياً معلومدی. بومانوار (٣) ديرکه : « شاهدلر شهادتلرينی هرکسك اوکنده سويله‌مه‌ليدرلر » .

(بوتيليه Boutilier) يی تفسير ايده‌ن ذاتك اسکی پاتريسيه‌نلردن واحکام قانونيه‌يه متعلق أل يازيسی برقاچ اسکی کتابدن ايديتمش اولديغنی سويله‌ديکی معلوماته کوره، وقتيله

(١) ده‌فونته‌ن ، فصل ٢١ ، ماده ١٤ .

(٢) فرانسه پارلمنتولری ، کتاب ١ ، فصل ١٦ .

(٣) فصل ٦١ ، صحيفه ٣١٥ .

فرانسه‌ده جنایت دعوالری علناً وروماليلرك عمومی حکملرندن فرقسز بر شکلده جريان ایده‌رمش . بوحال ، یازینك اوزمانلر عموماً مجهول اولماسندن منبعثدی . یازی استعمالی فکرلری طوردورور ، وخفی عادتلری تأسیس ایتدیره‌بیلیر ؛ فقط یازی مستعمل اولمانجه، بوفکرلری تثبیت ایده‌بیله‌جك شی ، اصول محاکماتك عمومیت وعلانیتندن عبارت قالیر .

ودره‌بکلك اتباعی طرفندن (٢) حکم ایدیلن، یاخود اوکلرنده رؤیت ومدافعه‌اولونان شیلر حقنده ذهنلرده عدم قطعیت حاصل اولابیله‌جکندن ، (ره‌قور Record) دینیلن اصول دائره‌سنده محکمه تشکیل ایدیلدکجه بو عدم قطعیتی خاطره کتیرمك ممکندی (٣) ؛ بوتقدیرده ، شاهدلرك مصارعه‌یه چاغیریلمالری تجویز ایدیلمزدی ، چونکه اوحالده ایشلرك صوکی کلمزدی .

متعاقباً اصول محاکمه‌نك خفی بر شکلی قبول اولوندی . اولجه هرشی علنی ایدی ؛ صوکرا هرشی خفی اولدی :استنطاقلر ، استخبارلر ، شاهدلره افاده‌لرینی تصدیق ایتدیرمك معاملاتی ، مواجهه‌لر ، مدعیٔ عمومینك مطالعه‌لری ؛ بوتون بونلر زمانمزده‌ده جاریدر .

اصول محاکمه‌نك ایلك شکلی اوقتکی حکومته اویغون ایدی ، یکیسی اوندن صوکرا تأسس ایده‌ن حکومته اویغون اولدیغی کبی .

(بوتیلیه) مفسری بو تبدلات دورینی (١٥٣٩) امرنامه‌سنه عطفاً تثبیت ایده‌ر . بن ظن ایده‌رم‌که تبدلات مذکوره یاواش یاواش اولمشدر ، و سنیورلر اسکی اصول محاکمه‌دن صرف نظر ایتدکجه ، (سن لوئی) مؤسساتندن استنباط اولونان اصول تکمل ایتدکجه ، سنیورلکدن سنیورلکه کچمشدر . فی‌الحقیقه ، بومانوار ، شاهدلرك (٤) عموماً استماعی اصولنك مبارزه رهنلری ویریله‌بیلن حالله منحصر اولدیغنی سویله‌ر ؛ احوال سائره‌ده ، شاهدلر خفیاً استماع و شهادتلری تحریراً ضبط اولونوردی . دیمك که اصول محاکمات ، مصارعه رهنلرینك قالمادیغی وقت خفی اولمشدر .

---

(١) بوتیلیه .

(٢) بومانوار طرفندن ٣٩ نجی فصلك ٢٠٩ نجی صحیفه‌سنده سویلندیکی کبی .

(٣) اولجه حکماً وقوع بولمش ، سویلنمش یاخود امر ایدیلمش اولان شیلر شاهدلرله اثبات اولونوردی .

(٤) فصل ٣٩ صحیفه ٢١٨ .

فصل — ٣٥

محاکمه مصارفی

وقتیله فرانسه‌نك لاییق محاکمنده مصارف محاکمه‌یه محکومیت یوقدی (١) . مغلوب دوشن طرفك سنیوره و اونك (په‌ر) لرینه ویرمکه محکوم اولدیغی جزای نقدیلر کافی بر جزا تشکیل ایده‌ردی . مبارزهٔ عدلیه اصولیله اولان محاکمه ، جنایتلرده ، مغلوب اولان و حیاتی‌ده ، اموالنی‌ده غائب ایده‌ن طرفك ممکن الاجرا جزالرك جمله‌سیله تجزیه‌لرینی مستلزمدی ؛ مبارزهٔ عدلیه‌نك احوال سائره‌سنده ، بعضاً مقطوع ، بعضاً سنیورك رأینه محول جزای نقدیلر واردی ، وبوجزالرخلقی دعوی‌ایشلرندن لازم‌کلدیکی قادارقورقوتوردی. مبارزه ایله‌فصل‌ایدیلمه‌ین ایشلرده‌ده بوحال‌واقعدی. باشلیجه منفعتلر سنیوره عائداولدیغندن کرك (په‌ر) لرینی طوپلامق، کرك اونلری محاکمه‌یه‌مباشرت ایده‌بیله‌جك حالده بولوندورمق ایچون‌ایجاب‌ایده‌ن باشلیجه مصرفلری‌ده سنیور تسویه ایده‌ردی. ذاتاً ایشلر، اوتاریخلردن صوکرا باش کوسته‌ره‌ن او نهایتسز معاملات قیدیه‌یه لزوم قالمقسزین ، محلنده و درحال نتیجه‌لندیریلدیکندن ، مرافعلره مصارف محاکمه تحمیلی ایجاب ایتمزدی .

مصارف محاکمه اعطاسی اصولنی طبیعتیله تأسیس ایتدیره‌ن شی ، استیناف اصولیدر. بوسببله (ده‌فونته‌ن) (٢)، یازیلمش برقانون موجبنجه استینافوقوعنده، یعنی (سن‌لوئی)‌نك یکی‌قانونلرینه تبعیت اولندیغنده، محاکمه مصارفی ویریلدیکنی، فقط خطااسناد ایدیلمکسزین استینافه مساعد اولمایان اصول‌عادیه‌ده بومصرفلرك اصلا موضوع بحث اولمادیغنی سویله‌ر : جزای نقدیدن، وایشك سنیوره حواله‌سی تقدیرنده، اعتراض اولونان ایشه برسنه‌وبرکون تصرفدن باشقا برشی آلده ایدیلمزدی .

فقط ، کورولن یکی قولایلقلر سببیله استینافلرك مقداری آرتنجه (٣) ؛ محکمه‌لرده بواستینافلره صیق صیق مراجعت ایدیلمه‌سندن طولایی مرافعلر بولوندقلری یرلردن دیکر محللره متمادیاً نقل اولونمغه باشلاینجه؛ اصول‌محاکمانده ظهور ایده‌ن صنعت جدیده دعوالری

---

(١) ده‌فونته‌ن « مجلس » ، فصل ٢٢ ، ماده ٣ و ٨ ؛ وبومانوار، فصل ٣٣ ؛ « مؤسسات » کتاب ١ ، فصل ٩٠ .

(١) فصل ٢٢ ، ماده ٨ .

(١) بوتیلیه ، کتاب ١ ، باب ٣ ، صحیفه ١٦ .

تزييد و تأييد أيله‌يجه ؛ خصمك اك حقلى مطالبندن قاچينمق فنى ترقى و تكمل ايدنجه ؛ بردعواجى محضا تعقيب اولونمق ايچون قاچابيلمكه باشلايينجه؛ طلب ودعوا ييقيجى، ومدافعه راحت بر ايش ماهيتنى آلينجه ، حقلر جلدلر طولوسى لاقيردى و يازيلر ايچنده ضايع اولونجه ؛ دوائر عائده‌سى هيچ‌ده احقاق حقه مدار اولمايان وسائط حقوقيه ايله طولونجه ؛ الحاصل ، حيله و دسيسه‌نك استنادكاه بولماديغى يرلرده هيچ اولمازسه نصيحت بولديغى كورولنجه ، مدعيلرى مصارف محاكمه ايله طوردورمق لازم كلمشدر . دعواجيلر محاكمه مصارفنى هم قرار ايچون ، هم قراردن قاچينمق مقصديله قوللانمش اولدقلرى واسطه‌لر ايچون تأديه ايتمكله مكلف اولديلر . كوزل (شارل) بوبابده بر امرنامهٔ عمومى اصدار ايتمشدر (۱) .

فصل — ۳۶

مدعئ عمومى .

سالیك وريپتوئه‌ر قانونلريله باربار قوملرك ديكر قانونلرى موجبنجه ، جنايتنه متعلق جزالر نقدى اولديغندن ، اووقتلر، بوكون آرامزده جارى اولديغى كبى جنايتلرك تعقيبيله مكلف مدعئ عمومى يوقدى . فى‌الحقيقه، هر شى ضرر و زيانك تعمير و تضمينى شكلنه كيريوردى ؛ هر تعقيب نوعاًما سيويل ماهيتده ايدى ، وهر فرد بونى ياپابيليردى . ديكر بر طرفدن ، روما حقوقنك تعقيب جناياتده مدعئ عمومى وظائفيله قابل تأليف اولمايان بر طاقم خلقى (populaire) شكللرى واردى .

مبارزهٔ عدليه اصولى‌ده بو فكره مخالفدى ؛ زيرا ، هم مدعئ عمومى ، هم هركسك هركسه قارشى شامپيونى اولمايى كيم ايسته‌ردى ؟

موسيو (موراتورى Muratori) طرفندن لومبارد قانونلرينه درج اولونان دساتير مجموعه‌سندن آكلاديغمه كوره ، ايكنجى عرق دورنده حقوق عموميه دعواجيسى (آووئه avoué) وارمش (۲). فقط مذكور مجموعه تماماً اوقونورسه كورولوركه بومأمورلرله

(۱) (شارلمان) ك ۸۸ ، نومرولى قانونى حقنده (مورتورى) مجموعه‌سى ، صحيفه ۱۰٤ ، كتاب ۱ ، باب ۲٦ ، فقره ۷۸ .

[۲] « avocatus de parte publica »

شيمدى حقوق عموميه طرفى ديديكمز مدعئ عموميلر وقراله ياخود سنيورلره مربوط مدعئ عموميلر آراسنده كلى برفرق واردى. اولكيلر ادارهٔ ملكيه‌دن زياده ادارهٔ سياسيه و منزليه أموريله مكلف مأمورين عموميه‌دن ايديلر . فى‌الحقيقه ، مذكور دستورلرده بومأمورلرك تعقيب جرائمله ، صغيرلره متعلق ايشلرله، كليسالرله ، واشخاصك بولوندقلرى احوال وشرائطه متعلق ايشلرله مكلف اولدقلرينى كوستره‌جك برقيده تصادف ايديلمز .

مدعئ عمومى اقامه‌سنك مبارزهٔ عدليه اصولنه مغاير اولديغنى سويله‌مشدم . مع‌مافيه بودستورلرك برى مبارزه‌يه كيريشوب كيريشمه‌مكده مختار بر (آووئه) بولونديغنى كوستريور. موسيو (موراتورى) بودستورى برنجى هانرى قانون اساسيسندن صوكرا درج ايتمشدر. موضوع بحث دستورك وضعنه سبب اولان بوقانون اساسيده شويله بر حكم كورولور : « بركيمسه پدرينى ، برادرينى ، يكننى ، ياخود اقرباسندن برديكرينى قتل ايده‌رسه اونلرك مخلفاتندن محروم ايديلير ، مخلفات مذكوره ديكر اقربايه كچر ، وبالذات كنديسنككيلر خزينه‌يه عائد اولور » . ديمك اولويوركه خزينه حقوقنى وقايه ايله مكلف اولان حقوق عموميه (آووئه) سى خزينه‌يه كچن بومخلفاتك تعقيبى ايچون مبارزه صلاحيتنى حائزمش : بوحال قاعدهٔ عموميه‌يه داخل اولمشدى .

بودستورلره نظراً حقوق عموميه (آووئه) سى : طوتديغى سارقى قونته سوق ايتمه‌ين كيمسه‌يه قارشى؛ قونتك عليهنده قيام ياخود اجتماع وقوعنه سبب اولان كيمسه‌يه قارشى(۱)؛ اعدام ايديلمك اوزره كنديسنه قونت طرفندن ويريلمش بر كيمسه‌نك حياتنى قورتاران كيمسه‌يه قارشى (۲)؛ برسارقى جلب ايتمه‌سى قونت طرفندن امر اولونديغى حالده اطاعت ايتمه‌ين كليسا مأمور عدليسنه قارشى (۳) ؛ قرالك سرينى اجنبيلره فاش ايدن كيمسه‌يه قارشى (٤) ؛ ايمپراطورك مرخصنى مسلحاً تعقيب ايده‌ن كيمسه‌يه قارشى (٥) ؛ ايمپراطورك مكتوبلرينى تحقير ايده‌ن كيمسه‌يه قارشى (٦) ، (بومسئله‌ده ايمپراطورك (آووئه) سى ياخود بالذات

(۱) ديكر دستور، ايضاً ، صحيفه ۸۷ .
(۲) (ورانورى) مجموعه‌سى صحيفه ۱۰٤ .
(۳) ايضاً ، صحيفه ۹٥ .
(٤) ايضاً ، صحيفه ۸۸ .
(٥) ايضاً ، صحيفه ۹۸ .
(٦) ايضاً ، صحيفه ۱۳۲ .

ايمپراطور طرفندن‌ده تعقيباتده بولونولوردى) ؛ حكمدارك سكه‌سنى قبول ايتمك ايسته‌مه‌ين (١) كيمسه‌يه قارشى اقامهٔ دعوا ايده‌ر و ، نهايت ، قانونك خزينه‌يه بيراقديغى شيلرى تعقيب أيلردى (٢) .

فقط جرائم تعقيبنده ، دوئللو استعمال ايديلسه‌ده (٣) ، مسئله بر يانغين ايشى اولسه‌ده (٤) ، حاكم محكمه‌ده قتل ايديلسه‌ده (٥) ، اشخاصك حالى (٦) ، حريت و اسارت (٧) موضوع بحث اولسه‌ده ، حقوق عموميه (آووئه) سنك حركت ايتديكى كورولمز .

بودستورلر يالكيز لومبارد قانونلرى ايچون دكيل ، علاوه ايديلن قاپيتوله‌رلر ايچون‌ده ياپيلمشدر : بناءً عليه، مذكور قانونلرك ايكنجى عرق طرفندن بوخصوصده تبعيت اولونان اصولى كوسترمكده اولدقلرينه شبهه ايديله‌مه‌ليدر .

بوحقوق عموميه آووئه‌لرينك ، ولاياتده‌كى قرال مرخصلرى كيبى ، ايكنجى عرقله برابر اورتادن قالقدقلرى آشكاردر؛ سببى، عمومى ماهيتده برقانون وعمومى برخزينه قالماماسى ، ولايتلرده دعوالرى رؤيت ايده‌جك قونت قالماماسى وبالنتيجه ، باشليجه وظيفه‌لرى قونتك نفوذ و ولايتنى محافظه‌دن عبارت اولان مأمورلرك قالماماليريدر .

اوچنجى عرق زماننده داها زياده تطبيق اولونان مبارزه اصولى حقوق عموميه مدعيلكى تاسيسنه ميدان بيراقامشدر . بوسيله (بوتيليه) ، « Somme rurale » عنوانلى أثرنده، عدليه مأمورلرندن بحث ايده‌ركن يالكيز (بايى) دينيلن مأمورلردن ، دره بكلك اتباعندن وچاووشلردن بحث ايده‌ر . اوزمانلر تعقيباتك نه صورتله ياپيلديغنى آكلامق ايچون « مؤسسات » ه (٨) و (بومانوار) ه (٩) مراجعت ايديكز .

(١) (موراتورى) مجموعه‌سى ، صحيفه ١٣٢ .
(٢) ايضاً ، صحيفه ١٦٨ .
(٣) ايضاً ، صحيفه ١٤٧ .
(٤) ايضاً .
(٥) ايضاً ، صحيفه ١٦٨ .
(٦) ايضاً ، صحيفه ١٣٤ .
(٧) ايضاً ، صحيفه ١٠٧ .
(٨) كتاب ، ١ فصل ١ ، وكتاب ٢ ، فصل ١١ و ١٣ .
(٩) فصل ١ وفصل ٦١ .

(ماژورق) (١) قرالى ايكنجى (ژاق) ك وضع ايتديكى قانونلرده بوكونكى مدعىٔ عموميلرك وظائفيله مكلف بر (قرال مدعىٔ عموميلكى) احداثندن بحث ايديلمش اولديغنى كورويورم . شبهه يوقكه بومأموريتلر بزده اصول عدليه‌نك تبديل شكل ايتمه‌سندن صوكرا تأسس ايده‌بيلمشدر .

فصل — ٣٧

(سن لوئى) مؤسساتى ناصل دوچار نسيان اولمشدى .

مؤسسات ، طالعلرى سوقيله ، پك آز زمان ايچنده طوغمش ، اختيارلامش و أولمشلردى .

بوبابده بعض ملاحظه‌لرده بولوناجغم . سن لوئى مؤسساتى اسمى آلتنده‌كى مجله‌مز ، مقدمه‌سنده ادعا ايديلمش اولماسنه رغماً ، بوتون مملكتك قانونى تشكيل ايتمك اوزره ياپيلمش اولمقدن اوزاقدر. جمع وتلفيق صورتيله وجوده كتيريلن بواثر بوتون امور مدنيه حقنده ، يعنى اموالك وصيت صورتيله ياخود برحيات كيمسه‌لر آراسنده انتقال وفراغى ، قادينلرك جهازلرى وحقوق ومنافعى ، تيمارلره عائد تمتعات وامتيازات، امور ضابطه، الخ.. كبى مواد حقنده وضع احكام ايده‌ن برمجلهٔ عموميه‌در . هر شهر ، قصبه ياخود قريه‌نك كندينه مخصوص عادتى اولديغى بر زمانده ، قوانين مدنيه‌يى جامع برمجلهٔ عموميه تنظيمى مملكتك هرطرفنده مرعى قوانين خصوصيه‌نك جمله‌سنى برآنده يقمغه چاليشمق ديمكدى. خصوصى عادتلرك جمله‌سندن عمومى برعادت چيقارمق پرنسلرك هرطرفده مطاع اولدقلرى بويله برزمانده بيله تأملسز بر حركت اولوردى . چونكه ، محذورلرك محسناتله تساويسى تقديرنده تبدلات اجراسنه قالقيشمامق طوغرو ايسه ، محسناتك كوچوك ومحاذيرك نهايتسز اولديغى بر صيراده تبدلات اجراسندن داها زياده اجتناب اولونمق لازم كلير . هركسك كندى شوكت وسطوتى فكريله سرخوش اولديغى اويله برزمانده مملكتك نه‌حالده بولونديغنه دقت اولونورسه، قوانين وعادات جاريه‌يى هرطرفدن دكيشديرمكه قالقيشمانك اجراى سلطنت ايده‌ن كيمسه‌لرك فكرينه كله‌بيله‌جك برشى اولماديغى كورولور .

(١) بوقانونلر ايچون (اعزه‌نك حياتلرى) عنوانلى اثرك اوچنجى جلدنده ٢٦ نجى صحيفه‌يه مراجعت.

شو مسرودا تم ، (آميەن) بلديه دائرەسنده بولونديغنی موسيو (دوقانژ) ك (۱) بيلديرديكی أل يازماسی اسكی بركتابده ادعا اولوندبغی كيبی (مؤسسات) ك بارونلردن وحكومتك امورقانونيه ايلەموظف مأمورلرندن متشكل برپارلامنتوطرفندن تأييد وتصديق ايديلمش اولامایاجغنی اثبات ايدەر . ديكر أل يازماسی كتابلر (۲) بو مجلەنك ۱۲۷۰ سنەسنده ، يعنی (سن لوئی) نك تونسه عزيمتندن اول تنظيم اولونديغنی كوستەرير . بوروايتده طوغرو دكيلدر؛ چونكه (سن لوئی)، موسيو (دوقانژ) ك سويلەديكی كيبی، ۱۲۶۹ سنەسنده عزيمت ايتمشدر : بوكا ابتناءً موسيو دوقانژ مجلەنك (سن لوئی) نك غيبوبتنده نشر ايديلمش اولمق لازم كلەجكنی استخراج ايدييورسەده ، بن بوكا امكان كورمەيورم . (سن لوئی) فساد واغتشاش تخمی اولابيلن ودكيشيكلك يرينه انقلاب حاصل ايدەبيلن بر شيئی يايمق ايچون ناصل اولوردە غيبوبت ايتديكی زمانی انتخاب ايدەردی ؟ بويله برتشبث ، هر هانكی برتشبثدن زياده، ياقيندن تعقيب اولونمغه احتياج كوستەريردی، ضعيف وحتی ايشك عدم موفقيتنده منفعتدار سنيورلردن متشكل برنيابت سلطنتك ايشی دكيلدی. سنيورلر شونلردی: سن ـ دەنيس راهبی ماتيو (matthieu) ؛ نەل قونتی سيمون دوقلەرمون، و، وفاتی تقديرنده، ئەورو (Evreux) پيسقوپوسی فيليپ؛ پونتيو (Ponthieu) قونتی ژان . بو صوكنجينك سنيورلكی زماننده يكی بر عدليه اصولی تأسسنه مخالفت ايتديكی يوقاريده كورولمشدی (۳) .

ثالثاً ، ديرمكه : ألمزدەكی مجله (سن لوئی) نك اصول عدليەيه متعلق مؤسساتندن فرقليدر . بو مجله (مؤسسات) دن بحث ايدييور : ديمك اولويوركه (مؤسسات) ك كنديسی دكيلدر، انجاق (مؤسسات) حقنده يازيلمش بركتابدر . بوندن باشقا، (سن لوئی) مؤسساتندن صيق صيق بحث ايتمش اولان بومانوار جمع وتلفيق صورتيله وجوده كتيريلن مؤسساتدن دكيل ، بو حكمدارك آنجاق خصوصی مؤسساتندن بحث ايدەر . أثرنی عينی حكمدار زماننده يازمش اولان (دەفونتەن) اصول عدليه حقندەكی مؤسساتك ايلك ايكی دفعه موقع اجرايه وضعنی اسكی بر شيدن بحث ايدەر كيبی ذكرايدەر . ديمك اولويوركه (سن لوئی) مؤسساتی بنم بحث ايتديكم مدونەدن مقدمدر؛ روش حاله وباش طرفنه بعض

(۱) مؤسسات حقنده مقدمه .
(۲) أل يازماسی بر اسكی كتاب .
(۳) فصل ۲۹ .

جاهللر طرفندن قونولان ديباجەلره نظراً، بومدونه (سن لوئی) نك حياتنك صوك سنەسنده، ياخود حتی وفاتندن صوكرا وجوده كتيريلمش اولمق لازم كليور .

فصل — ۳۸

عينی بحثك مابعدی.

بوحالده ، (سن لوئی مؤسساتی) اسمی آلتنده ألمزده بولونان مدونه نەدر؟ بوقاراكلق، قاريشيق ومبهم اولان وفرانسز احكام حقوقيەسنی بلا انقطاع روما قانونيله قاريشديران ؛ واضح قانون كيبی ادارهٔ لسان ايتديكی حالده برحقوق عالمی كيبی عرض موجوديت ايدەن وحقوق مدنيەيه عائد هرحال وهرنقطه حقنده تام براصول عدليه مدونەسی شكلنده اولان بومجله نەدر ؟ بورالرينی آكلامق ايچون اوزمانلره عودت ايتمەلی .

(سن لوئی) كندی زمانك اصول عدليەسندەكی سؤ استعماللری كورەرك ، ملتلری بوندن نفرت ايتديرمەنك چارەسنی آرادی؛ كندی مالكانەلرينه وكندی بارونلقلرينه مربوط محاكم ايچون متعدد نظامنامەلر ياپدی ؛ واو قادار موفق اولدی كه ، اثرنی بوحكمدارك وفاتندن پك آز وقت صوكرا يازان (۱) بومانوار ، (سن لوئی) نك وضع ايتديكی اصول محاكمەنك بر چوق سنيورلرك ديوانلرنده تطبيق ايديلديكنی سويلەر .

بوصورتله ، سنيورلره عائد محاكم ايچون وضع ايتديكی نظاملر دولتك عمومی برقانونی ماهيتنده اولمايارق محضا هركسك تعقيب ايدەبيلەجكی وحتی تعقيبده منفعتی اولاجغی برمثال اولمق اوزره وجوده كتيريلمش اولمغله برابر ، حكمدار مشاراليه هدفنه واصل اولمشدی . داها أييسنی حس ايتديرمك صورتيله ، فنالغی ازاله ايتمشدی . كنديسنه وبعض سنيورلره مربوط محاكمەلرده داها طبيعی ، داها معقول ، واخلاقه ، ديانته ، استراحت عموميەيه ، اشخاص واموالك امنيت وسلامتنه داها زياده اويغون براصول محاكمه كورولنجه، بواصول عامەنك قبولنه مظهر اولمش ، اسكی اصول ترك ايديلمشدی .

جبره لزوم اولمانجه دعوت ايتمك ، قوماندا ايتمك لازم كلمەينجه سوق ايتمك ، أك يوكسك مهارت ايشته بودر . حقك طبيعی برسلطنتی واردر ؛ حتی استبدادكار برسلطنتی واردر :

(۱) فصل ٦١ ، صحيفه ۳۰۹

اوكا قارشى مقاومت كوسته‌ريلير، فقط بومقاومت اونك ظفريدر؛ بر آز داها وقت كچسين، حقه رجوع كسب مجبوريت ايده‌ر (۱).

(سن‌لوئى) روما حقوقنه متعلق كتابلرى اووقتلرك امور قانونيه ايله مشتغل رجالنه طانيتمق واوصـورتله فرانسز اصول عدليه‌سنى خلقك كوزندن دوشـورمك مقصديله ، بوكتابلرى ترجمه ايتديرمشدر . ايلك تطبيقات مؤلفمز اولان (ده‌فونته‌ن) (۲) بوروما قانونلرينى پك چوق قوللانمشدر : اثرى ، نوعاً ما ، فرانسز احكام قديمهٔ عدليه‌سـنك ، (سن‌لوئى) قوانين ياخود مؤسساتيله روما قانونك برزبده‌سيدر . (بومانوار) اثرنده روما قانوننى آز قوللانمش ، فقط اسـكى فرانسز احكام عدليه‌سنى (سن لوئى) نك قواعديله تأليف ايتمشدر .

ظن ايده‌رم‌كه بايى (يعنى عدليه مأمورى) نك برى ، بوايكى مؤلفك وعلى‌الخصوص (ده‌فونته‌ن) ك اثرلرنده تعقيب ايتدكلرى اساسه اتباعاً ، مؤسسات اسمنى‌ويرديكمز احكام عدليه مونه‌سى وجوده كتيرمشدر. بو كتابك عنواننده (پارس) ، (اورله‌آن) وبارونلق ديواننده جارى اصوله توفيقـاً ياپيلديغى و ، ديباجه‌سنده ، قراللق داخلنده‌كى مملكتلرك جمله‌سيله آنژو (anjou)ده وبارونلق ديواننده جارى‌أصولدن باحث‌اولديغى كوسته‌ريلمشدر. (بو مانوار) و (ده‌فونته‌ن) ك اثرلرى (قله‌رمون) و (وه‌رماندا) قونتلقلرى ايچون ياپيلمش اولدقلرى كبى، موضوع بحث مدونه‌نك‌ده (پارس)، (اورله‌آن) و (آنژو) ايچون وجوده كتيريلمش اولديغى كوروليور. و ، (بومانوار) دن آكلاشيلديغى وجهله ، (سن‌لوئى) نك برچوق قانونلرى بارونلق ديوانلرينه داخل اولدقلرندن ، (مؤسسات) ك بارونلق ديوانلرندن‌ده باحث اولديغى سويله‌مكده مصنفك بردرجه‌يه قادار حق وار (۳).

مصنفك عادات محليه‌يى (سن‌لوئى) قوانين ومؤسساتيله برلكده جمع وتلفيق ايتمش

---

(۱) بوراده بزم او كوزه‌ل « الحق يعلو ولا يعلا عليه » سوزمزى خاطرلامامق ناصل ممكن اولور ؟ ح . ن

(۲) بالذات كنديسى مقدمه‌سنده : شويله ديمشدر nus luy enprit onques mais cette chose dont j'ay

(۳) سرلوحه ايله ديباجه قادار مبهم ومغلق برشى يوقدر . اول امرده (پارس واورله‌آن) ، وبارونلق‌ديوانه عائد اصول؛ اوندن‌صوكرا قراللغك‌وفرانسه پره‌وولغنك (prévoté) لاييق‌ديوانلرينه عائد اصولك جمله‌سى ؛ وصوكرا بوتون قراللقده ، (آنژو) ده وبارونلق ديوانده جارى اصول .

اولديغى آشكاردر . بواثر پك قيمتليدر ، چونكه (آنژو) ده قديماً جارى عاداتله (سن لوئى) مؤسساتنى اووقت تطبيق اولوندقلرى شكلده احتوا ايتديكى كبى ، محل مذكورده اسكى فرانسز احكام عدليه‌سندن تطبيق اولونان شيلرى‌ده كوسته‌رير .

بواثرك (ده‌فونته‌ن) له (بو مانوار) ك اثرلرندن فرقى ، عادتا واضع قانون كبى ، امر تعبيراتيله ادارهٔ لسان ايتمش‌اولماسيدر؛ وبو، بويله اولابيليردى. زيرا برحقوق مكتوبه وقوانين مدونه‌سيدر .

بومدونه‌نك اسـاسلى بر قصـورى واردى : فرانسز احكام عدليه‌سنى روما قانونيله قاريشديرييور ، متباين ايكى اسـاسه ابتنا ايدييور ، بربريله هيچ مناسبتى اولمايان واكثريا متعارض اولان شيلرى بربرينه ياقلاشديرييوردى .

أيى بيليرم‌كه فرانسزلرك دره بك اتباعيله په‌رلره مخصوص محكمه‌لرى ، باشقه برمحكمه نزدنده قابل اسـتيناف اولمايارق ويريلن حكملر ، (محكوميتنه قرار ويريرم) ، (ياخود برائتنه قرار ويريرم) (۱)، الفاظنك طرز ايرادى روماليلرك خلق محاكمه‌لرينه‌موافقدى. فقط بواسكى احكام عدليه پك آز قوللانيلمشدر ؛ ايمپراطورلر طرفندن فرانسز احكام عدليه‌سنى تنظيم، تحديد، تصحيح، وتوسيع مقصديله بالآخره قبول وادخال وبومدونه‌نك هر طرفنده استعمال ايديلن احكام عدليه داها زياده قوللانيلمشدر .

فصل — ۲۹

عينى بحثك مابعدى .

(سن‌لوئى) طرفندن قبول‌اولونان‌اشكال عدليه‌استعمالدن ساقط اولمشدر. بوحكمدار نفس‌الامردن زياده ، يعنى أك أيى صورتده حكم ايتمك كيفيتندن زياده ، حكم اصدارنده رعايت اولونان اسكى اصولى أك أيى صورتده دكيشديرمكه نصب نظر ايتمشدر. ايلك هدفى اسكى احكام عدليه‌دن خلقى نفرت ايتديرمكدى ؛ ايكنجيسى ، يكى احكام عدليه وجوده كتيرمكدى . فقط بو يكيلرك محذورلرى كورولديكندن ، درحال بونلرك‌ده يرينه باشـقا احكام عدليه قائم اولمشدر .

---

(۱) مؤسسات ، كتاب ۲ ، فصل ۱۵ .

بوصورتله ، (سن‌لوئی) قانونلری فرانسز احکام عدلیه‌سنی دکیشدیرمکدن زیاده ، اونلری دکیشدیرمه‌نك وسائطنی احضار ایتمشدر؛ یکی محکمه‌لر ، یاخود، داها طوغروسی، بویکی محکمه‌لره وصول ایچون یکی یوللر آچمشدر؛ وحکم ونفوذی عمومی بر محکمه وجوده کتیرمکه سهولتله موفقیت ألده ایدیلنجه ، اوللری خصوصی بر سنیورلکدن باشقا بر یرده تعقیب ایدیلمه‌ین محاکمه‌لر جهانشمول بر احکام عدلیه سیسته‌می تشکیل ایتمشدر . مملکتده هیچ موجود اولمایان برطاقیم مقررات عمومیه ، « مؤسسات » ك قوتیله ساحهٔ حصوله کلمشدی : بنا تماماً وجوده کلنجه ، اسکه‌یی ییقمشلردی .

بوصورتله، (سن‌لوئی)نك یاپدیغی قانونلر شاه اثرعد ایدیله‌بیله‌جك موضوعات‌قانونیه‌دن بیله بکله‌نمه‌ین تأثیرلری حاصل ایتمشدی . بعضاً تبدلاتی احضار ایچون بر چوق عصرلر لازمدر ؛ حادثات بوتبدلاتی اولغون برحاله کتیریر ، وایشته انقلاب بودر .

پارلامنتو قراللغك همان بوتون ایشلری حقنده درجهٔ نهائیه‌ده اصدار احکام ایتمشدر . بتدایتده مجلس ، امور مدنیه‌دن زیاده امور سیاسیه ایله علاقه‌دار خصوصاته منحصر اولمق اوزره ، (دوقلر ducs) له قونتلر ، بارونلر ، پیسقوپوسلر وراهبلر (١) آراسنده ، یاخود قرال ایله اتباعی (٢) آراسنده متحدث ایشلری رؤیت ایده‌ردی . بالآخره پارلامنتونك دائما عینی محلده ودائما حال‌انعقادده اولماسنه مجبوریت حاصل اولدی ؛ نهایت ، بوتون ایشلره یتیشیله بیلمك ایچون، متعدد پارلامنتولر احداث اولوندی.

پارلامنتو ثابت بر هیئت شکلنی آلیرآلماز ، مقرراتی جمع وتلفیق ایدیلمکه باشلادی . کوزه‌ل (فیلیپ) ك عهد سلطنتنده (ژان دومون‌لوك jean de monluc)بوکون (اولیم- olim قیوداتی) (٣) اسمنی ویردیکمز مجموعه‌یی وجوده کتیرمشدر .

فصل — ٤٠

اشکال عدلیه پاپالرك (دەقره‌تال) دینیلن اوراق جوابیه‌سندن نه صورتله آلینمشدر .

فقط ناصل اولمشدی‌ده موضوع اشکال عدلیه ترك ایدیلیرکن ، روما اشکال‌عدلیه‌سنه

(١) (په‌ر) لر دیوانی حقنده تیله (Tillet) ؛ روش ـ فلاوه‌ن ، کتاب ١ ، فصل ٣ ؛ بوده (Budée) ، وپول أمیل .

(٢) باشقا ایشلر محاکم عادیه طرفندن قرارلاشدیریلیردی .

(٣) ١٣١٥ سنه‌سی حقنده، رئیس‌موسیو (هه‌نول Hénault)ك مکمل اثرینه‌مراجعت ایدیکز.

ترجیحاً حقوق روحانیه اشکال عدلیه‌سی آلینمشدی؟ بونك سببی حقوق‌روحانیه اشکالنی تعقیب ایده‌ن محاکم رهبانیه‌نك دائما کوز أوکنده بولونماسی، وروما اشکال عدلیه‌سنی‌تعقیب ایده‌ر هیچ بر محکمه‌نك معلوم اولماماسیدر . بوندن باشقا ، رهبانی وجسمانی موضوعات عدلیه (juridicfion) نك حدودی او زمانلر پك آز معلومدی : بعضیلری (١) بلاتفریق هر ایکی دیوانه مراجعت ایده‌رلردی (٢) ؛ ینه اوصورتله تعقیب ایدیلن بعضی خصوصات واردی . اویله کورولیورکه (٣) لائیق محکمه‌لرك کندیلرینه حصر ایتدکاری معاملات تیمار ایشلریله لائیق کیمسه‌لرك دیانته طوقونمایان جرائمندن عبارتدی . چونکه ، عقول ومقاولاته متعلق خصوصات ایچون محاکم جسمانیه‌یه مراجعت لازم کلیر ایدیسه‌ده ، طرفلر ، محاکم جسمانیه‌یی انفاذ قراره مجبور ایده‌جك موقعده بولونمایان وبناءً علیه لائیق محکمه‌لری آفاروز طریقیله (٤) اطاعته‌اجبار ایده‌ن محاکم روحانیه‌یه مراجعتده مختاردیلر. بوشرائط داخلنده ، لائیق محکمه‌لرده جاری اصول دکیشدیریلمك ایسته‌نیلنجه ، رهبان اصولی آلینمشدر ، چونکه بو اصول بیلینیوردی ؛ روما حقوقنك تعقیب ایتدیکی اصول آلینمادی، چونکه بیلنمه‌یوردی: وچونکه، تطبیقاتده، تطبیق‌اولونان شیدن باشقاسی‌بیلنمز.

فصل — ٤١

عدلیهٔ روحانیه وعدلیهٔ جسمانیه معاملاتنده مد وجزر .

سیویل اقتدار بر چوق سنیورلرك أللرنده بولوندیغندن ، عدلیهٔ روحانیه‌نك هرکون توسیع نفوذ ایتمه‌سی قولایدی: فقط، عدلیهٔ روحانیه سنیورلرك معاملات عدلیه‌سنی‌صیقمق صورتیله قراله‌مربوط مؤسسات عدلیه‌نك اکتاب‌قوت ایتمه‌سنه‌خدمت أیله‌مش اولدیغندن، مؤسسات مذکوره عدلیهٔ روحانیه‌یی یاواش، یاواش تحدید ایتمش و، بالنتیجه، بوصوکنجی قوت برنجینك أوکنده کریله‌مشدر. محاکم رهبانیه‌نك تعقیب ایتدکاری اصولك أیی‌وفائده‌لی جهتلرینی آلمش اولان پارلامنتو ، آز وقت ایچنده کندی سوء استعماللرینی کورمشدی؛

(١) بومانوار ، فصل ١١ ، صحیفه ٥٨ .

(٢) دول قادینلر ، اهل صلیب ، الخ ایضاً .

(٣) بومانوارك ١١ نجی فصلنی سرابا اوقوییکز .

(٤) بومانوار ، فصل ١١ ، صحیفه ٦٠ .

قراله مربوط تشکیلات عدلیه‌ده کوندن کونه قوت قازاناراق ، تدریجاً بوسوء استعماللری تصحیحه قدرت حاصل ایتمشدی . فی‌الحقیقه ، بوسوء استعماللر مسامحه ایدیله‌مه‌یه‌جك درجه‌لره وارمشدی ؛ بونلری برر برر صایمادنسه (بومانوار) ه ، (بوتیلیه) یه مراجعت ایدیله‌سنی وقراللرمزك اصدار ایتدکلری أمرنامه‌لرك کوزدن کچیریله‌سنی توصیه ایده‌جکم (١). بن ، یالکیز ، ثروت عمومیه‌یی طوغرودن طوغرویه علاقه‌دار ایده‌نلردن بحث ایده‌جکم. بوسوء استعماللره اونلری اصلاح ایده‌ن قرارنامه‌لرله کسب اطلاع ایدییورز. سوءاستعماللری کثیف برجهالت حاصل ایتمشدی ؛ شویله بویله بر آیدینلق ظهور ایدنجه ، سوءاستعماللر اورتادن قالقمشدر. رهبانك بوخصوصده‌کی سکوتنه نظراً ، اونلرك بو اصلاحاتده پیشدارلق ایتدکلرینه حکم اولونابیلیرکه ، روح بشرینك طبیعتی درپیش ایدیلنجه ، بو حرکتلری ثنالره لایق کورولور. اموالنك برقسمنی کلیسایه ویرمه‌دن وفات ایده‌ن کیمسه‌لر (قومونیون) و (سه‌پولتور) دن محروم اولورلردی . بلاوصیت وفات ایده‌نك اقرباسی وصیتك وقوعی تقدیرنده متوفینك کلیسایه ویرمش اولاجغی مقداری تثبیت ایچون ایجاب ایده‌ن حکملری کندیلریله بالائتلاف تعیین ایتدیرمك اوزره پیسقوپوسه مراجعت ایتمکله مکلفدیلر. مساعده صاتین آلینمادقجه ، دوکونك ایلك کیجه‌سی ، وحتی ایلك کیجه‌یی تعقیب ایده‌ن ایکی کیجه ، برلکده یاتیلامازدی : واقعاده بویله برمساعده‌نك صاتیشندن بکله‌نه‌بیله‌جك قازانجی تأمین ایچون بواوچ کیجه‌یی انتخاب ایتمك لازمدی ؛ چونکه باشقا کیجه‌لر ایچون چوق پارا ویریله‌یه‌جکی درکاردی. پارلامنتو بوتون بونلری تصحیح ایتدی. (آمیه‌ن) پیسقوپوسی علیهنده پارلامنتودن صادر اولان قرارنامه‌یی (٢) کورمك ایچون (راغو Ragueau) نك (٣) فرانسز حقوق قاموسنه مراجعت اولونمالیدر .

فصلك باشلانغیجنه عودت ایدیورم . برعصرده یاخود بر حکومتده ، دولتی تشکیل ایده‌ن مختلف هیئتلرك تزیید نفوذ ویکدیکرینه قارشی تأمین منافع غیرتیله حرکت ایتدکلری کورولونجه ، بو تشبثلری مذکور هیئتلرك فسادینه قطعی بر دلیل عد ایتمکله

(١) (بوتیلیه) ، somme rurale ، باب ٩ ، کیملر لاییق محکمه‌سنه مراجعت ایده‌مزلردی ؛ بومانوار ، فصل ١١ ، صحیفه ٣٦ ؛ فیلیپ ـ اوگوست طرفندن بوبابده یاپیلان نظامنامه‌لر ؛ فیلیپ ـ اوگوست ایله رهبان وبارونلر آراسنده‌کی معاملاته متعلق نظامنامه .

(١) Exécuteurs testamentaires کلمه‌سنه مراجعت .

(٣) ١٩ مارت ١٤٠٩ تاریخلی قرارنامه .

اکثریا آلدانیلیر . انسانلرك فطرتلرنده مندمج بر فلاکت وار : اعتدالنه مالك بویوك آداملر نادردر ؛ و ، انسانك کندی قوتنی طوردورمقدنسه اونی تعقیب ایتمه‌سی دائما داها قولای اولاجغندن ، فطرت ممتازه اصحابی میاننده فوق‌الغایه عقللی کیمسه‌لردن زیاده ، فوق‌الغایه فضیلتلی کیمسه بولمق ، احتمالکه ، داها قولایدر .

روح باشقا روحلره تحکمده اوقادار لذت بولور ، أییلکی وفضیلتی سوه‌نلر بیله کندی نفسلرینی اوقادار شدتله سه‌وه‌رلرکه ، ناموسکارانه ودرست أمللرینك ماهیتندن حالا شبهه ایتمه‌سی لازم کلدیکنی دوشونجه خیلی بدبخت اولمایاجق کیمسه یوقدر : و ، طوغروسی ، افعال و حرکاتمز اوقادار شیلره باغلیدرکه بر أییلکی یاپمق اونی أیی یاپمقدن بیك دفعه داها قولایدر .

فصل — ٤٢

روما حقوقنك یکیدن حیات بولماسی ، ونتیجه‌سی . محاکمده تبدلات .

(دیژه‌ست Digeste) عنوانی آلمش وایمپراطور (ژوستینیه‌ن) ك امریله جمع وتلفیق ایدیلمش اولان روما مقررات حقوقیه مجموعه‌سی (١١٣٧) سنه‌سنده تکرار اله کچنجه ، روما حقوقی تکرار جانلانیر کبی اولمشدی . ایتالیاده روما حقوقنی تدریس ایچون بعضی مکتبلر ، و(ژوستینیه‌ن) مجله‌سی و (نووه‌ل Novelle) کبی اثرلر وجوده کتیریلمشدی. بو حقوقك ایتالیاده لومبارد قانوننی خسوفه اوغراتاجق درجه‌لرده رغبت بولدیغنی اولجه‌ده سویله‌مشدم .

ایتالیان دوقتورلر (ژوستینیه‌ن) حقوقنی فرانسه‌یه نقل ایتدیلر ؛ اووقته قادار فرانسه‌ده یالکیز (تئودوزیه‌ن) مجله‌سی معلومدی (١) ، چونکه (ژوستینیه‌ن) قانونلری باربارلرك (غول) قطعه‌سنده تأسسندن صوکرا یاپیلمشدی (٢). ژوستینیه‌ن حقوقی بعض مخالفتلره

(١) ایتالیاده (ژوستینیه‌ن) مجله‌سی تعقیب اولونوردی . بونك ایچوندرکه پاپا ٨ نجی (ژان) ، (تروءا) سینودندن صوکرا تنظیم اولونان قانون اساسیده بو مجله‌دن ، فرانسه‌ده معلوم اولدیغی ایچون دکیل ، بونی کندیسی بیلدیکی ایچون بحث ایده‌ر ؛ و بوقانون اساسی عمومی ایدی .

(٢) بو ایمپراطورك مجله‌سی ٥٣٠ سنه‌سنه طوغرو انتشار ایتمشدر .

اوغرادی ؛ فقط کندی روحانی قانونلرینی حمایه ایده‌ن پاپالرك آفاروزلرینه رغماً ، محافظهٔ موجودیت ایتمشدر (٣). سن‌لوئی، (ژوستینیه‌ن)ك اثرلرینی ترجمه ایتدیرمك صورتیله حقوق مذکوره‌یه اعتبار ویرمکه چالیشمشدر، که أل یازیسی اولان بو ترجمه‌لر الآن کتبخانه‌لرمزده موجوددر ؛ « مؤسسات » ك تدویننده بونلرك پك چوق قوللانیلمش اولدقلرینی‌ده سویله‌مشدم . کوزه‌ل فیلیپ ژوستینیه‌ن قانونلرینی فرانسه‌نك عرف و عادتله اداره ایدیلن اقسامنده محضا بر حکمت مسطوره اولمق اوزره تعلیم ایتدیرمشدر ؛ عینی قانونلر روما حقوقنك قانون شکلنده جاری اولدیغی یرلرده ایسه قانون اتخاذ ایدیلمشدر .

بوقاریده دیمشدم‌که مبارزهٔ عدلیه صورتیله اجرای محاکمه اصولی حاکملرده پك آز برکفایته احتیاج کوسته‌ریردی ؛ ایشلر هر یوك عرف و عادتنه نظراً وبطندن بطنه عنعنه حالنده کچن بعضی عادات بسیطه‌یه توفیقاً رؤیت اولونوردی . (بومانوار) ك عصرنده بربرندن فرقلی ایکی صورتله احقاق حق ایدیلیردی : بعضی یرلرده (په‌ر) لر طرفندن ، باشقا یرلرده (بایی) دینیلن عدلیه مأمورلری طرفندن اجرای محاکمه ایدیلیردی (١) . ایلك شکل تعقیب ایدیلدیکی وقت، (په‌ر) لر کندی اصول عدلیه‌لرینه کوره اجرای محاکمه ایده‌رلردی؛ ایکنجیده، عینی اصول (بایی) دینیلن مأموره (پرودوم) لر یاخود اختیارلر طرفندن کوسته‌ریلیردی (٢). بوتون بونلر معلوماته، اقتداره، تدقیقه احتیاج کوسترمزدی. فقط مغلق برمجله اولان « مؤسسات » ایله دیکر کتب عدلیه انتشار ایدنجه ؛ روما حقوقی ترجمه ایدیله‌رك مکتبلرده اوکره‌دیلمکه باشلاینجه ؛ اصول محاکمات واحکام عدلیه نوعاً ما بر صنعت حالنده تشکله باشلاینجه ؛ برچوق آووقات وحقوقشناس یتیشمکه باشلاینجه ؛ آرتق (په‌ر) و (پرودوم) لر اجرای محاکمه ایده‌مز اولمشلردی ؛ (په‌ر)لر (سینیور) ه مربوط محاکمدن چکیلمکه باشلامش ، فقط (سنیور) لرده (په‌ر) لری طوپلامغه اهمیت

(١) (ده‌قره‌تال) ، کتاب ٥ ، De privilegüs, cap. super specula بابی .

(٢) ناحیه‌لرده (بورژوا) باشقا (بورژوا) لر طرفندن محاکمه ایدیلیرلردی ، تیمار مأمورلری کندی آرالرنده محاکمه اولوندقلری کبی . (طوماسیه‌ر) ك ١٩ نجی فصلنه مراجعت .

(٣) (بوتیلیه)نك (صوم رورال)عنوانلی اثرینك ١ نجی کتابنك ٢١ نجی بابی مندرجاتندن آکلاشیلاجغی وجهله ، بوتون استدعانامه‌لر شو کلمه‌لرله باشلاردی: حاکم حضرتلری ، طرفکزدن تعیین ایدیلن اصول عدلیه‌ده اولدیغی اوزره ، الخ .

ویره‌مز اولمشلردی : علی‌الخصوص که محاکمه‌لر اصیلزادکان ایچون پارلاق و خوش ، حرب آداملری ایچون مراق آور برایش اولاجق یرده، اونلرك بیلمه‌دکلری وبیلمك ایسته‌مه‌دکلری برایش ماهیتنی آلیوردی . تدریجاً ، (په‌ر) لر معرفتیله اجرای محاکمه اصولی داها آز قوللانیلمغه باشلامش (١)، (بایی) دینیلن عدلیه مأمورلری معرفتیله اجرای محاکمه اصولی داها زیاده انتشار ایتمشدی . (بایی) لر اساساً محاکمه ایتمزلردی ؛ وظیفه‌لری تحقیقات ومعاملات اولیه‌یی اجرا و(پرودوم) لرك حکملرینی تبلیغدن عبارتدی ؛ فقط (پرودوم)لر آرتیق حکم ایده‌جك حالده قالمامش اولدقلرندن، (بایی) لر بالذات حکم ایده‌رلردی (٢).

کلیسا حاکملرینك تعقیب ایتدکاری اصولك کوز أوکنده بولونماسی ایشی بر قات داها قولایلاشدیرمشدر : حقوق روحانیه ایله یکی حقوق مدنیه (په‌ر) لرك الغاسنده متساویاً اجرای تأثیر ایتمشلردر . بوصورتله، سالیك قانونلرنده ، (قاپیتوله‌ر)لرده، واوچنجی عرق دورنده یتیشن ایلك اصول حقوقیه محررلرینك اثرلرنده کورولدیکی وجهله، برحاکمه منفردا اجرای حکم ایتدیرمه‌ین وسلطنت زماننده دائما محافظه ورعایت ایدیلن عادت محو اولمشدی(٣).

بونك عکسی اولان ومنحصراً محاکم محلیه‌ده وقوعه کلن سوءاستعمال برچوق یرلرده بر حاکم‌قائممقامی نصبی صورتیله تعدیل و بردرجه‌یه قادار تصحیح ایدیلمشدر ؛ حاکم بوقائممقامله استشاره ایده‌ردی ؛ جزای جسمانی‌یی مستلزم اولا بیلن حالارك محاکمه‌سنده حاکمك مراتب عدلیه اصحابندن ایکی ذات بولوندورمق مجبوریتی .کیفیتده بو قائممقام اسکی (پرودوم) لری تمثیل ایده‌ردی. صوکرالری ، استینافلرده کورولن بوفوق‌الغایه قولایلقلر سببیله ، موضوع بحث سوء استعمال تأثیرسز قالمشدر .

فصل — ٤٣

عینی بحثك مابعدی .

بوصورتله ، سنیورلری محکمه‌لرینه بالذات اجرای ریاستدن منع ایده‌ن شی ، قانون

(١) تبدل غیر محسوس اولمشدی (بوتیلیه) ، (صوم روال)، کتاب ١ باب ١ صحیفه ١٦ .

(٢) ایضاً ، باب ١٤ ؛ بومانوار ، (بووازی) عادتی فصل ١ .

(٣) بومانوار ، فصل ٦٧ ، صحیفه ٣٣٦ ؛ وفصل ٦١ ، صحیفه ٣١٥ ٣١٦ ؛ مؤسسات ، کتاب ٢ ، فصل ١٥ .

دکلدی ؛ سنیورلره تابع (پەر) لرك محکمەدەکی وظائفنی لغو ایدەن شی، قانون دکلدی؛ (بایی) دینیلن عدلیه مأمورلقلرینی احداث ایتدیرەن شی، قانون دکلدی ؛ بونلر اصدار حکم حقندەده هیچ بر قانون موجبنجه مالك اولمامشلردی . بوتون بونلر یاواش یاواش ، وذات مصلحتك قوتیله وقوع بولمشدر . روما حقوقنه ، محاکم مقرراتنه ، صوك وقتلرده تدوین وتحریر اولونان عادات کلیاتنه وقوف، اصیلزادەلرك ومعلوماتسز خلقك باشارامایاجغی بر تدقیقه محتاجدی .

بوخصوصه دائر الیمزده بولونان یکانه امرنامه (١) سنیورلری لاییقلر میانندن عدلیه مأموری انتخابنه مجبور ایدەندر . بوکا عدلیه مأمورلقلرینك احداثنه متعلق بر قانون نظریله باقیلماسی دوغرو دکلدر ؛ بو امرنامه صراحةً سویلەدیکی شیدن باشقا برشی سویلەمز . بوندن باشقا، وضع ایتدیکی احکامی شو صورتله اسبابنی کوستەرەرك وضع تثبیت ایتمشدر: « عدلیه مأمورلرینی، ارتکاب ایدەجکلری یولسزلقلردن طولایی جزالاندیرا بیلمك ایچون، لاییق صنفندن آلمالیدر » . اووقت رهبانك حائز اولدقلری امتیازلر معلومدر .

سنیورلرك برزمانلر استفادە ایتمش اولدقلری حقوقك اثرغصب عد ایدیلەرك قالدیریلدیغی ظن اولونماسین: بو حقلرك بعضیسی اهمال ایله اورتادن قالقمشدر؛ بعضیسی ده ترك اولونمشدر، چونکه برقاچ عصر ظرفنده برچوق تبدلات وقوعه کلدیکندن ، بو تبدلاتله برلکده محافظهٔ موجودیت ایدەمزلردی .

فصل — ٤٤

شاهد اقامەسی صورتیله اولان دلیل .

عرف وعادتدن باشقا اتباع ایدەجك قاعدەسی اولمایان حاکملر، ظهور ایدەن هر مسئلەده، همان دائما شاهدلردن معلومات آلیرلردی .

مبارزهٔ عدلیه اصولنك استعمالی آزالمش اولدیغندن، تحقیقات تحریراً اجرا اولونوردی. فقط ضبط وقید اولونان بردلیل شفاهی هرحالده شفاهی دلیلدن باشقا برشی دکلدر؛ بوحال اصول محاکماتده مصرفی تزییددن باشقا برشیئه یارامامشدر . تحقیقات مذکورەنك قسم

(١) ١٢٨٧ سنەسنه عائد .

اعظمنه لزوم بیراقمایان نظامنامەلر یاپیلدی (١) : احداث اولونان قیودات عمومیەده اصالت، سن ، مشروعیت ، ازدواج کبی برچوق شیلر کسب ثبوت ایتمش بولونوردی. یازی کوچ افسادا اولونور بر شاهددر . عرف وعادتلر یازی ایله ضبط وتثبیت ایدیلدی . بوتون بونلر پك معقولدی : (پیەر) ك (پول) ك اوغلی اولوب اولمادیغنی آکلامق ایچون وافتیز قیدلرینه مراجعت ایتمك بوایشی اوزون اوزادی یه تحقیقاتله اثباته چالیشمقدن قولایدر . بر مملکتده برچوق عادتلر موجود اولونجه ، افرادی هر عادتی اثباته مجبور ایتمکدنسه عادات مذکورەنك جملەسنی برمجلەیه قید وضبط ایتمك داها قولایدر . الحاصل، بردلیل مقدمەسی اولمادقجه ، تحریری یوز لیرادن زیاده بورج ایچون شهادت دلیلنك قبولنی منع ایدەن اومعروف امرنامه اصدار اولوندی .

فصل — ٤٥

فرانسەده عرف وعادت .

فرانسه ، اولجه دیدیکم کبی، قید وتحریر ایدیلمەمش عرف وعادتلرله اداره اولونوردی . وهر سنیورلکك کندینه مخصوص عرف وعادتلری حقوق مدنیەیی تشکیل ایدەردی . بو مانوارك دیدیکی وجهله (٢) ، هر سنیورلکك کندینه مخصوص بر قانون مدنیسی واردی: بوقانونك خصوصیتی اودرجەده ایدی که عصرینك معارف کونشی عد اولونمق لازم کلن بو بیوك مؤلف ، بوتون قراللق داخلنده هر جهتدن عینی قانونله اداره اولونور ایکی سنیورلق بولوندیغنی ظن ایتمەیور .

شاشیلاجق برادەیه واران بوتنوعك برنجی بر منشأی، وایکنجی بر منشأی واردی. برنجیسی ایچون ، یوقاریده عادات محلیه فصلنده سویلەمش اولدیغم شیلر تخطر ایدیلەبیلیر (٣)؛

(١) بایی Bailli

(٢) سن وقرابتك ناصل اثبات اولوندیغنی کورمك ایچون «مؤسسات»ك برنجی کتابنده ٧١ نجی و٧٢ نجی فصللره مراجعت .

(٣) (بووازی عادتی) عنوانلی اثرینك دیباجەسنده .

ايكنجي يه كلنجه ، بومنشأ ، مبارزهٔ عدليه نك مختلف حادثاتنده كورولور : تصادفاً ظهور ايده ن متمادى وقوعاتك يكى عادتلر حاصل ايده جكى طبيعيدر . واقعا، برطرفدن ، اختيارلرك حافظه سى بوعادتلرى محافظه ايدييوردى؛ فقط، ديكر طرفدن ده، برطاقيم قوانين و عادات مسطوره ده تشكل ايدييوردى .

۱ً اوچنجى عرق اوائلنده [۲] قراللر ، يوقاريده ايضاح ايتديكم طرزده، خصوصى وحتى عمومى بعض امرنامه لر اصدار ايتديلر : (فيليپ - اوكوست) ك مؤسساتى ، (سن لوئى) نك مؤسساتى بوقبيلدندر . كذلك دره بكلرى ، كنديلرينه تابع سنيورلرله متفقاً ، دوقه لق ياخود قونتلقلرينه منسوب محاكمه ايجاب حاله كوره امرنامه اصدار ايتمش ياخود (مؤسسات) عنوانيله احكام قانونيه وضع أيله مشلردر: اصيلزاده لرك تقسيمى حقنده بره تانيا قونتى (ژوفروا) طرفندن اتخاذ اولنان قرار ؛ دوقه (رائول) طرفندن تنظيم وتلفيق اولونان (نورمانديا عاداتى)؛ قرال (تيبو Thibaut) طرفندن تنظيم وتلفيق اولونان (شامپانيا عاداتى) ؛ (مونفور Monfort) قونتى (سيمون)ك قانونلرى ، وسائره هپ بويله اولمشدر . بوحاللر مسطور ، وحتى اسكيلردن داها عمومى برقاچ قانون وجوده كلمه سنه سبب اولمشدر .

۲ً اوچنجى عرق بدايتلرنده همان بوتون عوام طبقه سى اسيردى . برچوق سببلردن طولايى قراللر ، سنيورلر بوطبقه يى اسارتدن قورتارمغه مجبور اولمشلردى .

سنيورلر اسيرلرينى آزاد ايده ركن اونلره بعض اموال ويرمشلردى؛ بواموالك وضعيتنى تنظيم ايچون بعض قوانين مدنيه وضعى لازم كلمشدى . اسيرلرينى آزاد ايده ركن سنيورلر اموال مذكوره دن محروم قالمش اولدقلرندن، بواموال معادل اولمق اوزره محافظه ايتدكلرى حقوقى تنظيم ايتمك لازم كلمشدى . بوشيلرك هرايكيسى عتق امرنامه لريله تنظيم اولوندى : بوامرنامه لر عرف وعادتلرمزك برقسمنى تشكيل ايتدى ، وبوقسم تحريراً مضبوطدر .

۳ً (سن لوئى) نك دور سلطنتيله اونى تعقيب ايده ن دورلرده (ده فونته ن) ، (بومانوار) وسائره كبى ماهر قانونشناسلر منسوب اولدقلرى مناطق عدليه نك عادتلرينى تحريراً ضبط ايتديلر . مقصدلرى تصرف اموال حقنده كندى زمانلرنده جارى عادتلرى

[۲] (لوريه ر) مجموعهٔ اوامرى .

(٤) فصل ۱۲ .

تثبيتدن زياده ، برتطبيقات عدليه مدونه سى وجوده كتيرمكدى . مع مافيه ، أثرلرى هرشيدن باحثدر ؛ بوخصوصى مؤلفلرى حجت عد ايتديره ن شى ، اثرلرنده بحث ايتدكلرى خصوصاتك طوغرو وعموماً مسلم بولونماسندن عبارت اولمقله برابر ، بزم فرانسز حقوقمزك يكيدن اكتساب حيات ايتمه سنه بو اثرلرك زياده سيله خدمت ايتديكنده شبهه يوقدر . او زمانلر عرف وعادت اوزرينه مؤسس حقوق مكتوبه مز ايشته بونلردى .

شيمدى صيرا بويوك دوره كلمشدر : يدنجى شارل ايله خلفلرى ، بوتون قراللق داخلنده، مختلف آثار محليه يى تحريراً ضبط ، وبوعادتلرك قيد وضبطنده رعايت اولونمق لازم كلن اصول ومعاملاتى تعيين ايتديرمشلردر . بوقيدو ضبط ايشى هرولايتده آيرى آيرى ياپيلمش ، هريرك مكتوب وغير مكتوب عادتلرينى ولايتك مجلس عموميسنه بيلديرمك ايچون هرسنيورلكدن آدام كلمش اولديغندن ، افرادك منافعنى اخلالدن ممكن اولديغى قادار توقى اولونمقله برابر ، عرف وعادتلرك داها زياده عموميلشمه سنه چاليشيلدى (۱) ونتيجه ده افرادك منافعى محافظه اولوندى . بوصورتله عرف وعادتلرمز اوچ ماهيت آلمشدى: عادتمز يازيلدى ، اولكندن زياده عموميلشدى ، قرالك مهريله تصديق اولوندى .

بوعادتلرك بعضيسى يكيدن قلمه آلينمش اولديغندن، كرك شيمديكى احكام عدليه ايله تأليف ايديله مه ين شيلر قالديريلق ، كرك بو احكام عدليه دن مستخرج برچوق شيلر علاوه ايديلمك صورتيله ، برچوق تعديلاته اوغرادى .

عرف وعادته مبتنى حقوق بزجه روما حقوقنه نوعاً ما مباين كورونور وبو ايكى نوع حقوق، عادتا، مملكتلرى بربرندن تفريق ايده جك صورتده آيرى آيرى شيلر عد اولونور سه ده، روما حقوقندن برچوق احكامك عادتمز ميانه داخل اولديغى ده شبهه دن وارسته در ؛ على الخصوص ، بزدن پك ده اوزاق اولمايان زمانلرده خدمات ملكيه يه تخصيص نفس ايده ن هركسك عرف وعادت حقوقنى بيلمه سى لازمكلديكى ؛ بيلينمه سى لازم كلن شيلرى بيلمه مكله ، وبيلينمه مه سى لازم كلن شيلرى بيلمكله افتخار اولونماديغى ؛ وسهولت فكريه نك برمسلكى اجرادن زياده اومسلكى اوكرنمكه مدار اولديغى ، ومتمادى اكلنجه لرك قادينلرك

(۱) (برى) و (پارس) عاداتنك قيد وضبطنده بويله اولمشدر . (طوماسيه ر) ، فصل ۳ .

بيله شعاردن صايلماديغى زمانلرده ، عرف وعادت حقوقى دفعاتله يكيدن قلمه آلينيركن روما حقوقندن بعض احكامك عادتلرمزه قاريشمش اولديغنه شبهه ايديله‌مز .

بو كتابك صوكنده داها زياده تفصيلاته كيريشمكلكم وداها بويوك تفرعاته كيريشدكجه، استينافلرك كشادندن برى ، فرانسز احكام عدليه‌سنك معظم كليـاتنى تشكيل ايده‌ن غير محسوس بوتون تبدلاتى تعقيب ايتمكلكم ايجاب ايده‌ردى . فقط بويوك بر كتابى بويوك بر كتابه ادخال ايتمش اولوردم . بوراده بن اويله بر آثار عتيقه مراقليسى كبى‌يم كه مملكتندن چيقمش ، مصره واصل اولمش ، اهراملره بركوز آتمش ، ومملكتنه عودت ايتمشدر .

يكرمى طوقوزنجى كتاب

صك قوانين اصولى

فصل — ۱

واضع قانونك فكرى .

ديرم ، واثرمى آنجاق شونى اثبـات ايچون يازديغمى ظن ايده‌رم كه : فكر اعتدال واضع قانونك فكرى اولماليدر ؛ سـياسى أييلك ، اخلاقى أييلك كبى ، دائما ايكى حد آراسنده‌در (۱) . ايشته مثالى :

اشكال ومراسم عدليه حريتك ضروريـاتندندر . فقط بواشكال ومراسم عدليه ابتنـا ايتدكلرى قانونلرك بيله هدفنى اخلال ايده‌جك قادار حددن افزون اولا بيلير ؛ اوتقديرده ايشلرك صوكى كلمز ؛ تصرف اموالده قطعيت قالماز ؛ طرفيندن برينه عائد اموال، بلاتدقيق، ديكر طرفه ويريلير ، ياخود كثرت تدقيق سببيله ، هرايكى طرفك خراب وتراب اولماسنه سببيت ويريلير .

وطنداشلر حريتلريتى وامنيتلرينى ضايع ايده‌لر ؛ شكايتچيلر ألنده اقناع ايچون ، متهملر ألنده اثبات معصوميت ايچون واسطه قالماز .

فصل — ۲

عينى بحثك مابعدى .

(اولو ـ ژه‌ل Aulu-Gelle) (۲) ده كوروزكه (۳) سه‌سيليوس ، بورجنى أوده‌مه‌ين

---

(۱) اريسطو ، سيات ، ۱ .
(۲) لاتين مؤلفلرندن .
(۳) كتاب ۲۰ فصل .

بورجلويى پارچه پارچه كسمك حقنى آلاجقلي‌يه بخش ايده‌ن الواح اثنى عشر قانونى حقنده ايراد نطق ايده‌ركن ، تحمل و اقتدار فوقنده بورجلانمايه مانع اولان اعتسافكارانه احكامندن طولايى بوقانونى تصويب ايتمشدر [۱] . الك ظالمانه قانونلر الك أيى قانونلراولابيليرمى؟ افراط أييلك اولابيليرمى، واشيا آراسنده‌كى مناسبات محو ايديله‌بيليرمى؟

فصل — ۳

واضع قانونك نقطهٔ نظرنده آيريلير كيبى كورونن قانونلر ، اكثريا ، اونك نقطهٔ نظرينه موافقدر .

بر فساد و اغتشاش وقوعنده هيچ برطرفه التحاق ايتمه‌ينلرك جمله‌سنى آلچاق عد ايده‌ن (صولون) قانونى بعضيلرنجه پك توحاف كورولمشدر ؛ فقط يونانستانك او وقتكى احوال و شرائطى نظر دقته آلينماليدر . يونانستان پك كوچوك دولتلره آيريلمشدى : داخلى اختلافلرك ايشله‌ديكى بر جمهوريتده أك احتياطكار كيمسه‌لرك تهلكه‌دن صاقينارق بر كناره چكيلمه‌لرندن ، و بو صورتله ايشلرك ارباب افراط ألنده قالماسندن قورقولوردى .

بو كوچوك حكومتلر داخلنده ظهور ايده‌ن اغتشاشلرده بلده‌نك قسم اعظمى مجادله‌يه اشتراك ياخود مجادله‌يى بالذات ايقاع ايده‌ردى . بزم بويوك سلطنتلريمزده ، فرقه‌لر آز كيمسه‌لردن متشكلدر ، خلق يرندن قيميلدامق ايسته‌مز . بويله بر حالده ، وطنداشلرك اكثريتنى ارباب اغتشاشه دكيل ، ارباب اغتشاشى وطنداشلرك اكثريتنه خاطرلاتمق طبيعيدر ؛ اوته‌كنده ايسه ، عددلرى پك محدود اولان اوصلو و ساكن كيمسه‌لرى اغتشاشجيلر آراسنده بولوندورمق ايجاب ايده‌ردى . بو ، طبقى ، برمايعك تخمرينى ديكر برمايعك بر تك داملاسيله توقيف ايتمكه بكزه‌ر .

[۱] سه‌سيليوز بو جزانك ويريلديكنى اصلا نه كورمش ، نه ده ايشتمش اولديغنى سويله‌ر ؛ فقط بو جزانك هيچ وضع ايديلمه‌مش اولديغنى آكلاشيليور . بعضى حقوقشناسلر الواح اثنى عشر قانوننده مندرج حكمى صاتيلان بورجلينك بدلنك تقسيمنه منحصر عدايده‌رلركه بو فكر پك دوغرويه بكزييور .

فصل — ٤

واضع قانونك مقصدينه مغاير قانونلر .

اويله قانونلر واركه واضع قانون استهداف ايتديكى غايه‌يه اونلرك مغاير اولدقلرينى پك آز آكلامشدر . فرانسزلرده ، بر تمتعك ايكى دعواجيسندن بريك وفاتى تقديرنده تمتعك بر حيات قالانه عائد قالاجغى قاعده‌سنى وضع ايتمش اولانلر ، شبهه‌يوق كه ، منازعه‌يى برطرف ايتمك ايسته‌مشلردر . فقط نتيجه برعكس اولمشدر : رهبانك ، انكليز دوغلرى كيبى ، أولونجه‌يه قادار دوكوشوب ديديشدكلرى كورولور .

فصل — ٥

عينى بحثك مابعدى .

(ئه‌شين) ك ضياعدن محافظه ايتديكى شو (يمين) قانونى بنم بحث ايتمك ايسته‌ديكم قانونه مثالدر [۱] : « يمين ايده‌رم كه (آنفيكيون) لرك هيچ بر شهرلرينى ييقماياجغم ، و آقان صولرينك مجراسنى اصلا تحويل ايتمه‌يه‌جكم : هرهانكى بر قوم بويله بر شيئه تصدى ايده‌رسه ، عليهنه اعلان حرب ايده‌جكم ، و شهرلرينى ييقاجغم » . بو قانونك ايلك ماده‌سنى تأييد ايده‌ر كيبى كورونن صوك ماده‌سى ، برنجينك حقيقت امرده ضديدر . آنفيكسيون ، يونان شهرلرينك اصلا تخريب ايديلمه‌مه‌سنى ايسته‌ركن ، وضع ايتديكى قانون بو شهرلرك تخريبنه قاپى آچيور . يونانليلر آراسنده أيى بر حقوق ناس تأسيس ايتمك ايچون ، اونلرى بر يونان شهرينى ييقمانك سباعانه بر شى اولديغى فكرينه آليشديرمق لازمدى ؛ ييقيجيلرى بيله ييقماماسى لازمدى . (آنفيكسيون) ك قانونى عادلانه ايدى ، فقط مدبرانه دكيلدى . بالذات [٢] بو قانونك سوء استعمال ايديلمش اولماسى ادعامزى مؤيددر . فيليپ ، يونان قانونلرينه رعايت ايتمه‌دكلرى بهانه‌سيله ، يونان شهرلرينى ييقمق صلاحيتنى كنديسنه ويردرمه‌مشميدى ؟ [٣] آنفيكسيون باشقا جزالر تعيين ايده‌بيليردى : مثلا ، ييقيجى شهرك عامللرندن ، [٤] ياخود قانونشكنلك

[۱] De falsa legatione.

ايده‌ن اوردونك رؤساسندن برقاچنك اعدامله تجزيه‌لرنى؛ ييقيجى قومك، برمدت ايچون، يونانليلره خاص امتيازلردن استفاده ايتمه‌لرنى ؛ شهرك تكرار كسب عمران ايتمه‌سنه قادار او قومك برجزاى نقدى‌ويرمه‌سنى امرايده‌بيليردى . قانون، على‌الخصوص ، ضرر و زيانى تلافى ايتديرمكى استهداف ايتمه‌ليدى .

فصل ـــ ٦

عينى ماهيتده كورونن قانونلرك تأثيرلرى دائما عينى دكيلدر .

سه‌زار آلتمش (سسترس) دن زياده پارا حفظنى منع ايتمشدى [١]. بوقانون روماده داينلرله مديونلرك آراسنى تأليفه پك صالح عد اولونمشدى ، چونكه زنكينلرى فقرايه اقراضاتده بولونمايه مجبور ايتمك صورتيله ، فقيرلرى زنكينلرك ممنونيتنى جالب برحاله قويمش اولويوردى . فرانسه‌ده (سيستم) زماننده ياپيلان عينى برقانون پك مشئوم اولمشدى : چونكه پك فنا احوال وشرائط ايچنده ياپيلمشدى . نقدى تميه ايچون بريره قويمانك بوتون واسطه‌لرى قالديريلدقدن صوكرا ، نقدك افراد نزدنده محافظه‌سى يولى‌ده قاپاديلمشدى: بوحال جبراً غصبه معادلدى. (سه‌زار) كندى قانونى خلق آراسنده پارا تداولنى تأمين ايچون ياپمشدى؛ فرانسز ناظرى ايسه پارايى يالكز برأله توديع ايتديرمك ايچون قانون ياپمشدى. برنجيسى پارا مقابلنده اراضى، ياخود افراد اوزرينه رهنلر ويرمشدى؛ ايكنجيسنك پارا مقابلنده تكليف ايتديكى شى، هيچ برقيمتى اولمايان وآليماسى مجبوريت قانونيه آلتنده اولديغى ايچون طبيعتيله اكتساب قيمت ايده‌مه‌ين برطاقم سندلردن عبارتدى.

فصل ـــ ٨

عينى بحثك مابعدى. قانونلرك حسن صكنه اعتنا لزومى .

اوستراسيزم قانونى آتينه‌ده، آرغوسده (argos) وسيرا كوزه‌ده وضع ايديلمشدى[٢].

---

[١] (ديون) كتاب ٤١ .

[١] اسكى يونان جمهوريتلرى حريت سياسيه‌لرنى تهديد ايده‌ن وطنداشى اون سنه مدتله مملكتدن تبعيد ايده‌رلردى . بو اصوله (اوستراسيزم) دينيليور .

[٢] آريسطو ، جمهوريت ، كتاب ٥ ، فصل ٣ .

سيرا كوزه‌ده بيك تورلو فنالقلره سبب اولدى ، چونكه احتياطسزجه ياپيلمشدى . باشليجه وطنداشلر أللرينه بر اينجير ياپراغى قويمق صورتيله ، يكديكرينى نفى و تغريب ايده‌رلردى [١] ؛ برصورتده‌كه، آزچوق دكرلى كيمسه‌لر امورحكومتدن چكيلمشلردى. آتينه واضع قانونه ويريلمه‌سى لازم‌كلن وسعت و حدودى حس وتقدير ايتمش اولديغندن ، اوستراسيزم پك أيى برشى اولمشدى : بو جزايه يالكز بركيمسه تابع طوتولوردى : تطبيقى ايچون اوقادار چوق رأى لازمدى‌كه غيبوبتنه لزوم اولمايان بركيمسه‌يى نفى ايتمك مشكلدى.

مملكتدن اخراج جزاسى بش سنه‌ده آنجاق بردفعه تطبيق ايديله‌بيليردى: فى‌الحقيقه، اوستراسيزم وطنداشلره قورقو ويره‌ن بر بويوك آدام عليهنه انحصار ايديلنجه ، هركون ياپيلاجق برايش ماهيتندن چيقمش اولويوردى .

فصل ـــ ٨

بركيبى كورونن قانونلرك اسباب موجبه‌سى دائما براولمامشدر .

درجهٔ اولا و ثانيه‌ده وارث اقامه‌سنه متعلق روما قانونلرينك قسم اعظمى فرانسه‌ده قبول اولونيور ؛ فقط بونلرك فرانسه‌ده‌كى اسباب موجبه‌سى روماده كندن بوسبوتون باشقادر . روماليلرده ارثيت وارث طرفندن اختيار و قوانين روحانيه دائره‌سنده اجرا ايديلمه‌سى لازم كلن بعضى فدا كارلقلره معلقدى [٢] . بوسببله روماليلر بلا وارث أولمكى حيثيتلرينه مخل عدايتمشلر، اسيرلرينى كنديلرينه وارث قيلمشلر، درجهٔ اولا و ثانيه‌ده وارث اقامه‌سى اصولنى ايجاد ايتمشلردى . بونك ايلك دفعه احداث ايديلن ومنصوب وارثك ارثيتى قبول ايتمه‌ديكى تقديره منحصر اولان شكل عاميسى [٣] مسرودا تمزى مؤيددر. وصايتك بوشكلى

---

[٣] پلوتارق ، ده‌نيسك حياتى .

[١] اثريت حددن آشيرى بردرجه‌ده يوكلى اولونجه ، برطاقيم صاتيشلرده بولونولارق قوانين روحانيه احكامندن قاچينيليردى .

[٢] Substitution vulgaire .

عینی اسمی حامل بر عائله‌ده میراثی تأیید ایتمکی دکیل ، میراثی قبول ایده‌جك بر کیمسه بولمغی استهداف ایده‌ردی .

فصل — ٩

یونان و روما قانونلری انتحاری باشقا باشقا سببلرله تجزیه ایتمشلردر .

افلاطون دیرکه [١] : « کندیسنه صیقی برصورتده مربوط کیمسه‌یی ، یعنی نفسنی ، نه حاکمك امری نه‌ده رزالتدن اجتناب مقصدی اولمقسزین ، سوق ضعفله قتل ایده‌ن کیمسه مجازات ایدیله‌جکدر » . روما قانونی بو فعلی ضعف روح ، یاشامقدن اوصانج واضطرابه عدم تحمل نتیجه‌سی اولدیغی وقت دکیل ، فقط هر هانکی برجنایتك سوق یأسیله وقوع بولدیغی وقت تجزیه ایده‌ردی . یونان قانوننك محکوم ایتدیکی شرائط داخلنده روماقانونی تبرئه ایدییور ، اوته‌کنك تبرئه‌ایتدیکی شرائط داخلنده محکوم ایدییوردی .

افلاطونك قانونی لاکده‌مونیا موضوعاتنه مستنددی ؛ موضوعات مذکوره حاکمك امرلرنی تماماً قطعی عد ایده‌ر ، حیثیتسزلکه فلاکتلرك أك بویوکی ، ضعفه جنایتلرك أك منفوری نظریله‌باقاردی . روما قانونی بوتون بوکوزه‌ل فکرلری ترك ایدییوردی : صانکه بر مال قانوننده باشقا شی دکیلدی .

جمهوریت دورنده ، روما قوانینی قتل نفس ایده‌نلری جزالاندیرمازدی : بو فعل مؤرخلرجه دائما خوش کورولمش ، علیهنده هیچ بر جزا ترتیب ایدیله‌مشدر .

ایلك ایمپراطورلر زماننده رومانك بویوك عائله‌لری متمادی محاکمات جزائیه ایله محو اولمشلردی . اختیاری بر أولومله محکومیتك اوکنی آلمق عادتی تأسس ایتدی . بوصورتله حرکت‌ایتمکده بویوك منفعتلری‌واردی : مراسم‌تدفینیه شرفنه نائل‌اولورلر ، وصیتلری یرینه کتیریلیردی . چونکه روماده منتحرلره قارشی هیچ بر قانون مدنی یوقدی . فقط ایمپراطورلر ظالم اولدقلری قادارده طمعکار اولونجه ، اورتادن قالدیرمق ایسته‌دکاری کیمسه‌لری محافظهٔ اموال واسطه‌سندن محروم ایتدیلر ، وباشقا بر جنایتك ندامتیله انتحارك بر جنایت اولدیغنی بیلدیردیلر .

[١] قوانین ، کتاب ٩ .

ایمپراطورلره عطف ایتدیکم بو سائق او قادار طوغرودرکه ، انتحاره سبب اولان جنایت مصادرهٔ اموالی مستلزم اولمادیغی تقدیرده ، منتحرلره عائد اموالك مصادره ایدیلمه‌مه‌سنه موافقت ایتمشلردی [١] .

فصل — ١٠

متشابه کورونه قانونلر بعضاً عینی فکره مستنددرلر .

بوکون بر کیمسه‌یی محاکمه‌یه دعوت ایچون أوینه کیدیلیر ؛ روماليلرده بوکا جواز یوقدی .

اونلرجه محاکمه‌یه دعوت بر حرکت شدیده ایدی [٢] ، وعادتا بدناً جبر وتضییق کبیدی [٣] ؛ زمانمزده ، دیون عادیه‌دن طولایی محکوم بر کیمسه‌یی خانه‌سنده بدناً تضییق ایتمك ناصل ممکن دکیلسه ، روماليلرده بر کیمسه‌یی محاکمه‌یه دعوت ایچون أوینه کیتمه‌لری ممکن دکیلدی .

روما قانونلری‌ده ، بزمکیلرده هروطنداشك خانه‌سی اونك مأواسی اولدیغی ، و اوراده هیچ بر معاملهٔ شدته معروض اولامایه‌جغی اساسنی عینی صورتده قبول ایتمشلردر .

فصل — ١١

ایکی مختلف قانونه نه صورتله مقایسه ایدیله‌بیلیر .

فرانسه‌ده یالانجی شاهدك جزاسی اعدامدر ؛ انکلتره‌ده بویله دکیلدر . بوایکی‌قانوندن هانکیسنك دها أیی اولدیغنه حکم ایتمك ایچون شونی علاوه ایتمه‌لی : فرانسه‌ده جانیلری

[١] ایمپراطور (پی) نك امرنامهٔ جوابیسی .
[٢] الواح اثنی عشره مراجعت .
[٣] (هوراس) ، هجو نامه ٩ . بو سببله‌درکه بر درجه‌یه قادار حرمت ایدیلن کیمسه‌لری محاکمه‌یه چاغیرمق ممکن دکیلدی .

اقراره مجبور ايتمك ايچون اشكنجه اصولى جاريدر ؛ انكلتره‌ده بو اصول جارى دكلدر. وبوكا علاوةً ديمه‌ليدركه : فرانسه‌ده ، متهم اصلا شاهد اقامه ايتمز ، و مظنونك لهنده اولان احوالك استماعى پك نادردر ؛ انكلتره‌ده هرايكى طرفك اقامه ايده‌جكلرى شاهدلر قبول اولونور . فرانسزلرك بو اوچ قانونى پك صيقى بر سيستم تشكيل ايدر ؛ انكليزلرككيلرده اوندن آشاغى قالماز . جانيلره قارشى اشكنجه اصولنه تماماً بيكانه اولان انكلتره قانونى متهمه اعتراف جرم ابتديرمكى پك آزاميد ايدر ؛ بونك ايچون هرطرفدن يابانجيلرك شهادتلرينه مراجعت ايدر ، اونلرى اعدام جزاسيله اخافه‌يه جسارت ايتمز . باشقا بر منبعه داها مالك اولان فرانسز قانونى شاهدلرك جسارتلرينى قيرمقدن او درجه چكينمز ؛ بالعكس ، عقل ومنطق فرانسز قانوننك جارى اولديغى يرده شاهدلرك يالان سويله‌مكدن تحاشى ايتمه‌لرينه لزوم كورور : چونكه بو قانون يالكيز بر طرفك شاهدلرينى استماع ايدر [۱] ؛ بونلر حقوق عموميه طرفنك اقامه ايتديكى شاهدلردر ؛ ومتهمك مقدراتى منحصراً بونلرك شهادتلرينه تابعدر . فقط انكلتره‌ده هرايكى طرفك شاهدلرى قبول اولونور ، مسئله عادتا بونلر آراسنده موقع تدقيقه قونولور . بناءً عليه اوراده يالان شهادت آز تهلكه‌لى اولابيلير ؛ انكلتره‌ده متهمك يالانجى شهادته قارشى بر مراجعتكاهى وار ، حال بوكه فرانسز قانونى بوكا مساعد دكلدر ، متهمك شاهدلرينى ديكله‌مز . احكام مذكوره‌دن هانكيسنك عقل ومنطقه داهاموافق اولديغنه حكم ايتمك ايچون ، برسيسته‌مك بر قانونيله ديكر سيسته‌مك بر قانونى آراسنده مقايسه ياپماملى ، جمله‌سنى هيئت عموميه‌لريله آلاراق اويله‌جه مقايسه ايتمه‌ليدر .

فصل — ۱۲

بر كيبى كورونن قانونلر بعضاً حقيقت امرده باشقا باشقادرلر .

يونان وروما قانونلرى سرقته ياتاقجيلق ايدن كيمسه‌يى سارق كبى جزالانديرىرلردى؛

[۱] قديم فرانسز احكام عدليه‌سى موجبنجه ، هر ايكى طرفك شاهدلرى استماع ايديليردى . (سن لوئى) مؤسساتنده‌ده (كتاب ۱ ، فصل ۷) يالانجى شاهدلره قارشى جزانك نقدى اولديغى كورولور .

فرانسز قانونى‌ده اوصورتله حركت ايدر. اولكيلر معقولديلر ، بريكى دكلدر. يونانليلرده وروماليلرده سارق جزاى نقدى‌يه محكوم اولديغندن، ياتاقجى‌يى عينى جزا ايله جزالانديرمق لازمدى : چونكه بر ضررك وقوعنه هر هانكى بر صورتله سببيت ويرن كيمسه اونى تضمينله مكلفدر . فقط بزده سرقت جزاسى اعدام اولديغندن ، افراطه دوشمكسزين ، ياتاقجى‌يى سارق كبى جزالانديرمق ممكن اولمامشدر . مال مسروقى آلان كيمسه اونى بيك صورتله ، معصوم اولارق آلابيلير ؛ حال بوكه چالان كيمسه دائما مجرمدر ؛ برى اونجه ارتكاب ايديلن بر جنايتك تبين ايتمه‌سنه مانع اوليور ، ديكرى او جنايتى ارتكاب ايدييور ؛ برينك وضعيتى تعديدن دائما سالمدر ، ديكرنده فعل و تعدى وار : سارقك اقتحامه مجبور اولديغى موانع داها چوقدر ، وروحى قانونلره قارشى داها چوق وقت مقاومت كوسترمش اولماليدر .

حقوقشناسلر داها ايله‌رى كيتمشلر : ياتاقجى‌يى سارقدن زياده منفور كورمشلردر ؛ چونكه ياتاقجيلر اولماسه سرقت چوق زمان مستور قالاماز ، ديرلر . تكرار ايدرم : جزاى نقدى اولايدى بونظريه أيى اولابيليردى : چونكه مسئله بر ضرر وزيانى تضميندن عبارت اولديغنه كوره ، ياتاقجينك وضعيتى ، همان دائما ، بو ضررى تضمينه داها مساعد بولونوردى ؛ فقط جزا اعدام اولونجه ، باشقا اساسلره ابتناءً وضع احكام ايديلمك لازم كلير .

فصل — ۱۳

قانونلرى وضعلرينه سائق اولان سببلردن اصلا آيرماماليدر .

سرقته متعلق روما قانونلرى .

سارق چالديغى شيئى صاقلامق ايچون تصميم ايتمش اولديغى يره كوتورمزدن اول مال مسروقله برابر ياقالانيرسه ، فعلنه سرقت ظاهره دينيليردى ؛ سارق بالآخره تبين ايدنجه ، فعلى سرقت غيرظاهره تشكيل ايدردى .

انواح اثنی عشر قانونی مراهق اولان سارق ظاهرك دكنكله ضرب واسیر عدا یدیلمه‌سنی؛ مراهق دكیلسه ، یالكیز دكنكله ضربنی امر ایده‌ردی : سارق غیر ظاهری یالكیز مال مسروقك ایكی مثلنی تأدیه‌یه محكوم ایده‌ردی .

(پورسیا) قانونی وطنداشلرك دكنكله ضربلریله اسارته آلینمالری اصولنی الغوا ایتدیكی وقت ، سارق ظاهر مال مسروقك دورت مثلنی تأدیه‌یه محكوم ایدیلمش [١] ، وغیر ظاهر سارقك ایكی مثل ایله تجزیه‌سنه دوام اولونمشدی .

بو ایكی جرمك نوعلرنده ، و بونلر ایچون تعیین ایتدكلری جزالرده موضوع بحث قانونلرك بویله بر فرق كوزه‌تمش اولمالری توحافدر : فی‌الحقیقه ، سارق ایسته‌ر چالدیغی شیئی محلنه كوتورمزدن اول ، ایسته‌ر اوندن صوكرا یاقالانمش اولسون، بو حال جرمك ماهیتنی اصلا دكیشدیرمزدی . روما قانونلرینك سرقت حقنده‌كی نظریه‌سنك تماماً لاكه‌ده‌مونیا موضوعاتندن مقتبس اولدیغنه شبهه ایده‌مم . لیكورغ (Lycurgue) ، وطنداشلرنده چویكلكی ، حیله‌یی ، فعالیتی تمیه‌یه نصب نظر ایده‌رك ، چوجوقلری اوته بری آشیرمغه آلیشدیرمق و یاقایی أله ویره‌جك اولانلری شدتله قامچیلاتمق ایسته‌مشدی : ایشته بو ، یونانلیلرده و بالاخره رومالیلرده ، سرقت ظاهره ایله سرقت غیر ظاهره آراسنده بویوك بر فرق كوزه‌تیلمه‌سنه سبب اولمشدر .

رومالیلرده خیرسیزلق ایده‌ن اسیر (تارپه‌یه‌ن) قایاسندن آشاغی آتیلیردی . بو جزاده لاكه‌ده‌مونیا مؤسساتی اصلا موضوع بحث دكیلدی : لیكورغك سرقته دائر اولان قانونلری اسیرلر ایچون یاپیلمش دكیلدی : بو نقطه‌ده مذكور قانونلردن آیریلق اونلرك روحنی تعقیب ایتمك دیمكدی .

رومادە بر غیر مراهق سرقتده یاقالانجه ، پره‌تور اونی ایسته‌دیكی قادار دكنكله دوكدوروردی ، لاكه‌ده‌مونیا اولدیغی كیبی . بوتون بونلر داها اوزاق بر منبعدن كلیوردی . لاكه‌ده‌مونیالیلر بو عادتلری كیریدلیلردن آلمشلردی ؛ كیرید مؤسساتنك حرب ایچون وجوده كتیریلمش اولدیغنی اثبات ایتمك ایسته‌ین افلاطون (٢) : « خصوصی مصارعه‌لرده و صاقلانمایی مستلزم خیرسزلقلرده اضطرابه تحمل » استعدادندن بحث ایده‌ر .

[١] (فاووربنوس) طرفندن (اولو ـ ژه‌ل) حقنده سویله‌نیلن شیلره مراجعت، كتاب ١٠ ، فصل ١ .

(٢) قوانین ، ١ كتاب ١ .

هرحالده بر جمعیت ایچون یاپیلمش اولان قوانین مدنیه قوانین سیاسیه‌یه تابع اولدقلرندن، بر قانون مدنی‌یی بر ملتدن دیكرینه نقل ایتمك مطلوب اولونجه ، هر ایكی ملتك عینی عادات و موضوعاته و عینی حقوق سیاسیه‌یه مالك اولوب اولمادقلرینك اول امرده تدقیقی أیی اولور .

بو صورتله ، سرقته دائر اولان قانونلر كیریدلیلردن لاكه‌ده‌مونیالیلره كچنجه ، حكومتده و حتی تشكیلات اساسیه‌ده برلكده كچمش اولدیغندن ، بو قانونلر بو ملتلرك ایكیسنده عینی درجه‌ده معقول اولمشدی ؛ فقط ، عینی قانونلر لاكه‌ده‌مونیادن رومایه نقل ایدیلنجه ، بوراده او تشكیلات اساسیه‌یی بولمامش اولدقلرندن ، دائما یابانجی قالمشلر ، و رومانیالیلرك دیكر قوانین مدنیه‌لریله هیچ بر ارتباطلری اولمامشدر .

فصل — ١٤

قانونلری ، داخلنده یاپیلمش اولدقلری احوال و شرائطدن اصلا آییرمامالیدر .

بر آتینه قانونی شهرك محاصره آلتنده قالدیغی وقت لزومسز كیمسه‌لرك عموماً قتل ایدیلمه‌لرینی آمردی (١) . بو منفور قانون سیاسی منفور بر حقوق ناسه مبتنی ایدی . رومالر عندنده ، ضبط ایدیلن بر شهرك اهالیسی حریت مدنیه‌لرینی غائب ایدییور و اسیر كیبی صاتیلیوردی : بر شهرك ضبطی ایسه تماماً ییقیلماسنی موجب اولیوردی ، و یالكیز او عنودانه مدافعه‌لرك و او طبیعیلكدن چیقمش حركاتك دكیل ، بعضاً یاپیلان او سباعانه قانونلرك‌ده منشألری ایشته هپ بودر .

روما قانونلری طبیبلرك اهماللرندن یاخود حذاقتسزلكلرندن دولایی تجزیه‌لرینه جواز ویریردی (١) . بو تقدیرده ، یوكسكجه بر موقع اشغال ایده‌ن بر طبیبی نفیه ، و داها آشاغی بر موقعده اولانی اعدامه محكوم ایده‌ردی . بو خصوصده بزم قانونلریمزك احكامی

(١) Inutilis aetas occidatur (Syrian. in Hermog.)

(١) قورنلیا قانونی ؛ انستیتوت ، كتاب ٤ ، باب ٣ .

باشقادر . روما قانونلريله بزمكيلر عيني احوال و شرائط داخلنده ياپيلمامشلردي : رومادە ايستەين كيمسه اجراى طبابت ايدەردي ؛ فقط بزده طبيبلر تحصيله و بعض درجات علميه استحصالنه مجبوردرلر ؛ بناءً عليه صنعتلرينه واقف عد اولونورلر .

فصل — ١٥

بر قانونك بعضاً كندى كنديسنى تصحيح ايتمەسى ايجاب ايدر.

الواح اثنى عشر قانونى كيجه خيرسزينك ، و تعقيب حالنده مدافعەده بولونان كوندوز خيرسيزينك قتلنه مساغ ويرير ، فقط سارقى أولدورەن كيمسەنك باغيروب وطنداشلرى چاغيرماسنه لزوم كوروردى ؛ بو صوك جهت ، خودبخود احقاق حقه جواز ويرەن قانونلرك دائما طلب ايتمەلرى لازم كلن بر مهمەدر . فعلك آن وقوعنده شاهدلرى چاغيران ، حاكملرى چاغيران بو صيحه بر صيحهٔ معصوميتدر . خلق فعلدن خبردار اولمالى ، و آن وقوعنده خبردار اولمالى ؛ هر شيئك سويلەديكى برزمانده ، هوانك ، چهرەنك ، احتراصاتك ، سكوتك سويلەديكى برزمانده ، و هر سوزك محكوم ويا تبرئه ايتديكى بر آنده ، خلق فعلك وقوعنده خبردار اولماليدر . وطنداشلرك امنيت و حريتلرينه بو درجه مغاير اولابيلن بر قانون وطنداشلرك حضورنده اجرا اولونماليدر .

فصل — ١٦

صلح قوانينده رعايت اولونماسى لازم اولان شيلر.

كندى ملتلرينه ياخود باشقا بر ملته قانون ويرەبيلەجك درجەده واسع بر دها صاحبى اولانلر بو قانونلرك صورت تشكيلنده بعض شيلره دقت ايتمەليدرلر .

اسلوب موجز اولماليدر . الواح اثنى عشر قانونلرى بر وضوح نمونەسيدر ؛ چوجوقلر بونلرى ازبر اوكرەنيرلردى (١) . (ژوستينيەن) ك نووەللرى (Novolles) اوقادار قاريشيق و داغينيقدى كه اختصارينه لزوم كورولمشدى (٢) .

(١) سيسەرون ، de Legisbus ، كتاب ٢ .

(٢) مختصرى (ايرنەريوس) ك اثريدر .

قانونلرك اسلوبى ساده اولماليدر ؛ طوغرودن طوغرويه اولان افاده اعمال فكر محصولى افادەلردن دائما داها أيى آكلاشيلير . بيزانس ايمپراطورلغنك قانونلرى وقار و جديتدن عاريدر ؛ بونلرده حكمدارلره بلاغت متخصصلرى كبى سوز سويلەتيلمشدر . قانونلرك اسلوبى مطنطن اولونجه ، كوستەريش ايچون ياپيلمش بر اثردن باشقا بر شى عد اولونمازلر .

قانونلرك محتوى اولدقلرى سوزلرك هركسده عينى فكرلرى اويانديرماسى لوازم اساسيەدندر . قاردينال (ريشليو Richelieu) بر ناظرك قرال حضورنده اتهام ايديلەبيلمەسى (١) ، فقط اثبات ايديلن شيلر شايان نظر بر اهميتى حائز اولمازسه مدعينك جزالانديريلماسى فكرنده بولونمشدر ؛ ريشليو بو تدبيرله عالمى كندى عليهنده هرهانكى بر حقيقتى سويلەمكدن منع ايتمش اولويوردى ، چونكه هر شيئك اهميتى تماماً نسبيدر ، بر كيمسه ايچون شايان اهميت اولان بر شى ديكر بر كيمسه ايچون شايان اهميت اولمايابيلير .

اونوريوس (Honorius) قانونى بر آزادلى بى اسير كبى صاتين آلان ، ياخود حريتى خصوصنده مراقه دوشورەن كيمسەيى اعدامله جزالانديريردى (٢) . بوقادار مبهم بر تعبير قوللانيلمامالى ايدى : بر كيمسەيه سببيت ويريلان مراق تماماً اونك حساسيتى درجەسنه تابعدر .

قانون ، جزا ترتيب ايتمك ايستەنجه ، بونى ممكن اولديغى قادار پارا ايله ياپمامالیدر . بيك تورلو سبب پارانك قيمتنى دكيشديرير ، و عينى تعبير عينى شيئه دلالت ايتمز اولور . راست كلديكى كيمسەلره طوقات آتمش ، و اونلره الواح اثنى عشر قانوننده يكرمى بش (سو) اولمق اوزره تعيين ايديلن جزاى نقدى‌يى تقديم ايتديرمش اولان او ادبسز روماليك وقعەسى معلومدر . (٣) .

بر قانونده مقصود اولان شيلر حقنده قطعى فكرلر ويريلدكدنصكره آرتيق مغلق افادەلر قوللانيلمامالیدر . (١٦) نجى (لوئى) نك أمور جنائيەيه متعلق أمرنامەسنده (٤) ، طوغرودن طوغرويه قراله تعلق اولان حاللرك بر بر و صحتله تعدادندن صوكرا ، شو كلمەلر علاوه ايدلمشدر : «قراللغه منسوب حاكملرك اوتەدنبرى حكم ايتمش اولدقلرى شيلر» ؛

(١) وصيتنامهٔ سياسى .

(٢) (تەئودوز) مجلەسنه لاحقه .

(٣) اولو ـ ژول ، كتاب ٢٠ ، فصل ١ .

(٤) أمرنامەنك مضبطەسنده بونك سببلرى كورولور .

كورولويوركه مسئوليتی موجب حاللرك يوقاريده برر برر تصريحی صورتيله اوكی آلينمش اولان تحكمه بوصوك جمله قاپی آچمش اولويوردی .

(٧) نجی شارل ، مخاصم طرفلرك عرف و عادتله اداره اولونان بر مملكتده ، قراللقده جاری اصول خلافنه اولارق ، حكمدن اوچ ، دورت ، و حتی آلتی آی صوكرا استيناف ايتمكده اولدقلرينه كسب اطلاع ايتديكنی (١) سويله‌يه‌رك ، وكيللك حيله و خدعه‌سی كورولمه‌دكجه ، ياخود مستأنفی معذور كوسته‌ره‌جك مهم وبديهی برسبب اولمادقجه ، استينافك درحال اجراسنی امر ايتمشدر : بوقانونك نهايتی بدايتنی تخريب ايتمشدر ، و او قادار أنی تخريب ايتمشدركه بالآخره اوتوز سنه صوكرا استيناف ايديلير اولمشدی (٢) .

بومبارد قانونی رهبانيت لباسنی اكتسا ايده‌ن بر قادينك ، كليسايه وقف نفس ايتمش اولماسه بيله ، تأهلنی جائز كورمز (٣) . : « چونكه ، بر قادينی يالكز بر يوزوكله كنديسنه باغلايان بر زوجك باشقا بر قادينله تأهلی ممنوع اولونجه ، اللهك ياخود باكرهٔ مقدسه‌نك زوجه‌سی بالوجه‌الاولی بر داها اوله‌مز . . . » . بن ديرم‌كه قانونلرده حقيقتی حقيقتله مقايسه ايتمه‌ليدر . حقيتی مجازله ، ياخود مجازی حقيقتله مقايسه ايتمه‌مه‌ليدر .

قسطنطينك بر قانونی ، باشقا شاهدلری استماعه حاجت قالمقسزين پسقپوسك شهادتنی كافی كورور . بو حكمدار پك قيصا بر يول طوتيوردی : ايشلر حقنده اشخاصه كوره ، و اشخاص حقنده مراتب و درجاته كوره حكم ايديوردی .

قانونلر اينجه‌لكدن تماماً معرا اولماليدر : چونكه اورتا آكلايشلی كيمسه‌لر ايچون ياپيلير : قانون بر منطق صنعتی دكيلدر ، بر عائله باباسنك ساده دوشونجه‌سندن عبارتدر .

برقانونده استثنا آت ، تحديدات ، تعديلات ضروری اولمادقجه بونلره مراجعت اولونمامق لازمدر . بويله تفرعات ديكر تفرعاته دوشولمه‌سنه سبب اولور .

كافی سبب اولمادقجه ، بر قانونده اصلا تبدلات ياپماماليدر . (ژوستينيه‌ن) ، ايكی سنه ظرفنده لازمهٔ زوجيتی ايفا ايده‌مه‌ين زوجدن زوجه‌نك آيريلا بيله‌جكنی و جهازينی غائب ايتمه‌يه‌جكنی امر ايتمشدی . قانونی دكيشديردی و زواللی بد بخته اوچ سنه ويردی . فقط

(١) ١٤٥٣ تاريخلی مونتعل ـ له ـ طور أمر نامه‌سنده .
(٢) ١٦٦٧ امر نامه‌سی بوبابده بعضی فوائد وضع ايتمشدر .
(٣) كتاب ٢ باب ٣٧ .

بويله بر وضعيتده ، ايكی سنه اوچ سنه‌يه معادلدر ، و اوچ سنه‌نك ايكی سنه‌دن زياده فائده‌سی اولاماز .

واضع قانون مادام‌كه قانوننك اسباب موجبه‌سنی كوسترمكه لزوم كورويور ، بوحالده اسباب موجبه قانونه لايق اولماليدر . بر روما قانونی اعمايی مرافعه‌دن منع ايتمشدر ؛ سببی‌ده حاكمك مزيناتنی كوره‌مه‌مه‌سی ايمش . بوخصوصده سرد ايديله‌جك بونجه أيی سببلر وار كن بويله بر فنا سبب كوستريله‌سی آنجاق مخصوص اولابيليردی .

حقوقشناس (پول) ، چوجوغك يدنجی آيده مكمل اولارق طوغديغنی و بونك فيثاغورث اعدادينك حكمتيله‌ده استدلال ايديله‌بيله‌جكنی سويلر (١) . بويله شيلرك فيثاغورث عددلرينك حكمتنه ابتنا ايتديريلمه‌سی توحافدر .

بعض فرانسز حقوقشناسلری قرال طرفندن بر مملكت ضبط ايديلنجه ، اوراده‌كی كليسالرك (ره‌غال) اصولنه (٢) تابع اولاجقلرنی ، چونكه قرالك تاجی مدور اولديغنی سويله‌مشلردر . قرالك حقوقنی ، و بويله بر حالده قانون مدنی ويا رهبانينك قانون سياسی‌يه ترك موقع ايتمه‌سی لازم كلوب كلمه‌يه‌جكنی بوراده تدقيق ايتمك ايسته‌مم ؛ فقط ديه‌جكم‌كه بو درجه محترم اولان حقوق جدی اساساتله مدافعه ايديلمه‌ليدر . بر مقامه عائد حقوق حقيقيه‌نك او مقامه مخصوص علامتك شكلی اوزرينه ابتنا ايتديكنی كيم كورمشدر ؟

داويلا (٣) طوقوزنجی شارلك اون دورت ياشنه باصديغی وقت (روئه‌ن) پارلمنتوسنده راشد عد ايديلمش اولديغنی ، چونكه صغيره عائد اموالك اداره‌سی موضوع بحث اولونجه بر آندن ديكر آنه كچن وقتك صاييلماسی قانوناً مقتضی اولديغنی ، حال بوكه شان و شرف استحصالی موضوع بحث اولونجه ، يكی باشلامش سنه‌نك تام بر سنه كبی عد ايديله‌جكنی سويلر . شيمدی‌يه قادار بر محذوری كورولمه‌مش كبی اولان بر حكمی تنقيد ايتمك فكرنده دكلم ؛ يالكز ديه‌جكم‌كه شانسه‌ليه (اوسپيتال) طرفندن كوسته‌ريلن سبب طوغرو

(١) مقررات ، كتاب ٤ ، باب ٩ (فيثاغورث عددلری فلسفه تاريخنده بر فصل مخصوص تشكيل ايدر . بو فلسفی مذهب عددلره بر چوق اسرار عطف و حتی موجوداتی عددلرله ايضاح ايدر . مترجم

(٢) بعض حاللرده كليسالرك واردات و جسمانی معاملاتی اوزرنده فرانسز قراللرينك اكتساب ايتدكلری حقوق .
(٣) فرانسه حرب داخليسی ، صحيفه ٩٦ .

اولان سبب دكيلدر : ملتلرك رأس كارنده بولونمانك بر شان و شرفدن عبارت اولماسى ياكليشدر .

استدلال خصوصنده ، قانونك صورت استدلالى استدلال شخصى‌يه مرجحدر . فرانسز قانونى بر تاجرك افلاسندن اولكى اون كونه عائد بوتون معاملاتنى حيله‌لى عدايده‌ر (١) ؛ بو ، قانونك استدلاليدر . روما قانونى زنايى مرتكب زوجه‌سنى ترك ايتمه‌ين كيمسه‌يى مجازات ايده‌ر، مكركه زوجك بو حركتى بر دعوى تحدثى انديشه‌سنه، ياخود سوق حجابله مسامحه‌يه مبتنى اولسون ؛ وبو استدلال، شخصيدر. حاكم ، زوجك حركتنه سائق اولان سببلر حقنده تخمينات واستدلالاته كيريشه‌جك ، قرارينى پك قاراكلق بر طرز تفكره بنا ايده‌جك . حاكم استدلال ايدنجه ، حكملر كيفى اولور ؛ قانون استدلال ايدنجه حاكمك ألنه ثابت بر قاعده ويرير . افلاطونك قانونى ، يوقاريده ديديكم ، رزالتدن توقى مقصدبله دكيل ، سوق ضعفله انتحاره تصدى ايده‌ن كيمسه‌يى مجازاته لزوم كورووردى (٢) . مجرمه حركتنك سببلرى اعتراف ايتديريله‌مه‌ديكى يكانه حالده حاكمك بو سببلر حقنده قرار اتخاذ ايتمه‌سنى آمر اولماسندن طولايى بو قانون قصورليدى .

لزومسز قانونلر لزوملى قانونلرى اهميتدن دوشوره‌جكندن ، اجتنابى ممكن اولانلر احكام قانونيه‌يى اهميتدن دوشورور . بر قانون تأثيرسز قالمالى ، و خصوصى بر مقاوله احكام قانونيه‌دن انحرافه سبب اولامامليدر .

روماليلرده (فالسيدى) قانونى ، ميراثك دورتده برينك هر حالده وارثه قالماسنى آمردى ؛ باشقا بر قانون موصى‌يى بو ربع حصه‌نك وارثده قالماسنى منع ايتمكده مختار بيراقشدر (٣) . بو ، قانونلرله أكلنمك ديمكدر . (فالسيدى) قانونى لزومسز اولويوردى : چونكه ، موصى وارثى لطفنه مظهر ايتمك آرزوسنده اولونجه ، فالسيدى قانوننه وارثك احتياجى قالماياجق ، موصى وارثى لطفندن محروم ايتمك ايسته‌ينجه ، وارث فالسيدى قانوننده استفاده ايتديريله‌يه‌جك .

طبيعت، اشيايى اصلا اخلال ايتميه‌جك صورتده قانون تنظيمنه اعتنا اولونماليدر. فرانسه

(١) ١٨ تشرين ثانى ١٢٠٧
(٢) قوانين ، كتاب ٩ .
(٣) اصلى شودر : Sed cum testator

قرالى ايكنجى فيليب ، (اورانژ) پرنسى عليهنده اصدار ايتديكى امرنامه‌ده ، مومى‌اليهى أولدوره‌جك كيمسه‌يه ياخود وارثلرينه يكرمى بش بيك ئه‌كودن باشقا برده اصالت ويره‌جكنى وعد ايتمشدى؛ وبو وعدى اللهك خادمى بر قرالك سوزلريله افاده ايتمشدر. اويله بر حركت ايچون اصالت وعد اولونويور ! اويله بر حركت خادم‌الله صفتيله امر ايديليور ! بو حاللر شرف فكرينى‌ده ، اخلاق فكرينى‌ده ، دين فكرينى‌ده هرج ومرج ايده‌ر .

داها مكملى متصور اولمق بهانه‌سيله ، فنا اولمايان بر شيئى منعه نادراً لزوم كورولور .

قانونلرده بر درجه‌يه قادار صفوت موجود اولماليدر. قانون انسانلرك فنالقلرينى مجازات ايچون ياپيلديغندن ، أك بويوك معصوميتى حائز اولماليدر . وزيغوت قانوننده يهوديلرى ، ساده طوموز أتى ييمه‌مك شرطيله، طوموز أتى محتوى هر شيئى يمكه مجبور قيلان كولونج بر قيد كورولور [١] . بو ، بويوك بر ظلمدى : يهوديلر كندى قانونلرينه مغاير بر قانونه تابع اولويورلردى . كندى قانونلرندن ابقا ايديلن قسم ، يهودى اولدقلرينى آكلاتا بيله‌جك بر علامتدن عبارتدى .

فصل - ١٧

قانونده وضع ايتمه‌نك فنا اصولى.

روما ايمپراطورلرى، بزم حكمدارلريمز كبى، اراده‌لرينى قرارنامه وأمرنامه‌لرله تبليغ ايده‌رلردى ؛ فقط بزم حكمدارلريمزك ياپماديقلرى بر شيئى ياپارلردى : حاكملرك ياخود افراد اهالينك كندى اختلافلرينه عائد خصوصات حقنده ايمپراطورلرى مكتوبله استجواب ايتمه‌لرينه مساغ ويريرلردى؛ ايمپراطورلرك جوابلرينه (ره‌سقرى rescrits) دينيليردى [١]. ياپالرك (ده‌قره‌تال) لرى ، حيثيةً ، (ره‌سقرى) دن باشقه‌سى دكيلدر . بونك فنا بر وضع قانون اصولى اولديغى عياندر. بو طريقله قانون طلب ايده‌نلر واضع قانونه فنا رهبرلك

[١] كتاب ١٢ ، باب ٢ ، فقره ١٦ .
[١] كورولويوركه روماليلرك بو اصوللرى بزم استفتا وافتا اصولمزه مشابهدر . شو فرقله‌كه بزم فتوالريمز ذاتاً موضوع وممين اولان احكام شرعيه‌نك مختلف حاللره تطبيق شكلنده اولديغى حالده ، روماليلر هر مراجعت حقنده رأساً قانون اصدار ايده‌رلردى . مترجم

ایده‌لر؛ وقایع دائما ناقص بر صورتده عرض و تصویر اولونور. (ژول قاپیتوله‌ن Jules Capitolin) دیرکه [٢] : (تراژان) ، برقراری واکثریا برلطف مخصوصی احوال سائره‌یه تشمیل ایتدیرمه‌مك ایچون ، بونوع (ره‌سقری) لری اعطادن اکثریا امتناع ایتمشدر . ایمپراطور (ماقره‌ن) بوتون بو (ره‌سقری) لری الغایه عزم ایتمشدی [١] ؛ (قوممود Commode) (قره‌قاللا) ، وسائره کبی لیاقتسز حکمدارلر طرفندن ویریلن جوابلرك قانون کبی عد ایدیلمه‌سنه تحمل ایده‌مه‌مشدی . ژوستینیه‌ن باشقا تورلو دوشوندی ، ومدونه‌سنی اونلرله طولدورودی .

ایسته‌رم‌که روما قانونلرینی اوقویانلر ، بو چشید فرضیاتی سناتوس ـ قونسولتلردن (یعنی مجلس اعیان مقرراتندن) ، پله‌بیسیتلردن (یعنی خلق مجلسلرینك مقرراتندن) ، ایمپراطورلرك تشکیلات اساسیه‌یه متعلق عمومی امرلرندن، و طبیعت اشیایه ، قادینلرك سرعت انکسارلرینه ، صغیرلرك ضعفلرینه و فائدهٔ عامه‌یه مبتنی قانونلردن تفریق و تمیز ایتسینلر .

فصل — ١٨

یکنسقلق فکرلری .

اویله یکنسقلق فکرلری اولورکه بویوك آداملرك خاطرینه بعضاً لائح اولور (چونکه شارلمانده یکنسقلغی دوشونمشدی) ، فقط کوچوکلری مطلق صورتده تسخیر ایده‌رلر . کوچوك فکرلر طانیدقلری بر نوع مکملیتی یکنسقلقده بولورلر ، چونکه بونی بیلمه‌یه‌جك نه وار : ضابطه‌ده عینی وزنلر ، تجارتده عینی مقیاسلر ، دولتده عینی قانونلر ، دولتك بوتون اقسامنده عینی دیانت ، فقط بو حالك دائما بلا استثنا بویله اولماسی مناسبمیدر ؟ دکیشدیرمه‌نك مضرتی مضطرب اولمق مضرتندن داها آزمیدر ؟ و دهانك عظمتی ، هانکی حالده اطراده ، هانکی حالده فرقلره لزوم اولدیغنی بیلمکده داها زیاده تجلی ایتمزمی؟ چینده چینلیلر چین آیینیله ، تاتارلر تاتار آیینیله اداره اولونورلر : مع مافیه دنیاده آسایشی

[٢] (ماقرینو) عنوانلی اثرنده .
[٢] ایضاً .

أك چوق استهداف ایتمش اولان ملت چینلیلردر . وطنداشلر قانونلره تبعیت ایده‌جك اولدقدن صوکرا ، مطلقا قانونه تبعیت ایتمه‌لرینك نه اهمیتی اولور ؟

فصل — ١٩

قانون وضع ایده‌نلر .

آریسطو بعضاً افلاطونه قارشی قیصقانجلغنی ، بعضاً اسکندره احتراس درجه‌سنده‌کی محبتنی تطمین ایتمك ایسته‌ردی . افلاطون آتینه خلقنك ظلمنه قارشی منفعلدی . ماکیاوه‌ل (والانتینوا) دوقه‌سنه طاپینیردی . دوشوندکلرندن زیاده اوقودقلرینی سویله‌ین (طوماس مور) بوتون دولتلری بر یونان شهری ساده‌لکیله اداره ایتمك ایسته‌مشدی (١) . برچوق مؤلف و محررلر تاج کورمه‌دکلری هر یرده هرج و مرجی حکمفرما کورورکن، هارینغتون جمهوریت شکلنده برانکلتره‌دن باشقا شی کورمز اولمشدی . قانونلر دائما واضع قانونك احتراصلرینه ، باطل افکار و اهامنه مصادف اولورلر. بعضاً او احتراصات واوهامك یاننده کچر ، و اونلرك رنکیله بویانیرلر ؛ بعضاً اونلرك بولوندیغی یرده قالیر، واونلره قاریشیرلر.

---

(١) (اوتوپی) عنوانلی اثرنده .

اوتوزنجی کتاب

سلطنتك تأسيسی اولان مناسبتلری نقطهٔ نظرندن فرانقلرك دره بکلك قانونلری .

فصل — ١

دره بکلك قانونلری .

دنیاده یالکیز بر دفعه وقوعه کلمش ، واحتمال که بر داها وقوعه کلمه‌یه‌جك اولان بر حادثه‌یی مسکوت براقیرسه‌م ، ظن ایده‌رم‌که ، أثرم نقصان قالیردی ؛ داها اولکی موضوعات قانونیه‌نك هیچ بریله برکونه رابطه‌لری اولمقسزین بوتون آوروپاده بردن ظهور ایدیورمش اولان بو قانونلردن بحث ایتمه‌سه‌یدم ؛ نهایتسز أییلکلر ونهایتسز فنالقلره سبب اولان ؛ ترك وفراغ ایدیلن مالکانه‌لر اوزرنده بر طاقیم حقوق ابقا ایتمش اولان؛ عینی شی اوزرنده یاخود عینی کیمسه‌لر اوزرنده اشخاص متعدده‌یه چشید چشید سنیورلکلر ویرمك صورتیله، بوتون سنیورلکك نفوذینی آزالتمش اولان؛ لزومندن فضله کنیشله‌مش مملکتلرده حدود مختلفه وضع، وقاعده‌یی آنارشی‌یه، آنارشی‌یی انضباط وآهنکه متمایلاً تأسیس ایتمش اولان بو قانونلری سکوتله کچیشدیرسه‌یدم ، کتابم نا تمام قالیردی .

بو موضوع باشلی باشنه بر اثره احتیاج کوسته‌ریر ؛ فقط ، کتابمك ماهیتنه نظراً ، بوراده قوانین مذکوره‌نك تام بر بحثندن زیاده ، بونلر حقنده‌کی مطالعاتم کوروله‌جکدر .

دره بکلك قانونلری کوزه‌ل بر منظره کوسته‌ریر : أوککزده اسکی عصرلرك یادکاری بر میشه یوکسه‌لیر [١] ؛ کوز ، اوزاقدن ، بو آغاجك یاپراقلرینی کورور ؛ یاقلاشنجه ساقنی کورورسه‌کده کوکلرینی هیچ کوره‌مه‌یز ؛ اونلری بولمق ایچون طوپراغك ایچنه نفوذ ایتمه‌لیدر .

---

[١] ....Quantum vertice ad auras Aethereas, tantum radicein Tartara tendit.

فصل — ٢

دره بکلك قانونلرینك منبعلری .

روما ایمپراطورلغنی تسخیر ایده‌ن قوملر جرمانیادن چیقمشلردی . بونلرك اخلاقنی بزه تعریف ایتمش اولان قدیم مؤلفلر آزسه‌ده ، قیمتلری پك بویوك ایکی مؤلفك اثرلری ألمزده موجوددر . جرمانلرله حرب ایتمش اولان سه‌زار جرمانلرك اخلاقنی تعریف ایتمشدر [١] ؛ وبعض تشبثلرینی ایشته اونلرك بو اخلاقنه کوره تنظیم ایتمشدی [٢] . سه‌زارك بو بابده‌کی بر قاچ صحیفه‌سی جلدلره معادلدر .

تاسیت‌ده جرمانلرك اخلاقی حقنده آیریجه بر اثر وجوده کتیرمشدی . بو اثر حجماً کوچوکدر ؛ فقط اونی تاسیتك قلمی یازمشدر ؛ او ، هرشیئی وهلةً کوردیکی ایچون هرشیئی اختصار ایده‌ن تاسیتك قلمی .

بو ایکی مؤلفك اثرلری باربار قوملرك ألمزده‌کی مجلات قانونیه‌لریله اودرجه هم آهنکدرکه، سه‌زار وتاسیت اوقونورکن هپ بو مجله‌لر کورولور ؛ وبو مجله‌لر اوقونورکن هر طرفده سه‌زار وتاسیت کورولور .

دره بکلکنه عائد قانونلری آراشدیریرکن کندیمی یوللر ودونوملرله طولو قاراکلق بر دولانباجده کورویورسه‌مده ، ایپك اوجنی ألمده طوتدیغمی، ویولمده دوام ایده‌بیله‌جکمی ظن ایدییورم .

فصل — ٣

دره بکلکنده تابعلکك منشأی .

سه‌زار دیرکه : « جرمانلرك زراعته اصلا مربوطیتلری یوقدی ؛ قسم اعظمی سوت، پینیر وأتله تغدی ایده‌ردی ؛ هیچ کیمسه‌نك کندینه مخصوص اراضیسی ، حدودی

---

[١] (Virgile) کتاب ٦ .

[٢] مثلا ، آلمانیادن هزیمتی . (ایضاً) .

یوقدی ؛ هر ملتك حکمدار و عامللری افراده ایسته‌دکلری یرده و ایسته‌دکلری قادار طوپراق ویریر ، ایرته‌سی سنه اونلری باشقا یره کچمکه مجبور ایده‌ردی [۱] » . تاسیت دیرکه : « هر حکمدارك آیری بر عشیرتی واردی ، بو عشیرت اوکا مربوطدی و اونی تعقیب ایده‌ردی [۲]» . عشیرتی تشکیل ایده‌ن کیمسه‌لره کندی لسانده حاللرینه اویغون بر اسم ویره‌ن بو مؤلف اونلری رفقاء تسمیه ایدییور . حکمدارك نزدنده ممتاز بر موقع احرازی ایچون ، عشیرت افرادی آراسنده توحاف بر رقابت حکمفرما ایدی ؛ حکمدارلر آراسنده‌ده معیتلرینك مقدار وشجاعتلری خصوصنده عینی رقابت حکمراندی . بو مسروداته علاوةً تاسیت ، آتیده‌کی ایضاحاتی ویرییور : « سچیلمش برچوق کنجلرله محاط بولونمق شرفدر ، قدرت و سطوتدر ؛ صلحده زینت ، حربده قلعه‌در . رفقاسنك مقدار وشجاعتلریله تفوق ایده‌نلر کندی ملتلرنده و اقوام مجاوره‌ده اشتهار ایده‌رلر ؛ هدیه‌لر آلیرلر ؛ هر طرفدن سفیرلر کلیر . اکثریا شهرت واعتبار حربك نتیجه‌سنی قرارلاشدیریردی . محاربه‌ده جسارتجه آشاغی قالمق حکمدار ایچون ذلدر ؛ قیمت ولیاقتجه حکمدارله بر اولمامق عشیرت ایچون ذلدر ؛ حکمداردن صوکرا حیاتده قالمق ابدی بر دنائتدر . أك مقدس عهد ، حکمداری مدافعه ایتمکدی . بر بلده حال صلحده ایسه ، حکمدارلر حرب ایده‌ن یرلره کیده‌رلر : بویله‌لکله برچوق دوستلری اولور . دوستلر معاونتنده بولوناجقلری حکمداردن بر حرب آتی ودهشتلی بر مزراق آلیرلر . آز معتنا فقط مبذول اولان طعاملر اونلر ایچون بر نوع علوفه‌در . حکمدار ، آثار سخاسنی آنجاق حرب و غارتله ادامه ایده‌ر . اونلری چیفت سورمکدن و سنه‌یی بکله‌مکدن زیاده ، دشمنی چاغیروب حرب میدانده یارالانمقله تطمین ایده‌رسکز ؛ قانله ألده ایده‌بیله‌جکلری برشیئی ترله استحصال ایتمزلر » .

بو صورتله جرمان دره‌بکلرینك تابعلری وار ، فقط تیمارلری یوقدی . بونلرده تیمار اصولی اصلا جاری دکیلدی ، چونکه حکمدارلرك ویره‌جك طوپراقلری یوقدی ؛ داها طوغروسی ، تیمارلر محاربه آتندن ، سلاحدن وغدادن عبارتدی . تابع واردی ، چونکه سوزلریله باغلانیر ، حرب ایچون طوتولور ، و او عصردنبری تیمار ایچون یاپیلان خدمتی همان همان عیناً ایفا ایده‌ر صادق کیمسه‌لر واردی .

[۱] غوللر محاربه‌سی ، ٦ نجی کتاب .
[۲] ایضاً .

فصل — ٤

عینی بحثك مابعدی .

سه‌زار دیرکه [۱] : « حکمدارلردن بری بر سفر اجراسی نیتنده بولوندیغنی مجلسه بیلدیره‌رك تعقیب اولونماسنی طلب ایدنجه ، رئیس وتشبثنی تصویب ایده‌نلر آیاغه قالقار ، عرض معاونت ایده‌رلردی . بونلر خلق طرفندن آلقیشلانیرلردی . فقط عهدلرنی ایفا ایتمزلرسه ، عامه‌نك اعتمادندن محروم قالیر ، کندیلرینه قاچاق وخائن نظریله باقیلیردی » .

سه‌زارك بوراده سویله‌دیکی شیلرله بوندن اولکی فصلده تاسیتدن صوکرا سویله‌دیکمز سوزلر ایلك عرق تاریخنك زبده‌سنی تشکیل ایده‌ر .

قراللرك هر سفر باشنده یکی اوردولر تشکیل وتنسیق ایتمك ، یکی عشیرتلر قاندیرمق وخدمتلرینه یکی کیمسه‌لر آلمق اضطرارنده قالمش اولمالرینه ؛ چوق شی ألده ایتمك ایچون چوق شی صرف ایتمه‌لرینه ؛ متمادیاً اراضی و منهوبات توزیعاتندن استفاده ایتمه‌لرینه ؛ بو اراضی‌یی ، بو منهوباتی متمادیاً ویرمه‌لرینه ؛ مالکانه‌لرینك متمادیاً بویویوب بلا انقطاع کوچولمه‌سنه ؛ چوجوقلرندن برینه بر مملکت ویره‌ن پدرك بوکا برده خزینه الحاق ایتمه‌سنه [۲] ؛ قرالك خزینه‌سنه بر لازمهٔ سلطنت نظریله باقیلماسنه و ، قیزینك جهازی ایچون اولسه بیله ، باشقا قراللرك موافقتی اولمقسزتن یاپانجیلره بو خزینه‌دن هیچ برحصه آییرامامسنه [۳] شاشمامالیدر . سلطنتك روشی برطاقم زنبرکلرله تأمین اولونور ، بو زنبرکلری دائما قورمق لازم کلیردی .

فصل — ٥

فرانقلرك فتوحاتی .

فرانقلرك غول قطعه‌سنه کیره‌رکن مملکتك بوتون اراضیسنی اشغال ایده‌رك بر طاقیم

[۱] De Belle Gallico ، ٦ نجی کتاب .
[۲] (داغوبه‌رك حیاتی) نه مراجعت .
[۳] (شیلپه‌ریق) ك قیزینك ازدواجی حقنده معلومات آلمق ایچون (غره‌غوار دوطور) ه مراجعت (کتاب ٦) .

تیمارلر وجوده کتیرمش اولدقلری طوغرو دکیلدر . بعض کیمسه‌لر بویله دوشونمشلردر ، چونکه ایکنجی عرق نهایتلرینه طوغرو همان بوتون اراضینک بر طاقم تیمارلردن ، تالی تیمارلردن ، یاخود بونلردن برینک ملحقاتندن عبارت اولدیغنی کورمشلردر ؛ فقط ، آشاغیده ایضاح ایدیله‌جکی وجهله ، بونک خصوصی سببلری واردی .

اویله بر ظنک نتیجه‌سی اولارق باربارلرک هرطرفده اسارت زراعیه‌یی تأسیس ایچون عمومی بر نظام وضع ایتمش اولدقلرینه حکم ایتمک‌ده قضیه‌نک اساسی قادار یا کلشدر. تیمارلرک نزع وتبدیل اولدیغی قابل برزمانده مملکتک بوتون اراضیسی تیمارلردن یاخود تیمار ملحقاتندن متشکل اولور، واهالیسی دره بکلرندن یاخود بونلره تابع اسیرلردن عبارت قالیرسه، مال صاحبی دائما قوت صاحبی ده اولاجغندن، تیمارلری یعنی موجودیکانه مالی دائما ألنده بولوندوران قرال تورکیانک سلطانی درجه‌سنده بر قدرت مستبدانه‌یه مالك اولوردی : بوایسه ، بوتون تاریخی آلت اوست ایدر .

فصل — ٦

غوتلر ، بورغونیالیلر ، فرانقلر .

غول حوالیسی جرمانلرك استیلاسنه اوغرامشدی : ویزیغوتلر (ناربونه‌ز) قطعه‌سنی وهمان بوتون جنوب طرفلرینی اشغال ایتمش ، بورغونیالیلر شرقه باقان قسمده یرلشمش ، فرانقلر متباقی یرلرك همان جمله‌سنی ألرینه کچیرمشلردی .

بو باربارلرك فتوحات اثناسنده کندی مملکتلرینك اخلاق ، تمایلات وعاداتنی محافظه ایتمش اولدقلرینه شبهه ایتمه‌مه‌لیدر ، چونکه بر ملت طرز تفکر و حرکتنی بر آنده دکیشدیرمز . جرمانیاده زراعتلری محدوددی . تاسیت وسه‌زاره کوره، چوبانلق حیاتنه حصر نفس ایده‌رلرمش : بناءً علیه ، باربارلرك قانون مجله‌لرینی تشکیل ایدن احکام همان کافهٔ سورولره دائردر . فرانقلر نزدنده تاریخ یازمش اولان (روریقون Roricon) چوباندی .

فصل — ٧

اراضی تقسیمنك مختلف صورتلری .

غوتلر (goths) وبورغونیالیلر Bourguignons مختلف بهانه‌لرله ایمپراطورلغك ایچه‌ری طرفلرینه نفوذ ایتمش اولدقلرندن ، روماليلر بو استیلانی توقیف ایچون اقوام مذکوره‌نك معیشتلرینی تأمینه مجبور اولدیلر . اولا بوغدای ویردیلر [١] ؛ صوکرالری اراضی ویرمکی ترجیح ایتدیلر. ویزیغوتلرله [٢] بورغونیالیلرك [٣] تاریخ ومجله‌لرنده کوروله‌جکی وجهله ایمپراطورلر ، یاخود ، اونلرك نامنری آلتنده اولارق روما عامللری ، اقوام مذکوره ایله تقسیم ممالك [٤] حقنده بر طاقم معاهده‌لر عقد ایتمشلردی .

فرانقلر عینی پلانی تعقیب ایتمه‌دیلر . سالیك و ریپوئر قانونلرنده بویله بر مقاسمه اثرینه تصادف اولونماز . مملکتلر فتح ایتمشلردی ؛ ایسته‌دکلری یرلری ، ایسته‌دکلری شیلری آلدیلر ، ومنحصراً کندی آرالرنده جاری اولمق اوزره بعض نظاملر قویدیلر .

بو حالده، بورغونیالیلرله وزیغوتلرك غول قطعه‌سنده ، عینی ویزیغوتلرك اسپانیاده ، (اوکوستول) و (اودواسه‌ر) ك عهد سلطنتلرنده عساکر معاونه‌نك ایتالیاده [٥] تعقیب ایتدکلری اصول ایله فرانقلرك (غول) حوالیسنده ، و واندالرك آفریقاده [٦] تعقیب ایتدکلری اصولی بربرندن آییرمالی یز. اولکیلر سکنهٔ قدیمه ایله معاهده‌لر یاپارق اراضی‌یی ارالرنده تقسیم ایتمشلردی ؛ ایکنجیلر بویله بر شی یاپمامشلردی .

---

[١] آلاریق طرفندن طلب اولونان بوغدای توزیعاتی حقنده (زوزیم)ك بشنجی کتابنه مراجعت.

[٢] کتاب ١٠ ، باب ١ ، فقره ٨ ، ٩ و ١٦ .

[٣] ٨٢٩ سنه‌سنده اصدار ایتدیکی قاپیتوله‌ردن آکلاشیلاجغی کبی، بوتقسیم (لوئی ده بونه‌ر) عهدنده جاری ایدی .

[٤] (ماریوس) ك ٤٥٦ سنه‌سنه متعلق روایاتی .

[٥] (پروقوپك) غوتلرك محاربه‌سی عنوانلی اثرینه مراجعت .

[٦] واندالرك محاربه‌سی .

فصل — ٨

عيني بحثك مابعدى .

ويزيغوت وبوركينيون قانونلرنده بو ايكى قومك روماليلره عائد اراضينك اوچده ايكيسنه تصرف ايتمش اولدقلرى حقنده كورولن شيلر باربارلرك روما ايمپراطورلغنى يغما ايتمش اولدقلرى فكرينى حاصل ايديبورسه‌ده ، بو ايكى ثلث اونلره تخصيص ايديلن بعض محللره منحصردى .

بوركينيون قانوننده (غونده‌بو Gondebaud) ، كندى قومنك حين تأسسنده اراضينك اوچده ايكيسنى آلديغنى سويله‌ر [١] : بوقانونك ايكنجى لاحقه‌سنده‌ده، مملكته كله‌جك اقوامه اراضينك آنجاق نصفى ويريله‌جكى كوستەريلمشدر [٢] . ديمك اوليوركه بوتون آراضى روماليلرله بورغونياليلر آراسنده تقسيم ايديلمش دكيلدى .

بوايكى نظامنامه‌نك متنلرنده عينى تعبيرلر كورولور: ديمك اوليوركه بومتنلر يكديكرينى ايضاح ايديبور. ايكنجيسنده اراضينك عموماً تقسيمندن باحث برشى كورولمه‌مكده‌اولديغنه نظراً ، اولكيسنده‌ده بويولده برمعنى ويريله‌مز .

فرانقلر بورغونياليلر درجه‌سنده اعتدال ايله حركت ايتمشلردى ؛ فتوحاتلرينك هيچ برنده روماليلرى نهب و غارت ايتمه‌ديلر . اوقادار اراضى ايله نه ياپاجقلردى؟ ايشلرينه‌كلن يرلرى آلوب اوست طرفنى بيراقديلر .

فصل — ٩

بورغونيا قانونيله ويزيغوت قانوننك اراضى مقاسمه‌سى خصوصنده حسن تطبيقى.

شوراسنى نظر دقته آلماليدركه بو اراضى تقسيملرى ظلم فكريله دكيل ، عينى مملكت داخلنده ياشاياجق ايكى قومك متقابل احتياجلرينى تأمين ايتمك مقصديله وقوع بولمشدى.

[١] بورغونيا قانونى ، باب ٦٥ ، فقره ١ .
[٢] ماده ١١ .

بورغونيا قانونى هر بورغونيالينك بر رومالى نزدنده مسافر صفتيله قبول ايديلمه‌سنى امر ايدى . بوحال، تاسيتك روايتنه كوره [١] ، مسافر پرورلكى دنياده الك چوق سه‌وه‌ن جرمانلرك اخلاق و طبايعنه موافقدر .

قانون ايسته‌ركه بورغونيالى اراضينك اوچده ايكيسنه ، وبو اراضى‌يه مربوط اسيرلرك اوچده برينه تصرف ايتسين . بوقانون هرايكى قومك عادات و تمايلاتنى تعقيب ايديبور ، و تأمين معيشت خصوصنده تطبيق ايتدكلرى اصوله موافق كليوردى . سورو كوده‌ن بورغونيالى چوق اراضى‌يه ، آز اسيره محتاجدى ؛ زراعتك موجب اولديغى مزاحم عظيمه ايسه رومالينك داها آز مقدارده طوپراغه ، فقط داها زياده مقدارده چيفتجى اسيرلره مالكيتنى مستلزمدى . اوزمانلر مناصفةً تقسيم ايديلمشدى ، چونكه بو خصوصده‌كى احتياجلر بردى .

بورغونياليلره مخصوص مجله‌ده [٢] كورولديكنه كوره ، هرباربار بر رومالينك نزدنده يرلشديريلمشدى . بو سببله مقاسمه عموميلشمه مشده‌ده ، مقاسمه‌ده ويره‌ن روماليلرك عددى آلان بورغونياليلرك عددينه مساوى ايدى . رومالى ممكن اولديغى قادار آز متضرر اولمشدى . محارب ، آوجى و چوبان اولان بورغونيالى سوروله‌مش طوپراق آلمانى خور كورمه‌دى ؛ رومالى زراعته الك زياده اليويريشلى اراضى‌يى كنديسنه صاقلادى؛ بورغونيالينك حيوانات سورولرى رومالينك تارلاسنه كوبره يتشديردى .

فصل — ١٠

اسارتلر.

بورغونيا قانوننده دينيلمشدركه [٣] : بورغونياليلر غول حواليسنده يرلشدكلرى وقت اراضينك ايكى ثلثنى ، زراعت اسيرلرينك بر ثلثنى آلمشلردر. ديمك اوليوركه اسارت زراعيه اصولى [٤] غول قطعه‌سنك بو قسمنده بورغونياليلردن اول مؤسس ايمش .

[١] Moribus Germanorum عنوانلى اثرنده .
[٢] و ويزيغوت قانوننده .
[٣] باب ١٤ .
[٤] زراعته تخصيص ايديلن اراضيده چيفتجيلرك اسير كويلولردن متشكل وبواراضى‌يه دميرباش اشيا كبى مربوط اولماسى اصولى .

بورغونيا قانونى هرايكى ملت حقندهاحكام وضع ايدەركن، هرايكيسنده اصيلزادەلر ، حرلر و اسيرلر (serfs) [١] صنفلرينى يكديكرندن صورت قطعيەده آيرمشدى . ديمك اوليوركه اسارت روماليلره ، حريت و اصالت باربارلره خاص شيلر دكيلدى .

عينى قانون ديركه : بورغونيالى بر آزادلى أفنديسنه بر مقدار پارا ويرمەمشسه ، وبر روماليدن بر ثلث حصه آلمامشسه ، افنديسنك عائلەسندن عد اولونمقده دوام ايدەر [٢]. بو حالده املاك صاحبى اولان رومالى حردى ، چونكه باشقا بركيمسەنك عائلەسنه داخل دكيلدى ؛ حردى ، چونكه ثلث حصەسى حريت علامتيدى .

روماليلرك فرانقلر آراسندەكى ياشاييشلرى غول قطعەسنك ديكر فاتحلرى زماننده‌كى ياشاييشلرندن زياده اسيرانه اولماديغنى كورمك ايچون ساليك و ريپوئر قانونلرينى آچمق كافيدر .

قونت دوبولەن ويليه (Comte de Bonlainvilliers) كندى سيستەمنك باشليجه نقطەسنده غفلت ايتمشدر؛ فرانقلرك روماليلرى برنوع اسارت آلتنه آلان بر نظام عمومى وضع ايتمش اولدقلرينى اصلا اثبات ايتمەمشدر .

اثرينى تصنعسز يازمش ، و ايچندن يتيشديكى قديم اصالته خاص اولان او سادەلكله و اوصفوت و صميميتله ادارهٔ لسان ايتمش اولديغندن ، سويلەمش اولديغى كوزەل شيلرله دوشمش اولديغى خطالر حقنده هركس حكمنى ويرەبيلير . بناءً عليه قونتك اثرينى بوراده حادهٔ تدقيقدن كچيرمەيەجكم. يالكيز ديەجكم كه بو اثرده نوردن زياده فطانت، بيلكيدن زياده نور وار؛ مع مافيه بو آز بيلكى هيچده استحقار ايديلەجك كبى دكيل، چونكه تاريخمزدەكى، قانونلريمزدەكى بويوك شيلرى پك آيى بيليوردى .

قونت دوبولەن ويليه ايله راهب (دوبوس Dubos) بر سيستەم وجوده كتيرديلر؛ بونلرك برى عوام عليهنده ، ديكرى اصالت عليهنده وجوده كتيريلمش كبيدر . كونش ، سوق و اداره ايتسين ايچون آراباسنى (فائەتون Phaéton) ه [٣] ويرديكى وقت شويله ديمش : « پك يوكسكلره چيقارسەكز ، اقامتكاه سماوى‌يى ياقارسكز ؛ پك آلچاقلره اينرسەكز ، يريوزينى ياقوب كول ايدەرسكز . چوق صاغه كيتمەيكز ، ييلان برجنه

[١] باب ٢٦ ، فقره ١ و ٢ .

[٢] باب ٥٧ .

[٣] خرافات يونانيەدن كونشك اوغلى .

دوشرسكز ؛ چوق صوله كيتمەيكز، محراب برجنه دوشرسكز: بونلرك ايكيسى آراسنده طوتونكز .

فصل — ١١

عينى بحثك مابعدى .

فتح زماننده عمومى تنظيمات ياپيلمش اولديغى فكرينى ويرەن شى ، فرانسەده اوچنجى عرق بدايتلرنده برچوق اسارتلر كورولمش اولماسيدر ؛ بو اسارتلرك اشكال و شرائطنده متماديًا حصوله كلن ترقينك فرقنه واريلمامش اولديغندن ، قارا كلق بر زمانده عمومى بر قانون ياپيلمش اولديغى توهم اولوندى ؛ حال بوكه اويله بر قانون اصلا ياپيلمامشدى .

ايلك عرق بدايتنده، ايستەر فرانقلر، ايستەر روماليلر آراسنده، حدسز ، حسابسز مقدارده حر كيمسه كورولور : فقط اسير كويلولرك مقدارى اوقادار آرتمشدر كه اوچنجى عرق بدايتنده بوتون رنجبرلر و همان بوتون شهرليلر اسير اولمشلردى [١] ؛ و ايلك عرق بدايتنده شهرلرده امور اداره ، بورژوازى هيئتلريله ، سناتوسيله، محاكم عدليەسيله، روما اصول ادارەسنك همان همان عينى اولديغى حالده ، اوچنجى عرق اوائلنده بر سنيورله بر طاقيم اسيرلردن باشقا شى كورولمز .

فرانقلر ، بورغونياليلر ، غوتلر استيلاده بولوندقلرى زمان آلتون ، كوموش ، مفروشات، ملبوسات، أركك، قادين، أركك چوجوق، الحاصل اوردونك نقل ايدەبيلەجكى هرشى بر آرايه كتيريليور ، اوردو طرفندن تقسيم ايديليوردى [٢] . بوتون تاريخ اثبات ايدەركه اقوام مذكوره ايلك تأسسلرينى ، يعنى ايقاع ايتدكلرى ايلك نهب و غارتلرى متعاقب ، اهالى ايله اويوشارق ، اونلره بوتون حقوق سياسيه ومدنيەلرينى ترك ايتديلر . بو ، او وقتلرك حقوق ناسى مقتضياتندندى : حربده هرشى آلينير ، صلحده هرشى ويريليردى . حال بويله اولماسەيدى ، ساليك و بورغونيا قانونلرنده انسانلرك اسارت عموميەلرينه منافى بونجه احكام ناصل بولونوردى ؟

[١] غول قطعەسى روماليلر ادارەسندەايكن خصوصى هيئتلر تشكيل ايتمشلردى: بونلر على العاده آزاديلردن ياخود آزاديلرك احفادندن متشكلديلر .

[٢] (غرەغوار) ده طور ، كتاب ٢ ، فصل ٢٧ ؛ ئەموان ، كتاب ١ ، فصل ١٢ .

فقط فتحك یاپمادیغی شیء ، فتحدن صوكرا باقی قالان عینی حقوق ناس یاپمشدی [١]: مقاومت ، عصیان و بعض شهرلرك ضبطی كبی حادثه‌لر اهالینك اسارتیده برلكده آلوب كوتوریوردی . و مختلف ملل فاتحه‌نك كندی آرالرنده یاپدقلری حربلردن باشقا ، بالخاصه فرانقلرده واقع اولدیغی اوزره ، سلطنتك دفعاتله انقسامه دوچار اولماسی قارده‌شلر یاخود یكنلر آراسنده بلا انقطاع داخلی محاربه‌لر تولید ایتمش ، محاربات مذكوره اثناسنده بو حقوق ناس دائما معمول به اولمش ، اسارتلر باشقا مملكتلردن زیاده فرانسه‌ده عمومیلشمشدر؛ ظن ایده‌رم كه ، سنیورلرك حقوقی بحثنده بزم فرانسز قانونلریمزله ایتالیا و اسپانیا قانونلری آراسنده‌كی فرقك سببلرندن بری‌ده بودر .

فتح بر آنلق ایش اولمشدر ، و او صیراده قوللانیلان حقوق ناس بعض اسارتلر احداث ایتمشدر . عینی حقوق ناسك عصرلرجه استعمالی نتیجه‌سنده اسارتلر خارق العاده درجه‌لرده توسع ایتمشدر .

توده‌ریك (Theuderic) [٢] (اووه‌رنی Auvergne) اقوامنك كندیسنه صادق اولمادقلری ظنیله، حصه‌سنه اصابت ایده‌ن حوالی داخلنده فرانقلره : «بنی تعقیب ایدیكز، سزی مبذولاً آلتون ،كوموش، اسیر،ملبوسات وطاوار بولاجغكز بر مملكته كوتوره‌جكم، واورانك بوتون اهالیسنی كندی مملكتكزه آلاجقسكز» دیمشدی .

غونتران وشیلپه‌ریق[٣] آراسنده عقداولونان صلحدن صوكرا ، (بورژ Bourges) ی محاصره ایده‌نلر عودت امرینی آلمشلر وبرابرلرنده اوقادار غنیمت اشیاسی كوتورمشلردی كه مملكتده همان هیچ آدام وطاوار قالمامشدی .

دیكر باربار قراللرندن بوسبوتون باشقه بر فكر و سیاست تعقیبی صورتیله تمایزه چالیشمش اولان ایتالیا قرالی ته‌اودوریق Théodorie ، اوردوسنی غول قطعه‌سنه كوندردیكی وقت جنراله شویله یازمشدی [٤] : « روما قانونلرینه اتباع اولونماسنی ، وقاچاق اسیرلری افندیلرینه اعاده ایتمه‌كزی ایسته‌رم : حریتك مدافعی ترك اسارت لهنده حركتدن اجتناب ایتمه‌لیدر . باشقا قراللر آلدقلری شهرلری یغما ایتمك و یبقمقله

[١] آشاغیده بحث ایدیلن **اعزه‌نك حیاتلری** عنوانلی اثره مراجعت .
[٢] غره‌غوار ده‌طور ، كتاب ٣ .
[٣] ایضاً ، كتاب ٦ ، فصل ٣١ .
[٤] قاسیودور (Cassiodore) ، كتاب ٣ ، مكتوب ٤٣ .

خوشلانابیلیرلر ؛ بز او صورتله غالب كلمك ایسته‌رزكه یكی تبعه‌مز تابعیتمزه كچ كیرمش اولدقلرینه آجیسینلر » . آشكاركه ته‌اودوریق فرانق و بورغون قراللرنی تقبیح ایتمك ایسته‌یه‌رك، اونلرك حقوق ناسلرینه اشارت ایدییوردی .

بو حقوق ایكنجی عرق دورنده دوام ایتمشدر : (مچ) آناللرنده محرر اولدیغنه كوره ، (پەپەن) ك اوردوسی (آكی‌تەن Aquitaine) ه كیردكدن صوكرا فرانسه‌یه نهایتسز غنیمت اشیاسی واسیرلرله عودت ایتمشدر [١] . بوخصوصده استشهاد ایچون صاییسز منبعلر كوسته‌ره‌بیلیرم [٢] . بو آجیقلی حاللر مواجهه‌سنده مرحمت حسلری غلیان ایتمش ، برچوق عزیز پسقپوسلر اسیرلری ایكیشر ایكیشر باغلی كورونجه كلیسالره عائد نقودی قوللانمش ، اسیرلردن ممكن اولانلری صاتین آلمق ایچون كلیسالرك مقدس وازولرنی بیله صاتمش ، بعض عزیز كشیشلرده بو صیراده چالیشمش اولدقلرندن ، بو بحث حقنده ، اك زیاده ، اعزه‌نك حیاتلرندن باحث اثرلردن معلومات آلینابیلیر [٣] . بو ترجمهٔ حاللرك مؤلفلری اصلسز بعض شیلره ایناناراق بونلری اثرلرنده طوغرو وجدی كبی كوسترمشلر؛ حال بوكه جناب حق آنجاق نظام فطرته موافق و تقدیر الهیسنه مقارن شیلری یاپار . اعزه‌نك ترجمهٔ حاللری بوخصوصده مؤاخذه‌یه شایان كورولورسه‌ده ، موضوع بحث زمانلرك اخلاق وعاداتی حقنده بونلردن پك چوق استفاده اولونابیلیر .

تاریخمزله قانونلریمزك تشكیل ایتدكلری آبده‌لره كوز آتیلنجه هر طرف نهایتسز وساحلسز بر دریادن عبارت كورونور [٤] . بوتون بوصوغوق ، قورو ، طاتسز وخشین شیلری اوقومالی ، كمیرمه‌لیدر ، افسانه‌ده (زحل) ك طاش كمیردیكی كبی .

او زمانه قادار حر كیمسه‌لرك ایشلتمش اولدیغی بر چوق اراضی غیر قابل فراغ (Mainmortable) اولمشدر [٢] . بر مملكت ، اهالیسی تشكیل ایده‌ن حر كیمسه‌لردن

[١] ٧٦٣ سنه‌سنه عائد .
[٢] فولد (Fulde) آناللری ، سنه ٧٣٩ ؛ پول دیاقر ، كتاب ٣ ، فصل ٣٠ ، وكتاب ٤ ، فصل ١ ؛ وآشاغیكی حاشیه‌ده كوسته‌ریلن اعزه‌نك حیاتلری.
[٣] ئه‌پیفین ، ئه‌تادیوس ، سه‌زه‌ر ، فیدول ، پورسیه‌ن ، تره‌وه‌ریوس ، أوزیخیوس ، وله‌ژه نام عزیزلرك ترجمهٔ حاللریله (ـن ژوایه‌نك كرامتلری) نه مراجعت .
[٤] Deerant quo littera ponto. (Ovid) .....
[٥] قولونلر بیله هپ اسیرلردن متشكل دكیلدی : Colonis ، Censitis و Agricolis مجله‌لرینك ١٨ نجی و ٢٣ نجی قانونلرینه ، وعینی بابك ٢٠ نجی ماده‌سنه مراجعت .

محروم اولونجه ، كيمك چوق اسيرى وارسه بر چوق اراضى‌ى صاحبلرندن جبراً ياخود طوعاً آلمش و ، مختلف امرنامه‌لرده كورولديكى كبى ، بو اراضى داخلنده كويلر انشا ايتديرمشدر . ديكر طرفدن ، صنايع حرائتيله مشغول حر كيمسه‌لر بو صنعتلرى اسارتله اجرايه مجبور اولديلر ؛ صنايع وزراعتدن اولجه نزع ايديلمش اولان شيلرى بو صورتله اسارتلر اعاده ايتمش اوليوردى . بويله بر عادتده ظهور ايتمشدى : اراضى صاحبلرى بونلرى بالذات كنديلرى اجاره ايله طوتمق اوزره كليسالره ويرمشلر ، وبو طرزده براسارتى قبول ايتمك صورتيله كليسالرك قدسيتنه اشتراك ايده‌جكلرينى ظن ايتمشلردر .

فصل — ١٢

باربارلك مقاسمه صورتيله آلدقلرى اراضى ويركى‌يه تابع دكيلدى .

ساده ، فقير ، حر ، محارب وچوبانلقله متعيش اولان ، صنعتسز ياشايان ، وطوپراقلريله علاقه‌لرى سازدن ياپلمش [١] بر طاقيم قولوبه‌لره انحصار ايده‌ن اقوام ، تكاليف ايفا ياخود استيفاسى ايچون دكيل ، محضا غنيمت ايديمك ايچون رؤسايه تبعيت ايده‌رلردى . كايشى كوزه‌ل ويركى طوپلامق صنعتى دائما ثم‌التدارك ، و ديكر صنعتلردن تنم امكانى باشلاديغى وقت ايجاد اولونور .

(شيلپه‌ريق Chilpéric) و (فره‌ده‌غوند Frédégonde) لك تضييقاتى جمله‌سندن اولوب دونوم [٢] باشنه بر دستى شراب شكلنده استيفا ايديلن كچيجى ويركى يالكيز روماليلر حقنده جارى ايدى . فى الحقيقه ، بو رسومه عائد اوراقى ييرتانلر فرانقلر دكيل ، او وقت هپ روماليلردن عبارت اولان رهبان طائفه‌سيدى [٣]. بو ويركى ، باشليجه ، شهرليلردن آلينيردى [٤] : شهرلرده اوتورانلرك همان هپسى‌ده رومالى ايدى .

غره‌غوار ده‌طور Grégoire de Tours لك شو عباره‌سندن آكلاشيلديغنه كوره ،

[١] غره‌غوار ده‌طور ، كتاب ٢ .
[٢] ايضاً ، كتاب ٥ .
[٣] بو ، غره‌غوار ده‌طورك بوتون تاريخيله مؤيددر .
[٤] (سن آريديوس) لك حياتى.

(شيلپه‌ريق) لك وفاتندن صوكرا حاكمك برى اولجه (شيلده‌برت) لك زمانده حر اولان بعض فرانقلرى ويركى‌يه تابع طوتديغى ايچون بر كليسايه التجايه مجبور اولمشدى . [١] : Multos de Francis qui , tempore childeberti regis , ingenui fuerant, publico tributto subegit [٢]. ديمك اوليوركه اسير اولمايان فرانقلر هيچ بر ويركى ايله مكلف دكيللرمش .

بو عباره‌نك راهب (دوبوس Dubos) [٣] طرفندن ناصل تفسير ايديلديكنى كوره‌ن علماى لسان شاشيراجقلردر . مومى اليه او زمانلر آزادليلرده حر ديناديكنى سويله‌ر . بوكا ابتناءً ، (ingenui) لاتين لفظنى ويركيدن معاف (Affranchis de tributs) كلمه‌لريله تفسير ايده‌ر: واقعا بو تعبير فرانسزجه‌ده Affranchis de peines ، Affranehis de soins كبى قوللانيلير سه‌ده لاتينجه‌ده ingenui a tributis ، libertini a tributis manumissi tributorum تعبيرلرى شيوه‌يه كلياً مغايردر.

(غره‌غوار ده‌طور) اثرينك بر يرنده [٣] شويله ديمش : « پارته‌نيوس فرانقلرى ويركى‌يه تابع طوتمش اولديغى ايچون كنديسنى اعدام ايده‌جكلرينى دوشوندى » . راهب دوبوس بو سوزك معناسنى آكلايامايارق ، موضوع بحث اولان شى حقنده بر طاقيم صوغوق فرضياتده بولونمش ، « بو ، منضم ويركى اولاجق » ديمشدر [٤] .

ويزيغوت قانوننده كورولديكنه كوره [٥] ، روماليلره عائد بر يرى اشغال ايده‌ن باربارلر ، حاكمك امرينه بو يرى صاتمغه مجبور اولورلردى ، تاكه بو ير ويركى‌يه تابع ولمقده دوام ايتسين : آكلاشيليوركه باربارلر اراضى اوزه‌رندن ويركى ويرمزلرمش [٦] .

[١] او عصرلرده كليساره التجا ايده‌ن مجرملر قانونك پنجه‌سندن ياقالرينى قورتاريرلردى . ح.ن.
[٢] كتاب ٧ .
[٣] كتاب ٣ ، فصل ٣٦ .
[٤] جلد ٢ صحيفه ٥١٤ .
[٥] كتاب ١٠ ، باب ١ ، فصل ١٤ .
[٦] واندالرده آفريقاده هيچ ويركى ويرمزلردى (پره‌قوپ ، واندالر محاربه‌سى ، كتاب ١ و ٢ ؛ ايستوريا ، ميسللا ، كتاب ١٦ ، صحيفه ١٠٦ . آفريقا فاتحلرينك واندالردن ، آلمانلردن وفرانقلردن مركب اولديغنه دقت ايديكز . (ايستوريا ميسللا ، كتاب ١٤ صحيفه ٩٤ .

ويزيغوتلرك خراج[١] تأديه ايتدكلرينى تأييد احتياجنده اولان راهب دوبوس [٢]، قانونك لفظاً ومعناً مؤداسنى ترك ايدەرك ، غوتلرك تأسسلريله بو قانون آراسنده ، روماليلردن باشقا كيمسەيه تعلق اولمايان خراجك تزييد ابديلمش اولديغنى تصور ايدييور ؛ تصور ايدييور ديبورز ، چونكه بو روايتى دوبوس كندى مخيلەسندن باشقا بر يرده كورمش اولاماز . معمافيه وقايع اوزرنده بوصورتله متحكمانه براقتدار اجراسنه آنجاق راهب هاردووەن (Hardouin) مأذوندر .

راهب دوبوس [٣] روماليلرده تمتعات عسكريەنك تكاليفه تابع اولديغنى اثبات ايچون (ژوستينيەن) قانوننده تحريات اجراسنه قويولمش ، فرانقلردەده تيمارلرك باخود تمتعاتك اويله اولديغى نتيجەسنى استخراج ايتمشدر . فقط تيمارلريمزك منشأى روماليلرك بو مؤسسەلرى اولديغى حقندەكى فكر بوكون مردوددر ؛ بو فكر ، آنجاق ، روما تاريخى لايقيله بيلينديكى حالده بزم تاريخمزك پك آز معلوم اولديغى ، واسكى آبدەلرمزك توز آلتنده كومولو بولونديغى زمانلرده معتبردى .

راهب (دوبوس) ك قاسيودور (Cassiodore) دن بحث ايتمەسى ، وفرانقلرده جارى عادتلرى بزه بيلديرمك ايچون ، ايتالياده وغول قطعەسنك (تەاودوريق) ك انقياد آلتنه آلمش اولديغى غول حواليسنده جريان ايدەن شيلرى درميان ايتمەسى مصيب دكيلدر : بونلر ، بربريله اصلا قاريشديرلمامق لازم كلن شيلردر . اوستروغوت سلطنتى طرفندن تعقيب اولونان پلانك اوزمانلر ديكر باربارلر طرفندن تأسيس ايديلن سلطنتلرك پلانلرندن تماميله فرقلى اولديغنى ، وبر عادتك اوستروغوتلرده جارى اولماسى فرانقلر نزدنده جارى اولماسنه سبب تشكيل ايدەجكنى سويلەيەبيلمك برطرف ، بالعكس، اوستروغوتلرده جارى برشيئك فرانقلرده جارى اولماديغنى ظن ايتمك ايچون ألده بر سبب بولونديغنى ايلەريده بركون آيرى بر اثرمده كوستەرەجكم .

فكرلرى واسع معلومات ايچنده دالغالانان متبحرلره أك زياده بهالى يه مال اولان

[١] ويزيغوتلرك باشقا برقانونلرينه استناد ايدەر ، كتاب ١٠ ، باب ١ ، ماده ١١ ؛ بوقانون قطعياً هيچ بر شى اثبات ايتمز ؛ تضمن ايتديكى شى بر سنيوردن مرتبات مقطوعه تأديەسى شرطيله اراضى آلان كيمسەنك بدل مذكورى تأديه ايتمەسى لازم كلەجكندن عبارتدر .

[٢] فرانقلرك غول حواليسنده تأسسلرى ، جلد ٣ فصل ١٤ صحيفه ٥١٠ .

[٣] جلد ٣ ، صحيفه ٥١١ .

شى، مداراحتجاج اولاجق دليللرينى موضوعه يابانجى اولمايان يرلرده آرامق و، هيئتشناسلر كبى سويلەمك ايچون ، كونشك موضعنى بولمقدر .

راهب دوبوس تاريخى ده ، باربار قوملرك قانونلرنى ده، قاپيتولەرلرى ده سوء استعمال ايدييور. فرانقلرك ويركى تأديه ايتمش اولمالرينى ايستەديكى وقت ، اسيرلردن باشقا بركيمسه حقنده ايشيديلەمەين شيلرى حر كيمسەلر حقندە تطبيق ايدييور[١]؛ اونلرك ميليسلرندن بحث ايتمك ايستەديكى وقتده ، حرلردن باشقا كيمسەلره تعلق اولامايان بر شيئى اسيرلر حقنده تطبيق ايدييور [١] .

فصل — ١٣

فرانق سلطنتنده روماليلرله غولوالرك تابع اولدقلرى تكاليف نه ايدى ؟

مغلوب روماليلرله غولوالرك ايمپراطورلر زماننده تابع اولدقلرى تكاليفى تأديەده دوام ايتمش اولوب اولمادقلرينى تدقيق ايدەبيليردم . فقط ، داها زياده سرعتله كيتمك ايچون ، شونى سويلەمكله اكتفا ايدەجكم كه بدايتده تأديه ايتمشلرسەده متعاقباً معاف طوتولمشلر ، وويركى يرينه خدمت عسكريه ايله مكلف اولمشلردر؛ واعتراف ايدەرمكه فرانقلرك بدايتده ويركى ايشنه اوقادار ياقينلق كوستردكلرى حالده بوندن بردنبره ناصل اوزاقلاشمش اولدقلرينى هيچ آكلاياميورم .

(لوئى لودوبونەر Louis le Debonnaire) ك بر (قاپيتولەر) ى فرانق سلطنتنده حر كيمسەلرك نه حالده بولوندقلرينى بزه پك ايى ايضاح ايدەر . [٣]

[١] فرانسز سلطنتنك تأسسى، جلد ٣ ، فصل ١٤ ، صحيفه ٥١٣ ده (پيست) امرنامەسنك ٢٨ نجى مادەسندن بحث ايدەر . آشاغيدەكى ١٨ نجى فصله مراجعت .

[١] ايضاً ، جلد ٣ ، فصل ٤ ، صحيفه ٢٩٨ .

[٢] قرارنامۀ عدلى ديمكدر . بو اسم برنجى و ايكنجى عرق قراللرينك اصدار ايتدكلرى مقررات عدليەيه علم اولمشدر .

[٣] ٨١٥ سنەسنده ، فصل ١. بو قاپيتولەر (كل شارل) ك ٨٤٤ تاريخلى قاپيتولەرينك برنجى وايكنجى مادەلرينه موافقدر .

مغرب عربلرينك تضييقاتندن قاچان (غوت) لى ياخود (ايبەر) لى بر قاچ چتە (لوئى) نك اراضيسنە قبول اولونمشلردر. بونلرلە عقد ايديلن مقاولە ، ديكر حر كيمسەلر كبى ، قونتلريلە برلكدە اوردويە كيدەجكلرينى ؛ يورويش اثناسندە عينى قونتك امرلرى آلتندە بكجيلك وقاراقول خدماتنى ايفا ايدەجكلرينى؛ قرالك مرخصلريلە سفيرلرينى وسرايە كيدەن سفيرلرى نقل ايچون آت و آرابە ويرەجكلرينى ، باشقا ويركى تأديەسنە مجبور ايديلەمەيەجكلرينى ، وحقلرندە ديكر حر كيمسەلر كبى معاملە اولوناجغنى متضمندى .

بو اصولك ايكنجى عرق بدايتندە تأسس ايتديكى ادعا اولوناماز : ايلك عرقك هيچ اولمازسە اورتالرينە، ياخود صوكلرينە عائد اولمق لازم كلير . ٨٦٤ تاريخلى بر قاپيتولەر (قرار عدلى) ، حر كيمسەلرك خدمت عسكريەيى ايفا و ، بوندن باشقا ، يوقاريدە بحث ايتديكمز آت و آرابالرى تدارك ايتمەلرينك قديم بر عادت مقتضياتندن اولديغى صورت مخصوصەدە ذكر ايدەر[١] ؛ بو مجبوريتلر حر كيمسەلرە خاص ايدى ؛ آشاغيدە اثبات ايدەجكم كبى ، بونلردن آنجاق تيمار صاحبلرى معافديلر .

داهاسى وار : بو حر آداملرك تكاليفە تابع طوتولملرينە اصلا جواز ويرمەين بر نظام واردى [٢] . دورت مانوار [٣] لق اراضيسى اولان كيمسە حربە كيتمكە دائما مجبوردى ؛ اوچ مانوارلق اراضى صاحبلرى يالكز بر مانوار اراضىيە متصرف حر بر كيمسەيە التحاق ايدەردى ؛ بو صوكنجى اولكىيە عائد مصارفك ربعنى درعهدە ايدەرك يرندە قاليردى . ايكيشر مانوارلق اراضىيە متصرف حر كيمسەلرك هر ايكيسى بو صورتلە بر آرايە كتيريليرلر ، بونلردن حربە كيدەنە عائد تكاليفك ياريسى مملكتدە قالان رفيقى طرفندن تأديە اولونوردى .

بوندن باشقا ، برچوق قوانين اساسيەمز واركە حر كيمسەلرك تصرفندەكى ير ياخود قضالرە تيمار امتيازلرى اعطاسنى متضمندر ؛ آشاغيدە بونلردن چوق بحث ايدەجكم [٤]. بو اراضى قونتلرك و قرالە مربوط ديكر مأمورلرك مماثل اراضيدن طلب ايتدكلرى تكاليفك جملەسندن معاف طوتولور ؛ تكاليف مذكورەنك جملەسى برر بر صاييلمش ،

[١] پيست امرنامەسى ، بالوز ، صحيفە ١٨٦ .
[٢] شارلمانك ٨١٢ تاريخلى قاپيتولەرى ، فصل ١ ؛ پيست امرنامەسى، سنە ٨٦٤، مادە ٢٧.
[٣] مرتبات مقطوعەيە مربوط واسير چيفتجيلرى محتوى اراضى قطعەسى .
[٤] بو كتابك يكرمنجى فصلنە مراجعت .

و او مياندە خراجلردن اصلا بحث ايديلەمش اولديغنە كورە ، خراج آليناديغى آكلاشيليور .

طبيعيدىكە روما اصولنجە تكاليف طرحى فرانق سلطنتندە كنديلكندن ساقط اولاجقدى : ويركى طرح وجبايتى پك قاريشيق بر صنعتدى ، بسيط قوملر بو ايشى دوشونەمز ، تصور ايدەمزلردى . تاتارلر بوكون آوروپانى استيلالرى آلتنە آلمش اولسەلر بزم ماليوندن عد ايتديكمز بر كيمسەنك نە اولديغنى اونلرە آكلاتمق امر عسير اولوردى.

(لوئى لودوبونەرك حياتى) عنوانلى اثرك صورت قطعيەدە معلوم اولمايان مؤلفى ، شارلمانك (آكيتەن) دە يرلشديرمش اولديغى فرانق قونتلريلە مأمورين سائرەسندن بحث ايدەركن، حدود محافظەسى، قوۀ عسكريە تشكيلى وسرايە عائد مالكانەلرك ادارەسى كبى خدماتك حكمدار مشار اليە طرفندن بونلرە حوالە ايديلديكنى سويلەر [١] . بو روايت ايكنجى عرق دورندە قرالە عائد وارداتك نە حالدە اولديغنى كوستەرير. حكمدار كولەلرينە ايشلتديكى مالكانەلرى محافظە ايتمشدى . فقط ايمپراطورلر زماننده حر كيمسەلرك شخصلرى ياخودماللرى اوزەرندن استيفا ايديلن indictions و Capitation ويركيلريلەديكر ويركيلر حدود محافظەسى ياخود حربە كيتمك كبى مجبوريتلرە تحويل ايديلمشدر .

عينى تاريخدە كورولوركە [٢] ، (لوئى لودوبونەر Louis le Débonaire) آلمانيادە بولنان پدرى شارلمانە كيتديكى وقت ، بر قرال اولديغى حالدە بو درجە فقير دوشمەسنك سببنى صوران پدرينە جواباً يالكز اسماً قرال اولديغنى ، همان بوتون مالكانەلرى سنيورلرك ألندە قالديغنى سويلەمەسيلە شارلمان ، بو كنج حكمدارك بلا تأمل ويرمش اولديغى شيلرى ينە بالذات كنديسى كرى آلديغى تقديردە سنيورلرك محبت وتوجهلرينى غائب ايدەجكندن قورقاراق ، ايشلرى يولنە قويمق اوزرە اوغلنك قرال بولونديغى طرفلرە قوميسرلر كوندرمشدر .

پسقپوسلر كل شارلك برادرى اولان لوئىيە خطاباً شو صورتلە ادارۀ قلم ايتمشلردى : «اراضيكزە باقيكز ، تاكە رهبان أولرى آراسندە متمادياً سياحت ايتمكە ، اسيرلرينى آرابالريكزلە يورمغە مجبور اولماياسكز[٣] . اويلە حركت ايديكزكە وسائط معيشتە

[١] دوشەن جلد (٢) صحيفە ٢٨٧ .
[١] ايضاً، صحيفە ٨٩ .
[٢] ٨٥٨ تاريخلى قاپيتولەرك ١١ نجى مادەسنە مراجعت .

مالك اولاسكز، وسفرا قبول ايده‌بيله‌سكز » . كوروليوركه او وقتلر قراللرك وارداتى مالكانه‌لرينه منحصرمش .

فصل — ١٤

Census

دينلكرى شى نه ايدى ؟

باربارلر مملكتلرندن چيقدقلرى وقت عرف وعادتلرينى تحريراً تدوين ايتمك ايسته‌ديلر ؛ فقط جرمانجه كلمه‌لرى رومالیلرك قوللاندقلرى حرفلرله يازمقده كوچلك كورولديكندن ، بوقانونلر لاتينجه يازيلمشدى .

فتوحاتك تواليسى و بونلرك موجب اولديغى قاريشيقلق اثناسنده بر چوق شيلر ماهيتلرينى دكيشديرمشدى : اونلرى افاده ايچون يكى عادتلرله الك چوق مناسبتى اولان اسكى كلمه‌لرك قوللانيلماسنه لزوم كورولدى . بو صورتله ، رومالیلرك اسكى Census [١] فكرينى اوياندیرابيلن شيئه (Cens عائدات ، مرتبات ، خراج ، اجاره) ياخود Tributum اسملرى ويريلدى ؛ و ، بو اسملرك مسمالريله هيچ بر مناسبتى قالمانجه ، جرمانجه كلمه‌لر ، ألدن كلديكى قادار ، روما لسانده قوللانيلان حرفلرله تثبيت اولوندى : كله‌جك فصللرده چوق بحث ايده‌جكم (fredum) كلمه‌سى ايشته بو صورتله تشكل ايتدى .

Cunsus و tributum كلمه‌لرى بويله‌جه عندى بر صورتده قوللانيلمش ، وبناءً عليه بو كلمه‌لرك ايلك وايكنجى عرقلر زماننده‌كى معنالرى غير معين ومبهم قالمشدر ؛ خصوصى سيستمه‌لرى اولان معاصر مؤلفلرك بعضيلرى [١] ، اووقتلرك يازيلرنده بو كلمه‌يى كورونجه ، Ceusus دينيلن شيئك رومالیلر قوللانيلان (Cens) دن باشقا بر شى اولماديغنه حكم ايتمشلر ؛ بوندن‌ده ، ايلك ايكى عرقه منسوب قراللريمزك كنديلرينى روما ايمپراطورلرينه

[١] (Cunsus) كلمه‌سى او قادار شمولى معناده قوللانيليردى‌كه كوپرو مروريه‌لرينه‌ده بو اسم ويريليردى . حركيمسه‌لر طرفندن قراله ياخود مأمورين مخصوصه‌سنه ويريلن آرابالر ايچونده بو اسم قوللانيليردى .

[١] راهب دوبوس ، واونى تعقيب ايده‌نلر .

خلف عد ايده‌رك روما اصول اداره‌سندن هيچ برشى دكيشديرمه‌مش اولدقلرى نتيجه‌سنى استخراج ايتمشلر [١] . وايكنجى عرق دورنده استيفا اولونان بر قاچ رسم ، بعض تصادفلر و بعض تعديلات نتيجه‌سنده ، ديكر رسومله تبديل ايديلمش اولديغندن ، بو رسومك رومالیلرده جارى (Cens) دن عبارت اولديغنه ذاهب اولمشلر ؛ ديكرطرفدن ، بالآخره قونولان نظاملردن صوكرا سرايه عائد مالكانه‌لرك فراغنه قطعياً امكان قالماديغنى كوره‌رك ، رومالیلرك ويركيسنه مماثل اولان ، وسراى مالكانه‌لرينك بر جزئنى تشكيل ايتمه‌ين بو رسملرى محض غصب عد ايتمشلردر . ديكر نتيجه‌لرى بر طرفه براقيورم .

ياشانيلان عصره عائد بوتون فكرلرك كچمش عصرلره نقلى ، خطانك الك ولود منبعيدر . بوتون اعصار قديمه‌يى اعصار متأخره شكلنده كوسترمك ايسته‌ين بوكيمسه‌لره وقتيله مصر پاپاسلرينك صولونه سويله‌مش اولدقلرى شيئى سويله‌يه‌جكم : « اى آتينه‌ليلر ، چوجوقدن باشقا شى دكيلسكز » !

فصل — ١٥

Census دينيلن شى منحصراً اسيرلر اوزرنده استيفا اولونوردى ، حر كيمسه‌لر اوزرنده دكيل .

قرال ، رهبان وسنيورلر كندى مالكانه‌لرينه مربوط اسيرلر اوزرندن منتظم خراجلر استيفا ايده‌رلردى . قرال حقنده‌كى ادعامى (ويلليس Villis) قاپيتوله‌ريله ، رهبان حقنده‌كى ادعامى باربارلرك قانون مجله‌لريله [٢] ، سنيورلر حقنده‌كى ادعامى‌ده شارلمانك بوخصوصده ياپمش اولديغى نظامنامه‌لرله [٣] اثبات ايده‌رم .

بو خراجلره (Census) دينيليردى : بونلر اقتصادى رسوم ماهيتنده ايدى ، مالى دكيل ؛ منحصراً خصوصى عائدات شكلنده ايدى ، تكاليف عموميه شكلنده دكيل .

[١] راهب دوبوس طرفندن سرد ايديلن اسبابك درجۀ ضعفنى كورمك ايچون (فرانسز سلطنتنك تأسسى) عنوانلى اثرينك اوچنجى جلدنده آلتنجى كتابك ١٤ نجى فصلنه مراجعت .

[٢] آلمان قانونى ، فصل ١٢ ؛ باويه‌را قانونى ، باب ١ ، فصل ١٤ ؛ بوراده رهبانك كندى اداره‌لرينه تابع محللر حقنده نظامنامه‌لر كورولور .

[٣] قاپيتوله‌ر ، كتاب ٥ ، فصل ٣٠٣ .

تأكيداً ديرمكه وقتيله (Census سنسوس) دينيلن شي اسيرلر اوزرندن استيفا اولونور بر خراجدی . ادعامی (ماركولف) ك بر دستوريله اثبات ايدەرم ؛ بو دستور ، حرطوغمش اولمق وخراج دفترنده مقيد بولونمامق شرطيله ، هر ايستەينك طريق رهبانيته قبول ايديلەسنه قرالك مساعدەسنی متضمندی [١] . كذلك ادعامی شارلمان طرفندن ساقسونيا حوالیسنه مأمور ايديلن بر قونته بو مأموريته تعيينی مناسبتيله ويريلن امرنامه ايله اثبات ايدەرم [٢] : بو امرنامه ، خريستيانلغی قبول ايتمش اولملرندن طولايی ساقسونلرك عتقنی متضمندر ؛ و ، عادتا ، حريت بخش ايدەن بر قانون ماهيتندەدر [٣] . بو حكمدار ساقسونلره ايلك حريت مدنيەلرينی اعاده ايدييور ، خراج تأديەسندن اونلری معاف طوتيوردی [٤] . ديمك اوليوركه اسير اولمقله خراج ويرمك عينی شيمش ، وحر اولمقله خراج ويرمەمك عينی شی اولديغی كبی

مملكته قبول ايديلن اسپانيوللر لهنده عينی حكمدار طرفندن يازيلان وهر بری عادتا بر برات تشكيل ايدەن مكتوبلر [٥] قونتلری بو اسپانيوللردن خراج ايستەمكدن واللرندن طوپراقلرينی آلمقدن منع ايتمشدر . معلومدركه فرانسەيه مواصلت ايدەن اجنبيلر اسير كبی معامله ايديليرلردی ؛ شارلمان بو اجنبيلرك طوپراقلری اوزرنده حق تصرفه مالك اولملرينی التزام ايتمش اولديغنه كوره ، حر عد ايديلەلرينی ايستەيور وكنديلرندن خراج آرانيلماسنی منع ايدييوردی .

(كل شارل) ك عينی اسپانيوللر لهندەكی بر قاپيتولەری [٦] اونلرك ديكر فرانقلر كبی معامله ايديلەلرينی امر ، وكنديلرندن خراج ايستەنيلەمەسنی نهی ايتمشدر : ديمك اوليوركه حر كيمسەلر خراج ويرمزمش .

پيست (Piste) امرنامەسنك اوتوزنجی مادەسی ، قراله ياخود كليسايه عائد متعدد قولونلرك كندی مانوارلرينه ملحق اراضیيی رهبانه ياخود اونلرك وضعيتلرنده بولونان كيمسەلره صاتارق اللرنده كوچوك بر قولوبەدن باشقا شی بيراقامق و بالنتيجه خراج

[١] كتاب ١ ، دستور ١٩ .
[٢] ٧٨٩ تاريخلی ، بالوز طبعی ، جلد ١ ، صحيفه ٢٥٠ .
[٣] ايضاً .
[٤] ايضاً .
[٥] ٨١٢ تاريخلی ، بالوز طبعی ، جلد ١ صحيفه ٥٠٠ .
[٦] ٨٤٤ تاريخلی ، بالوز طبعی ، جلد ٢ ، ماده ١ و ٢ ، صحيفه ٢٧ .

تأديەسنه مانع اولمق صورتيله وقوعه كتيردكلری سوء استعمالی تصحيح ايدييور ؛ بو امرنامەده ، هر شيئك اسكی حالنه ارجاعی امر اولونمشدر : ديمك اوليوركه خراج بر اسارت ويركيسی ايمش .

ايضاحات مذكورەدن ، سلطنتی تشكيل ايدەن مملكتلر داخلنده عمومی بر خراج اولماديغیده استنتاج اولونور ؛ برچوق متنلر بونی بداهت مرتبەسنه ايصال ايدەر : چونكه عكسی تقديردە بو قاپيتولەرنه ديمك اولوردی [١] : « خراجك وقتيله صورت مشروعەده طلب اولونديغی [٢] هر يرده طلب ايديلەسنی ايستەرز » ؟ شارلمانك قديماً قراله [٣] عائد اولان بوتون خراجلرك صحتله تدقيق وتحريسی حقنده ولايتلردەكی مرخصلرينه كوندرديكی [٤] قاپيتولەر ايله ، كنديلرندن خراج طلب ارلونان كيمسەلرك [٥] تاديه ايتمش اولدقلری خراجلره تصرفندن باحث اولان قاپيتولەر [٦] ادعامزی تأييددن باشقا نه افاده ايدەر ؟ « اوزرندن خراج استيفا ايدەكلديكمز خراجكذار بر طوپراغه بر كيمسه تصرف ايدەرسه » كلمەلرينی حاوی اولان قاپيتولەره [٧] نه معنی ويرمەلی ؟ والحاصل ، كل شارلك ، خراجی ازمنهٔ قديمەدنبری قراله عائد اولان خراجكذار اراضيدن بحث ايدەن قاپيتولەرينه [٨] نه ديمەلی ؟

بعض متنلرك بدايت امرده بو سويلدكلرمه مغاير كوروندكلری حالده حقيقت امرده اونلری تأييد ايتدكلرينه دقت ايديكز . سلطنتده حر كيمسەلرك بعض آرابالردن باشقا بر شي ويرمكه مجبور اولمادقلری يوقاريده كورولمشدر . صوك بحث ايتديكم قاپيتولەر بوكا (Census) اسمنی ويرييور ، و بونی اسيرلر طرفندن تأديه اولونان (خراج) ه مقابل اولمق اوزره كوستەرييور .

[١] ٨٠٥ سنەسنه عائد اوچنجی قاپيتولەر ، ماده ٢٠ و ٢٢ .
[٢] ايضاً .
[٣] ٨١٢ سنەسنه عائد قاپيتولەر ، ماده ١٠ و ١١ .
[٤] ٨١٢ سنەسنه عائد قاپيتولەر ، ماده ١٠ و ١١ ، بالوز طبعی ، جلد ١ ، صحيفه ٤٩٨ .
[٥] ٨١٣ سنەسنه عائد قاپيتولەر ، ماده ٦ .
[٦] ٨١٣ سنەسنه عائد قاپيتولەر ، ماده ٦ ، بالوز طبعی ، جلد ١ صحيفه ٥٠٨ .
[٧] قاپيتولەرلرك دوردنجی كتابی ، ماده ٣٧ . (لومبارد قانوننده) مندرجدر .
[٨] قاپيتولەرلرك دوردنجی كتابی ماده ٣٧ .
[٩] ٨٠٥ سنەسنه عائد ، ماده ٨ .

بوندن ماعدا پیست امرنامه‌سی [۱] ، کندی شخصلری وکندی قولوبه‌لری ایچون قراله خراج تأدیه‌سیله مکلف اولان وقحط [۲] اثناسنده کندیلرینی صاتمش اولان حر کیمسه‌لردن باحثدر. قرال بونلرك تکرار صاتین آلینمالرینی ایسته‌یور : قرالك امرنامه‌لری موجبنجه آزاد ایدیلمش اولانلر [۳] ، علی العاده احوالده ، صحیح وتام بر حریت استحصال ایتمش اولمازلر [٤] ، فقط باش ویرکیسی (Censum in capite) یعنی شخصی ویرکی تأدیه ایده‌رلردی ؛ ایشته بوراده موضوع بحث اولانلر بویله کیمسه‌لردی .

بناءً علیه ، رومالیلرده جاری اصولدن مقتبس عمومی وجهانشمول برخراج فکرینی بر طرفه بیراقق لازم کلدیکی کبی ، سنیورلره عائد حقوق ومنافعك‌ده اوصورتله تأسس ایتمش آثار اغتصابدن عبارت اولدیغی ظننه نهایت ویرمه‌لیدر . فرانسز سلطنتنده خراج (Cens) تسمیه اولونان شی بو کلمه‌ده وقوع بولان سوء استعمالدن صرف نظر ، اسیر کویلولر اوزرندن افندیلرینك جبایت ایتدکاری خصوصی بر رسمدی .

استشهاداً ذکر ایتدیکم بونجه شیلرله قارئی پك الیم بر صورتده صیقمش اولدیغمدن دولایی عفویمی استرحام ایده‌رم : فرانسز سلطنتنك غول حوالیسنده تأسسی حقنده راهب دوبوسك یازمش اولدیغی کتابی دائما أوکمده بولمایادم ، سوزیمی داها قیصا کسه‌جکدم . هیچ برشی مشهور برمؤلفك فنا براثری قادار معارفك ترقیسنه حائل اولماز ، چونکه ، تعلیمدن اول ، فکرلری یا کلیش ذهابلردن قورتارمقله ایشه باشلامق لازم کله‌جك .

[۱] ۸٦٤ تاریخلی امرنامه ، ماده ۳٤ ، بالوز طبعی ، صحیفه ۱۹۰ .

[۲] ایضاً .

[۳] عینی امرنامه‌نك ۲۸ نجی ماده‌سی بوتون بونلری لایقیله ایضاح ایتمش ، حتی رومالی آزادلیلرله فرانق آزادلیلر آراسنده بر فرق کوزه‌تمشدر ؛ بوماده‌ده کوروله‌جکی کبی ، خراج عمومی دکیلدی . بونی اوقومالیدر .

[٤] شارلمانك اولجه ذکر ایدیلان ۸۱۳ تاریخلی قاپیتوله‌رندن اویله آکلاشیلیور .

فصل — ۱٦

دره بکلری یاخود واسساللر .

جرمانلرده حکمدارلری تشبثلرنده تعقیب ایده‌ن کوکوللولردن بحث ایتمشدم : بوعادت فتحدن صوکرا دوام ایتمشدر . (تاسیت) بونلره رفیق اسمنی ویریور ؛ سالیك قانوننده بونلره قرال صداقتی عهد ایتمش کیمسه‌لر ، (مارکولف)ك دستورلرنده [۱] کوکوللو عسکر دینیلمشدر ؛ ایلك مؤرخلرمز بونلر حقنده اصدقا تعبیرینی قوللانمشلردر ؛ صوکرا کیلرده واسسال و سنیور عنوانلرینی قوللانمشلردر .

سالیك وریپتوئه‌ر قانونلرنده فرانقلره دائر بی‌نهایه احکام بولوندیغی حالده ، کوکوللو عسکر حقنده پك آزشی کورولور . بونلره متعلق اولان احکام دیکر فرانقلر ایچین وضع ایدیلنلردن فرقلیدر : هپ فرانقلرك اموالنه متعلق خصوصاتی تنظیم ایتمکده اولان بوقانونلرده کوکوللولر حقنده هیچ برشی دینیلمه‌مکده‌در ؛ بوحال کوکوللولره عائد اموالك قانون مدنیدن زیاده سبالیك قانونیله تسویه ایدیلمش اولماسندن ، وبر عائله‌نك ملك موروثی ماهیتنده تلقی اولونمایارق براوردونك حصه‌سنه اصابت ایتمش مال غنیمتدن عبارت کوروله‌سندن منبعثدر .

دره بکلرینه تخصیص ایدیلن اموال مختلف مؤلفلر طرفندن مختلف زمانلرده اموال امیریه ، تمتعات ، مراتب ، تیمار کبی عنوانلرله ذکر ایدیلمشدر .

شبهه یوقکه تیمارلر بدایتده قابل تبدیل ایدی . غره‌غوار ده‌طور (Grégoire de Tours) [۲] ك روایتنه کوره ، (سونه ژیزیل Sunégisile) و (غاللومان galloman) ك اولجه خزینه‌دن عهده‌لرینه کچیرمش اولدقلری اموالك کافه‌سی أللرندن آلینمش ، وآنجاق تصرفلری آلتنده‌کی شیلر کندیلرینه بیراقیلمشدر . (غونتران) ، یکنی (شیلده‌برت)ی تخته اصعاد ایتدیکی وقت کندیسیله خفی برمذاکره‌ده بولونارق ، کیملره تیمار ویرمه‌سی ، کیملرك تیمارلرینی أللرندن آلماسی لازم کله‌جکنی کوسترمشدر [۳] . مارکولفك بر

[۱] کتاب ۱ ، ۱۸ نجی دستور .

[۲] کتاب ۹ ، فصل ۳۸ .

[۳] ایضاً کتاب ۷ .

دستورنده ، قرال يالكيز خزينه‌سنه عائد تمتعاتی دكيل ، ديكر برينك ألنده اولانلری‌ده مبادلةً ويريبور. لومبارد قانوننده تمتعات تصرف آلتنده‌كی اموالدن خارج طوتولمشدر [١] . مورخلر، دستورلر، باربار اقوام مختلفه‌سنه عائد مجله‌لر، ألمزه كچن بوتون آبده‌لر بو خصوصده متحددرلر. الحاصل، تيمارلر كتابنك محررلری [٢] سنيورلرك بدايتده بونلری ايسته‌دكلری كبی نزع ايده‌بيلمش اولدقلرينی ، صوكرا بر سنه ايچون تأمين ايتدكلرينی ، وبالآخره قيد حياتله ويردكلرينی بيان ايده‌رلر .

فصل — ١٧

حر كيمسه‌لرك خدمت عسكريه‌سی .

ايكی صنف كيمسه‌لر خدمت عسكريه ايله مكلفديلر : بو خدمته تيمارلری طولاييسيله مجبور اولان بويوك وكوچوك دره بكلری ، وقونتك امری آلتنده خدمت ايده‌رك قونت ياخود قونتك مأمورلری طرفندن سوق ايديلن فرانق ، روما وغولوا احراری .

بر طرفدن، تمتعات ياخود زعامت (تيمار) صاحبی اولمايان، وديكر طرفدن اسارت زراعيه‌يه تابع بولونمايان كيمسه‌لره **حر** دينيليردی: متصرف اولدقلری اراضی‌يه‌ده **وبركيدن معاف طوپراقه** اسمی ويريليردی .

قونتلر حر كيمسه‌لری طوپلار ، حربه سوق ايده‌رلردی ؛ معيتلرنده (قائممقام vicaire) ديدكلری مأمورلر بولونوردی ؛ حر كيمسه‌لرده يوزر كيشيلك بولوكلر تشكيل ايده‌رلردی ؛ ديمك اولويوركه قونتلرك امرلری آلتنده ، قائممقاملردن باشقا ، **يوزباشی** دينيلن وبو بولوكلری حربه سوق ايده‌ن حر ضابطلرده واردی .

بو يوز كيشيلك بولوكلر فرانقلرك غول حواليسنده تأسسلرندن صوكرا وجوده كلمشدر . تقسيمات مذكوره هر قضايی داخلنده وقوع بولان سرقتلردن مسئول طوتمق مقصديله (قلوته‌ر) و (شيلده‌برت) طرفندن وجوده كتيريلمشدی: بو حكمدارلرك امرنامه‌لری

---

[١] كتاب ٣ ، باب ٨ ، فقره ٣ .

[٢] فودورروم (Feudorum) ، كتاب ١ باب ١ .

سوزيمزی تأييد ايده‌ر [١] . بويله بر ضابطه تشكيلاتی انكلتره‌ده حالا موجوددر .

قونتلر حرلری حربه سوق ايتدكلری كبی ، دره بكلری‌ده ايكنجی ياخود اوچنجی درجه‌ده‌كی دره بكلرينی حربه سوق ايده‌رلردی ؛ پسقاپوسلر، راهبلر ياخود كليسا مأمور عدليلری كندی معيتلرينی حربه سوق ايده‌رلردی [٢] .

پسقاپوسلر خيلی مشكل وضعيتده ايديلر : كندی حركتلرينی كنديلری ده بكنمه‌يورلردی [٣] . شارلماندن حربه كيتمكه مجبور طوتولمامالرينی ايسته‌مشلر و ، بو آرزولرينه نائل اولونجه ، حرمت عموميه‌دن محروم بيراقيلدقلرندن شكايت ايتمشلردی ؛ بونك اوزرينه شارلمان بو قباحتك كنديسنه عائد اولماديغنی سويله‌مكه مجبور اولمشدی. هر نه حال ايسه ، پسقاپوسلرك هيچ حربه كيتمه‌دكلری زمانلر، كندی تابعلرينك قونتلر طرفندن حربه سوق ايديلمش اولدقلرينی كوسته‌ره‌جك برشيئه تصادف ايتمه‌دم ؛ بالعكس، پسقاپوسلره تابع كيمسه‌لری حربه سوق ايچون قراللرك ياخود پسقاپوسلرك اصدقادن برينی انتخاب ايتدكلری كورولور [٤] .

لوئی لودوبونه‌رك بر **قاپيتوله‌رنده** قرال واسساللری ، يعنی تابعلری اوچ صنفه آييرييوردی : قراله تابع اولانلر ، پسقاپوسلره تابع اولانلر ، قونته تابع اولانلر . بويوك دره بكلری ياخود سنيورلر ، هر هانكی بر لزوم اوزرينه قرالك نزدنده بولونمق اضطرارنده قالمادقجه ، كندی واسساللرينی [٥] حربه كنديلری سوق ايده‌رلردی ؛ اويله بر مانع ظهورنده ، بونلرك واسساللری قونتك سوق واداره‌سی آلتنده حربه كيده‌رلردی .

فقط سنيورلری حربه سوق ايده‌ن كيمدی ؟ بو ، شبهه يوقكه ، اصدقاسنك دائما

---

[١] ٥٩٥ سنه‌سی ، ماده ١ .

[٢] ٨١٢ تاريخلی قاپيتوله‌ری ، ماده ١ و ٥ ، بالوز طبعی ، جلد ١ ، صحيفه ٤٩٠ .

[٣] (وورمس) ده صادر اولان ٨٠٣ تاريخلی قاپيتوله‌ر .

[٤] ايضاً ، صحيفه ٩٠٤ .

[٥] اولجه‌ده كوسته‌ريلمش اولديغی كبی ، Vassal تابع ديمكدر ؛ كوچوك بر دره بكی ، بر طرفدن ، بويوك بر دره بكنك تابعی اولديغی كبی ، ديكر طرفدن‌ده ، كنديسنك تابعلری بولونابيليردی .
مترجم

ماشـلرنده بولونان قرالدی . بونك ایچوندركه ، قاپیتولەرلر [١] ، قرالك واسساللریله پسقاپوسلرك واسساللری آراسنده دائما بر ضدیت بولوندیغنی كوستەریر . جسور ، مغرور وعالیجناب اولان قراللریمز بو راهب میلیسلرینك باشنه كچمك ایچین اوردویه اشتراك ایتمزلردی ؛ قراللریمزك غالب كلمك یاخود برلكده أولمك ایچون انتخاب ایدەجكلری كیمسەلر هر حالده راهبلر دكیلدی .

معمافیه ، بو سنیورلرده برنجی وایكنجی درجەدەكی واسساللرینی حربه بالذات كندیلری سوق ایدەرلردی؛ شارلمانك ایستەر كندی‌ملكی داخلنده، ایستەر بر كیمسەنك عهدەسندەكی تیمار اراضیسی داخلنده دورت (مانوار) ه مالك هرحر كیمسەنك دوشمانه قارشی كیتمەسنی ، یاخود سنیورینی تعقیب ایتمەسنی آمر بر قاپیتولەری سوزیمزی تأیید ایدەر [٢] . بدیهیدركه بوراده شارلمان ، بر طوپراغه تصرف صورتیله مالك اولان كیمسەنك میلیس قطعاتیله برلكده قونتك قومانداسی آلتنده دوشمانه قارشی یورویەجكنی، وسنیوردن تیماری‌اولانلرك سنیورله برلكده حركت ایدەجكلرینی سویلەمك ایستەمشدر .

معمافیه راهب دوبوس قاپیتولەرلرده خصوصی‌برسنیوره‌تابع كیمسەلردن‌بحث اولوندیغی وقت ، بونلردن اسیرلرك مقصود اولدیغنی‌ادعا ایدەر [٣] ؛ و ویزیغوتلرك قانون وعادتلرینه استناد أیلەر. حال بوكه بالذات قاپیتولەرلره استناد اولونماسی مرجحدی . دمین بحث ایتدیكم قاپیتولەر ، راهب دوبوسك ادعاسنه صورت قطعیەده مباینـدر . كل شارل ایله برادرلری آراسنده عقد اولونان معاهده دخی بر سنیوره یاخود قراله اتباعده مختار حر كیمسەلردن باحثدر ؛ وبو حكم برچوق احكام سائرەیه مطابقدر .

[١] (قاپیتولەر Capitulaire) تعبیرینك‌ده برنجی وایكنجی عرق قراللرینك حقوق‌خصوصات حقنده اصدار ایتدكلری مقرراته علم اولدیغی اولجه كوستریلمشدی . تاریخده بر فصل مخصوص اشغال ایدەن ، یاخود مهم بر موجودیت تشكیل ایدەن شیلرك‌اسم‌مخصوصلریله ذكری‌بالوجوه فائدەلیدر . موضوعده معینیت تأمیننـدن باشقا ، تدقیقات اجراسی و وثائق تحریسی كبی خصوصاتده‌ده سهولتی موجب اولماسنه بناءً ، مختلف ملتلرك آثار علمیەسنده بو اصوله رعایت ایدیلمشـدر . مثلا ، تورك تاریخندن ، تورك مؤسساتندن باحث اجنبی كتابلرنده **اراده** ، **فرمان** ، **والی** ، **رعایا** ، **الخ** كلمەلرینك عیناً قوللانیلدقلری كورولور .
مترجم

[٢] ٨١٢ تاریخلی قاپیتولەر ، فصل ١ ، بالوز طبعی ، صحیفه ٤٩٠ .

[٣] فرانسز سلطنتنك تأسسی ، جلد ٣ ، كتاب ٦ ، فصل ٤ .

او حالده دینیلەبیلیركه اوچ نوع میلیس واردی : قرالك سنیورلرندن یاخود تابعلرندن متشكل میلیس ، كه بونلرك‌ده معیتلرنده كنـدی تابعلری بولونوردی ؛ پسقاپوسلرله دیكر صنوف رهبانیەدن و واسساللرندن (تابعلرندن) متشكل میلیس؛ ونهایت ، حركیمسەلری حربه سوق ایدەن قونتك ادارەسی آلتندەكی میلیس .

واسساللرك‌ده قونته تابع اولامایاجقلرینی ادعا ایتمم ؛ چونكه خصوصی بر قوماندایه مالك اولانلر داها زیاده نفوذ وصلاحیت صاحبی اولانلره تابعدیلر .

حتی ، تیمار تعهداتنی ایفا ایتمەین واسساللردن قونتك و قرال مرخصلرینك جزای نقدی آلابیلدكلری‌ده آكلاشیلیور .

كذلك ، قراله تابع واسساللر بر چاپولجیلقده بولوندقلری تقدیرده قونت طرفندن تأدیب اولونورلردی [١] ، مكركه قرالك جزاسنی ترجیح ایتسینلر .

فصل — ١٨

خدمت مضاعفه .

بر كیمسەنك تحكم عسكریسی آلتنده بولونانلرك احكام ملكیه (یعنی سیویل) خصوصندەده اونك نفوذی آلتنده بولونمالری سلطنتك اساسلی برعمدەسیدی : بوسببله، لوئی لودوبونەرك ٨٧٥ [٢] تاریخلی قاپیتولەری قونتك حر كیمسەلر اوزرندەكی قدرت عسكریەسنی سیویل حق قضاسیله متوازیاً یوروتور ؛ ینه بو سببله ، حربه حر كیمسەلر سوق ایدەن قونتك ریاست ایتدیكی مجلسلره **حر كیمسەلر مجلسی** دینیلیردی . شبهه یوقكه ، حریت مسئلەلرینك ، قونتك مأمورلری طرفندن عقد ایدیلن مجلسلرده دكیل ، بالذات قونتك مجلسلرنده محاكمه ایدیلەبیلەجكی قاعدەسی ایشته او قضیەدن استخراج اولونمشدر . عینی‌سببله، قونت پسقاپوسلره یاخود راهبلره مربوط واسساللری‌حربه‌سوق ایتمزدی [٣]،

[١] ٨٨٢ تاریخلی قاپیتولەر ، ماده ١١ بالوز طبعی ، جلد ٢ ، صحیفه ١٧ .

[٢] ماده ١ و ٢ .

[٣] شارلمانك ٨١٢ تاریخلی قاپیتولەری ، ماده ١ و ٥ ، بالوز طبعی، جلد ١ ، صحیفه ٤٩٠ .

چونكه اونك ادارۀ ملكيه‌سنه (juridiction civile) تابع دكيللردی ؛ عينی سببله ، سنيورلرك تالی درجه‌ده‌كی واسساللرينی حربه قونت سوق ايتمزدی ؛ عينی سببله ، انكليز قانونلرينه مخصوص لغتجه ساقسونلرك (Copels) اسمنی ويردكاری كيمسه‌لره نورماندلرك قونت ، رفيق ديدكارينی ، چونكه عدلی جزای نقديلری قرال ايله برلكده مقاسمه ايتدكلرينی كوسته‌رير [١] ؛ وهپ عينی سببله، هر عصرده واسساللرك سنيوره قارشی اولان وظيفه‌لرينی[٢] ، سلاحلنمق و(په‌ر) لری سنيورك ديوانده محاكمه ايتمكدن عبارت كوروز [٣] .

عدلی ماهيتده اولان بو حق حربه سوق ايتمك حقنه باغلايان سببلرك بری ، احرارك مكلف اولدقلری بعض آرابا خدماتنك استلزام ايده‌جكی مصارفدن و ، صورت عموميه‌ده ، آشاغيده بحث ايده‌جكم بعض تمتعات عدليه‌دن عبارت اولان رسوم خزينه‌يی تأديه ايتديرمك ايشنك دوشمانه قارشی عسكر سوق ايتمك ايشيله برلكده بر كيمسه‌نك عهده‌سنده بولونماسيدر .

قونتلرك كندی قونتلقلری داخلنده حق قضايه مالك اولمالرينی مستلزم اولان اساس سنيورلره‌ده دائرۀ زعامتلری داخلنده حق قضا ويرديرمشدر؛ و ، داها أيی افادۀ مرام ايتمك ايچون ديمه‌ليدركه ، قونتلقلر مختلف زمانلرده ظهور ايده‌ن تبدلاتده تيمارلر داخلنده ظهور ايده‌ن تبدلاتی دائما تعقيب ايتمشلردی : هر ايكی طرف ، عينی پلان وعينی فكرلر داخلنده اداره ايديلمشلردر. بركلمه ايله، قونتلر كندی قونتلقلری داخلنده سنيور ايديلر ، سنيورلرك ده كندی سنيورلقلری داخلنده قونت اولدقلری كبی .

قونتلره عدليه مأموری ودوقه‌لره عسكری ضابط نظريله باقيليرسه طوغرو فكرلره ابتنا ايديلمه‌مش اولور . بونلرك هر ايكيسی ده عينی زمانده هم عسكری ، هم ملكی مأمورديلر [٤] : آراده‌كی فرق ، (فره‌ده‌كه‌ر Frédégaire) [٥] دن اوكرنديكمزه

[١] Satrapia كلمه‌سنه مراجعت .
[٢] قدس آسيزلری (مجلسلری) ، فصل ٢٢١ و ٢٢٢ ، بوبابده ايضاحات كافيه ويرير .
[٣] كليسا مدافعلری مرافعاته اولديغی كبی ميليس قطعاتنه‌ده رياست ايده‌رلردی .
[٤] ماركولفك ٨ نجی دستورينه مراجعت ، كتاب ١ ؛ دستورك محتوی اولديغی مكتوبلر دوفه‌ر ، پاتريس ياخود قونتلره خطاباً يازيلمش اولوب ، اركان مذكوره‌يه احكام مدنيه و ادارۀ ماليه خصوصاتنده صلاحيت ويرمكده‌در .
[٥] ٦٣٦ سنه‌سنه عائد وقايع نامه‌نك ٧٨ نجی فصلنه مراجعت .

كوره ، مافوقلرنده دوقه بولونمايان بعض قونتلر اولديغی حالده دوقه‌نك مادوننده متعدد قونتلر بولونماسندن عبارتدر .

احتمال كه ، عينی مأمورلرك تبعه اوزرنده قدرت عسكريه ايله برابر قدرت مدنيه‌يی، وحتی قدرت ماليه‌يی عينی زمانده حائز اولمالرندن ناشی ، فرانق حكومتنك او وقتلر پك شدتلی اولديغی ظن ايديله‌جك ؛ وبن‌ده ، بوندن اولكی كتابلرده ، بو حالك استبداد علائم مميزه‌سندن اولديغنی سويله‌مشدم .

فقط قونتلرك توركيا پاشالری كبی منفرداً اجرای محاكمه وتوزيع عدالت ايتدكلرينی ظن ايتمه‌مه‌ليدر [١] : ايشلری محاكمه ايچون مرافعه مجلسلری عقد ، وبو مجلسلره اشرافی دعوت ايده‌رلردی .

دستورلرك (formuies) و باربارلره عائد قانونلرله قاپيتوله‌رلرك محاكماته متعلق احكامی لايقيله آكلاشيلا بيلمك ايچين ديه‌جكم كه قونتك ، (غراويون gravion) دينيلن مأمورك ، ويوزباشينك وظيفه‌لری بردی ؛ حاكملر ، (راتيمبورج rathimdurges) و (ئه‌شوه‌ن échevin) لر مختلفناملرده عينی اشخاصدن عبارتديلر : بونلر قونتك معاونلريديلر ؛ علی العاده ، قونتك يدی معاونی اولوردی ؛ اجرای حكم ايچين لااقل اون ايكی كيشی‌يه محتاج اولديغندن ، [٢] متباقيسنی اشرافدن اكمال ايده‌ردی [٣] .

فقط ، حق قضا ايسته‌ر قرال ، قونت ، غراويون ياخود يوزباشی ألنده ، ايسته‌ر سنيور ياخود رهبان ألنده اولسون ، بونلرك هيچ بری منفرداً حكم ايتمزلردی ؛ وجرمانيانك اورمانلرندن نشأت ايتمش اولان بو اصول ، تيمارلرك يكی بر شكل آلديغی زمانلرده محافظۀ موجوديت ايتمش بولونيوردی .

قدرت ماليه ايسه ، قونت طرفندن سوء استعمال ايديله‌مه‌يه‌جك كيبيدی: حكمدارك حر كيمسه‌لر اوزرنده‌كی حقوقی او درجه بسيطدی كه ، اولجه‌ده سويله‌ديكم كبی ، بعضی

[١] غره‌غوار ده‌طور ، كتاب ٥ .
[٢] بوتون بو بحثلر ايچين (لوئی لودوبونه‌ر) ك ساليك قانونك ايكنجی ماده‌سنه علاوه ايديلن قاپيتوله‌رلرينه مراجعت ؛ كذلك دوقانژ طرفندن (Boni Homines) كلمه‌سی حقنده ويريلن تفصيلاته مراجعت .
[٣] بعضاً يالكيز اشراف بولونوردی (ماركولف دساتيری لاحقه‌سی ، فصل ٥١) .

عمومی حاللرده واجب‌الاعطا بر طاقیم آرابالره منحصردی [۱] ؛ حقوق عدلیه‌یه کلنجه، اختلاس وارتکابك اوکنی آلاجق بعض قانونلر واردی [۲] .

فصل - ۱۹

باربار ملتلرده دیتلر .

جرمانلرك قوانين واخلاقنه لايقيله كسب وقوف ايديله‌دكجه فرانسزحقوق سياسيه‌سی بحثنده آزاجق اولسون ايله‌ريله‌مك ممكن اولماديغندن ، بو اخلاقی و بو قانونلری تتبع ايچين بر آن توقف ايده‌جكم .

تاسيتدن آكلاشيلديغنه كوره ، جرمانلر اعدام جزاسنی مستلزم يالكيز ايكی جرم بيليرلرمش : خائنلری آصار، وجبينلری صوده بوغارلرمش؛ بوقوملرك عمومی‌عدايتدكلری جرملر بونلردن عبارتدی. بر كيمسه باشقا بر كيمسه‌يه قارشی بر حقسزلقده بولونجه ، تجاوزه ياخود ضرره اوغرايان شخصك اقرباسی منازعه‌يه كيره‌ر ، و بو كين بر ترضيه ايله تسكين ايديليردی . تجاوزه دوچار اولان كيمسه ترضيه‌يی قبول ايده‌بيليرسه بو ترضيه اوكا عائد اولوردی ؛ وفاتيله ترضيه اقرباسنه توجه ايدنجه ياخود حقارت ويا حقسزلق اقربايه‌ده شامل اولونجه ، ترضيه بونلره‌ده عائد اولوردی .

تاسيتك آكلاتيشنه كوره ، بو ترضيه‌لر علاقه‌دار طرفلر آراسنده متقابل بر مقاوله ايله ياپيليرمش : بوندن طولايی ، باربار ملتلرك مجله‌لرنده بونلره **اوزلاشما** [۳] دينيليور .

انتقام خصوصنده خلقی باشی بوش بيراقان ، يعنی مخاصم عائله‌لری همان حال طبيعيده، وسياسی ياخود مدنی هيچ بر قانونله ضبط و توقيف ايديلمكسزين تسكين كين ايدنجه‌يه قادار انتقامنی ديله‌ديكی كبی اجرا ايده‌جك وضعيتده بيراقان ، يالكيز (Frisons) قانوننی كوروورم . بوقانون‌ده تعديل اولوندی : حياتنه قصد ايديلن كيمسه‌نك أونده

[۱] ويوقاريده بحث ايتمش اولديغم وجهله نهرلره عائد بعض رسوم .
[۲] ريپتوئه‌ر قانونی ، ۸۹ نجی باب ؛ لومبارد قانونی ، كتاب ۲ ، باب ۵۲ ، فقره ۹ .
[۳] باشقا تعبيرله ديت .

راحت بيراقيلماسی ، كليسايه ومحاكمه محلنه كيدوب كليركن‌ده اوكا ايليشيلمه‌مه‌سی اصول اتخاذ اولوندی .

ساليك قانونلرينك مدونلری اسكی بر فرانق عادتندن بحث ايده‌رلر [۱] : بر نعشی صويمق مقصديله مدفنندن چيقاران كيمسه ، او عادت موجبنجه جمعيت بشريه‌دن خارج طوتولور ، متوفينك اقرباسی موافقت ايدنجه‌يه قادار انسان جمعيتنه تكرار قبول ايديله‌مزدی ؛ اوزمانه قادار ، يعنی جمعيت آراسنه قبول ايديلنجه‌يه قادار، محكومه أكمك ويرمكدن ياخود كنديسنی أوه قبول ايتمكدن هر كس وحتی كندی زوجه‌سی ممنوع اولديغندن، او آدام ديكر آداملره ، وديكرلری اوكا قارشی حال طبيعيده ، يعنی جمعيت بشريه‌نك موضوعاتندن اولان علاقه و تساندن خارج بر حالده بولونورلر ، و بو وضعيته آنجاق ديتله نهايت ويريله‌بيليردی .

احوال سائره‌ده ، مختلف باربار ملتلرينك عقليلری مخاصم طرفلرك متقابل ائتلافلرينه انتظار حالنده پك اوزاياجق وپك تهلكه‌لی بر شكل آلابيله‌جك شيلری بالذات ياپمغی دوشونه‌رك ، حقسزلغه ياخود حقارته معروض قالان كيمسه‌نك آلماسی لازم كلن ديتك مقدارينی عادلانه تعيين ايتمكه چاليشمشلردر. بوتون بوباربار قانونلرينك بوخصوصده‌كی صراحتلری فوق‌العاده‌در : مختلف حاللرك تفريقنده اينجه‌لك كورولور [۲] ؛ حادثه‌لر طارتيلمشدر ؛ قانون كندينی تجاوزه دوچار اولمش كيمسه‌نك يرنده فرض ، وبو كيمسه‌نك اعتدال دمنه مالك اولديغی بر صيراده ايسته‌يه‌جكی ديتی اونك حسابنه طلب ايده‌ر .

جرمانلر حال‌طبيعيدن [۳] بوقانونلری تأسيس ايده‌رك چيقمشلردر ؛ تاسيتك عصرنده هنوز اوحال طبيعيده بولوندقلری ظن اولونور .

لومبارد قانوننده روتاريس ، مجروحی تطمين صورتيله عداوتلره نهايت ويريله‌بيلمك اوزره [٤] ، جرح وقوعاتنه متعلق اصول‌قديمه ديتلرينی آرتديرمش اولديغنی بيلديرييور. حقيقةً ، فقير بر قوم اولان لومباردلر ايتاليانك فتحيله زنكينلشدكلرندن ، اسكی ديتلر آز كورونمكه باشلامش ، وبو سببله تأليف بين امكانی قالمامشدی . ديكر ملل غالبه

[۱] ساليك قانونی ، باب ۵۸ ، فقره ۵ ؛ باب ۱۷ ، فقره ۳ .
[۲] ساليك قانوننك حيوانات سرقتلرينه متعلق ۳ ، ٤ ، ۵ ، ٦ و ۷ نجی بابلرينه مراجعت .
[۳] حال طبيعيدن مقصد نه اولديغی يوقاريده ايضاح ايديلمشدی .
[٤] كتاب ۱ ، باب ۷ ، فقره ۱۵ .

رؤساسنك‌ده بوكون ألمزده بولونان مختلف قانون مجله‌لرینی تدوینه بو ملاحظه‌نك سوقیله مجبوریت كورمش اولدقلرینه شبهه ایتمم .

باشلیجه دیت مقتولك اقرباسنه قاتل طرفندن ویریله‌جك اولاندی . موقع اجتماعی فرقلری دیتلر آراسنده فرق كوزه‌تیلمه‌سنی موجب اولمشدر [۱] : بو صورتله ، (آنغل angles) قانونی ، بر (آدالینغ) ك قتلنده دیتی آلتی‌یوز (صو sou) ، حر بر كیمسه‌نك قتلنده ایکی یوز (صو) بر اسیر قتلنده اوتوز (صو) اولمق اوزره تعیین ایتمشدی . آكلاشیلیوركه بر كیمسه ایچون معین اولان دیتك بویوكلكی اوكیمسه‌نك حائز اولدیغی بویوك امتیازلر جمله‌سندندی ؛ چونكه بویله بردیت اونك شخصی ایچین بر فرق كوزه‌تدكدن باشقا ، خشین وشدید بر محیط ایچنده حیاتنی داها زیاده تأمین ایتمش اولویوردی .

باویه‌را قانونی بو جهتی بزه لایقیله حس ایتدیریر[۲]: (آژیلولفینغ agilolfingues) لر عنوانیله معروف عائله‌لردن [۳] صوكرا صف اولده كلدكلری ایچین ایکی قات دیت آلان باویه‌رالی عائله‌لرك اسمنی تصریح ایده‌ر . آژیلولفینغلر دوقه عرقندن ایدیلر ، دوقه هپ اونلردن انتخاب اولونوردی ؛ دیتلری دورت قات ایدی . دوقه‌نك دیتی (آژیلولفینغ) لر ایچین معین مقداردن بر ثلث زیاده ایدی . قانون بونك سببنی شویله ایضاح ایدییور : « دوقه اولدیغندن ، اقرباسندن زیاده مظهر احترام اولور » .

بوتون بو دیتلر پارا ایله تثبیت ایدیلمشدی . فقط ، علی‌الخصوص جرمانیاده ایكن ، اقوام مذكوره‌ده پارا اولمادیغندن ، مواشی ، مفروشات ، سلاح ، كوپك ، آو قوشلری ، اراضی ، الخ ویریله‌بیلیردی . حتی قانون اكثریا بو شیلرك قیمتنی تثبیت ایده‌ردی : بوحال او قادار آز پارایه مالك اولان اقوام مذكوره‌ده بونجه جزای نقدیلرك نه صورتله موجود اولابیلدیكنی ایضاح ایده‌ر .

دیمك اولویوركه بوقانونلر بركیمسه‌نك نه‌درجه‌یه‌قادار ضرر یاخود حقارت كوردیكنی ونه‌مقدار تضمینات آلاجغنی تماميله بیلمه‌سی، وخصوصیله بوتضميناتدن فضله بر شی آلماماسی ایچین حقسزلقلرك ، حقارتلرك، جرائمك فرقنی وضوح وقطعیتله كوسترمكه چالیشمشدر .

[۱] آنغل قانونی ، باب ۱ ، فقره ۱ ، ۲ و ٤ . ایضاً ، باب ٥ ، فقره ٦ ؛ باویه‌را قانونی ، باب ۱ ، فصل ۸ و ۹ ؛ فریزون قانونی باب ۱٥ .

[۲] باب ۲ فصل ۲۰ .

[۳] هوزیدرا ، اوزرا ، زاغانا ، هابیلینغا ، آنیه‌نا .

بو نقطهٔ نظردن ، ترضیه آلدقدن صوكرا انتقام آلان كیمسه‌نك بویوك بر جنایت ارتكاب ایتمش اولاجغی استدلال اولونور . بو جنایتده حقوق خصوصیه قادار حقوق عمومیه‌ده آیاق آلتنه آلینمش اولویوردی : بالذات قانون استحقار ایدیلیوردی . قانون واضعلرینك جزالاندیرمقدن اصلا كری طورمادقلری جنایت ایشته بودر [۱] .

بو ملتلر حكومت مدنیه‌لرنده كندی فكر استقلاللرندن آز چوق بر شی غائب ایتدكلری، وقراللر مملكتده داها أیی بر ادارهٔ ملكیه تأسیسنه چالیشدقلری وقت، تهلكه‌لی[۲] عد ایدیلن باشقا بر جرم داهلواردی: بوجرم ترضیه ویرمك ویا آلمقدن امتناع ایتمكدی. باربارلرك مختلف مجلات قانونیه‌سی بوبابده احكام مجبره قونولمش اولدیغنی كوسته‌ریر [۳] . فی‌الحقیقه، دیت قبولندن امتناع ایده‌ن كیمسه كندی حق انتقامنی محافظه ایتمك ایسته‌مش ، ترضیه‌یی ویرمكدن امتناع ایده‌ن‌ده متجاوز علیهه حق انتقامنی بیراقمش اولویوردی ؛ ایشته عقللی كیمسه‌لرك ، دیت خصوصنده علاقه‌دارلری دعوت ایده‌ن وفقط اجابته مجبور قیلمایان جرمان مؤسساتنده اصلاح ایتدكلری جهت بودر .

دمین، متجاوز علیهی دیت آلوب آلمامقده مختار بیراقان برساليك قانونی متندن بحث ایتمشدم : بر نعش صویان كیمسه‌یی اقربانك ترضیه قبول ومجرمك انسانلر آراسنده یاشایا بیلمه‌سنی طلب ایتمه‌لرینه قادار جمعیت بشریه‌دن چیقاران قانون بودر [٤] .

[۱] لومبارد قانونیتك برنجی كتابنده ۲٥ نجی بابك ۲۱ نجی فقره‌سنه ؛ برنجی كتابنده ۹ نجی بابك ۸ و ۳٤ نجی فقره‌لرینه ، عینی بابك ۳۸ نجی فقره‌سنه ؛ وشارلمانك ۸۰۲ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ۳۲ نجی فصلنه مراجعت .

[۲] (غره‌غوار ده‌طور Grégoire de Tours) ، ۷ نجی كتاب ، ٤۷ نجی فصل : مخاصم طرفلردن برینك تضميناتی تماماً آلاجغی صیراده طرف دیكردن كوردیكی بعض طاشقینلقلر اوزه‌رینه بالذات استیفای حق ایتمش اولماسندن طولایی تضميناتك نصفنی غائب ایتدیكنی كوسته‌ره‌ن دعوانك تفصیلاتنه مراجعت .

[۳] ساقسون قانوننك اوچنجی فصلنك ٤ نجی فقره‌سنه ، لومبارد قانوننك ۱ نجی كتابنده ۳۷ نجی بابك برنجی وایكنجی فقره‌لرینه ؛ آلمان قانوننك ٤٥ نجی بابنك ۱ و ۲ نجی فقرلرینه مراجعت . بو صوك قانون درحال وایلك حركتده خودبخود احقاق حقه مساعددی. كذلك شارلمانك ۷۷۹ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ۲۲ نجی فصلنه ؛ ۸۰۲ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ۳۲ نجی فصلنه ؛ ۸۰۲ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ۳۲ نجی فصلنه ؛ عینی تاریخلی قاپیتوله‌رك بشنجی فصلنه‌ده مراجعت .

[٤] ریپتوئه‌ر قانونلرینی تدوین ایتمش اولانلر بونی تعدیل ایتمشه بكزیيورلر. قوانین مذكوره‌نك ۸٥ نجی بابنه باقیكز .

مقدس شیلر ایچین بسله‌نیلن حرمت سالیك قانونی قلمه آلمش اولانلری قدیم عادته دوقوندورمامشدر .

سرقت فعلی اثناسنده قتل ایدیلن برخیرسیزك ، وزنا جرمنه مبتنی برافتراقدن صوكرا طرد ایدیلن قادینك اقرباسنه دیت اعطاسی حقسزلق اولوردی . باویه‌را قانونی احوال مماثله‌ده اصلا دیت ویردیرمز ، وانتقام تعقیباتنده بولونان اقربایی جزالاندیریردی .

باربارلرك مجلات قانونیه‌سنده بلا تعمد وقوعه كلمش افعال ایچین دیت اعطاسندن باحث احكام نادر دكلدر . لومبارد قانونك احكامی همان دائما عاقلانه‌در ؛ بویله بر حالده درجهٔ سخایه كوره دیت اعطاسنی ، و اوینك بر داها انتقام تعقیباتنده بولوناماملرینی آمردر .

ایكنجی قلوته‌ر پك حكیمانه بر اراده اصدار ایتمشدی : اشیاسی چالینان شخصی خفیاً وحاكمك امری اولمقسزین تضمینات آلمقدن منع ایتمشدی . بو قانونك اسباب موجبه‌سی آشاغیده كوروله‌جكدر .

فصل — ٢٠

بالآخره (سنیورلر احكام عدلیه‌سی) عنوانیله یاد اولونانه موضوعات .

قتل ، حقسزلق وحقارت ایچین، اقربایه ویریله‌جك دیتدن باشقاجه، باربارلرك مجلات قانونیه‌سنده (فره‌دوم fredum) اسمیله ذكراولونان رسمی‌ده‌تأدیه‌ایتمك لازم‌كلیوردی[١]. بوندن چوق بحث ایده‌جكم ؛ بو خصوصده بر فكر ویرمك ایچین دیه‌جكم كه بو رسم ، انتقام حقنه قارشی كوسته‌ریلن حمایه‌نك مقابلهٔ شكرانیدر. حالا بوكون بیله اسوه‌چلسانده (فره‌د fred) لفظی صلح دیمكدر .

شدیدالبطش اولان بو ملتلرده ، توزیع عدالت ، متجاوز علیهك انتقامنه قارشی متجاوزی حمایه ایمكدن ، ومتجاوز علیهی حقی اولان ترضیه‌یی قبوله مجبور طوتمقدن

[١] قانوناً معین اولمادیغی تقدیرده بو رسم ، ریپتوئه‌ر قانونك ٨٩ نجی فصلندن مستبان اولاجغی اوزره ، ویریلن دیتك ثلثی مقدارنده ایدی .

باشقا شی دكیلدی : بر صورتده‌كه ، جرمانلرده، بوتون اقوام سائره‌دن فرقلی اولارق، عدالت جانی‌یی متجاوز علیهه قارشی حمایه ایچین اجرا اولونوردی .

باربارلرك قانون مجله‌لری بو (فره‌دوم) لرك هانكی حاللرده طلب ایدیله‌جكنی كوسته‌ریر. اقربا انتقام آلامایاجقلری حاللرده (فره‌دوم) ویرمزلر: فی‌الحقیقه، انتقامك هیچ‌بولونمادیغی بر حالده انتقامه قارشی حمایه رسمی موجود اولامازدی . بو صورتله ، لومبارد قانونی موجبنجه [١] ، بر كیمسه حر بر كیمسه‌یی قضاءً قتل ایده‌جك اولورسه (فره‌دوم) ویرمه‌یه‌رك یالكیز مقتولك قیمتنی تأدیه ایده‌ردی ، چونكه اونی ایسته‌مه‌یه‌رك أولدورمش اولدیغندن ، بویله بر حالده اقربا انتقام حقنه مالك اولمازلردی . بو صورتله ، ریپتوئه‌ر قانوننه نظراً ، [٢] بركیمسه بر اودون پارچه‌سیله یاخود مصنوعات بشریه‌دن بر شیله قتل ایدیلنجه ، بو شی یاخود بو اودون مجرم عد اولونور ، مقتولك اقرباسی (فره‌دوم) مطالبه‌سنده بولونامایارق آلت قتلی آلیر ، كندیلری قوللانیرلردی .

كذلك، بر حیوان بركیمسه‌یی أولدورونجه، عینی قنون موجبنجه (فره‌دوم) تأدیه‌سی لازم كلمه‌یه‌رك یالكیز دیت ویریلیردی [٣] ، چونكه مقتولك اقرباسنه قارشی بر تجاوز وحقارتده بولونولمش اولمایوردی .

الحاصل ، سالیك قانونی موجبنجه [٤] ، اون ایكی یاشندن اول بر قباحت ایشله‌ین چوجوقلر فره‌دوم تأدیه‌سنه تابع طوتولمقسزین یالكیز تضمینات ویریرلردی: بوچوجوقلر هنوز سلاح طاشیامایاجقلرندن، متضرر اولان طرف، یاخود اقرباسی، انتقام مطالبه‌سنده بولونامازلردی .

فره‌دوم ، مجرمك ـ ارتكاب ایتدیكی طاشقینلقلر سببیله محروم اولدیغی وحكومتك حمایه‌سیله تكرار أله كچیره‌بیله‌جكی ـ امنیت واستراحت حقنی استحصال ایچین تأدیه‌ایتدیكی اجرتدر ؛ فقط برچوجوق بو امنیت واستراحتدن اصلا محروم اولمازدی : آدام دكیلدی، وجمعیت بشریه‌دن خارج طوتولامازدی .

[١] كتاب ١ ، باب ٩ ، فقره ١٧ (لینده‌مبروق طبعی) .

[٢] باب ٧٠ .

[٣] باب ٤٦ . لومبارد قانونك‌ده برنجی كتابنك ٢١ نجی فصلنده ٣ نجی فقره‌یه مراجعت .

[٤] باب ٢٨ ، فقره ٦ .

بو (فره‌دوم) ، داخل خطه‌ده اجرای قضا ایده‌ن کیمسه‌یه عائد رسوم محلیه جمله‌سندندی ؛ [١] . مع‌مافیه ریپتوئه‌ر قانونی بو رسمك بالذات حاکم طرفندن ایسته‌نیلمه‌سنی منع ایده‌ردی [٢] ؛ قانون ایسته‌ردی‌که دعوایی قازانان طرف بو رسمی آلوب خزینه‌یه کوتورسون ، تا که صلح ومسالمت ریپتوئه‌رلر آراسنده ابدی اولسون .

(فره‌دوم)ك مقداری حمایه‌نك درجه‌سیله متناسبدی : بوصورتله ، قرالك حمایه‌سنی استحصال ایچین ویریلن (فره‌دوم) قونتك یاخود باتقا حاکملرك حمایه‌لری ایچین ویریلن (فره‌دومدن) زیاده ایدی .

ایشته بوصیراده سنیورلرك عدلیه‌سی طوغیوردی . برچوق آبده‌لردن آکلاشیلاجغی کیبی ، تیمارلر واسع اراضی‌یی احتوا ایتمکده ایدی . یوقاریده اثبات ایتمشدم‌که قراللر فرانقلره آیریلان اراضی اوزه‌رندن هیچ بر ویرکی آلمازلردی ؛ تیمارلره داخل اراضی اوزه‌رندن ویرکی آلابیلمه‌لری داها آز محتملدی. تیمار آلده ایده‌نلر بوخصوصده أك واسع حق تمتعه نائل اولورلردی : تیماره داخل اراضینك بوتون ثمراتندن و بوتون تمتعاتندن استفاده ایده‌رلردی ؛ بو استفاده‌لرك أك مهملرندن بری‌ده فرانق اصولنجه استیفا ایدیلن تمتعات عدلیه (یعنی فره‌دوم) اولدیغندن، تیمارصاحبی اولان کیمسه اقربایه دیت‌وسنیورلره تمتع اعطاسی مقابلنده اجرا اولونان قضا حقنه‌ده مالك اولوردی . بو قضا حقی قانوناً لازم کلن جزای نقدیلری طلب ایتمك حقندن باشقا شی دکیلدی .

بر سنیور ، یاخود بر صادق لهنده تیمار حقنی یاخود بر کلیسا لهنده تیمار امتیازلرینی تأیید یاخود بونلرك مؤبداً انتقالنی تضمن ایده‌ن دستورلردن آکلاشیلدیغنه کوره ، تیمارلر بوحقوقی حائزدیلر . بوجهت ، حاکملرك یاخود قراله مربوط حاکم ومأمورلرك هرهانکی بر معامله‌ٔ عدلیه اجراسی مقصدیله برخطه‌یه کیرمه‌لرینی ، وهرنه صورتله اولورسه اولسون اوراده عدلیه عائداتی تحصیل ایتمه‌لرینی منع ایده‌ن برچوق براتلر (Chartres) ایله‌ده ثابتدر [٣] . قراله مربوط حاکملر بر قضا داخلنده هیچ بر مطالبه‌ده بولونامایجه بورایه آرتیق برداها کیرمزلر ، وظیفه‌لری دیکر حاکملره کچردی .

[١] ٢ نجی (قلوته‌ر) ك ٥٩٥ تاریخلی قرارنامه‌سندن آکلاشیلاجغی کبی .

[٢] باب ٨٩ .

[٣] (براتلر .Chartres) کلیاتنه ، علی‌الخصوص (بنه‌دیقته‌ن) راهبلرینك اثری اولان فرانسه تاریخنك ٥ نجی جلدینك صوکنده‌کی قانون اساسی‌یه مراجعت .

قراللغه منسوب حاکملر مخاصم طرفلری محکمه‌ده اثبات وجود ایتدیرمك ایچین تأمینات اعطاسنه مجبور قیلمقدن ممنوعدیلر : بوحالده ، تأمینات طلبی مملکتی تیماراولاراق آلمش اولان کیمسه‌یه ترتب ایدییوردی . دستورلر بعدما قرال مرخصلرینك اقامتکاه مطالبه‌سنده بولونامایاجقلرینی کوسته‌رییور ؛ حقیقةً ده، قرال مرخصلرینك بو قضالرده کوره‌جك ایشلری قالمامشدی .

کورولیورکه اسکی ویکی تیمارلرده قضا حقی بالذات تیماره مربوط بر حق اولمشدی ، تیماره داخل ومثمر بر حق . بونك ایچیندرکه حق قضایه هر زمان بونظرله باقیلمشدر : فرانسه‌ده وظائف عدلیه‌نك بابادن اوغوله میراث قالماسی اصولی بوندن دوغمشدر .

بعضلرینك ذهابنجه ، امور عدلیه قراللرله سنیورلرك اسیر آزاد ایتمه‌لرندن نشأت ایتمشدر . فقط اسیر آزاد ایده‌ن ملتلر جرمانلیلرله اونلردن حاصل اولان ملتلردن عبارت دکیلدرلر، ومع‌مافیه وظائف عدلیه‌یی یالکیز بونلر مال موروث عدایتمشلردر. بوندن‌باشقا، (مارکولف Marculfe) دساتیری ایلك زمانلرده بعضی حرکیمسه‌لرك بومعاملات عدلیه‌یه تابع طوتولدقلرینی کوسته‌ریر [١] : دیمك اولویورکه اسیرلر احکام عدلیه‌یه تابعدیلر ، چونکه تیمار اراضیسی داخلنده بولونیورلردی ؛ وتیمارك هیئت عمومیه‌سنه داخل بولونمقله تیمارلره منشأ تشکیل ایتمش اولمایورلردی .

باشقالری داها قیصا بر یول طوتدیلر : سنیورلر وظائف عدلیه‌یی اغتصاب ایتدی ، دیدیلر ، و بو صورتله هرشیئی سویله‌مش اولویورلردی . فقط ، حکمدارلرك حقوقنی اغتصاب ایده‌نلر دنیاده جرمانلردنمی عبارت اولاجقلردی ؟ تاریخ بزه کافی درجه‌ده أوکره‌تیرکه باشقا ملتلر بوخصوصده حکمدارلرینه قارشی بعضی تشبثلرده بولونمشلردر ؛ آنجاق، بو تشبثلردن سنیورلرك احکام عدلیه‌سی دینیلن شیئك تولد ایتدیکی کورولمز. دیمك اولویورکه احکام عدلیه‌نك منشأنی جرمان عرف وعادتلرینك درینلکلرنده آرامق اقتضا ایده‌ر.

سنیورلرك کندی مختلف احکام عدلیه‌لرینی تشکیل‌واغتصابه نصل باشلامش اولدقلری حقنده (لوازو Loyseau) طرفندن سرد ایدیلن فرضیاتی کوزدن کچیرمه‌کزی رجا ایده‌رم [٢] . بو فرضیاته نظراً سنیورلرك دنیاده أك قورناز کیمسه‌لر اولمالری ،

[١] برنجی کتابك ٣ نجی ، ٤ نجی و ١٤ نجی نومرولرینه و شارلمانك ٧٧١ تاریخلی قانون اساسی‌سنه مراجعت (مارتن ، جلد ١).

[٢] کوی امور عدلیه‌سندن باحث اثری .

و يغما ايده‌ن محاربلر كبى دكيل ، بربرینی چالان كوى حاكم ومدعئ عموميلرى كبى چالمالرى لازم كله‌جك . وقراللغك بوتون ولايات خصوصيه‌سنده و بونجه قراللقلرده ، بو محاربلرك عمومى بر پولتيقه سيسته‌مى وجوده كتيرمش اولمالرى قبول ايديله‌جك . (لوازو) كندى اوطه‌سنده نه دوشونمشسه ، سنيورلرىده اويله دوشونجه‌لرله حركت ايتديرييور .

تكرار سويله‌يه‌جكم : حق قضا تيمار لوازمندن اولماسه‌يدى ، نچين هرطرفده تيمار وظائفى قرال ياخود سنيوره هم محكمه‌لرنده هم محاربه‌لرنده خدمت ايتمكدن عبارت كورولور [۱] ؟

فصل — ۲۱

كليسالرك اراضيه متعلق احكام عدليه‌لرى .

كليسالرك تصرف ايتدكلرى اموال واملاك پك چوقدى . قرالك كليساره بويوك خزينه‌لر ، يعنى بويوك تيمارلر ويردكلرينى كوروروز ؛ ومعاملات عدليه‌يى اول امرده بو كليساره عائد مالكانه‌لرده تأسس ايتمش بولوروز . بو درجه فوق العاده بر امتياز نره‌دن نشأت ايتمشدر ؟ بو امتياز كليساره ويريلن شيئك طبيعتنده مندمجدى : رهبانك اموالى بو امتيازى حائزدى ، چونكه بو امتياز او اموالدن نزع ايديلمزدى . كليسايه بر تيمار ويريليردى ، وبر سنيوره بويله بر تيمارله برابر ويريلن امتيازلر كليسايه‌ده ويريليردى : وبناءً عليه تابع اولاجغى تكاليف لايقيله ويريلديكى تقديرده حكومتجه استيفاسى لازم كله‌جكى يوقاريده كوسته‌ريلن تكاليفك عينى ايدى .

ديمك اولويوركه كليسالر كنديلرينه مربوط اراضى داخلنده ديت تأديه ايتديرمك و (فره‌دوم) ايسته‌مك حقنى حائزديلر ؛ بو حقلر ، قراللغه مربوط عدليه مأمورلرينى تيمار اراضيسى داخلنده (فره‌دوم) طلب ايتمكدن وبو اراضى داخلنده هرنوع اجراآت عدليه‌ده بولونمقدن منع ايتمك حقنى مستلزم اولاجغندن ، رهبانك كندى

[۱] (دوقانژ) ، Hominium كلمه‌سنه مراجعت .

اراضيلرى داخلنده‌كى حق قضالرينه دستورلرده [۱] ، براتلرده ، قاپيتوله‌رلرده معفيت اسمى ويريلمشدر .

ريپتوئه‌ر قانونى [۲] كليسا آزادليلرينى آزاد ايديلدكلرى كليسادن باشقا بر يرده انعقاد ايده‌ن مجالس عدليه‌ده بولونمقدن منع ايده‌ر . ديمك اوليوركه كليسالر حركيمسه‌لر اوزرنده بيله حق قضايى حائزمشلر ، وسلطنتك ايلك زمانلرندنبرى مجالس عدليه عقد ايده‌رلرمش .

اعزه‌نك حياتلرى عنوانلى كتابده كورديكمه كوره ، (قلوويس Clovis) اعزه‌دن برذاته آلتى فرسخلق بريراوزرنده حكم ونفوذ ويرمش ، واو ذاتك هركونه احكام عدليه‌دن وارسته طوتولماسنى امر ايتمش . پك ظن ايده‌رمكه بو ، اويدورمادر ؛ فقط بو پك اسكى بر اويدورمادر ؛ حقيقى واويدورما روايتلر عصرك اخلاق وطبايعيله ، و قانونلريله حائز ارتباطدر ؛ بورا‌ده ايشته او اخلاق وطبايعى ، او قانونلرى تحرى وتتبع ايدييورز .

ايكنجى (قلوته‌ر) اوزاق مملكتلرده اراضى صاحبى اولان پسقپوسلرله اعاظمه عدالتى توزيع ياخود عائدات عدليه‌يى استيفا ايده‌جك كيمسه‌لرى محلنده انتخاب ايتمه‌لرينى امر ايتمشدر [۳] .

عينى حكمدار كليسا حاكمليله مأمورلرى آراسنده‌كى صلاحيتلرى تنظيم ايتمشدر [٤] . شارلمانك ۸۰۲ تاريخلى **قاپيتوله‌رى** پسقپوس و راهبلرك كندى عدليه مأمورلرنده آرامالرى لازم كلن اوصافى تعيين ايده‌ر . عينى حكمدارك ديكر بر **قاپيتوله‌رى** قراللغه مربوط عدليه مأمورلرينى [٥] رهبانه عائد اراضيده اجراى زراعت ايده‌نلر اوزرنده اجراى قضادن منع ايده‌ر ، مكركه بوزراعت ايشنى تكاليف عموميه‌دن قاچينمق مقصديله خدعةً درعهده ايتمش اولسونلر . (ره‌يمس) ده اجتماع ايده‌ن پسقپوسلر كليساره مربوط واسساللرك كليسا معافيتلرينه داخل بولوندقلرينى بيان ايتمشلردى . شارلمانك ۸۰٦ تاريخلى **قاپيتوله‌رى** كليساره عائد اراضى ساكنلرينك امورجنائيه وملكيه‌ده كليسالرك حق قضاسنه

[۱] ماركولف دستورلرينك برنجى كتابنده ۳ نجى و ٤ نجى دستورلره مراجعت .
[۲] باب ۵۸ ، فقره ۱ و ۱۹ (ليندمبروق طبعى) .
[۳] ٦۱٥ سنه‌سنده ، پارس مجلس روحانيسنده .
[٤] ايضاً ، ماده ٥ .
[٥] لومبارد قانونى ، كتاب ۲ ، باب ٤٤ ، فصل ۲ (ليدنبورغ) طبعى .

تابع اولدقلرینی متضمندر [۱] . الحاصل ، کل‌شارل طرفندن اصدار اولونان قاپیتولر، قراللك ، سنیورلرك ، وکلیسالرك قضا حقلرینی بربرندن تفریق ایتمشدر . [۲] ؛ داها زیاده‌سنی سویله‌مکه لزوم کورمم .

فصل — ۲۲

معاملات عدلیه ایکنجی عرقك نهایتنده اول تأسس ایتمشدی .

واسالرك ایکنجی عرق زماننده حکم‌سوره‌ن قاریشیقلقلر اثناسنده کندی تیمارلری داخلنده حق قضایی أله کچیرمش اولدقلری سویلنمشدر ؛ ایشی تدقیق ایتمکدنسه عمومی بر حکم ویرلمش ، واسالرك حق قضایه نه صورتله تصرف ایتدکلرینی بولوب میدانه قویمقدنسه اونلرك بوحقه مالك اولمادقلرینی سویله‌مك داها قولای کورولمشدر .. فقط احکام عدلیه قطعا اغتصاب اثری دکیلدر ، وایلك مؤسسه‌دن وجود بولمش اولوب ، اونك بوزوقلغندن طوغمامشدر .

باویه‌را قانوننده : « حر برآدامك قاتلی ، بو آدامك اقرباسی وارسه ، دیتی اونلره تأدیه ایده‌جکدر ؛ مقتولك اقرباسی یوقسه ، دیتی دوقه‌یه یاخود مقتولك اثنای حیاتنده حمایه‌سنه توديع نفس ایتمش اولدیغی کیمسه‌یه ویره‌جکدر » دینیلمشدر . بر تمتع مقصدیله بر کیمسه‌نك حمایه‌سنه توديع نفس ایتمه‌نك نه دیمك اولدیغی معلومدر .

آلمان قانوننده : « اسیری قاچیریلان کیمسه ، بدلنی استحصال ایده‌بیلمك ایچون ، غاصبك تابع اولدیغی حکمداره مراجعت ایده‌جکدر » دینیلمشدر .

(شیلده‌بر Childebert) طرفندن نشر اولونان قرارنامه‌ده [۳] : « بر یوزباشی کندیسنه مربوط اولمایان بر بولوکده یاخود صادق واسالرمزه عائد اراضینك حدودی داخلنده بر خیرسز بولورده اونی اورادن قوغمازسه ، خیرسزدن مسئول اولاجق ، یاخود

---

[۱] بو قاپیتولر باویه‌را قانونك ۸ نجی ماده‌سنه ذیل ایدلمشدر . (ایدنبورغ) طبعنك ٤٤٤ نجی صحیفه‌سنده ۳ نجی ماده‌یه مراجعت .

[۲] ۸۵۷ تاریخلی .

[۳] ۵۹۵ تاریخلی ، ماده ۱۱ و ۱۲ .

یمینله تبری ایده‌جکدر » دینیلمشدر . دیمك اولیورکه یوزباشیلره عائد اراضی ایله (صادق) دینیلن واساللره عائد اراضی آراسنده برفرق وارمش .

(شیلده‌بر) ك بو قرارنامه‌سی (قلوته‌ر) ك عینی تاریخلی قانون اساسیسنی ایضاح ایدر ؛ عینی حال ایچون وعینی وقعه اوزرینه صادر اولان بوقانون اساسینك قرارنامه‌دن فرقی الفاظه منحصردر : قرارنامه‌نك in terminis fidelium nostrerum تسمیه ایتدیکی شیئه قانون اساسی in truste دیمشدر . بو in truste تعبیرینك باشقا بر قراله عائد مالکانه دیمك اولدیغی ظننده بولونان موسیو بینیون Bignon وموسیو دوقانژ Ducange اصابت ایتمه‌مشلردر .

ایتالیا قراللرندن (په‌په‌ن Pépin) ، فرانقلر ایچین اولدیغی قادارده لومباردلر ایچین تنظیم ایتمش اولدیغی بر قانون اساسیده ، وظائف قضائیه‌سنده سوء حرکتی یاخود توزیع عدالتده تراخیسی کورولن قونتلرله دیکر مأمورین عدلیه حقنده بعضی جزالر تعین ایتدکدن صوکرا ، بر تیماره مالك بر فرانق یاخود بر لومباردك توزیع عدالتدن امتناعی تقدیرنده ، دائرهٔ قضاسنه داخل اولاجغی حاکمك بو فرانق یاخود لومباردی تیمارحقوقنی استعمالدن موقتاً منع ایتمه‌سنی وبو صیراده حاکمك یاخود مأمورمخصوصنك توزیع عدالت ایتمه‌سنی امر ایدر .

شارلمانك بر قاپیتولری [۱] قراللرك فه‌ودوم رسومنی هرطرفده تحصیل ایتمه‌دکلرینی اثبات ایدر . عینی حکمدارك باشقا بر قاپیتولری [۲] دره بکلك قواعدیله دره‌بکلك دیوانینك مؤسس بولوندیغنی کوسته‌رر . (أیی قلبلی le Débonnaire) لوئینك باشقا بر قاپیتولری بر تیماره مالك اولوب‌ده توزیع عدالت ایتمه‌ین ، یاخود توزیع عدالت ایدیلمسنه مانع اولان کیمسه‌نك ، توزیع عدالت ایدیلنجه‌یه قادار خانه‌سنده قراللق مأمورلرینك اقامت ایتمه‌لرینی آمردر . کل‌شارلك دیکر ایکی قاپیتولرینی‌ده ذکر ایده‌جکم . بونلرك بری ۸٦۱ تاریخلیدر ؛ بو قاپیتوله‌رده محاکم خصوصیه احداث ، حاکملر وبونلرك معیتلرنده اولمق اوزره برطاقیم عدلیه مأمورلری تعین ایدیلدیکی کورولور ؛ ۸٦٤ تاریخلی اولان ایکنجیسنده ، قرال بالذات کندیسنه مربوط اولان سه‌نیورلکلری خصوصی اشخاصه عائد اولانلردن آییرییور .

---

[۱] ۸۱۲ تاریخلی اوچنجی قاپیتوله‌ر ، ماده ۱۰ .

[۲] ۸۱۳ تاریخلی ایکنجی قاپیتوله‌ر ، ماده ۱٤ و ۲۰ .

تيمارلره اراضى احسانلرى منشأ اولمامشدر ، چونكه تيمارلر غالبلر آراسنده وقوعى معلوم اولان مقاسمه نتيجه‌سنده تأسس ايتمشدى . بناءً عليه بدايتلرده امور عدليه‌نك تيمارلره ربط ايديلديكنى مقاولات اصليه ايله اثباته امكان يوقدر . فقط تيمار حقلرينى تأييد ايده‌ن ياخود مؤبداً انتقال ايتديره‌ن دستورلر ، ادعا اولونديغى كبى ، حق قضايى تأسيس ايتمشسه ، بوحق تيمارك ايجاباتندن وباشليجه امتيازلرندن اولمق لازم كلير .

كليسالرك ارثى ماهيتده‌كى حق قضالرينك كليسا اراضيى داخلنده تأسسنى متضمن آبده‌لريمز سه‌نيورلره ياخود (اصدقا) ديينلن واسساللره عائد تيمارلرك حق قضاسنى اثباته مدار اولاجق آبده‌لردن، ايكى سببله، داهاچوقدر : اولاً ، شيمدى‌يه قادارقالان آبده‌لرك قسم اعظمنى مناستر راهبلرى كندى مناسترلرينك منفعتى ايچون حفظ ياخود جمع ايتمشلردر ؛ ثانياً ، كليسالرك حقوق موروثه‌سى خصوصى امتيازلرله و نوعاًما اصول موضوعه‌دن انحراف صورتيله تشكل ايتمش اولديغندن ، برطاقيم براتلره لزوم كوروليوردى ؛ حالبوكه سنيورلره وقوع بولان تبرعات مملكتك احوال سياسيه‌سى مقتضياتندن اولديغندن ، خصوصى بر براته احتياج يوقدى ، و هله بويله بر براتى محافظه‌يه هيچ لزوم اولامازدى . حتى قراللر ، اعزدن (مو Maur) ك حياتندن باحث كتابده كوروله‌جكى كبى ، ساده‌جه بر عصا عنعنه‌سيله اكتفا ايده‌رلردى .

فقط (ماركولف)ك اوچنجى دستورى معافيت امتيازينك ، و بالنتيجه ، قضاحقنك رهبانه و لائيقلره على السويه ويريلديكنى ، چونكه حق قضانك هرايكى جهت ايچين وضع ايديلمش اولديغنى كافى درجه‌ده اثبات ايده‌ر. ايكنجى (قلوته‌ر Clotaire)ك قانون اساسيسى ده بوتى اثبات ايده‌ر .

فصل — ۲۳

راهب دوبوس Dubos ك اثرى اولان (فرانسز سلطنتنك غول قطعه‌سنده تأسسى)

عنوانلى كتاب حقنده مطالعهٔ عموميه.

بو كتابى بتيرمه‌دن ، راهب (دوبوس) ك اثرينى برآز تدقيق ايتمه‌لى‌يم ، چونكه

فكرلرم اونك فكرلرينه ابدياً مباينىدر ، و حقيقتى او بولمشسه بنم بولمامش اولمام لازم كلير .

موضوع بحث اثر برچوق كيمسه‌لرى تسخير ايتمشدر ، چونكه بويوك بر مهارتله يازيلمشدر ؛ چونكه دليللرك فقدانى نسبتنده احتماللرى تزييد ايده‌ر ؛ چونكه حدسز حسابسز فرضيات اساس اتخاذ ، وبو فرضياتدن ديكر برطاقم فرضيات استخراج اولونمشدر . قارء ايناتمغه باشلاياجغى وقت اولجه شبهه ايتمش اولديغنى اونوتور . و ، سيستمه‌مك داخلنده ده‌كيل ، يانى باشنده ، بر متبحرك نهايتسز معلوماتى صاچيلمش اولديغندن ، مفكره تالى خصوصاتله آووناراق ، اصل مسئله ايله هيچ اشتغال ايتمز اولور . ذاتاً ، اوقادار تتبعات هيچ برشى بولونامامش اولديغنى تصوره ميدان ويرامقاز : سياحتك اوزونلغى نهايت سمت مقصوده واريلديغنى ظن ايتديرير .

فقط ، لايقيله تدقيق ايديلنجه ، آياقلرى بالچيقدن ياپيلمش عظيم بر هيكل كورولور ؛ و آياقلر بالچيقدن اولديغى اولديغى ايچين هيكلك اويله معظم ياپيلماسى التزام ايديلمشدر . راهب (دوبوس)ك سيستمه‌سى أيى تمللره ابتنا ايتمش اولايدى ، بونى أثبات ايچين أولدوروجى اوچ جلد يازمغه مجبوريت كورمزدى : موضوعنده هرشئ بولاجقدى ؛ بحثندن پك اوزاق شيلرى هرطرفده آرامغه قويولمایاجق ، بالذات عقل و منطق او حقيقتى ديكر حقيقتلر سلسله‌سنه كچيرمكى درعهده ايده‌جكدى . كرك تاريخ ، كرك قانونلريمز اوكا : « هيچ اوقادار زحمت ايتمه‌يكز : لهكزده شهادت ايده‌جكز » ديه‌جكلردى .

فصل — ۲٤

عينى بحثك مابعدى . سيستمك اساسى حقنده ملاحظات .

راهب دوبوس ، فرانقلرك غول حواليسنه مظفراً كيردكلرى فكرينى تماماً قالديرمق آرزوسنده‌در : اونك فكرنجه ، قراللريمز ملتلر طرفندن دعوت ايديلمشلر ، روما ايمپراطورلرينك يرينه كچه‌رك اونلرك حقلرينى أله كچيرمكدن باشقا برشى ياپمامشلر .

بو ادعا ، (قلوويس Clovis) ك غول قطعه‌سنه كيره‌ركن شهرلرى يغما وضبط ايتمش

اولدیغی وقته تطبیق ایدیله‌مز؛ عینی حکمدارك روما ضابطلرندن (سیاغریوس Syagrius) ه میدان اوقویارق اونك ألنده طوتدیغی مملکتی ضبط ایتمش اولدیغی وقته ده هیچ تطبیق ایدیله‌مز: بناءً علیه او ادعا، اولسه اولسه، (قلوویس) ك غول حوالیسندن قسم اعظمنی جبراً حکمی آلتنه آلدقدن صوکرا، ملتلرك انتخاب و آرزوسیله، مملکتك متباقی اقسامنك باشنه دعوت اولوندیغی زمانه عائد اولابیلیر. و (قلوویس) ك مملکته قبول ایدیلمه‌سی کافی دکیل، دعوت ایدیلمش اولماسی لازم؛ راهب موسیو دوبوس مختلف قوملرك روما اداره‌سی آلتنده، یاخود بالذات کندی قانونلری آلتنده یاشامقدنسه، (قلوویس) ك حکمی آلتنده یاشامغی ترجیح ایتمش اولدقلرینی اثبات ایتمه‌لیدر. غول قطعه‌سنك بو قسمنده بولونان و هنوز باربارلرك استیلاسی آلتنه کچمه‌مش اولان روماليلر، راهب دوبوسه کوره، ایکی تورلو ایدیلر: بعضلری (آرموری) [١] قونفه‌ده راسیونه داخلدیلر، و باربارلره قارشی بالذات مدافعه‌ده بولونارق کندیلرینك اوز قانونلریله اداره اولونمق ایچین ایمپراطورك ضابطلرینی قوغمشدیلر؛ دیکرلری ده رومالی ضابطلره اطاعت ایتمشلردی. هنوز ایمپراطورلغه تابع اولان روماليلرك (قلوویس) ی چاغیرمش اولدقلرینی راهب موسیو دوبوس اثبات ایدییورمی؟ اصلا. (آرموری) جمهوریتنك (قلوویس) ی چاغیرمش، وحتی اونکله بر معاهده عقد ایتمش اولدیغنی اثبات ایدییورمی؟ ینه اصلا. بو جمهوریتك مقدراتی نه اولدیغنی بزه سویله‌یه‌بیلمه‌سی بر طرف، موجودیتنی بیله کوسته‌ره‌مز؛ صاحب اثر بو جمهوریتی (اونوریوس Honorius) ك زماندن (قلوویس) ك مظفریتنه قادار تعقیب و بو وقتلرك بوتون وقوعاتنی شایان حیرت بر مهارتله نقل ایدییورسه‌ده، مؤلفلرك بو جمهوریته دائر بر قیدلری کوروله‌مز. چونکه (اونوریوس) ك عهد سلطنتنده آرموری قطعه‌سیله دیکر غول ولایتلرینك آیاقلانارق بر نوع جمهوریت تشکیل ایتدکلرینی (زوزیم Zosime) ك [٢] بر فقره‌سیله اثبات ایتمکله، (آرموری) لیلرك غول حوالیسنده دفعاتله ظهور ایده‌ن عصیانلرك باصدیریلمش اولماسنه رغماً خصوصی بر جمهوریت وجوده کتیردکلرینی و (قلوویس) ك دور فتوحاتنه قادار بو جمهوریتك دوام ایتدیکنی کوسترمك آراسنده چوق فرق وار. بونکله برابر، سیسته‌منی وضع ایچین مؤلف پك قوتلی و پك واضح دلیللره محتاجدی: چونکه، بر فاتحك بر مملکته کیره‌رك قسم اعظمنی قوت و شدتله

[١] فرانسز بره‌تانیاسنك اسکی اسمی.
[٢] تاریخنك (٦) نجی کتابی.

انقیاد آلتنه آلدیغی و بر مدت صوکرا بوتون مملکتك منقاد اولدیغی کورولورده انقیادك صورت وقوعی حقنده تاریخده هیچ بر قیده تصادف ایدیلمزسه، غایت حقلی اولارق، ایشك باشلادیغی طرزده بیتمش اولدیغنه حکم ایدیلیر.

بر کره بو نقطه اهمال ایدیلدکدن صوکرا، راهب (دوبوس) طرفندن میدانه قونولان بوتون سیسته‌مك باشدن آشاغی ییقیلدیغی کورولور؛ و مؤلف بو اساسدن، غول حوالیسنك فرانقلر طرفندن ضبط ایدیلمه‌یوب فرانقلرك روماليلر طرفندن چاغیریلمش اولدقلری حقنده بر نتیجه چیقاردقجه، بونی رد ایتمك ممکن اولور.

راهب (دوبوس) قویدیغی اساسی روماليلرك (قلوویس) ه توجیه ایتمش اولدقلری رتبه‌لرله اثبات ایدییور: (قلوویس) ی میلیس قوماندانلغنده پدری (شیلده‌ریق Childérie) ه خلف کوسترمك ایسته‌یور. فقط بو ایکی وظیفه‌یی کندی مخیله‌سی ایجاد ایتمشدر. راهب دوبوس (سن ره‌می Saint Remi) نك (قلوویس) ه اولان مکتوبنه ابتنا ایدییور؛ بو مکتوب (قلوویس) ك تخته کچمه‌سی مناسبتیله یازیلمش بر تبریکنامه‌دن باشقا شی دکیلدر. بر یازینك موضوعی معلوم اولدقدن صوکرا، اوکا نیچین باشقا بر ماهیت عطف ایدیلسین؟

(قلوویس)، دور سلطنتنك صوکلرینه طوغرو، ایمپراطور (آناستاز anastase) طرفندن قونسول نصب ایدیلمشدر؛ فقط آنجاق بر سنه دوام ایده‌ن بر وظیفه اوکا ناصل بر حق ویردیره‌بیلیردی؟ راهب (دوبوس)، ایمپراطور (آناستاز) ك (قلوویس) ی عینی برات ایله [١] پروقونسول تعیین ایتمش اولماسی ملحوظ بولوندیغنی سویله‌یور. بن، عکسنك ملحوظ بولوندیغنی سویله‌ردم. هیچ بر دلیله ابتنا ایتمه‌ین بر وقعه‌نك مدعیسی ده، منکری ده عینی صلاحیت درجه‌سنده‌درلر. حتی، الده کندی نقطهٔ نظریمی تأیید ایده‌جك بر ده برهانم وار: قونسوللکدن بحث ایده‌ن (غره‌غوار ده‌طور grégoire de Tours) پروقونسوللکه دائر هیچ بر شی سویله‌مه‌یور. ذاتاً بو پروقونسوللك آنجاق تقریباً آلتی آی دوام ایتمشدر. (قلوویس) قونسول نصب اولوندقدن بر بوچوق سنه صوکرا وفات ایتمشدی؛ پروقونسوللکی ارثی بر وظیفه شکلنه قویمغه امکان یوقدی. الحاصل، کندیسنه قونسوللك، و، ایسته‌نیلیرسه، پروقونسوللك توجیه اولوندیغی وقت، بو ذات مونارشیده حاکم مطلقدی، و بوتون حقوقی تقرر ایتمشدی.

[١] (دیپلوما Diplôme).

راهب (دوبوس) ك درميان ايتديكى ايكنجى دليل (غول) حواليسى اوزه‌رنده‌كى بوتون سلطنت حقوقنك ايمپراطور (ژوستينيه‌ن) طرفندن (قلوويس) ك اولاد واحفادينه ترك ايديلمش اولماسيدر . بو حقوقك تركى حقنده پك چوق شيلر سويله‌يه‌بيليردم . شرطلرينى نه‌صورتله ايفا ايتمش اولدقلرينه باقارق ، فرانسز قراللرينك بوكا نه‌درجه اهميت ويردكلرينى آكلايابيليرز . بوندن باشقا ، فرانق قراللرى غول قطعه‌سنه ذاتاً حاكمديلر ؛ بوحكمدارلر آسايشپروردىلر ؛ ژوستينيه‌نك بوراده بر قاريش طوپراغى يوقدى ، غرب ايمپراطورلغى چوقدن محو اولمشدى ، شرق ايمپراطورينك ده غول حواليسى اوزه‌رنده‌كى حقوقى، محضا ، غرب ايمپراطورينى تمثيل ايتمه‌سى صورتيله ايدى : يعنى طولاييسيله ايدى . فرانق سلطنتى تأسس ايتمش بولونيوردى ؛ فرانقلرك يرله‌شه‌جكلرى يرلرى تثبيت ايچين نظام ياپيلمشدى ؛ اشخاصك ، مملكتده ياشايان مختلف ملتلرك متقابل حقلرى تنظيم ، وهر ملتك قانونلرى وضع وحتى تحرير ايديلمشدى . تماماً تشكل ايتمش بر دولته اجنبيلرك حقوق سلطنت ترك ايتمه‌لرينك نه اهميتى اولور ؟

تذبذب وتشوش هنكامه‌لرنده ، دولتك تماماً ييقلمقده وظفر يغمالرينك دوام ايتمكده اولديغى بر صيراده، مظفر قوماندانه دالقاووقلق ايتمكه چاليشان بوتون بو پسقاپوسلرك مطنطن سوزلرينى كوسترمكله راهب (دوبوس) نه ديمك ايسته‌ر؟ دالقاووقلق ، دالقاووقلغه مجبور اولان كيمسه‌نك ضعفندن باشقا نه كوسته‌رير ؟ فصاحت وشعر ، بو صنعتلرك قوللانيلمش اولماسندن باشقا نه اثبات ايده‌ر ؟ (قلوويس) ك قاتللكلرندن بحث ايتدكدن صوكرا ، (غره‌غوار ده‌طور) ك « مع مافيه اونك دوشمانلرينى الله دائما اوكا سرفرو ايتديرمشدر ، چونكه يورودكى يول الله يولى ايدى » ديديكى كورونجه كيم حيرتلره دوشمز ؟ (قلوويس) ك خريستيانلغى قبول ايتمه‌سنى رهبانك ممنونيتله قارشيلامش ، وحتى بوندن بويوك منفعتلر ألده ايتمش اولدقلرندن كيم شبهه ايده‌بيلير ؟ فقط ، عينى زمانده ، اهالينك اثناى فتحده هرتورلو فلاكتلره كرفتار اولدقلرندن ، وروما حكومتنك فرانق حكومتنه ترك موقع ايتمش اولماسندن كيم شبهه ايده‌بيلير ؟ فرانقلرك هرشيئى دكيشديرمكه نه نيتلرى واردى ، نه اقتدارلرى ؛ ذاتاً پك آز غالبلر بو سودايه دوشمشلردى . فقط ، موسيو (دوبوس) ك بوتون استدلاللرى طوغرو اولمق ايچين ، فرانقلرك روما ممالكنده هيچ برشى دكيشديرمه‌مش اولمالرى كافى دكيل، بالذات كنديلرينى دكيشديرمش اولمالرى لازم كليور .

بن ، راهب (دوبوس) ك اصولنى تعقيب ايده‌ركدن، يونانيلرك ايرانى ضبط ايتمه‌مش اولدقلرينى اثبات ايتمكى درعهده ايده‌رم ؛ اول امرده ، يونان شهرلرندن بعضلرينك عجملرله ياپدقلرى معاهده‌لردن بحث ايده‌ردم؛ فرانقلر روماليلرك ناصل خدمتلرنده بولونمشلرسه، يونانيلرك‌ده عجملرك مملكتلرينه كيره‌رك (صور) ى محاصره، ضبط وتخريب ايتمشسه، بو خصوصى بر مسئله‌ايدى، طبقى(سياغريوس Syagrius)مسئله‌سى كبى. فقط باقيكز، يهوديلرك رئيس روحانيسى اولان ذات اسكندرى ناصل استقباله كليور ؛ (ژوپيته‌ر آمون Jupiter ammon) ك كهانتنى ديكله‌ييكز ؛ (غورديوم Gordium) [١] ده بولونديغى صيراده استقبالى حقنده ياپيلان كهانتى خاطرلاييكز ؛ بوتون شهرلرك كنديسنى قارشيلامغه ناصل قوشوشدقلرينه، عجم ولاة و اعاظمنك ناصل مجتمعاً كلدكلرينه باقيكز. عجملر كبى كينيور؛ بوده ، (قلوويس) ك قونسول لباسى كييمه‌سنه مشابه. دارا ، مملكتنك ياريسنى اسكندره تقديم ايتمه‌مشميدى؟ دارا ظالم بر حكمداركبى أولدورولمه‌ديميدى؟ دارانك والده وزوجه‌سى اسكندرك أولومنه آغلامامشلرميدى؟ (كه‌نت - كورس Quint-Curce) ، (آريه‌ن)، (پلوتارق) ، بونلر اسكندرك معاصرلريميديلر؟ مطبعه‌جيلق بو مؤلفلرك محروم اولدقلرى انوار معارفله بزى تنوير ايتمه‌ديمى [٢] ؟ ايشته فرانسز سلطنتنك غول حواليسنده تأسسلرى تاريخى بوندن عبارت .

فصل — ١٥

فرانسز اصيلزادكانى .

راهب موسيو دوبوسك فكرنجه ، سلطنتمزك ايلك وقتلرنده فرانقلر بر صنف وطنداشلردن متشكلديلر . ايلك عائله‌لريمزك قانى تحقير ايده‌ن بو ادعا ، يكديكرينى تعقيبا اوزه‌رمزده حكمران اولان اوچ بويوك خاندان ايچونده اودرجه حقارت آميزدر . ديمك اوليوركه ، بويوكلكلرينك منشأى اونوتولمايا‌جق ، قارا كلقده قالمايا‌جق ، زمانله غائب اولمايا‌جق : تاريخ ، اونلرك عوام صنفنه منسوب عائله‌لر حالنده پاشادقلرى عصرلرى

[١] بك بازارينك قديم اسمى .

[٢] راهب (دوبوس) ك نطق افتتاحيسنه مراجعت .

آیدینلاتاجق ؛ و ، شیلده‌ریق ، په‌په‌ن و هوگ (Hngues) نجیب اولابیلمك ایچون ، اصللرینی رومالیلر یاخود ساقسونلر آراسنده ، یعنی انقیاد آلتنه آلینان ملتلر آراسنده آرامق لازم كله‌جك .

راهب موسیو (دوبوس) فكرینی سالیك قانونه‌بنا ایدییور[١]. بوقانونله، فرانقلرده ایكی صنف وطنداش بولونمادیغنك آشكار اولدیغنی سویله‌یور. بوقانون هرهانكی برفرانقك أولومی ایچون ایكی یوز (صو sou) دیت ویرییور ؛ فقط ، رومالیلرده ، قرال مسافری حقنده معامله‌ٔ مخصوصه‌ده بولونارق ، أولومی ایچون اوچ یوز (صو) ، املاك صاحبی رومالی ایچون یوز ، خراجكذار رومالی ایچون قرق بش (صو) دیت تعیین ایدییور . موسیو دوبوس ، دیتلرده‌كی فرقك باشلیجه امتیازی تشكیل ایتدیكنی ایله‌ری سوره‌رك ، فرانقلرده یالكیز برصنف ، رومالیلرده اوچ صنف وطنداش بولوندیغنه حكم ایدییور .

شاشیلاجق شیدركه، خطاسی یاكیلمقده اولدیغی كندیسنه كوسترمه‌مشدر. حقیقةً ، فرانقلرك حكمی آلتنده یاشایان اصیل رومالیلرك داها بویوك بر دیته نائل اولمالری ، والڭعالی مقام فرانقلردن والڭبویوك فرانق قپودانلرندن‌داهامهم كیمسه‌لر بولونماسی‌فوق‌العاده برشی اولاجقدی . ناصل اولیورده ، غالب ملت كندی نفسنه قارشی بودرجه آز حرمت كوستردیكی حالده ، مغلوب ملت حقنده اوقادار حرمتكار داورانسین . بوندن باشقا ، راهب (دوبوس) باربار ملتلر آراسنده مختلف صنفلرده وطنداش بولوندیغنی مثبت‌باربار قانونلری كوسته‌رییور . بوعمومی قاعده‌نك فرانقلرده‌موجوداولماماسی‌پك‌توحاف اولوردی. بو ، راهبك فنا دوشوندیكنی ، یاخود سالیك قانونه متنلرینی فنا تطبیق ایتدیكنی اوكا آكلاتمالیدی .

بوقانون آچیلنجه كورولوركه قرالك صادق واسسالی ایچون دیت آلتی یوز (صو) ایدی [٨] ؛ قرال مسافری بررومالینك دیتی اوچ یوز (صو)دن عبارتدی [٣]. عادی بر فرانقك دیتی ایكی یوز (صو) [٤] ،وعادی‌صنفدن‌بر رومالینك دیتی آنجاق یوز(صو)[٥]

[١] فرانسز سلطنتنك تأسسی ، جلد ٣ ، كتاب ٦ ، فصل ٤ ، صحیفه (٣٠٤) .
[٢] سالیك قانونی ، ٤٤ نجی قسم ، ٦ نجی فقره .
[٣] كذا ، ٤ نجی فقره .
[٤] كذا ، ١ » .
[٥] كذا ، ١٥ » »

ایدی . اسیر یاخود آزادلی دیمك اولان خراجكذار بر رومالینك أولومی ایچین قرق بش (صو) ویریلیردی ؛ فقط نه بوندن ، نه‌ده فرانق اسیر یاخود آزادلینك دیتندن بحثه لزوم یوقدر : بحثمز اوچنجی صنفه منسوب كیمسه‌لره متعلق دكیلدر .

راهب موسیو (دوبوس) نه‌یاپیور ؟ فرانقلرده‌كی برنجی صنف كیمسه‌لری ، یعنی صادق واسساللری مسكوت بیراقیور؛ وصوكرا ، أولومنك دیتی ایكی یوز (صو) اولان عادی فرانقی رومالیلرده اوچ صنف اعتبار ایتدیكی وأولوملری ایچون مختلف دیتلر تأدیه اولوندیغنی كوردیكی كیمسه‌لرله مقایسه ایده‌رك ، فرانقلرده یالكیز برصنف ، ورومالیلرده اوچ صنف وطنداش بولویور .

اونك فكرنجه فرانقلر برصنفدن عبارت‌اولدقلرندن، بورغونیالیلرك‌ده یالكیز برصنف تشكیل ایتمه‌لری أیی اولوردی ، چونكه قراللقلری برم‌سلطنتمزك‌باشلیجه برقطعه‌سنی‌تشكیل ایتمشدر . فقط اونلرك مجله‌لرنده اوچ نوع دیت وار: بری اصیل بورغونیالی‌یاخود رومالی ایچین ، دیكری متوسط طبقه‌ده بورغونیالی یاخود رومالی ایچین ، اوچنجیسی هر ایكی ملتده آشاغی طبقه‌یه منسوب اولانلر ایچین . راهب موسیو (دوبوس) بوقانوندن هیچ بحث ایتمه‌دی .

اونی هرطرفدن صیقیشدیران متنلردن ناصل قاچیندیغنی كورمك توحاف اولویور . اوكا بویوكلردن ، سنیورلردن ، اصیللردن بحث اولوندیمی ، شویله جواب ویریر : بونلر علی‌العاده تشریفات فرقلرندن عبارتدر ، صنف فرقلری دكیل ، بونلر نزاكت و تربیه‌یه متعلق شیلردر، قانونه مستند امتیازات مخصوصه دكیل؛ یاخود، بوكیمسه‌لر قرالك مجلسنه داخلدیلر، دیر. بونلررومالی‌ده‌اولابیلیرلردی ؛ فقط فرانقلرهرحالده برصنفدن متشكلدیلر. دیكر بر طرفدن ، «باغی قاندن فرانقلر موضوع بحث اولونجه ، بونلرك اسیر اولدقلرینی سویله‌ر، (شیلده‌به‌ر) ك قرارنامه‌سنی اوصورتله تفسیر ایده‌ر. بوراده بوقرارنامه اوزه‌رنده توقف ایتمه‌لی‌یم . راهب (دوبوس) اونی مشهور ایتدی ، چونكه اونی ایكی شیئی اثبات ایچین قوللاندی : بری ، باربار قانونلرنده كورولن دیتلرك هپ جسمانی جزالره علاوه ایدیلمش برطاقم تضميناتدن عبارت اولماسی ادعاسی ، كه بوتون اسكی آبده‌لری آت اوست ایده‌ر؛ دیكری ، بوتون حر كیمسه‌لرك طوغرودن طوغرویه و دوحال قرال طرفندن محاكمه ایدیله‌لری ادعاسی، كه بزه اوزمانلرك اصول عدلیه‌سنی اوكره‌تن برچوق‌متن وحجتلر بونك عكسنی مؤیددر .

ملتك براجتماعده ياپيلمش اولان بوقرارنامه‌ده دينيلمشدركه : حاكم مهم بر خبرسز بولورسه ، خبرسيز فرانق (Francus) اولديغى تقديرده ، قرالك حضورينه كونده‌ريلمك اوزه‌ره‌اونى باغلاتاجقدر ؛ فقط ، خبرسيز داها ضعيف (debilior persona) اولديغى تقديرده ، محلنه اعاده ايديله‌جكدر . راهب موسيو (ده‌بوس) ك فكرنجه ، (Francus) سربست كيمسه ، (debilior persona) اسير كيمسه ديمكدر . (Francus) كلمه‌سنك نه ديمك اولا بيله‌جكى ، بر آن ايچين ، مجهول اولسون ؛ داها ضعيف بر كيمسه كلمه‌لرندن نه معنى چيقا بيله‌جكنى تدقيقله ايشه باشلايه‌جغم . هرهانكى لسانده اولورسه اولسون ، هر مقايسه بالضروره اوچ حدى مستلزمدر : أك بويوك ، داها كوچوك ، و أك كوچوك . بوراده موضوع بحث كيمسه‌لر حر واسيرلردن عبارت اولسه‌لردى ، براسير دينيلوب دها آز اقتدارده بر كيمسه دينيلمزدى . بوصورتله ، (debilior persona) لفظلرى بوراده بر اسير ديمك اولمايوب مادوننده اسير اولانه بر كيمسه ديمك اولوردى . اوحالده (Francus) حر بر كيمسه ديمك اولمايوب ، مقتدر بر كيمسه ديمك اولور ؛ و (Fraacus) كلمه‌سى بوراده بومعناده قوللانيلمشدر ، چونكه مملكتده داها بويوك برقدرت صاحبى اولانلر هپ فرانقلر آراسنده بولونوردى ، وحاكم ياخود قونت بونلرى داها زياده مشكلاتله تأديب ايده‌بيليردى . بو ايضاح جانيلرك هانكى حاللرده قرالك حضورينه كونده‌ريله بيله‌جكلرينى ، وهانكى حاللرده كونده‌ريلمه‌يه‌جكلرينى تعيين ايدن بر چوق (قاپيتوله‌ر) لرله توافق ايدر .

(أبى قلبلى لوئى) نك (ته‌غان Tégan) طرفندن يازيلان ترجمهٔ حالنده كورولوركه پسقاپوسلر ، وهله أسارت آلتنده بولونانلرله باربارلر آراسنده طوغمش اولانلر ، بو ايمپراطورك دوچار اولديغى حقارتك باشليجه فاعللريديلر . بوحكمدارك أسارتدن چيقارارق (ره‌يمس Reims) ه باش پسقاپوس نصب ايتمش اولديغى (ئه‌بون Hébon) ه شوعتابلرده بولونور : « ايمپراطور اوفادار أيلكلردن نه‌مكافات كوردى ؟ او سنى حر ايتدى ، اصيل ايتمه‌دى ؛ سكا حريتى ويردكدن صوكرا سنى اصيل ايده‌مزدى » .

ايكى صنف وطنداشلر بولونديغنى او درجه قطعيتله اثبات ايدن بومنطق راهب موسيو (دوبوس) ى هيچ صيقماز . راهب شويله جواب ويرييور : « بو متن ، أبى قلبلى لوئينك (ئه‌بون) ى اصيلزادكان صنفنه چيره‌مه‌مش اولديغى معناسنده دكيلدر . (ئه‌بون) ، ره‌يمس باش پسقاپوسى صفتيله ، اصيلزادكانك فوقنده اولان برنجى صنفه داخل اولمشدى » .

بومتنك او معناده اولوب اولماديغنه قراراعطاسنى قارئه بيراقيرم ؛ بوراده رهبانك تشريفاتجه اصيلزاده‌لره حق تقدملرى موضوع بحث اولماديغنه قارء حكمنى ويرسين . راهب موسيو دوبوس سوزينه دوام ايده‌رك : « بو متن ، يالكز ، حر طوغان وطنداشلره اصيل آدام (noble-homme) دينيلديكنى اثبات ايدر : اصيل آدام و حر طوغمه آدام بر چوق وقتلر هپ عينى معناده قوللانيلمشدر » ديور . نه ! شو صوك زمانلرده بعضى بورژوالر اصيل آدام صفتنى طاقينمشلردر ديه ، (لوئى له‌ده‌بونه‌ر) ك ترجمهٔ حالنك بر فقره‌سى بو چشيد كيمسه‌لره‌مى تطبيق ايديله‌جك ! راهب ينه سوزينه دوامله : « واحتمالكه ئه‌بون فرانق ملتنده هيچ اسير اولمامش ، وطنداشلرك متعدد صنفلره انقسام ايتدكلرى ساقسون ياخود جرمان ملتلرنده اسير اولمشدى » ديور . ديمككه ، راهب موسيو (دوبوس) ك « احتمالكه » سنه بناءً ، فرانق ملتنده اصيلزادكان صنفى اولمامش اولاجق . فقط بو ذات « احتمالكه » سوزينى هيچ بر وقت بو درجه فنا قوللانمامشدر . دمين كورولمشديكه (ته‌غان) ، (أبى قلبلى لوئى) يه مخالفت ايدن و بر قاچى اولجه اسيراولان پسقاپوسلرى باربار بر ملتدن اولانلردن آيرى طوتيور . (ئه‌بون) اولكيلردندى ، ايكنجيلردن دكيلدى . بوندن باشقا ، (ئه‌بون) كبى بر اسيرك ساقسون ياخود جرمان اولديغى ناصل سويله‌نه بيلير ، بيلمم : اسيرك عائله‌سى اولماز ، و بناءً عليه ، ملتى ده‌اولماز . (أبى قلبلى لوئى) ئه‌بونى كوله‌لكدن چيقاردى ؛ آزادليلر افنديلرينك قانونه تابع اولدقلرندن ، (ئه‌بون) فرانق اولمشدى ، ساقسون ياخود جرمان دكيل .

شيمدى‌يه قادار هجوم ايتدم : آرتيق كنديمى مدافعه ايتمه‌لى‌يم . بكا دينيله‌جك‌كه قراله مربوط اولان صادره واسالر هيئتى ، دولتده ، حر كيمسه‌دن آيرى بر صنف تشكيل ايده‌ردى ، آما ، تيمارلر بدايتده قابل نزع ايكن بالآخره قيدحياتله مشروط اولدقلرندن ، بو جهت بر نسبت اصالتى تشكيل ايده‌مزدى ، چونكه امتيازات مخصوصه ارثى بر تيماره باغلى دكيلدى . شبهه يوقكه ، موسيو (دو والوا de valois) يه فرانقلرده يالكز برصنف وطنداش بولونديغى فكرينى ايشته بو اعتراض ويرديرمشدر : راهب موسيو (دوبوس) بو فكرى اوندن آلمش ، و كوستر ديكى فنا دليللرله صورت قطعيه‌ده بوزمشدر . هر نه حال ايسه ، بو اعتراضى سرد ايده‌جك كيمسه هرحالده راهب موسيو (دوبوس) اولامازدى : چونكه روماليلرده اوچ صنف اصالت قبول و برنجيسنه قرال مسافرلكنى تخصيص ايتمش

اولديغندن ، بو عنوانك صادق واسااللقدن زياده حسب و نسب اصالتنه دلالت ايده‌جكنى ادعا ايده‌مز . فقط طوغرودن طوغرويه جواب ويره‌ميليم .

صادق واسساللر اويله دكيللردى ، چونكه بر تيمارلرى واردى ؛ فقط اونلره بر تيمار ويريليوردى ، چونكه صادق واسساللردى . بو كتابك ايلك فصللرنده سويله‌دكلريمى خاطرلارسكز : او وقتلر ، بالآخره اولديغى كبى ، عينى تيمارلره مالك دكيلديلر ؛ مع‌مافيه ، او تيماره مالك اولمامشلرسه‌ده بر باشقه‌سنه مالك اولمشلردى ، چونكه تيمارلر حين تولدده ويريليردى ، و چونكه اكثريا ملتك اجتماعلرنده ويريليردى ، والحاصل چونكه تيماره مالكيت اصيللرك منفعتى اقتضاسندن اولديغى كبى ، اصيللره تيمار ويرمكده قراللرك منفعتى اقتضاسندندى . بو عائله‌لر هم صادق واسسال پايه‌سيله ، هم بر تيمار طلب ايده‌بيلمك صلاحيتيله ممتازديلر . وقتلرك الجا آتيله ، حر كيمسه‌لرك بو بويوك صلاحيتدن استفاده ايتمه‌لرينه ، و اصالت صنفنه كيرمه‌لرينه ناصل مساعده اولونديغنى كله‌جك كتابده (١) كوستره‌جكم . (غونتران) و يكنى (شيلده‌بەر) ك زمانلرنده بو اصول جارى دكيلدى ؛ بو اصول (شارلمان) زماننده جارى ايدى . مع‌مافيه ، بو حكمدارك عهد سلطنتندن اعتباراً حر كيمسه‌لرك تيمار صاحبى اولمالرى تجويز ايديلمشسه‌ده ، (ته‌غان) ك يوقاريده كوستريلن فقره‌سندن آكلاشيلاجغى كبى ، آزاديلرندن صورت قطعيه‌ده خارج طوتولمشلردى . فقط ، اسكى فرانسز اصالتنك نه ايديكى حقنده بر فكر ويرمك ايچين بزه توركيه‌ده جارى اصولدن بحث ايتمكه قالقيشان راهب موسيو (دوبوس) ، (أبى قلبلى لوئى) ايله (كل شارل) ك دور حكومتلرنده باياغى كيمسه‌لرك يوكسك رتبه و مقاملره اعلا ايديلمه‌لرندن فرانسزلرك شكايت ايتدكلرى كبى توركلركده عينى حالدن بر دفعه اولسون شكايت ايتدكلرينى ادعا ايده‌بيليرمى ؟ شارلمان زماننده بوندن شكايت اولونمازدى ، چونكه بو حكمدار اسكى عائله‌لرى يكيلردن دائما آيرى طوتاردى : (أبى قلبلى لوئى) و (كل شارل) بوكا رعايت ايتمه‌ديلر .

خلق راهب موسيو (دوبوس) ە ، فوق‌العاده مكمل متعدد تصنيفلرندن طولايى ، مديون شكران اولونمالدر . بو ذات حقنده‌كى حكمنى او كوزەل اثرلر اوزرينه ابتنا ايتديرمه‌ليدر ، فرانق سلطنتنك تأسسندن باحث تاريخى اوزەرينه دكيل . راهب موسيو

(١) فصل ٢٣ .

(دوبوس) بو كتابنده بويوك خطاله دوشمشدر ، چونكه ، موضوعندن زياده ، قونت (بوله‌ن ويليه Boulainvilliers) يى كوز أوكنده بولوندورمشدر . بوتون انتقادلرمدن يالكيز شو ملاحظه‌يى استنباط ايده‌جكم : بو بويوك آدام يا كيلمشسه ، بنم نه درجه احتياطله آديم آتمقلغم لازم كله‌يه‌جك !

اوتوزبرنجی کتاب

فرانق سلطنتنك انقلابلریله حائز اولدقلری مناسبات نقطهٔ نظرندن

فرانقلرك دره بكلك قانونلری نظریه‌سی

فصل — ۱

قونتلق وظیفه‌لرنده و تیمارلرده تبدلات .

بدایتده قونتلر قضالرینه آنجاق بر سنه ایچین کونده‌ریلیرلردی؛ متعاقباً ، وظیفه‌لرینك دوامنی صاتین آلدیلر . (قلوویس) ك حفیدلری زماننده بونك بر مثالی کورولمشدر (اوسه‌ر Auxerre) شهرنده (په اونیوس Péonius) اسمنده بر قونت بولونور (۱) ؛ وظیفه‌سنده آلیقونیلمق ایچین، اوغلی (مومولوس Mumolus) ه توديعا (غونتران) ه پارا کونده‌ریر: اوغلی پارایی کندی نامنه ویره‌رك، پدرینك یرینه کندینی کچیرتیر. کورولیورکه قراللر، تا اوزماندن اعتباراً ، بالذات کندی عاطفتلرینی دوچار فساد ایتمکه باشلامشلردی .

مملکتك قانونی موجبنجه تیمارلر غیرقابل نزع اولمقله برابر ، کیفی وعندی برصورتده نه ویریلیر ، نه آلینیرلردی ؛ تیمار توجیهی ملت اجتماعلرنده مذاکره ایدیلن باشلیجه ایشلردندی . مبحوث عنه دورلرده قونتلق وظائفنه سرایت ایده‌ن فسادك بو نقطه‌یه‌ده سرایت ایتمش اولدیغنه ، قونتلقلرك دوامی پارا ایله تأمین ایدیلدیکی کبی تیمارلرك‌ده پارا مقابلنده أله کچمکه باشلادیغنه حکم اولونابیلیر .

حکمدارلرك ، بر مدتله مقید عطیه‌لرندن باشقا ، صورت قطعیه‌ده بعض احسانلرده‌ده بولونمش اولدقلرینی بوکتابك صوکنده[۲] کوسته‌ره‌جکم. برآرالق دیوان اولجه وقوع بولان عطیه‌لری استرداد ایتمك ایسته‌دی : بو تشبث ، ملتده عمومی بر خوشنودسزلغه سبب

(۱) غره‌غوار ده طور ، کتاب ٤ ، فصل ٤٢ .

[۲] فصل ۷ .

اولدی ، ومتعاقباً بوندن ، فرانسه تاریخنده مشهور اولان او انقلاب طوغدی ؛ ایشته (برون هو Brunehaut) نك اشکنجه‌سی ، عقله صیغمایان بومنظره ، او انقلابك ایلك دوره‌سنی تشکیل ایتمشدی .

بونجه قراللرك قیزی ، همشیره‌سی ، والده‌سی اولان ، رومالی بر أدیل édile [۱] یاخود برپروقونسوله یاقیشاجق اثرلریله حالابوکون شهرتنی محافظه ایده‌ن، ایش خصوصنده فطری وشایان حیرت بر دها صاحبی اولان ، وبونجه زمان حرمت عامه‌یی جلب ایتمش مزیتلرله متصف اولان بوقرالیچه هرحالده خصوصی برسبیله ملتنك کوزندن دوشمه‌سه‌یدی، مملکتنده‌کی نفوذی خیلی مختل اولان بر قرال طرفندن او درجه اوزون ، او درجه حجاب آور ، او درجه ظالمانه اشکنجه‌لره قولای قولای معروض اولورمیدی؟ (قلوته‌ر Clotaire) بو قرالیچه‌یی اون قرالك أولومنه سبب اولمقله موأخذه ایتدی ؛ حالبوکه بونلرك ایکیسنی بالذات کندیسی أولدورتمشدی ؛ دیکر برقاچنك أولومی‌ده طالعك، یاخود باشقا برقرالیچه‌نك اثرجنایتی ایدی؛ و (فره‌ده‌غوند Frédégonde)ك یاتاغنده اجل قدریله أولمه‌سنه میدان بیراقان، قورقونج جنایتلرینك بیله جزالاندیریلماسنه مخالفت کوسته‌ره‌ن [۲] برملت (برونهو Brunhaut) نك جنایتلرینه قارشی لاقید طاوراناجقدی .

(برونهو) ، بر دوه اوستنه قونولارق ، بوتون اوردوده طولاشدیریلدی : بوده کوسته‌ریبوردی‌که‌اوردونك کوزندن قطعیاً دوشمشدی. (فره‌ده‌که‌ر Frédégaire)ك [۳] دیدیکنه کوره ، (برونهو) نك کوزده‌سی (پروته‌ر Protaire) سنیورلرك اموالنی آلیر، خزینه‌یی بونلرله طولدورورمش ؛ اصیلزاده‌لره حقارت ایده‌ر ، وهیچ کیمسه موقعندن امین اولمازمش . بوحاللردن منفعل اولان اوردو (پروته‌ر) ی چادیرنده خنجرله أولدورتمشدر ؛ (برونهو) ، ایسته‌ر کوزده‌سنك أوجنی آلمق ایسته‌یه‌رك، ایسته‌ر ذاتاً طوتمش اولدیغی یولده دوام ایده‌رك، کون کچدکجه ملتنك نفرت وغیظنی آرتدیراجق حرکاتده بولونیوردی .

یالکز باشنه حکم سورمك ایسته‌ین ، أك سباعانه انتقام حسیله مشبوع اولان ، و (برونهو) نك اوغوللری غالب کلدکلری تقدیرده کندیسنك محو اولاجغنه قانع اولان

[۱] رومالیلرك املاك امیریه مفتش عمومیسنه ویردکلری عنوان .

[۲] غره‌غوار ده‌طور ، کتاب ۸ ، فصل ۳۱ .

[۳] فرانق مورخلرندندر ، اثری فرانق سلطنتنك تاریخی ایچین اك مهم مأخذدر .

(قلوتەر) ، كندى عليهندەكى ترتيبات خفيەيە داخل اولور؛ وايستەر بجريكسزلكلە، ايستەر سوق احوال ايلە مجبوريت كورەرك ، (برونهو) يى اتهام ايدەر ونهايت بو قراليچەيى دهشتلى بر عقوبتە دوچار ايتديرير .

(وارناشەر Warnachaire) ، (برونهو) عليهندەكى سوء قصد ترتيباتنك روحى مثابەسندە ايدى ؛ مكافاةً بورغونيا سراى مديرى [١] اولدى : وحياتنك دوامنجە موقعنك تبديل ايديلەمەسنە (قلوتەر) ك موافقتنى استحصال ايتدى [٢]. بونك اوزەرينە، سراى مديرلرى فرانسز سنيورلرينك بولوندقلرى حالدن آرتيق قورتولمشلر وبو مقام ، قراللق نفوذينە قارشى استقلالنى ألدە ايتمكە باشلامشدى .

ملتى أك چوق توحيش ايدەن شى (برونهو) نك مشئوم نيابت حكومتى ايدى . قانونلر مرعى قالدقجە، هيچ كيمسە تيمارينك ألندن آلينماسندن شكايت ايدەمزدى، چونكە، قانون بونى مؤبداً ويرمزدى ؛ فقط خست ، سوء حركات و فساد اخلاق تيمار ويرديرمكە باشلاينجە ، غير مشروع يوللرلە ألە كچمش شيلرك غيرقانونى برصورتدە ألدن چيقماسندن شكايت اولوندى . عطيەلرى استردادە سائق اولان شى منفعت عامە اولايدى ، احتمال كە ملت طرفندن برشى دينيلمزدى ؛ رأس كاردە بولونانلر فسادى آچيقدن ارتكاب ايتدكلرى حالدە ، ايستەرلردى كە باشقالرى طرفندن قانون وانتظامە رعايت اولونسون. حقوق خزينە آرانيليوردى ، اموال خزينە ايستەنيلديكى كبى تبذير ايديلمك ايچين . عطيەلر ، آرتيق ، خدمت مكافاتى ، ياخود واسطۀ تشويق اولمق ماهيتندن چيقمشدى . (برونهو) ، فاسد بر فكرلە ، اسكى فسادك سوء استعماللرينى دوزلتمك ايستەدى . اونك هوسلرى ضعيف بر مفكرەنك هوسلرى دكيلدى ؛ سنيورلر ، بويوك مأمورلر كنديلرينى محو ايدەجك بر تهديدە معروض كورديلر : قراليچەيى محو ايتديلر .

اوزمانلرە عائد بوتون وثائقە مالك اولمقدن پك اوزاغز ؛ وكندى زمانلرينك تاريخنى، همان همان ، كويلولرك بوكونكى تاريخمزى بيلدكلرى قادار بيلن وقايعنامەلر پك چوراقدر . معمافيە ، سوء استعماللرى تصحيح ايچين پارس مجلس روحانيسندە [٣] ويريلن (قلوتەر) قانون اساسيسى ، قيامە سائق اولان شكايتلرە بو حكمدارك نهايت

[١] اوچنجى فصلە مراجعت .

[٢] فرەدەكەر وقايعنامەسى ، ٦١٣ سنەسنە متعلق ٤٢ نجى فصل .

[١] (برونهو) نك اشكنجەسندن برمدت صوكرا ، يعنى ٦١٥ سنەسندە عقد اولونان مجلس.

ويرديرديكنى كوستەرير . بوقانوندە ، برطرفدن ، (قلوتەر) ك سلفلرى اولان قراللر طرفدن وقوع بولان ياخود تأييد اولونان عطيەلرك كافەسى تصديق ايديلمش و ، ديكر طرفدن ، سنيورلردن ياخود صادق واساللرندن هرنە نزع ايديلمشسە ، تكراروريلەسى امر اولونمشدر .

قرالك مذكور مجلسدە ويرديكى شى بوندن عبارت دكيلدى . رهبانك امتيازلرى خلافندە نەياپيلمشسە تصحيح ، پسقاپوسلقلردەكى انتخاباتدە سرايك نفوذينى تعديل ايتدى. ويركى ايشلريدە بواصلاحاتە داخلدى : بوتون يكى خراجلرك قالديرلماسنى ، و (غونتران)، (زيگەبەر) و (شيلپەريق) ك وفاتلرندنبرى احداث ايديلن كچيد رسومندن هيچ برينك استيفا اولونمامەسنى امر، يعنى (فرەدەغوند) و (برونهو) نك نيابت حكومتلرى اثناسندە ياپيلان هرشيئى لغو ايتدى ؛ وخزينۀ خاصەسورولرينك افرادە عائد اورمانلرە سوقنى منع ايتدى ؛ بو اصلاحاتك داها زيادە عمومى اولديغنى، امور ملكيەيەدە تشميل ايديلديكنى بر آزدن كورەجكز .

فصل — ٢

حكومت ملكيە ناصل اصلاح ايديلدى ؟

ملت ، شيمدىيە قادار ، افنديلرينك امر انتخابندە ياخود حال وحركتلرى حقندە، صبرسزلق وخفيفلك علائمى كوسترمشدى : حتى افنديلرى آراسندەكى اختلافلرى تسويە ايتمش، اويوشمالرى لازم كلديكنى اونلرە آكلاتمشدى . فقط او وقتە قادار هيچ ياپمامش اولديغى بر شيئىدە آرتيق شيمدى ياپمشدى : وضعيت حاضرەسنە بركوز آتمش ؛ قانونلرينى صوغوق قانلە تدقيق ايتمش ؛ نقصانلرينى تماملامش ؛ جبرى وشدتى طوردورمش ، اقتدار وصلاحيتلرى تنظيم ايتمشدى .

(فرەدەغوند) و (برونهو) [١] نك أركلرە خاص بر جرأت وكستاخلقلە طولو اولان نيابت حكومتلرى ملتى حيرتە دوشورمكدن زيادە ايقاظ ايتمشدى . (فرەدەغوند)

[١] بو ايكى فرانسز قراليچەسى آراسندە مدهش مجادلە ورقابتلر حكم سورمشدى .

جنايتلريني جنايتلرله مدافعه ايتمشدى ؛ خصملريني زهرله مش، أولدورمش وبوحركتلريني ينه زهرله آدام أولدوره‌رك ، قاتللك ايده‌رك حقلى كوسترمكه چاليشمشدى ؛ و بو افعالى عمومى اولمقدن زياده خصوصى ماهيتده ايدى . (فره‌د غوند) ك مساويسى داها چوقدى ، (برونهو) عالمى مساويسيله داها زياده قورقوتمشدى . بو بحران ايچنده ، ملت دره بكلك حكومتنه انتظام ويرمكله اكتفا ايتمه‌دى ؛ حكومت ملكيه‌سنى ده تأمين ايتمك ايسته‌دى : چونكه بو ، اوته‌كندن زياده بوزولمشدى ؛ وبو بوزوقلق داها اسكى وقانونلرك سوء استعمالندن زياده نوعاما اخلاقى بر سوء استعمالدن متولداولديغندن تهلكه‌سى داها چوقدى .

(غره‌غوار ده‌طور) ك تاريخيله ديكر آبده‌لر بزه ، بر طرفدن ، يرتيجى و باربار بر ملت ، و ديكر طرفدن ، يرتيجيلق و باربارلقده ملتدن آشاغى قالمايان قراللر كوسته‌رير . بو حكمدارلر قاتل، حقسز وظالمديلر ، چونكه بوتون ملت اويله ايدى . خريستيانلق اونلرى بعضاً دائرهٔ اعتداله آلير كبى كورونمشسه ، بو ، محضا خريستيانلغك مجرملره ويرديكى قورقو ودهشتك تأثيريله اولمشدى . كليسالر اونلره قارشى عزيزلرينك كهانت وكرامتلريله مدافعهٔ نفس ايتديلر . قراللر اصلا كفربازلق ايتمزلردى ، چونكه كفربازلغك جزاسندن پك قورقارلردى : فقط ، يا سوق حدتله، ياخود صوغوق قانليلقله ، جنايتلرك وحقسزلقلرك هرنوعنى ارتكابدن چكينمه‌ديلر، چونكه بو جنايتلرده وبو حقسزلقلرده عدالت الٓهيه اوقادار ياقين كورونمزدى . ديديكم كبى ، فرانقلر قاتل قراللرى چكرلردى ، چونكه بالذات كنديلرى قاتلديلر ؛ قراللرينك حقسزلقلرندن ، چاپولجيلقلرندن متأثر دكلديلر ، چونكه كنديلرى ده اونلر كبى حقسز و چاپولجى ايديلر . واقعا ، وضع ايديلمش قانونلر يوق دكلدى ؛ لاكن قراللر ، (په‌سپسيون Préception)[١] اسمنى ويردكلرى اوامر مخصوصه ايله ، بو قانونلرى آلت اوست ايدييور ، حكمسز بيراقيورلردى : بو خصوصى امرنامه‌لر روما ايمپراطورلرينك (رسقرى rescrit) لرينه [٢] بكزه‌ردى ؛ قراللر بو اصولى يا روما ايمپراطورلرندن آلمشلر ياخود كندى جبلتلرى سوقيله بولمشلردى . (غره غوارده‌طور) كوسته‌رير كه قراللر صوئوق قانله آدام أولدورور ، و هيچ ديكله‌نيلمه‌ين مظنونلرى اعدام ايتديريرلردى ؛ غير مشروع ازدواجلره مساعده ايچين ، مخلفاتك استحقاق صاحبلرندن

[١] قراللرك حاكملره كونده‌ردكلرى مغاير قانون امرنامه‌لر .

[٢] امرنامه .

باشقا كيمسه‌لره انتقالى ايچين ؛ ابوينك حقوقنى نزع ايچين ؛ راهبه‌لرله ازدواج ايچين ، خصوصى امرلر (Preceptions) اصدار ايده‌رلردى . حقيقتده كنديلكلرندن لزوم كوره‌رك قانون ياپمازلردى ، اولجه ياپيلمش اولانلرك حكمنى تعطيل ايده‌رلردى .

(قلوته‌ر) قرارنامه‌سى بوتون اسباب شكايتى ازاله ايتدى . آرتيق هيچ كيمسه استماع ايديلمه‌دن محكوم ايديله‌مز اولدى . اقربا قانونك كوسترديكى اصول دائره‌سنده مخلفاتدن استفاده‌يه باشلادى ؛ قيزلرله ، طوللرله ، راهبه‌لرله ازدواجه متعلق خصوصى امرلرك جمله‌سى كأن لم يكن حكمنده طوتولدى، بونلرى استحصال واستعمال ايده‌نلر شدتله جزالانديرلدى . قرارنامه‌نك (١٣) نجى واوندن صوكراكى ايكى ماده‌سى مرور زمانله محو اولماسه ايدى ، (قلوته‌ر) ك اوامر مخصوسه حقنده‌كى احكامنه احتمالكه داها زياده صحتله واقف اولوردق . اوامر مخصوصه‌نك مرعيتنى متضمن اولان (١٣) نجى ماده‌دن أمزه يالكيز ايلك كلمه‌لر كچمشدر ، كه بو حكم اوامر مخصوصه‌يى فسخ ايده‌ن عينى قانونك احكامندن چوق فرقليدر . بو حكمدارك بر ده قانون اساسيسى واركه، بحث ايتديكمز بو قرارنامه ايله مناسبتداردر ، و اوامر مخصوصه‌نك بوتون سوء استعماللرينى بر بر تصحيح ايده‌ر .

طابع موسيو (بالوز Baluze) بو قانون اساسى‌يى تاريخسز بولارق ، وتنظيم ايديلديكى محلك كوستريلمه‌مش اولديغنه باقارق ، اونى برنجى (قلوته‌ر) ه عطف ايتمشسه‌ده ، ايكنجى (قلوته‌ر) كدر . بوكا اوچ دليل كوسته‌ره‌جكم :

١ً بو قانونده قرالك باباسى وبويوك باباسى طرفندن كليسالره بخش ايديلن معافيتلرك ابقا ايديله‌جكى بيلديريليور [١]. برنجى (قلوته‌ر) ك خريستيان اولمايان وسلطنتك تأسسندن اول ياشامش اولان بويوك باباسى (شيلده‌ريق) كليسالره هانكى معافيتلرى بخش ايده‌بيليردى؟ فقط بو قرارنامه ايكنجى (قلوته‌ر) ه عطف ايديلنجه ، بويوك پدرى اولمق اوزره ، قاريسيله وچوجوقلريله برلكده ياقديرديغى اوغلى (قرامن Chramne) ك أولومنى عفو ايتديرمك ايچون كليسالره برچوق تبرعاتده بولونان برنجى (قلوته‌ر) ى بولورز .

٢ً بو قانونك دوزلتديكى سوء استعماللر برنجى (قلوته‌ر) ك وفاتندن صوكرا موجوددى ، حتى (غونتران) ك ضعفله و (شيلپه‌ريق) ك ظلمله آلوده اولان دور

[١] بوندن اولكى كتابده بو معافيتلردن بحث ايتمشدم ؛ بعض حقوق عدليه‌دن وقراللق تشكيلاتنه منسوب مأمورلرك كليسا اراضيسى داخلنده ايفاى وظيفه‌دن ممنوعيتلرينى متضمن بعض احكامدن عبارت اولان بو معافيتلر تمامًا توجيهنه معادلدي .

سلطنتلریله (فرەدەغوند) و(برونهو)نك منفور نیابت حکومتلرنده حدغایه‌یه وارمشدی؛ بوحالده ، ملت اوقادار طنطنه ایله منع ایدیلن جفالره ناصل تحمل ایده‌بیلیردی ، بوجفالرك تکررندن ناصل فریاد ایتمزدی ؟ ناصل اولمش‌ده ملت ، ایکنجی (شیلپەریق) ك [۱] اسکی شدتلرینی تکرار أله آلماسی اوزرینه ، بو حکمداری احکام ومقررات عدلیه‌ده کما فی‌السابق قانونه وعرف وعادته اتباع اولونماسنی امرایتمکه مجبورایتدیکی‌وقت یاپمش اولدیغی شیئی اوزمان یاپمامش ؟

۳ الحاصل ، اسباب شکایتی رفع ایچین یاپیلمش اولان بو قانون اساسینك برنجی (قلوتەر) ە اصلا تعلقی اولاماز ، چونکه اونك زمان حکومتنده بوخصوصه دائر شکایت واقع دکیلدی ، حکم ونفوذی ، هله بوامرنامه‌نك تاریخ صدوری اولمق‌اوزره کوستەریلن برزمانده ، کرکی کبی تقرر ایتمشدی؛ حالبوکه بوقانون ایکنجی (قلوتەر)ك دورحکومتنده مملکتك ادارۀ سیاسیه‌سنده برقیامه سببیت ویرمش اولان وقوعاتله پك‌اعلا قابل تألیفدر.

فصل — ۳

سرای مدیرلرینك [۲] نفوذی .

ایکنجی (قلوتەر) ك (وارناشەر) ی حیاتنك صوکنه قادار سرای مدیرلکنده طوتمغی تعهدایتدیکنی سویله‌مشدم . انقلابك باشقا برتأثیری اولدی ؛ اووقته‌قادار ، مدیر، قرالك مدیر اموری ایدی : بالآخره قراللغك ، مملکتك مدیر اموری اولدی ؛ اولجه مدیری قرال انتخاب ایدەردی ، صوکرالری ملت انتخاب ایدەر اولدی . انقلابدن اول ، (پروتەر Protaire) ی (تەاودوریق Théodoric) و (لاندریق) ی (فرەدەغوند) مدیر نصب ایتمشلردی ؛ فقط ، انقلابدنبری ، انتخاب صلاحیتی ملته کچدی .

بوصورتله ، بعضی مؤلفلرك یاپدقلری کبی ، بوسرای‌مدیرلرینی (برونهو)نك وفاتندن اول بومقامی احراز ایده‌نلرله ، یعنی قرال مدیرلرینی قراللق مدیرلریله قاریشدیرمامالیدر.

[۲] ۶۷۰ سنه‌سنه دوغرو اجرای حکومته باشلامشدی .

[۱] بدایتده وظیفه‌لری سرای مدیرلکندن عبارتکن ، تدریجاً بوتون‌اقتداری ألرینه آلمشلر ، و برآرالق بالذات قراللردن زیاده نفوذ قازانمشلردی .

بورغونیا قانونی بوملتده مدیرلکك ایلك‌درجه‌ده‌کی مناصب‌رسمیه‌دن اولمادیغنی کوستەریر: مدیرلك ، ایلك فرانق قراللرینك‌ده زمانلرنده أك یوکسك مقاملردن دکیلدی .

(قلوتەر) مأموریت و زعامت اصحابنی تأمین و تطمین ایتمشدی ؛ (وارناشەر) ك وفاتندن صوکرا، یرینه کیمی‌قویمق ایسته‌دکلرینی(تروا Troyes)ده اجتماع ایده‌ن سنیورلره صورونجه، هیچ‌کیمسه‌یی انتخاب ایتمیه‌جکلرینی باغیرارق سویله‌مشلر و، لطفنی نیازایده‌رك، ألرینه تودیع نفس أیله‌مشلردی .

(داغوبەر Dagobert) ، پدری کبی ، سلطنتك متفرق اقسامنی برلشدیردی : ملت اوکا اعتماداً رئیس تعیین ایتمه‌دی . بوحکمدار کندینی سربست بولدی ؛ و ، ذاتاً مظفریتلرندن صوکرا موقعنی امین بولارق ، (برونهو) نك پلاننی أله آلدی. فقط‌بونده اوقادار آز موفق اولدی‌که (اوسترازیا) سنیورلری (سقلاوون Sclavons)لردن طایاق ییه‌رك مملکتلرینه عودت ایتمش ، و بو صورتله (اوسترازیا) نك حدودی باربارلرك هجوملرینه قارشی آچیق قالمشدی .

بونك اوزه‌رینه (اوسترازیا) یی اوغلی (زیگه‌بەر)ه برخزینه ایله برلکده ترك‌ایتمکی و مملکتله سرایك اداره‌سنی (قولونیا) پسقاپوسی (کونیبەر Cunibert) ایله دوقه (ادالجیز Adalgise) ك ألنه تسلیم ایتمکی (اوسترازیا) اهالیسنه تکلیف ایتمك فکرنده بولوندی. مؤرخ(فرەدەگەر) اوصیراده‌یاپیلان معاهده‌لرك تفصیلاتنه هیچ کیریشمه‌مکده‌در؛ فقط قرال بوتون بومعاهده‌لری براتلریله (Chartres) تأیید ایتمش ، و (اوسترازیا) قطعه‌سی درحال تهلکه‌دن خارج‌طوتولمشدر .

(داغوبەر Dagobert) اجلنك یاقلاشدیغنی آکلایارق، زوجه‌سی (نچیلد Nentchild) ایله اوغلی (قلوویس) ی (ئەغا AEga) نك حمایه‌سنه تودیع ایتدی. (نوستریا Neustrie) و (بورغونیا) سنیورلری بو کنج پرنسی قرال انتخاب ایتدیلر . (ئەغا) و (نچیلد) سرایك اداره‌سنی أله آلدیلر ؛ (داغوبەر) ك آلمش اولدیغی هرشیئی کری ویردیلر ؛ (اوسترازیا) ده ، (نوستریا) و (بورغونیا) ده شکایتلر کسیلدی. (ئەغا)نك وفاتندن صوکرا قرالیچه (نچیلد) ، (فلواشاتوس Floachatus) ك (بورغونیا)یه رئیس انتخابنی بو قطعه‌نك سنیورلرینه تعهد ایتدیردی [۱] . بوذات ، (بورغونیا) قراللغی داخلنده‌کی پسقاپوسلرله باشلیجه سنیورلره مکتوب کونده‌ره‌رك ، کندیلرینی دائما ، یعنی یاشادقلری

[۱] (فرەدەگەر) وقایعنامه‌سی ، ۶۴۱ سنه‌سنه دائر اولان ۸۹ نجی فصل .

قادار ، رتبه و مقاملرنده ابقا ایده‌جکنی وعد ایتدی [۱] ؛ سوزینی یمینله تأیید ایتدی . (سرای رئیسلری) عنوانلی کتابك مؤلفی، قراللغك سرای رئیسلری (Maires du palais) طرفندن اداره‌سنه مبدأ اولمق اوزره ایشته بو وقعه‌یی کوسترمشدر .

(فره‌ده‌گر) بورغونیالی اولدیغندن ، بحثمزك موضوعی اولان انقلاب زماننده ، (اوسترازیا) و (نوستریا) رئیسلرندن زیاده ، (بورغونیا) رئیسلری حقنده اوزون اوزادیه تفصیلاته کیریشمشدر ؛ فقط (بورغونیا) ده یاپیلان معاهده‌لر ، هپ عینی سببلرله ، (نوستریا) و (اوسترازیا) قطعه‌لرنده‌ده یاپیلمشدر . ملت ، ارثاً نائل اقتدار اولان قراله تسلیم عنان ایتمکدنسه ، بالذات کندیسنك انتخاب ایتدیکی و بعض شرائطه تابع طوتابیلدیکی بر رئیسك اٌلنه تودیع اقتدار ایتمکله ایشنی داهازیاده صاغلامه باغلامش عد ایدییوردی .

فصل — ٤

ملتك (رئیس maire) لر حقنده‌کی تلقیسی نه ایدی ؟

موروث بر حقله تخته کچمش بر قرالی اولدیغی حالده ، قراللق وظائفنی اجرا ایچین آیری بر کیمسه انتخاب ایده‌ن بر ملتك حکومتی پك توحاف کورونور ؛ فقط ، اووقتکی احوال و شرائطدن صرف نظر ، ظن ایده‌رم‌که فرانقلر بو خصوصده‌کی فکرلرینی پك اوزاقلردن آلمشلردر .

فرانقلر جرمانلردن کلمشلردی ؛ تاسیت ، جرمانلرك قرال انتخابنده اصالتنی، ورئیس (Chef) انتخابنده فضیلتنی نظر دقته آلدقلرینی سویله‌ر [۲]. ایشته ایلك عرق قراللری، و ایشته سرای رئیسلری : اولکیلر ارثی ایدی ، ایکنجیلر منتخب .

ملت مجلسلرنده آیاغه قالقارق هر هانکی بر تشبث ایچین آرقالرندن کلمك ایسته‌ینلره کندیلرینی رئیس تکلیف ایده‌ن بو حکمدارلرك قراللق نفوذنی‌ده ، (رئیس maire)لك

[۱] ایضاً .

[۲] De Moribus Germanorum .

نفوذ و اقتدارنی‌ده شخصلرنده اکثریا جمع ایتدکلرنده شبهه یوقدر . اصالتلری اونلره قراللق ویردیرمشدی ؛ فضیلتلری‌ده ، کندیلرینی رئیس اتخاذ ایده‌ن بر چوق کوکوللولری آرقالرندن قوشدورمق صورتیله، اونلره (رئیس maire) نفوذ واقتدارنی ویردیریردی. ایلك قراللریمزك محکمه‌لره و مجلسلره ریاست ، وبو مجلسلرك موافقتیله قانون وضع ایتمه‌لری قراللق صلاحیتیله اولوردی ؛ اوردو سوق و اداره‌سنی درعهده ایتمه‌لری دوقه‌لق یاخود (رئیس chef) لك صلاحیتیله اولوردی .

ایلك فرانقلرك بو خصوصده‌کی تلقیلرینی آکلامق ایچین ، (والانتینیه‌ن) طرفندن اوردو قوماندانلغنه تعیین اولونان (آربوغاست Arbogaste)ك اتخاذ ایتدیکی خط حرکته برکوز آتمق کافیدر [۱] . ایمپراطوری سرایه قاپامش ، هیچ کیمسه‌نك ملکی یاخود عسکری برایش حقنده ایمپراطوره سوز سویله‌مه‌سنه مساعده ایتمه‌مشدی. (په‌په‌ن) لرك بالآخره یاپدقلرینی (آربوغاست) اوزمان یاپمشدی .

فصل — ٥

سرای رئیسلری اوردو قوماندانلغنی ناصل الده ایتمشلردر ؟

قراللرك اوردولره قوماندا ایتدکلری زمانلر ملت برباش قوماندان انتخابنی دوشونمه‌مشدی، (قلوویس) و دورت اوغلی فرانسزلرك باشنه کچه‌رك اونلری ظفردن ظفره سوق ایتمشلردی. (ته‌اوده‌به‌ر Théodebert) ك اوغلی کنج ، ضعیف و خسته‌لقلی (تیبول Thibault) سراینده قالان ایلك قرالدی. (نارسس Narcès) ه قارشی ایتالیایه سوقیات اجراسندن امتناع ایتدی، وفرانقلرك ایکی رئیس انتخاب ایده‌رك قوماندالری آلتنده ایتالیایه یورودکلرینی کورمکه قاتلاندی . برنجی (قلوته‌ر) ك دورت اوغلندن، اوردولره قوماندا ایتمکده اك زیاده اهمال کوسته‌ره‌ن (غونتران) دی [۲] ؛ دیکر قراللر بو مثاله اتباع ایتدیلر ،

[۱] غره‌غوارده طور ، ۷ نجی کتاب « Sulpicius Alexander » .

[۲] (قلوته‌ر)ك اوغلی اولدیغی ادعاسیله قراللقدن حصه آلمغه قالقیشان (غوندووالد Gondovalde)ه قارشی بیله (غونتران) سوقیات اجراسندن چکینمشدی .

و، قوماندايى تهلكه‌سز بر صورتده باشقا أللره توديع ايتمك اوزره ، بوايشى متعدد [١] رئيس (Chef) و دوقه‌لره بيراقديلر .

بوندن بر چوق محذورلر تولد ايتديكى كورولدى : انضباط قالمادى ؛ اطاعت نه‌در ، بيلينمز اولدى ؛ اوردولر آنجاق كندى مملكتلرينك باشنه بلا كسيلديلر : داها دوشمان مملكتنه وارمادن غنيمتلرله يوكلو بولونورلردى . (غره‌غوارده‌طور) ك اثرنده بوتون بو فنالقلرك جانلى بر تصويرى كورولور [٢] : «غونتران ديردى‌كه : ظفرى‌ناصل قازانابيليرز، بزكه بابالريمزك ألده ايتدكلرى شيلرى محافظه ايتمه‌يز ؟ ملتمز آرتيق هيچ‌ده عينى ملت دكيلدر [٣] ...» غريب شى ! هنوز (قلوويس) ك حفيدلرى زماننده بيله ملت سقوط ايچنده ايمش .

ديمك اولويوركه ، نهايت‌الامر ، يكانه بر دوقه نصبى اصولنه مراجعت ايديلمه‌سى طبيعيدى ؛ بر دوقه‌كه تعهدلرينه رعايت ايتمه‌مكه باشلايان بو صايي‌سز سينورلر اوزه‌رنده نفوذنى اجرايه قادر اولسون ؛ بر دوقه‌كه انضباط عسكرى‌يى يكيدن تأسيس ايده‌بيلسين، وكندى نفسندن باشقاسنه‌قارشى حرب‌ايتمه‌كى اونوتمش برملتى دوشمانه قارشى يوروته‌بيلسين. ايشته بو قدرت ، سراى رئيسلرينه ويريلدى .

سراى رئيسلرينك ايلك‌وظيفه‌لرى قرال سرايلرينك امور اقتصاديه‌سنه باقمق‌اولمشدر. ديكر مأمورلرله برلكده، تيمارلرك حكومت سياسيه‌سيله [٤] توظيف اولونديلر، ونهايت، بووظيفه‌ده يالكيز قالديلر. بونده‌ن باشقا، حرب‌ايشلرى واوردولرك قوماندانسى عهده‌لرينه ويريلدى ، وبو ايكى وظيفه بالضروره ديكر ايكى وظيفه ايله ارتباط ايتدى . او زمانلر ، اوردولرى طوپلامق قوماندا ايتمكدن كوچدى: بو وظيفه ، لطف واحسان آناختارلرينى ألنده طوتان كيمسه‌دن باشقا كيمه توديع ايديله‌بيليردى ؟ او مستقل و محارب ملتده ،

[١] بعضاً يكرمى قادار (غره‌غوارده‌طور ، كتاب ٥ ، فصل ٢٧ ؛ كتاب ٨ ، فصل ١٨ و ٣٠ ؛ كتاب ١٠ ، فصل ٣ . بورغونياده (رئيس Maire) ى اولمايان (داغوبه‌ر) ده عينى سياسته اتباع ايتمش، وغوسقونلره قارشى اون دوقه، ودوقه‌يه غير تابع برچوق قونتلر كونده‌رمشدر (فره‌ده‌كه‌ر وقايعنامه‌سى ، ٦٣٦ سنه‌سنه متعلق ٧٨ نجى فصل) .

[٢] كتاب ٨ ، فصل ٣٠ ، وكتاب ١٠ ، فصل ٣ .

[٣] ايضاً .

[٤] بورغون قانوننك ايكنجى لاحقه‌سنده (١٣) نجى بابه، وغره‌غوارده‌طورك اثرنده (٩) نجى كتابك (٣٦) نجى فصلنه مراجعت .

جبر و تضييقدن زياده دعوتله ايش كوروله‌بيليردى ؛ صاحبنك وفاتيله انحلال ايده‌ن تيمارلرى ويرمك ياخود اميد ايتديرمك لازمدى، بلاانقطاع مكافات ايتمك ، وحسن توجهه نائليت خصوصنده قيصقانجلق حاصل ايتمك لازمدى : بناءً عليه ، سرايده نظارت عموميه صاحبى اولان كيمسه‌نك اوردوده جنرال اولماسى لازم كليوردى .

فصل — ٦

ايلك عرق قراللرينك ايلكنجى دورهٔ مدنلرى .

برونهونك اشكنجه ايله اعدامندنبرى ، رئيسلر (maires) قراللرك امرى آلتنده مملكتك مديرلرى اولمشلردى ؛ اوردولرى حربه سوق ايتمك وظيفه‌سى رئيسلرك عهده‌سنده اولمقله برابر ، قراللر اوزدولرك باشنده بولونور ، ورئيس‌ده ، ملت‌ده قراللرك امرى آلتنده حرب ايده‌رلردى . فقط دوقه (په‌په‌ن) ك (ته‌اودوريق Théodorie)له اونك رئيسنه (maire) قارشى قازانديغى ظفر قراللرك كوزدن دوشمه‌لرينه سبب اولدى[١]؛ (شارل ـ مارته‌ل) ك (شيلپه‌ريق) ورئيسى اولان (ره‌ن فروا) يه قارشى قازانديغى ظفرده قراللرك نفوذنى بوسبوتون قيردى . (اوستراريا) ايكى محاربه‌ده (نوستريا) و (بورغونيا) يه غالب كلدى ؛ (اوسترازيا) رئيسلكى (Mairie) په‌په‌نلر (Dépins) عائله‌سنه تخصيص ايديلمش كيبى اولديغندن ، بو رئيسلك بوتون ديكر رئيسلكلر آراسنده ، وبو خاندان بوتون باشقا خاندانلر آراسنده بر موقع ممتاز صاحبى اولدى . غالبلر اشرافدن هر هانكى برينك اغتشاش توليدى مقصديله قراللرى أله كچيرمه‌لرندن قورقديلر . اونلرى بر سرايده عادتا محبوس كيبى طوتديلر [٢] . قراللر سنه‌ده بردفعه اهالى‌يه كوسته‌ريليردى. اورادن امرنامه‌لر اصدار ايده‌رلردى؛ فقط بو امرنامه‌لر حقيقتده (رئيس maire) ك اصدار ايتدكلرى امرنامه‌لردى ؛ قراللر سفيرلره جواب ويريرلردى ، فقط بو جوابلرى ويره‌ن، حقيقت امرده رئيسدى . رئيسلرك قراللر اوزه‌رنده اجراى حاكميت ايتدكلرندن، قراللرك رئيسلره تابع طوتولدقلرندن بحث ايده‌ن مؤلفلر ايشته بو زمانى قصد ايده‌رلر .

[١] مچ آننالرى (سنه ٦٩٥) .

[٢] مچ اننالرى (٧١٩ سنه‌سى) .

ملتك (پەپەن) عائلەسنه مفتونيتى اودرجەيه وارمشدركه رئيسلكه maire هنوز صباوت چاغنده بولونان بر حفيدينى انتخاب ايتمشلردى. بو چوجوغى بر (داغوبەر Dagobert)ك باشنه كچيرديلر ، وبر هيولايى باشقه بر هيولا اوزرينه قويمش اولديلر .

فصل — ٧

سراى رئيسلرينك امور ادارەلى اللرينه آلدقلرى دورده بويوك مقاملر وتيمارلر .

سراى رئيسلرى وظيفه ومأموريتلرك جواز نزعنى تكرار تأسيس ايتمكه باقاديلر ؛ چونكه آنجاق اصيلزادەلرى بو خصوصده حمايەلرينه مظهر قيلمقله اجراى حكومت ايدەبيليورلردى . بو صورتله ، بويوك مقاملرك قيد حياتله ويريلەسنه دوام اولونمش ، وبو اصول كيتدكجه يرلشمشدر .

فقط تيمارلر حقنده سرد ايدەجك ملاحظات مخصوصەم وار . هنوز او زماندنبرى تيمارلرك قسم اعظمنه ارثى بر شكل ويريلمش اولديغنه شبهه ايدەمم .

(آندەلى Andéli) معاهدنامەسنده (غونتران) ويكنى (شيلدەبەر) سلفلرى قراللر طرفندن سنيور وكليسالره وقوع بولان احسانلره ايليشمەمكى تعهد ايتمشلردر ؛ وقراللرك زوجه ، قيز وطوللرينك خزينەدن آلمش اولدقلرى شيلره دائما ديلەدكلرى كبى تصرف وبونلرى ايستەدكلرى كيمسەلره وصيتله ترك ايدەبيلملرينه جواز ويريلمشدر .

ماركولف كندى دستورلرينى (رئيس maires) لرك بولوندقلرى دورده يازمشدى[١]. بودستورلرك بر قاچنده قراللرك شخصه ووارثلره تبرعاتده بولوندقلرى كورولور؛ دستورلر او زمانكى حياتك افعال عاديەسنه معكس اولدقلرندن ، ايلك عرقك صوكلرنده بر قسم تيمارلرك وارثلره كچديكنى اثبات ايدەرلر . اووقتلر قابل فراغ املاك دوشونولمش اولماسى مستبعددر : پك يكى اولان بو شى او زمانلر نه نظرى بر صورتده بيلينيردى ، نه عملى .

آشاغيده بوخصوصه دائر عملى دليللر كورولەجكدر ؛ اوردويه مخصوص تمتعاتك[٢]

[١] برنجى كتابك (٢٤) نجى و (٣٤) نجى دستورلرينه باقيكز .

[٢] هاوزمان تيمارلره (تمتعات bénéfices) دينيلديكى اولجه كوستەريلمشدى .

واعاشەسنه مدار اولاجق اراضينك موجود اولماديغى بر دور كوستەريلەبيليرسه ، اويله بر دورده اسكى تمتعاتك فراغ ايديلمش اولديغى آكلاشيلماليدر او دور ، يكى تيمارلر احداث ايدەن (شارل ـ مارتەل) ك زمان حكومتيدر ، كه بو يكى تيمارلرى اسكيلردن بوسبوتون آييرماليدر .

قراللر ، ايستەر حكومته سرايت ايدەن بوزوقلق سببيله ، ايستەر كنديلرينى بلا انقطاع مكافات ايتمكه مجبور قيلان اصول اداره سوقيله ، بالآخره استرادى ممكن اولمايان احسانلرده بولونمغه باشلاينجه قونتلقلردن زياده تيمارلرى مؤبداً ويرمكه باشلامشلردى ، وبو طبيعيدى. بعضى اراضيى اللدن چيقارمالرى اهميتسز شيدى ؛ فقط بويوك مقاملر توجيهى صورتيله صلاحيت خصوصنده فدا كارلقده بولونجه طوغرودن طوغرويه نفوذ و اقتدارلرينى غائب ايتمش اولورلردى .

فصل — ٨

مالكانەلر (alleux) نه صورتله تيماره تحويل ايديلمشدر ؟

مالكانەنك تيماره وجه تحويلى (ماركولف) ك بر دستورنده كوستەريلمشدر [١] . اراضى قراله ويريليردى : قرال بونى حق انتفاعله ، ياخود حق تمتعله ، اعاده ايدەر ، وبونك اوزەرينه صاحبى وارثلرينى قراله بيلديريردى .

مالكانەنك شكلنى بو صورتله تغييره سائق اولان سببلرى كشف ايچين ، اون بر عصردنبرى توزله ، قانله و ترله أورتولو طوران اصيلزادكان صنفنك اسكى امتيازلرينى اوچورومده آرار كبى آرامالى‌يم .

أللرنده تيمار بولونانلر پك بويوك منافعه مالكديلر . اونلره قارشى وقوع بولاجق حقسزلقلر ايچين ويريلەسى ايجاب ايدەن ترضيه حر آداملره مخصوص ترضيەدن يوكسكدى. (ماركولف) ك دستورلرندن آكلاشيلديغنه كوره ، قرالك بر واسالى أولدورەن كيمسه ، بو واساللره مخصوص بر امتياز اولمق اوزره ، آلتى يوز (صو) ديت ويريردى.

[١] كتاب ١ ، دستور ١٣ .

بو امتيازى (ساليك) و (ريپتوئەر) قانونلرى وضع ايتمشدى ؛ بو ايكى قانونده قرالك واسالنى أولدورن كيمسەنك آلتى يوز (صو) تضمينات ويرمەسى امر اولونوركن ، حر زاد (ingènu) ، فرانق ، باربار ، ياخود ساليك قانونه تابع بركيمسەنك أولومى ايچين آنجاق ايكى يوز، و بر روماليڭ أولومى ايچين يوز (صو) ديت تعيين ايديلمشدى.

قرال واساللرينك امتيازلرى بوندن عبارت دكيلدى . بيلمك لازم كليركه محاكمەيه دعوت اولونان بركيمسه اجابت، ياخود حاكملرك امرلرينه اطاعت ايتمەيجه قرالك حضورينه چاغيريليردى؛ تغيبده اصرارى حالنده، قرالك حمايەسندن خارج طوتولور، وهيچ كيمسەنك أوينه قبول ايديلەمەديكى كبى ، اوكا أكمك بيله ويريلەمزدى : بو كيمسه عادى بر صنفه منسوب اولونجه ، اموالى مصادره ايديليردى ؛ حال بوكه قرالك واسالى اولونجه ، اموالى مصادره ايديلمزدى . برنجيسنك غيابيله ، مجرميتى ثابت عد اولونوردى ، ايكنجيسنك دكيل . اوتەكى ، الڭ كوچوك جرملرده ، قاينار صو دليلنه تابع طوتولوردى؛ بريكى بوكا آنجاق قتل حالنده محكوم اولوردى . الحاصل، قرالك واسالى، ديكر بر واساله قارشى محكمەده يمين ايتمكه مجبور دكيلدى . بو امتيازلر كوندن كونه آرتمشدر ؛ و (قارلومان Carloman) ك (قاپيتولەر) ى ، قرالك واساللرينى بالذات دكيل ، آنجاق كنديلرينه تابع واساللرك آغزيله يمين ايتمكله مكلف قيلارق حقلرنده معاملهٔ احتراميه كوسترمشدى [۱]. بوندن باشقا ، احتراماته مظهر اولان كيمسه اوردويه التحاق ايتمەديكى تقديرده، جزاسى خدمت عسكريەيى ايفا ايتمەديكى زمانه معادل بر مدت ظرفنده أت وشرابدن اجتناب ايتمكدى ؛ فقط قوتى تعقيباً حربه كيتمەين حر كيمسه آلتمش (صو) تضمينات ويرير ، وبونى تأديه ايدنجەيه قادار اسارت آلتنه آلينيردى .

بوحالده ، قراله واسال اولمايان فرانقلرك، وعلى الخصوص روماليلرك ، بوواساللغى استحصاله چاليشمش اولملرى ، و ، أللرندەكى اراضيدن محروم قالمامالرينه چاره اولمق اوزەره ، مالكانەلرينى قراله ويرەرك قرالدن تيمار شكلنده كرى آلدقدن صوكرا وارثلرينى قراله بيلديرمەلرينك اصول اتخاذ ايديلمش اولماسى پك واردر . بو اصول هپ دوام ايتدى : و ، على الخصوص ، ايكنجى عرقك تذبذبلرى ايچنده جريان ايتدى ؛ بو دورده هركس بر حامى‌يه محتاجدى ، وديكر سنيورلرله برلەشەرك درەبكلك سلطنتى حكمنده اولان هيئته كيرمك ايستەردى، چونكه سياسى سلطنتك وجودى اورتادن قالقمشدى .

[۱] سنه ۸۸۳ ، ماده ٤ و ۱۱ .

متعدد براتلرده كوروله‌جكى كبى [۱] ، عينى حال اوچنجى عرقده‌ده دوام ايتدى ، كرك مالكانه ويريلەرك اومنوال اوزره كرى آلينمق صورتيله ، كرك مالكانه اولمق اوزره كوستەريلوب تيمار عد اولونمق صورتيله . بو تيمارلره **مستبدل تيمارلر** (Fiefs de reprise) دينيلمشدر .

بو حال ، تيمار صاحبلرينك كندى تيمارلرينى بر عائله باباسى كبى اداره ايتدكلرينى كوسترمز ؛ وحر كيمسەلر تيمار صاحبى اولمغه چوق چاليشديلرسەده ، بو نوع اموالى زمانمزده حق انتفاعك اداره ايديلديكى كبى قوللانيرلردى . حكمدارلريمزڭ أك بصيرتكار وأك دقتليسى اولان (شارلمان) ڭ اموال سلطانيه لهنده تيمارلرك اعتباردن دوشورولمەسنى منع ايچين برچوق نظاملر قويمغه سوق ايدەن سبب بودر . بو حال ، آنجاق ، (تمتعات bénétices) دينيلن اراضينك اوزمانلر حالا قيد حياتله ويريلديكنى ، وبناءً عليه ، تمتعاتدن زياده مالكانەلره اهميت ويريلديكنى اثبات ايدەر ؛ فقط بو جهت حر آدام اولمقدن زياده قراله واسال اولمق ايستەنيلمەسنه مانع دكيلدر . بر تيمارك آيرى بر قسمنه ديلەنيلديكى كبى تصرف ايچون بعض سببلر موجود اولابيليردى ، لاكن مقام وموقعنى هيچ كيمسه غائب ايتمك ايستەمزدى .

ينه أيى بيليرم‌كه (شارلمان) ، بر (قاپيتولەر) نده ، بعضى يرلرده تيمارلرينى ملك شكلنده ويرەرك صوكرا ملك شكلنده تكرار صاتين آلان كيمسەلر بولونماسندن شكايت ايديور . فقط ، بن ملكك حق تنفعه ترجيح اولونماديغنى سويلەمەيورم : يالكيز ديورم‌كه ، بر مالكانەيى وارثلره بحەبيلن بر تيمار شكلنه قويمق ممكن اولونجه ، كه يوقاريده بحث ايتديكم دستور بويله بر حاله متعلقدر ، بوكا تشبث ايتمكده بويوك منفعتلر واردى .

فصل — ۹

مؤسسات رهبانيه عائد اموال نه صورتله تيماره تحويل ايديلمشدر ؟

اموال خزينه ، فرانقلرى يكى حربلره تشويق ايچين قراللر طرفندن وقوع بولاجق

[۱] (دوقانژ Ducange) ك (alodis) كلمەسنده ذكر ايتديكى براتلره (غاللان gallant) ك كوستردبكى براتلره مراجعت ؛ Traité du franc-alleu ، ۱٤ نجى و اوندن صوكراكى صحيفەلر .

احسانلره تخصيص ايديله‌لی و ، ديكر طرفدن‌ده ، بوحربلر اموال خزينه‌يی آرتديرمالی : ايشته اوڭجه‌ده ديديكم كبی ، ملت بويله دوشونوردی ؛ مع‌مافيه ، احسانلر باشقا بر جريان آلمشدی . (قلوويس) ك حفيدی (شيلپه‌ريق) ، آلمزده بولونان بر نطقنده [١] ، همان بوتون املاكنك كليسالره ويريلمش اولماسندن شكايت ايدييوردی : « خزينه‌مز فقيرلشدی ، ديبوردی ؛ ثروتلريمز كليسالره كچدی [٢] : حكومت منحصراً پسقاپوسلرك اللرنده قالدی ؛ اونلر شان وعظمتله محاط ، بز عظمتمزدن محرومز » .

بونك اوزرينه ، سنيورلره هجوم ايده‌مه‌ين رئيسلر (Maires) كليسالری صويديلر ؛ « پەپەن » ك نوستريايه كيرمك ايچين كوستردیكی سببلردن بری‌ده ، كليسايی بوتون اموالندن محروم ايده‌ن قراللرك ، يعنی رئيسلرك ، تشبثلرينی توقيف ايتمك اوزه‌ره بو قطعه‌يه راهبلر طرفندن دعوت ايديلمش اولماسيدر .

(اوسترازيا) رئيسلرينك ، يعنی (پەپەن) خاندانك كليسايه اولان معامله‌لری (نوستريا) و (بورغونيا) رئيسلرينك كليسالره ايتدكلری معامله‌دن پك داها زياده معتدلانه ايدی ؛ بونی واضحاً كوستره‌ن وقايعنامه‌لريمزده [٣] مناستر راهبلری (پەپەن) لرك خلوص وسخاسنی اطرا وتعريفده بيان عجز ايده‌رلر . كليسانك ايلك صفلرينی بالذات (پەپەن) لر اشغال ايده‌رلردی . (شيلپه‌ريق) ك پسقاپوسلره ديديكی كبی : « قارغا قارغانك كوزينی اويماز » . [٣]

پەپەن (نوستريا) و (بورغونيا) يی انقياد آلتنه آلدی ؛ فقط ، رئيسلر (matres) له قراللری محو ايچين ، كليسالره ياپيلان تجاوزلری بهانه اتخاذ ايتديكندن ، عنواننی دكيشديرمه‌دكجه وملتله اكلنديكنی كوسترمه‌دكجه كليسالری يغما ايده‌مزدی . فقط ايكی بويوك قراللغك ضبطی ، و مخالف فرقه‌نك امحاسی قپودانلرينی ممنون ايتمك ايچين اللرينه ايچه وسيله‌لر ويرمشدی .

(پەپەن) ، رهبانی حمايه ايده‌رك دولتك يكانه حاكمی اولدی : اوغلی (شارل ـ مارته‌ل)

[١] (غره‌غوار ده‌طور) ، كتاب ٦ ، فصل ٤٦ .

[٢] بو سائقه ايله كليسالر لهنده ياپيلمش اولان وصيتنامه‌لری ، وحتی پدری طرفندن وقوع بولان تبرعلری حكمسز براقدی : (غونتران) بونلری تكرار اعاده ايتدی و حتی يكی تبرعلرده بولوندی . (غره‌غوار ده‌طور) ، كتاب ٧ ، فصل ٧) .

[١] مچ سالنامه‌لری ، سنه ٦٨٧ .

موقعنی آنجاق رهبانه ظلم ايده‌رك محافظهٔ موقع ايده‌بيلدی . بوحكمدار قراللغك وخزينه‌نك اموالندن بر قسمنك اصيلزاده‌لره قيد حياتله ياخود تصرف ناميله ويريلمش اولديغنه ، وزنكينلردن‌ده فقيرلردن‌ده پارا چكن رهبانك ويركيدن معاف مالكانه‌لرك بيله بويوك بر قسمنی اللرينه كچيرمش اولدقلرينه باقارق ، كليسالری صويدی ؛ وايلك مقاسمه تيمارلری اورنادن قالقمش اولديغندن ، ايكنجی بر دفعه تيمار تشكيلاتی وجوده كتيردی . كنديسی وقپودانلری ايچين كليسالرك اموالنی وحتی بالذات كليسالری آلدی ، و ، عادی فنالقلردن اولارق آشيريلغی نسبتنده ازاله‌سی قولای اولان بر سوء استعمال اوكنی بوصورتله آلمش اولدی .

فصل ـ ١٠

رهبانك ثروت وسامانی .

رهبان او قادار آليورلردی كه اوچ عرقك زمان سلطنتنده مملكتده موجود بوتون اموال دفعاتله اللرينه كچمشدی . فقط قراللر ، اصيلزاده‌لر ، اهالی بوتون مالملكلرينی رهبانه ويرمه‌نك يولنی بولمش اولدقلری كبی ، ويردكلرينی اللرندن كری آلمانك‌ده يولنی بولمشلردی . ديندارلق ايلك عرقده كليسالری وجوده كتيرمشدی ؛ فقط عسكرلك فكری كليسالری حرب آداملرينه ويرديرمش ، بونلرده اونلری كندی چوجوقلری آراسنده تقسيم ايتمشلردی . رهبان اوقافدن نه اراضی چيقمامشدر ! ايكنجی عرق قراللری اللرينی آچارق تكرار بر چوق تبرعاتده بولونمشلردی ؛ نورماندلر كله‌رك نهب وغارت ايتمشلر ، پاپازلرك وكشيشلرك جمله‌سی عليهنده تضييقات وتعقيباتده بولونمشلر ، مناسترلری ، اماكن دينيه‌يی آرايوب طارامشلردی : چونكه پتلرينك تخريبنی ، ونورماندلری اطاقيم طاقيم شمال حواليسنه التجايه مجبور قيلان (شارلمان) ك بوتون شدتلرينی هپ رهبانه عطف ايده‌رلردی . قرق سنه‌لك ، اللی سنه‌لك بر زمان اونلره بوكينلرينی اونوتدوراماشدر . بويله بر وضعيتده ، رهبان نه‌لر غائب ايتمه‌مشلردی ! بو اموالك اعاده‌سنی ايسته‌يه‌جك پك آز رهبان قالمشدی . بو حاله كوره ، اوچنجی عرقك ديندارلغی ينه بر چوق مؤسسات مذهبيه وجوده كتيرمك ، ينه بر چوق اراضی تبرعاتنده بولونمق لزومی مواجهه‌سنده بولونيوردی : او زمانلر انتشار ايتمش وايناندلمش اولان فكرلر لايقيله‌ری ، بر آز ناموسلو كيمسه‌لر اولدقلری تقديرده ،

بوتون مالملکلرندن محروم ایده‌بیلیردی . فقط، رهبانده حرص منفعت وارسه، لاییقلرده‌ده بو حرص واردی ؛ محتضر ویرییوردی ، فقط خلفده آلمق ایسته‌یوردی . سنیورلرله پسقاپوسلر ، ژاندییوملرله پاپاسلر آراسنده قاوغا اکسیك اولمامشدر؛ وکاه حمایه‌لرندن مستفید ، که تجاوزلرندن بیزار اولدقلری بعض سنیورلره صیغینمق اضطرارنده قالمش اولدقلرینه باقیلیرسه ، رهبانك بر چوق تضییقاته دوچار اولدقلری آکلاشیلیر .

اوچنجی عرق دورنده تأسسه باشلایان انتظام اداره رهبانك تزیید اموال ایتمه‌لرینه مساعددی . (قالوینیست Calvinistes) لر [۱] بوصیراده ظهور ایتمش ، کلیسالرده بولونان آلتون وکوموش بوتون اشیادن سکه باصدیرمشلردی . حیاتلرندن بیله امین اولمایان راهبلر ثروتلرندن ناصل امین اولابیلیرلردی؟ بالطبع، اولامازلردی. رهبان مؤسساتنك خزینهٔ اوراقی یاقیلیرکن کندیلری دینی مناظراتله اشتغال ایده‌رلردی . کوندن کونه خراب اولان اصیلزاده‌لردن آرتیق ألّارنده قالمایان یاخود بیك صورتله ترهین ایدیلن شیلری ایسته‌یوب طورمق نه‌یه یارایاجقدی؟ رهبان صنفی دائما ألنه کچیردی، دائما کری ویردی، وحالا طوپلایور.

فصل — ۱۱

(شارل ـ مارتل) زماننده آوروپانك حالی .

رهبانی صویغه چالیشمش اولان (شارل ـ مارته‌ل) أك مساعد احوال وشرائط ایچنده بولونمشدی: حرب آداملرنجه قورقولمش وسه‌ویلمشدی، واونلر ایچون چالیشیوردی؛ غرب مسلمانلرینه قارشی آچدیغی محاربه‌لر ایچین ألنده بر بهانه واردی [۲] ؛ هر نه قادار رهبانك منفوری ایدیسه‌ده ، اونلره هیچ براحتیاجلری یوقدی؛ بالعکس، شارل ـ مارته‌له محتاج اولان پاپا اوکا قوللرینی آچمشدی : اوچنجی (غره‌غوار) ك شارل ـ مارته‌له کونده‌ردیکی مشهور سفارت معلومدر [۳] . بوایکی قوت پك صیقی برصورتده برلشمشدی، چونکه بربرندن استغنا ایده‌مزلردی : پاپا فرانقلره محتاجدی ، لومباردلره وروملره قارشی

[۱] قالون مذهبنه سالك پروتستانلر .
[۲] مچ سالنامه‌لرینه مراجعت .
[۳] » » » (سنه ۷۴۱) .

مظاهرتلرینی ألده ایتمك ایچین ؛ شارل ـ مارته‌ل پاپایه محتاجدی ، روملری تذلیل و لومباردلری ازعاج ایتمك ، مملکتنده موقعنی یوکسلتمك ، حائز اولدیغی ، وایله‌ریده کندیسنك یاخود چوجوقلرینك احراز ایده‌جکلری عنوانلره اعتبار ویردیرمك ایچین [۱]. بناءً علیه تشبثنده موفق اولاماسی ممکن دکیلدی .

(اورله‌آن) پسقپوسی (سنت أوشه‌ریوس Saint Eucherius) حکمدارلری حیرتده بیراقان بر رؤیتده بولونمشدی . (کل شارل) ك اراضیسنه کیره‌ن (جرمانیالی لوئی) یه (ره‌یمس Reims) ده طوپلانان پسقاپوسلر طرفندن یازیلان مکتوبی، بحثمزه تعلقندن طولایی ، بورایه درج ایتمکه لزوم کورویورم ، چونکه او عصرك احوالنی ، و ناصل دوشونولدیکنی پك أیی کوستەریر . بو مکتوبده پسقاپوسلر : « سنت أوشه‌ریوسك سمایه عروجنده (شارل ـ مارته‌ل) ی یوم الحکمده حضرت عیسی ایله برلکده بولوناجق اولان اعزه‌نك امریله آشاغیکی جهنمده دوچار عذاب برحالده کوردیکنی ؛ کلیسالرك اموالنی صویمش وبو اموالی تبرع ایده‌نلرك کناهلرینی اوزرینه آلمش اولدیغی ایچین مومی الیهك بروجه پیشین عذابه محکوم اولدیغنی ؛ قرال (په‌په‌ن) ك ، بوخصوصده بر مجلس عقد ایتدیره‌رك ، استرداد ایده‌بیلدیکی رهبان اموالنی کری ویردیکنی ؛ (آکی‌ته‌ن) دوقه‌سی (وه‌فر Yaifre) له اولان مجادلاتی سببیله ، اموال مذکوره‌نك آنجاق بر قسمنی طوپلایابیلدیکندن ، اوست طرفی ایچین ، (پره‌قاریا Precaria) دینیلن مکتوبلری تنظیم ایتدیره‌رك، لاییقلرك ألّارنده‌کی کلیسا اموالی اوزرندن عشر وهر أو ایچون اون ایکی (ده‌نیه) ویرکی ویرمه‌لرینی امر ایتدیکنی؛ شارلمانك کلیسا اموالی اوته‌کنه بریکنه هیچ ویرمه‌دیکنی، وبالعکس بر (قاپیتوله‌ر) یاپارق بو اموالی کیمسه‌یه ویرمه‌مکی کرك کندی وکرك خلفلری نامنه تعهد ایتدیکنی ؛ دیدکلری هر شیئك یازیلی اولدیغنی ، وحتی او ایکی قرالك پدری (أیی یوره‌کلی لوئی Louis le Débonnaire) یه بونلرك نقل ایدیلدیکنی آرالرندن متعدد ذواتك ایشیتمش اولدقلرینی » سویله‌رلر.

قرال (په‌په‌ن) ك بو مکتوبنده ذکری کچن نظامنامه (لپتین Leptines) مجلسنده یاپیلمشدی. کلیسایه شو فائده‌سی اولمشدرکه ألّارنده کلیسا اموالی بولونان کیمسه‌لر بو اموال‌له آنجاق

[۱] او دورك مؤلفلری فرانسزلرك مفکره‌سی اوزرنده پاپالرك اجرا ایتمش اولدقلری نفوذی کوسترمکده‌دیرلر . قرال (په‌په‌ن) مایانس باش پسقاپوسی طرفندن تتویج ایدیلمش اولمقله برابر ، پاپا (أتیه‌ن) ك دعاسنی حائز بولوندیغی حقوق تأیید ایده‌ن برقوۀ قدسیه ماهیتنده تلقی أیله‌مشدی .

موقتاً وضع يد ايدييور ، و ، بوندن ماعدا ، كليسايه عشر وهر قولوبه ايچين اون ايكى (دەنيه) تأديەسيله مكلف طوتوليورلردى . فقط بو تدبير ، مسكّن برعلاجدن باشقا شى دكلدى ، فنالق طورويوردى .

بوكا اعتراض اولوندى ، و (پەپەن) يكى بر (قاپيتولەر) اصدارينه مجبور اولدى[١]؛ بو قرارنامەدە تمتعات [٢] مذكورەيى طوتانلرك بوعشرى وبوعائداتى تأديه ايتمەلرى، وحتى پسقاپوسلغه ياخود مناستره عائد خانەلره ناقالرى امر اولونمش ، و ، عكسى تقديردە ، ويريلان اموالك اللرندن آليناجغى بيلديريلمشدر . (پەپەن) ك بو نظاماتى شارلمان تأكيد ايتمشدر [٣] .

(شارلمان) ك اموال رهبانى حرب آداملرينه برداها توزيع ايتمەمكى كندى وخلفلرى نامنه تعهدايتمش اولديغى حقندە پسقاپوسلرك عينى مكتوبدە سويلەدكلرى شيلر بوحكمدارك ٨٠٣ سنەسندە (ئە - لا - شاپەل) دە رهبانك بوخصوصدەكى انديشەلرينى تسكين ايچين نشر ايتديكى (قاپيتولەر) ە موافقدر ؛ معمافيه ، اولجه وقوع بولان احسانلر مرعى قالمشدر . پسقاپوسلر (أبى يورەكلى لوئى) نك شارلمانه تبعيتله كليسا اموالنى عسكره ويرمەديكنى حقلى اولارق علاوه ايدييورلر .

بوكا رغماً اسكى سوء استعماللردە اودرجه ايلەرى كيديلمشدى كه ، (أبى قابلى لوئى)نك چوجوقلرى زماننده، لاييقلر پاپاسلرى كليسالرنده آليقويمش ، ياخود اونلرى پسقاپوسلرك موافقتى اولمقسزين قوغمشلردى [٤] . كليسالر وارثلر آراسندە تقسيم ايديليوردى [٥] ؛ وغيرلايق برصورتدە طوتولدقلرى وقت، پسقاپوسلرك مراجعتايتدكلرى تدبيركليسالردەكى امانتلرى چكوب آلمقدن عبارتدى [٦] .

[١] مچ قاپيتولەرى ، سنه ٩٥٦ ، مادە ٤ .

[٢] تيمارلره بداية تمتعات (Bénéfices) دينيلديكى بحث مخصوصندە كوسترلمشدى .

[٣] ٨٠٣ سنەسندە (وورمسWorms) دە نشر اولونان قاپيتولەرندە (بالوز طبعى ، صحيفه ٤١١) موقت مقاولەيى تنظيم ايتمشدر ؛ ٧٩٤ سنەسندە (فرانقفورت) دە نشر اولونان قاپيتولەرك ٢٤ نجى مادەسى (صحيفه ٢٦٧) خانەلرك تعميراتنه متعلقدر ؛ كرك بونلره ، كرك ٨٠٠ سنەسندە نشر اولونان قاپيتولەره (صحيفه ٣٣٠) باقيكز .

[٤] برنجى (لوتەر Lothaire) قانون اساسيسنه مراجعت (لومبارد قانونى ، كتاب ٣ ، قانون ١ ، فقره ٤٣) .

[٥] ايضاً ، فقره ٤٤ .

[٦] ايضاً .

(قومپيەنى Compiègne) قاپيتولەرى موجبنجه ، قرالك مأمور مخصوصى بوتون مناسترلرى ، پسقاپوسله برلكده وبونلرى اشغال ايدەن كيمسەنك معلومات وحضوريله ، زيارت وتفتيش ايدەبيلەجكدى ؛ بو عمومى قاعده سوء استعمالك عموميلكنى كوسترير .

كليسا اموالنك اعادەسى ايچين قانون يوق دكلدى . پاپا مناسترلرك تنسيقندەكى اهماللرندن طولايى پسقاپوسلرى مؤاخذه ايتمەسيله ، بونلر بو مؤاخذەدن اصلا متأثر اولمادقلرينى ، چونكه بوندن مسئول بولونمادقلرينى (كل شارل) ە يازارق ، ملتك بونجه اجتماعلرندە ويريلان وعد ، قرار و نظاملرى خاطرلاتمشلردر . حقيقة ده بويولده طوقوز قرار ذكر ايتمشلردر .

چكيشمكدن خالى قالينمازدى . نورماندلر يتيشدى ، وهرطرفده ائتلافى تأمين ايتديلر .

فصل — ١٢

اعشارك تأسيسى.

قرال (پەپەن) ك دور سلطنتندە ياپيلان نظاملر كليسايه حقيقى بر تسليتدن زيادە تسلى اميدى ويرمشدى ؛ و (شارل - مارتەل) اموال عموميەيى رهبان ألندە بولمش اولديغى كبى، (شارلمان) دە اموال رهبانيەيى حرب آداملرينك ألندە بولمشدى . بونلر اولجه كنديلرينه ويريلمش اولان شيلرى كرى ويرمكه مجبور ايديلەمزلردى؛ و اوزمانكى احوال و شرائط ايشك ماهيتندەكى مشكلاتى آرتديرمش ، موضوع بحث اموالك اعادەسنى امكان خارجندە بيراقشدر . ديكر بر طرفدن ، خريستيانلغك ناظر ، معبد و معارف يوقسوللغندن طولايى محو اولماسنه ميدان ويريلەمك لازمدى [١] .

بو سائقه ايله (شارلمان) اعشارى تأسيس ايتدى [٢] ؛ بو يكى نوع مالك رهبانه

[١] (شارل - مارتەل) زماننده ظهوره كلن داخلى محاربەلردە ، (رەيمس) كليساسنك اموالى لاييقلره ويريلمشدى . (سن رەمى) نك ترجمهٔ حالندە : « رهبان صنفى معيشت خصوصندە كندى باشنه براقيلمشدر » دينيليور . (سوروس surius ، جلد ١ ، صحيفه ٢٦٩) .

[٢] لومبارد قانونى ، كتاب ٣ ، باب٣، فقره ١ و ٢ .

شو فائده‌سی اولدی‌که ، منحصراً کلیسایه ویریلمش اولدیغندن ، اوته‌کنك بریگنك ألنده قالان شیلرك میدانه چیقاریلماسی قولایلاشدی .

اعشار اصولنك وضعی پك داها أسکی تاریخلره عطف ایدیلمك ایسته‌نیلمشدر ؛ فقط کوسته‌ریلن حجتلر بونلرله استشهاد ایتمك ایسته‌ینلرك علیهنده کبی کورونیور . (قلوته‌ر) قانون اساسیسی [١] ، یالکیز ، کلیسا اموالی اوزه‌رندن بعضی اعشارك استیفا اولونمایاجغنی ناطقدر [٢] . اوزمانلر کلیسانك اعشار جبایت ایتمه‌سی برطرف ، بوتون ایسته‌دیکی شی کندیسنك بوندن معاف طوتولماسندن عبارتدی . (٥٨٥) سنه‌سنده منعقد و اعشار تأدیه‌سنی امر اولان ایکنجی (ماقون) مجلسی ، حقیقتده ، بو اعشارك أسکی زمانلرده تأدیه ایدیلمش اولدیغنی سویله‌ر ؛ فقط ، عینی زمانده ، بونلرك او وقت تأدیه‌ایدیلمه‌دیکنی‌ده سویله‌ر .

(شارلمان) دن أول رهبانك کتاب مقدسی آچارق (له‌ویتیك Lévitique) ده کوسته‌ریلن عطایا و تبرعات حقنده برطاقیم وعظلرده بولونمش اولدقلرنده کیمك شبهه‌سی اولابیلیر؟ فقط بن ، بو حکمداردن أول اعشار حقنده وعظلرده بولونولمش اولماسی ممکن ایدیسه‌ده اعشارك اصلا وضع و جبایت ایدیلمه‌مش اولدیغنی سویله‌یورم .

قرال (په‌په‌ن) ك عهد حکومتنده یاپیلان نظاملرك رهبان اموالنه تیمارشکلنده تصرف ایده‌ن کیمسه‌لری اعشار تأدیه‌سی و کلیسا تعمیراتیله مکلف طوتدیغنی أولجه کوسترمشدم . ملتك بللی باشلی کیمسه‌لرینی عدالتی مناقشه‌یه غیر متحمل بر قانونله افراد سائره‌یه حسن مثال اولمغه مجبور قیلمق آز شی دکلدی .

(شارلمان) داها زیاده‌سنی یاپدی ، و (ویللی Villis) قاپیتوله‌رنده کورولدیکی وجهله [٣] ، بالذات کندی اراضیسنی عشره تابع طوتدی : بوده بیوك بر مثالدی .

[١] بو کتابك دوردنجی فصلنده اوقادار بحث ایتدیکم بو قانون (بالیوز) نشریاتندن اولان (قاپیتوله‌ر) لرك برنجی جلدنده ، ٩ نجی صحیفه‌ده ، ١١ نجی ماده‌ده مندرجدر .

[٢] (شارلمان) ك ٨٠٠ تاریخلی (قاپیتوله‌ر) ی (قلوته‌ر) ك کلیسایی معاف طوتدیغی بونوع عشرك نه اولدیغنی پك أیی ایضاح ایدر (بالیوز ، صحیفه ٣٣٦) : بو ویرکی بنی ایچین قرالك اورمانلرینه قونولان طوموزلرك اونده بری ایدی ؛ (شارلمان) ، سائرلرینه مثال تشکیل ایتمك اوزره ، کندی حاکملرینك بو عشری باشقالری کبی تأدیه ایتمه‌لرینی امر ایدییور . کورولویورکه بو ، سنیورلره عائد یاخود اقتصادی ماهیتده بر ویرکی ایدی .

[٣] بالیوز طبعی ، صحیفه ، ٣٣٢ ، ماده ٦ ؛ (٨٠٠) سنه‌سنده صادر اولمشدر .

فقط آشاغی طبقه بویله مثاللره باقارق کندی منافعنی فدا ایتمکه قالقیشمایاجقدی . (فرانقفورت) سینودی [١] اعشار تأدیه‌سی ایچین خلقه داها عاجل بر سبب کوستردی . بو مجلسده تنظیم اولونان (قاپیتوله‌ر) ده ، صوك قحط اثناسنده بوغدای باشاقلرینك بوش چیقدیغی ؛ دانه‌لرینی شیطانلرك ییدیکی ؛ عشر ویریلمه‌مش اولماسنی مواخذه ایده‌ن شیطان سسلرینك ایشیدیلدیکی [٢] ؛ و ، بو سببه بناءً ، أللرنده اموال رهبان بولونان کیمسه‌لرك جملةً عشر ویرمه‌لری امر اولوندیغی ؛ و ینه عینی سببله ، بو مکلفیتك هر کسه تشمیل ایدیلدیکی بیلدیریلمشدر .

(شارلمان) ك تصوری بدایت امرده موفقیتله تطبیق ایدیله‌مه‌دی : بو ویرکی طاقتدن خارج کورولدی [٣] . یهودیلرده عشر تأدیه‌سی یهودی جمهوریتی تشکیلی تصوریله علاقه‌داردی ؛ فقط بوراده عشر تأدیه‌سی تأسیس سلطنته مدار اولاجق بر ویرکی ماهیتنده دکلدی . لومبارد قانونه علاوه ایدیلن [٤] احکام ، اعشارك قوانین ملکیه ایله جبایتنده تصادف اولونان مشکلاتی کوسته‌ریر : مجالس مذهبیه‌ده قرارلاشدیریلان مختلف قانونلره (canons) ه باقیلیرسه ، اعشارك قوانین رهبانیه ایله تحصیلنده تصادف ایدیلن مشکلات حقنده بر فکر ایدینیله‌بیلیر .

نهایت خلق ، بالآخره استرداد ایده‌بیلمك شرطیله ، اعشار تأدیه‌سنه موافقت کوستردی . (أیی قلبلی لوئی) [٥] و اوغلی ایمپراطور (لوته‌ر) [٦] طرفندن نشر اولونان (قاپیتوله‌ر) لر بوکا جواز ویرمه‌مشدر .

(شارلمان) ك اعشار اصولنك وضعنه متعلق قانونلری ضرورت محصوله‌سیدی ؛ اونلرده یالکیز دینك حصه‌سی واردی ، تعصبك دخلی یوقدی .

کلیسالرك تعمیراتنه ، فقرایه ، پسقاپوسه وپاپاز چومزلرینه عائد اولمق اوزره اعشاری

[١] ٧٩٤ سنه‌سنده (شارلمان) ك ریاستی آلتنده عقد اولونمشدی .

[٢] بالوز طبعی ، صحیفه ٢٦٧ ، ماده ٢٣ .

[٣] دیکرلری میاننده ، (أیی قلبلی لوئی) نك عشر ویرمك مقصدیله طوپراقلرینی ایشلتمه‌ینلره قارشی ٨٢٩ سنه‌سنده تنظیم ایتدیردیکی قاپیتوله‌ره مراجعت (بالوز طبعی ، صحیفه ٦٦٣) .

[٤] ازجمله ، لوته‌ر طرفندن وضع اولونان قانون ، کتاب ٣ ، باب ٣ ، فصل ٦ .

[٥] ٨٢٩ تاریخلی (بالوز ، جلد ١ ، صحیفه ٦٦٣) .

[٦] لومبارد قانونی ، کتاب ٣ ، باب ٣ ، فقره ٨ .

دورده آيران مشهور تقسيمى [۱] شارلمانك كليسايه ثابت و مستقر اولان اسكى حالنى ويرديرمك ايستەديكنه دلالت ايدەر .

وصيتى ، بويوك باباسى اولان (شارل ـ مارتەل) ك ياپديغى فنالقلرى تماماً تصحيح ايتمك ايستەمش اولديغنى كوستەرير [۲] . منقول اموالنى مساوى اوچ قسمه آيرمشدى: بو قسملرك ايكيسنى ايمپراطورلغنك يكرمى بر باش پسقاپوسلغى ايچين يكرمى بر قسمه بولمك ايستەمشدى؛ هر قسم باش پسقاپوسلقله اوكا مربوط پسقاپوسلقلر آراسنده ايكنجى بر تقسيمه تابع طوتولاجقدى . قالان ثلثى دورت پارچەيه آييردى ؛ برينى چوجوقلريله حفيدلرينه ، ايكنجى بر ثلثى اولجه ويريلن ايكى ثلثه علاوه ايتدى ؛ ديكر ايكى ثلثده امور خيريەده قوللانيلدى . اويله كورونيوركه كليسالره تخصيص ايتديكى جسيم عطيەيه دينى بر حركتدن زياده سياسى بر توزيع نظريله باقمشدى .

فصل — ۱۳

پسقاپوسلق و پاپازلقلرده انتخابات.

كليسالر فقيرلشمش اولدقلرندن ، قراللر پسقاپوسلقلرده و رهبانه عائد ديكر يرلرده (Bénéfice) كى انتخاباتدن أل چكمشلردى [۱] . حكمدارلر بو يرلرك ناظرلرينى تعيينه اهميت ويرمەمكه ، و ذاتاً نامزدلرده مقاملرينه پك اوقادار خواهش كوسترمەمكه باشلامشلردى . بو صورتله كليسا كنديسندن نزع اولونان اموال ايچين نوعاًما تضمينات آلمش اوليوردى .

پاپا انتخابى حقنك (أبى يورەكلى لوئى) طرفندن روماليره بيراقيلمش اولماسى [۱] اوزمانك تمايلات عموميەسى اقتضاسندندى : ديكر مقامات روحانيەيه قارشى اتخاذ ايديلن خط حركت روما مقامى حقندەده عيناً تعقيب اولونمشدر .

[۱] ايضاً ، فقره ٤ .

[۲] بو وثيقه (ئەژەنهارد Eginhard) طرفندن نقل ايديلمش اولوب، بر نوع وصيتنامەدن عبارتدر و (غولداست) و (بالوز) ده كورولن اصل وصيتنامەدن آيريدر .

[۱] شارلمانك ۸۰۳ تاريخلى قاپيتولەرى ، ماده ۲ (بالوز طبعى ، ۳۷۹) ؛ و أبى قلبلى لوئينك ۸۳٤ تاريخلى امرنامەسى (Golaast, constitution impériale) ، جلد ۱ .

فصل - ۱٤

(شارل — مارتەل) ك احسانه ايتديكى تيمارلر.

(شارل مارتەل) ك كليسا اموالنى تيمار اولارق احسان ايدەركن بونلرى قيد حياتلەمى، يوقسه مؤبداً مى ويرمش اولديغنى تعيينه قالقيشمايا جغم . يالكيز شونى بيليورم كه، (شارلمان) [۱] و (برنجى لوتەر) [۲] زمانلرنده ، وارثلره كچەرك آرالرنده تقسيم اولونان بو نوع اموال موجودوى .

بوندن باشقا ، موضوع بحث تيمارلردن بر قسمنك مالكانه شكلنده، ديكر قسمنكده تيمار شكلنده ويريلمش اولديغنى كورويورم .

مالكانه متصرفلرينك تيمار متصرفلرى كيبى خدمته تابع اولدقلرينى اولجه كوسترمشدم. (شارل ـ مارتەل) ك كرك مالكانه ، كرك تيمار شكلنده احسانلرده بولونماسى ، شبهه يوق كه، بوندن منبعث اولاجق .

فصل — ۱٥

عينى بحثك مابعدى .

شوكا دقت اولونماليدركه تيمارلر كليسا اموالنه ، و كليسا اموالى تيماره تحويل ايديلمش اولديغى ايچين ، تيمارلرله كليسا اموالى متقابلاً يكديكرينك ماهيتندن بعضى شيلر آلمشلردر. بو صورتله ، كليسا اموالى تيمار امتيازلرينه ، تيمارلر كليسا امتيازلرينه نائل اولمشلردر : موضوع بحث عصرده كليسالرك تشريفاته متعلق اولمق اوزره اكتساب ايتدكلرى حقوق ايشته او جملەدندر [۳] . حقوق مذكوره دائما قدرت عدليەيه و ، ترجيحاً ، حالا بوكون

[۱] ۸۰۱ تاريخلى قاپيتولەرى، ماده ۱۷ (بالوز ، جلد ۱ ، صحيفه ۳٦۰) .

[۲] لومبارد مجلەسنده مندرج قانون اساسينه مراجعت (كتاب ۳ ، باب ۱ ، فقره ٤٤).

[۳] (قاپيتولەرلر) ، كتاب ٥ ، ماده ٤٤ ؛ (پيست Pistes) ك ۸٦٦ تاريخلى امرنامەسنك ۸ نجى و ۹ نجى مادەلرى ، مذكور مادەلرده سنيورك تشريفاته متعلق حقوق عيناً بوكوننكى شكليله كورولور .

تیمار دیدیکمز شیلره مربوط بولوندیغنه کوره ، میراثلره دائر اولان احکام عدلیه‌نك تشریفاته متعلق حقوقله برلکده عینی زمانده تأسس ایتدیکی استنتاج اولونور .

فصل — ١٦

قراللقدن رئیس « maire » لکك برشخصده اجتماعی.

ایکنجی عرق.

موضوعی تعقیب ایده‌رکن زمان اعتباریله اولان صیرایی اخلال ایتمش بولوندم ؛ برصورتده‌که ، قرال (په‌په‌ن) ك دورنده سلطنت تاجنك قارلوونجیه‌نلره «carlovingiens» کچدیکی او مشهور دوردن بحث ایتمزدن اول (شارلمان) دن بحث ایتدم : اویله بر انقلاب، عادی وقعه‌لردن فرقلی اولارق ، احتمال‌که حدوثی زماندن زیاده بوکون نظردقتی جالبدر.

قراللرك نفوذ و اقتدارلری قالمامش ایدیسه‌ده براسملری واردی ؛ قرال عنوانی ارثی ایدی ، رئیس (maire) عنوانی انتخابله استحصال اولونوردی . صوك وقتلرده رئیسلر (مه‌رووینجیه‌ن Mérovingiens) لردن ایسته‌دکاری کیمسه‌یی تخته کچیرمشلرسه‌ده ، باشقا بر عائله‌دن قرال آلامشلردی ؛ تاجی برتك عائله‌یه تخصیص ایده‌ن قانونده فرانقلرك قلبندن اصلا سیلینمه‌مشدی . واقعا ، مملکتده قرالك شخصنی طانییان یوق کبیدی ، لاکن قراللق بوحالده دکیلدی . (شارل ـ مارته‌ل) ك اوغلی (په‌په‌ن) بو ایکی عنوانی برلشدیرمه‌یی مناسب کوردی : بو تشبث ، یکی قراللغك ارثی اولوب اولمادیغنی ینه اسکیسی کبی غیرمعین براقییور ، و بو عـدم قطعیت قراللغه بویوك بر قدرت عـلاوه ایده‌جـك اولان کیمسه‌یه کافی کلیوردی . بویله‌جه ، رئیسك نفوذی قرالك نفوذینه الحاق اولوندی . بو ایکی نفوذ بربریله مزج ایدیلیرکن ماهیتلرنده موجود برنوع مباینت‌ده اورتادن قالقمشدی . رئیسك انتخابله نصب ایدیلدیکی ، قراللغك ارثی اولدیغی یوقاریده کوسته‌ریلمشدی : ایشته ایکنجی عرق اوائلنده تاج انتخاب اصولنه تابع طوتولمش اولویوردی ، چونکه اهالی طرفندن انتخاب ایدیلیوردی ؛ عینی زمانده ارثی‌ده اولمشدی ، چونکه ، هپ عینی عائله اعضاسی میانندن انتخاب ایدیلیوردی [١] .

[١] شارلمانك وصیتی ، و اهالی ممثلارینك (کیه‌رزی Qnierzy) ده منعقد اجتماعلرنده (أبی قلبلی لوئی) طرفندن اجرا اولوندیغنی (غولداست goldast) ك روایت‌ایتدیکی مقاسمه بونی مؤیددر.

راهب (له‌قوانت Le Çointe) ، بوتون آبده‌لرك شهادتنه رغماً [١] ، پاپانك بوبویوك تبدله مساغ ویردیکنی انکار ایدییور[٢] ؛ ادعاسنی تأییداً سرد ایتدیکی دلیللردن بری‌ده پاپانك او تقدیرده حقسزلقده بولونمش اولاجغیدر . بر مورخی انسانلرك بر حرکتده بولونمالری لازم کله‌جکنه باقارق او حرکتده بولونمش اولدقلرینه حکم ایده‌ر کورمك پك خوشدر . بویله بر محاکمه ایله بوتون تاریخ اورتادن قالقار .

هر نه حال ایسـه ، دوقه (په‌په‌ن) ك مظفریتی آنندن اعتباراً عائله‌سنك اجرای حکومت ایتمش و (مه‌روینجیه‌ن) خاندانك حکومت ایده‌مه‌مش اولدیغی محققدر. حفیدی (په‌په‌ن) قراللق تاجنی باشنه کییدیکی وقت ، برطاقیم‌فضله مراسم اختیارایدیلمه‌سندن‌و آرادن بر هیولا قالدیریلماسندن باشقابرشی یاپیلمش‌اولمایوردی؛ په‌په‌نك‌اوصورتله‌قازانمش اولدیغی‌شی قراللغك زینتلرندن عبارتدی : ملتده هیچ بر شی دکیشمه‌مشدی .

بونی انقلاب آنی تثبیت ایچین سویله‌دم ، تاکه انقلابك بر نتیجه‌سندن باشقا اولمایان برشیئه انقلاب نظریله باقیلارق آلدانیلماسین .

اوچنجی عرق بدایتنده (هوگ‌ك قاپه Hugues Capet) قرال نصب اولوندیغی وقت بویوك بر تبدل حصوله کلمشدی ، چونکه دولت آنارشی حالندن شویله بویله بر حکومته کچمشدی ؛ فقط (په‌په‌ن) حکمدار اولدیغی وقت، برحکومتدن عینی حکومته‌کچیلمشدی .

(په‌په‌ن) قرال نصـب اولوندیغی زمان ، یالکیز اسمی دکیشدیرمشـدی ؛ فقط ، (هوگ‌ك قاپه) قرال اولونجه ، ایش دکیشمشدی ، زیرا تاجله برلشدیریلان بویوك بر تیمار آنارشی‌یه نهایت ویردیرمشدی .

(په‌په‌ن) قرال‌نصب اولوندیغی زمان ، قرال عنوانی أك بویوك مقامله برلشدیریلمشدی : (هوگ‌ك قاپه) قرال اولدیغی زمان ، قرال عنوانی أك بویوك تیمارله برلشدیلمشدی .

فصل — ١٧

ایکنجی عرق قراللرینك انتخابنده خصوصی برحال .

(په‌په‌ن) ك تتوجی مراسمنه دائر اولان دستورده کورولدیکنه کوره ، بو حکمداردن

[١] (مصنفی مجهول وقایعنامه L' anonyme ، سنه ٧٥٢ ؛ (Chron. Cented.) ، سنه ٧٥٠ .

[٢] (فرانسز رهبان آننااللری) ، جلد ٢ ، صحیفه ٣١٩ .

ماعدا ، شارل وقارلوماندە تطهیر و تقدیس ایدیلمش ، وفرانسز سنیورلری ، ممنوعیت و آفوروز جزاسی تحتندە ، باشقا بر خانداندن هیچ بر کیمسەیی انتخاب ایتمەمکی تعهد ایتمشلردی .

(شارلمان) و (أبی قلبلی لوئی) نك وصیتنامەلرندن آکلاشیلدیغنە کورە ، فرانقلر قرالك چوجوقلرندن برینی کندیسنە خلف انتخاب ایدەرلردی : بوده ، یوقاریدە کوستەریلن روایتی تأیید ایدەر . ایمپراطورلق شارلمانك خاندانندن باشقا برخاندانە کچدیکی وقت ، محدود ومشروط اولان انتخاب صلاحیتی اهمیتنی غائب ایتمش ، اسکی اصولدن اوزاقلاشیلمشدر .

(پەپەن) حیاتنك صوکنە یاقلاشدیغنی حس ایدەرك ، رهبانی ولاییق سنیورلری سنت - دەنیسە طوپلادی [۱] ، وقراللغنی شارل وقارلومان اسمندەکی ایکی اوغلی آراسندە تقسیم ایتدی . بو اجتماعە متعلق وثائق الـمزە کچمەمشدر ؛ معمافیە بورادە اولوب بیتن شیلر (قانیسیوس Canisius) [۲] طرفندن میدانە چیقاریلان تاریخ مجموعهٔ قدیمەسندە و ، موسیو (بالوز Baluge) ك [۳] اشارت ایتدیکی کبی ، مچ آنناللرندە کورولەبیلیر . بورادە بن نوعاما متباین ایکی شی کورویورم : پەپەن بو تقسیمی ارکانك موافقتیلە یاپمش ، وصوکرا بونی پدر صفتیلە حائز اولدیغی برحقلە یاپمش . بو حال ، موضوع بحث عرقدە خلقك صلاحیتی عینی خاندان اعضاسی میانندن قرال انتخابنە منحصر اولدیغی حقندەکی سوزلریمك طوغرولغنی اثبات ایدەر : حقیقت امردە بو صلاحیت ، بر انتخاب حقی اولمقدن زیادە ، اخراج احقندن عبارتدی .

بو نوع انتخاب حقنی ایکنجی عرق آبدەلری تأیید ایدەر . ایمپراطورلغك (شارلمان) طرفندن اوچ اوغلی آراسندە تقسیمی حقندەکی قاپیتولەلر بو جملەدندر ؛ (شارلمان) بو قاپیتولەردە مقاسمەیی یاپدقدن صوکرا : « اوچ قاردەشدن برینك اوغلی اهالی طرفندن قراللق مقامندە پدرینە خلف انتخاب اولونمغە لایق کورولورسە ، عموجەلری بوکا موافقت ایدەجکاردر [٤] » دییور .

عینی حکم ۸۳۷ سنەسندە (ئە - لا - شاپەل Aix-la-Chapelle) اجتماعندە (أبی

[۱] بەنەدیکتەن راهبلرینك (فرانسز تاریخی) عنوانلی اثرلرینك ٥ نجی قسمی ، صحیفە ۹ .
[۲] Lectionis antique ، (۲) نجی جلد .
[۳] قاپیتولەرلر ، جلد ۱ ، صحیفە ۱۸۸ .
[٤] ۸۰٦ سنەسنە عائد برنجی قاپیتولەر ، بالوز طبعی ، صحیفە ٤۳۹ ، مادە ٤ .

قلبلی لوئی) نك اوچ اوغلی (پەپەن) ، (لوئی) و (شارل) آراسندە یاپدیغی تقسیمدە [۱] ، وعینی ایمپراطورك یکرمی سنە اول (لوتەر Lothaire) ، (پەپەن) ولوئی آراسندە یاپدیغی باشقا بر تقسیمدە [۲] دە کورولور . (پەپە لوئی) نك تخت سلطنتە کچدیکی وقت (قومپیەنی Compiègne) دە : « بن ، اللهك عنایتی و خلقك انتخابیلە قرال اولان لوئی ، وعد ایدەرم کە ... [۳] » دیيە باشلادیغی یمینی دە کورەبیلیرز . (بوزون Boson) ك اوغلی (لوئی) نك (آرل Arles) قراللغنە انتخابی ایچین ۸۹۰ سنەسندە انعقاد ایدەن (والانس Valence) قونسیلنك مقرراتی سوزیمی تأیید ایدەر [٤] . بو قونسیلدە (لوئی) انتخاب اولونور ، و ، انتخابنك باشلیجە سببلری اولمق اوزرە ، ایمپراطور عائلەسندن [٥] بولوندیغی ، (شیشمان شارل Charles le Gras) طرفندن کندیسنە قراللق ویریلمش و ایمپراطور (آرنول Arnoul) طرفندن عصا توديعی صورتیلە ، و ایمپراطورك سفیرلری واسطەسیلە ، قراللق توجیە قیلنمش اولدیغی درمیان ایدیلیر . (آرل) قراللغی ، (شارلمان) ك ایمپراطورلغندن آیریلان یاخود اوکا مربوط قالان دیکر قراللقلر کبی ، انتخابی وارثی ایدی .

فصل — ۱۸

شارلمان .

شارلمان اصیلزادەلرك اقتدارلرینی حددن آشیرتمامق ، رهبان صنفی ایلە حر آداملرە ظلم و تجاوزلرینی منع ایتمك ایستەدی . دولتك مختلف صنفلرینی اویلە بر حالە قویدی کە آرالرندە موازنت حاصل اولارق ، کندیسی آمر مطلق قالدی . دهاسنك قوتیلە هرشیدە برلکی تأمین ایتدی . اصیلزادەلری متمادیاً سفردن سفرە سوق ایتدی ؛ پلانلر قورمالرینە وقت بیراقمادی ، اونلری هپ کندیسنك پلانلرینی تعقیب ایتمکلە مشغول طوتدی .

[۱] غولداست ، (Constitutions impériales) عنوانلی اثرینك ایکنجی جلدندە ، صحیفە ۱۹ .
[۲] بالوز طبعی ، صحیفە ٥۷٤ مادە ١٤ .
[۳] ۸۷۷ سنەسنە عائد قاپیتولەر ، بالوز طبعی ، صحیفە ۲۷۲ .
[٤] (دومون Dumont) ، Corps diplomatique عنوانلی اثرینك ۱ نجی جلدندە ، مادە ۳٦ .
[٥] قادین طرفندن .

ایمپراطورلق ، رئیسنك بویوكلكیله طوتونابیلمشدی : شارلمان رئیس صفتیله بویوكدی ، آدام صفتیله داها بویوكدی. قرال اولان اوغوللری اونك برنجی درجه‌ده تبعه‌سی، اقتدارینك آلتلری ، و اطاعتك نمونه‌سی ایدیلر . پك مكمل نظاملر قویدی : داها زیاده‌سنی یاپدی، او نظاملری اجرا ایتدیردی . دهاسی مملكتك هرطرفنه ایریشدی . بو حكمدارك قانونلرنده هرشیئی احاطه‌ایده‌ن بر فكر بصیرت ، هرشیئی سوروكله‌ین بر قوت كورولور. وظیفه‌لردن قاچینمق ایچین بهانه بیراقیلمادی ، اهماللر یولنه كیردی ، سوء استعماللر اصلاح یاخود اولدن كشف اولوندی [١] . جزا الاندیرمایی بیلیردی؛ عفو ایتمه‌یی داها أیی بیلیردی.

تصوراتنده كنیش واجرا آتنده بسیط اولوب ، أك بویوك شیلری قولایلقله ،كوچلری سرعتله یاپابیلمك خصوصنده اوكا تفوق ایده‌ن اولمامشدر. كنیش ایمپراطورلغی بلا انقطاع طولاشیور ، ناكهانی صورتده كیردیكی یرلرده همان اجرا آنده بولونیوردی . هرطرفده برچوق ایشلر ظهور ایدییور، شارلمان بونلری هرطرفده بیتیرییوردی . هیچ برحكمدار تهلكه‌لره قارشی كوكس كرمكده اوندن زیاده عزم كوسترمه‌مشدر ، هیچ بر حكمدار بو تهلكه‌لردن صاقینمایی اوندن أیی بیلمه‌مشدر . بوتون خطرلی ایشلرله ، وعلی‌الخصوص بویوك فاتحلرك همان دائما معروض قالدقلری خطراتله ، یعنی تزویرات وحركات فسادیه ایله، عادتا استهزا ایده‌ردی . بو خارق‌العاده حكمدار صوك درجه معتدلدی ؛ حلیم وسلیمدی، اطواری ساده ایدی ؛ سراینك اركانیله كوروشمكی سه‌وه‌ردی . قادینلردن احتمال كه آشیری درجه‌ده حظ طویاردی ؛ فقط دائما بالذات ادارهٔ امور ایده‌ن و حیاتی ایش ایچنده كچیره‌ن برحكمدار باشقالرندن زیاده معذور كوروله‌بیلیر. صرفیاتنده مكمل برقاعده قویمشدی : مالكانه‌لرینی كیاستله ، دقتله ، تصرفله استثمار ایتمشدی ؛ برعائله باباسی أوینك اداره‌سنی شارلمانك قانونلرندن أوكره‌نه‌بیلیر [٢] . اصدار ایتدیكی (قاپیتوله‌ر) لر ثروت وسامانی ناصل صاف ومقدس برمنبعدن آلدیغنی كوسته‌ریر . بو خصوصده یالكیز شونی

[١] ٨١١ سنه‌سنده منتشر (٣) نجی (قاپیتوله‌ر) ینك ٤٨٦ نجی صحیفه‌ده‌كی ١ ، ٢ ، ٣ ، ٤ ، ٥ ، ٦ و ٨ نجی ماده‌لرینه ؛ ٨١٢ سنه‌سنده منتشر (١) نجی (قاپیتوله‌ر) ینك ٤٩٠ نجی صحیفه‌ده‌كی برنجی ماده‌سنه ؛ وعینی سنه‌ده منتشر (قاپیتوله‌ر) ینك ٤٩٤ نجی صحیفه‌ده‌كی ٩ و ١١ نجی ماده‌لرینه ، الخ مراجعت .

[٢] ٨٠٠ سنه‌سنده منتشر de villis قاپیتوله‌رینه ؛ ٨١٣ سنه‌سنده منتشر ٢ نجی قاپیتوله‌رینك ٦ و ١٩ نجی ماده‌لرینه ؛ (قاپیتوله‌رلر) نام اثرك ٥ نجی كتابنده ٣٠٣ نجی ماده‌یه باقیكز .

سویله‌یه‌جكم : مالكانه‌لرینك كومسلرنده‌كی یومورطه‌لرك وباغچه‌لرنده‌كی فائده‌سز اوتلرك صاتیلماسنی امر ایده‌ردی [١] ؛ ولومباردلرك بوتون ثروتلرینی ، دنیایی صویان هونلرك جسیم خزینه‌لرینی اداره‌سی آلتنده‌كی ملتلره داغیتمشدی .

فصل — ١٩

عینی بحثك مابعدی .

شارلمان وایلك خلفلری اوزاق یرلره تعیین ایده‌جكلری كیمسه‌لرك عصیانه میل ایتمه‌لرندن قورقشلر ، رهبان صنفنده داها زیاده مطاوعت بولاجقلرینه ذاهب اولمشلردی : بوصورتله، آلمانیاده برچوق پسقاپوسلقلر احداث وبونلره بویوك تیمارلر الحاق ایتمشلردی [٢] . بوكون آلمانیانك باشلیجه رهبانی حكمدار اقتدارینی حائز كورولورلرسه‌ده، بعضی براتلردن بوتیمارلرك امتیازاتنه عائد احكامك تیمارتوجیهاتنده وضعی معتاد احكامدن فرقلی اولمادقلری [٣] آكلاشیلیور . هرنه‌حال ایسه، بوپسقاپوسلقلری ساقسونلره‌قارشی احتیاطاً اقامه ایتمشلردی. اونلر بر سنیورك اهمال ورخاوتندن بكله‌یه‌مه‌یه‌جكلری شیئی بر پسقاپوسك اویانیق غیرت ودقتندن اومابیله‌جكلرینی ظن ایتمشلردی ؛ حال بوكه اویله بر دره‌بكنك اقوام تابعه‌یی حكمداره قارشی قوللانمق ایسته‌مه‌سی شویله طورسون ، كندی اداره‌سی آلتنده‌كی ملتلره قارشی محافظهٔ موقع ایده‌بیلمك ایچین حكمداره بالعكس احتیاجی واردی .

فصل — ٢٠

أیی قلبلی لوئی .

(اوگوست) ، مصرده بولوندیغی زمان ، (اسكندر) ك قبرینی آچدیرمشدی .

[١] de villis قاپیتوله‌رینك ٣٩ نجی ماده‌سی . احتیاط ، حسن اداره و تصرفك برشاه اثری اولان بو قاپیتوله‌ری سراپا كوروكز .

[٢] ٧٨٩ ده منتشر قاپیتوله‌ر (بالوز طبعی ، صحیفه ٢٤٥) ازجمله (برهم) سرپسقاپوسلغنك صورت احداثنی كوسته‌ریر .

[٣] مثلا ، فره‌دا و رسوم سائره طلبی ایچین قراللق حاكملرینك اراضی‌یه دخولدن ممنوعیتلری. اولكی كتابده بوندن چوق بحث ایتدم .

بطالمه‌يه عائد قبرلرك آچيلماسنى ايسته‌يوب ايسته‌مه‌ديكى صورولمش، جواباً: أولولرى دكيل، قرالى كورمك ايسته‌ديكنى سويله‌مشدى . بويله‌جه ، موضوع بحث ايكنجى عرقك تاريخنده (پەپەن) و (شارلمان) آرانيلير : چونكه أولولرى دكيل ، قراللرى كورمك ايسته‌نيلير.

أبى قلبلى لوئى ، احتراصلرينك اسيرى وحتى فضيلتلرينك بودالاجه قربانى اولان ؛ نه قوتى ، نه‌ده ضعفنى هيچ بر وقت آكلامايان ؛ نه قورقو ايله ، نه‌ده عشقله ائتلاف ايده‌مه‌ين ؛ پك‌ده فنا يوره‌كلى اولماديغى حالده قفاسنده هر تورلو تصورلرى جامع اولان بو حكمدار شارلمانك قوللانمش اولديغى عينى زمام اداره‌يى أله آلمشدى .

پدرينك أولومى ايچين بوتون دنيانك كوزياشى دوكديكى بر صيراده ، هر كسك (شارل)ى آرايارق هيچ بر يرده بولامادیغی اوشاشقينلق آننده ، مقامنى اشغال ايچين آدملرينى صيقلا-شديرديغى بر زمانده ، همشيره‌لرينك يولسز حركاتنده مدخلى اولانلرى توقيف ايتديرمك ايچين أوكى صيرا معتمدلرينى كونده‌ره‌رك ، قانلى هائله‌لره سببيت ويرمشدى [١] : بو استعجاللر هيچ‌ده موافق احتياط دكيلدى . هنوز سرايه وارمادن عائله جرائمنك انتقامنى آلمغه ، موقع اقتداره كچمه‌دن فكرلرى عصيانه سوق ايتمكه باشلامشدى .

عفو و مرحمتنى استرحامه كان برادر زاده‌سى ايتاليا قرالى (برنار Bernard)ك كوزلرينى اويدورمش ، برقاچ كون ايچنده أولومنه سبب اولمشدى : بو حادثه (لوئى) نك دوشمانلرينى آرتديردى . بويله بر حال مواجهه‌سنده دوچار اولديغى قورقونك سوقيله قارده‌شلرينى بر مناستره حبس ايتدى : و بو صورتله دوشمانلرينى بر قات داها آرتديرمش اولدى . بو ايكى ماده (لوئى) حقنده پك زياده موجب عتاب اولدى [٢] : يمينى و تاج كيديكى كون پدرى حضورنده ايتديكى علنى وعدلرى آياق آلتنه آلمش اولديغنى كنديسنه سويله‌مكدن كرى طورماديلر [٣] .

ايمپراطوريچه (هيرمنغارد Hirmengarde) دن اوچ چوجوغى اولمشدى؛ موىٰ اليهانك وفاتندن صوكرا (ژوديت Judith) له ازدواج ايده‌رك اوندن‌ده بر اوغلى اولدى ؛

[١] مؤلفى مجهول اولان (أبى قلبلى لوئينك حياتى) عنوانلى اثر ، (دوشه‌ن Duchesne) كلياتنده ٢ نجى جلد ، صحيفه ٢٩٥ .

[٢] عينى كلياتده موىٰ اليهك استقاطنه متعلق مضبطه‌يه مراجعت ، جلد ٢ ، صحيفه ٣٣٣ .

[٣] همشيره‌لرى ، قارده‌شلرى وبرادرزاده‌لرى ايچين نهايتسز بر رأفتله معامله ايتمه‌سنى امر ايتمشدى . عينى كليات ، جلد ٢ ، صحيفهٔ ٢٧٦ .

متعاقباً، اختيار بر زوجك ملايمتلرينى اختيار بر قرالك بوتون ضعفلريله بر آرايه كتيره‌رك عائله‌سنى قارماقاريشيق ايتدى ، و بو حال سلطنتك سقوطنى موجب اولدى .

چوجوقلرك آراسنده ياپديغى تقسيملرى متمادياً دكيشديردى ؛ مع مافيه ، بو تقسيملر كاه كنديسنك ، كاه چوجوقلرينك ، كاه سنيورلرك يمينلريله تأييد ايديلمشدى . بو حركتيله، تبعه‌سنك صداقتنى اخلاله چاليشمش ؛ اطاعتى تشويش ، ترديد و ابهام ايتمش ؛ هله ، استحكاملرك نادر اولديغى و ويريلن سوزله آلينان سوزك مقام حكومت ايچين برنجى قلعه مثابه‌سنده بولونديغى بر زمانده ، حكمدارلرك مختلف حقلرينى بر بريله قاريشديرمش اولويوردى .

ايمپراطورك چوجوقلرى حصه‌لرينى محافظه ايچين ياردیمنه مراجعت ايتدكلرى رهبان صنفنه او زمانه قادار ايشيديلمه‌مش بر طاقيم حقوق ويرديلر . بو حقوق آنجاق صورتا مشروعدى ؛ رهبانك تصديقنه اقترانى مطلوب اولان بر شى ايچين عينى رهبان ، حقوق مذكوره مقابلنده ، كفيل طوتولمش اولويوردى . آغوبار (Agobard) (أبى قلبلى لوئى)تك (لوته‌ر Lothaire)ى ايمپراطور اعلان ايتديرمك ايچين رومايه كوندرمه‌ستى ، مملكتى اوچ كون پرهيز و دعايى متعاقب ياپديغى استخاره نتيجه‌سنده چوجوقلرى آراسنده تقسيم ايتدكدن صوكرا بونى دكيشديرمكه قالقيشماسنى مؤاخذه ايتدى [١] . باطل اعتقادلره تابع بر حكمدار باطل اعتقادلرك هجومنه اوغرانجه نه ياپابيليردى ؟ بو حكمدارك حبسى و علنى چله‌سى يوزندن حكمدارلق نفوذينك ايكى دفعه ناصل صدمه‌لره دوچار اولاجغنى تخمين ايده‌بيليرز . قرالى اسقاط ايتمك ايسته‌مشلردى ، قراللغى اسقاط ايتديلر .

برچوق أبى خصلتلرى اولان ، معلوماتسز اولمايان ، طبيعتيله أييلكى سه‌وه‌ن و نهايت، هر شيئى سويله‌مش اولمق ايچين ، شارلمانك اوغلى اولان بر حكمدارك ناصل اولمش‌ده اوقادار شديد ، اوقادار باريشيلماز ، كنديسنه فنالق ايتمكه اوقدر حريص، كنديسنى تذليل ايتمكده اوقادار كستاخ ، وجودينى اورتادن قالديرمغه اوقادار عازم [٢] بونجه دوشمانلر ايدينه‌بيلمش اولديغى ايلك وهله‌ده كوچ آكلاشيلير ؛ فطرةً بو آدملردن داها ناموسلى

[١] مكتوبلرينه مراجعت .

[٢] (دوشه‌ن Duchesne) كلياتنك ٢ نجى جلدنده (٣٣١) نجى صحيفه‌ده موىٰ اليهك محاكمه و خلعى مضبطه‌سنه ؛ و (ته‌غان Tégan)ك يازمش اولديغى ترجمهٔ حالنه مراجعت .

اولان چوجوقلری بر فكری تعقيب و هرهانكی برشی ایچین ائتلاف ایده‌بیلسه‌لردی ، دوشمانلری ، هرایكی دفعه‌سنده ، اونی برداها قالقینامایاجق صورتده أزه‌رلردی .

فصل — ۲۱

عینی بحثك مابعدی .

(شارلمان) دن صوكرا دولتك محافظهٔ عظمت ایتمه‌سنه واجنبیلرك حرمتنه مظهر اولماسنه نظراً ، بو حكمدارك ملته ویردیكی قوت (أبی قلبلی لوئی) دورنده أیجه دوام ایتمش اولمق لازم كلیر .

(لوئی) ضعیف‌العقل ایدیسه‌ده ، ملت محاربدی . نفوذی داخلده غائب‌اولویور، فقط خارجده قدرتی اكسیلمش كورونمه‌یوردی .

(شارل ـ مارته‌ل) ، (په‌په‌ن) و (شارلمان) یكدیكرینی تعقیباً تخت سلطنته كچمشلردی . برنجیسی عسكرك ، دیكر ایكیسی رهبان صنفنك آچ كوزلولكلرینی تطمین ایتمشلردی ؛ (أبی قلبلی لوئی) ایسه هر ایكی صنفی دلكیر ایتمشدی .

فرانسز تشكیلات اساسیه‌سنده ، دولتك بوتون قوتی قرال ، اصیلزاده‌لر ورهبان ألنده ایدی . (شارل ـ مارته‌ل)، (په‌په‌ن) و(شارلمان) اصیلزاده‌لرله رهبان هیئتلرندن بعضاً برینی رام ایتمك ایچون لمنفعة دیكرینه التحاق ایتمش ، فقط اكثریا هر ایكیسیله خوش كچینمشلردی؛ (أبی قلبلی لوئی) ایسه بونلرك ایكیسنی‌ده كندیسندن تبرید ایتمشدی. پسقاپوسلری برطاقیم نظامنرله ازعاج ایتمشدی ؛ بو نظاملر پسقپوسلره ملایم كلمه‌مشدی ، چونكه ایشلر اونلرك ایسته‌دكلرندن فضله ایله‌ری كوتورولمشدی. پك أیی قانونلر وقتنده یاپیلمایجه فنا اولور . او دورده غرب مسلمانلرینه و ساقسونلره قارشی حربه كیتمكه آلیشمش اولان پسقاپوسلرك افكار دینیه ایله پك اوقادار علاقه‌لری قالمامشدی . دیكر طرفدن‌ده، اصیلزاده‌لردن امنیتی بوسبوتون منسلب اولدیغندن، عوامدن برچوق كیمسه‌لری یوكسه‌ك‌موقعلره كچیرمشدی [۱]. اصیلزاده‌لری مقاملرندن محروم وسرایدن طرد ایده‌رك

[۱] (ته‌غان) دیبوركه : (شارلمان) زماننده پك نادراً یاپیلان شیلر (لوئی) زماننده دائما واقع اولوردی .

یرلرینه یابانجیلری كتیرمشدی [۱] . الحاصل ، كندیسی بوایكی‌هیئتدن آیری طورمشدی، بالمقابل اونلرده كندیسنی ترك ایتمشلردی .

فصل — ۲۲

عینی بحثك مابعدی

فقط سلطنتی أك زیاده قوتدن دوشوره‌ن شی ، مالكانه‌لرینك بو حكمدار طرفندن طاغیدیلمش اولماسیدر. بوراده ، (شارلمان) ك حفیدی أك مدقق مؤرخلرمزدن و (أبی قلبلی لوئی) فرقه‌سی طرفدارلرندن اولوب تاریخنی (آچیق باش شارل) ك امریله یازان (نیتارد Nitard) ی دیكله‌مه‌لیدر .

دیبوركه: « ایمپراطور افكار واجراآتنده آده‌لهارد Adelhard اسمنده برینك اودرجه نفوذ وتحكمی آلتنده قالمشدركه هرخصوصده اونك دیدیكنی، یاپمش و، هپ بوكوزده‌سنك تلقیناتیله ، اموال امیریه‌یی هر ایسته‌یه‌نه ویره‌رك جمهوریتی محو وتباه ایتمشدر [۲] » .

بویله‌جه ، موضوع بحث حكمدار (آكیته‌ن Aquitain) ده یاپدیغی اولجه [۳] سویله‌مش اولدیغم خطایی ایمپراطورلغنك هر طرفنده یاپمشدر : عینی اداره‌سزلكی وقتیله (شارلمان) بركره تصحیح ایتمش ایدیسه‌ده برداها تصحیح ایده‌ن اولمامشدر .

(شارل ـ مارته‌ل) سرای‌ریاستنه‌كچدیكی‌وقت‌دولتی بوپریشان حالده بولمشدی؛ وایشلر اوقادار چیغرندن چیقمشدی‌كه حكومتده بونلری یولنه‌قویاجق قوت وسطوت قالمامشدی.

خزینه او درجه فقیر دوشمشدی‌كه ، (آچیق باش شارل) دورنده ، هیچ كیمسه مقام ومأموریتنه دوام ایده‌مه‌مش، سلامت نفس آنجاق‌پارا ایله تأمین ایدیلیراولمشدی[٤]: نورماندلری استیصاله موفقیت ألویردكجه، پارا مقابلنده فرارلرینه مساعده اولونوردی [٥]؛ و (هینقمار) ك (په‌په لوئی) یه برنجی نصیحتی ملت مجلسندن مصارف بیتیه‌سنه كافی تخصیصات ایسته‌مه‌سنه دائردی .

[۲] اصیلزاده‌لرك بورتی قیرمق ایچین (برنار) اسمنده برینی خزینه ناظرلغنه تعیین ایتمش وبونك اوزرینه اصیلزاده‌لر بوسبوتون مأیوس اولمشلردی .

[۱] نیتارد ، ٤ نجی كتاب نهایتنده « Rempublicam penitus annulavit » .

[۲] ۳۰ نجی كتابك ۱۳ نجی فصلنه باقیكز .

فصل - ٢٣

عينى بحثك مابعدى

رهبان صنفى (أبى قلبلى لوئى) نك چوجوقلرينى حمايه‌سى آلتنه آلمش اولماسنه ندامتنده حقلى ايدى . اولجه‌ده سويله‌ديكم كبى ، بو حكمدار كليسا اراضيسندن هيچ برينى كيفى امرلريله (Précptions) لائيقلره ويرمه‌مشدى ؛ فقط متعاقباً (لوته‌ر Lothaire) ايتالياده و (په‌په‌ن) آكيته‌نده (شارلمان) ك اصولنى بيراقارق تكرار (شارل ـ مارته‌ل) اصولنى أله آلديلر . رهبان ايمپراطور نزدنده چوجوقلرينه قارشى مراجعتده بولونديلر ؛ فقط مراجعت ايتدكلرى مقامك نفوذينى بالذات كنديلرى قيرمشلردى . مراجعتلرى آكيته‌نده بر درجه‌يه قادار تأثير ايتديسه‌ده ، ايتالياده مطاوعت اولونمادى .

(أبى قلبلى لوئى) نك حياتنى تشويش ايدن داخلى محاربه‌لر موتنى تعقيب ايدن محاربات داخليه‌يى توليد ايتمشدى . اوچ قارده‌شلردن ، (لوته‌ر Lothaire) ، (لوئى) و (شارل) دن هر برى رؤسايى كندى فرقه‌سنه چكوب طرفدار ايديمكه چاليشدى . كنديلرينى تعقيب ايتمك ايسته‌ينلره كليسا اموالنى كيفى امرلريله (préceptions) تفويض، واصيلزاده‌لرى قازانمق ايچين رهبان صنفنى اونلره تسليم ايتديلر .

قاپيتوله‌لرده كورولديكنه كوره ، بو حكمدارلر رهبانك متوالى مراجعتلرندن بيقارق نهايت طلبلرينى ترويجه مجبور اولمش و ويرمك ايسته‌مه‌دكلرى شيلرى اكثريا ايسته‌مه‌يه‌رك ويرمشلردر [١]. عينى وثائقدن آكلاشيلديغنه كوره، رهبان قراللردن زياده اصيلزاده‌لردن ظلم كوردكلرينه قانعديلر . شوده آكلاشيليوركه اموال رهبانيه‌يه أك زياده تجاوز ايدن

[١] هينقمار (Hincmar) ، (په‌په لوئى) يه ايلك مكتوبى .

[٢] سنت ـ سه‌رژ دانژه‌ر Saint - Serge d'Angers مناسترى وقايعنامه‌سى، دوشه‌ن ، جلد ٢ ، صحيفه ٤٠١ .

[٣] ٨٤٥ سينودينك ٣ نجى و ٤ نجى ماده‌لرى وضعيتى بك أيى تصوير ايدر . عينى سنه (وه‌رن) سرايده طوپلانان سينودك ١٢ نجى ؛ كذلك عينى سنه (بووه Beauvais) ده اجتماع ايدن سينودك ٣ ، ٤ و ٦ نجى ؛ و ٨٤٦ تاريخلى قاپيتوله‌لرك ٢٠ نجى ماده‌لرينه ؛ (روه‌يمس) ده طوپلانان پسقپوسلرك ٨٥٨ تاريخنده (جرمانيالى لوئى) يه يازدقلرى مكتوبك ٨ نجى ماده‌سنده باقيكز .

(آچيق باش شارل) اولمشدر [١] ، كرك پدرينى كنديسنك يوزندن[١] اسقاط ايتمه‌لرندن ناشى رهبانه اولان كينى سوقيله، كرك ديكرلرندن زياده قورقاق اولديغى ايچين . هرنه حال ايسه ، (قاپيتوله‌ر) لر اموالنى ايسته‌ين رهبان صنفى ايله اموال مذكوره‌يى كرى ويرمكدن امتناع ايدن، قاچينان ياخود متمادى مشكلات وتأخيرات ايقاع أيله‌ين اصيلزاده‌لر آراسنده منازعاتك أكسيلمه‌ديكنى و قراللرك بو ايكى صنف آراسنده يووارلاندقلرينى كوسته‌رير .

او زمانلرك احوالى آجيناجق بر منظره تشكيل ايدر . (أبى قلبلى لوئى) كندى مالكانه‌لرندن كليسالره جسيم عطاياده بولونوركن ، چوجوقلرى رهبانك اموالنى لائيقلره طاغيتوب طوروورلردى . يكى يكى مناسترلر وجوده كتيره‌ن عينى أل ، اكثريا ، اسكيلرى يغما ايده‌ردى . رهبانك ثابت بر وضعيتلرى يوقدى . أللرنده‌كى آلينيوردى: اونلر آلينانى استرداد ايديورلردى ؛ فقط حكمدارلق مقامى متمادياً غائب ايديوردى .

(آچيق باش شارل) ك عهد سلطنتى صوكلرينه طوغرو، و بو زماندن اعتباراً، رهبانله لائيقلر آراسنده كليسا اموالنك اعاده‌سى مسئله‌سندن طولايى آرتيق هيچ مجادله ظهور

[١] بو عباره متن اصليده شويله‌در :

Il parait encore que Charles le Chauve fut celui qui attaqua le plus le patrimoine du clergé, aoit qn'il fût le plus irrité contre lui, parce qu'il avait dégradé son père à son occasion, soi qu'il fût le plus timide.

اثرك انكليزجه ترجمه‌سى بوراده‌كى à son occasion كلمه‌لرينى on their account يعنى (كندى حسابلرينه) كلمه‌لريله ترجمه ايتمشه‌ده ياكليشدر ؛ چونكه : اولاً ، (٢٠) نجى فصلك « ايمپراطورك چوجوقلرى حصه‌لرينى محافظه ايچين ياردينه مراجعت ايتدكلرى رهبان صنفنه ... » ديه باشلايان آلتنجى فقره‌سنك‌ده تأييد ايتديكى وجهله ، (أبى قلبلى لوئى) نك ايكنجى زوجه‌سندن اوغلى اولان (شارل) لهنده‌كى تشبثلرينه قارشى ايلك زوجه‌سندن اولان اوغوللرى رهبانله برلشه‌رك پدرلرى عليهنه قيام ايتمشلردى. ديمك اولويوركه (لوئى) نك سقوطى، باشليجه ، (شارل) يوزندن اولمشدر. ثانياً، رهبانك (ابى قلبلى لوئى) يى كندى حسابلرينه اسقاط ايتدكلرينى سويله‌مك مناسبتسز اولوردى، وبويله برمناسبتسزلكك مونتسكيودن صدورينه احتمال ويريله‌مز ؛ برايمپراطورى اسقاط ايدن برهيئت، طبيعيدركه ، بو ايشى كنديسنك منفعتى ايچين ياپاجقدى ؛ صورت مخصوصه‌ده : « كندى حسابلرينه » اسقاط ايتدكلرينى علاوه‌يه لزوم يوق . موضوع بحث وقعهٔ تاريخيه حقنده داها زياده معلومات آلمق ايچين انكليز تاريخلرينه ، ياخود لاروس آنسيقلوپه‌ديسنك Louis le Débonnaire حقنده ويرديكى ايضاحاته مراجعت اولونابيلير. انكليزجه ترجمه‌ده متن اصلينك لايقيله آكلاشيلماماسندن ، وهر كلمه‌يى طارتارق حقيقت امره حيرتبخش برموافقتله قوللانان مؤلفك افاده‌لرينه بعضاً لازم كلديكى قادار دقت ايديله‌مه‌سندن ايله‌رى كلمش متعدد خطالر كوردم .

ایتمز اولدی. واقعا پسقاپوسلر آچیق باش شارله قارشی یاپدقلرینی ٨٥٦ تاریخلی قاپیتوله‌رده کوردیکمز تمایشلرنده ، و (جرمانیالی لوئی) یه ٨٥٨ تاریخنده یازدقلری مکتوبده (١) برقاچ صیحهٔ خسران چیقاردیلرسه‌ده ، بونجه دفعه صویه دوشمش اویله تکلیفلر سرد واویله وعدلر طلب ایتدیلرکه ، بومراجعتلرده بولونورکن هیچ برموفقیت امیدی بسله‌مه‌مش اولدقلری آکلاشیلیور .

آرتیق بوندن صوکرا کلیساده ودولتده ایقاع ایدیلن حقسزلقلرك عموماً تصحیحندن باشقا برشی موضوع بحث اولمادی (٢) . قراللر سنیورلردن حر آدملرینی نزع واموال رهبانیه‌یی کیفی اراده (précеption) لریله تفویض ایتمه‌مکی تعهد ایدییورلردی (٣) : بر صورتده‌که رهبانله اصیلزاده‌لرك منفعتلری برله‌شیر کبی اولمشدی .

نورماندلرك کورولمه‌مش برصورتده وقوعه کتیردکلری تخریبات ، اولجه دیدیکم کبی ، بومنازعه‌لره نهایت ویرمکه چوق مدار اولدی .

یوقاریده سویله‌مش اولدیغم وبوندن صوکرا سویله‌یه‌جکم سببلرله کوندن کونه اعتبارلری آزالان قراللر رهبانك أللرینه تودیع نفس ایتمکدن باشقا چاره‌لری قالمادیغنی ظن ایتدیلر. فقط راهبلر قراللری ضعیف دوشورمش اولدقلری کبی ، قراللرده راهبلری ضعیف دوشورمشلردی .

آچیق باش شارل وخلفلری دولته مظاهرت وسقوطنی منع ایچین رهبان صنفنی بیهوده چاغیردیلر (٤) ؛ کندیلرینه کوسته‌ریلمك لازم کلن حرمتی محافظه ایچین اقوامك بوصنفه

(١) ماده ٨ .

(٢) ٨٥١ تاریخلی قاپیتوله‌رك ٦ و ٧ نجی ماده‌لرینه باقیکز .

(٣) (سواسون Soissons) سینودنده (آچیق باش شارل) کلیسا اموالنی کیفی اراده‌لرله اوته‌کینه ، بریکنه تفویض ایتمه‌مکی پسقاپوسلره وعد ایتمش اولدیغنی سویله‌مشدر (٨٥٣ تاریخلی قاپیتوله‌ر ، ماده ١١ بالوز طبعی ، جلد ٢ ، صحیفه ٥٦ .

(٤) (نیتارد Nitard) اثرینك ٤ نجی کتابنده (لوتەر Lothaire) ك فرارندن صوکرا قرال (لوئی) وقرال (شارل) ك ترك ایتدکلری قرالانی پسقاپوسلرك قبول وآرالرنده تقسیم ایدوب ایده‌مه‌یه‌جکلرینی آکلامق ایچین کیریشدکلری مذاکراتی حکایه ایدەر. فی الحقیقه ، پسقاپوسلر کندی آرالرنده سنیورلردن زیاده متحد برهیئت تشکیل ایتمش اولدقلرندن ، اونلرك برقراریله تأمین حقوق ایتمك بوقراللرك ایشلرینه کلیردی ، چونکه پسقاپوسلرك قرارینه بوتون دیکر سنیورلرك‌ده اتباع ایتمه‌لری ممکندی .

اولان حرمتدن بیهوده استفاده ایتمك ایسته‌دیلر (٢) ؛ قانونلرینی قوانین روحانیه اعانه‌سیله مطاع قیلمغه بیهوده چالیشدیلر(٣) ؛ کلیسا احکام جزائیه‌سنی مدنی احکام جزائیه‌یه بیهوده علاوه ایتدیلر (٤) ؛ قونتك نفوذ وقدرتنه قارشی موازنه تأمینی ایچین هرپسقاپوسه قرالك طشره مرخصی عنوانی بیهوده ویردیلر (٥) ؛ رهبان صنفی اولجه یاپمش اولدیغی فنالغی تعمیر ایده‌مه‌دی ، وآشاغیده بحث ایده‌جکم غریب برفلاکت تاجی یره یووارلادی .

فصل — ٢٤

حر کیمسه‌لر تیمار صاحبی اولمق صلاحیتنی اکتساب ایتدیلر .

حر کیمسه‌لرك تابع اولدقلری قونتك سوق واداره‌سی آلتنده ، دره‌بکلرینك‌ده سنیورلرینك قوماندا‌سی آلتنده حربه کیتدکلرینی سویله‌مشدم . بوصورتله دولتك صنوف مختلفه‌سی آراسنده موازنت تأمین ایدیلمش اولایوردی؛ (لود leudes) دینیلن ودوغرودن طوغرویه قراله تابع اولان دره بکلری ایسه ، آیریجه کندیلرینك‌ده معیتلرنده دره‌بکلری بولونمقله برابر ، قونتك قومانداسنه داخل اولابیلیرلردی، چونکه قونت مملکتده موجود بوتون احرارك باشنده ایدی .

بدایتده احرار برتیماره طالب اولامامشلرسه‌ده (٦) ، بالآخره بوکا موفق اولدیلر ؛ وتدقیقاتمه کوره ، بوتبدل (غونتران Gontran) ك زمان اداره‌سندن (شارلمان) ه‌قدر

(٢) آچیق باش شارل ٨٥٩ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ٣ نجی ماده‌سنده : « اولجه (سنس Sens) باش پسقاپوسی نصب ایتمش اولدیغم (وه‌نیلون Venilon) ی تقدیس ایتمشدر، وهیچ کیمسه طرفندن قراللقدن طرد ایدیله‌مه‌مکلکم لازم کلیر » دییور .

(٣) (آچیق باش شارل) ك ٨٥٧ تاریخلی de Carisiaco قاپیتوله‌رینك ١ ، ٢ ، ٣ ، ٤ و ٧ نجی ماده‌لرینه باقیکز (بالوز طبعی ، جلد ٢ ، صحیفه ٨٨) .

(٤) ٨٦٢ تاریخلی (پیست Pistes) سینودینك ٤ نجی ماده‌سنه ؛ و (قارلومان) و (ایکنجی لوئی) نك ٨٨٣ تاریخلی apud Vernis palatium قاپیتوله‌رینك ٤ و ٥ نجی ماده‌لرینه باقیکز.

(٥) (آچیق باش شارل) ك ٨٧٦ تاریخلی in synodo Pontigonensi) قاپیتوله‌رینك ١٢ نجی ماده‌سنه باقیکز (بالوز طبعی) .

(٦) ٣٠ نجی کتابك صوك فصلی نهایتلرنده‌کی سویله‌دکلریمه مراجعت .

دوام ایده‌ن مدت ظرفنده وقوع بولدی . (غونتران) ، (شیلده‌به‌ر) وقرالیچه (برونهو Brunehout) آراسنده تعاطی اولونان (آنده‌لی Andely) (٢) معاهده‌سیله (شارلمان)ك چوجوقلرینه یاپدیغی تقسیم و (أبی قلبلی لوئی) نك اویله برتقسیمی (٣) آراسنده اجرا ایدیله‌جك برمقایسه بونی تأیید ایده‌ر. بواوچ وثیقه دره‌بكلری حقنده همان عینی احكامی حاویدر ؛ بونلرده عینی نقطه‌لر همان عینی احوال وشرائط داخلنده قرارلاشدیریلمش اولدیغندن ، بواوچ معاهده‌نك لفظ ومؤداسی بوخصوصده برکیبیدر .

فقط ، حر کیمسه‌لره کلنجه ، بونلر حقنده باشلیجه برفرق کورولور . (آنده‌لی) معاهده‌سی احرارك تیمارطلبنده بولونابیله‌جكلرندن اصلا باحث دکیلدر؛ حال بوكه (شارلمان) و (أبی قلبلی لوئی) طرفندن یاپیلان تقسیملرده احرارك بوطلبده بولونابیله‌جكلرینه دائر احكام صریحه کورولور : بوندن، (آنده‌لی) معاهده‌سندن اعتباراً یکی براصول تأسس ایتدیکی ، بواصول موجبنجه حر کیمسه‌لرك شو بویوك امتیازدن استفاده حقنی اکتسابه باشلادقلری آکلاشیلیر .

بوتبدل (شارل ـ مارته‌ل) ك کلیسا اموالنی عسکره قسماً تیمار، قسماً مالکانه شکلنده توزیع وبوصورتله دره بکلك قانونلرنده برنوع انقلاب حاصل ایتدیکی صیرالرده وقوع بولمش اولاجقدر . پك محتمل‌که ذاتاً تیمار صاحبی اولان اصیلزاده‌لر مالکانه شکلنده یکی احسانلر آلمغی داها منفعتلی بولمش وحر کیمسه‌لر تیمارشکلنده احسانلره نائلیتله فوق‌العاده بختیار اولمشلردر .

فصل — ٢٥

ایلکنجی عرقك ضعیف دوشمه‌سنه باشلیجه سبب. مالکانه‌لرده تبدل.

(شارلمان) ، بوندن اولکی فصلده بحث ایتدیکم تقسیمده (١) ، کندیسنك وفاتندن

(٢) ٥٨٧ سنه‌سنده منعقد معاهده (غره‌غوار ده‌طور Grégoire de Tours) ، کتاب ٩.
(٣) کله‌جك فصلده بوتقسیملردن داها زیاده تفصیلاتله بحث ایده‌جكم .
(١) ٥٨٧ سنه‌سنده دولتك مختلف اقسامنی (شارل) ، (په‌په‌ن) و (لوئی) آراسنده تقسیم ایتمشدی ، غولداست وبالوز ، جلد ١ ، صحیفه ٤٣٩ .

صوکرا هرقراله تابع دره‌بکلرینك اوقراله عائد اراضیدن تمتعات (١) آلوب باشقا برقرالك اراضیسندن آلامامالرینی (٢) ، فقط مالکانه‌لرك هانکی قراللق داخلنده اولورسه اولسون صاحبلرینه عائد قالمالرینی امر ایتمش و ، بوکا علاوةً ، برسنیوره تابع هر حر کیمسه‌نك اوسنیورك وفاتندن صوکرا ، وبرسنیوره تابع اولمایان حرلرك دائما ، هراوچ قراللق داخلنده دیله‌دکلری یرده برتیماره طالب اولابیله‌جكلرینی بیلدیرمشدی (٣) .

(أبی قلبلی لوئی) نك ٨١٧ سنه‌سنده مملکتنی چوجوقلری آراسنده تقسیم ایچین تنظیم ایتدیردیکی عهدنامه‌ده عینی احكام کورولور (٤) .

فقط حر کیمسه‌لرك تیمار طلبنده بولونابیلمه‌لری قونتاغه مربوط میلیس هیئتلرینك قوتنه خلل کتیرمه‌یوردی : حر کیمسه مالکانه‌سی ایچین ینه ویرکی ویرمك ودورت مانوار باشنه برکشی حسابیله اومالکانه‌ده چالیشاجق کیمسه‌لری بولمق ، یاخود تیماره باقمق ایچین کندی یرینه برباشقاسنی اقامه ایله‌مکله مکلف قالییوردی؛ بوخصوصده بعضی سوء استعماللر وقوع بولمشسه‌ده ، (شارلمان) (٥) وایتالیا قرالی (په‌په‌ن) ك (٦) یکدیکرینی ایضاح ایده‌ن تشکیلات اساسیه قانونلرندن آکلاشیلاجغی کبی ، أوکی آلینمشدر .

سلطنتك اضمحلالنه (فونته‌نه Fontenay) محاربه‌سنك سبب اولدیغی حقنده مؤرخلر طرفندن سرد ایدیلن ملاحظه پك طوغرودر ؛ فقط بومحاربه‌نك وقوع بولدیغی کونك مشئوم عواقبنه برکوز آتمقلغمه مساعده بویورولسون .

بومحاربه‌دن برمدت صوکرا ، اوچ برادرلر ، (لوته‌ر Lothaire) ، (لوئی) و

---

(٢) bénéfices . بونك برنوع تیمار اولدیغی اولجه بحث مخصوصنده کوستریلمشدی .
ح . ن
(٣) ماده ٩ ، صحیفه ٤٤٣ . بواسر (آنده‌لی) معاهده‌سیله توافق ایدیور، غره‌غوارده‌طور، کتاب ٩ .
(٤) ماده ١٠ . آنده‌لی معاهده‌سنده بوندن هیچ بحث اولونمامشدر .
(٥) بالوز ، جلد ١ ، صحیفه ١٧٤ ، ماده ٩ ؛ عینی ایمپراطورك ٨٣٧ سنه‌سنده یاپدیغی تقسیمك ٦ نجی ماده‌سنده باقیکز ، بالوز طبعی ، صحیفه ٦٨٦ .
(٦) سنه ٨١١ ، بالوزطبعی ، جلد ١ ، صحیفه ٤٨٦ ، ماده ٧ و ٨ ؛ وسنه ٨١٢ ، ایضاً ، صحیفه ٤٩٠ ، ماده ١ ؛ قاپیتوله‌ر ، سنه ٨٠٧ ، بالوز طبعی ، جلد ١ ، صحیفه ٤٥٨ .
(٧) سنه ٧٩٣ ، لومبارد قانونی ، کتاب ٣ ، باب ٩ ، فصل ٩ .

(شارل) ، برمعاهده عقد ایتمشلردر ؛ بومعاهده‌ده بوتون فرانسز تشکیلات سیاسیه‌سنك تبدلنه سبب اولمش بعضی احکام کورویورم (۱) .

(شارل) بومعاهده‌نك اهالی‌یه متعلق قسمی حقنده نشر ایتدیکی بیاننامه‌ده (۲) هر حر کیمسه‌نك قرالی یاخود سنیورلردن برینی متبوع انتخاب ایتمکده مختار بولوندیغنی سویله‌یور (۳) . بومعاهده‌دن اول، حر بر کیمسه بر تیماره طالب اولابیلیردی ؛ فقط مالکانه‌سی دائما طوغرودن طوغرویه قرالك نفوذی آلتنده ، یعنی قونتك دائرهٔ قضاسی داخلنده قالیر ، وتیمار طلبی ایچین مراجعت ایتمش اولدیغی سنیوره ارتباطی ألده ایتدیکی تیماره عائد خصوصاته منحصر بولونوردی . بومعاهده‌دن اعتباراً ، هر حر آدام مالکانه‌سنی ایسته‌ر قراله ، ایسته‌ر باشقا برسنیوره تابع طوتابیلیر اولدی . بوراده بر تیماره طالب اولانلر موضوع بحث اولمایوب ، مالکانه‌لرینی تیماره تبدیل ایده‌نلر ، وبناءً علیه ، مدنی قضا دائره‌سندن چیقوب قرالك یاخود انتخاب ایده‌جکی سنیورك دائرهٔ نفوذی داخلنه کیره‌نلر مقصوددر .

بوصورتله ، اولجه قونته تابع حر کیمسه‌لر صفتیله منحصراً قرالك دائرهٔ نفوذی داخلنده بولونانلر - قرالی، یاخود دیکر سنیورلردن برینی سنیور انتخابنده سربست قالدقلری ایچین - فرقنه وارلقسزین یکدیکرینه تابع اولیورلردی .

۲ً برکیمسه تصرف دائمیسی آلتنده بولنان برطوپراغی تیماره تبدیل ایدنجه بویکی تیمار قید حیاتله مقید اولامازدی . بوسببله‌درکه ، آز بر وقت صوکرا ، تیمارلری متصرفلرینك چوجوقلرینه تفویض ایچین عمومی برقانون یاپیلدیغنی کورویورز : بوقانون معاهده‌یی عقد ایده‌ن اوچ حکمداردن آچیق باش شارلکدر (٤) .

اوچ برادر آراسنده عقد اولونان بومعاهده‌دن اعتباراً مملکتك هرهانکی بر قسمنده هر حر کیمسه‌نك، قرال یاخود ایسته‌دیکی هرهانکی برسنیوری متبوع اتخاذنده اکتساب ایتدیکی، حریت حقنده سویله‌دیکم شیلری اوتاریخدن صوکراکی مقررات تایید ایده‌ر .

(۱) سنه ۸٤۷ ، (اوبه‌ر لومیر Oubert le Mire) وبالوز ، جلد ۲ ، صحیفه ٤۲ Conventusapud Marsnam

adnuuciatio (۲)

(۳) ایضا ، ماده ۲ .

(٤) ۸۷۷ تاریخلی قاپیتوله‌ر ، باب ۵۳ ، ماده ۹ و ۱۰ « apud Carisiacum » بوقاپیتوله‌ر عینی تاریخ وعینی محلده انتشار ایده‌ن باشقا برقاپیتوله‌رك ۳ نجی ماده‌سنه معطوفدر .

(شارلمان) زماننده ، بردره‌بکی برسنیورك احساننه نائل اولدیغی ، آلدیغی شی بر (سو) قیمتنده بیله اولسه ، اوسنیوری برداها ترك ایده‌مزدی (۱) . فقط (آچیق باش شارل) زماننده دره بکلری ، هیچ برضرر کورمکسزین ، کندی منفعت یاخود کیفلرینه تبعیت ایده‌بیلدیلر ؛ وبوحکمدار اوخصوصده اوقادار شدتله ادارهٔ کلام ایتمشدرکه ، بو حریتی تقییدن زیاده ، دره بکلرینی بوحریتدن استفاده‌یه دعوت ایتمشه بکزییور (۲) . (شارلمان) زماننده تمتعات حقیقی اولمقدن زیاده شخصی‌ایدی ؛ اوندن صوکرا ، شخصی اولمقدن زیاده حقیقی اولمشدی .

فصل — ۲٦

تیمارلرده تبدلات .

تیمارلرده وقوعه کلن تبدلات مالکانه‌لرده کندن آزدکیلدی . قرال (په‌په‌ن) دورنده تنظیم ایدیلن (قومپیه‌نی Compiègne) قاپیتوله‌ری (۳) قرالدن تمتعات (یعنی تیمار) آلانلرك بونی قسماً مختلف تابعلره (واسساللره) ویردکلرینی کوسته‌ریورسه‌ده ، ویریلن یرلر تیمارك هیئت عمومیه‌سندن آیریلمازدی . قرال بوتون تیماری نزع ایدنجه اقسامنی کوره‌یی‌ده برلکده آلیردی : و ، سنیورك وفاتنده ، تابعی اولان دره بکی‌ده تالی درجه‌ده‌کی تیمارینی ضایع ایده‌ردی ؛ یکی برتیمار صاحبی (متمتع béneficiaire) کلیر ، ویکیدن درجهٔ تالیه‌ده دره بکلری ظهور ایده‌ردی . بوصورتله ، تالی درجه‌ده‌کی تیمار اصلا تیماره تابع اولمازدی ؛ تابع اولان ، شخص ایدی . برطرفدن ، تالی درجه‌ده‌کی دره‌بکی قراله مربوط اولیوردی ، چونکه درجهٔ اولاده‌کی دره‌بکنه صورت دائمه‌ده مربوط دکیلدی ؛ تالی درجه‌ده‌کی تیمارده اوصورتله قراله عائد اولیوردی ، چونکه بالذات تیماردی ، تیمار ملحقاتندن معدود دکیلدی .

(۱) ۸۱۳ تاریخلی (ئه - لا - شاپه‌ل) قاپیتوله‌رینك ۱٦ نجی و ۷۸۳ تاریخلی (په‌په‌ن) قاپیتوله‌رینك ۵ نجی ماده‌لری .

(۲) ۸۵٦ تاریخلی (قاریسیاقو) قاپیتوله‌رینك ۱۰ و ۱۳ نجی ماده‌لری (بالوزطبعی ، جلد ۲ ، صحیفه ۸۳) .

(۳) ۷۵۷ تاریخلی ، ماده ٦ (بالوز ، صحیفه ۱۸۱) .

تيمارلر قابل نزع ايكن‌ده تالى درجه‌ده‌كى دره بكلكى بوحالده ايدى ، قيد حياتله ويريليركن‌ده . تبدل ، تيمارلرك‌ده ، تالى درجه‌ده‌كى تيمارلرك‌ده ورثه‌يه كچديكى زمان حصوله كلمشدر . بدايتده طوغرودن طوغرويه قراله مربوط اولان برشى بالآخره آنجاق بالواسطه مربوط اولدى ؛ وقراللغك قدرتى ، عادتا ، بردرجه ، بعضاً ايكى درجه ، واكثريا داها زياده كريله‌مشدر .

تيمارلره متعلق كتابلرده كورولوركه (١) ، قرالك واسساللرى تيمار (يعنى قراللق تالى تيمارلرى) ويره‌بيلمشلرسه‌ده ، بوتيمارلره مالك اولان تالى واسساللر (ياخود كوچوك واواسسورلر vavasseurs (٢) اوصورتله تيمارويره‌مه‌مشلردى : ديمك اوليوركه ، واسساللر اولجه ويرمش اولدقلرينى دائما كرى آلابيليرلرمش . بوندن باشقا ، اويله برعطيه تيمارلر كيبى چوجوقلره كچمزدى ، چونكه تيمارلر قانونى دائره‌سنده وقوع بولمش صايلمازدى .

(ميلان Milan) لى ايكى سناتورك بوكتابلرى يازدقلرى زمان تالى دره بكلكنك بولونديغى حال قرال (په‌په‌ن) زماننده‌كى حالى ايله مقايسه ايديليرسه ، تالى تيمارلرك ماهيت اوليه‌لرينى تيمارلردن زياده اوزون مدت محافظه ايتمش اولدقلرى آكلاشيلير (٣) .

فقط بوسناتورلر اثرلرينى يازدقلرى وقت ، موضوع بحث قاعده اودرجه عمومى استثناره اوغراديلمشدى‌كه عادتا معدوم دينيله‌جك برحاله كلمشدى . چونكه ، كوچوك (واسسور) دن تيمار آلان بركيمسه حربده اونكله برلكده رومايه قادار كيديجه دره بكلكنك بوتون حقوقنى اكتساب ايده‌ردى ؛ كذلك ، تيمارى استحصال ايچين كوچوك (واسسور) ه پارا ويرمشسه ، پاره‌سى كرى ويريلمه‌دكجه تيمار ألندن آليناماديغى كيبى ، بونى اوغلنه دور ايتمكدن‌ده منع ايديله‌مزدى (٤) . الحاصل ، بو قاعده‌يه (ميلان) سناتوسنده آرتيق هيچ‌ده رعايت ايديلمز اولمشدى .

---

(١) كتاب ١ ، فصل ١ .

(٢) دره‌بكنه تابع آدامك تابعى .

(٣) هيچ اولمازسه ايتاليا وآلمانياده .

(٤) تيمارلر ، كتاب ١ ، فصل ١ .

فصل — ٢٧

تيمارلرده وقوعه كلن تبدلات سائره .

(شارلمان) زماننده [١] هرهانكى برحرب ايچين وقوع بولان دعوته اجابتده مجبوريت واردى ، بويله بر دعوته اجابت ايتمه‌ينلرك جزاسى بويوكدى ؛ و بركيمسه‌يى استثنا ايده‌ن قوت جزايه بالذات اوغراردى . فقط اوچ برادرلر معاهده‌سى [٢] ، بوخصوصده وضع ايتديكى تحديداتله ، اصيلزاده‌لرى قرالك ألندن عادتا قورتارمشدى [٣] : قرالى تعقيب ايتمك مكلفيتى تدافعى حربلره منحصر قالارق ، ديكرلرنده اصيلزاده‌لرك سنيورى تعقيب ياخود كندى ايش كوجلريله اشتغال ايتمه‌لرى اختيارلرينه معلق اولدى . بومعاهده‌نك بش سنه اول (آچيق باش شارل) وبرادرى اولان جرمانيا قرالى (لوئى) آراسنده منعقد باشقا برمعاهده ايله مناسبتى وار ؛ ايكى قارده‌شلر يكديكرى عليهنده حربه قياملرى حالنده تابعلرينى كنديلريله برلكده حركتدن وارسته طوتمغى تعهد ايديورلردى : ايكى حكمداربوكا رعايت ايده‌جكلرينه كنديلرى يمين ايتدكلرى كيبى ، اوردولرينه‌ده يمين ايتديرمشلردى [٤] .

(فونته‌نه Fontenay) محاربه‌سنده يوزبيك فرانسزك أولومى ، كرى قالان اصيلزاده‌لره ، مقاسمه ايشلرندن طولايى قراللرى آراسنده أكسيلمه‌ين خصوصى منازعه‌لره كنديلرينك قربان كيده‌جكلرينى ، وبو قراللرك حرصلريله وقيصقانجلقلريله قالان قانلرى‌ده دوكدوره‌جكلرينى دوشوندوردى [٥] . بو سائقه ايله ، دولتك اجنبى استيلاسنه قارشى مدافعه‌سى موضوع بحث اولمادقجه اصيلزاده‌لرك حكمدارلرله برلكده حربه كيتمكه اجبار ايديلمه‌يه‌جكلرينه دائر اولان قانون ياپيلدى . بوقانون برقاچ عصر مرعى قالدى [٦] .

---

[١] ٨٠٢ تاريخلى قاپتوله‌رك ٧ نجى ماده‌سى ، بالوز طبعى ، صحيفه ٣٦٥ .

[٢] Apud Marsnam ، سنه ٨٤٧ ، بالوز طبعى ، صحيفه ٤٢ .

[٣] ايضاً ، ماده ٥ ، صحيفه ٤٤ .

[٤] Apud Argentoratum ، بالوز طبعى ، قاپيتوله‌رلر ، جلد ٢ ، صحيفه ٣٩ .

[٥] حقيقةً‌ده ، بومعاهده‌يى اصيلزاده‌لر ياپديرمشلردى . (نيتارد) ك ٤ نجى كتابنه باقيكز .

[٦] ساليك ولومبارد قانونلرينه علاوه اولونانلر ميانده ، روما قراللرندن (كى Guy) طرفندن ياپيلان قانونه مراجعت ، (ئه‌شارد) ، باب ٦ ، § ٢ .

فصل - ٢٨

بويوك مقاملرده وتيمارلرده وقوعه كلن تبدلات.

هر شيده باشقا برفنالق كورولمكه باشلامش ، فساد بردن تعمم ايتمشدى . ايلك وقتلرده مختلف تيمارلرك دائمى برشكله افراغ ايديلدكلرينى سويلهمشدم ؛ فقط بونلر برطاقم خصوصى حاللردى ، و تيمارلر ، عموميت اعتباريله ، كندى ماهيت اصليهلرينى محافظه ايدييوردى ؛ سراى بعض تيمارلرينى ضايع ايتمشسهده بونلرك يرينه باشقالرينى اقامه ايتمشدى . سرايك بويوك مقاملره هيچ بروقت دائمى برشكل ويرمهديكنىده اولجه سويلهمشدم [٢] .

فقط (آچيق باش شارل) بويوك مقاملر اوزهرندهده ، تيمارلر اوزرندهده اجراى تأثير ايدهن بر اصول قويمشدى : نشر ايتديكى (قاپيتولهر) لرده قونتلقلرك قونت اولادينه ويريلهجكنى بيلديرمش ، و بواصولك تيمارلر حقندهده جارى اولماسنى التزام ايتمشدى [٣] .

آشاغيده كوروله جكنه كوره ، بو اصول داها زياده تعمم ايتمشدر : بر صورتدهكه ، بويوك مقاملرله تيمارلر داها اوزاق اقربايه كچمشدر . طوغرودن طوغرويه قراله مربوط اولان سنيورلرك قسم اعظمى ، اوسائقه ايله ، آنجاق بالواسطه محافظهٔ ارتباط ايتمشلردر . وقتيله قرال ديوانلرنده توزيع عدالت و احرارى دوشمانه قارشى سوق و اداره ايدهن بوقونتلر شمدى، قرال ايله احرارى آراسنده اخذ موقع ايتمش بولونديلر؛ وقرالك قدرت ونفوذى بردرجه داها كريلهمش اولدى .

داهاسى وار : (قاپيتولهر) لردن آكلاشيلاجغى كبى ، قونتلرك كندى قونتلقلرينه مربوط تيمارلرى [٥] ، و امرلرى آلتنده درهبكلرى بولونوردى [١] . قونتلقلر ارثى

[٢] بعضى مؤلفلر (طولوز) قونتلغنك (شارل - مارتهل) طرفندن ويريلمش وصوك (رهيمون Raymond) ه وارنجيه قدر وارثدن وارثه كچمش اولديغنى سويلهمشلرسهده ، بو ، (طولوز) قونتلرينك صوك متصرف اولادى مياننده انتخاب ايديلمهسنى ايجاب ايتديرهن بعضى احوالك تأثيريدر، وبويله اولمشدر .

[٣] ٨٧٧ تاريخلى قاپيتولهرينك ٥٣ نجى بابنده ٩ و ١٠ نجى مادهلر، Apud Carisiacum. بوقاپيتولهر عينى تاريخ ومحلده منتشر ديكر برقاپيتولهرك ٣ نجى مادهسيله حائز ارتباطدر .

[٥] تمتعات bénéfices لك تيمار اولديغى كوستهريلمشدى ؛ يوقاريدهكى عبارهنك متن اصليسنده (تمتعات) كلمهسى قوللانيلمشسهده، ديكر بعضى يرلرده اولديغى كبى بورادهده ، سهولت تفهم ايچين، تمتعات يرينه تيمار كلمهسنى قوللانمغى ترجيح ايتدم . ح . ن .

[١] Othon de Frissi gue لك Gestes de Frédéric عنوانلى اثرى ، كتاب٢، فصل٢٩.

اولونجه، قونته تابع اولان بو درهبكلرينك طوغرودن طوغرويه قراله ارتباطلرى قالمادى؛ بالنتيجه ، قونتلر داها زياده اكتساب قوت ايتمشلردى ، چونكه ذاتاً اونلره تابع اولان درهبكلرى باشقا درهبكلرينكده التحاقلرينه مدار اولمشلردى .

بوحالك ايكنجى عرق اواخرنده موجب اولديغى ضعفك درجهسنى أيجه حس ايتمك ايچين ، تالى تيمارلرك بويوك دره بكلرينى يأسه دوشورهجك نسبتلرده آرتمش اولديغى اوچنجى عرق اوائلنده ظهور ايدهن وقوعاته بركوز آتمق كافيدر.

بويوك برادرلر كوچوكلرينه حصه تفريق ايدينجه، بالمقابل كوچوكلرك بويوكلره عرض تعظيمات ايتمهلرى مملكتك عادتلرندندى [١] ؛ او صورتلهكه بويرلرحكمران سنيوره آنجاق تالى تيمار شكلنده مربوط اولوردى . فيليپ - اوگوست ، بورغونيا دوقهسى ، (نهور Nevers) ، بولونيا ، سن - پول ، دامپيهر قونتلرى و ديكر سنيورلر بعدما تيمارلرك وراثت ياخود باشقا بر صورتله انقسامى حالنده بيله هيئت عموميهسنك دائما عينى سنيوره مربوط قالارق آرايرده متوسط سنيور بولونماياجغنى بيان ايتديلر [٢]. بوامره هرطرفده اتباع ايديلمهمشدى ؛ چونكه ، باشقا يرده سويلهمش اولديغم كبى ، اوعصرده عمومى امرلر اصدارى ممكن دكيلدى ؛ فقط عادتلريمزك برچوغى بونلره ابتنا ايتديريلمشدى .

فصل - ٢٩

(آچيق باش شارل)ك زماننده اداره سنده اعتباراً تيمارلرك ماهيتى.

(آچيق باش شارل) ك بويوك برمقام ياخود برتيمار صاحبنك وفاتنده أركك چوجوغى بولونديغى تقديرده اومقام ياخود تيمارك اوغلنه ويريلمهسنى امر ايتمش اولديغنى اولجهسويلهمشدم. بونك موجب اولديغى بر چوق سوءاستعماللرى و هر مملكتده بو قانونه ويريلن وسعت وشمولى تعقيب ايتمك كوچدر . تيمارلره متعلق كتابلرده كورديكمه كوره [١]، ايمپراطور ايكنجى (قونراد) ك اوائل حكومتنده ، ادارهسى آلتندهكى مملكتلرده ، تيمارلر احفاده

[٢] يكى كلياتده فيليپ - اوگوستك ١٢٠٩ تاريخلى امرنامهسنه مراجعت .

[١] كتاب ١ ، باب ١ .

كچمزمش ؛ يالكيز ، صوك متصرفك چوجوقلرندن ايمپراطور كيمى انتخاب ايدرسه اوكا كچرمش [٢] : بو صورتله تيمارلر سنيورك كندى چوجوقلرى آراسنده اجرا ايده‌جكى برنوع انتخابله تفويض ايديلمش اولويوردى .

قراللق تاجنك ايكنجى عرقده ناصل بعضى نقاط نظره كوره انتخابى ، بعضى نقاط نظره كوره ارثى اولديغنى بو كتابك اون يدنجى فصلنده ايضاح ايتمشدم . ارثى ايدى ، چونكه قراللر هپ بو خاندادن آلينيوردى ؛ ينه ارثى ايدى ، چونكه چوجوقلرى خلف اولوورلردى ؛ انتخابى ايدى ، چونكه اهالى قرالك چوجوقلرندن برينى انتخاب ايديوردى . حادثات هپ تدريجاً جريان ايده‌جكندن ، وسياسى برقانونك دائما باشقا بر سياسى قانونله رابطه‌سى اولاجغندن ، تاجك وراثتنده تعقيب اولونان فكره تيمار وراثتنده‌ده تعقيب اولونمشدر [٣] . بو صورتله تيمارلر اولاده كچمشدر ، هم ميراث حقيله ، هم انتخاب حقيله ؛ وهر تيمار ، تاج سلطنت كبى ، هم انتخابى اولدى ، هم ارثى .

سنيورك بو انتخاب حقى تيمارلره متعلق كتابلرك مؤلفلرى (١) زماننده ، يعنى ايمپراطور (برنجى فرده‌ريق) عهدنده موجود دكيلدى .

فصل ٣٠

عينى بحثك مابعدى .

تيمارلره متعلق كتابلرده (٢) كوسته‌ريليوركه ايمپراطور (قونراد Conrad) ك رومايه عزيمتى اثناسنده خدمتنده بولونان اصدقاسى چوجوقلره كچن تيمارلرك احفاده دخى كچمه‌سى وبرادرى وارث مشروع بيراقمقسزين وفات ايدن كيمسه‌نك اولجه مشترك پدرلرينك عهده‌سنده بولونمش اولان تيماره توارث ايده‌بيلمه‌سى ايچين برقانون وضعنى كنديسندن طلب ايتمشلر ، وطلبلرى اسعاف اولونمشدر .

---

[٢] ايضاً .

[٣] على الخصوص ايتاليا وآلمانياده .

(١) Aaubertus de Orto و Gerardus

(٢) كتاب ١ ، باب ١ .

وبوقيده علاوةً (مؤلفلرك ايمپراطور برنجى فرده‌ريق دورنده ياشادقلرينى خاطرلامالى) [١] ديتيليوركه : « اسكى حقوقشناسلر عن كلاله اقربانك تيمارلر اوزه‌رنده‌كى ارثيت حقلرينى هپ لابوين برادرلره حصر ايده‌رك بو حقك اوته‌يه كچمه‌يه‌جكى فكرنده بولونمشلردر ؛ حال بوكه ، متأخر زمانلرده ، تيمارلر يدنجى درجه‌يه قادار اولان اقربايه توريث ايديلمش اولديغى كبى ، يكى قانون موجبنجه‌ده بو حق بوتون سلسله خطى اوزه‌رنده غير محدود صورتده دوام ايتديريلمشدى [٢] » . (قونراد) ك وضع ايتديكى قانون ، ايشته بويله‌لكله ، تدريجاً توسيع ايديلمشدى .

بوتون بوفرضياتدن صوكرا ، فرانسه تاريخنك ساده‌جه برقرائتى كوسته‌ريركه تيمارلر آلمانيادن اول فرانسه‌ده دائمى برماهيت آلمشدر . تيمار ايشلرى فرانسه‌ده ٨٧٧ سنه‌سنده وفات ايدن (آچيق باش شارل) ك زمان اداره‌سنده‌كى حاللرينى آلمانياده ايمپراطور (ايكنجى قونراد) ك اجراى حكومته باشلامش اولديغى ١٠٢٤ سنه‌سنده هنوز محافظه ايتمكده ايدى . آنجاق ، فرانسه‌ده (آچيق باش شارل) ك زمان اداره‌سندن اعتباراً اويله تبدلات حصوله كلمشدركه (ساده شارل) ايمپراطورلقده قابل اعتراض اولمايان حقوقنى اجنبى برخاندانه قارشى مدافعه ايده‌مه‌يه‌جك برحالده بولونيوردى ؛ و ، نهايت ، (هوك قاپه Hugues Capet) دورنده خاندان حكومت بوتون مالكانه‌لرندن محروم قالمش ، وتاجنى بيله محافظه ايده‌مه‌مشدى .

(آچيق باش شارل) ك فكراً ضعيف بولونماسى فرانسه‌ده حكومتك‌ده اودرجه ضعيف دوشمه‌سنه سبب اولدى . فقط ، آلمانياده ، مومى اليهك برادرى (جرمانيالى لوئى) ايله خلفلرندن بعضلرى داها بويوك اوصافله متصف بولوندقلرندن ، دولتلرينك قوتى داها زياده دوام ايتمشدر .

فقط نه ديورم ! احتمال كه آلمان ملتنك لنفاوى مزاجى ، و ، تعبير جائزسه ، فكراً اطرادى تيمارلرك عائله‌لرده عادتا برسوق طبيعى ايله يرلشمه‌سنى موجب اولان حالله قارشى فرانسز ملتنك مزاجندن زياده مقاومت ايتمشدر .

علاوه ايده‌جكم : آلمانيا قراللغى ، فرانسه قراللغى كبى ، نورماندلرله عربلرك كنديلرينه مخصوص برطرزده ياپدقلرى محاربه‌لرله خراب وپريشان اولمامشدى . آلمانياده داها آز

---

[١] (كوژاس Cujas) بونى پك اعلا اثبات ايتمشدر .

[٢] تيمارلر ، ١ نجى كتاب .

ثروت ، يغما ايديله‌جك داها آز شهر ، طولاشيلاجق داها آز ساحل ، كچيله‌جك داها چوق باتاقلقلر ، كيريله‌جث داها چوق اورمانلر واردی . دولتی هر آن ييقيلمغه معروض كورمه‌ين حكمدارلر معيتلرنده‌كی دره بكلرينه داها آز محتاج اولديلر ، يعنی بونلره داها آز مربوط بولونديلر. واويله كورونيوركه آلمانيا ايمپراطورلری تاج كيمك اوزره رومايه كيتمكه وايتاليايه متمادياً سوقياتده بولونمغه مجبوريت كورمه‌مش اولسه‌لردی آلمانياده تيمارلر ماهيت اصليه‌لرينی داها اوزون مدت محافظه ايده‌جكدی .

فصل — ۳۱

ايمپراطورلق (شارلمانه) خاندانك الندن ناصل چيقمشدی .

(آچيق باش شارل) شعبه‌سنك ضررينه اولارق (جرمانيالی لوئی) شعبه‌سنك چچلرينه (۱) ويريلمش اولان ايمپراطورلق ، ۹۱۲ سنه‌سنده ، (فرانقونيا Franconie) دوقه‌سی (قونراد Conrad) ك انتخابيله تكرار يابانجی برعائله‌يه كچمشدر . فرانسه‌ده حكمران اولان وآنجاق برقاچ كوی اوزه‌رنده ادعای سلطنت ايده‌بيلن شعبه ايمپراطورلق ادعاسندن پك اوزاق برحالده‌ايدی . ألمزده ، (ساده شارل) ايله - قونراده خلف اولان - ايمپراطور (برنجی هانری) آراسنده تعاطی ايديلمش برائتلافنامه وار. بوكا (بون Bonn) ميثاقی دينيليور [۱] . بوايكی حكمدار (رەن) نهرينك اورتا يرنده دميرله‌مش بركميده بولوشارق ، يكديكرينه ابدياً دوست اولاجقلرينه قارشيلقلی يمين ايتمشلردی . بومناسبتله اعلا برحد وسطی قوللانيلمشدی : (شارل) غربی فرانسه قرالی عنوانتی ، و (هانری) شرقی فرانسه قرالی عنوانتی آلمشدی . (شارل) جرمانيا قراليله معاهده عقد ايتمش اولويوردی ، ايمپراطورله دكيل .

---

(۱) (آرنول Arnoul) و اوغلی (دوردنجی لوئی) .

[۱] ۹۲٦ سنه‌سنده منعقد ؛ (اوبەر لەمير Aubert le Mire) ك (Cod . donationum piarum) عنوانلی اثری ، فصل ۲۷ .

فصل — ۳۲

فرانسه‌نك تاجی نه صورتله (هوك قاپه Hugues Capet) خاندانه كچمشدی .

تيمارلرك ارثيت كسب وتالی تيمارلرك عموماً تأسس ايتمه‌سی اوزه‌رينه حكومت سياسيه سونمش ، دره‌بكلك حكومتی وجوده كلمشدی . اولجه قراللرك تابعيتلری آلتنده بولونان اونهايتسز دره‌بكی قالابالغندن يالكيز برقاچی ابقا ايديله‌رك ديكرلری بونلره مربوط اولمشدی. قراللرك طوغرودن طوغرويه نفوذ وقدرتلری قالمامش كبيدی: بونجه ديكر قدرتلردن - وخصوصيله اوقادار بويوك قدرتلردن - كچمه‌سی لازم كلن برقدرت هدفنه واصل اولمادن توقف ايدييور ، ياخود ضايع اولويوردی . اودرجه بويوك تابعلر اطاعت كوسترمه‌ديلر ؛ حتی ، برداها اطاعته مجبور قالمامق ايچين، كنديلرينه تابع تالی دره‌بكلرندن استفاده ايتديلر. مالكانه‌لری أللرندن آلينمش ، حكملری (رەيمس) و (لان Laon) شهرلرينه منحصر قالمش اولان قراللر كندی تابعلرينك لطفنه محتاج اولمشلردی. آغاجك داللری پك اوزاقلره سرپيلمش ، تپه‌سی قورومشدی . قراللق ، بوكونكی ايمپراطورلق كبی ، مالكانه‌سز قالمشدی . بوسبيلردن طولايی ، تاج أك قوتلی واساللردن برينه ويريلدی .

نورماندلر قراللغی تاراج ايدييورلردی: برنوع صال ياخود كوچوك كميلرله كلير، نهرلرك منصبلرندن كيره‌ر ، ايلره‌ريله‌ر، وايكی طرفده‌كی يرلری يغما ايده‌رلردی . (اورله‌آن) و (پارس) شهرلری بوحيدودلری توقيف ايدييوردی [۱] ؛ بونك ايچين ، (سەن) و(لوار Loire) اوزه‌رنده حيدودلر ايلره‌ريله‌مه‌يورلردی. بوايكی شهری ألنده طوتان (هوگ قاپه) قراللغك بدبخت بقاياسنی‌ده ألنده بولوندورمش اولويوردی : اوكا يالكيز كنديسنك مدافعه ايده‌بيله‌جكی برتاج ويريلدی . ايشته ، مالكانه‌لری توركاره قارشی قوتلی بر سد تشكيل ايده‌ن خاندانه ايمپراطورلق بويله‌لكله ويريلمشدی .

ايمپراطورلق ، (شارلمان) خاندانك ألندن ، تيمارلرك ارثيتنه محضا جمله‌ً موافقت اولونديغی برصيراده چيقمشدی . حتی بوارثيت اصولی فرانسزلرده تأسس ايتدكدن پك

---

[۱] اووقتلر پارس وسنت - ده‌نيس شهرلريله لوار اوزه‌رنده‌كی شاتولرك كسب ايتدكلری اهميتی آكلامق ايچين (آچيق باش شارل) ك ۸۷۷ تاريخلی Apud Carisiacum قاپيتوله‌رينی كوروكز.

حوق صوكرا آلمانلرجه قبول اولوندی[١] : وبو ساٸقه ایله، تیمار كبی تلقی ایدیلن ایمپراطورلق ده انتخابی اولدی . بالعكس ، فرانسه‌نك تاجی (شارلمان) خاندانك أليدن چیقدیغی زمان ، تیمارلر بوقراللقده حقیقةً ارثی ایدی ؛ بویوك برتیمار كبی اولان تاج‌ده اویله اولدی .

ذاتاً انقلابدن اول یاخود صوكرا وقوعه كلن بوتون تبدلاتی بو انقلابك ظهوری آننه عطف ایتمك پك یاكلیشدر . انقلابده یالكیز شو ایكی دكیشیكلك اولمشدی : حكمران عائله دكیشمش ، وتاج بویوك برتیمارله برلشدیریلمشدی .

فصل - ٣٣

تیمارلره دائمی برماهیت ویریلمه‌سنك بعض نتایجی .

تیمارلرك دائمی بر ماهیت آلماسی اوزه‌رینه فرانسزلرده بویوك برادرلك حقی تأسس ایتمشدی . ایلك عرقده بو حق بوسبوتون مجهولدی [٢] : تاج برادرلر آراسنده تقسیم ایدیلیردی؛ مالكانه‌لرده اویله تقسیم اولونوردی ؛ تیمارلر - ایسته‌ر قابل نزع، ایسته‌ر حیاتله مشروط اولسون - مخلفاته داخل بولونمادقلرندن تقسیم ایدیله‌مزلردی .

ایكنجی عرقده (أبی قلبلی لوئی) حائز اولدیغی ایمپراطور عنوانتی بویوك اوغلی (لوته‌ر Lothaire) ده توجیه ایتمشدی،كه بوندن مقصدی مومی الیهه كوچوك قارده‌شلری اوزه‌رنده برنوع فائقیت حقی ویرمكدی . ایكی قراللر هر سنه ایمپراطوره كیده‌رك هدیه تقدیم ایتمك وبالمقابل داها بویوك هدیه‌لر آلمقله مكلفدیلر. مشترك خصوصات ایچین كندیسیله استشاره ایتمكله مكلفدیلر [٣] . ایشته (لوته‌ر Lothaire) خسراتنی موجب اولان اومدعیاته هب بو ساٸقه ایله قالقیشمشدر. (آغوبارد Agobard) بو حكمدار لهنده یازدیغی مكتوبلرده [٤] بالذات ایمپراطورك طلب و تشبثی ایله‌ری سورمش ، (لوته‌ر) ی اوچ كون اوروج

[١] یوقاریده‌كی ٣٠ نجی فصله مراجعت .

[٢] سالیك و ریپوئه‌ر قانونلری ، مالكانه بابی .

[٣] (أبی قلبلی لوئی) نك چوجوقلری آراسنده یاپدیغی ایلك تقسیمه دائر اولان ٨١٧ تاریخلی قاپیتوله‌رینه مراجعت .

[٤] بوخصوصده‌كی ایكی مكتوبنی كوروكز؛ بونلردن برینك عنوانی (Divisone imperii)در.

طوتارق، مقدس قربان آیینی اجرا ایده‌رك، دعالرده بولونارق وصدقه‌لر ویره‌رك استخاره ایتدكدن صوكرا ایمپراطورلغه تشریك ایتدیردیكنی ؛ بو خصوصده ملتك یمینله تعهده كیریشمش اولدیغنی؛ ملتك كندی یمینه خائن اولامایاجغنی؛ ونهایت ایمپراطورلغی پاپا طرفندن تأیید ایدیلمك اوزه‌ره (لوته‌ر) ی رومایه‌ده كونده‌ردیكنی سویله‌مشدر. (آغوبارد) بوتون بونلره اهمیت ویرییورده بویوك برادرلك حقنه اهمیت ویرمه‌یور. واقعا ایمپراطورك كوچوك اوغوللری ایچین برتقسیم یاپمش وبویوك اوغلنی ترجیح ایتمش اولدیغنی سویله‌یورسه‌ده ، بویوك اوغلنی ترجیح ایتمش اولدیغنی سویله‌مكله ، عینی زمانده ، كوچوكلری ترجیح ایده‌بیلیردی ، معناسی‌ده قصد ایدیلمش اولابیلیردی .

فقط تیمارلر ارثی اولونجه، بویوك برادرلك حقی اولاً تیمارلرده ، ومتعاقباً، عینی سببله، بویوك تیمار دیمك اولان حكمدارلقده تأسس ایتمشدی. مقاسمه اصولنی قبول ایتمش اولان اسكی قانون قالقمشدی : تیمارلر برخدمتله مكلف اولدقلرندن ، صاحبلرینك بوخدمتی ایفا ایده‌بیله‌جك بر حالده بولونمالری لازم كلیوردی . بو صورتله ، اكبر اولاد حقی تأسیس اولوندی ؛ و دره بكلك قانوننك سبب وضعی سیاسی یاخود مدنی قانونك سبب وضعنه غالب كلدی .

تیمارلر صاحبلرینك اولادینه كچمش اولدیغندن ، سنیورلر تیمارلری دیله‌دكلری كبی قوللانمقده‌كی صلاحیتلرینی غائب ایدیورلردی ؛ بوضررلرینی تلافی ایتمك اوزه‌ره، تكرار مبایعه رسمی نامیله بروركی احداث ایتدیلر ؛ عادانمزك باحث اولدیغی بو رسم ، بدایتده ، سلسله خطنه داخل كیمسه‌لر طرفندن ، و بالآخره ، تدریجاً ، یالكیز عن كلاله اقربا طرفندن تسویه اولوندی .

چوق كچمه‌دن تیمارلر یابانجیلره طبقی مال موروث كبی دور وفراغ ایدیله‌بیلمكه باشلادی، و، بالنتیجه ، مملكتك هر طرفنده تیمار صاتیش رسمی احداث اولوندی. رسوم مذكوره بدایتده كیفی بر صورتده تحصیل ایدیلیردی ؛ فقط بوصاتیشلره عموماً مساعده اولونمغه باشلاینجه ، هر قضاده مقداری تثبیت اولوندی .

هر وارث تبدلنده تكرار مبایعه رسمی تأدیه‌سی لازم كلیردی، وحتی بدایتده، برآز اول كوسته‌ریلدیكی كبی ، سلسله خطی اعتباریله تأدیه ایدیلیردی [١] . أك زیاده تعمم

[١] (فیلیپ - اوكوست) ك تیمارلر حقنده‌كی ١٢٠٩ تاریخلی امرنامه‌سنه مراجعت .

ایده‌ن اصول بو رسمی بر سنه‌لك واردات مقدارنده تثبیت ایتدی : بو مقدار فاحشدی ، وتابع دره‌بكنك وضعیتنی اشكال ایتدیكی كبی ، تیمارده‌ده سوء تأثیری اولویوردی. اكثریا، صداقت و اطاعت سندلرنده سنیورك تكرار مبایعه رسمی ایچین بر مقدار پارادن باشقا شی ایسته‌مه‌یه‌جكی تصریح ایدیلیوردی ، كه مسكوكاتده وقوع بولان تبدلات اوزه‌رینه ، بومقدار لاشی حكمنده قالدی: بوصورتله زمانمزده تكرار مبایعه رسمی عادتا هیچه اینمش، وحال بوكه تیمار صاتیش رسمی بوتون وسعتیله دوام ایتمشدر . بوایكنجی رسم نه‌واسساله ، نه‌ده‌وارثلره عائد اولمایوب اولدن كشف و انتظار ایدیله‌مه‌ی لازم كلمه‌ین فوق العاده بر خرج ماهیتنده بولوندیغندن ، حقنده اوصورتله احكام وضع اولونمایارق بدلدن برقسمنك تأدیه‌سنه دوام ایدیلمشدر .

تیمارلر حیاتله مشروط ایكن، برقسمنی ویره‌رك متباقیسنی تالی تیمار شكلنده محافظه ایتمك ممكن دكیلدی : محضا انتفاع حقنی حائز بر كیمسه‌نك اوشیئه تصرف ایتمه‌سی عبث اولوردی . فقط تیمارلر دائمی برماهیت آلینجه بوكا جواز ویرلمش [١] ، وعرف وعادت بوخصوصده بعض تحدیدات وضع ایتمشدر : بو معامله‌یه تیمار اوبولی دینیلدی .

تیمارلرك دائمیتی تكرار مبایعه حقنی تأسیس ایتدیرمش اولدیغندن ، أركك اولاد بولونمادیغی تقدیرده قیز چوجوقلری تیماره توارث ایده‌بیلمشلردی ؛ چونكه سنیور تیماری اولكی صاحبنك قیز چوجوغنه ویرمكله یكیدن مبایعه رسمنی استیفا ایتمه‌سنه خادم حاللری آرتدیرمش اولویوردی : زوجه كبی ، زوجده بورسمی تأدیه ایله مكلف اولاجقدی [٢]. عینی معامله تاج حقنده جاری اولامازدی ؛ چونكه كیمسه‌یه عائد اولمایان تاج اوزه‌رنده یكیدن مبایعه حقی موجود اولامازدی .

(طولوز) قونتی بشنجی (كییوم Guillaume) ك قیزی قونتلغه توارث ایتمه‌مشدی. متعاقباً ، (آلیه‌نور Ali nor) (آ كیته‌ن) قونتلغنه ، و (ماتیلد) (نورماندیا) قونتلغنه توارث ایتمشلردی ؛ موضوع بحث زمانلرده قیزلرك بو حقلری اوقادار أیی تأسس ایتمش كورونیوركه (كنج لوئی)، (آلیه‌نور) له ازدواجنك فسخندن صوكرا، (كیه‌ن Guyenne) ایالتنی مومی الیهایه اعاده ایتمكده هیچ مشكلات كوسترمه‌مشدی . بوایكی مثال برنجی‌یی پك

[١] فقط تیمارك برقسمی آلدن چیقاریلامازدی .

[٢] بونك ایچیندركه سنیور طول قادینلری تأهله اجبار ایده‌ردی .

یاقیندن تعقیب ایتمش اولدیغندن ، قادینلره تیمار میراثی ویره‌ن عمومی قانونك (طولوز) قونتلغنده قراللغك دیكر ولایتلرندن صوكرا تأسس ایتمش اولماسی لازم كلیور [١] .

آوروپاده مختلف قراللقلرك تشكیلات اساسیه‌سی بوقراللقلرك وجوده كلدكلری صیرالرده تیمارلرك بولوندیغی حالی تعقیب ایتمشدر . قادینلر نه فرانسه تاجنه وارث اولمشلردی ، نه ایمپراطورلغه ؛ چونكه، بوایكی مونارشینك تأسسنده قادینلر تیمارلره توارث ایده‌مه‌مكده ایدیلر ؛ فقط تیمارلرك دائمیت اكتسابندن صوكرا ، یعنی نورماندلرك فتوحاتی اوزه‌رینه ، مغربیلره قارشی قازانیلان فتوحات اوزه‌رینه ، والحاصل آلمانیا حدودینك اوته‌سنده ومتأخر دینیله‌بیله‌جك زمانلرده ، خریستیانلغك انتشاری اوزه‌رینه دنیایه عادتا یكیدن كلن دیكر قراللقلرده قادینلر بومیراث حقنه نائل اولمشلردر .

تیمارلر ایسته‌نیلدیكی زمان استرداد ایدیله‌بیلیركن ، خدمت ایده‌بیله‌جك كیمسه‌لره ویریلیرلردی ، و بناء علیه صبیلر اصلا موضوع بحث اولمازلردی . فقط ، دائمیله‌شنجه ، عهده‌سنده بولوندقلری صبینك رشدینه قادار سنیورلر ، كرك تمتعلرینی آرتدیرمق و كرك صبی‌یی سلاح قوللانمغه آلیشدیرمق مقصدیله ، تیمارلری كندی أللرینه آلیرلردی . عاداتمز لساننده بوكا اصیلزاده‌لره نظارت دینیلیركه وصایت اساسلرندن باشقا اساسلره مبتنی ، وبوسبوتون باشقا برایشدر .

تیمارلر قید حیات اصولنه تابعكن ، برتیمار ایچین صداقت وعد اولونوردی ؛ و عصا ایله اجرا اولونان حقیقی تسلیم معامله‌سی تیمار توجیهی كیفیتنی تأیید ایده‌ردی ، زمانمزده تیمارلرك تعظیمات مراسمیله تأیید اولوندیغی كبی . قونتلرك ، حتی قرال مرخصلرینك ولایتلرده تعظیمات قبول ایتدكلرینی كوستره‌ر برقید كورمه‌یورز؛ ذاتاً مراسم مذكوره‌نك اجراسی بومأمورلرك (قاپیتوله‌ر) لرده مصرح وظیفه‌لری میانه‌داخل دكیلدی. فی الحقیقه، مرخصلرك بوتون تبعه‌یی قراله محافظهٔ صداقت ایده‌جكلرینه دائر تحلیف ایتدیردكلری بعضاً واقع اولور ایدیسه‌ده [٢] ، بویمین اوزمانلردن صوكرا قبول ایدیلن یمین شكللرینه پك آز مشابه برماهیتده ایدی؛ صوكرا كیلرده صداقت یمینی تعظیماته تردیف ایدیلمش برحركتدی؛

[١] بویوك عائله‌لردن قسم اعظمنك خصوصی میراث قانونلری واردی . (برری Berri) عائله‌لری حقنده موسیو (دولا طوماسیه‌ر) ك دیدكلرینه باقیكز .

[٢] یمینك صورتی ٨٠٢ تاریخلی ٢ نجی قاپیتوله‌رده مندرجدر. ٨٥٤ تاریخلی قاپیتوله‌رك ١٣ نجی ماده‌سیله دیكرلرینی‌ده كوروكز .

تعظیماتدن كاه صوكرا ، كاه اول كلیر ، و تعظیمات مراسمنك جمله‌سنده واقع اولمازدی ؛ تعظیمات مراسمندن داها آز طنطنه‌لی ، وبوسبوتون فرقلی ایدی [١] .

صداقتلردن شبهه اولونان دره‌بكلرندن، لزومنده ، (firmitas) دینیلن تأميناتی آلمق‌ده قونتلرله قرال مرخصلرینك وظیفه‌لری جمله‌سندندی [٢]؛ فقط بو تأمینات، قراللر آراسنده‌ده تعاطی ایدیلمش اولدیغنه كوره ، تعظیمات ماهیتنده اولامازدی .

راهب (سوژه Suger) بر (داغوبه‌ر Dagobert) كرسیسندن بحث ایدییور ؛ روایات قدیمه‌یه نظراً، فرانسه قراللری سنیورلرك تعظیماتی بو كرسیده قبول ایده‌رلرمش[٣]؛ راهبك بوراده كندی عصرینك فكر ولسانتی قوللانمش اولدیغی آشكاردر .

اولجه دره‌بكلرینك كندیلرینی طانیتمالری تصادفاته باغلیدی؛ تیمارلر ورثه‌یه كچنجه‌بو ایش تنظیم اولوندی : داها پارلاق برصورتده ، داها زیاده مراسمله اجرا ایدیلمكه باشلادی ، چونكه سنیورله تابعنك هر عصرده‌كی متقابل وظیفه‌لرینی خاطرلاتماسی لازم كلیوردی .

عرض تعظیمات مراسمنك قرال (په‌په‌ن) زماننده باشلامش اولدیغنه حكم ایده‌بیله‌جكم؛ بو قرالك زمان اداره‌سنده متعدد تیمارلرك استرداد ایدیله‌مه‌مك اوزره ویریلدیكنی سویله‌مشدم؛ مع‌مافیه بو حكمی قید احتیاطله ویره‌جكم ، و فرانقلره متعلق اسكی آننالرك مؤلفلرینی (باویه‌را) دوقه‌سی (تاسیللون Tassillon) ك (په‌په‌ن) ه عرض صداقت ایتمه‌سی مراسمنی تصویر ایده‌ركن [٤] كندی زمانلرنده جریان ایده‌ن عادتلره باقارق ادارهٔ كلام ایده‌جك قادار جاهل فرض ایتمه‌یه‌جكم .

---

[١] موسیو (دوقانژ Ducange) اثرینك ١١٦٣ نجی صحیفه‌سنده hominium، و٤٧٤ نجی صحیفه‌سنده fidelitas كله‌لری ایچین ایضاحات ویریركن بو فرقلری كوسته‌ره‌ن اسكی تعظیمات براتلرینی، و كوروله‌بیله‌جك بویوك حجتلری ذكر ایدییور . تعظیمات مراسمنده ، تابع دره‌بكی اللی سنیورینك الله ویره‌رك انجیل اوزه‌رینه یمین ایده‌ردی. تعظیمات مراسمی دیز اوستنده ، صداقت یمینی آیاقده اجرا اولونوردی. تعظیماتی آنجاق سنیور قبول ایده‌بیلیر، صداقت یمینی مأمورلری اجرا ایتدیره‌بیلیرلردی. (لیتل‌تون Littleton) ك ٩١ و ٩٢ نجی بحثلرینه مراجعت. Foi et hommage تعبیرلری صداقت وتعظیمات دیمكدر .

[٢] (آچیق‌باش شارل)ك ٨٦٠ تاریخلی قاپیتوله‌رینك ٣ نجی ماده‌سی (بالوزمطبعه‌سی، صحیفه ١٤٥).

[٣] de Administratione sua عنوانلی اثری .

[٤] ٧٥٧ سنه‌سنه متعلق آننالك ١٧ نجی فصلی .

فصل - ٣٤

عینی بحثك مابعدی .

تیمارلر قابل نزع یاخود حیاتله مشروط بولونوركن یالكیز قوانین سیاسیه احكامنه تابعدیلر : بونك ایچیندركه او زمانلرك قوانین مدنیه‌سی تیمار قانونلرندن پك آز باحثدر . لاكن تیمارلر ارثی اولونجه ، ویریلمكه ، صاتیلمغه ، وصیتله بیراقیلمغه باشلاینجه، هم قوانین سیاسیه‌یه ، هم قوانین مدنیه‌یه تابع اولدیلر . تیمار ، خدمت عسكریه‌یه مجبوریتی مستلزم بولونماسی اعتباریله، حقوق سیاسیه‌یه تابعدی؛ اموال تجاریه‌نك برنوعی اولماسی اعتباریله‌ده، حقوق مدنیه‌یه تابعدی. تیمارلر حقنده‌كی قوانین مدنیه ایشته بوسائقه ایله وضع اولونمشدر.

تیمارلر ارثی اولونجه، ترتیب وراثته‌دائر اولان احكام قانونیه بالضروره تیمارلرك دائمیتیله ارتباط حاصل ایتمشدر . بوصورتله ، روما حقوقی وساليك قانونی احكامنه رغماً [١] ، فرانسز حقوقنك شو قاعده‌سی تأسس ایتمشدر : اموال موروثه اسلافه كچمز . تیماره خدمت اولونمق لازمدی؛ حال بوكه بربویوك بابا یاخود بربویوك عمجه‌یی سنیوره أیی بردره‌بكی دیه ویرمكه امكان یوقدی: بناءً علیه ، (بوتیلیه Boutilier) نك‌ده بیلدیردیكنه كوره[٢]، بوقاعده بدایتده منحصراً تیمارلرده جاری اولمشدر .

تیمارلر ارثی اولونجه ، تیماره خدمت اولونماسنه نظارت ایتمه‌لری اقتضا ایده‌ن سنیورلر تیماره وارث اولاجق قیزلرك [٣] ، و ، ظن ایده‌رمكه ، بعضاً أركككلرك سنیور طرفندن موافقت كوستریلمه‌دكجه تأهل ایده‌مه‌مه‌لرینی طلب ایتمشلردر : اوقاداركه ، ازدواج مقاوله‌لری اصیلزاده‌لر ایچین هم دره‌بكلك احكامنه، هم قانون مدنی احكامنه عائد برماهیت آلمشدر . سنیورك كوزلری اوكنده یاپیلان بویله بر سنده ، تیماره ورثه طرفندن خدمت ایدیلمه‌سنی تأمیناً ، آتیده وقوع بولاجق وراثتلر حقنده برطاقیم احكام قونولمشدر: بونك

---

[١] مالكانه‌لر بابنده .

[٢] Somme rurale عنوانلی اثرینك ١ نجی كتابنده ٧٦ نجی باب ، صحیفه ٤٤٧ .

[٣] (سن لوئی) نك (آنژو AnJou) و(مه‌ن Maine) عرف وعادتلرینی تصدیقاً ١٢٤٦ تاریخنده اصدار ایتدیكی برامرنامه‌یه كوره ، برتیماره وارث برقیزك ولیلری سنیورك موافقتی اولمادقجه بوقیزك تزویج ایدیله‌یه‌جكی حقنده تأمینات ویره‌جكلردر .

ایچیندرکه ، (بوایه Boyer) و (اوفرەریوس Aufrerius) طرفندنده بیان ایدیلمش اولدیغی کبی، ازدواج مقاولەلرینه مستقبل وراثتلر حقنده ایستەنیلدیکی کبی احکام درجنه بدایتده یالکیز اصیلزادەلر مأذون اولمشلردر .

استخلاص ترکه اصولی اقربایه متعلق اسکی احکام قانونیەیه مستنددر ؛ قدیم فرانسز موضوعات عدلیەسنک ـ تدقیقه وقتمک مساعد اولمادیغی ـ برسرینی تشکیل بو اصول، ایضاحدن مستغنیدرکه، تیمارلرک دائمیت اکتساب ایتمەلرندن صوکرا تیمار مخلفاتنه تشمیل ایدیله بیلمشدر.

ایتالیام ، ایتالیام . . . . [۱]

تیمارلر بحثنی اکثر مؤلفلرک باشلامش اولدقلری یرنده بیتیریورم .

ایکنجی جلدک صوکی

[۱] (ئەنەئید) ، ۳ نجی قسم ، ۵۲۳ نجی مصراع .
ویرژیلک بونشیدەسنده ، ترووالیلر، هدفلری اولان ایتالیا ساحللرینی کوردکلری وقت سوینجلرینی ایتالیا ، ایتالیا ! دیمک اولان بو صیحەلرله اظهار ایدەرلر . مونتسکیو کتابنک بوراسنده دویدیغی مسرت وسعادتی عینی صیحەلرله افاده ایدیور . مترجم

ایکنجی جلده عائد خطا ـ صواب جدولی

یاکلیش	طوغرو	صحیفه	سطر
باشدن باشه	باشه باشدن	۱٤	۱۸
دوشکونلکی	دوشوکلکی	۱۷	۱٦
عمله	عملیەیه	۱۸	۱۲
بعض	بعضی	۲٦	۱۳
اجرا ایدیلن براصوله مراجعت ایدەبیلیر	تطبیق ایدیلن براصوله مراجعت اولونابیلیر	۲۸	٤
آرتیریلدیغی	آرتدیریلدیغی	۲۸	۲۵
مراجعەیی	رجحی	۳۰	۱۹
سانپرونیەده	سانپرونیوس	۳۵	۸
تکثیر	تکثر	۳۷	٤
مساعدەکارلق	مسامحه	۱۰۱	۱۰
		۱۰۷	۱۳
خیرسزلق ایتمش برکیمسەنک زوجەسی یاخود اوغلی اونک بو جرمنی اخبار ایتمەدکلری تقدیرده	خیرسزلقده بولونان برکیمسەنک بو جرمنی اخبار ایتمەین اوغول یاخود قاریسنک	۱۱۳	۱٦
قاپیتولەلر	قاپیتولەرلر	۱٦۳	۲
متوازیاً	متوازیاً	۲۷۷	۱٦
هامشک آلتنه :	مترجم	۳٤۱	۳۰
اکتساب ایتدیلر	ناصل اکتساب ایتدیلر	۳٤۳	۷
تعقیب	تبعیت	۳۵۲	۹

برنجی جلدک خطا ـ صواب جدولنه علاوه :

یاکلیش	طوغرو	صحیفه	سطر
مشئومیتک	قدرک	۷	۹
؛	،	۳۹	۸
اریسطو	افلاطون	٤۹	٤

یاکلیش	طوغرو	صحیفه	سطر
آرزوسی	آرزوسنی	١١٣	٨
طرفنه	طرفندن	١١٥	١٠
صافیت	صفوت	١٢١	٧
محکمهٔ ..... محکمهٔ	محکمه، ..... محکمه	٢٠٩	٨
« قائللریله » کلمەسندن اعتباراً جملەنك صوکنه قادار .	بزه بیلدیرمەلیسکز ، تاکه قائللریله مقایسه ایدەرك ، بونلرك نظردقته آلینمغه لائق اولوب اولمادقلرینی آکلایالم .	٢٢٤	٧،٦،٥
« ممکن اولان » دن اعتباراً جملەنك صوکنه قادار .	اعتدال دمله یاپیلابیلن هر فنالغی اجرا ایدەبیلیرلر .	٢٦٨	٢١
فصل — ١٥	فصل — ٢٥	٢٩٧	١٦

ایکنجی جلدك فهرستی

یکرمی ایکنجی کتاب

قوانینك آقچه استعمالیله اولان مناسبتلری

		صحیفه
فصل ـ ١	آقچه استعمالنك سببی	٣
فصل ـ ٢	آقچەنك نوعی	٤
فصل ـ ٣	اعتباری آقچه	٦
فصل ـ ٤	آلتون وکوموشك مقداری	٧
فصل ـ ٥	عینی بحثك مابعدی	٧
فصل ـ ٦	هندستانك کشفی زماننده فائضك هانکی سببله یاری یاری‌یه تنزل ایتمشدر ؟	٨
فصل ـ ٧	متداول نقودك تزاید وتناقصنه کوره اشیا فیأتلرینك تعیینی	٨
فصل ـ ٨	عینی بحثك مابعدی	٩
فصل ـ ٩	آلتون وکوموشك ندرت نسبیەسی	١٠
فصل ـ ١٠	قامبیو	١١
فصل ـ ١١	رومالیلرك مسکوکات اوزەرنده یاپدقلری معامله‌لر	٢٠
فصل ـ ١٢	قدیم رومالیلر آقچه معامله‌لرینی ناصل شرائط ایچنده یاپمشلردی ؟	٢٢
فصل ـ ١٣	ایمپراطورلر زماننده آقچه اوزەرنده یاپیلان معامله‌لر	٢٣
فصل ـ ١٤	قامبیو مستبد حکومتلری صیقار	٢٤
فصل ـ ١٥	ایتالیانك بعضی مملکتلرنده جاری براصول	٢٥
فصل ـ ١٦	دولتك بانکرلردن کورەبیله‌جکی یاردیملر	٢٦
فصل ـ ١٧	دیون عمومیه	
فصل ـ ١٨	دیون عمومیەنك تأدیەسی	٢٧
فصل ـ ١٩	فائضلی اقراضات	٢٩
فصل ـ ٢٠	مرابحات بحریه	
فصل ـ ٢١	قدیم رومالیلرده مقاوله ایله اقراض ، ومرابحه	٣٠
فصل ـ ٢٢	عینی بحثك مابعدی	٣١

یگرمی اوچنجی کتاب

قانونلرك نفوس مقداریله اولان مناسبتلری

صحیفه

فصل - ١ جنسلرینك تكثرینه كوره انسانلر وحیوانلر ٣٧
فصل - ٢ ازدواجلر ٣٨
فصل - ٣ چوجوقلرك احوال وشرائطی ٣٩
فصل - ٤ عائله ٣٩
فصل - ٥ مشروع زوجه‌لرك مختلف صنفلری ٤٠
فصل - ٦ مختلف حكومتلرده غیر مشروع چوجوقلر ٤١
فصل - ٧ پدرلرك ازدواجه موافقتلری ٤٢
فصل - ٨ عینی بحثك مابعدی ٤٣
فصل - ٩ قیزلر ٤٣
فصل - ١٠ تاهله قرار ویردیرن شیلر ٤٤
فصل - ١١ حكومتك شدتی ٤٤
فصل - ١٢ مختلف مملكتلرده قیز واوغلانلرك مقداری ٤٥
فصل - ١٣ لیمانلر ٤٦
فصل - ١٤ آز چوق انسان چوقالغنه محتاج محصولات ارضیه ٤٦
فصل - ١٥ صنایعه نسبةً مقدار نفوس ٤٧
فصل - ١٦ واضع قانونك تكثیر بشر خصوصنده‌كی مقصدلری ٤٨
فصل - ١٧ یونانستان ومقدار نفوسی ٤٩
فصل - ١٨ رومالیلردن اولكی قوملرك حاللری ٥١
فصل - ١٩ كرهٔ ارض سكنه‌سنك تناقصی ٥١
فصل - ٢٠ رومالیلر تكثیر نفوس ایچین بعضی قانونلر قویمغه لزوم كورمشلردی ٥٢
فصل - ٢١ رومالیلرك تكثیر نفوس حقنده‌كی قانونلری ٥٢
فصل - ٢٢ ترك اولاد ٦١
فصل - ٢٣ رومالیلرك اضمحلاللرندن صوكرا عالمك حالی ٦٢
فصل - ٢٤ آوروپاده مقدار نفوس نقطهٔ نظرندن ظهوره كلن تبدلات ٦٣
فصل - ٢٥ عینی بحثك مابعدی
فصل - ٢٦ نتایج ٦٥

فصل - ٢٧ فرانسه‌ده نفوس چوغالتمق ایچین یاپیلمش برقانون ٦٥
فصل - ٢٨ نفوس تناقصنك اوكی ناصل آلینابیلیر ٦٥
فصل - ٢٩ خسته خانه‌لر ٦٧

یگرمی دوردنجی کتاب

قانونلرك هر مملكتده مؤسس دیانتله اولان مناسبتلری، و بودیانتك تطبیقاتده وحد ذاتنده نظر مطالعه‌یه آلینان اوصاف وشرائطی

صحیفه

فصل - ١ علی العموم دینلر ٦٩
فصل - ٢ (پیه‌ر بەیل) ك برغریبه‌سی ٧٠
فصل - ٣ معتدل حكومت خریستیانلغه، مستبد حكومت مسلمانلغه داها زیاده الوریشلیدر ٧١
فصل - ٤ خریستیانلقله مسلمانلغك سجیه‌لرینی تشكیل ایدن حاللرك نتائجی ٧٣
فصل - ٥ قاتولیك مذهبی مونارشیلره، پروتستانلق جمهوریتلره داها اویغوندر ٧٣
فصل - ٦ (بەیل) ك باشقا برغریبه‌سی ٧٤
فصل - ٧ دیانتده تكمل قانونلری ٧٥
فصل - ٨ قوانین اخلاقیه‌نك قوانین دینیه ایله ائتلافی ٧٦
فصل - ٩ أسه‌نلر ٧٦
فصل - ١٠ زه‌نون مذهب فلسفیسی ٧٧
فصل - ١١ استغراق ٧٨
فصل - ١٢ كفارت ذنوب ٧٨
فصل - ١٣ كفارتی قابل اولمایان ذنوب ٧٩
فصل - ١٤ دینك قوتی قوانین مدنیه‌نك قوتیله ناصل تطابق ایدییور .
فصل - ١٥ قوانین مدنیه یالانجی دیانتلری بعضاً ناصل تصحیح ایدر . ٨٠
فصل - ١٦ قوانین دینیه تشكیلات سیاسیه‌نك محذورلرینی ناصل تصحیح ایدر . ٨٢
فصل - ١٧ عینی بحثك مابعدی ٨٣
فصل - ١٨ قوانین دینیه قوانین مدنیه‌نك تأثیرینی ناصل اجرا ایده‌بیلور . ٨٤
فصل - ١٩ بر عقیده‌یی انسانلره مفید یاخود مضر ایدن شی، اوعقیده‌نك طوغرولغندن یاخود یالانجیلغندن زیاده، اونك أیی ویا فنا تطبیق ایدیلیشیدر . ٨٤
فصل - ٢٠ عینی بحثك مابعدی . ٨٦
فصل - ٢١ تناسخ ارواح ٨٦

		صحيفه
فصل - ٢٢	دیانتك حائز اهمیت اولمایان شیلره قارشی دهشت تلقین ایتمه‌سی نه قادار تهلكه‌لیدر	٨٧
فصل - ٢٣	بایراملر	٨٧
فصل - ٢٤	محلی ماهیتده‌كی قوانین دینیه	٨٨
فصل - ٢٥	دیانتی برمملكتدن دیكر مملكته نقل ایتمه‌نك محذوری	٨٩
فصل - ٢٦	عینی بحثك مابعدی	٩٠

یكرمی بشنجی كتاب

قانونلرك هرمملكتده دینك تأسیسه وضابطهٔ خارجیه ایله اولان مناسبتلری .

فصل - ١	دیانت حسی	٩٢
فصل - ٢	دیانتلره ارتباطك سائقی	٩٢
فصل - ٣	معبدلر	٩٤
فصل - ٤	رؤسای دین	٩٦
فصل - ٥	رهبان صنفلرینك ثروتلرینه قانونك وضع ایتمه‌سی لازم كلن حدلر	٩٧
فصل - ٦	مناسترلر	٩٩
فصل - ٧	افكار باطله‌یه مستند لوكس	٩٩
فصل - ٨	ریاست روحانیه	١٠٠
فصل - ٩	دین خصوصنده مسامحه	١٠١
فصل - ١٠	عینی بحثك مابعدی	١٠٢
فصل - ١١	مملكتده مؤسس دیانتك تبدلی	١٠٣
فصل - ١٢	جزا قانونلری	١٠٣
فصل - ١٣	اسپانیا وپورتكیز انكیزیتورلرینه پك عاجزانه براخطار	١٠٤
فصل - ١٤	نیچین ژاپونیاده خریستیانلق اوقادار منفوردر	١٠٧
فصل - ١٥	نشر دین	١٠٨

یكرمی آلتنجی كتاب

قانونلرك باحث اولدقلری خصوصاتك نوع وماهیتیله اولان مناسبتلری

فصل - ١	بوكتابده تعقیب ایدیلن فكر	١١٠

فصل - ٢	قوانین الهیه وقوانین بشریه	١١١
فصل - ٣	قانون طبیعی‌یه مغایر اولان قوانین مدنیه	١١٢
فصل - ٤	عینی بحثك مابعدی	١١٣
فصل - ٥	هانكی حاللرده حقوق طبیعیه دستورلری تعدیل اولونارق حقوق مدنیه دستورلریله حكم ایدیله‌بیلیر ؟	١١٤
فصل - ٦	مخلفات اصولی حقوق طبیعیه اساسلرینه دكیل ، حقوق سیاسیه یاخود مدنیه اساسلرینه تابعدر	١١٥
فصل - ٧	قانون طبیعی دستورلری موضوع بحث اولدیغی وقت احكام دینیه‌یه ابتناءً مقررات اتخاذندن صاقینمالیدر	١١٧
فصل - ٨	حقوق مدنیه دستورلریله تسویه ایدیلن شیلری روحانی دینیلن حقوقك دستورلریله تسویه ایتمه‌ملیدر	١١٨
فصل - ٩	حقوق مدنیه احكامیله تسویه ایدیلن شیلر نادراً قوانین دینیه احكامیله قابل تسویه‌در	١١٩
فصل - ١٠	هانكی حاللرده ، تجویز ایده‌ن قوانین مدنیه‌یه اتباع ایدیلوب منع ایده‌ن قوانین دینیه‌یه اتباع ایدیلمه‌ملیدر ؟	١٢١
فصل - ١١	محاكم بشریه‌یی آخرت حیاتنی استهداف ایده‌ن محكمه‌لرك رعایت ایتدكلری دستورلره ابتناءً تنظیم ایتمه‌ملیدر	١٢١
فصل - ١٢	عینی بحثك مابعدی	١٢٢
فصل - ١٣	ازدواجلر خصوصنده ، هانكی حاللرده قوانین دینیه‌یه ، هانكی حاللرده قوانین مدنیه‌یه تبعیت اولونمالیدر ؟	١٢٢
فصل - ١٤	هانكی حاللرده اقربا آراسنده‌كی ازدواجلرده قوانین طبیعیه‌یه ابتناءً حركت ایتمه‌لی ، هانكی حاللرده قوانین مدنیه‌یه تبعیت اولونمالیدر ؟	١٢٤
فصل - ١٥	حقوق مدنیه اساسلرینه تابع اولان شیلری حقوق سیاسیه اساسلریله تسویه‌دن صاقینمالیدر	١٢٨
فصل - ١٦	حقوق سیاسیه قواعدیله ایش كورمك لازم كلدیكی وقت حقوق مدنیه قواعدینه اتباع ایتمه‌ملیدر	١٢٩
فصل - ١٧	عینی بحثك مابعدی	١٣١
فصل - ١٨	متعارض كبی كورونن قانونلرك عینی ماهیتده اولوب اولمادقلرینی تدقیق ایتمه‌لیدر	١٣٢
فصل - ١٩	قوانین منزلیه‌ایله حل ایدیلمك لازم كلن شیلر قوانین مدنیه‌ایله حل ایدیلمه‌ملیدر	١٣٢
فصل - ٢٠	حقوق ناسه متعلق شیلری قوانین مدنیه دستورلریله حل ایتمه‌ملیدر	١٣٣
فصل - ٢١	حقوق ناسه متعلق شیلر قوانین سیاسیه ایله تسویه ایدیلمه‌ملیدر	١٣٤
فصل - ٢٢	اینقا آتوالپانك طالعسزلكی	١٣٥
فصل - ٢٣	برقانون سیاسی هرهانكی برمناسبتله دولتی تخریب ایده‌جك اولورسه ، دولتی محافظه ایده‌ن وبعضاً حقوق ناس ماهیتنی آلان باشقا برقانون سیاسی‌یه اتباع اولونمالیدر	١٣٥

فصل ـ ۲٤ ضابطه نظاماتی قوانين مدنیه‌دن باشقا برماهیتده‌در ۱۳٦
فصل ـ ۲۵ بالذات کندی طبیعتلرندن مستنبط برطاقیم قواعد خصوصیه‌یه تابع اولمق
لازم کلن شیلر حقنده حقوق مدنیه‌نك احکام عمومیه‌سنه تبعیت اولونمامالیدر ۱۳۷

یکرمی یدنجی کتاب

مخلفاته متعلق روما قانونلرینك منشأی وبوقانونلرك کچیردیکی تحوللر

فصل منفرد

مخلفات حقنده‌کی روما قانونلری

یکرمی سکزنجی کتاب

فرانسزلرده حقوق مدنیه‌نك منشأ وتکاملاتی .

فصل ـ ۱ جرمان قانونلرینك مختلف ماهیتلری ۱٥۱
فصل ـ ۲ باربار قانونلری هپ شخصی اولمشدر ۱٥٤
فصل ـ ۳ سالیك قانونلریله ویزیغوت وبورغون قانونلری آراسنده‌کی باشلیجه فرق ۱٥٥
فصل ـ ٤ روما حقوقی فرانق اداره‌سنه تابع مملکتلرده دوچارزوال اولمش ، غوت
وبورغون اداره‌سی آلتنده‌کی مملکتلرده بقاپذیر اولابیلمشدر ۱٥٦
فصل ـ ٥ عینی بحثك مابعدی ۱٥۹
فصل ـ ٦ روما حقوقی لومباردلر اداره‌سنده ناصل مرعی قالابیلمشدر ؟ ۱٦۰
فصل ـ ۷ روما حقوقی اسپانیاده ناصل غائب اولمشدر ؟ ۱٦۱
فصل ـ ۸ ساخته قاپیتوله‌ر ۱٦۲
فصل ـ ۹ بارباراوك حقوق مجله‌لریله (قاپیتوله‌ر) لر ناصل ضایع اولمشدر ۱٦۳
فصل ـ ۱۰ عینی بحثك مابعدی ۱٦٤
فصل ـ ۱۱ باربار قانون مجله‌لرینك ، روما حقوقنك و (قاپیتوله‌ر) لرك سقوطنی
موجب اولان اسباب سائره ۱٦٥
فصل ـ ۱۲ عادات محلیه ؛ باربار قانونلریله روما حقوقنده انقلاب ۱٦٦
فصل ـ ۱۳ سالیك قانونیله باربار اقوام قانونلری آراسنده‌کی فرق ۱٦۹
فصل ـ ۱٤ باشقا برفرق ۱۷۰
فصل ـ ۱٥ مطالعه ۱۷۱
فصل ـ ۱٦ سالیك قانونی موجبنجه موضوع اولان قاینار صو دلیلی ۱۷۱

فصل ـ ۱۷ اجدادمزك دوشونشلری ۱۷۲
فصل ـ ۱۸ مبارزه دلیلی ناصل انتشار ایتمشدر ؟ ۱۷٥
فصل ـ ۱۹ سالیك قانونلرینك ، روما قانونلرینك ، و (قاپیتوله‌ر) لرك منسی قالمالرینه
باشقا برسبب ۱۷۹
فصل ـ ۲۰ شرف قضیه‌سنك منشأی ۱۸۱
فصل ـ ۲۱ جرمانلرده شرف خصوصنه دائر باشقا برملاحظه ۱۸۳
فصل ـ ۲۲ مبارزه‌لره عائد اخلاق ۱۸۳
فصل ـ ۲۳ مبارزه‌یه متعلق احکام عدلیه ۱۸٥
فصل ـ ۲٤ مبارزهٔ عدلیه‌یه متعلق قواعد ۱۸٦
فصل ـ ۲٥ مبارزهٔ عدلیه اصولنه قونولان حدود ۱۸۸
فصل ـ ۲٦ طرفینك بری ایله شاهدلرك بری آراسنده مبارزهٔ عدلیه ۱۹۰
فصل ـ ۲۷ مخاصم طرفلردن بری ایله سنیوره تابع بر (په‌ر) آراسنده مبارزهٔ عدلیه
ویاکلیش حکمك استینافی ۱۹۱
فصل ـ ۲۸ احقاق حقدن استنکاف وقوعنده استیناف دعواسی ۱۹۸
فصل ـ ۲۹ سن لوئی دور سلطنتی ۲۰۳
فصل ـ ۳۰ استینافلره دائر ملاحظات ۲۰٦
فصل ـ ۳۱ عینی بحثك مابعدی ۲۰٦
فصل ـ ۳۲ عینی بحثك مابعدی ۲۰۷
فصل ـ ۳۳ عینی بحثك مابعدی ۲۰۸
فصل ـ ۳٤ اصول محاکمه ناصل خفی اولمشدر ۲۰۹
فصل ـ ۳٥ محاکمه مصارفی ۲۱۱
فصل ـ ۳٦ مدعیٔ عمومی ۲۱۲
فصل ـ ۳۷ (سن لوئی) مؤسساتی ناصل دوچارنسیان اولمشدی ۲۱٥
فصل ـ ۳۸ عینی بحثك مابعدی ۲۱۷
فصل ـ ۳۹ عینی بحثك مابعدی ۲۱۹
فصل ـ ٤۰ اشکال عدلیه پاپالرك (ده‌قره‌تال) دینیلن اوراق جوابیه‌سندن نه صورتله آلینمشدر؟ ۲۲۰
فصل ـ ٤۱ عدلیهٔ روحانیه وعدلیهٔ جسمانیه معاملاتنده مد وجزر ۲۲۱
فصل ـ ٤۲ روما حقوقنك یکیدن حیات بولماسی ، ونتیجه‌سی . محاکمه تبدلات ۲۲۳
فصل ـ ٤۳ عینی بحثك مابعدی ۲۲٥
فصل ـ ٤٤ شاهد اقامه‌سی صورتیله اولان دلیل ۲۲٦
فصل ـ ٤٥ فرانسه‌ده عرف وعادت ۲۲۷

یکرمی طوقوزنجی کتاب

صك قوانين

فصل ـ ۱ واضع قانونك فکری ۲۳۱

فصل ـ ٢ عينى بحثك مابعدى ٢٣١
فصل ـ ٣ واضع قانونك نقطهٔ نظرندن آیریلیر کبی کورونن قانونلر، اکثریا ، اونك نقطهٔ نظرینه موافقدر ٢٣٢
فصل ـ ٤ واضع قانونك مقصدينه مغاير قانونلر ٢٣٣
فصل ـ ٥ عينى بحثك مابعدى ٢٣٣
فصل ـ ٦ عينى ماهيتده كورونن قانونلرك تأثيرلرى دائما عينى دكلدر ٢٣٤
فصل ـ ٧ عينى بحثك مابعدى . قانونلرك حسن صكنه اعتنا لزومى ٢٣٤
فصل ـ ٨ بر كبى كورونن قانونلرك اسباب موجبه‌سى دائما بر دكيلدر ٢٣٥
فصل ـ ٩ يونان و روما قانونلرى انتحارى باشقا باشقا سببلرله تجزيه ايتمشلردر ٢٣٦
فصل ـ ١٠ متباين كورونن قانونلر بعضاً عينى فكره مستنددرلر ٢٣٧
فصل ـ ١١ ايكى مختلف قانون نه‌صورتله مقايسه ايديله‌بيلير ٢٣٧
فصل ـ ١٢ بر كبى كورونن قانونلر بعضاً حقيقت امرده باشقا باشقادرلر ٣٣٨
فصل ـ ١٣ قانونلرى وضعلرينه سائق اولان سببدن اصلا آييرماماليدر . سرقته متعلق روما قانونلرى ٢٣٩
فصل ـ ١٤ قانونلرى ، داخلنده ياپيلمش اولدقلرى احوال وشرائطدن اصلا آييرماماليدر ٢٤١
فصل ـ ١٥ برقانونك بعضاً كندى كنديسنى تصحيح ايتمه‌سى أييدر ٢٤٢
فصل ـ ١٦ صك قوانينده رعايت اولونماسى لازم شيلر ٢٤٢
فصل ـ ١٧ قانون وضع ايتمه‌نك فنا اصولى ٢٤٧
فصل ـ ١٨ يكنسقلق فكرلرى ٢٤٨
فصل ـ ١٩ قانون واضعلرى ٢٤٩

اوتوزنجی کتاب

سلطنتك تاسسيله اولان مناسبتلرى نقطهٔ نظرندن فرانقلرك دره‌بكلك قانونلرى .

فصل ـ ١ دره‌بكلك قانونلرى ٢٥٠
فصل ـ ٢ دره‌بكلك قانونلرينك منبعلرى ٢٥١
فصل ـ ٣ دره‌بكلكنده تابعلكك منشأى ٢٥١
فصل ـ ٤ عينى بحثك مابعدى ٢٥٣
فصل ـ ٥ فرانقلرك فتوحاتى ٣٥٣
فصل ـ ٦ غوتلر ، بورغونلر ، فرانقلر ٢٥٤
فصل ـ ٧ اراضى تقسيمنك مختلف صورتلرى ٢٥٥
فصل ـ ٨ عينى بحثك مابعدى ٢٥٦
فصل ـ ٩ بورغون قانونيله وزيغوت قانوننك اراضى مقاسمه‌سى خصوصنده حسن تطبيق ٢٥٦
فصل ـ ١٠ اسارتلر ٢٥٧

فصل ـ ١١ عينى بحثك مابعدى ٢٥٩
فصل ـ ١٢ باربارلرك مقاسمه صورتيله أللرينه كچن اراضى ويركى‌يه تابع دكيلدى ٢٦٢
فصل ـ ١٣ فرانق سلطنتنده روماليلرله غولوالرك تابع اولدقلرى تكاليف نه ايدى ؟ ٢٦٥
فصل ـ ١٤ Cencus ديدكلرى شى نه ايدى ؟ ٢٦٨
فصل ـ ١٥ Census دينيلن شى منحصراً اسيرلر اوزه‌رندن استيفا اولونوردى ، حرلر اوزه‌رندن دكيل ٢٦٩
فصل ـ ١٦ دره بكلرى ياخود واسساللر ٢٧٣
فصل ـ ١٧ حرلرك خدمت عسكريه‌سى ٢٧٤
فصل ـ ١٨ خدمت مضاعفه ٢٧٧
فصل ـ ١٩ باربارلرده ديتلر ٢٨٠
فصل ـ ٢٠ بالآخره (سنيورلر احكام عدليه‌سى) عنوانيله ياد اولونان موضوعات ٢٨٤
فصل ـ ٢١ كليسالرك اراضى‌يه متعلق احكام عدليه‌لرى ٢٨٨
فصل ـ ٢٢ معاملات عدليه ايكنجى عرقك نهايتندن اول تأسس ايتمشدى ٢٩٠
فصلى ـ ٢٣ راهب دوبوسك اثرى اولان (فرانسز سلطنتنك غول قطعه‌سنده تأسسى) عنوانلى كتاب حقنده مطالعهٔ عموميه ٢٩٢
فصل ـ ٢٤ عينى بحثك مابعدى . سيستمه‌مك اساسى حقنده ملاحظات ٢٩٣
فصل ـ ٢٥ فرانسز اصيلزاده‌لرى ٢٩٧

اوتوزبرنجی کتاب

فرانق سلطنتك انقلابلريله حائز اولدقلرى مناسبات نقطهٔ نظرندن فرانقلرك دره بكلك قانونلرى نظريه‌سى

فصل ـ ١ قونتلق وظيفه‌لرنده وتيمارلرده تبدلات ٣٠٤
فصل ـ ٢ حكومت ملكيه ناصل اصلاح ايديلدى ؟ ٣٠٧
فصل ـ ٣ سراى مديرلرينك نفوذى ٣١٠
فصل ـ ٤ ملتك رئيسلر حقنده‌كى تلقيسى نه ايدى ؟ ٣١٢
فصل ـ ٥ سراى رئيسلرى اوردو قوماندانلغنى أللرينه ناصل كچيرمشلردى ؟ ٣١٣
فصل ـ ٦ ايلك عرق قراللرينك ايكنجى دورهٔ مذلتلرى ٣١٥
فصل ـ ٧ سراى‌رئيسلرينك امور اراده‌يى أللرينه آلدقلرى دورده بويوك مقاملر وتيمارلر ٣١٦
فصل ـ ٨ مالكانه‌لر نه صورتله تيماره تحويل ايديلمشدر ؟ ٣١٧
فصل ـ ٩ مؤسسات رهبانيه‌يه عائد اموال نه صورتله تيماره تحويل ايديلمشدر ؟ ٣١٩
فصل ـ ١٠ رهبانك ثروت وسامانى ٣٢١
فصل ـ ١١ (شارل ـ مارته‌ل) زماننده آوروپانك حالى ٣٢٢
فصل ـ ١٢ اعشارك تأسسى ٣٢٥

فصل ـ ١٣ پسقاپوسلق وپاپازلقلرده انتخابات ٣٢٨
فصل ـ ١٤ (شارل ـ مارتهل) ك احسان ايتديكى تيمارلر ٣٢٩
فصل ـ ١٥ عينى بحثك مابعدى ٣٢٩
فصل ـ ١٦ قراللقله رئيسلكك برشخصده اجتماعى ٣٣٠
فصلى ـ ١٧ ايكنجى عرق قراللرينك انتخابنده خصوصى برحال ٣٣١
فصل ـ ١٨ شارلمان ٣٣٣
فصل ـ ١٩ عينى بحثك مابعدى ٣٣٥
فصل ـ ٢٠ أبى قلبلى لوئى ٣٥٥
فصل ـ ٢١ عينى بحثك مابعدى ٣٣٨
فصل ـ ٢٢ عينى بحثك مابعدى ٣٣٩
فصل ـ ٢٣ عينى بحثك مابعدى ٣٤٠
فصل ـ ٢٤ حرلر تيمار صاحبى اولمق صلاحيتنى ناصل اكتساب ايتديلر ٢٤٣
فصل ـ ٢٥ ايكنجى عرقك ضعيف دوشمه‌سنه باشليجه سبب . مالكانه‌لرده تبدل ٣٤٤
فصل ـ ٢٦ تيمارلرده تبدلات ٣٤٧
فصل ـ ٢٧ تيمارلرده وقوع بولان باشقا تبدلات ٣٤٩
فصل ـ ٢٨ بويوك مقاملرده وتيمارلرده وقوعه كلن تبدلات ٢٥٠
فصل ـ ٢٩ (آچيق باش شارل) ك زمان اداره‌سندن اعتباراً تيمارلرك ماهيتى ٢٥١
فصل ـ ٣٠ عينى بحثك مابعدى ٣٥٢
فصل ـ ٣١ ايمپراطورلق شارلمان خاندانك الندن ناصل چيقمشدى ؟ ٣٥٤
فصل ـ ٣٢ فرانسه‌نك تاجى هوك قاپه خاندانه نه صورتله كچمشدى ؟ ٣٥٥
فصل ـ ٣٣ تيمارلره دائمى برماهيت ويريلمه‌سنك بعضى نتيجه‌لرى ٣٦١
فصل ـ ٣٤ عينى بحثك مابعدى ٣٦١

الفبا صيراسيله فهرست

روح القوانينك فرانسزجه اولان اصل متنلرنده الفبا صيراسيله فهرست يوقدر ؛ آراشديرمانى اوقادار قولايلاشديران بو فهرستلر انكليزلرك بوكتابه ياپدقلرى ترجمه‌ده كورولور . روح القوانينك تورکجه‌سنى آوروپاديللرنده‌كى ترجمه‌لرندن هيچ برصورتله آشاغى بيراقمامايى غايه ايديمش اولديغمدن ، بن‌ده بو پك فائده‌لى فهرستى ترتيب ايتدم . فهرستده بربرندن ويركول ايله آييريلان رقملرك برنجيسى جلدك صاييسنى ، ايكنجيسى او جلدده‌كى صحيفه‌يى كوسته‌رير .

آتنه ، اصوليله دليل ٢ ، ١٧٤ .
آتينه ، آتينه خلقنك صولون طرفندن تصنيفى ١، ١٨ ؛ آتينه‌نك عسكرى قوتى ١، ٢٩ ؛ ازدواج قانونى ١، ٥٥ ؛ اخلاق محافظلرى وقانون محافظلرى ١ ، ٦٠ ؛ سالامين ظفرينك آتينه جمهوريتى ايچين موجب اولديغى عاقبت ١، ١٣٢ ؛ آتينه‌ليلر ١ ، ٣٤٧ ؛ آتينه‌ليلرله لاكه‌ده مونياليلرك اخلاقنده مباينت ١، ٣٤٧ .
آرتاكسه‌رخس ، بوتون چوجوقلرينى أولدورتمه‌سى ١، ٧٦ .
آرسطو ، ده‌موقراسى حقنده فكرى ١، ١٥ ؛ سلطنت حقنده فكرى ١، ١٩٣ ؛ موسيقى ومختلف مسلكلر حقنده‌كى فكرلرى ١ ، ٤٩ ؛ هيئت اعيان حقنده فكرى ١ ، ٦٠ ؛ اسيرلر حقنده‌كى فكرى ١ ، ٢٨٠ ؛ قارطاجه حقنده فكرى ١ ، ١٤٢ ؛ سلطنتك اساسلرى حقنده فكرى ١ ، ١٩١ .
آريستوقراسى ١، ٢٠ ؛ آريستوقراسيده فضيلت مطلقا لازم دكيلدر ١، ٣١ ؛ آريستوقراسيده قانونلر حكومتك اساسنه ناصل مربوط اولمالى ١، ٦١ ؛ فرانسزلرده آريستوقراسى ٢ ، ٢٩٧ ـ ٣٠٣ ارثى آريستوقراسى ١، ١٣٣ ؛ آريستوقراسيده اساسك بوزولماسى ١، ١٣٣ .
آسيا ١ ، ٣١١ ـ ٣١٤ (اسارت كلمه‌سنه مراجعت) .
آسيليا قانونى ١ ؛ ١٠٣ .

آغوبارد ، لوئی لودوبونه‌ره مکتوبی ۲ ، ۱۷۵ .
آفریقا ، ۱ ، ۳۹۲ ؛ آفریقا اطرافنده دور وسیاحت ۱ ، ٤١٠ .
آکل الانسانه ۱ ، ٤١٣ .
آلیقارناسلی ده‌نیس ۲ ، ١٤٠ ، ازدواج حقنده روایتی ۲ ، ٦٢ .
آمریقا ، اراضیسی ۱ ، ۳۲۲ (کشفی ایچین یکی دنیا کلمه‌سنه مراجعت) کشفك اسپانیوللره
اولان تأثیرلری ۱، ٤٣٢ .
آنتیپاته‌ر ، حق رأی حقنده‌کی اصولی ۱، ۲۲ .
آنیبال ۱ ، ١٦٥ .
آوره ۲ ، ۲۱۳-۲۱٤ .
اُپامینونداس ، دورنده مصارعه تمریناتی .
اتهام ، مختلف حکومتلرده اتهامات ۱ ، ۹٦ ؛ اعتدال واحتیاطی مستلزم تهمتلر ۱، ۲۱٦؛
اتهام حقی ۱، ۲۳۰ .
اخلاق ، مفتشلکی ۱ ، ١٤٢ ؛ حکمدارك اخلاقی ۱ ، ۲۳٦ ؛ مغلوب ملتده اخلاق
۱ ، ١٦٧ ؛ اخلاق سانسورلرینه جمهوریتده لزوم وار ۱ ، ٨٤ .
ادراك اول ۱ ، ۷ ؛ غیر مدرك حیوانلر ۱ ، ۸ - ۹ .
اراضی تقسیمی ، مساوات ۱ ، ٥٤ ؛ ۲ ، ۲٥٥ - ۲٥٧ ؛ مقاسمه‌یه داخل اراضینك
ویرکیسی ۲ ، ۲٦۲ .
ازدواج ۲ ، ۳۸ ؛ پدرلرك ازدواجه موافقتلری ۲ ، ٤٢ ؛ ازدواجك سائقلری ۲، ٤٤ ؛
ازدواجلر و قوانین دینیه ومدنیه ۲ ، ۱۲۲ - ۱۲۷ ؛ بکارلق ٦٠ - ٦١ .
اسارت (مدنیه) ۱ ، ۲۷٤ ؛ مختلف نوعلری ۱ ، ۲۸۳ ؛ آوروپاده لزومسزلغی ۱ ، ۲۸۲ ؛
شرقدر اسارت ۱ ، ۲۸٤ ؛ منشأی ۲۷٥ ، ۲۸۰ - ۲۸۱ ؛ سیاهیلرك اسارتی
۱ ، ۲۷۹ ؛ مسلح اسیرلر ۲۸٦ ؛ خادملر ۱ ، ۲۹۳ ؛ اسارت منزلیه ۱ ، ۲۹٥ ؛
اسارت سیاسیه ۱ ، ۳۱۰ ؛ آوروپا و آسیاده اسارت وحریت ۱ ، ۳۱٥ ؛
اسارت زراعیه ۲ ، ۲٥۷ - ۲٦۲ .
اساس (حکومت) : ده‌مقراسیده ۱ ، ۲۸ ؛ ۱ ، ۱۲۹ ؛ آریستوقراسیده ۱ ، ۳۰ ؛

۱ ، ۱۳۳ ؛ سلطنتده ۱ ، ۳۳ ؛ استبدادده ۱ ، ۳٥؛۱ ، ۱۳۷ ؛ هرحکومتك
فسادی اساسلرینك فسادیله باشلار ۱ ، ۱۲۹ ؛ صاغلام وبوزوق اساسلرك
طبیعی تأثیرلری ۱ ، ۱۳۷ ؛ حکومتك بنیه‌سنه عارض اك اهمیتسز تغیرلر اساسلرك
محوینی موجبدر ۱ ، ١٤٢ ؛ اوچ اساسك محافظه‌سنه خادم وسائط مؤثره ۱، ١٤٢ .
اسپانیا ۱ ، ١٤٥ ؛ اسپانیانك آمریقادن چکدیکی ثروتلر ۱ ، ٤٣٢ - ٤٢٦؛ اسپانیوللرك
سجیه‌لری ۱ ، ۳٤۹ .
استبداد ، مستبد حکومتلرده قانون ۱ ، ۲٥ ؛ مستبد حکومتلرده عظمت روح یوقدر ،
شان وشرف یوقدر ۱ ، ٦۹ ؛ مستبد حکومتلرده دین باشقا حکومتلرده
اولدیغندن زیاده حائز نفوذدر ۱ ، ۷۳ .
استُنر ۲ ، ۷٦ .
استیناف ، احقاق حقدن استنکاف حالنده ۲ ، ۱۹۸ - ۲۰۲ ؛ ۲ ، ۲۰٦ - ۲۰۹ ؛
یاکایش حکمك استینافی ۲، ۱۹۱؛ ۲، ۱۹۳ .
اسکندر ۱ ، ۱۷۰ - ۱۷۳ فتوحاتی ۱ ، ٤٠٢ .
اسکندریه ، نك تأسیسی ۱، ٤٠٤ .
اسم ، عائله اسمی ۲ ، ۳۹ .
اشکنجه ۱ ، ۱۰۷
اعشار (شارلمان کلمه‌سنه مراجعت) .
اطاعت (معتدل ومستبد حکومتلرده) ۱ ، ۳٦ .
اعمی قدر ۱ ، ۷ .
اعیان ، قارطاجنه‌ده اعیان ۱ ، ٦٠ و۲۰۲ ؛ آتینه‌ده اعیان ۱، ۲۰؛ روماده اعیان ۱، ۲۱؛
۱، ۱۰۳ ؛ اعیانك قیدحیاتله انتخابی ۱، ٦٠ .
افلاطون ، موسیقی حقنده‌کی فکری ۱ ، ٤٩ ؛ مدافعهٔ طبیعیه‌یه مغایر برقانونی ۱، ۱۱۲ ؛
مرتشیلر حقنده‌کی فکری ۱ ، ۸۰ ؛ خدمات عمومیه‌نك صاتیلماسی حقنده‌کی
فکری ۱ ، ۸۳ ؛ نوکس حقنده‌کی فکری ۲ ، ۹۹ ؛ مدافعهٔ نفس ۲ ، ۱۱۲؛
قدیم یونان آقاده‌میلری حقنده فکری ۱ ، ۱۳۸ ؛ افلاطون قانونك اتجاره
متعلق احکامی ۲ ، ۲۳٦ ؛ تجارت بحریه حقنده فکری ۱ ، ۳۸٥ .

اقليم ، قانونلرك طبيعت اقليم ايله مناسبتلری ، مختلف اقليملرده ياشايان انسانلر ١، ٢٥٨ ؛ اقليمك ديكر تأثيرلری ١ ، ٢٧١ - ٢٧٢ .

الواح اثنی عشر ٢ ، ١٤١ .

انتحار ١ ، ٢٦٩ ؛ يونان وروما قانونلرنده جزاسی ٢ ، ٢٣٦ .

انتخاب حقی ٢ ، ١٨ .

انكلتره ، دهموقراسيسنك تأسسی ١ ، ٢٨ ؛ انكليز قانون اساسيسنك جزء متعلق بر حكمی ٢ ، ٥ ؛ انكلترهنك اقليمی ١ ، ٢٧٠ ؛ انكلتره تشكيلات اساسيهسی ١ ، ١٧٨-١٨٩ ؛ انكلترهنك تجارت حقنده بسلهديكی فكر ١ ، ٣٧٨ .

انكيزيتورلر ، ٢ ، ١٠٤ - ١٠٧ .

اوتوده ، بونجی وايكنجی ٢ ، ١٧٥ - ١٧٦ .

اوردو، لرك تزييدی ١، ٢٥٣ ؛ بر كيمسه اوردوده اولجه اشغال ايتمش اولديغی موقعدن دون بر خدمتی قبوله اجبار ايديلهبيلمهليميدر ١ ، ٨٢ .

اوليهده ، ٢ ، ٣٦ .

ايتاليا ، املاك واراضی صاتيشی حقندهكی قانونلر ٢ ، ٢٥ .

اينقا آنواليا، ٢، ١٣٥ .

ايی آدام ١ ، ٦ .

ايی قلبلی لوئی ٢ ، ٣٣٥ - ٣٤٣ .

بابا ، بابالق نفوذی ، ٦١ .

باربار ، باربارلرك قانونلری ٢ ، ١٥٤ ؛ باربار قانونلرينك منسی قالماسی ٢ ، ١٦٦ ؛ باربار قانونلرنده انقلاب ٢ ، ١٦٦ ؛ باربار قانونلرنده تعديلات ٢، ١٧١؛ باربارلرك روماليلرله تجارتلری ١، ٤٢٠؛ باربارلرك قولايجه تبديل دين ايتمهلری ٢، ٩٣ .

بانقه ١ ، ٣٨٠ - ٣٨١ .

بانكر ، دولتك بانكرلردن كورهبيلهجكی ياردیملر ٢ ، ٢٦ .

بابی، ٢ ، ٢٢٤ - ٢٢٥ .

بشر ، فيزيق بر موجود ومدرك بر حيوان اولماسی اعتباريله ١، ٩ ؛ تمايلات عموميه ١، ٣٤٥ .

بوتيليه ، تفسيری ٢ ، ٢٠٩ - ٢١٠ .

بورج (ديون كلمهسنه مراجعت) .

بورغونه ، قانونی ٢ ، ١٥٣؛ ٢ ، ١٥٥ (باربار وروما كلمهلرينه مراجعت) .

بولدهويليه سيستهمی ٢ ، ٢٥٨ .

بومانوار ، مبارزهده قادينلر ٢ ، ١٨٩ .

بايرام ، ٢ ، ٧٨ - ٨٩ .

پاپا ، حقندهبر فقره ١، ٢٦ ؛ انتخاب ١، ٣٢٨ ؛ پاپا آلتنجی آلكساندرك دولتلر ايچين چيزديكی حدود ١ ، ٤٣٠ .

پاربسينلر ، ١ ، ١٤٠ .

پادشاه ، عاجز پاپالرله همحال پادشاهلر ١، ٢٦ ؛ پادشاهلرك يمينی ١، ٣٥ ؛ مخلفاتدن حصهلری ١، ٧٤ ؛ پادشاهلرك ظلمی ١، ٩٨ .

پارا ، قازانديران مسلكلر حقنده اسكيلرك فكرلری ١ ، ٤٩ ؛ اشيانك پارايی تمثيل ايتمهسی ٢ ، ٤ - ٥ ؛ اعتباری پارا ٢ ، ٦ (قامبيو كلمهسنه مراجعت) .

پاراغوهی ، تشكيلات اساسيه واخلاقيه ١ ، ٤٦ - ٤٧ ؛ ٢ ، ٩٥ .

پايتخت ، موقعی ١ ، ١٥٥ .

پروتستانلق ، پروتستانلق وجمهوريت ٢ ، ٧٣ - ٧٤ ؛ قالوهن ٢ ، ٧٤ .

پسقاپوس ٢، ٣٢٨ .

پلوتارق ١ ، ٤٧ ؛ اسيرلر حقندهكی فكری ١ ، ٢٨٠ ؛ ژيمناستيق حقنده فكری ١ ، ١٣٩ ؛ طلاق حقنده فكری ١ ، ٣٠٨ .

پوليب ، ١ ، ٤٨ .

پيرلر ٢ ، ١٩١ - ١٩٦ ؛ ٢ ، ٢١١ ؛ ٢ ، ٢٢٤ - ٢٢٥ .

پيرده ، تشكيلات اساسيه قانونی ٢ ، ١٦٧ ؛ بر مكتوبی ٢ ، ٢٢٣ ؛ حكومتی ٢ ، ٣٣١ .

پيچ ، (چوجوق كلمهسنه مراجعت) .

پیه‌ربیل ، ۲ ، ۷۰ ـ ۷۱ ؛ ۲ ، ۷۴ ، ۷۵ .
پیست ، امرنامه‌سی ۲ ، ۱۵۸ ـ ۱۵۹ ؛ ۲ ، ۱۶۸ .
تاتارلر ، اسارتلری ۱ ، ۳۲۹ ـ ۳۳۱ ؛ تاتارلرده جاری حقوق ملل ۱ ۳۳۰ ؛ قانون مدنیلری ۱ ، ۳۳۱ .
تجارت ، فکر تجارت ۱ ، ۵۸ ؛ ۱ ، ۳۷۳ ؛ ۱ ، ۳۷۴ ؛ تجاری جمهوریت ۱ ، ۵۸ ؛ غیرمدنیلرله مدنیلر آراسنده تجارت ۲ ، ۳ ؛ ادخالات واخراجات۱ ،۳۸۸ـ۳۹۰؛ قانونلرك انقلابات تجاریه ایله مناسبتلری ۱ ، ۳۹۱ ؛ تجارتده بویوك بر انقلاب یاپان دورت وقعه ۱ ، ۴۰۲ ؛ آزقازنجله تجارت یاپان ملتلر۱ ، ۳۷۶ ؛ بویوك تجارت‌بحریه ۱ ، ۳۷۷ ؛ تجارت خارجیه‌ده انحصار ۱ ، ۳۷۹ ؛ حریت تجاریه ۱ ، ۳۸۱ ـ ۳۸۲ ؛ اموال تجاریه‌نك مصادره‌سی ۱، ۳۸۲ ؛ آوروپاده تجارت ناصل باشلادی ۱ ، ۴۲۶؛ انکلیزلرده تجارت (انکلتره کلمه‌سنه مراجعت) .
تجاوز ، تجاوزی قوت۱ ، ۱۵۹ .
تربیه ، قانونلری : سلطنتده ۱ ، ۳۸ ؛ استبدادده ۱ ، ۴۲ ؛ جمهوریتده ۱ ، ۴۴ .
تریوم‌ویرلر (حاکم کلمه‌سنده حکام ثلثه‌یه مراجعت) .
تستر (قادینلرده) ۱ ، ۳۰۰ .
تصرف، حق تصرف ۱، ۱۲۸ .
تصورات ۱ ، ۲۲۲.
تفوهات ، ۱، ۲۲۲ .
تقسیم ، مخلفات : جهازده ، وصیتده ۱ ، ۵۴ ـ ۵۷ .
تکالیف (ویرکی کلمه‌سنه مراجعت) .
تمایلات ، ـــ عمومیه نه‌دیمکدر ۱ ، ۳۴۵ .
تناسخ ارواح ۲ ، ۸۶.
تورکلر ، داخلی محاربه‌لرده عادتلری ۲ ، ۱۷۳ ؛ تورك پادشاهلرنده عدالت۱ ، ۹۸؛تورك پادشاهلرنده قوای ثلثه‌نك اجتماعی واوسبیله‌مدهش براستبدادك حکمفرما اولماسی ۱، ۱۷۹ ؛ تورکیه‌ده معاملات عدلیه‌نك ساده‌لکی ۱، ۸۸؛ تورك اصول عدلیه‌سی حقنده وولته‌رك ملاحظه‌سی ۱، ۸۹ .

تورینج قانونی ۲ ، ۱۷۴ ؛ ۲ ، ۱۵۱ .
تاوودوز مجله‌سی ۲ ، ۱۵۶ ؛ ۲ ، ۱۶۸ .
تاوودوریق ۲ ، ۱۵۱ .
تاوفراست، موسیقی حقنده فکری ۱ ، ۴۹ .
تهمت ، اعتدال واحتیاطی‌مستلزم بعضی تهمتلر ۱ ، ۲۱۶ ـ ۲۱۷.
تیت ـ لیو ۲ ، ۱۴۴ ؛ روماليلر حقنده فکری ۱ ، ۱۴۰ ؛ آنیبالك قارطاجه‌یه عودتی زماننه متعلق فکری ۱ ، ۱۴۲ .
تیمار، ارثیتی ۲ ، ۱۶۳ ؛ حرلرك تیمار آلمالری ۲ ، ۳۴۳ ؛ تیمارلرده تبدلات ۲ ، ۳۴۷ و ۳۴۹ ؛ ۲ ، ۳۵۰ ـ ۳۵۱ ؛ دائمتیلری ۲ ، ۳۵۶ ـ ۳۶۲ .
جرمانه ، جرمانلر ۲ ، ۱۶۵ ؛ جرمانلرك ترك اولاد ایتمه‌دکلری حقنده تاسیتك روایتی ۲ ، ۶۲.
جزا، نك جرمله تناسبی ۱ ، ۱۰۶ ؛ نقدی و جسمانی جزالر ۱ ، ۱۰۸ ؛ ملت فضیلتکار اولونجه جزایه چوق لزوم قالماز ۱ ، ۹۹ ؛ جزالرك تأثیرلری ۱ ، ۹۹ ؛ اسکی روما قانونلرنده احکام‌جزائیه ۱ ، ۱۰۴ .
جمهوریت ، جمهوریتده فضیلتك معناسی ۱ ، ۶ ؛ جمهوریت ۱ ، ۱۵ ؛ تجاری جمهوریت ۲ ، ۵۸ ؛ عسکری‌جمهوریت ۱، ۵۸؛ جمهوریتلر بقالرنی ناصل تأمین ایده‌رلر ۱ ، ۱۵۰ ؛ جماهیر متفقه ۱ ، ۱۵۱ ؛ متفق حکومتلر جمهوریتلردن متشکل اولمالی ۱ ، ۱۵۲ ؛ فاتح جمهوریتلر ۲ ، ۱۶۴ـ۱۶۵ ؛ جمهوریتلرده جمهوریت مخالفلرنی جزالاندیرمقده شدت ابرازی پك تهلکه‌لیدر ۱ ۱۲۸ ـ ۱۲۹ ؛ جمهوریتده اخلاق ۱ ، ۸۴ .
جنسین ، جنوب مملکتلرنده جنسین آراسنده طبیعی مساواتسزلق ۱ ، ۲۹۵ .
جهاز ۱ ، ۵۴ ؛ ۲ ، ۱۲۶ .
چوجوقلر ، ۲ ، ۳۹ ؛ غیرمشروع چوجوقلر ۲ ، ۴۱ ؛ أرکك وقیز چوجوقلرینك نسبتی ۲ ، ۴۵ ؛ چوجوقلرك اعاشه‌سی ۲ ، ۱۱۴ ؛ چوجوقلرك اعاشه‌سی حقنده برآتینه قانونی ۲ ، ۱۱۴ چوجوقلرك یرینه بابالرینك مجازات ایدیلمه‌سی۱، ۱۰۹؛ ترك اولاد ۲ ، ۶۱ .

چین ، ١ ، ١٤٦ - ١٤٩ ؛ مخلفات ٢ ، ١١٦ ؛ چینلیلرك سجیه‌لری ٢ ، ٣٤٩ و٣٥١ ؛ چین حكومتنه خاص برخصلت ١ ، ٣٥٤ - ٣٥٦ ؛ چینلیلرده دین ، قانون ، اخلاق ناصل برلشمشدر ١ ، ٣٥٦ - ٣٥٧ ؛ چینلیلره عطف ایدیلن برغریبه‌نك ایضاحی ١ ، ٣٥٧ - ٣٥٨ .

حاكم ، یوز حاكملر ١ ، ٢٠٣ ؛ حكام اثنی‌عشر ١ ، ٢٠٤ ؛ حكام ثلثه ١ ، ٢٢٩ ؛ حكمدارك حاكم موقعنده بولونماسی حقنده ما كیاوه‌لك ، تاسیتك ، زوزیمك ، پروقوپك فكرلری ١ ، ٩٢-٩٥ ؛ حاكم واحد ١ ، ٩٦ .

حبس ، حبشلرده پرهیز ٢ ، ١١٧ .

حرب ، حالی ١ ، ١١-١٢ ؛ حرب١٥٩ .

حرمت ، (اختیارلره ، پدرلره ، زوجلره) حرمتسزلك ١ ، ١٢٩ .

حریت ، بوكلمه‌یه ویریلن مختلف معنالر ١ ، ١٧٦-١٧٧ ؛ حریت روما جمهوریتنك حال تزهرنده ناصل بردن غائب اولمشدی ١ ، ١٩٩ ؛ حریت سیاسیه ١ ، ٢١١ ؛ وطنداشك حریتی ١ ، ٢١٢-٢١٣ ؛ حریت ، احكام جزائیه‌نك ماهیتنه ونسبتنه تابعدر ١ ، ٢١٣-٢١٥ ؛ حریت جمهوریتده استعمالدن ناصل دوشیور ١ ، ٢٢٩ ؛ حریتك سوء استعمالی ١ ، ٢٥٢ .

حق ، (قانون وروما) كلمه‌لرینه مراجعت . حقوق طبیعیه ٢، ١١٢— ١١٥ ؛ ٢، ١٢٤. حقوق مدنیه ٢، ١١٢ — ١١٥ ؛ ٢، ١١٧ — ١١٩ ، ٢، ١٢٢ - ١٢٨؛ ٢، ١٣٢— ١٣٣ . حقوق‌سیاسیه ٢، ١١٥ ؛ ٢، ١٢٩ ؛ ٢، ١٣٤— ١٣٥ .

حكم (محاكمه كلمه‌سنه مراجعت) .

حكمدار ، حكمداره‌خیانت جرمنده افترا ١ ، ٢٢٦ ؛ حكمدارلرك تبعه‌یه مدیون‌اولدقلری حرمت ١ ، ٢٣٧ ؛ حكمداره خیانت وحرمتسزلك ١ ، ٢١٨-٢٢٢؛ حكمد تجارتله اشتغال ایتمه‌ملی ١ ، ٣٨٥-٣٨٦.

حكومت ، حكومتلرك‌طبایع‌اساسیه‌سی ١ ، ١٥ ؛ حكومتك نوعی، اساسی ١، ٢٧ استبداد، (سلطنت وجمهوریت كلمه‌لرینه مراجعت) .

حیا ، (حس‌طبیعیسی) ١ ، ٣٠٣.

خدمت ، قانون بر وطنداشی خدمات عمومیه‌یی قبوله مجبور ایتمه‌لیمیدر ١ ، ٨١ ؛ ملكی و عسكری خدمتلر عینی زمانده بر كیمسه‌یه تودیع اولونورمی ١ ، ٨٢ ؛ خدمات عمومیه‌نك صاتیلماسی ١ ، ٨٣ .

خریستیانلق ، ٢ ، ٧١ ؛ سجیه‌سی ٢ ، ٧٣ ؛ ژاپونیاده خریستیانلغك موفقیتسزلكی ٢ ، ١٠٧ ؛ (مسلمانلق كلمه‌سنه مراجعت) .

خسته‌خانه‌لر ، ٢ ، ٦٧-٦٨ ؛ (أورنك - زیب) ك اوخصوصده برسوزی ٢ ، ٦٧ .

خفیه‌لر ، (سلطنتده) ١ ، ٢٣٣ .

دره‌بكلكی ، قانونلری ٢ ، ٢٥٠ ؛ بوقانونلرك منبعلری ٢ ، ٢٥١ ؛ تابعلك منشأی ٢ ، ٢٥١ - ٢٥٣ ؛ دره‌بكلری ٢ ، ٢٧٣ ؛ عسكرلك اصولی ٢ ، ٢٧٤ - ٢٨٠ ؛ فرانقلرده دره‌بكلكی ٢ ، ٣٠٤ - ٣٠٧ (سنیور وقضا حقی كلمه‌لرینه مراجعت).

دلیل ، منفی دلیل ٢ ، ١٧٦ ؛ قایناو صو دلیلی (قاینارصو تعبیرینه مراجعت) .

دولت ، بقاسنی تهدید ایده‌ن سیاسی قانونلر ٢ ، ١٣٥ .

ده‌قره‌نال ٢، ٢٤٧ .

ده‌لوس آداسی ١ ، ٤١٧.

ده‌موقراسی ١ ، ١٥ ؛ ده‌موقراسیده جمهوریت محبتی ١ ، ٥٢ ؛ ده‌موقراسیده مساوات وقناعت محبتی ١ ، ٥٣ ؛ ده‌موقراسیده مساواتی تأسیس‌ایده‌ن قانونلر ١، ٥٣.

دیت ، باربارلرده ٢ ، ٢٨٠ - ٢٨٤ .

دیژه‌ست ٢، ٢٢٣.

دیونه عمومیه ٢ ، ٢٦ ؛ تأدیه‌سی ٢ ، ٢٧-٢٩ ؛ بورج ایچین حبس وتضییق ١ ، ٣٨٣ .

دین ، دینك برمملكتدن باشقا برمملكته نقلنده‌كی محذورلر ٢ ، ٨٩ ؛ دین حسی ٢ ، ٩٢؛ دینه ارتباط ٢ ، ٩٢-٩٤؛رؤسای دین ٢ ، ٩٦ - ٩٧ ؛ ٢ ، ١٠٠ - ١٠٢ ؛ مؤسس دیانتك تبدلی ٢ ، ١٠٢ - ١٠٣ ؛ دیانتده مسامحه‌كارلق ٢ ، ١٠١ ؛ دینده احكام جزائیه ٢ ، ١٠٣ ؛ نشر دین ٢ ، ١٠٨ ؛ دین ٢ ، ٧١-٩٦ ؛ ٢ ، ٨٤ - ٨٦ ؛ دینده تكمل قانونلری ٢ ، ٧٥ ؛ دین واخلاق قانونلرینك ائتلافی ٢ ، ٧٦ ؛ ٢ ، ٨٠-٨١ ؛ قوانین مدنیه ویالانجی‌دینلر ٢ ، ٨٢-٨٤.

دیبوند ، اوكوست حقنده‌كی سوزلری ١ ، ٣٤٤ .
ذكور ، واناثك مختلف مملكتلرده مقدارلری ٢ ، ٤٥ .
رواقیون ، (زه‌نون كلمه‌سنه مراجعت) .
رودوس قانونی ١ ، ٣٨٤ .
روس ، روسلرك استبداددن قورتولمغه غیرتلری ١ ، ٧٣ .
روما ، رومالیلرده آشاغی طبقه‌نك خدمات عمومیه‌یه قبولی ١ ، ١٧ ؛ فاحشه‌لری تشهیر ایتدیره‌ن روما قانونی ١ ، ٦٠ ؛ روما حقوقنك ضیاعی ، ٢ ، ١٦٥ ؛ روما حقوقنده انقلاب ٢ ، ١٦٦ ؛ روماحقوقنك فرانق، غوت وبورغون اداره‌لری آلتنده‌كی مملكتلرده مرعیتی ٢ ، ١٥٦ - ١٥٩ ؛ لومباردلره تابع مملكتلرده مرعیتی ٢ ، ١٦٠ ؛ اسپانیاده ٢ ، ١٦١ ؛ روما حقوقنك یكیدن جانلانماسی ٢ ، ٢٢٣ ؛ روما قانونلرینك ضیاعی ٢ ، ١٦٥ ؛ ٢ ، ١٧٩ ؛ رومالیلرده مسكوكات (نقد كلمه‌سنه مراجعت) ؛ قدیم روما مؤسساتی شكل حكومتله برابر دكیشمشدی ١ ، ١٢٢ ؛ قدیم روما ایالتلرینك اداره‌سی ١ ، ٢٠٨ - ٢٠٩ ؛ روما جمهوریتنده قوهٔ تشریعیه ١ ، ٢٠٠ ؛ قوهٔ اجرائیه ١ ، ٢٠١ - ٢٠٢ ، قوهٔ عدلیه ١ ، ٢٠٣-٢٠٨ ؛ روما قانونلرینك سرقه‌متعلق احكامی ٢، ٢٣٩؛ رومالیلرده دكیزجیلك ١ ، ٤١٩ ؛ تجارت ١ ، ٤١٩ - ٤٢٠ ؛ رومالیلرك عربستان وهندستانله تجارتلری ١ ، ٤٢١-٤٢٤.
رومولوس ، ٢ ، ١٣٩ .
رومیلوس ، اراضی تقسیاتی حقنده‌كی فكری ١، ٥٤ .
رهبانه ، امتیازلری ١ ، ٢٣ ؛ رهبان مؤسسه‌لرینك تیمار شكلنه كیرمه‌لری ٢ ، ٣١٩ ؛ رهبانك ثروتلری ٢ ، ٩٧-٩٩ و ٢ ، ٣٢١؛ اموال رهبان ٢، ٣٢٥؛ تیمارلری ٢ ، ٣٢٩.
رهبانیت ١ ، ٢٦٤ .
ره‌سی‌وه‌ند قانونی ٢ ، ١١٤ ؛ ٢ ، ١٦٢ .
ریپئوئر فرانقلری ، قانونلریله دیكر قانونلر آراسنده‌كی فرقلر ٧ ، ١٦٩ (باربار و روما كلمه‌لرینه مراجعت) .
رهسقری ٢ ، ٢٤٧.

ربشلیو، ١ ، ٦٩.
زادقانه ١ ، ٢٠ (آریستوقراسی كلمه‌سنه مراجعت).
زراعت، زراعت ایشی قدماده كیملره براقیلمشدی ١ ، ٤٩ ؛ زراعت وزراع ١ ، ٣١٨-٣٢٦ .
زوجه ، مشروع زوجه‌لرك مختلف صنفلری ٢ ، ٤٠ ؛ تعدد زوجات ١ ، ٢٩٧-٣٠٠.
زه‌لوند ٢ ، ٧٧ .
زینت ١ ، ١١١ ؛٢، ٩٩ .
ژابوند ، قانونلرنده شدت ١ ، ١٠١ (زوجه كلمه‌سنه مراحعت).
ژوستینیه‌ند ، مخلفات ١ ، ١١٥ ؛قسطنطینك ازدواج قانوننی لغوایتمه‌سی ٢، ٦٠؛ طلاق قانونی ٢ ؛ دیژه‌ستنك كشفی ٢، ٢٤٦ .
ژولیه‌ند ٢ ، ٧٧ ؛ژولیه‌ن قانونی وغایه‌سی ١، ١٢٣؛ عینی اسمی طاشییان باشقاقانونلر ٢، ٥٤؛ عكاده ارزاق فیاتلرینی تنزیل ایتمه‌سی سببیله مدهش برقحط ظهوری ٢ ،
زه‌لوند ، (سیرا كوزه‌قرالی) ١ ، ١٦٣-١٦٤.
سافسوند ، ساقسونلر، جسمانی جزالری ٢ ، ١٥٣.
سالامین ، (آتینه كلمه‌سنه مراجعت) .
سالیك قانونی، ١ ، ٣٣١-٣٣٦ ؛ ٢ ، ١٥١-١٥٢ ؛ ٢ ، ١٥٥ ؛ ٢ ، ١٦٣ ؛ سالیك قانوننك باشقا قانونلردن فرقی ٢ ، ١٦٩ ؛ ٢ ، ١٧٠ ؛ سالیك قانونلرینك منسی قاللری ٢ ، ١٧٩ .
سامنیتلر، كوزه‌ل برعادتلری ١ ، ١٢٧.
سانتوم ویرلر (حاكم كلمه‌سنده یوز حاكملره مراجعت) .
سترابوند ، موسیقی حقنده فكری ١ ، ٤٩ .
سرای ، مدیرلری ٢ ، ٣١٠-٣١٧.
سلطان ، (پادشاه وسلطنت كلمه‌لرینه مراجعت) ؛ مصر سلطانلری ١ ، ٤٢٦ .
سلطنت ، قانونلری ١، ٢٣ ؛ قدما نیچین سلطنتی لایقیله آكلایامامشلردی ١، ١٩٠-١٩١؛ سلطنتده قانونلر حكومتك اساسنه ناصل مربوطدرلر ١ ، ٦٥ (حكومت، سفاهت واساس كلمه‌لرینه مراجعت) .

سفاهت ، مانع سفاهت قانونلر، دهموقراسیده ١، ١١٣؛ سلطنتده ١،١١٤؛ آریستوقراسیده ١ ، ١١٤ .
سفیر، سفیرلرك حائز اولدقلری امتیازلرك سببی ٢، ١٣٤ .
سنانو (اعیان کلمه‌سنه مراجعت) .
سنوس ٢، ٢٦٨-٢٧٢ .
سن لوئی ، دور سلطنتی ٢ ، ٢٠٨-٣٠٣ ؛ مؤسساتنك اونودولماسی ٢ ، ٢١٥-٢٢٠ ؛ عدلی مبارزه‌لری لغو اتمه‌سی ٢، ٢٠٣.
سفیور، - لر احکام عدلیه‌سی ٢ ، ٢٨٤-٢٨٨ (دره‌بکلکی کلمه‌سنه مراجعت) .
سیاسی ، قاونلر ١ ، ١٣ ؛ سیاسی فضیلت ١ ، ٦ (قانون کلمه‌سنه مراجعت) .
سیروزك بر قانونی ١،١٦٨ .
سیسه‌رون ، ٢، ١١٠؛ قدیم روما تریبونلری حقنده فکری ١، ٦٨؛ خفی انتخابات حقنده فکری ١، ١٩؛ تجارت حقنده فکری ١،٣٧٥؛ رباح حقنده فکری ٢، ٣٤.
شارده‌ن ٢ ، ٩٠ .
شارل (آچیق باش) ٢ ، ٣٥١-٣٥٤ .
شارل (اون ایکنجی) ١ ، ١٦٩-١٧٠ ؛ اسوه‌چ سناتوسنه مکتوبی ١ ، ٧١ .
شارل - مارته‌ل ، دورنده آوروپانك حالی ٢ ، ٣٢٢ .
شارلمان ٢ ؛ ٣٣٣ - ٣٣٥ ، اموال عمومیه ٢ ، ٣٢٥ ؛ اموال رهبان حقنده‌کی تعهدی وقاپیتوله‌ری ٢ ، ٣٢٤ ؛ اعشاری تأسیس ایتمه‌سی ٢ ، ٣٢٥-٣٢٨ ؛ خاندانك ألندن ایمپراطورلغك چیقماسی ٢ ، ٣٥٤ ؛ دورنی تعقیب ایده‌ن وقوعات ٢، ١٦٥؛ قانون اساسیسنده دوئللو ٢ ، ١٨١ .
شاه ، شاهك فرمانلری ١ ، ٣٦ .
شاهد ، اقامه‌سی ٢ ، ٢٢٦ ؛ فرانسه‌نك اوخصوصده عادتلری ٢ ، ٢٢٧-٢٣٠ .
شرف ، سلطنتده ١ ، ٤٠ (سلطنت کلمه‌سنه مراجعت) .
شرق ، شرقده دینك ، اخلاق وطبایعك ، عادات و حرکات و قوانینك لایتغیر بر حالده دوامنك سببلری ١، ٢٦٢ .

شنده وارس وه‌نده قانونی ٢ ، ١٦٢ .
شیلده‌ریق ١ ، ٣٣٧.
صباوت، رومالیلرده ١ ، ٦١ .
صلح ، ٢ ، ٢٣١-٢٣٥ ؛ ٢، ٢٤٢-٢٤٧ .
صنایع ، تشویق وسائطی ١ ، ٢٦٥ ؛ صنایعه نسبةً مقدار نفوس ٢ ، ٤٧ .
صنف، خلق صنفلری (رومالیلرده و آتینه‌لیلرده) ١ ، ١٨ .
ضابطه، ضابطه نظاماتی دیکر قوانین مدنیه‌دن فرقلیدر ٢ ، ١٣٦ .
ضعیف حکومات مجاوره ١ ، ١٥٨
طرز ، طرز حکومت (حکومت واساس کلمه‌لرینه مراجعت) .
طلاق ، ١ ، ٣٠٥-٣٠٩ ؛ ٢ ، ١١٣.
طورمبوقنو ، طوزك آلتونله مبادله‌سی ٢ ، ٣ .
ظفر ، حقنك مغلوب ملت لهنده‌کی نتائجی ١ ، ١٦٢ .
عائشه ، (محمد کلمه‌سنه مراجعت).
عائله ، ٢ ، ٣٩ .
عادات ، بر ملتك عادتلرینی دکیشدیرمك ایچین مراجعت ایدیله‌بیله‌جك طبیعی واسطه‌لر ١ ، ٣٥١-٣٥٢ .
عربلر ، - ده حریت ١ ، ٣٢٩ ؛ عربستانك روما ایله تجارتی (رومایه مراجعت)؛ مغرب عربلرنده سلطنت اصولی ٢ ، ١١٦ .
عسکرلك ، وظائف ملکیه ایله برلشدیریلمه‌مه‌لیدر ١، ٨٢ .
عوام ، حکومتی (دهموقراسی کلمه‌سنه مراجعت) .
غسل ، ٢ ، ٩٠ .
غونده‌بو ، ٢ ، ١٥٣ ؛ ٢ ، ١١٣ ؛ ٢ ، ١٥٩ ؛ ٢ ، ١٧٠ ؛ ٢ ، ١٧٣.
فائض ، فائضلی اقراضلر ٢ ، ٢٩ ؛ ٢ ، ٣٠ - ٣٦ ؛ فائضك رباحه قاریشدیریلماسی ١،٤٢٦ ؛ فائضك دوشمه‌سی ٢ ، ٨ .
فتح ، فتح حق ١ ، ١٦٠ ؛ مستبد فاتحلر ١ ، ١٧٤-١٧٥

فرانوه ، فرانقلر ۲ ، ۱۵۱ ؛ ۲ ، ۱۵۷-۱۵۸ ؛ فرانقلرك فتوحاتی ۲ ، ۲۵۳-۲۵٤ ؛ فرانق قراللرنده سن رشد ۱ ، ۳۳۸-۳۳۹ ؛ فرانق قراللرینك خونریزانه فکرلری ۱ ، ۳٤۰ ؛ فرانقلرده ملت هیئتلری ۱ ، ۳٤۱ .

فره‌دوم ، ۲، ۲۸٤-۲۹۲ . فائضك رباحله قاریشدیریلماسی ۱، ٤۲٦؛ فائضك دوشمه‌سی ۲، ۸.

فضیلت ، انکشافنه خادم واسطه‌لر ۱ ، ٥۹ (سیاسی کلمه‌سنه مراجعت) .

فوبه ، ۲، ۸٥ .

فونته محاربه‌سی ۲ ، ۳٤۹ .

قاپیتولر ، ۲ ، ۱٦۲ ؛ ضیاعلری ۲ ، ۱٦۳ - ۱٦٥ ؛ محاکمه اصولی ۲ ، ۲۲٥

قاتولیك ، قاتولیکلك و مونارشی ۲ ، ۷۳ .

قادین ، قادینلرك موقعی ۱ ، ۱۲۰ ؛ قادینلرك وصایتی ۱ ، ۱۲۳ ؛ قادین اداره‌سی ۱ ، ۱۲٦ ؛ قادینلرده تستر ۱ ، ۳۰۰ ؛ قادینلر ۱ ، ۳۰۲ .

قارده‌شه ، قارده‌شله ازدواج ۱ ، ٥٥ .

قارطاجنه ۱ ، ٤۱۲

قالوه‌نه (پروتستان کلمه‌سنه مراجعت) .

قامبیو ۲ ، ۱۱ - ۲۰ ؛ قامبیو مستبد حکومتلری صیقار ۲ ، ۲٤ .

قانون ، ، قانونلرك مختلف موجوداتله مناسبتلری ۱ ، ۷ ؛ قوانین ممکنه ۱ ، ۸ ؛ طبیعی قانونلر ۱ ، ۱۰ ؛ موضوع قانونلر ۱ ، ۱۱ ؛ عمومیت اعتباریله قانونلر ۱ ، ۷ ؛ أك أیی قانونلر ایچین‌بیله فکرلری حاضرلامالیدر ۱ ، ۳٤۳ ؛ هرشیئ تصحیح ایتمه‌مه‌لیدر ۱ ، ۳٤٦ ؛ قانونلرك انقلابات تجاریه ایله مناسبتلری ۱ ، ۳۹۱ ؛ قانونلر اخلاق و طبایعه باغلیدر ۱ ، ۳٥۹ - ۳٦۲ ؛ قانونلر بر ملتك اخلاقنی و سجیه‌سنی تشکیله ناصل مدار اولورلر ۱ ، ۳٦۲ - ۳۷۱؛مدنی قانونلرك ساده‌لکی ۱ ، ۸٦ ؛ جزا قانونلرنده ساده‌لك ۱ ، ۸۰ ؛ هانکی حاللرده قانونك صراحتنه کوره حکم اولونمالی ۱ ، ۹۰ ؛ احکام ترهیبیه‌نك شدتی ۱ ، ۹۷ ؛ قانون ۲ ، ۱۱۰ ؛ آلهی وبشری قانونلر ۲ ، ۱۱۱ ؛ ۲ ، ۱۱۷-۱۲۲؛ قانون طبیعی‌یه مغایر قوانین مدنیه ۲ ، ۱۱۲ ؛ مدنی و سیاسی قانونلر ۲ ،

۱۲۸ - ۱۳۱ ؛ منزلی و مدنی قانونلر ۲ ، ۱۳۲ - ۱۳۳ ؛ حقوق بین‌الملل و مدنی قانونلر ۲ ، ۱۳۳ - ۱۳٥ ؛ قوانین مدنیه و طبیعت مصلحت ۲ ، ۱۳۷ - ۱۳۸ ؛ فرانسزلرده حقوق مدنیه‌نك منشأی وتکاملری ۲، ۱٥۱ .

قاپنار صو دالیلی ۲ ، ۱۷۱ .

قرال ، قهرمانلق دورنده قراللر ۱ ، ۱۹۲ - ۱۹۳ (سلطنت کلمه‌سنه مراجعت) .

قریللوه ، اوچنجی هانری‌یه بر جوابی ۱ ، ٤۱ .

قصاص ۱ ، ۱۰۹ .

قضاحقی ، دره‌بکلری طرفندن ناسل اجرا ایدیلمشدر ۲ ، ۲۷۸-۲۷۹ ؛ تورك پاشالری طرفندن ناصل اجرا ایدیلمشدر ۲، ۲۷۹؛ بدایتده قضاحقی تیمار تفرعاتندندی ۲ ، ۲۸۷ ؛ فرانسه‌ده حقنك منشائی ۲ ، ۲۸۷-۲۸۹ ؛ کلیسالرد حق قضا ۲، ۲۸۸-۲۹۰ ؛ حق قضانك بدایتده اشکال مختلفه‌سی ۲، ۲۹۰-۲۹۲ .

قوت ، قوهٔ عمومیه ۱ ، ۱۲ ؛ قوای متوسطه ۱ ، ۲۳؛قوهٔ تجاوزیه(تجاوز کلمه‌سنه مراجعت).

قوزاد ۲ ، ۳٥۲ .

قونسطانطین دوقاس ۱ ، ۱۰٦.

قومیه‌لی قاپتولری ۲ ، ۳۲٥ ؛ ۲ ، ۳٤٦ .

قونسوللر ۱ ، ۲۰۳.

قونفوسیوس ۲ ، ۸٥ .

قیزلر ۲ ، ٤۳ .

قیصقانجلق ۱ ، ۳۰٤.

کستور ۱ ، ۲۰٥ (اخلاق کلمه‌سنه مراجعت) .

کسه‌نوفون ، مختلف مسلکلر حقنده‌کی فکری ۱ ، ٤۹ ؛ لیکورغ حقنده بر سوزی ۱، ٦۱ ؛ ۱ ، ۳۸٤ - ۳۸٥ .

کفارت ذنوب ۲ ، ۷۸ - ۷۹ .

لاکده‌مونیا ، - لیلر ۱ ، ۳٤۷ ؛ لاکده‌مونیا واضع قانونلری ۱ ، ۳٥۳ .

لو ، موسیولو ۱ ، ۲٤ .

لواط ١ ، ٢١٧ – ٢١٨ .

لومبارد ، قانونی ٢ ، ١٦٤ ؛ مبارز اصولی ٢ ، ١٨٤ ؛ (روما كلمه‌سنه مراجعت) .

لوكس ٢ ، ٩٩ .

لیبونیوس ، قانونی ٢ ، ٣٣ .

لیكورغ ، قانوندی ١ ، ٤٨ ؛ اراضی تقسیمنده مساواتی التزام ایتمه‌سی ١ ، ٥٣ ؛ ١ ، ٣٥٣ .

لیمانه ٢ ، ٤٦ .

مارسیلیا ١ ، ٤١٢ .

ماركولف دسابتری ٢ ، ١٥٤ ؛ مخلفات ٢، ١١٥.

مانیل (ایمپراطور) ، برحركتی ١ ، ١٠٦ – ١٠٧ .

ماقسیم ١ ، ١٠٥.

ماكیاوه‌ل ، فلورانسه‌ده حریتك زوالی حقنده‌كی فكری ١ ، ٩٢ ؛ ماكیاوه‌ل حقنده ملاحظه ٢ ، ٢٤٩ .

ماكینه ، ایشی آزالتمق ایچین ماكینه قوللانمق دائما فائده‌لی دكیلدر ٢ ، ٤٨ .

مالطه‌لر ٢ ، ٣١٧ – ٣١٩ ؛ مالكانه‌لرده‌تبدلات ٢ ، ٣٤٤ .

مبارزه ٢ ، ١٨٢ ؛ احكام عدلیه‌سی ٢ ، ١٨٥ ؛ قواعدی ٢ ، ١٨٦ – ١٨٧ ؛ ٢ ، ١٩٠ – ١٩٧ ؛ حدودی ٢ ، ١٨٨ – ١٩٠ ؛ عدلی مبارزه‌ده اصول محاكمه ٢ ، ٢٢٤ ؛ ٢ ، ٢٠٨ ؛ مبارزه‌ده قادینلر ، بومانواره مراجعت ؛ مبارزه دلیلی ، صورت انتشاری ٢ ، ١٧٥ – ١٧٩ ؛ منفرد مبارزه ٢ ، ١٧٣ ؛ مبارزه اخلاقی ٢ ، ١٨٣ .

مترجم ، ـك افادهٔ مخصوصه‌سی ١ ، ٤٣٧ .

مجلس ، عمومی مجلسلرده اعضانك عددی نیچین معیندر ١ ، ١٦ .

محررات ١ ، ٢٢٤ .

مدعی عمومی ٢ ، ٢١٢ – ٢١٤ .

مبادله ، اموال تجاریه‌نك مبادله و مبایعه‌سی ٢ ، ٣ .

متوسط صنفلر (سلطنتده) ١ ، ٢٥ .

محاكمه ، مصارفی ٢ ، ٢١١ ؛ حكم اصدارینك مختلف شكللری ١ ، ٩٠ – ٩١.

محمد (صلعم) و عائشه (رلع) حضراتنك زفافلری ١ ، ٢٩٥ ؛ شرابی منع ایتمه‌سی ١ ، ٢٠٠ ؛ زوجه‌لره متعلق برامری ١ ، ٣٠٤ ؛ شراب ممنوعیتنك عربستان اقلیمیله مناسبتی ١ ، ٢٦٦ .

مخلفات ٢ ، ١١٥ – ١١٧ ؛ مخلفات حقنده‌كی روما قانونلری ٢ ، ١٣٩ – ١٥٠ .

مدافعه ، مملكتك مدافعه‌سی نقطهٔ نظرندن قانونلر ١ ، ١٥٠ ؛ تدافعی قوتلر ١ ؛ ١٥٤.

مدركهٔ بشر ١ ، ١٣ .

مدنی ، قانونلر ١ ، ١٣ (قانون كلمه‌سنه مراجعت).

مرابحه ، ٢ ، ٣٠ ؛ بحری مرابحه ٢ ، ٣٠ – ٣٦ .

مساوات ، تقسیم اموالده ١ ، ٥٦ ؛ ثروتلرده ١ ، ٥٨ ؛ مساواتسزلق (ده‌موقراسیده) ١ ، ٥٧ ؛ مساوات فكرنده افراط ١ ، ١٣١ .

مستبد (استبداده مراجعت).

مسكرات ١ ، ٢٦٦ – ٢٦٧ (اقلیم كلمه‌سنه مراجعت) .

مصارعه (ودوئللو) ٢، ١٧٣ – ١٧٩ .

مطلقیت (سلطنت واستبداد كلمه‌لرینه مراجعت) .

معبدلر ٢ ، ٩٤ – ٩٥ .

مكافات ، بیوك مكافاتلر (سلطنتده و جمهوریتده) ١، ٨١ .

مسلمانلر ، مسلمانلق و استبداد ٢ ، ٧١ – ٧٢ ؛ مسلمانلغك سجیه‌سی ٢ ، ٧٣ ؛ مسلمانلرك ایشسزلكی ٢ ، ٧٨ ؛ مسلمانلرك فتوحاتی ١، ٢٥٢ ؛ مسلمانلرده تفرقه ١، ٤٢٦ .

مصادره ، ضبط ومصادره ١ ، ٢٤٧ .

مفتری ١، ٢٣٠ .

مكتوب ، امضاسز مكتوبلر ١ ، ٢٣٤ .

ملت ، ملى اجتماعلرك موجودى ١ ، ١٦ ؛ ملتك سلامتنى تهديد ايدەن خصوصى سببلر ١ ، ١٣٢ ؛ مغلوب ملتدە اخلاق (اخلاق كلەسنە مراجعت) ؛ ملتلردە كبر و غرور ١ ، ٣٤٨ ؛ ملتلرك عادتلرينى دكيشديرمك ايچين نەياپمالى (عادات كلەسنە مراجعت) ؛ برملتك اخلاقى وسجيەسى ناصل تشكيل اولونور (قانون كلەسنە مراجعت) ؛ حر بر ملتك منجيسى ظهور ايدەبيلير ، اسارت آلتنە كيرمش بر ملت آنجاق يكى بر غاصب بولور ١ ، ٣٦٤ ؛ فضيلتكار ملت ايچين جزا (جزا كلەسنە مراجعت) .

ملتزم ، ملتزملر ١ ، ٢٥٦ .

مناسبات محكنە ١ ، ٨ .

مناستيرلر ٢ ، ٩٩ .

منزل ، محكمەلرى (رومادە) ١ ، ١٢١ .

موسيقى ، تربيە اوزەرندە تأثيرى ١ ، ٤٩ - ٥٠ (آريسطو ، افلاطون ، تەاوفراست ، سترابون كلەلرينە مراجعت) .

موتە ساقرە ، حربى ١ ، ١٤١ .

مهرداد ١ ، ٢٠٩ ؛ ١ ، ٤١٧ .

ميراث ، فالسيدى قانوننده ٢ ، ٢٤٦ (مخلفات كلەسنە مراجعت) .

مينوس قانونلرى ١ ، ٤٨ .

ناموس ، ناموسى هتك ايدەن جزالر ١ ، ١٢٥ .

نفوس ٢ ، ٤٧ - ٤٨ ؛ نفوس تكثيرى ٢ ، ٣٧ و ٢ ، ٤٨ ؛ ٢ ، ٦٥ - ٦٦ ؛ نفوس عموميەنك آزالماسى ٢ ، ٥١ ؛ روماليلرك بوخصوصدە قانونلرى ٢ ، ٥٢-٦١ ؛ ٢ ، ٦٣ - ٦٥ ؛ فرانسزلرك بوخصوصدە برقانونى ٢ ، ٦٥ .

نقد ، روماليلردە مسكوكات ٢ ، ٢٠ - ٢١ ؛ معاملات نقديە ٢ ، ٢٢ - ٢٣ ؛ يونيك

محاربەلرى اثناسندە معاملات نقديە ٢ ، ٢١ ؛ ايمپراطورلر دورندە معاملات نقديە ٢ ، ٢٣ - ٢٤ .

واردات ، دولتك وارداتى ١ ، ٢٤٠ ؛ ويركى وارداتنك چوقلغى حد ذاتندە موجب ممنونيت عد ايتمك فنا دوشونمكدر ١ ، ٢٤٠ .

واضع قانون ، فنا واضع قانونلر اقليمك سائق اولديغى فناقلرە مساعد احكام قويانلردر ، أييلر بو فناقلرە قارشى طورانلردر ١ ، ٢٦٣ .

والەريەن ، قانونى ١ ، ٩٩ .

وزير ١ ، ٣٦ .

ونديك ، اصيلزادەلرە قارشى طورابيلمك ايچين حاكملرە غيرمحدود اقتدارويريلمەسى ١ ، ٢١ ؛ اصيلزادەلرك تجارتدن ممنوعيتلرى ١ ، ٦٤ .

وصف ، اوصاف مميزە : جمهوريتك ١ ، ١٤٣ ؛ سلطنتك ١ ، ١٤٤ ؛ مستبد حكومتك ١ ، ١٤٦ .

وروقونيوس ، قانونى ٢ ، ١٤٤ - ١٤٩ ؛ ٢ ، ١١٥ .

ويركى ، ويركى وارداتنك چوقلغى (واردات كلەسنە مراجعت) ؛ ويركينك فنا بر نوعى ١ ، ٢٤٦ ؛ ويركينك آغيرلغى حكومتك نوعنە باغليدر ١ ، ٢٤٧ ؛ تكاليفك آغيرلغى حريتلە علاقەداردر ١ ، ٢٤٨ ؛ هانكى حكومتلردە ويركيلر آرتديريلابيلير ١ ، ٢٥٠ ؛ ويركيدن استثنا معاملەسى ١ ، ٢٥٤ ؛ ويركيلرك احالە و امانة ادارەسى ١ ، ٢٥٤ .

ويزيغوت ، قانونى ، ١٥٣ - ١٥٥ (قانووبار بار كلەلرينە مراجعت) .

ويقونت ، دورتنك طوقوزنجى شارلە بر جوابى ١ ، ٤١ .

هانون ١ ، ٤١٣ .

هندستان ، كشفنك فائض اوزەرندە ياپديغى تأثير ٢ ، ٨ .

هوبس ، فكرلرى ١ ، ١٠ .

هوك قاپە ، خاندانى ٢ ، ٣٥٥ .

هرودوت ، سکه‌نك منشأی حقنده‌کی روایتی ٢، ٤.

یکی دنیا ، - لرك کشفی ١، ٤٢٨.

یمین ، فاضل قوملر عندنده اهمیتی ١، ١٤٠.

یونانه ، قدیم یونانیلرك بعضی مؤسسه‌لری ١، ٤٥؛ نفوس ٢، ٤٩ - ٥٠؛ اسکی یونانلیلرده پاراقازاندیران مسلکلرك اعتبارسزلغی ١، ٤٩ .

یهودی ، یهودیلرده طوموز أتی ییه‌سنك ممنوعیتی ٢، ٢٤٧؛ موسویلك ٢، ٩٥؛ (انکیزیتور کلمه‌سنه مراجعت) .

T.C.
1929